

ΕΞΕΛΙΞΗΣ DVD VIDEO HISTORY Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ + γαστρονόμος ημερολόγιο τοίχου 2011 και 12 συνταγές

To 7ο DVD ΤΑΧΥΤΗΤΑ

ΣΗΜΕΡΑ 2 ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ, 1 DVD & ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΓΑΣΤΡΟΝΟΜΟΣ 2011 ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ «Κ»



# Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

## ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ



ΛΕΥΚΩΣΙΑ  
Κυριακή 9 Ιανουαρίου 2011

www.kathimerini.com.cy

Έτος 3ο ■ Αρ. φύλλου 115

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

€ 2,00 (ΒΑΣΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ) - € 3,50 (ΜΕ ΤΙΣ ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ)

### ΣΗΜΕΡΑ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ Γ. ΚΑΣΟΥΛΙΔΗ

## Αντικυπριακό το ρατσιστικό φαινόμενο

**Οι ακροδεξιοί** έχουν ως εξισλαστήρια θύματα τους μετανάστες όπως ο ναζισμός τους Εβραίους και δυστυχώς μπαίνουν σήμερα στα Κοινοβούλια, δηλώνει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο ευρωβουλευτής Γιαννάκης Κασουλίδης. Για το Κυπριακό λέει πως στην Ε.Ε. επικρατεί η εντύπωση ότι στην Κύπρο παίζουμε παιχνίδια πολιτικής διατήρησης της εξουσίας, ενώ σχετικά με την οικονομία, ψέγει τους χειρισμούς της κυβέρνησης και τη δαιμονοποίηση του κέρδους. **Σελ. 6**

ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ

## Θρυαλλίδα γίνονται ξανά οι θρησκείες

**Η αυγή** του 2011 βιάστηκε με αίμα χριστιανών στην Αίγυπτο και Παλαιστινίων στη Δυτική Όχθη, Ξημνώντας για άλλη μια φορά τον εφιάλτη των θρησκειών. Ο Αίβανος, που φαίνεται να μπαίνει μια σε νέες περιπέτειες, αλλά και η χώρα των Φαραώ αποτελούν τα τυπικά παραδείγματα των πλέον «εὐθραυστων» κρατών της περιοχής. **Σελ. 19**

ΝΙΚΟΛΑ ΣΑΡΚΟΖΙ

## Το 2010 έπληξε την εικόνα του

**Με ένα καταστροφικό** για τη δημοτικότητα του 2010, ο Γάλλος Πρόεδρος καλείται τώρα να κρατήσει ισχυρή την εικόνα του, αλλά και την εικόνα της Γαλλίας διεθνώς. Ως επικεφαλής του G8 και του G20, θα ζητήσει αλλαγές στο νομισματικό σύστημα και στη λειτουργία της αγοράς προϊόντων, όπως στο πετρέλαιο και στα σιτηρά. **Σελ. 17**



ΜΟΔΑ

## Αισθησιασμός και αθωότητα

**Τα σχέδια** των σύγχρονων δημιουργών εκπέμπουν απαλότητα, οικειότητα και θηλυκότητα. **Σελ. 27**

ΤΕΧΝΕΣ

## Διαρκής ανανέωση

**Ο Νίκος Κουρούσις** αποτελεί ένα από τα μεγάλα κεφάλαια της Κύπρου στον τομέα της σύγχρονης τέχνης. Στη συνέντευξή που μας παραχώρησε μιλάει για τους κύκλους που έκλεισε, όπως για την τριαντάχρονη σχέση του με τη σκηνογραφία και το πολιτικό περιεχόμενο στα έργα του, αλλά και για τη διαρκή ανάγκη του να εξερευνά ιδέες και εκφραστικά μέσα στην εικαστική τέχνη. **Τέχνες και Γράμματα, σελ. 21**

# Στρατηγική υποχώρηση για το φυσικό αέριο

*Ρίχνει τους τόνους η κυβέρνηση και διαμνύει πως τίποτα δεν τέλειωσε ακόμη στη συμφωνία με τη Shell*

**Ένα βήμα** πίσω φαίνεται να έκανε η κυβέρνηση σε σχέση με τις προοπτικές κατάληξης της συμφωνίας με τη Shell για την έλευση του φυσικού αερίου στην Κύπρο. Μετά τις οργίλες αντιδράσεις από πλευράς κοινομάτων, όλοι οι υπεύθυνοι σπεύδουν τώρα να διαβεβαιώσουν πως η μονογραφή δεν σημαίνει και κατάληξη στις διαπραγματεύσεις με την εται-

ρεία, τονίζοντας πως ήδη στην προσφορά της Shell υπάρχουν κόκκινες γραμμές, που, αν δεν αλλάξουν, δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή. Η βασική επιδίωξη από κυβερνητικές πλευρές φαίνεται να εστιάζεται στη μείωση της κατά γενική ομολογία υψηλής τιμής των 9,5 δολαρίων, στη μείωση του χρόνου ισχύος της συμφωνίας και στη διαφοροποίησή της στην περίπτωση

που το Ισραήλ σε σύντομο χρονικό διάστημα προχωρήσει στην εξόρυξη του δικού του φυσικού αερίου και η εταιρεία προμηθεύει την Κύπρο από τη γειτονική χώρα.

Στο μεταξύ, η επικείμενη εκμετάλλευση από το Ισραήλ του κοιτάσματος Λεβιάθαν, που επεκτείνεται και σε κυπριακά οικόπεδα, αλλάζει ριζικά τα γεωπολιτικά δεδομένα και

δημιουργεί διπλωματικές εντάσεις, με απρόβλεπτη κατάληξη στην ευρύτερη περιοχή. Το σκηνικό, πάντως, με τις ισραηλινές προθέσεις, αλλά και τις προοπτικές συνεργασίας με την Κυπριακή Δημοκρατία αναμένεται να ξεκαθαρίσει κατά την επίσκεψη που θα πραγματοποιήσει σε έναν μήνα ο Δημήτρης Χριστόφιας στο Τελ Αβιβ. **Σελ. 4, 14**

### Και μακροχρόνιο και ακριβό

**Σύμφωνα** με τα υφιστάμενα συμβόλαια στα διεθνή χρηματιστήρια φυσικού αερίου, η τιμή των 9,5 δολαρίων ανά ένα εκατομμύριο btu κρίνεται ως πολύ υψηλή. **Οικονομική, σελ. 4.**

## Δεν έρχεται για να μας χαϊδέψει... τους ώμους

**Η επίσκεψη** της καγκελαρίου Άνγκελα Μέρκελ την προσεχή Τρίτη, αν και ολιγόωρη, είναι αναμφισβήτητα εξαιρετικής σημασίας, από κάθε άποψη, για την Κύπρο. Η «σιδηρά κυρία» της Ευρώπης, σύμφωνα με εκτιμήσεις πολιτικών αξιωματούχων που έχουν συνάφεια με την Ε.Ε., σίγουρα δεν έρχεται για να μας χαϊδέψει... τους ώμους, όπως στη Σύνοδο Ε.Ε.-ΗΠΑ της Πράγας. Πιθανόν, μάλιστα, για ζητήματα όπως οι δυσκολίες στις σχέσεις Ε.Ε.-ΝΑΤΟ, εξαιτίας ακριβώς του άλυτου Κυπριακού, αλλά και προβλήματα που αφορούν την Ευρωζώνη «να μην αποφύγει ακόμη και να μιλήσει σκληρά». **Σελ. 3**



## Όλοι εποφθαλμιούν τον ρόλο ρυθμιστή

*Κλειδί το αποτέλεσμα του ΔΗΚΟ*

**Πρωτόγνωρες** αλλαγές στον κομματικό χάρτη του τόπου θα καταγραφούν στην περίπτωση που στις βουλευτικές εκλογές το ΔΗΚΟ δεν καταφέρει να εξασφαλίσει πλειοψηφία με ένα από τα δύο μεγάλα κόμματα. Το ενδεχόμενο αυτό φαίνεται ότι δημιουργεί ελπίδες στην ΕΔΕΚ, που όχι μόνο ευελπιστεί ότι θα εκθρονήσει το ΔΗΚΟ από τη θέση του ρυθμιστή, αλλά και ότι θα καταλάβει ακόμη και την τρίτη θέση. Στο ίδιο το ΔΗΚΟ, πάντως, επισμαίνονται πως δεν είναι μόνο ποσοτικά τα κριτήρια των συνεργασιών, αλλά και ποιοτικά. Σε επίπεδο αριθμών, ωστόσο, ξεκαθαρίζουν πως ακόμη κι αν δεν προκύψει

πλειοψηφία με έναν από τους δύο μεγάλους, η δική τους τοποθέτηση είναι που θα γείρει την πλάστιγγα υπέρ της οποιασδήποτε συνεργασίας. Το προσεχές Σάββατο αναμένεται να βάλει για τα καλά το κόμμα σε εκλογικούς ρυθμούς, καθώς σε συνεδρία της Κεντρικής Επιτροπής ο Μάριος Καρογιάν θα καταθέσει άξονα πολιτικής τεσσάρων σημείων, σε σχέση με τις βουλευτικές. Στην τελική ευθεία για τις εκλογές μπαίνει και ο ΔΗΣΥ, με τη συνεδρία αύριο του Ανωτάτου Συμβουλίου του κόμματος, το οποίο θα καθορίσει και τα χρονοδιαγράμματα της επιλογής των υποψηφίων και της κατάρτισης του ψηφοδελτίου. **Σελ. 7**

## Διάρτητο σύνορο ο Έβρος για την Ελλάδα

**Ένα** πολυσύνθετο εκρηκτικό πρόβλημα στον Έβρο αναφορικά με τη λαθραία μετανάστευση στην Ελλάδα περιγράφεται, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», σε σχετική έκθεση της Frontex. Κυρίως επισμαίνεται ότι οι αριθμοί αυτών που μπαίνουν λαθραία στην Ελλάδα από το «τρύπιο σύνορο» του Έβρου είναι τόσο μεγάλοι, που δύσκολα μπορούν οι τοπικές αρχές να αντεπεξέλθουν. **Σελ. 13**

## Το παρασκήνιο της συνάντησης του Ερζερουμ

**Οι διαφορές** μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας παραμένουν, παρά την όποια αλλαγή κλίματος που παρατηρείται. Η απεσταλμένη της «Κ» στο Ερζερουμ παραθέτει τα μηνύματα, αλλά και το κατά τ' άλλα ενδιαφέρον παρασκήνιο της συνάντησης του Έλληνα Πρωθυπουργού, Γιώργου Παπανδρέου, με τον οικοδεσπότη Τούρκο ομόλογο του Ταγίπ Ερντογάν στο φόρουμο εργασίας των διπλωματών της χώρας. **Σελ. 14**

## Ανατροπές στην ασφαλιστική αγορά

*Νέο ρυθμιστικό πλαίσιο οδηγεί σε υψηλότερες κεφαλαιακές απαιτήσεις*

**Μια διετία** με βαριά ατζέντα έχει μπροστά της η ασφαλιστική αγορά της Κύπρου. Η διαδικασία προσαρμογής στη νέα κοινοτική οδηγία Solvency II θα αποκαλύψει τους ασθενείς του κλάδου, αλλά θα ενισχύσει σε δραστικό βαθμό την προστασία των καταναλωτών. Σε αντιδιαστολή με το υφιστάμενο εποπτικό πλαίσιο, το ελάχιστο α-

παιτούμενο κεφάλαιο θα προσδιορίζεται, αφού αποτιμηθούν όλοι οι πιθανοί κίνδυνοι, ήτοι ασφαλιστικοί, χρηματοοικονομικοί και λειτουργικοί, στους οποίους είναι εκτεθειμένη η εταιρεία, σύμφωνα με σύγχρονες τεχνικές αποτίμησης. «Παρενέργεια» των νέων ρυθμίσεων είναι η αύξηση του κόστους, που μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση

των ασφαλιστρών. Η μετάβαση στο νέο ρυθμιστικό πλαίσιο θα πρέπει να πραγματοποιηθεί σε μια περίοδο προκλήσεων και κινδύνων για την εγκάρια ασφαλιστική αγορά, που προκύπτουν από το μακροοικονομικό περιβάλλον, όπως τονίζεται στο τελευταίο Οικονομικό Δελτίο της Κεντρικής Τράπεζας. **Οικονομική, σελ. 5**



**Google TV:** Η Google προτείνει την πλήρη συγχώνευση του κόσμου της τηλεόρασης με αυτόν του Ίντερνετ.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΑ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ

## Το 2010 έφερε τη δική του επανάσταση

**Μικρές** επαναστάσεις στην οικιακή ψυχαγωγία, ικανές ωστόσο να αλλάξουν σημαντικά την καθημερινότητα όλων, έφερε το 2010. Νέους τρόπους ηλεκτρονικής επικοινωνίας, αλλά και μία καινούργια κατηγορία υπολογιστών που ήρθαν να καθιερωθούν μαζί με τα laptops και τα netbooks. Όλα καταδεικνύουν πως οι υπολογιστές-ταμπλέτες ήρθαν για να μείνουν. Η συνέχεια αναμένεται εξίσου συναρπαστική, με την κυκλοφορία εντός του 2011 του νέου iPad 2. **Σελ. 39**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

### Ενέργεια

**Η ενεργειακή** πολιτική κάθε χώρας αποκτά τεράστια αξία στο γεωστρατηγικό πεδίο του σύγχρονου κόσμου. Στην εποχή της πληροφορίας, μάλιστα, η ενέργεια είναι ίσως η μόνη αιτία ικανή να προκαλέσει πολέμους και αναταραχές μεταξύ κρατών, κάτι που επηρεάζει ασφαλώς την Κύπρο και λόγω θέσης, αλλά και λόγω πιθανής ύπαρξης αποθεμάτων φυσικού αερίου. Στις συμφωνίες που η χώρα μας καλείται να συνομολογήσει για την προμήθεια φυσικού αερίου υπάρχουν δύο κύρια ζητούμενα. Πρώτον, η ανάγκη να εξυπηρετείται ο ρόλος που θέλει να διαδραματίσει η χώρα σε γεωπολιτικό επίπεδο τις επόμενες δεκαετίες, εφόσον αποκτήσει αέριο προς εξόρυξη. Δεύτερον, να εξυπηρετηθεί η ανάγκη της παροχής στον κάθε πολίτη όλων σημαντικών της πληροφορήσεων που θα του επιτρέψει να αισθάνεται ότι το κράτος συνομολόγησε μια συμφωνία διασεκατομμυρίων, με λογικά και αντικειμενικά κριτήρια, προς το συμφέρον του τόπου και όχι με σκοπές που θα αφήνουν εντυπώσεις διαφθοράς, διαπλοκής ή και προχειρότητας.

**Φέτα: δεκάδες συνταγές, γευστική απογείωση!** **Σελ. 18**

Την Κυριακή 16 Ιανουαρίου μαζί με την Καθημερινή

**ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟΝ «ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ» ΤΗΣ «Κ»**

50 ΧΡΟΝΙΑ ΕΘΝΙΚΗ ΚΥΠΡΟΥ

**Ο «φτωχός συγγενής» που έγινε διεκδικητής**

Το δεύτερο μέρος του μεγάλου αφιέρωματος της «Κ».

ΑΠΟΕΛ

**Η τριετία των μεγάλων μεταρρυθμίσεων**

Τρία χρόνια συμπληρώνονται σήμερα από την ανακοίνωση της επιστροφής του Ιβάν Γιόβανοβιτς στους γαλαζοκίτρινους, μια κίνηση που έμελλε να αλλάξει την ιστορία του συλλόγου. Ο Σερβόελλανος μετράει 1.561 μέρες στον πάγκο του ΑΠΟΕΛ, σε πρώτη και δεύτερη θητεία.

ΟΜΟΝΟΙΑ

**Μικρό αλλά παραγωγικό τμήμα σκάουτινγκ**

Το τμήμα σκάουτινγκ του «τριφυλλιού» αποτελείται μόνο από τους Γιώργο Σαββίδη και Ευαγόρα Χριστοφή, όμως κεφαλαιοποιεί διασυνδέσεις σε όλη την Ευρώπη.

ΑΝΟΡΘΩΣΗ

**Ενισχύθηκε χωρίς να «ματώσει» το πορτοφόλι**

Τα περίπου 350.000 ευρώ που εξοικονομήθηκαν από τις αποδεσμεύσεις και επιπλέον 200.000 ευρώ θα κοστίσουν τα τέσσερα μεταγραφικά αποκτήματα του Γενάρη.

kathimerini.com.cy/sport Κάθε μέρα, κάθε λεπτό **ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ**

**Οι φυλές του ποδοσφαίρου είναι στο** **klikFC.com**

**Σελ. 33**

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	-----------	------

## ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

## Είναι εύκολο να μην καούμε

**Ε**ίμαστε η χώρα όπου φαίνεται ότι ουδείς των πολιτικών γνωρίζει την έννοια «κρυσή τομή». Στο πολιτικό λεξικό και συνακόλουθα και στην πρακτική που ακολουθείται, ένας όρος υιοθετείται πλέον από όλους: Το μη κείρον βέλτιστον. Αυτό αποτελεί την κατάληξη των εκπτώσεων, στις οποίες υποβίβασαν την πολιτική ζωή οι υπόγειες διαδρομές, της συναλλαγής και της αναξιοκρατίας, που ως λεχώνες της απαξίωσης της πολιτικής έχουν κληροδοτήσει πια στον πολίτη τον ιό της καχυποψίας έναντι πάσας αρχής και εξουσίας. Τούτο φαίνεται να ισχύει απόλυτα και σε ένα κεφαλαίωδες ζήτημα της ζωής μας και του μέλλοντός μας σε αυτόν τον τόπο. Το ζήτημα της ενέργειας. Με αφορμή την εισαγωγή του φυσικού αερίου, η οποία συνεπάγεται δαπάνες διசκατομμυρίων, γινόμαστε παρατηρητές μιας αβυσσοπλάγας πολιτικής αντιπαράθεσης, η οποία στην παρούσα φάση το μόνο που κατορθώνει είναι να επικυρώνει την καχυποψία του πολίτη. Του πολίτη, ο οποίος, ειρήσθω εν παρόδω, πληρώνει το ηλεκτρικό ρεύμα ως εάν να πλήρωνε καθημερινά τμήμα για τη ζωή του και που πλέον αναπόφευκτα συμπεραίνει ότι «αυτοί, για να τασκάνονται με τέτοια ένταση και πάθος, κάποιο λάκκο έχει η φάβρα». Με λίγα λόγια, ο καυγός δεν είναι για το πάλωμα (φυσικό αέριο), αλλά από ποιον θα το αγοράσουμε και πόση προμήθεια θα μας δώσει.

Για να αρθεί αυτή η εμπειδωμένη στον κόσμο αντίληψη, υπάρχει μια οδός, που είναι και η ενδεδειγμένη. Να πληροφορηθεί το κοινό τις λεπτομέρειες της συμφωνίας μαμούθ, για την οποία στο κάτω-κάτω θα κληθεί να πληρώσει. Πριν όμως γίνει αυτό, λογικά θα πρέπει να προηγηθούν κάποια άλλα σημαντικά βήματα. Κι αυτό διότι στην προκειμένη περίπτωση και με τα στοιχεία που έχουμε όλοι ενυπόνοια μας περί των προοπτικών ανόρυξης φυσικού αερίου στη γειτονιά μας, για την Κύπρο ιδιαίτερα, το ζήτημα παίρνει και διαστάσεις επιβίωσης της ως κράτους, από τη στιγμή που έχει συνάψει πρόσφατα και δύο σχετικές με την ΑΟΖ και την εκμετάλλευση του υποθαλάσσιου πλούτου συμφωνίες με το Τελ Αβίβ. Εφόσον, δηλαδή, στην εξέλιξη των εν δυνάμει συμμάχων μας προστίθεται, λόγω ακριβώς και των δικών του συμφερόντων, και το Ισραήλ, τότε οφείλουμε να εξετάσουμε κυρίως την προοπτική προμήθειας φυσικού αερίου στο εγγύς μέλλον από τα αποθέματα που βρίσκονται κάτω μας και σε τιμές που λόγω εγγύτητας θα είναι λογικά και πολύ πιο συμφέρουσες από αυτές που έχουμε ενυπόνοια μας τώρα. Φυσικά ανυπαίθνητοι θα ήσαν αυτοί που το ζήτημα θα το εξετάσει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας

στην επίσκεψη που θα πραγματοποιήσει τον επόμενο μήνα στο Τελ Αβίβ. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο θεωρούμε ότι η πολιτική σύγκρουση που σήμερα παίρνει φωτιά... από το φυσικό αέριο, θα έπρεπε να αποφευχθεί, πράγμα για το οποίο θα έπρεπε να είχε ενεργήσει και ο ίδιος ο Πρόεδρος Χριστόφιας. Και η λογική είναι απλή. Από τη στιγμή που μπαίνουν στη μέση στρατηγικά συμφέροντα της Κύπρου, τα οποία θα κληθούν να διαχειριστούν και οι επόμενες κυβερνήσεις του τόπου και στη βάση των οποίων θα ζήσουν οι επόμενες γενιές του τόπου, θεωρούμε ότι ο Πρόεδρος θα πρέπει να συγκαλέσει, τουλάχιστον, συμβούλιο αρχηγών των κομμάτων. Εκεί να συζητήσουν όλες τις παραμέτρους που αφορούν τη σχέση, που εκ των πραγμάτων προκύπτει πλέον, με το Ισραήλ, μια πανίσχυρη στρατιωτικά - και όχι μόνο - χώρα, της οποίας ο ρόλος, με την ανεύρεση φυσικού αερίου στο τεράστιο υποθαλάσσιο ρεζερβουάρ που ονομάζεται Λεβιάθαν, αναβαθμίζεται ακόμα περισσότερο. Λαμβάνοντας υπ' όψιν και το γεγονός ότι Τελ Αβίβ και Άγκυρα βρίσκονται σε αντιπαράθεση, με επίκεντρο τη στρατηγική πρωτοκαθεδρία στην περιοχή, αυτόνομα για την Κύπρο η πλάστιγγα γέρνει στην κατοχύρωση της φυσικής της επιβίωσης, που πιθανότατα να είναι και η οικονομική επιβίωση. Παράλληλα, οι πολιτικοί αρχηγοί, εν τη σοφία τους, θα πρέπει να εξετάσουν και τα δεδομένα που υπάρχουν ενυπόνοια μας, με επίκεντρο την αδήριτη ανάγκη εξασφάλισης φυσικού αερίου το ταχύτερο δυνατόν. Τα όποια ερωτήματα παραμένουν να εκκρεμούν από τη συνάντηση των αρχηγών, για παράδειγμα ως προς τις προθέσεις του Ισραήλ για το συγκεκριμένο κάλλο θέμα των που μας αφορά, θα μπορεί κάλλιστα να τα θέσει προς συζήτηση ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας στο ταξίδι του στο Τελ Αβίβ τον Φεβρουάριο.

Στη βάση μιας τέτοιας συζήτησης θα πρέπει να ληφθούν οι αποφάσεις για ένα τόσο σημαντικό και πολυδάπανο ζήτημα, όπως είναι η εισαγωγή φυσικού αερίου στην Κύπρο. Στη συνέχεια, υπεύθυνα η πολιτική ηγεσία, με επικεφαλής τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, να ενημερώσει τον λαό για το ζήτημα. Είναι σίγουρος ότι ο πολίτης θα αντιληφθεί γιατί ενδεχομένως να μην ενημερωθεί για όλες τις παραμέτρους της πολιτικής που αφορά τα στρατηγικά συμφέροντα της Κύπρου, αλλά οι σκιές δεν θα φύγουν, αν δεν ενημερωθεί για τον λογαριασμό που θα κληθεί να πληρώσει για το φυσικό αέριο. Είναι τόσο δύσκολο άραγε να γίνει ένας τέτοιος χειρισμός;

paraschos@kathimerini.com.cy

Σκοπίστε στο [www.kathimerini.com.cy](http://www.kathimerini.com.cy)

## Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή: **ΜΙΧΑΛΗΣ Ν. ΚΑΤΣΙΓΕΡΑΣ**

## 49 χρόνια πριν στην «Κ»

9.1.1961

**ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΕΦΕΡΗΣ:** Οί φίλοι του ποιητού κ. Γ. Σεφέρη, διά να εορτάσουν την τριακοστήνη επέτειο της εκδόσεως της συλλογής του «Στροφή», με την οποίαν ενερανίσθη διά πρώτη φοράν εις την λογοτεχνίαν μας ο ποιητής, θα εκδώσουν τόμον πρωτοτύπων άρθρων και μελετών διά τον Σεφέρη και το έργο του. Ο τόμος θα κυκλοφορήσῃ αὐτῆς τῆς ἡμέρας καὶ θὰ περιέχῃ ἄρθρα κριτικῶν καὶ ποιητῶν ὄλων τῶν τάσεων, πέντε γενεῶν τῆς λογοτεχνίας μας. Οἱ οἱ εἶναι οἱ: Ν. Ἀναγνωστάκη, Δ. Ι. Ἀντωνίου, Γ. Α. Ἀποστολίδης, Α. Ἀργυρίου, Μ. Ἀγγέλης, Ν. Βρεττάκος, Γ. Δάλλας, Κ. Θ. Δημαρῆς, Α. Διαμαντόπουλος, Γ. Θέμελης, Γ. Κ. Κατσιμπαλῆς, Τ. Παπαζώνης, Λ. Γ. Πολίτης, Γ. Π. Σαββίδης, Σ. Τσίτσας, Θ. Δ. Φραγκοπούλου κ.ά.

**ΑΝΤΙΟΧΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΣ:** Μουσική βραδιά ἀμεμωμένη εις τὸν συνθέτην κ. Ἀντίοχον Εὐαγγελάτον, ὀργανώνει ὁ Ἑλληνοϊταλικὸς Σύνδεσμος, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ τὴν προσεχῇ Τρίτην 16ην ἰαν. 7.30 μ.μ., εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Ἰταλικοῦ Ἰνστιτούτου (Πατισίων 47). Διὰ τὸ ἔργον καὶ τὴν μορφήν τοῦ συνθέτου καὶ τοῦ ἀρχιμουσικοῦ Εὐαγγελάτου θὰ ὁμιλήσουν οἱ κ.κ. Χρ. Σολομωνίδης, Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Ἰνστιτούτου Παιδείας καὶ Σόλων Μιχαηλίδης, Διευθυντῆς τοῦ Κρατικοῦ Ὀδείου Θεσσαλονίκης καὶ τῆς Συμφωνικῆς Ὀρχήστρας Βορείου Ἑλλάδος. Ἡ πιανίστα κ. Μαρία Χαρομιάγου - Σιγῶνα θὰ ἐκτελέσῃ ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ «Κοντσέρτο γὰρ πιάνο καὶ ὀρχήστρα» τοῦ τιμομένου, ποῦ ἐπαίχθη τελευταίως εἰς τὴν ἰταλικὴν τηλεόρασιν. Ἐπίσης ἡ καλλιτέχνις Μυρτώ Δουλιῆ θὰ ἐξιμνησῇ τραγούδια τοῦ Εὐαγγελάτου καὶ ὁ Ντίνος Κωνσταντινίδης μετὰ τὴν Βιβὴ Βασιλάκου θὰ παίζουσι τὴν Σονάταν τοῦ γὰρ βιολὶ καὶ πιάνο.

**ΝΙΚΟΣ ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΣ - ΓΚΙΚΑΣ:** Ὑπὸ τοῦ ραδιοσταθμοῦ τοῦ Β.Β.С. θὰ μεταδοθῇ αὐθιχόν Τετάρτην 8.30 μ.μ., ὡραν Ἑλλάδος, συνέντευξις τοῦ Ἑλλήνου ζωγράφου Ν. Χατζηκυριάκου - Γκίκα πρὸς τὴν συνεργάτιδά του σταθμοῦ Πολάντα Τερνέντο. Ὡς γνωστὸν, εἰς τὴν Βασιλικὴν Ὀπεραν τοῦ Λονδίνου «Κόβερτ Γκάρντεν» παίζεται τὴν ἡμέραν τοῦ Ἰαν. 9. Στραβίνσκου, με χορογραφίαν τοῦ Φρέντρικ Ἄσπρον καὶ σκηникὰ καὶ κοστοῦμα τοῦ Ἑλλήνου ζωγράφου.



## Η σιδηρά κυρία που μας επισκέπτεται

Τον **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

**Α**ν τα διεθνή περιοδικά αναδεικνυαν όχι το πρόσωπο, αλλά τη χώρα του 2010, η Γερμανία της Άγκελα Μέρκελ θα κέρδιζε χωρίς συναγωνισμό. Μέχρι πρόσφατα γνωρίζαμε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση εδράζεται στο τρίγωνο Βρυξέλλες-Στρασβούργο-Λουξεμβούργο, που φιλοξενούν την Κομισιόν, το Ευρωκοινοβούλιο και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο αντίστοιχα. Στο εξής θα πρέπει να συμβιβαστούμε με την ιδέα μιας Ευρώπης όπου οι κρίσιμες αποφάσεις θα λαμβάνονται στο τρίγωνο με κορυφές το Βερολίνο, έδρα της γερμανικής καγκελαρίας, τη Φρανκφούρτη, όπου φιλοξενείται η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και την Καρλσρούη, όπου βρίσκεται το Συνταγματικό Δικαστήριο της Γερμανίας, ύστατος κριτής των ευρωπαϊκών συνθηκών, από το Μάαστριχτ μέχρι τη Λισαβόνα. Το ρητορικό ερώτημα του Κίσινγκερ (Ευρωπαϊκή Ένωση; Και σε ποιον απ' όλους να τηλεφωνήσει ο Λευκός Οίκος όταν χρειαστεί;) βρήκε επιτέλους την απάντησή του: Στην Άγκελα Μέρκελ!

Οι γεωπολιτικές κρίσεις που συγχλόνησαν την Ευρώπη τα τελευταία χρόνια - Βοσνία, Κόσσοβο, Ιράκ, Γεωργία - έφεραν σε πρώτο πλάνο τη Γαλλία, μόνιμο μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, με τη Γερμανία σε ρόλο συνοδηγού. Αντίθετα, η δημοσιονομική κρίση ανέδειξε σε πρωταγωνιστή τη Γερμανία. Η οικονομική ατμοσφαιρική της γηραιάς ηπειρώς με τα τεράστια πλεονάσματα λειτούργησε ως το πλεόνασμα επειγόντων περιστατικών, στο οποίο απευθύνονται όλοι οι απειλούμενοι με χρεοκοπία. Γερμανική σφραγίδα φέρουν και οι τρεις μηχανισμοί διάσωσης του 2010 που άλλαξαν (επί τα χείρω) το καθεστώς της ΟΝΕ - πρώτα ο ελληνικός, μετά ο προσωρινός, με αφορμή την ιρλανδική κρίση και εσχάτως ο μόνιμος, με ισχύ μετά το 2013. Βεβαίως, η Γερμανία φρόντισε να κρατήσει τα προσχήματα έναντι της Γαλλίας: Ο προσωρινός μηχανισμός διάσωσης συνομολογήθηκε από τους Σαρκοζί και Μέρκελ στην Ντοβίλ, στις 18 Οκτωβρίου 2010 και απλώς επικυρώθηκε από την επί τα χείρω των Βρυξελλών, δέκα ημέρες αργότερα. Ο μόνιμος μηχανισμός, πάλι, συμφωνήθηκε στη συνάντηση

Μέρκελ-Σαρκοζί στο Φράιμπουργκ, για να επικυρωθεί σχεδόν χωρίς και συζήτηση στη σύνοδο της 16ης και 17ης Δεκεμβρίου.

Η διάσωση των προσχημάτων έχει, όμως, τεράστιο κόστος για το Παρίσι. Το περιοδικό «Marianne» σημειώνει με μικρό κούμιο: «Αν μιλάμε για γερμανο-γαλλικό διδύμο ποδήλατο, είναι κάτι παραπάνω από προφανές ότι οι Γερμανοί κρατούν το τιμόνι και οι Γάλλοι κάνουν πετάλι».

Εν τέλει, το 2010 είδε την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση να απομακρύνεται ταχέως από το ιδεολόγημα της σύμπραξης μεταξύ ισότιμων εταίρων προς το πρότυπο του άκρας ετεροβαρούς NATO: Με τη Γερμανία στον ρόλο του αδιαμφισβήτητου ηγέμονα της Ε.Ε. (κατ' αναλογία προς τον ρόλο που παίζει στο NATO η Αμερική) και τη Γαλλία να διατηρεί με

**Το 2010 ανέδειξε την Άγκελα Μέρκελ ως αδιαμφισβήτητο ηγέμονο της Ε.Ε.**



«ειδική σχέση» μαζί της, αλλά υπό καθεστώς ελάσσονος εταίρου (όπως διατηρεί «ειδική σχέση» με την Αμερική η έκπτωτη αυτοκρατορία της Βρετανίας).

Είναι όμως αμφίβολο αν το τιμπα που θα εισπράξει η Γερμανία θα περιοριστεί σε πολιτικό και ηθικό επίπεδο. Ο Ρίτσαρντ Μόλιν έγραψε πρόσφατα στους «Financial Times» ότι όσο τραβηγμένο και αν ακουγεται σήμερα, είναι πιθανόν ο «ιός» της δημοσιονομικής κρίσης να πιάσει και το ευρώ στη Γερμανία.

Ήδη, τις τελευταίες εβδομάδες τα γερμανικά αποτικά δανεισμού κινήθηκαν ανοδικά, όπως και τα ασφάλιστρα CDS. Η στιγμή τις αλήθειες θα έρθει, αν η δημοσιονομική κρίση οδηγήσει στο χείλος της κατάρρευσης, επομένως και στον μηχανισμό διάσωσης, όχι μόνο την Πορτογαλία, αλλά και την Ισπανία. Σε αυτή την περίπτωση, σύμφωνα με τους υπολογισμούς της «Wall Street Journal», η διάσωση των ευρωπαϊκών κρατών, αλλά και των γερμανικών και γαλλικών τραπεζών (που κρατούν το 48% του χρέους της Ιβηρικής) θα

απατήσει το τεράστιο ποσό των δύο τρις (!) ευρώ. Τούτων δοθέντων, πολλοί εκτιμούν ότι αν το 2010 σφραγίστηκε από τη δημοσιονομική κρίση στην περιφέρεια της Ευρώζωνης, το 2011 μπορεί να δει αυτή την κρίση να μεταφέρεται στον ίδιο τον πυρήνα της.

Η γρήγορη εξαπλώση αντι-ευρώ αισθημάτων στη Γερμανία εγγυείται από το γεγονός ότι ενώ το κοινό νόμισμα αποδείχθηκε ιδιαίτερα επιβάρυνση για το γερμανικό χρηματικό και βιομηχανικό κεφάλαιο, δεν αντανακλάται στην ίδια τον πυρήνα της. Η γρήγορη εξαπλώση αντι-ευρώ αισθημάτων στη Γερμανία εγγυείται από το γεγονός ότι ενώ το κοινό νόμισμα αποδείχθηκε ιδιαίτερα επιβάρυνση για το γερμανικό χρηματικό και βιομηχανικό κεφάλαιο, δεν αντανακλάται στην ίδια τον πυρήνα της. Η γρήγορη εξαπλώση αντι-ευρώ αισθημάτων στη Γερμανία εγγυείται από το γεγονός ότι ενώ το κοινό νόμισμα αποδείχθηκε ιδιαίτερα επιβάρυνση για το γερμανικό χρηματικό και βιομηχανικό κεφάλαιο, δεν αντανακλάται στην ίδια τον πυρήνα της.

Αυτό είναι το κρυμμένο, ένοχο μυστικό της γερμανικής ηγεμονίας

στην Ευρωζώνη, όπως υποστηρίζει στην πρόσφατη μελέτη του, που εκδόθηκε και στα Ελληνικά, ο καθηγητής του πανεπιστημίου του Λονδίνου, Κώστας Λαπαβίτσας. «Το Σύμφωνο Σταθερότητας επέφερε τεράστιες πιέσεις επί της εργασίας σε ολόκληρη την Ευρωζώνη», αναφέρει σχετικά και συμπληρώνει: «Οι κόρες του κέντρου όμως - και κυρίως η Γερμανία - σημείωσαν πολύ μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στην πεύθυνση των εργαζομένων... Το αποτέλεσμα ήταν να υποκαρπύσει η ανταγωνιστικότητα των κορών της περιφέρειας, δεδομένου μάλιστα ότι η εισοδος τους στο ευρώ είχε γίνει με πολύ υψηλά ισοτιμίες. Άρα εμφανίστηκαν δομικά ελλείμματα στις τρέχουσες συναλλαγές τους. Κατ'αντιστοιχία, οι κόρες του κέντρου - και πάλι κυρίως η Γερμανία - παρουσίασαν δομικά πλεονάσματα. Εδώ βρίσκεται η κλειδί του προβλήματος της Ευρωζώνης και όχι στο μόνο δεν ανέβηκαν, αλλά μειώθηκαν κατά 4,5%, κατά μέσον όρο. Αυτό είναι το κρυμμένο, ένοχο μυστικό της γερμανικής ηγεμονίας

## Δίκαιη Κοινωνία

## Με άριστα το 10

Γράφει ο **ΣΠΟΝΔΟΦΩΡΟΣ**

**1** **Στον Πρόεδρο Χριστόφια.** Στη χώρα του «εγώ εν τζαί» ο Πρόεδρος της Λειτουργεί ως «Αρτεμίδης». Έτσι, στα δύσκολα και όταν άρχισε (soft) κριτική για τη συμφωνία με το φυσικό αέριο, έριξε τη γωνιά στακά του ο Πρόεδρος-Αρτεμίδης. «Εγώ εν τζαί είμαι ειδικός στο φυσικό αέριο!».

**2** **Υπάρχουν άνθρωποι που «το έχουν» και άλλοι «που δεν».** Αυτοί που «το έχουν» το χάρισμα, ό,τι και να σου πουν, ό,τι και να σου κάνουν, ψάχνεις να τους δικαιολογήσεις, να πάρεις το μέρος τους. Αυτοί που «δεν το έχουν», ό,τι και να πουν, με ό,τι και να ασχοληθούν, μόλις τους δεις, τάσσεσαι εναντίον τους. Αρχηγός των τελευταίων στην Κύπρο τα τελευταία χρόνια είναι ο Χάρης Θράσιου. Τυχαίο;

**3** **Στον healthy Πρόεδρο.** Όταν το «ώριμο φρούτο» έχει πρόβλημα και το νιώθεις πιεσμένο, τρέχεις πάντα στον Πρόεδρο Κληρίδη. Στις αγκαλιές του έτρεξε, μετά την αλαμάντη πρόταση του healthy, για να κατεβεί για Πρόεδρος το 2003, ο Γιαννάκης Ομήρου. Στον Κληρίδη έτρεξε το 2004, για να τον στηρίξει στο Σχέδιο Ανάν. Στον «γέρο Βου» τρέχει όταν έχει σοβαρές εκστρατείες (που τον ενδιαφέρουν). Τον ίδιο γέρο άνθρωπο άρχισε να τολπιμπερί στην πορεία προς τον λαό για τις προεδρικές εκλογές. Αν εμένα μου έλεγε ο Αρχιεπίσκοπος «είσαι χειρότερος από τον Χριστόφια», θα σκεφτόμουν κάτι πιο ευφάνταστο, για να τονωθεί η ψυχολογία μου.

**4** **Στον υπουργό Εμπορίου.** Στην ταινία Φόρεστ Γκαμπ, ο πρωταγωνιστής γίνεται άθελά του εκατομμυριούχος, ψαρεύοντας



Έπασαν οι τιμές στα τρόφιμα. Πήραμε και φτηνά το φυσικό αέριο.

γαρίδες στην καταגיδα, επειδή είχε άγνοια του κινδύνου. Ο υπουργός Οικονομικών, με πληθωρισμό 2,5% εν μέσω κρίσης, βγήκε, έχοντας άγνοια του κινδύνου, να πει πως έπασαν οι τιμές στα τρόφιμα! Υπουργέ μου, το ότι ήρθε η Lidl και ανακόπησε την αγορά είναι επίτευγμά σου; Αντίωνης-Φόρεστ Γκαμπ-Πασαχαλίδης.

**5** **Στον Κυριάκο Πιερδίδη.** Η Ειρήνη Χαραλμπίδου μπορεί πλέον να αρχίσει να ασχολείται με το αντίπαλο δέος της στο ΠΙΚ. Ακόμη ένας δημοσιογράφος-consultant-συγγραφέας ομιλιών πολιτικών που κάνει

εκπομπή για να πει την άποψή του. Απορία: Η όμορφη κυρία δίπλα σας τι παρίστανε;

**6** **Στη σύσκεψη για τον ρατσισμό.** Έσπευσε το Προεδρικό να αναγγείλει σύσκεψη «του Προέδρου», για να επιληφθεί των κρουσμάτων ρατσισμού και ξενοφοβίας κ.λπ. κ.λπ. Μπράβο Πρόεδρε!

**7** **Στη σύσκεψη για την εγκληματικότητα και το οργανωμένο έγκλημα.** Όσο και να φάζεστε, δεν θα τη βρείτε καταγραμμένη, γιατί απλά δεν έγινε ποτέ. Μπράβο του Προέδρου (πάλι) που δεν εξοργίστηκε τα Hummer.

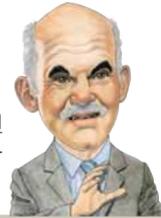
**Γιώργος Παπανδρέου**  
Πρωθυπουργός της Ελλάδας.

## ΕΙΠΕ

«Να υπερβούμε το παρελθόν».

## ΗΘΕΛΕ ΝΑ ΠΕΙ

«Έτσι κι αλλιώς είναι πτωχευμένο».



## 8 Στον Τούρκο υπουργό Εξωτερικών.

Μπράβο του ανθρώπου που ζει σαν σουλτάνος στο χαρέμι, ζοδεύοντας τα λεφτά του τουρκικού Υπουργείου Εξωτερικών σε πολυτελές ανάκτορο, με ενοίκιο 20.000 ευρώ τον μήνα. Αυτό βλέπει ο Γιωργάκης και πήγε, να ταϊμήσει και κανένα παραδάκι για την Ελλαδίτσα.

**9** **Στο Ράδιο Αρβύλα.** Είναι ο λόγος που βλέπουμε τηλεόραση φέτος, είναι η ζωντανή απόδειξη του γιατί φέτος στη Θεσσαλονίκη έκαναν γιορτές και στην Αθήνα κινδύεις. Χαλάρα... Αν ο ANTI αποφάσιζε να το έπαιξε ζωντανά (ζωντανή είναι η εκπομπή στην Ελλάδα) και όχι κονοέβρα την επομένη, θα έκοβε και τον τελευταίο λόγο τηλεθέσεως του (ανεκδήγητου) Καρίμπα.

**10** **Στις πόρνες της κυπριακής ΤV.** Υπήρξε παλιά ένα ανέκδοτο που περιέγραφε τον γέρο Καραμασιλή να ρωτά Κάθε φορά στον ανασχηματισμό τον Ανδρέα Παπανδρέου αν η Μελίνα ήταν μέσα. Στις συνεχείς ερωτήσεις, ο Ανδρέας διερωτήθηκε γιατί ο γέρος ρωτούσε για τη Μελίνα. «Μπουρδέλο χωρίς τη Μελίνα δεν γίνεται», απάντησε ο Καραμασιλής, κατά το ανέκδοτο. Έτσι είναι και η κυπριακή τηλεόραση. Μπουρδέλο χωρίς πόρνες δεν γίνεται.

## Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας «Η Καθημερινή» Α.Ε. - Έκδοση Εντύπων - Μέσον Μαζικής Ενημέρωσης»

Πρόεδρος Δ.Σ.: **ΚΩΣΤΑΣ ΙΩΡΑΝΙΔΗΣ** ■ Γενικός Διευθυντής: **ΧΡΗΣΤΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ** ■ Διευθυντής: **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ** ■ Αρχισυντάκτης: **ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**  
Υπεύθυνος Οικονομικού: **ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΕΡΣΙΑΝΗΣ** ■ Υπεύθυνος Καλλιτεχνικού: **ΚΩΣΤΑΣ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ** ■ Υπεύθυνος Ατελιέ: **ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ**Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος  
e-mail: [info@kathimerini.com.cy](mailto:info@kathimerini.com.cy) Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540  
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: **ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΑΛΑΣ** ■ Διευθύνοντα συντάξας: **ΝΙΚΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑΣ** - **ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ**

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

ΓΝΩΜΕΣ

ΕΛΛΑΔΑ

ΚΟΣΜΟΣ

ΥΓΕΙΑ

ΤΕΧΝΕΣ &amp; ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

ΜΟΔΑ

# Έρχεται με προθέσεις... η καγκελάρια

Το Κυπριακό, η οικονομία και οι σχέσεις Ε.Ε.-ΝΑΤΟ στην ατζέντα της Μέρκελ

Της ΧΡΙΣΤΙΑΝΑΣ ΒΩΝΙΑΤΗ

Με γλώσσα ωμή και καρτοφύλακα γεμάτο έρχεται μεθαύριο στη Λευκωσία η Γερμανίδα καγκελάρια, Άνγκελα Μέρκελ, σε μια ολιγόωρη και μάλλον συμβατικής υφής επίσκεψη. Παρά την εμφανή προσπάθεια της κυβέρνησης να εκμεταλλευτεί επικοινωνιακά την ιστορικά πρώτη επίσκεψη καγκελάριας της Γερμανίας στην Κύπρο, η οποία «έχει μεγάλο βάρος και τεράστια σημασία, όπως ήταν η πρώτη επίσκεψη προέδρου της Ρωσικής Ομο-

Στα θέματα της οικονομίας και τα αυξανόμενα προβλήματα της Ευρωζώνης, «η Μέρκελ έρχεται για να μας τριξεί να δόντια»

σπονδίας, όπως και η επίσκεψη Πάπα της Ρώμης στην Κύπρο και πολλές άλλες επισκέψεις και κινήσεις που γίνονται», πολιτικοί αναλυτές που μίλησαν στην «Κ» εκτιμούν πως «η Μέρκελ σίγουρα δεν έρχεται να μας καϊδέψει τα αφτιά», ενώ διπλωματικές πηγές πρόσθεταν ότι «αν χρειαστεί θα είναι και ωμή». Τρία είναι τα βασικά θέματα που θα συνθέτουν τη βαρυσήμαντη ατζέντα της καγκελάριας: το Κυπριακό και η επιτακτική ανάγκη τάσισης επίλυσής του, οι δυσκολίες στις σχέσεις Ε.Ε.-ΝΑΤΟ εξαιτίας ακριβώς του άλυτου Κυπριακού και, τρίτον, προβλήματα που αφορούν την Ευρωζώνη.

Σε ό,τι αφορά το Κυπριακό, η καγκελάρια αναμένεται να τονίσει πως

ίσως να πρόκειται για την τελευταία ευκαιρία επίλυσής του, μιας και τα περιθώρια έχουν στην ουσία εξαντληθεί. Πιέσεις για επίλυση του Κυπριακού έχει ασκήσει και στον Τούρκο πρωθυπουργό, κατά την επίσκεψή του τελευταίου τον Οκτώβρη στη γερμανική πρωτεύουσα, όπου -πριν από το μεταξύ τους πολιτικό ραντεβού- Μέρκελ και Ερντογάν παρακολούθησαν μαζί τον αγώνα Γερμανία-Τουρκία για τα προκριματικά του Euro 2012, στο Ολυμπιακό Στάδιο του Βερολίνου. Ωστόσο, η καγκελάρια αναμένεται να δει καλή θέληση και από την ελληνοκυπριακή πλευρά, καθώς δεν μπορεί να συνεχίσει να πιέζει την Τουρκία πέραν του δέοντος, μιας και αποτελεί κοινό μυστικό το πόσο σημαντική είναι η χώρα ως μελλοντικός εταίρος για την Ε.Ε.

Δεν θα καταλογίσει ευθύνες

Από πλευράς της, η κυβέρνηση εκτιμά πως το Βερολίνο δεν θα καταλογίσει ευθύνες στη Λευκωσία για το άλυτο Κυπριακό και πως «η Γερμανία τηρεί στάση αρχών σε ό,τι αφορά το εθνικό μας πρόβλημα». Βεβαίως, η «στάση αρχών» της Γερμανίας μπορεί εύλογα να ερμηνευθεί και ως συμφορολογική, μιας και το άλυτο Κυπριακό επιστρατεύεται συχνότατα ως το κατεξοχήν πρόσχημα, προκειμένου να παραμένουν παγωμένα τα ενταξιακά κεφάλαια της Τουρκίας και να νομιμοποιείται η απροθυμία του γαλλογερμανικού άξονα να προσφέρει στην Τουρκία των 80 εκατομμυρίων την προοπτική της πλήρους ένταξης, εξέλιξη που θα ανέτρεπε πλήρως τους γεωπολιτικούς συσχετισμούς δυνάμεων εντός της Ε.Ε.

Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ»,



Πιέσεις για επίλυση του Κυπριακού έχει ασκήσει και στον Τούρκο πρωθυπουργό, κατά την επίσκεψή του τελευταίου τον Οκτώβρη στη γερμανική πρωτεύουσα, όπου -πριν από το μεταξύ τους πολιτικό ραντεβού- Μέρκελ και Ερντογάν παρακολούθησαν μαζί τον αγώνα Γερμανία-Τουρκία για τα προκριματικά του Euro 2012, στο Ολυμπιακό Στάδιο του Βερολίνου.

η Γερμανίδα καγκελάρια αναμένεται να υπογραμμίσει κατά τις επαφές της στη Λευκωσία και τις σχέσεις Ε.Ε.-ΝΑΤΟ, οι οποίες παρεμποδίζονται εξαιτίας των ανεπίλυτων διαφορών Κύπρου-Τουρκίας. Αν και μάλλον δεν αναμένεται να ασκήσει ιδιαίτερες πιέσεις για ένταξη της χώρας μας στον Συνεταιρισμό για την Ειρήνη (PFP), εκτιμάται ωστόσο ότι θα υποδείξει πως η υπερπήδηση των προβλημάτων στις σχέσεις Ε.Ε.-ΝΑΤΟ μπορεί να επιτευχθεί μόνον διά της άμεσης λύσης του Κυπριακού. Υπενθυμίζεται επίσης πως οι αναφορές περί των ακανθωδών σχέσεων Κύπρου-Τουρκίας που αποτελούν τροχοπέδη στη συνεργασία ΝΑΤΟ-Ε.Ε. πληθθαίνουν και διατυπώνονται πλέον ευθαρώς από υψηλούς αξιωματούχους, τόσο στις ΗΠΑ και το ΝΑΤΟ, όσο και στην Ε.Ε.

Οικονομία και Ευρωζώνης

Σε ό,τι αφορά δε τα θέματα της οικονομίας και τα αυξανόμενα προβλήματα της Ευρωζώνης, πολιτικοί αναλυτές εστιάζουν στην «Κ» πως «η Μέρκελ έρχεται για να μας τριξεί να δόντια». Με το επιχείρημα ότι η Γερμανία δεν μπορεί από μόνη της να συντηρήσει τα ευρωπαϊκά ταμεία, η Μέρκελ επιχειρεί στην ουσία να μεταθέσει το κόστος της κρίσης και στα υ-

πόλοιπα ευρωπαϊκά κράτη, ιδιαίτερος σε αυτά που αντιμετωπίζουν δημοσιονομικό έλλειμμα πέραν του επιτρεπόμενου 3% του ΑΕΠ και/ή δημόσιο χρέος πέραν του 60% (το έλλειμμα της Κύπρου ξεπερνά το 6%). Σε αντίθεση με πολλές άλλες χώρες, περιλαμβανομένης της Γαλλίας, η Γερμανία θέλει και χρειάζεται ένα ισχυρό ευρώ. Για να επιτευχθεί αυτό, χρειάζεται να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη των αγορών έναντι του ευρωπαϊκού νομισματός. Είναι προς αυτή την κατεύθυνση που εργάζεται η Γερμανίδα καγκελάρια, ασκώντας πιέσεις στα ευρωπαϊκά κράτη και επιβάλλοντας πρωσικά πρότυπα πειθαρχίας στο σύνολο της Ευρωζώνης. Έτσι, όπως χαρακτηριστικά δήλωσε στην «Κ» οικονομικός αναλυτής σε σχέση με την επικείμενη επίσκεψη Μέρκελ, «αυτές οι συναντήσεις, παρά την όλη διπλωματία και τους συμβολισμούς και τα πρωτόκολλα, την ίδια στιγμή έχουν και μια ωμότητα, την οποία είτε την καταλαβαίνει ο συνολικός λαός, είτε δεν την καταλαβαίνει».

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΑΚΟΜΑ

Πώς βλέπει η Άγκυρα την επίσκεψη Μέρκελ. Σελ. 5

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ / Του ΧΡΙΣΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗ

## Πιο ισχυρή η Κύπρος

Η επίσκεψη εργασίας της καγκελάριας της Γερμανίας, κ. Άνγκελα Μέρκελ, η πρώτη επίσκεψη Γερμανού καγκελάρια στην ιστορία της Κυπριακής Δημοκρατίας, ακολουθεί μια σειρά από ιστορικές επισκέψεις στην Κύπρο τους τελευταίους μήνες, όπως του Ρώσου Προέδρου και του Πάπα Βενεδικτού. Πολλές φορές ακούγεται η επικριση από μέρος της αντιπολίτευσης και όσων επιδιώκουν να είναι επικριτικοί ότι οι επισκέψεις από μόνες τους δεν σημαίνουν και πολλά πράγματα. Αυτή είναι βέβαια η μισή αλήθεια. Γιατί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση, μακριά από σκοπιμότητες, οδηγεί σε κάποια συγκεκριμένα συμπεράσματα:

1. Δεν μπορεί να είναι τυχαίες τόσες και τόσο σημαντικές ιστορικές επισκέψεις ξένων ηγετών στην Κύπρο.

2. Οι επισκέψεις από μόνες τους ενισχύουν την κρατική οντότητα και ανεξαρτησία της Κυπριακής Δημοκρατίας σε μια κρίσιμη καμπή για το Κυπριακό.

3. Δεν είναι βέβαια μόνο οι επισκέψεις. Είναι η υπογραφή συμφωνιών, το βάθεμα των σχέσεων με χώρες που διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στο διεθνές πεδίο. Είναι το γεγονός ότι αυτές οι χώρες νιώθουν την ανάγκη να συνδιαλεχθούν και να συζητήσουν ισότιμα με την Κυπριακή Δημοκρατία.

4. Αυτές οι επισκέψεις δεν προκύπτουν εκ του μηδενός. Αποτελούν αποτέλεσμα πρωτοβουλιών του Προέδρου της Δημοκρατίας και μέλους της ευρύτερης εξωτερικής πολιτικής της κυβέρνησης.

5. Οι πρωτοβουλίες αυτές στοχεύουν στην αξιοποίηση αναξιοποίητων μέχρι σήμερα διεθνών παραγόντων ή στην περαιτέρω αξιοποίηση άλλων. Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα προς αυτή την κατεύθυνση είναι η αξιοποίηση του συνόλου των χωρών-μνημόνων μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας, δεδομένου που λειτουργεί σήμερα ως προστατευτικό δικτυ για τη δική μας πλευρά.

6. Η ενίσχυση της εξωτερικής πολιτικής ενός μικρού κράτους όπως η Κυπριακή Δημοκρατία, η οποία μάλιστα αντιμετωπίζει πρόβλημα κατοχής, προϋποθέτει μια εξωτερική πολιτική η οποία να στηρίζεται σε αρχές, να εμπνέει σοβαρότητα και εμπιστοσύνη και να μπορεί να συσχετίζει συμφέροντα. Αυτή τη δημιουργική εικόνα μετουσιώνει σε ζωή και πράξη ο Πρόεδρος Χριστόφιας και η κυβέρνηση του. Όταν συμπεριφέρεται και αναγνωρίζεται, ορθά ή

λανθασμένα, σαν το «μαύρο πρόβατο» της διεθνούς σκηνής, μειώνει αισθητά τις πιθανότητες επιτυχίας σου.

Πολλοί ισχυρίζονται ότι αυτά τα θετικά αποτελέσματα της εξωτερικής μας πολιτικής δεν αντανάκλονται στις εξελίξεις, κυρίως σε σχέση με το Κυπριακό και την τράπεζα των διαπραγματεύσεων. Δεν πρέπει βέβαια να ξεχνάμε και τις επιπτώσεις του γεγονότος ότι η επικρατούσα άποψη διεθνώς το 2008 λανθασμένα ήταν ότι η ε/κ πλευρά δεν ενδιαφέρεται για λύση. Όπως και το γεγονός ότι σήμερα στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων, όπου υπήρξαν ουσιαστικές συγκλίσεις μεταξύ των δύο πλευρών, αυτές αποτελούν βελτίωση σε σχέση με τις αντίστοιχες πρόνοιες που απέρριψε ο κυπριακός λαός στα δημοψηφίσματα. Ένα επιπρόσθετο, εξαιρετικά επικαιρο, παράδειγμα ισορροπημένων εξωτερικής πολιτικής είναι οι χειρισμοί μας σε σχέση με την ενταξιακή πορεία της Τουρκίας. Όταν τον Δεκέμβριο του 2009 η Κυπριακή Δημοκρατία «πάγωσε» μονομερώς ακόμα έξι κεφάλαια στην ενταξιακή πορεία της Τουρκίας, από ορισμένους εδώ στην Κύπρο θεωρήθηκε αυτή η ενέργεια ως περίπου «μηδενική αντίδραση» και «απόδειξη ότι η Τουρκία αλωνίζει στην Ευρώπη». Οι πολιτικές κρίνονται πάντοτε εκ του αποτελέσματος. Τι έχουμε έναν χρόνο μετά; Η ενταξιακή πορεία της Τουρκίας κεραινοβατεί. Η βελγική προεδρία είναι η πρώτη προεδρία κατά την οποία δεν έχει ανοίξει κανένα κεφάλαιο με την Τουρκία. Οι πάντες θεωρούν ότι οι αποφάσεις πρέπει να παρθούν από την Άγκυρα, σε σχέση με την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της. Δεν θα αναφερθώ σε δολώσεις Τούρκων αξιωματούχων ούτε στις εκρήξεις Μπαγίς στο Ευρωκοινοβούλιο για το γεγονός ότι η Κυπριακή Δημοκρατία πείθει και «σέρνει μαζί της την Ευρώπη». Αυτά είναι γνωστά σε όποιον, έστω και λίγο, παρακολουθεί τις εξελίξεις... Η ιστορική επίσκεψη Μέρκελ αποτελεί λοιπόν ακόμα ένα σημαντικό κομμάτι στο παζλ της εικόνας της εξωτερικής μας πολιτικής. Η εξωτερική μας πολιτική, με υπεράσπιση αρχών, συνεχείς πρωτοβουλίες και σοβαρότητα, οδηγεί σε ισχυροποίηση της θέσης της Κύπρου διεθνώς.

Ο Χρίστος Χριστοφίδης είναι διευθυντής του Γραφείου του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας και αναπληρωτής κυβερνητικός εκπρόσωπος.

Το μέλλον έχει όνομα. Τώρα έχει και τιμή.

Audi A1 από €15.900.

Το A1 είναι το νέο τεχνολογικό επίτευγμα της Audi. Μοντέρνος εξωτερικός σχεδιασμός που προσαρμόζεται ανάλογα με το προσωπικό στυλ και τον χαρακτήρα του οδηγού του. Νέοι κινητήρες TFSI και TDI προσφέρουν μέγιστη απόδοση και χαμηλή κατανάλωση ενώ οι πολλαπλές τεχνολογικές καινοτομίες αποδεικνύουν την πρόθεση της Audi να δημιουργήσει το νέο 'μεγάλο' Audi.

www.audi.com.cy



Audi A1 1.2lt TFSI. Εκπομπές CO2 (gr/km) μίκτος κύκλος 118. Κατανάλωση (lt/100km) μίκτος κύκλος 5.1.

UNICARS

Audi Vorsprung durch Technik

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	-----------	------

# Προσωρινή αναδιπλωση για το φυσικό αέριο

Ρίχνει τους τόνους η κυβέρνηση, κερδίζοντας χρόνο και διαβεβαιώνοντας τους πάντες πως τίποτα δεν έχει οριστικοποιηθεί ακόμη

Του **ΝΙΚΟΥ ΠΡΟΚΟΜΜΕΝΟΥ**

**Διευκρινίσεις** που καταδεικνύουν πως το ζήτημα της έλευσης φυσικού αερίου στην Κύπρο δεν έχει τελειώσει, παρά την ανακοίνωση της πρόθεσης για μονογράφηση και έναρξη διαπραγματεύσεων με τη Shell, δίνουν από την κυβέρνηση, μετά τις έντονες αντιδράσεις που προκλήθηκαν στα κόμματα.

Όπως μάλιστα ανώτατη πηγή από το Υπουργείο Εμπορίου τόνισε στην «Κ», η απόφαση για διαπραγματεύσεις με τη Shell δεν σημαίνει και οριστική κατάληξη σε συμφωνία με τη συγκεκριμένη εταιρεία, καθώς, «παρά το γεγονός πως η προσφορά της είναι πιο συμφέρουσα από αυτές των άλλων δύο εταιρειών, ακόμη περιέχει σημεία που χρήζουν τροποποιήσεων».

## Οι τρεις κόκκινες γραμμές

Σύμφωνα πάντα με τις πληροφορίες της «Κ», στον διάλογο που θα ακολουθήσει, από πλευράς κυβέρνησης υπάρχουν «κόκκινες γραμμές», σημεία δηλαδή στην προσφορά της Shell που θα πρέπει να τροποποιηθούν και που –αν και για λόγους που έχουν να κάνουν με την τακτική που θα ακολουθηθεί δεν αποκαλύπτονται οι βασικές επιδιώξεις για διαφοροποιήσεις

## Κόκκινες γραμμές από πλευράς κυβέρνησης στην αναμενόμενη διαπραγμάτευση με τη Shell

στη συμφωνία με τη Shell, ώστε να ολοκληρωθεί το συμβόλαιο «μαμούθ» –θα πρέπει να ξεκαθαριστούν τρία βασικά ζητήματα: τον χρόνο, την τιμή και τον παράγοντα Ισραήλ.

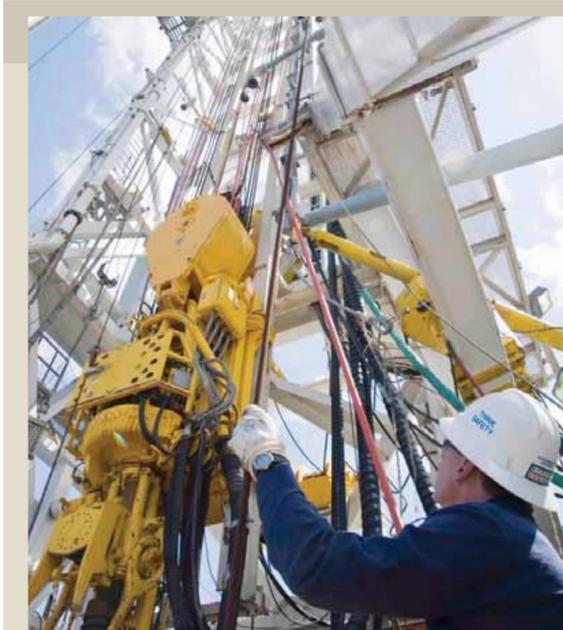
- Ο χρόνος διάρκειας του συμβολαίου: Τα 20 χρόνια θεωρούνται πάρα πολλά με βάση και τη γενική τακτική που ακολουθείται διεθνώς σε συμφωνίες ενεργειακού περιεχομένου. Συνήθως συμβόλαια τέτοιου χαρακτήρα κυμαίνονται στα 7 με 10 χρόνια. Άγνωστη παραμένει ωστόσο στην παρούσα φάση η ακριβής μείωση χρόνου που θα ζητήσει η κυβέρνηση.

- Διαπραγμάτευση της τιμής: Βασικό ζήτημα στις διαπραγματεύσεις με τη Shell, το οποίο εκ των πραγμάτων διασυνδέεται με τον παράγοντα του χρόνου. Θα καταβληθεί δηλαδή προστάθεια να μειωθεί η τιμή της παράδοσης φυσικού αερίου από την εταιρεία στην Κύπρο ή τουλάχιστον να μην αυξηθεί στην περίπτωση που υπάρξει συμφωνία για μείωση των 20 χρόνων που προνοούνται στη μονογράφηση της συμφωνίας.

- Διευκρινίσεις για Ισραήλ: Από τα πλέον καθοριστικά ζητήματα που θα επηρεαστεί η διευκρινιστούν με τη Shell είναι και το πώς θα αντιδράσει η εταιρεία στην περίπτωση που σε 3-4 χρόνια το Ισραήλ προχωρήσει σε άντληση του δικού του φυσικού αερίου, από θαλάσσια περιοχή που συνορεύει με οικόπεδα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Σε αυτή την περίπτωση θεωρείται βέ-



**Πίσω** από τις συζητήσεις της Δημοκρατίας με τη Shell (η πλατφόρμα φυσικού αερίου και πετρελαίου στο κόλπο του Μεξικού) βρίσκονται και οι γεωπολιτικές προεκτάσεις των κοιτασμάτων του Ισραήλ και της Κύπρου.



**Η σύγκρουση** για το φυσικό αέριο, που ξεκίνησε μόλις άνευ πολιτικών κρμών, αναμένεται να κορυφωθεί όσο πλησιάζουν οι βουλευτικές εκλογές.

## Στα ύψη η αντιπαράθεση κυβέρνησης - κομμάτων

**Η εξέλιξη** της δημόσιας συζήτησης από την έναρξη της ενημέρωσης των κομμάτων και μετά, η έντονη αντιπαράθεση και οι εκατέρωθεν χαρακτηρισμοί ανέδειξαν και πολιτικές πτυχές που διασυνδέονται τόσο με κυβερνητικούς χειρισμούς, όσο και με άλλες χώρες με έντονο ενδιαφέρον στο Κυπριακό. Η έκκληση να πέσουν οι τόννοι σε ένα τόσο κρίσιμο ζήτημα για την οικονομία της χώρας, όχι μόνο δεν έπιασε τόπο, αλλά μέσω απλής ανάλυσης της έντασης της διαφωνίας διαφαίνεται πως η κόπια για την έλευση του φυσικού αερίου στην Κύπρο θα κορυφωθεί όσο πλησιάζουν οι βουλευτικές εκλογές. Στο επίκεντρο της αντιπαράθεσης, η απόφαση των αρμοδίων να προχωρήσουν σε διάλογο με τη Shell αγνοώντας προφορές άλλων εταιρειών που, αν και εκπρόθεσμα, υποστηρίζουν πως μπορούν να φέρουν φυσικό αέριο στο νησί σε πολύ πιο χαμηλή τιμή. Από πλευράς ΔΗΣΥ γίνεται λόγος για περσιονισμό για το υπερ-σκόνηλο του αιώνα. Όσον αφορά το ΔΗΚΟ, πληροφορίες της «Κ» φέρουν τον πρόεδρο του κόμματος, Μάριο Καρογιάν, να έχει ήδη ε-

πισημάνει κατ' ιδίαν στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας ότι θεωρεί πολύ ψηλή την τιμή των 9,5 δολαρίων, ότι τα 20 χρόνια προκαλούν προβληματισμό και ότι θα πρέπει να τύχουν ενδελεχούς εξέτασης οι προτάσεις από τις άλλες εταιρείες, έστω και αν αυτές έγιναν εκπρόθεσμα. Παράλληλα, οι ίδιες πληροφορίες αναφέρουν ότι ο κ. Καρογιάν φέρεται να είχε στον Πρόεδρο Χριστόφια πως, με τα σημερινά δεδομένα, το κόμμα του δεν πρόκειται να συναίνεσει σε μια τέτοια απόφαση. Υπομονή συστήνει η ΕΔΕΚ, που μέσω του προέδρου της τάχθηκε υπέρ της διερεύνησης όλων των επιλογών. Από πλευράς πάντως κυβερνητών, η απόφαση που δίνεται, πέραν της δήλωσης του γ.γ. του ΑΚΕΛ, Αντρου Κυπριανού, για «αλλότρια κίνητρα ορισμένων», είναι πως καμία από τις τρεις εταιρείες δεν προσκόμισε ικανοποιητικά στοιχεία που να δικαιολογούν τους ισχυρισμούς τους. «Αφού μπορούν, όπως ισχυρίζονται, να φέρουν φυσικό αέριο πιο φθηνά, πού ήταν πριν 18 μήνες όταν ζητήσαμε την εκδήλωση ενδιαφέροντος; Γιατί να μπορούν τώρα και δεν μπορούσαν πριν ενάμιση χρόνο», διερωτήθηκε χαρακτηριστικά στην «Κ» η αρμόδια πηγή του Υπουργείου Εμπορίου.

# Τα κοιτάσματα αλλάζουν το παιχνίδι

Ο Λεβιάθαν, που φτάνει μέχρι την κυπριακή ΑΟΖ, ανατρέπει την αγορά φυσικού αερίου

Του **ΜΙΧΑΗΛ ΠΕΡΣΙΑΝΗ**

**Πέρα** από το ζήτημα της παροχής φυσικού αερίου από τη διεθνή αγορά, αρκετά σημαντικά είναι και η γεωπολιτική διάσταση των κοιτασμάτων φυσικού αερίου που εντοπίζονται στις ανατολικές και νοτιοανατολικές ζώνες εκμετάλλευσης της Κύπρου. Οι εν λόγω ζώνες διαθέτουν αρκετά σημαντικά αποθέματα φυσικού αερίου και αλλάζουν τον ρόλο του Ισραήλ στη διεθνή αγορά. Η γεωπολιτική μάχη μετράται με ταξίς ρυθμούς σε ουσιαστικό παιχνίδι στη διεθνή αγορά φυσικού αερίου, γεγονός που δημιουργεί διενθεις εντάσεις αλλά και ευκαιρίες για την Κύπρο. Μετά την εκμετάλλευση των κοιτασμάτων Dalit και Tamar, που έχει ήδη αρχίσει, σήμερα το κοιτάσμα Λεβιάθαν αποτελεί μίλλον της έριδος στην περιοχή.

Η ανακάλυψη του κοιτάσματος Λεβιάθαν έχει αλλάξει άρδην τα δεδομένα στην περιφερειακή αγορά. Σύμφωνα με τις τριτοδιάστατες μελέτες και τις εξερευνητικές διατρήσεις της εταιρείας Noble Energy, που αγόρασε από το Ισραήλ τα αποκλειστικά δικαιώματα εκμετάλλευσης στο κοιτάσμα, ο Λεβιάθαν έχει τουλάχιστον 0,5 τρις. κυβικά μέτρα φυσικού αερίου και αποτελεί νέο «καυτό σημείο» στη γεωπολιτική ισορροπία της ανατολικής Μεσογείου.

Πρώτο σημείο τριβής είναι οι διαφορές μεταξύ Λιβάνου και Ισραήλ. Οι εδαφικές τους διαφορές, που έχουν και προεκτάσεις και στη θαλάσσια περιοχή μεταξύ των δύο κρατών, λαμβάνουν

πλέον νέα διάσταση, αφού από το εδαφικό θα κριθούν πολλά σε σχέση με την εκμετάλλευση του Λεβιάθαν. Μάλιστα, τουρκικά ΜΜΕ κάνουν λόγο για εντάσεις μεταξύ Ισραήλ και Λιβάνου που μπορεί να «φτάσουν μέχρι και σε νέο πόλεμο». Στο διπλωματικό παιχνίδι που εξελίσσεται, αμέτοχη δεν είναι ούτε η Συρία, ενώ ενδιαφέρον προκαλεί το γεγονός ότι τα συμφέροντα της Αιγύπτου συμπίπτουν με εκείνα του Ισραήλ.

## Τα 500 δισ. κυβ. μέτρα φυσικού αερίου έχουν μεγάλες γεωπολιτικές προεκτάσεις

Δεύτερο σημείο είναι οι σχέσεις του Ισραήλ με την Τουρκία. Η Τουρκία δεν μένει αδιάφορη απέναντι στις εξελίξεις, τις οποίες ερμηνεύει μέσα στο πλαίσιο των ψυχρών της σχέσεων με το Ισραήλ, σε συνδυασμό και με την κυπριο-ισραηλινή συμφωνία για την Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ) στα ύδατα μεταξύ των δύο κρατών.

Μετά την υπογραφή της συμφωνίας Κύπρου-Ισραήλ για την ΑΟΖ, Τούρκοι πολιτικοί και αναλυτές σχολίασαν με αμικχανία πως δημιουργείται «τόξο» συσχετισμού της ανατολικής Μεσογείου και Ελλάδας, το οποίο περικυκλώνει την Τουρκία στο νότιο της μαλακό υπογάστριο και απειλεί τα στρατηγικά και οικονομικά της συμφέροντα. Η επιτυχία της κυβέρνησης στην ολοκλήρωση

της συμφωνίας με το Ισραήλ δεν είναι καθόλου άσχετη και με τη νέα δυναμική που επισημούν οι Τούρκοι να δώσουν τον τελευταίο καιρό στις προσπάθειες προώθησης λύσης τύπου Ταϊβάν στην Κύπρο.

Μια τέτοια λύση εξυπηρετεί τα τουρκικά συμφέροντα, αφού εξασφαλίζει την ύπαρξη ενός «φίλικου» (βλέπε «επιτελούς») κράτους στα νότια της Τουρκίας, το οποίο θα μπορεί να συμμετάσχει στον τουρκικό άξονα επιρροής που θα προεκτείνεται από την Τουρκία προς τη Συρία, τον Λίβανο, την Παλαιστίνη και τέλος προς την Κύπρο, δημιουργώντας έτσι ένα «αντίπαλο δέος» απέναντι στο «τόξο» του Ισραήλ. Η Τουρκία, μάλιστα, επιχειρεί να ξεπεράσει τις ιστορικές παρακαταθήκες του οθωμανικού παρελθόντος, οι οποίες ανέκαθεν καθιστούσαν δύσκολες τις σχέσεις των Τούρκων με τους Άραβες.

Τρίτη σημαντική προέκταση των ισραηλινών κοιτασμάτων είναι ο ρωσικός παράγοντας και ο ρόλος της Τουρκίας στην ευρωπαϊκή αγορά φυσικού αερίου. Η Ρωσία, ως βασικός προμηθευτής φυσικού αερίου στην Ευρώπη, ήταν πάντοτε ένας «δύσκολος» εταίρος, όπως αποδείχθηκε επανειλημμένα όταν η κυβέρνηση Πούτιν διέκοψε την παροχή φυσικού αερίου προς την ηπειρωτική Ευρώπη. Η στάση της Ρωσίας και η ενεργειακή εξάρτηση της Ευρώπης από το φυσικό της αέριο προκάλεσαν μεγάλη ανησυχία στις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες και οδήγησαν σε έντονες πολιτικές συζητήσεις γύρω από την ενεργειακή ασφάλεια της Ε.Ε. Στις πιέσεις που δέ-

χθηκε ως αποτέλεσμα, η Ρωσία «απάντησε» ανακινώντας τις προθέσεις της να κατασκευάσει αγωγούς συμπίεσμένου φυσικού αερίου προς την Ασία, «δείχνοντας» έτσι πως έχει ενδυναμωτικούς αγοραστές (π.χ. Κίνα) και δεν είναι επιδεκτική πιέσεων.

Έτσι αναδείχθηκε ο ρόλος της Τουρκίας, η οποία με τους δικούς της αγωγούς είναι πλέον σε θέση να προμηθεύσει την Ευρώπη με φυσικό αέριο που προέρχεται από τις δημόσιες της κεντρικές Αοίσιες. Αυτός ο στρατηγικός ρόλος της Τουρκίας απειλείται από την ανακάλυψη νέων μεγάλων κοιτασμάτων στη ζώνη του Ισραήλ και δη του κοιτάσματος Λεβιάθαν. Τα κοιτάσματα αυτά μοιράζεται και η Κύπρος.

Τα δικαιώματα αποκλειστικής εκμετάλλευσης για το Λεβιάθαν έχουν εξασφαλιστεί από την εταιρεία Noble Energy, αμερικανικών συμφερόντων. Η ίδια εταιρεία κατέχει τα αποκλειστικά δικαιώματα και για τα κοιτάσματα Dalit και Tamar, αλλά και για το τεμάχιο 13 της κυπριακής ζώνης, το οποίο είναι όμορο του Λεβιάθαν. Αξίζει να σημειωθεί πως η ακριβής έκταση του Λεβιάθαν δεν είναι γνωστή, αφού οι Ισραηλινοί προστατεύουν τις πληροφορίες που αφορούν το κοιτάσμα λόγω και των διαφορών τους με τον Λίβανο. Ενδέχεται, μάλιστα, ο Λεβιάθαν να προεκτείνεται και στις ζώνες της Κύπρου, πέρα από το οικόπεδο 13, και στο οικόπεδο 3. Λιγότερο πιθανό, αλλά όχι αδύνατο, είναι και τα οικόπεδα 9 και 2 να έχουν πρόσβαση στο γιγάντιο απόθεμα.



## Το υγροποιημένο προέχει πλέον του συμπιεσμένου

**Στην ένταση** συμβάλλουν και οι εξελίξεις στη διεθνή αγορά φυσικού αερίου. Ενώ μέχρι σήμερα η υφιστάμενη τεχνολογία προέκρινε το συμπιεσμένο φυσικό αέριο εις βάρος του υγροποιημένου, αυτό δεν ισχύει πλέον στον ίδιο βαθμό.

Το συμπιεσμένο φυσικό αέριο μεταφέρεται μέσα από αγωγούς, κάτι που μεταφράζεται σε υψηλά κόστη υποδομών και συντήρησης, αλλά και σε προβλήματα ασφάλειας. Οι δίοδοι είναι επίσης περιορισμένες και δεν υπάρχει ευελιξία επιλογής. Πλέον, η αγορά δείχνει να στρέφεται προς το υγροποιημένο φυσικό αέριο ως εναλ-

βαιο το σενάριο η Shell να προμηθεύει την Κύπρο με φυσικό αέριο που θα εξασφαλίσει από το Ισραήλ με πολύ πιο χαμηλό κόστος μεταφοράς και προμήθειας.

Στο λογικό ερώτημα για τα επόμενα βήματα στην περίπτωση που στις διαπραγματεύσεις με τη Shell δεν υπάρξει το επιθυμητό αποτέλεσμα, η αρμόδια πηγή του Υπουργείου Εμπορίου περιορίστηκε να απαντήσει ότι: «Το μόνο που μπορεί να σας πω είναι πως όλα τα ενδεχόμενα είναι ανοικτά και τίποτα δεν μπορεί από τώρα να προεξοφληθεί», ενώ απέφυγε να διαφύσει παρατήρηση της «Κ» πως η φράση «όλα τα ενδεχόμενα» δεν μπορεί να σημαίνει τίποτε άλλο παρά διαπραγμάτευση με άλλη εταιρεία ή νέες προσφορές.

## Και στη μέση το Ισραήλ

Η αντιπαράθεση στο πολιτικό πεδίο αρχίζει με επίκεντρο το Ισραήλ. Για το αν υπήρξε ή όχι πρόταση για εφοδιασμό της Κύπρου με φυσικό αέριο σε τρία με τέσσερα χρόνια, όταν στη γειτονική χώρα υπολογίζουν να ξεκινήσουν άντληση φυσικού αερίου από τα κοιτάσματα που συνορεύουν με αυτά της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Από πλευράς ΔΗΣΥ, επιμένουν μάλιστα πως η πρόταση του Ισραήλ, όχι μόνο έγινε, αλλά είναι και λεπτομερής και με βάση τα γεωστρατηγικά δεδομένα της περιοχής είναι και η πλέον συμφέρουσα. Η απάντηση από πλευράς κυβέρνησης είναι ότι το κράτος του Ισραήλ ουδέμια πρόταση έχει κάνει, ούτε μπορεί να δώσει εγγυήσεις ότι εντός μιας πενταετίας θα έχει το δικό του φυσικό αέριο. Προστίθεται επίσης ότι η μόνη διασύνδεση που μπορεί να γίνει με το Ισραήλ έχει να κάνει με την πρόταση μιας εκ των τριών εταιρειών που εμφανίστηκαν εκ των υστέρων και η οποία φαίνεται να είναι ισραηλινών συμφερόντων. Το όλο ζήτημα με τις ισραηλινές προθέσεις και δυνατότητες αναμένεται να ξεκαθαρίσει τον επόμενο μήνα, οπότε και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας προγραμματίζει επίσκεψη στο Τελ Αβίβ.

Στις συζητήσεις που γίνονται σε σχέση με τη στάση της κυβέρνησης ανάμεσα σε κομματικά και όχι μόνο στελέχη, προστίθεται ακόμη ένας παράγοντας που ξεπερνά τα καθαρά όρια των οικονομικών πτυχών, επεκτεινόμενος στο Κυπριακό. Δεν είναι λίγος μάλιστα αυτό που υποστηρίζουν πως η απόφαση της κυβέρνησης να προχωρήσει σε μονογραφή με τη Shell και να αγνοήσει παράλληλα τις όποιες προτάσεις έγιναν εκ των υστέρων, διασυνδέεται απόλυτα με τα συμφέροντα της Ρωσίας, που δεν θέλει να δει ακόμη έναν δίαυλο φυσικού αερίου προς την Ε.Ε. πέραν του δικού της. Όπως μάλιστα επισημαίνεται, ο Πρόεδρος Χριστόφιας εκ των πραγμάτων θα κάνει δεύτερες και τρίτες σκέψεις πριν προβεί σε οποιαδήποτε ενέργεια που θα δυσαρεστούσε τη Μόσχα, θέλοντας να διασφαλίσει συνέχιση της στρίφισης που παρέχει η Ρωσία στις θέσεις της Κυπριακής Δημοκρατίας ενώπιον του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών στο Κυπριακό.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	-----------	------



Στο σχέδιο δράσης ξεπεράσματος των διαφορών θα επικεντρωθούν τώρα οι προσπάθειες.

## Φως... στις συνομιλίες τον Μάρτιο, αν θα υπάρξει

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΡΑΣΧΟΥ**

Στη συνάντηση Χριστόφια-Ερογλου-Ντάουσερ, την προεχρή Τρίτη, 12 Ιανουαρίου, θα οριστικοποιηθεί η πραγματοποίηση ή όχι της κοινής συνάντησης των δύο ηγετών με τον γενικό γραμματέα του ΟΗΕ, Μπαν Κι Μουν, στη Γενεύη, στις 26 Ιανουαρίου.

Παρά τη σημαντική καθυστέρηση που έχει προκύψει στην εκπλήρωση των στόχων που τέθηκαν στη συνάντηση της Νέας Υόρκης τον Νοέμβριο, εξαιτίας της ασθένειας και της εγκρίσεως του Ντεβίς Έρογλου, οι συνεργάτες του γενικού γραμματέα πιστεύουν ότι οι συνομιλίες της Γενεύης θα είναι χρήσιμες για τη διατήρηση και περαιτέρω ενίσχυση της δυναμικής των διαπραγματεύσεων, με νέο χρονικό ορόσημο στην αξιολόγηση της πορείας τους α-

πό τον ΟΗΕ τα τέλη Μαρτίου. Οι σύμβουλοι των δύο ηγετών, Γιώργος Ιακώβου και Κουντρέτ Οζεράι, έχουν στο μεταξύ επιτύχει να διεκπεραιώσουν το υλικό που είχαν ενώπιόν τους σε τρία από τα έξι ζητήματα, τουλάχιστον στη διακυβέρνηση, στην οικονομία και στα ευρωπαϊκά ζητήματα. Αυτά θα διεξεληθούν και οι δύο ηγέτες στις προσεχείς συναντήσεις τους, με αντικειμενικό στόχο τον καταρτισμό κοινού κορμού συγκλίσεων.

Περαιτέρω, μέχρι τη Γενεύη, είναι πιθανόν να γίνει ακόμη μία ανάγνωση των θέσεων των πλευρών στο Εδαφικό και στην ασφάλεια, χωρίς ωστόσο τα στενά χρονικά περιθώρια να επιτρέπουν υψηλές προσδοκίες. Ένα θέμα το οποίο θα ήθελε ο κ. Ντάουσερ και οι συνεργάτες του να ξεκαθαριστεί είναι το σχέδιο δράσης για το ξεπέρασμα

των διαφορών, το οποίο είχε ανακοινώσει ο γενικός γραμματέας μετά τη συνάντηση του Νοεμβρίου. Το σχέδιο δράσης (στην ουσία ένας μηχανισμός ξεπεράσματος διαφορών σε όλα τα κεφάλαια) δεν έχει ουσιαστικά συζητηθεί στις συναντήσεις των ηγετών και των αντιπροσώπων τους. Παρότι είναι γνωστό ότι τα Ηνωμένα Έθνη έχουν επεξεργαστεί ένα τέτοιο σχέδιο, προτιμούν να το ετοιμάσουν οι ίδιοι οι ηγέτες. Το θέμα αναμένεται ότι θα απασχολήσει και τις δύο συναντήσεις Χριστόφια-Έρογλου, στις 12 και στις 19 Ιανουαρίου, όπου δεν αποκλείεται ο Αλεξάντερ Ντάουσερ να προτείνει να βοηθήσει τους δύο ηγέτες με ιδέες. Διπλωματικές πηγές εκτιμούν ότι τα Ηνωμένα Έθνη θα ζητήσουν από τις δύο πλευρές να εργαστούν, για να καταλήξουν στο σχέδιο δράσης μέχρι τη Γενεύη.

## Στην Ουάσινγκτον για επαφές ο γ.δ. του Υπουργείου Εξωτερικών

ΟΥΑΣΙΝΓΚΤΟΝ  
Του **ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΖΟΥΠΛΙΩΤΗ**

Επίσκεψη στην Ουάσινγκτον για επαφές με ηγετικά στελέχη του Στέιτ Ντιπάρτμεντ, του Συμβουλίου Εθνικής Ασφαλείας και του Κογκρέσου προγραμματίζει για τα τέλη Ιανουαρίου ο γενικός διευθυντής του Υπουργείου Εξωτερικών, πρόεδρος Νίκος Αιμιλίου.

Ο κ. Αιμιλίου αναμένεται να φτάσει στις 27 Ιανουαρίου, αμέσως μετά την τριμερή συνάντηση της Γενεύης. Παρότι το πρόγραμμα των συναντήσεων δεν έχει ακόμη κλείσει, θα συναντηθεί με τον υφυπουργό Εξωτερικών, αρμόδιο για Ευρωπαϊκές Υποθέσεις, Φίλιπ Γκόρντον και πιθανόν έναν εκ των Τζέιμς Στάνιμπεργκ (αναπληρωτής υπουργός Εξωτερικών) και Ουίλιαμ Μπερнс (υφυπουργός Εξωτερικών για πολιτικές υποθέσεις). Ανοικτά ακόμη παραμένουν τα ραντεβού στο Συμβούλιο Εθνικής Ασφαλείας (για Ελιζαμπέτ Ράνταλ και Άντονι Μπλίνκεν, που είναι ο αρμόδιος σύμβουλος του αντιπροέδρου Μπάιντεν).

Σε σχέδιο με το Κογκρέσο, ο κ. Αιμιλίου αναμένεται να έχει συναντήσεις

Οι διεργασίες για το σχέδιο ψηφίσματος του Σ.Α. για την ΟΥΝΦΙΚΥΠ έδειξαν ότι υπήρχαν αρκετά προβλήματα στη στάση των ΗΠΑ

με τη νέα ηγεσία της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων της Βουλής, την ηγεσία της Επιτροπής Εξωτερικών Σχέσεων της Γερουσίας κι άλλα σημαντικά στελέχη του Κογκρέσου. Τέλος, σχεδιάζονται συναντήσεις του με στελέχη δεξαμενών σκέψης της Ουάσινγκτον (think tanks).

Με δεδομένη την πραγματοποίηση της τριμερούς στη Γενεύη, στον σχεδιασμό δεν έχουν συμπεριληφθεί επαφές με αξιωματούχους του ΟΗΕ στην έδρα του διεθνούς οργανισμού στη Νέα Υόρκη. Ωστόσο, αν προκύψει ζήτημα αναβολής της τριμερούς, δεν αποκλείεται τα σχέδια του κ. Αιμιλίου να τροποποιηθούν.

Η επίσκεψη, όταν σχεδιάστηκε στα τέλη Νοεμβρίου, είχε ως στόχο την ενημέρωση της αμερικανικής πολιτικής ηγεσίας για τις εξελίξεις στο Κυπριακό μετά τη συνάντηση της Γενεύης και πριν την προετοιμασία της έκθεσης καλών υπηρεσιών του γενικού γραμματέα που θα ακολουθήσει.

Οι διεργασίες της προετοιμασίας του σχεδίου ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας για την ΟΥΝΦΙΚΥΠ έδειξαν ότι υπήρχαν αρκετά προβλήματα στη στάση των ΗΠΑ, αφού εδώ κι αρκετό καιρό η μόνη πηγή ενημέρωσης της κεντρικής υπηρεσίας του Στέιτ Ντιπάρτμεντ είναι οι συνθήκες αρνητικές εκθέσεις του πρέσβη Φρανκ Ούρμπανουκ. Τελικά, μετά από πολιτικές παρεμβάσεις και με τη βοήθεια επιφανών μελών του Κογκρέσου, η αμερικανική στάση απέναντι στο ψήφισμα βελτιώθηκε σημαντικά.

Στις επαφές του κ. Αιμιλίου θα τεθούν και θέματα των διεθνών σχέσεων ΗΠΑ-Κύπρου, οι οποίες είναι σε καλό δρόμο, παρά το γεγονός ότι εδώ και αρκετά χρόνια δεν έχει σταλεί πρόσκληση για επίσκεψη του Προέδρου της Δημοκρατίας στον Λευκό Οίκο.

## Με ενδιαφέρον βλέπει η Άγκυρα την επίσκεψη

Γιατί λίγες εβδομάδες μετά τον Πρόεδρο της Ρωσίας, Ντμίτρι Μεντβέντεφ, η καγκελάριος της Γερμανίας Άνγκελα Μέρκελ επισκέπτεται την Κύπρο; Τι σηματοδοτούν αυτές οι δύο επισκέψεις στην πολιτική σκακιέρα της ανατολικής Μεσογείου; Ποια η σημασία τους για την Κύπρο; Αυτά τα ερωτήματα φαίνεται πως απασχολούν αυτές τις ημέρες διπλωματικούς και δημοσιογραφικούς κύκλους στην Άγκυρα. Η τουρκική πρωτεύουσα παρακολουθεί με μεγάλο ενδιαφέρον την επίσκεψη της Γερμανίδας καγκελαρίου στη νήσο και επικειρεί να βγάλει τα δικά της συμπεράσματα.

Οι συζητήσεις στους κλειστούς διπλωματικούς κύκλους της Άγκυρας και κυρίως οι αναλύσεις στον τουρκικό Τύπο δείχνουν ότι η τουρκική πλευρά παρακολουθεί τις εξελίξεις που αφορούν την επίσκεψη της κ. Μέρκελ υπό το πρίσμα δύο σημαντικών κριτηρίων: Το Κυπριακό και τις σχέσεις του ΝΑΤΟ με την Ε.Ε. Σε ό,τι αφορά το πρώτο, η Άγκυρα δεν αμφιβάλλει ότι η επίσκεψη αποτελεί ένα άλλο βήμα προς την κατεύθυνση της σύφιξης των σχέσεων της Κύπρου με τους «παραδοσιακούς συμμάχους» της. Παράλληλα, οι τουρκικοί δημοσιογραφικοί κύκλοι συμπεραίνουν ότι η Λευκωσία καταβάλλει προσπάθειες για να

Η Τουρκία θεωρεί τη Γερμανία και τη Ρωσία ως τους βασικούς υποστηρικτές της Κύπρου στην Ε.Ε. και τον ΟΗΕ

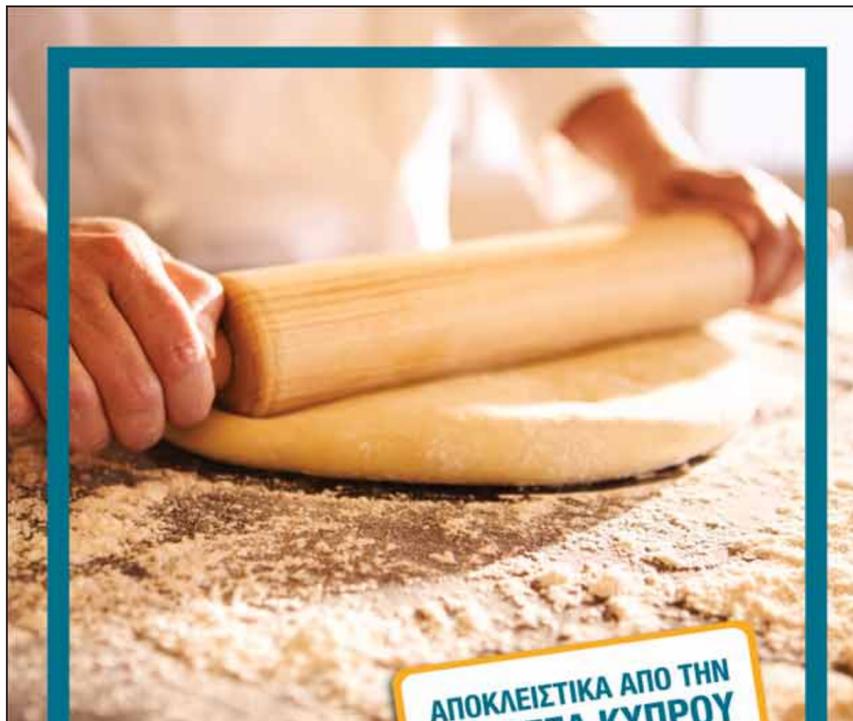
αναβαθμίσει τη θέση της στο διεθνές πολιτικό σκηνικό. Με αυτά τα δεδομένα, μόλις λίγες εβδομάδες πριν, η τουρκική εφημερίδα «Χουριγιέτ» συσχέτισε την επικείμενη επίσκεψη της κ. Μέρκελ με αυτήν του κ. Μεντβέντεφ και άφησε να εννοηθεί ότι ο βασικός στόχος της Κύπρου είναι η σύφιξη των σχέσεών της με τη «βασική υποστηρίκτρια της δύναμη στην Ε.Ε.», τη Γερμανία, καθώς και τη «συμμαχική της δύναμη στον ΟΗΕ», τη Ρωσία. Ακόμη, όλα δείχνουν ότι η τουρκική πλευρά πιστεύει ότι με τη σύφιξη των σχέσεών της με το Βερολίνο η Λευκωσία σκοπεύει να «πέσει» εκ νέου την Άγκυρα για το άνοιγμα των λιμανιών της. Το τουρκικό ειδησεογραφικό δίκτυο Χαμπέρτουρκ, μικρό διάστημα πριν την επίσκεψη της κ. Μέρκελ, αναφέρθηκε σε σχετικές δηλώσεις της ίδιας και υπογράμμισε το γεγονός ότι η γερμανική καγκελαρία αναμένει το άμεσο άνοιγμα

των τουρκικών λιμανιών στην Κυπριακή Δημοκρατία, με σκοπό να επιτευχθεί λύση του κυπριακού προβλήματος και πρόσδος στην ενταξιακή πορεία της Τουρκίας στην Ε.Ε.

Σε ό,τι αφορά τη βελτίωση των σχέσεων ΝΑΤΟ-Ε.Ε., θα πρέπει να τονιστεί ότι την προηγούμενη εβδομάδα διάφορα τουρκικά ΜΜΕ, τα οποία γεινιάζουν ιδεολογικά με το κυβερνητικό Κόμμα Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης, συμφώνησαν στο γεγονός ότι ένας από τους βασικούς στόχους της κ. Μέρκελ είναι η εξασφάλιση της συνεργασίας της Ένωσης με τη Βορειοατλαντική Συμμαχία και η εξουδετέρωση του εμποδίου που δημιουργεί η θέση της Κύπρου σε αυτή τη συνεργασία.

Εκτός από την ενίσχυση της θέσης της Κύπρου σε διεθνές επίπεδο και τις σχέσεις ΝΑΤΟ-Ε.Ε., η επίσκεψη της κ. Μέρκελ απασχόλησε τα τουρκικά ΜΜΕ και ως προς ένα άλλο ζήτημα. Κατά τη διάρκεια της προηγούμενης εβδομάδας, τα τουρκικά ΜΜΕ αναρωτήθηκαν για το αν η κ. Μέρκελ θα επισκεπτόταν την άλλη πλευρά της πράσινης γραμμής ή όχι. Στο τέλος της εβδομάδας, με βάση τα ελληνικοκυπριακά δημοσιεύματα, τα ΜΜΕ κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι η κ. Μέρκελ δεν πρόκειται να λάβει τη συγκεκριμένη πρωτοβουλία.

ΝΙΚΟΣ ΣΤΕΛΙΑΣ



ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ

## Ανοίγουμε νέο κεφάλαιο στην οικονομία

Συγχρηματοδοτικό Προϊόν JEREMIE για στήριξη των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων.

Εμείς στην Τράπεζα Κύπρου, νιώθοντας ότι η στήριξη της επιχειρήσεώς σας, είναι και δική μας ευθύνη, προσπαθούμε με κάθε τρόπο να βρούμε τις κατάλληλες λύσεις, για τις δικές σας ανάγκες.

Τώρα σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (European Investment Fund), σας προσφέρουμε σε αποκλειστικότητα το «Συγχρηματοδοτικό Προϊόν JEREMIE».

Το προϊόν αυτό παρέχει τη δυνατότητα ενίσχυσης του κεφαλαίου της επιχειρήσεώς σας, με στόχο την ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και την εξέλιξη των επιχειρηματικών σας σχεδίων, δίνοντας προτεραιότητα σε δάνεια με σκοπό:

- Την εφαρμογή συστημάτων ανακύκλωσης και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
- Κοινωνικές παροχές
- Επενδυτικά έργα σε υλικά και άυλα στοιχεία ενεργητικού
- Κεφάλαιο κίνησης για αγορές πρώτων υλών και εμπορευμάτων στα πλαίσια επέκτασης και ανάπτυξης.

Με ευνοϊκούς όρους δανειοδότησης μέχρι €100.000, διάρκεια έως και 120 μήνες, περίοδο χάριτος έως και 2 χρόνια και ιδιαίτερα ανταγωνιστικό επιτόκιο το «Συγχρηματοδοτικό Προϊόν JEREMIE» θα αποτελέσει τον πιο σημαντικό συνεργάτη της επιχειρήσεώς σας.

Σημείωση:

Αυτός ο χρηματοοικονομικός μηχανισμός συγχρηματοδοτείται από την Τράπεζα Κύπρου, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας, στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος Βιώσιμη Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα, που εφαρμόστηκε σύμφωνα με το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013 και στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας «Κοινό Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα για τις Πολύ Μικρές έως Μεσαίες Επιχειρήσεις - (JEREMIE)».



Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφτείτε μας στο [www.bankofcyprus.com](http://www.bankofcyprus.com) καθώς και στα καταστήματά μας.

Τράπεζα Κύπρου



ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	-----------	------

# Τα ακροδεξιά κινήματα συνιστούν κίνδυνο

■ Οι τέσσερις αλήθειες για τη μετανάστευση και τα δύο λάθη της κυβέρνησης. ■ Ποιες σημαντικές αποφάσεις θα σώσουν την οικονομία και τι πρέπει να κάνουν οι δημόσιοι υπάλληλοι. ■ Στο Κυπριακό είμαστε στη μειονεκτική θέση η υπαλλακτική λύση της μη λύσης να είναι η διχοτόμηση

Συνέντευξη στη ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΒΩΝΙΑΤΗ

**Τον ακούσαμε** πριν από δύο βδομάδες να τοποθετείται σαφέστατα στο ζήτημα της μετανάστευσης, της ξενοφοβίας, της μισαλλοδοξίας και του ρατσισμού, ιδιαίτερα με αφορμή το σχετικές θέσεις που διατύπωσε ο Αρχιεπίσκοπος στη συνέντευξή του στην «Κ» τα Χριστούγεννα.

Στην ανάπαυλα των ευρωπαϊκών του υποχρεώσεων, συναντήσαμε τον Ιωάννη Κασουλίδη στο πολιτικό του γραφείο στη Λευκωσία και αρχίσαμε την κουβέντα μας με την παρατήρηση ότι φτάσαμε στην εποχή όπου φλέγονται κοινωνικά ζητήματα, όπως η οικονομία, η ανεργία και η μετανάστευση, προσπερνούν πλέον το Κυπριακό στις έγνοιες του πολίτη.

Ναι, διότι το Κυπριακό κατάντησε για τον πολίτη ένα «σύνθημα ζήτημα», για το οποίο οι προσδοκίες, ανάμεσα στον κόσμο, είναι πολύ χαμηλές.

**Αντιλαμβάνομαστε ότι είχατε μια σπάνια στιγμή με τον Αρχιεπίσκοπο, με τον οποίο μιλήσατε για τον στρεβλό τρόπο που η Εκκλησία βλέπει τη μετανάστευση.**

Με τον Μακαριότατο συζητήσαμε το επίμαχο θέμα της συνέντευξής του στην «Καθημερινή». Στη συνέχεια επανατοποθέτησε το ζήτημα, γι' αυτό και θεωρώ ότι δεν υπάρχει λόγος να δώσουμε περαιτέρω έκταση.

**Εσείς, από τη θέση όπου βρίσκεστε τώρα στην Ευρώπη, πώς αντικρίνετε το όλο ζήτημα;**

Ακριβώς η δική μου παρέμβαση είναι να μπει το όλο ζήτημα της μετανάστευσης μέσα στα ευρωπαϊκά πλαίσια. Η Ευρώπη αντιμετωπίζει σοβαρό πρόβλημα με τη λαθραία μετανάστευση και παίρνει μέτρα συγκεκριμένα. Υπάρχουν τρεις πύλες: η πύλη του Ατλαντικού προς Ισπανία, η πύλη της Λιβύης προς Μάλτα-Ιταλία και η πύλη της Τουρκίας προς Ελλάδα αλλά και προς Κύπρο. Γι' αυτό, ειδικά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κατονόμασε την ανάγκη συμφωνιών επανεξισοχής, τόσο μεταξύ Ε.Ε. και Τουρκίας, όσο και μεταξύ Ε.Ε. και Λιβύης. Τυγχάνει να είμαι και ο εισηγητής του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος (ΕΛΚ) για τη συμφωνία με τη Λιβύη.

**Η Κύπρος διαχειρίζεται το ζήτημα οσαυτά ή λανθασμένα;**

As αρχίσαμε με τον χειρισμό της λαθραίας μετανάστευσης. Ο χρόνος για τον έλεγχο των αιτητών ασύλου έχει συνηθιστεί σημαντικά και επομένως μειώθηκε σημαντικά ο αριθμός των αιτητών ασύλου – κάτι που πρέπει να πιστωθεί στην κυβέρνηση. Δηλαδή, για να γίνει αντιληπτό, όταν κάποιος νομίζει ότι θα μείνει 2-3 χρόνια ώπου να εξετασθεί η αίτησή του για άσυλο, δηλώνει ψευδώς αιτητής ασύλου, στην ουσία δηλαδή είναι λαθρομετανάστης. Όταν όμως ο χρόνος εξέτασης είναι μόνο 3-4 μήνες, δεν αξίζει τον κόπο να το κάνει, διότι ξέρει πως σύντομα θα πάει πίσω στη χώρα από όπου προήλθε.

**Η σύντηξη καταγράφεται λοιπόν στα θετικά της κυβέρνησης.**

Το πρώτο λάθος της κυπριακής κυβέρνησης είναι ότι, από την ώρα που εξετάζεται η αίτηση τόσο σύντομα, οι αιτητές ασύλου θα έπρεπε να έχουν το δικαίωμα να εργάζονται και να μην είναι πια δικαιούχοι των δημοσίων βοηθημάτων. Από την ώρα που θα τους προσφέρεται εργασία, εάν την αρνηθούν μια-δύο φορές, να παύουν να είναι δικαιούχοι. Αλλιώς, λόγω και οικο-



Την εποχή του ναζισμού, ο Χίτλερ είχε ως εξιλαστήρια θύματα τους Εβραίους και σήμερα κάποια ακροδεξιά κινήματα έχουν ως εξιλαστήρια θύματα τους μετανάστες. Αυτό είναι αντιευρωπαϊκό. Και στην περίπτωση τη δική μας, αντικυπριακό και ανθελληνικό.

νομικής κρίσης, ο πολίτης θα διαμαρτύρεται όταν βλέπει να σπαταλείται δημόσιο χρήμα, όταν μπορεί να λυθεί το πρόβλημα. Το δεύτερο λάθος είναι ότι θα μπορούσαν να ενισχυθούν τα μέτρα που να αποτρέπουν την παράνομη παράταση διαμονής των νόμιμων μεταναστών.

**Πέραν των αρνητικών;**

Από εκεί και πέρα, όμως, το να καλλιεργηθεί στους συμπολίτες μας η ξενοφοβία, η μισαλλοδοξία και ο ρατσισμός, αυτό δεν μας τιμά ως χώρα, η οποία μάλλον φημίζεται για την παραδοσιακή της φιλοξενία και τον ανθρωπισμό της. Ταυτόχρονα, είμαστε και χώρα που ζει από τους ξένους, ζει από τον τουρισμό. Αυτή η προσπάθεια εκμετάλλευσης του φόβου, ότι κάποιος μας πάρε τις δουλειές μας και τα λεφτά μας, είναι ίδιον των ακροδεξιών κινήματων, τα οποία δυστυχώς στην Ευρώπη απέκτησαν υπόσταση.

**Συνιστούν κίνδυνο;**

Από τη στιγμή που έχουν καταφέρει να συγκεντρώσουν ψηφοφόρους, να μπαίνουν στα κοινοβούλια και να δημιουργούνται κίνδυνοι από τους οποίους η ίδια η Ευρώπη υπέφερε την εποχή του ναζισμού, φυσικά και συνιστούν κίνδυνο. Την εποχή του ναζισμού, ο Χίτλερ είχε ως εξιλαστήρια θύματα τους Εβραίους και σήμερα κάποια ακροδεξιά κινήματα έχουν ως εξιλαστήρια θύματα τους μετανάστες. Αυτό είναι αντιευρωπαϊκό. Και στην περίπτωση τη δική μας, αντικυπριακό και ανθελληνικό.

**Τέτοιες τάσεις, ξενοφοβικές, υποστηρίζονται και από μερίδα του πολιτικού κόσμου. Στην πορεία «κατά της λαθρομετανάστευσης», τον Νοέμβριο στη Λάρνακα, παρέστησαν και πολιτικά πρόσωπα του ΔΗΣΥ. Άρα, μήπως αυτές οι τάσεις ενυπάρχουν και στο κόμμα σας;**

Δεν είναι αστείο το ότι βρισκόμαστε σε επιτήρηση, ούτε αστείο το ότι έχουμε υποβαθμιστεί από τους οικονομικούς αξιολογητές. Κατ' αρχήν, η κυπριακή κυβέρνηση δανείστηκε με ποσοστό επιτοκίου ελαφρώς μικρότερο από εκείνο της Πορτογαλίας. Η Ελλάδα έχει spreads αυτή τη στιγμή των 900 περίπου βαθμών, η Ιρλανδία των 600, ακολουθεί η Πορτογαλία με 300,07 και η Κύπρος με 300. Δηλαδή, η Κύπρος βρίσκεται λίγο πιο κάτω από την Πορτογαλία, αλλά πιο πάνω από την Ισπανία. Αν δούμε με ποια ταχύτητα τα spreads δανεισμού πήραν μια τεράστια άνοδο στην Ελλάδα, αυτό πρέπει να μας λέει κάτι. Εκείνο που χρειάζεται είναι δομικές μεταρρυθμίσεις, διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις για μακροπρόθεσμα αποτελέσματα στην οικονομία.

**Πώς διορθώνονται τα εγγενή προβλήματα;**

Τα να διορθωθούν τα εγγενή προβλήματα, πρέπει αυτό να γίνει τώρα. Για παράδειγμα, στον δημόσιο τομέα, δημόσιο υπάλληλοι, ημιδημόσιοι και δημοτικοί και άλλοι που έχουν σχέση με το Δημόσιο γενικά, είναι προτιμότερο να κάνουν τώρα σημαντικές συμφωνίες, παρά να έρθει μια ώρα που οι πρώτοι που θα πληγούν –όπως έγινε στην Ελλάδα, την Πορτογαλία, την Ιρλανδία– θα είναι οι δημόσιοι υπάλληλοι. Άρα, για να μη φτάσουμε ως εκεί, πρέπει τώρα

«Όταν δημιουργείται λαϊκό ρεύμα, δημιουργείται και ρεύμα από πολιτικούς. Έχουμε αυτή την αδυναμία και αυτή την τάση. Θέλει πολλή δύναμη να σταθεί κάποιος και να πει όλες τις αλήθειες. Και αυτό προσπαθώ να κάνω σήμερα με αυτή μου τη συνέντευξη. Θέλω να βάλω τα πράγματα στις σωστές τους διαστάσεις.

**Οι οποίες είναι;**

Πρώτη αλήθεια είναι οι κοινοτικοί. Δεν δικαιούται ο κόσμος να διαμαρτύρεται για τους κοινοτικούς, για τους ακόλουθους λόγους: Οι κοινοτικοί είναι 100.000, από τους οποίους οι 32.000 είναι Ελλαδίτες. Πόσοι Κύπριοι –ανάπο-

«Δεν εισιγούμαι να γίνει η Κύπρος ελεύθερη Κέρκυρα, αλλά από την άλλη βλέπω με ανησυχία να καλλιεργείται ο ρατσισμός, η μισαλλοδοξία και η ξενοφοβία»

«δω, αμφίδρομα» βρίσκονται στην Ευρώπη, και ιδιαίτερα στην Ελλάδα, που έχουν το αντίστοιχο δικαίωμα; Δεύτερη αλήθεια, η αφομοίωση των κοινοτικών είναι πολύ εύκολο πράγμα. Πολλά ζευγάρια ξέρουμε όλοι που ο ένας εκ των δύο είναι από την Ευρώπη ή έστω από τη Ρωσία και βλέπουμε σταδιακά να γίνεται η αφομοίωση. Άρα, τους κοινοτικούς δεν πρέπει να τους μπερδεύουμε σ' αυτή τη συζήτηση. Τρίτη αλήθεια: Υπάρχουν οι πραγματικοί αιτητές ασύλου, ή πρόσωπα διεθνώς προστασίας. Αυτοί είναι το 20% (αυτός εί-

«

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

διαδικασία που απαιτεί κάποιο χρόνο διεκπεραίωσης. Πρώτα-πρώτα, πρέπει να τους δέχεται η χώρα από την οποία προήλθαν. Η Κύπρος, επί υπουργίας μου, είχε δύο αποτελεσματικές συμφωνίες επανεξισοχής με τη Συρία και τον Λίβανο – νοούμενο ότι θα αποδεικνυότο ότι έφευγαν από αυτές τις χώρες παράνομα. Μετά που έφυγα από υπουργός, έγινε συμφωνία και με την Αίγυπτο.

**Συνεργάζομαστε και με τη FRONTEX;**

Με τη FRONTEX υπάρχει συνεργασία, αλλά όχι στον βαθμό που γίνεται στον Έβρο, διότι εκεί διαπιστώθηκε ότι είναι μεγάλη πύλη προς ολόκληρη την Ευρώπη. Αλλά νομίζω ότι τις ακτές μας μπορούμε να τις αστυνομεύσουμε αποτελεσματικά. Το πρόβλημά μας είναι τα Κατεχόμενα και η συνεργασία της Τουρκίας με τους λαθρομετανάστες, γιατί ο κατοχικός στρατός κάνει τα στραβά μάτια και τους αφήνει να έρθουν στις ελεύθερες περιοχές. Για να

«Οι ακροδεξιοί έχουν ως εξιλαστήρια θύματα τους μετανάστες όπως ο ναζισμός τους Εβραίους, και δυστυχώς μπαίνουν σήμερα στα κοινοβούλια»

»

το ολοκληρώσουμε το ζήτημα, νομίζω ότι τούτοι είναι η εικόνα των μεταναστών και είναι σφάλμα να μην αντιλαμβάνομαστε πως πρόκειται περί ανθρώπων, όπως άνθρωποι ήταν και οι κιλιάδες Κύπριοι που σε περίοδο οικονομικά δύσκολη για την Κύπρο, τη δεκαετία του '50, μετανάστευσαν σε άλλες χώρες. Δεν εισιγούμαι να γίνει η Κύπρος ελεύθερη Κέρκυρα, αλλά από την άλλη βλέπω με ανησυχία να καλλιεργείται ο ρατσισμός, η μισαλλοδοξία και η ξενοφοβία. Και επαναλαμβάνω ότι η Κύπρος ζει από τον τουρισμό. Και πάρα πολλές οικογένειες εξαρτώνται από αυτόν.

**Σε ό,τι αφορά, τέλος, τους αριθμούς και το έλλειμμα εργατικών χεριών στο οποίο σύντομα θα βρεθεί αντιμετώπιση η Ε.Ε.;**

Αυτό είναι η άλλη μεγάλη ανησυχία. Ο πληθυσμός της Ευρώπης γεννά, γιατί παρατηρείται το προσδόκιμο ζωής, σε βαθμό που, εάν δεν ληφθούν μέτρα, το 2050 θα εργάζονται δύο για να συντηρούν έναν που θα είναι συνταξιούχος. Αντιλαμβάνοστε πόσο δύσκολο είναι να επιβιώσει ένα ταμείο κοινωνικών ασφαλίσεων με μια τέτοια δυναμική γήρανσης πληθυσμού. Το ίδιο ισχύει και στην Κύπρο. Άρα, υποχρεωτικά θα χρειαστούμε ελεγχόμενη μετανάστευση. Το καλό της Κύπρου, που δεν ισχύει στις περισσότερες χώρες της Ε.Ε., είναι ότι έχουμε κυκλική μετανάστευση. Αυτό σημαίνει ότι μπορεί να έρθει κάποιος να εργαστεί προσωρινά (πέντε ή τόσα χρόνια), να μαζέψει λεφτά και να τα στείλει στην οικογένειά του, χωρίς να έχει ανάγκη να τη φέρει μαζί του. Στην Ευρώπη, όπου δυστυχώς δεν προβλέφθηκε η κυκλική μετανάστευση στον βαθμό που πρέπει, θεωρείται ως ανθρωπιστικό ζήτημα ο μετανάστες να φέρει κοντά του την οικογένειά του.

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

»

## Κυπριακό... μετά τις εκλογές στην Τουρκία

«Για το Κυπριακό, η δική μου θέση είναι ότι πρέπει πάση θυσία, μέχρι την έκθεση του γ.γ. τον προσεχή Μάρτιο, να μη φανεί πως η πλευρά μας φέρει ευθύνη για τις εξελίξεις. Η αμοιβαία κατανομή ευθυνών και προς τις δύο πλευρές δεν εξιγνυρείται την πλευρά μας, αλλά είναι εξίσου κακή. Διότι, όταν σου λέει ότι είτε θα προχωρήσει σε λύση ή θα σου μείνει η διχοτόμηση, καταλήγουμε σε εκείνο που ζητούσε η τουρκική πλευρά ανέκαθεν. Είμαστε στη μειονεκτική θέση η υπαλλακτική λύση της μη λύσης να είναι η διχοτόμηση. Σκεφτείτε να μας έλεγαν ότι είτε θα το λύσετε είτε θα γίνει ένωση με την Ελλάδα. Σε ποια μειονεκτική θέση θα ήταν η τουρκική πλευρά. Συμβαίνει όμως δυστυχώς το αντίθετο».

**Άρα πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί μέχρι τον Μάρτιο;**

Πρέπει πάση θυσία μέχρι τον Μάρτιο να υπάρξει έκθεση από τον γ.γ. η οποία να μην είναι αρνητική –μέσα στα πλαίσια που θέσσα– για τη δική μας πλευρά. Η Τουρκία δεν πρόκειται να δεχτεί να κάνει τις παραχωρήσεις εκείνες που θα μας επιτρέψουν να λύσουμε το Κυπριακό μέχρι τον Μάρτιο, αλλά μετά τις εκλογές στην Τουρκία αυτή η πιθανότητα είναι ανοικτή και πρέπει τα Η.Ε. να κάνουν υπομονή και να επανέλθουν εκεί που θα μείνουν οι συνομιλίες για να συνεχίσουν. Δεν υπάρχει άλλη επιλογή. Για να κάνουν υπομονή τα Η.Ε., πρέπει να δείξουμε ότι εργαζόμαστε σταθερά προς μια εποικοδομητική κατεύθυνση. Και δεν αρκεί να λέμε μόνο εμείς πως είμαστε εποικοδομητικοί. Πρέπει να το λένε οι θεωρούμενοι ως αντικειμενικοί τρίτοι.

**Στην Ευρώπη, όπου κρίνεται ακριβώς τους «θεωρούμενους ως αντικειμενικούς τρίτους», τι ακούτε;**

Κυριαρχεί η εντύπωση πως δεν επιθυμούμε λύση του Κυπριακού στην Κύπρο, ούτε οι μιν ούτε οι δε. Επικρατεί η εντύπωση ότι παίζουμε εσωτερικά παιχνίδια –και οι μιν και οι δε– πολιτικής διατήρησης της εξουσίας, ότι στέλνουμε αντιφατικά μηνύματα. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δυστυχώς στέλνει αντιφατικά μηνύματα. Πότε ενθάρρυνση για την ανάπτυξη της λύσης και πότε ένα κρόνο ντους ότι η Τουρκία δεν πρόκειται να δεχτεί. Με το να λέμε «τουρκική αδιαλλαξία» και «τουρκική αδιαλλαξία», δεν κερδίζουμε το παιχνίδι, διότι δεν μας βοηθά πλέον. Οι Τούρκοι έχουν μια καλοστημένη προπαγάνδα, παρουσιάζονται ότι θέλουν λύση, ότι είναι έτοιμοι να δεχτούν διεθνή διάσκεψη, ότι είναι έτοιμοι να δεχτούν επιδιαιτησία, ότι είναι έτοιμοι να δεχτούν τα πάντα, και εκείνο που προβάλλεται από δικής μας πλευράς είναι μια αντίφαση σε όλη αυτή την καλοστημένη εικόνα την οποία ελέγχει η Τουρκία.

## Αποφάσεις τώρα, για τα εγγενή προβλήματα της οικονομίας

Στην Κύπρο υπάρχει σύγχυση μεταξύ κρίσης και ύφεσης, τονίζει ο Ιωάννης Κασουλίδης και εξηγεί: «Σωστά ο υπουργός Οικονομικών σημειώνει θετικό πρόσημο στην ανάπτυξη (0,8%), πρόοδο στο δημοσιονομικό έλλειμμα και επομένως πρόοδο –εύχομαι– και στο

»

«Εξω επικρατεί η εντύπωση ότι στην Κύπρο παίζουμε παιχνίδια πολιτικής διατήρησης της εξουσίας, ενώ και τα μηνύματα του Προέδρου είναι αντιφατικά»

»

κρίσης. Όμως, άλλο η ύφεση κι άλλο η κρίση. Και η Κύπρος μπορεί να διορθώσει τους δείκτες της και σταδιακά να βελτιώσει και το έλλειμμα. Εάν δεν χειριστεί ταυτόχρονα –τώρα ακριβώς που είναι η κρίση– τα εγγενή προβλήματα της οικονομίας, τότε πολύ εύκολα θα επανέλθουμε στο σημείο απ' όπου ξεκινήσαμε».

**Παρ' όλο που βρισκόμαστε σε επιτήρηση;**

Δεν είναι αστείο το ότι βρισκόμαστε σε επιτήρηση, ούτε αστείο το ότι έχουμε υποβαθμιστεί από τους οικονομικούς αξιολογητές. Κατ' αρχήν, η κυπριακή κυβέρνηση δανείστηκε με ποσοστό επιτοκίου ελαφρώς μικρότερο από εκείνο της Πορτογαλίας. Η Ελλάδα έχει spreads αυτή τη στιγμή των 900 περίπου βαθμών, η Ιρλανδία των 600, ακολουθεί η Πορτογαλία με 300,07 και η Κύπρος με 300. Δηλαδή, η Κύπρος βρίσκεται λίγο πιο κάτω από την Πορτογαλία, αλλά πιο πάνω από την Ισπανία. Αν δούμε με ποια ταχύτητα τα spreads δανεισμού πήραν μια τεράστια άνοδο στην Ελλάδα, αυτό πρέπει να μας λέει κάτι. Εκείνο που χρειάζεται είναι δομικές μεταρρυθμίσεις, διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις για μακροπρόθεσμα αποτελέσματα στην οικονομία.

**Πώς διορθώνονται τα εγγενή προβλήματα;**

Τα να διορθωθούν τα εγγενή προβλήματα, πρέπει αυτό να γίνει τώρα. Για παράδειγμα, στον δημόσιο τομέα, δημόσιο υπάλληλοι, ημιδημόσιοι και δημοτικοί και άλλοι που έχουν σχέση με το Δημόσιο γενικά, είναι προτιμότερο να κάνουν τώρα σημαντικές συμφωνίες, παρά να έρθει μια ώρα που οι πρώτοι που θα πληγούν –όπως έγινε στην Ελλάδα, την Πορτογαλία, την Ιρλανδία– θα είναι οι δημόσιοι υπάλληλοι. Άρα, για να μη φτάσουμε ως εκεί, πρέπει τώρα



Οι υπάλληλοι του δημόσιου και ημιδημόσιου τομέα είναι προτιμότερο να κάνουν τώρα σημαντικές συμφωνίες, παρά να έρθει μια ώρα που οι πρώτοι που θα πληγούν θα είναι οι ίδιοι, όπως έγινε στην Ελλάδα, την Πορτογαλία, την Ιρλανδία.

να ληφθούν σημαντικές αποφάσεις.

**Ποιες πρέπει να είναι αυτές;**

Πρώτη, ως μακροπρόθεσμος στόχος, είναι η μείωση των κλιμάκων νεοεπηρεχομένων στον δημόσιο τομέα. Διό-

τι, ένας από τους λόγους που επικρατεί όλη αυτή η λεγόμενη αναξιοκρατία και ρουσφετολογία, είναι οι συγκριτικά υψηλές απολαβές του δημόσιου τομέα έναντι του ιδιωτικού. Το να μειωθείς μι-

σθούς των υφιστάμενων υπαλλήλων είναι δύσκολο, ιδίως αν έχουν –που έχουν– ήδη συμβατικές υποχρεώσεις. Επίσης, πρέπει να γίνει αναθεώρηση της ΑΤΑ στους υψηλά αμειβόμενους. Μην μου λησθεί ότι είναι κοινωνικά δικαιώματα στην ΑΤΑ, όταν τη μερίδα του λέοντος παίρνουν οι υψηλά αμειβόμενοι! Δεύτερο, πρέπει στην Κύπρο να αντιληφθούν οι πάντες ότι το κέρδος δεν μπορεί να δαιμονοποιείται. Το κέρδος είναι η κινητήρια δύναμη μιας οικονομίας. Παύει να υπάρχει αν δεν υπάρχει κέρδος; Και πρέπει να κάνουμε έναν διαχωρισμό μεταξύ επιχειρήσεων και ιδιοκτητή επιχειρήσεων. Η επιχείρηση δεν μπορεί σε δύσκολους καιρούς να απομυζάται από φορολογίες. Εάν ο διευθυντής της επιχείρησης δηλώνει φόρο εισοδήματος από τον μισθό που παίρνει από την εταιρεία, εκείνος ως φορολογηθεί. Αλλά όχι η επιχείρηση. Και δεν πρέπει να δαιμονοποιείται, για δύο λόγους: Το κέρδος είτε επενδύεται (και επενδύεται αν είναι «νούσιμος» ο επιχειρηματίας, κάτι που σημαίνει θέσεις εργασίας) είτε έστω καταναλώνεται. Που και πάλι χρειάζεται κατανάλωση, αυτή τη στιγμή, η κυπριακή οικονομία. **Ακόμα κι αν το κέρδος καταναλώνεται σε είδη πολυτελείας, π.χ. σε σκάφη κ.λπ.;**

Σε ό,τι κι αν καταναλώνεται. Ας μπει πάση ακραίες περιπτώσεις, διότι ε-

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	-----------	------

# Μάτια στραμμένα στον ρόλο του ρυθμιστή

Η εκλογική συμπεριφορά του ΔΗΚΟ θα κρίνει τις αλλαγές στον κοιμματικό χάρτη, αλλάζοντας και τα δεδομένα μελλοντικών συνεργασιών

Του ΝΙΚΟΥ ΠΡΟΚΟΜΜΕΝΟΥ

**Σημαντικές** αλλαγές, ικανές να διαμορφώσουν εκ νέου τον κοιμματικό χάρτη του τόπου, ενδέχεται να προκύψουν μετά τις βουλευτικές εκλογές του Μαΐου. Με τα τωρινά δεδομένα, το απόλυτο σημείο-κλειδί, όπως εξάλλου δήλωσε και προ ολίγων ημερών ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΑΚΕΛ, Νίκος Κατσουρίδης, θα είναι η εκλογική συμπεριφορά του ΔΗΚΟ και το κατά πόσον το κόμμα του κέντρου θα είναι σε θέση την επόμενη ημέρα των εκλογών να έχει την πλειοψηφία των 28+1 εδρών μαζί με ένα από τα δύο μεγαλύτερα κόμματα.

Στην περίπτωση ωστόσο που τα ποσοστά του ΔΗΚΟ δεν είναι τέτοια που να του επιτρέπουν -συνεργαζόμενο είτε με το ΑΚΕΛ είτε με το ΔΗΣΥ- να καθορίζει τόσο την προεδρία της Βουλής, όσο και διεργασίες που θα γίνουν ενόψει των προεδρικών του 2013, τότε ο χάρτης των ισορροπιών, όπως όλοι τις γνώριζαν μέχρι τώρα, αλλάζει, δίνοντας παράλληλα τη δυνατότητα και σε άλλους κοιμματικούς χώρους και συνδυασμούς, όχι μόνο να συμμετάσχουν, αλλά και να διαμορφώσουν με τη δική τους εκλογική συμπεριφορά το «παιχνίδι» των συνεργασιών.

Ο στόχος της εξασφάλισης -μαζί με ένα από τα δύο μεγαλύτερα κόμματα- πλειοψηφίας εδρών παραμένει συνεπώς ψηλά στην ατζέντα του ΔΗΚΟ. Σχετική παραδοχή έγινε και προ μίας εβδομάδας από τον Μάρκο Κυπριανού, σε συνέντευξη του στην «Κ». Στο ΔΗΚΟ ωστόσο επισμαίνονται ότι δεν είναι μόνο τα ποσοτικά κριτήρια που έχουν σημασία, αλλά και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά που έχουν να κάνουν με την εκλογική συμπεριφορά των υπολοίπων κοιμμάτων.

Όπως επισήμανε στην «Κ» στενός συνεργάτης του Μάριου Καρογιάν, «ασχετως ποσοστών και αριθμού εδρών, το ΔΗΚΟ πρέπει να διατηρήσει τον παραδοσιακό ρυθμιστικό του ρόλο στην κυπριακή κοινωνία». Παρ' όλα αυτά, στο κόμμα ευελπιστούν ότι τα ποσοστά που θα λάβουν θα είναι τέτοια ώστε, έστω κι αν δεν έχουν την πλειοψηφία με ένα από τα δύο μεγαλύτερα κόμματα, η δική τους συμπεριφορά να είναι αυτή που θα καθορίζει το απο-



**Στην περίπτωση** που τα ποσοστά του ΔΗΚΟ στις βουλευτικές εκλογές δεν είναι τέτοια που να του επιτρέπουν -συνεργαζόμενο είτε με ΑΚΕΛ είτε με ΔΗΣΥ- να καθορίζει τόσο την προεδρία της Βουλής, όσο και διεργασίες που θα γίνουν ενόψει των προεδρικών του 2013, τότε ο χάρτης των ισορροπιών, όπως όλοι τις γνώριζαν μέχρι τώρα, αλλάζει.

τέλεσμα των οποίων συνεργασιών προκύψουν, ασχετως των ενεργειών και αποφάσεων άλλων κοιμμάτων. Προς τούτο συμβάλλει και η άποψη που εδραιώνεται εντός του κόμματος, ότι ακόμη και στη χειρότερη των περιπτώσεων το ΔΗΚΟ δεν μπορεί να πέσει κάτω από το 12%. Πόσο μάλλον όταν οι εκτιμήσεις που κάνουν, επιτρέπουν στο κόμμα να ευελπιστεί σε ποσοστό πέραν του 15%.

**Στη γωνία περιμένει η ΕΔΕΚ**

Τις προοπτικές που διανοίγονται για το δικό τους κόμμα, στην περίπτωση που όντως το ΔΗΚΟ δεν εξασφαλίσει πλειοψηφία με ΔΗΣΥ ή ΑΚΕΛ, αξιολογούν την ίδια στιγμή στην ΕΔΕΚ, θεωρώντας ότι υπάρχει το περιθώριο να «εκθρονίσουν» το ΔΗΚΟ από τον ρόλο του ρυθμιστή. Με βάση μάλιστα τις αναλύσεις που κάνουν, το σενάριο της μη διασφάλισης πλειοψηφίας από το

**Στην ΕΔΕΚ θεωρούν ότι υπάρχει το περιθώριο να «εκθρονίσουν» το ΔΗΚΟ από τον ρόλο του ρυθμιστή**

ΔΗΚΟ μαζί με έναν από τους δύο μεγάλους είναι κάτι περισσότερο από πιθανό, καθώς, όπως θεωρούν, θα είναι από δύσκολο μέχρι αδύνατο το ΔΗΚΟ να παραμείνει σταθερό στις 11 έδρες που κατέχει σήμερα στο κοινοβούλιο.

Στην ΕΔΕΚ εκφράζουν μάλιστα ανάλογη άποψη με αυτήν του Νίκου Κατσουρίδη, ότι δηλαδή θα αλλάξει ολόκληρο το κοιμματικό σκηνικό του τόπου στην περίπτωση που η κοιμματική πλειοψηφία για να σχηματιστεί θα χρειάζεται τρία και όχι δύο κόμματα, όπως συμβαίνει μέχρι σήμερα.

Σύμφωνα μάλιστα με την ανάλυση

που έκανε στην «Κ» συνεργάτης του Γιαννάκη Ομήρου, μέχρι τώρα ο χώρος του κέντρου διαμορφωνόταν σε ποσοστό 60% από τη συμπεριφορά του ΔΗΚΟ, 30% από τη στάση της ΕΔΕΚ και 10% από τη στάση άλλων κοιμμάτων. «Εάν το ποσοστό αυτό μοιραστεί ανάμεσα σε ΔΗΚΟ και ΕΔΕΚ, τότε και εμείς θα είμαστε σε θέση να διαδραματίσουμε ανάλογο, ίσως και μεγαλύτερο ρυθμιστικό ρόλο από το ΔΗΚΟ», επισήμανε χαρακτηριστικά.

Αν και στην ΕΔΕΚ δεν θεωρούν ότι υπάρχουν πολλά περιθώρια ώστε να μπορούν ως κόμμα, με βάση τα αποτελέσματα των βουλευτικών εκλογών, να έχουν από μόνοι τους πλειοψηφία με το ΑΚΕΛ ή τον ΔΗΣΥ, δεν κρύβουν την ελπίδα τους πως όχι μόνο θα καταγράψουν διψήφιο ποσοστό στις εκλογές, αλλά και ότι υπό κάποιες προϋποθέσεις θα καταφέρουν να «κλέψουν» από το ΔΗΚΟ την τρίτη θέση.

## Αύριο το επίσημο έναυσμα από τον Συναγερμό

**Την πολιτική** σημασία ενδεχομένως απώλειας της πλειοψηφίας στη Βουλή από ΑΚΕΛ και ΔΗΚΟ αντιλαμβάνονται στον ΔΗΣΥ. Παράλληλα επικεντρώνονται στην καθαρά δική τους στρατηγική ενόψει βουλευτικών, θεωρώντας ότι οι όποιες διεργασίες για πλειοψηφίες και συνεργασίες θα πρέπει να γίνουν την επόμενη ημέρα των εκλογών. Αύριο το κόμμα μπαίνει και επίσημα σε διαδικασία προεκλογικής εκστρατείας με τη συνεδρία του Ανωτάτου Συμβουλίου του προς καθορισμό του χρονοδιαγράμματος των βουλευτικών. Το ζήτημα των υποψηφίων αναμένεται να ξεκαθαρίσει τον Ιανουάριο, με πρόταση που θα κατατεθεί προς το Ανώτατο Συμβούλιο. Μέχρι τότε, ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ, Νίκος Αναστασιάδης, θα έχει ανακοινώσει τον αριθμό και την κατανομή



των αριστινών υποψηφίων. Με βάση τον σχεδιασμό που γίνεται στην Πινδάρου, πρώτος στόχος παραμένει η αύξηση του αριθμού των εδρών που το κόμμα θα καταλάβει στη Λευκωσία κατά μία, με απώτερο στόχο να προστεθεί -εάν αυτό καταστεί εφικτό- ακόμη μία έδρα στην Αμμόχωστο.

## Το ερχόμενο Σάββατο η αφετηρία για το ΔΗΚΟ

**Από πλευράς** ΔΗΚΟ, η ουσιαστική έναρξη της προεκλογικής εκστρατείας αναμένεται να γίνει το προσεχές Σάββατο, στο πλαίσιο συνεδρίας της Κεντρικής Επιτροπής του κόμματος, στην οποία ο πρόεδρος Μάριος Καρογιάν θα καταθέσει συγκεκριμένη πρόταση για τον τρόπο με τον οποίο το ΔΗΚΟ θα πορευθεί ενόψει των βουλευτικών εκλογών.

Όπως πληροφορείται η «Κ», η πρόταση του Μάριου Καρογιάν θα περιστρέφεται γύρω από άξονα τεσσάρων σημείων και θα αφορά την οργάνωση, την επικοινωνία, το πρόγραμμα και την ετοιμασία του ψηφοδέλιου των βουλευτικών εκλογών. Με αρκετές επαφές να γίνονται ήδη από τον πρόεδρο του κόμματος, στόχος είναι όπως, μέχρι τη τέλη Φεβρουαρίου, το ΔΗΚΟ είναι σε θέση να παρουσιάσει το ψη-



φοδέλιό του στην κυπριακή κοινωνία. Ένα ψηφοδέλιό που, όπως ευελπιστούν στο κόμμα, θα είναι σε θέση να ανταποκριθεί στις σύγχρονες ανάγκες του τόπου «με τη συμπεριληψη ονομάτων-έκπληξη, τόσο από τον χώρο της πολιτικής, όσο και από το πεδίο των επιστημών και του πολιτισμού».

## Η ακρίβεια δεν θα περάσει !

ΑΠΟΡΡΟΦΟΥΜΕ ΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ  
**5% ΦΠΑ**  
ΣΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ CARREFOUR

**ΚΑΙ ΕΠΙΠΛΕΟΝ**

**-5%**

ΜΟΝΙΜΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΙΜΩΝ  
ΣΕ ΟΛΑ\* ΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ  
CARREFOUR

\*1100 προϊόντα στο τμήμα τροφίμων

Carrefour

CARREFOUR COLUMBIA: Τηλ: 25 319931 • CARREFOUR ΚΑΤΩ ΠΟΛΕΜΙΔΙΑ: Τηλ: 25 714646  
CARREFOUR ΛΑΡΝΑΚΑ: Τηλ: 24 668000 • CARREFOUR ΠΑΦΟΣ: Τηλ: 26 912600 • CARREFOUR ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ: Τηλ: 23 744000  
CARREFOUR ΛΕΥΚΩΣΙΑ: THE MALL OF CYPRUS: Τηλ: 22 570970 • THE MALL OF ENGOMI: Τηλ: 22 355545  
CARREFOUR EXPRESS ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ: Τηλ: 25 346200 • CARREFOUR EXPRESS ΒΟΛΟΣ: Τηλ: 25 562168

[www.carrefour.com.cy](http://www.carrefour.com.cy)

CARREFOUR EXPRESS ΠΕΡΑ ΧΩΡΙΟ ΝΗΣΟΥ: Τηλ: 22 441140 • CARREFOUR EXPRESS ΕΓΚΟΜΗ: Τηλ: 22 876186  
CARREFOUR EXPRESS ΤΣΙΡΕΙΟΥ: Τηλ: 22 325850 • CARREFOUR EXPRESS ΚΟΚΚΙΝΟΤΡΙΜΙΘΙΑ: Τηλ: 22 836683  
CARREFOUR EXPRESS ΛΑΤΣΙΩΝ: Αρμ. Μακαρίου 56, Τηλ: 22 486570  
CARREFOUR MARKET ΔΡΟΜΟΛΑΣΙΑΣ: Λεωφ. Ελευθερίας 26, Τηλ: 24 425777

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	-----------	------

## Η σκληροτράχηλη επισκέπτρια

**Η καγκελάριος** της Γερμανίας, Άνγκελα Μέρκελ, θα μας κάνει την τιμή να επισκεφθεί το νησί μας την προσεχή Τρίτη. Οι ειδικοί της σημειολογίας έχουν να λένε για τη σιδηρά κυρία της Ευρώπης ότι είναι σκληροτράχηλη - και το δείχνει - σε κάθε έκφραση της πολιτικής της ζωής. Ένα πρόσφατο επεισόδιο θεωρήθηκε χαρακτηριστικό της γυναίκας πολιτικού που όχι μόνο «γεμίζει τη παντελόνια» αλλά και ξεπερνά σε δυναμισμό άνδρες συναδέλφους της. Είχε πάει η κ. Μέρκελ να παρακολουθήσει στρατιωτική άσκηση, όταν πάνω από τον χώρο πέρασαν μαχητικά αεριωθούμενα. Οι φωτογραφικές μηχανές συνέλαβαν τους στρατηγούς που την περιστοίχιζαν να κλείνουν τ' αφτιά τους και τη Μέρκελ να έχει σηκωμένα τα μάτια στον ουρανό και να κοιτάζει τα αεροπλάνα!



## Το μόνο που φοβάται

**Όπως** όμως όλοι έχουμε την αχίλλειό μας πτέρνα, έτσι και η Άνγκελα έχει εκείνο που την κάνει να ανατριχιάζει από φόβο. Πρόκειται για τα σκυλιά, τα οποία η καγκελάριος αντιπαθεί και φοβάται, σύμφωνα με κάποιες πληροφορίες, από τον καιρό που ήταν παιδί στην τότε Ανατολική Γερμανία, όταν της επιτέθηκε ένα σκυλί. Όταν λοιπόν η κ. Μέρκελ επισκέφθηκε τη Ρωσία και είχε συνάντηση με τον Βλαντιμίρ Πούτιν, συνέβη το αδιανόητο, κατά τους Γερμανούς διπλωμάτες. Ενώ οι δύο ηγέτες καθόντουσαν στις πολυθρόνες μπροστά από το τζάκι, έκανε την εμφάνισή του το μαύρο λαμπραντόρ του Βλαντιμίρ. Το σκυλί πήγε κι έκοψε ανάμεσα στους δύο και απολάμβανε τα χάδια του Ρώσου «τσάρου». Οι Γερμανοί επικοινωνιολόγοι το ερμήνευσαν πολύ στραβά, καθώς ήταν σίγουροι ότι ο πρώην ηγέτης της Κσ Γκε Μπε ντ'ερρε για τις φοβίες της Μέρκελ και το έκανε από σκοπού. Στην πολιτική επικοινωνία αυτά είναι οι αλατοπίπερο παιγνίων υψηλού επιπέδου, γι' αυτό και είναι δύσκολο να φανταστώ ότι υπάρχει περίπτωση να δούμε την Τρίτη να κυκλοφορεί κανένα λαμπραντόρ ή έστω πούντολ στο Προεδρικό Μέγαρο στη Λευκωσία. Ούτε φαντάζομαι να τολμήσει κανείς να γαβγίσει...



## Τους άναψε φωτιές

**Η διακοπή** της χριστουγεννιάτικης θείας λειτουργίας σε δύο ναούς της κατεχόμενης Κερπασίας, από τις αρχές του ψευδοκράτους, άναψε φωτιές στην Ουάσινγκτον, αφού η δημοσιότητα για το θέμα στα αμερικανικά μέσα ενημέρωσης συνεχίζεται. Η ανακοίνωση που έβγαλε το βράδυ της Δευτέρας η Αμερικανική Επιτροπή για τη Διεθνή Θρησκευτική Ελευθερία (είναι μεν ανεξάρτητη δικομιατική επιτροπή, αλλά τα μέλη της διορίζονται από την αμερικανική κυβέρνηση) αναπαράχθηκε σε αρκετά ΜΜΕ, μεταξύ των οποίων και από την εφημερίδα Washington Times. Να σημειώσουμε ότι αντιπρόεδρος της επιτροπής αυτής είναι η γνωστή Ελληνοαμερικανίδα καθηγήτρια Διεθνών Σχέσεων του Boston University, Ελισάβετ Προδρόμου. Ο πρόεδρος της επιτροπής, Λέοναρντ Λίο, χρησιμο-

## Κάποιος να κλέψει την παράσταση επιτέλους!



**Η Μαρσέλα Τέμερ** έκλεψε κυριολεκτικά την παράσταση κατά τη διάρκεια της τελετής εγκαθίδρυσης της νέας προέδρου της Βραζιλίας, Ντίλια Ρουσεφ, την Πρωτοχρονιά στην Μπραζίλια, διαλαλούν όλα τα ειδησιογραφικά πρακτορεία. Η 27χρονη καλλονή πρώην μοντέλο είναι η σύζυγος του 70χρονου αντιπροέδρου της χώρας, Μίκαελ Τέμερ. Κάποιος επιτέλους να κλέψει την παράσταση και στην πολιτική ζωή της Κύπρου με παιδιά! Τι κατάρρα είναι κι αυτή που μας δέρνει!



## Εκδηλώσεις ευγνωμοσύνης

**Κατακλύσθηκε** η πρεσβεία της Κύπρου στην Ουάσινγκτον από ευχαριστήρια μηνύματα εβραϊκών οργανισμών, αλλά και μεμονωμένων ατόμων εβραϊκής καταγωγής, που εξέφρασαν την ευγνωμοσύνη τους προς την Κύπρο για τη βοήθεια που προσέφερε προς το Ισραήλ, στις μεγάλες πυρκαγιές. Ήδη, εδώ και 9-10 μήνες, οι σχέσεις του ελληνικού και εβραϊκού λόμπι στις ΗΠΑ έχουν σημειώσει μεγάλα άλματα προς τα εμπρός και η επίσκεψη τον Αύγουστο στην Κύπρο του εκτελεστικού διευθυντή της Αμερικανο-Εβραϊκής Επιτροπής, Ντέιβιντ Χάρρι, άνοιξε νέους δρόμους. Οι συναντήσεις των δύο λόμπι έχουν πυκνώσει τους τελευταίους μήνες και τον Φεβρουάριο θα υπάρξει νέα επαφή. Πέραν των πολιτικών εφαρμογών αυτής της σχέσης - που είναι αντιληπτές - θα μπορούσαν να υπάρχουν και οικονομικά οφέλη και για την Ελλάδα και την Κύπρο, έλεγε στη στήλη κάποιος Αμερικανοεβραϊός, αρκεί να γίνουν πιο στοχευμένες οι παρεμβάσεις των οικονομικών και τουριστικών υπηρεσιών των δύο χωρών στις αμερικανοεβραϊκές οργανώσεις. Ακούει κανείς; Αν ναι, ανοίξτε επιτέλους...

ποίησε σκληρές εκφράσεις στις δηλώσεις που έκανε, αναφερόμενος σε «μιασλοδοξία» και «καταπιεστικές πολιτικές» των «υποστηριζόμενων από τα κατοκικά στρατεύματα της Τουρκίας τουρκοκυπριακών αρχών». Μάλιστα, ζήτησε από την αμερικανική κυβέρνηση να πιέσει τις τουρκοκυπριακές «αρχές» ώστε να άρουν τα όποια εμπόδια έχουν τεθεί στους Ελληνορθόδοξους και εμποδίζουν την ελεύθερη άσκηση της πίστης τους.

## Θα καταγραφεί

**Για το ζήτημα** της διακοπής της χριστουγεννιάτικης θείας λειτουργίας σε δύο ναούς της κατεχόμενης Κερπασίας, από τις αρχές του ψευδοκράτους, το Στέιτ Ντιπάρτμεντ δεν εξέδωσε ανακοίνωση, για λόγους που μάλλον μπορεί κανείς να υποψιαστεί. Ωστόσο, αξιωματούχοι του υπουργείου εξέφρασαν τη διαφωνία τους με την ενέργεια αυτή των κατοκικών αρχών. Και βέβαια, το συγκεκριμένο περιστατικό, όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η στήλη, θα καταγραφεί τόσο στην έκθεση του αμερικανικού Υπουργείου Εξωτερικών για τα ανθρώπινα δικαιώματα, όσο και στην έκθεση για τις θρησκευτικές ελευθερίες. Και κάτι τέτοιο έχει σίγουρα τη δική του σημασία, καθώς χαλεποί οι καιροί...



## Ήταν στραβό το κλίμα...

**Από τη μία** οι γιορτές των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς κι από την άλλη η κακοκαιρία, με το ζόρι υπήρξαν 3-4 εργάσιμες ημέρες στην έδρα των Ηνωμένων Εθνών στη Νέα Υόρκη, από την παρομή των Χριστουγέννων και μετά. Κατέβασαν ρολά οι περισσότερες υπηρεσίες και με το ζόρι έβρισκαν διαθέσιμο αξιωματούχο, όχι για να ενημερωθεί, αλλά ακόμη και για να του ευχθεί, σύμφωνα με τον αδελφό Ιανό που κατοικοεδρεύει στο Μεγάλο Μήλο. Φανταστείτε ότι το πρόγραμμα των δραστηριοτήτων του Συμβουλίου Ασφαλείας για τον Ιανουάριο βγήκε από τη βουνοκοιλιά προέδρου μόλις την Πέμπτη 6 Ιανουαρίου. Επιτέλους, τελειώνει και η θητεία της Τουρκίας στο Συμβούλιο. Τον επόμενο μήνα την προεδρία του Σ.Α. θα έχει η Τουρκία και τον Μάρτιο, όταν αναμένεται να εξεταστεί η νέα έκθεση του γενικού γραμματέα για τις καλές του υπηρεσίες, πρόεδρος του Συμβουλίου θα είναι η Κίνα.



## Στο στοπ λιστ I

**Είναι λεπτό** το ζήτημα, αλλά οι πληροφορίες δεν επιδέχονται αμφισβήτηση. Και όταν αυτό έχει να κάνει με τη στρατεύση, ιδιαίτερα με όσα είδαμε και ακούσαμε τον τελευταίο καιρό για τις απαλλαγές με «τρελάχαρτα» ή καραμηνιά μέσα, τότε η στήλη θεωρεί ότι τα πράγματα πρέπει να λένονται με το όνομά τους. Ιδού λοιπόν. Ο συνταγματάρχης εν αποστρατία Δώρος Ευθυμίου είναι ο αρμόδιος για θέματα άμυνας του ΕΥΡΩΚΟ και έχει έναν γιο, ονόματι Κλεόσας, ο οποίος είναι ανυπότακτος από το 2006. Ο Κλεόσας Ευθυμίου, τις προάλλες, ανακόπηκε στο αεροδρόμιο Λάρνακας, αφού βρισκόταν στο στοπ λιστ, και δεν του επιτράπηκε η μετάβαση στην Αθήνα. Ο νεαρός, με πατέρα Κύπριο και μητέρα εξ Ελλάδος, σπουδάζει στο Μετσόβιο Πολυτεχνείο και βρίσκεται στο πέμπτο έτος. Οι πληροφορίες της στήλης αναφέρουν ότι ο πρόεδρος του κόμματος, Δημήτρης Συλλούρης, σήκωσε το τηλέφωνο και ζήτησε από τον υπουργό Άμυνας να διευκολύνει την κατάσταση.

## Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

### ΑΝΤΩΝΗΣ ΠΑΣΧΑΛΙΑΗΣ



**Από** τα οπωροκηπευτικά και το χριστουγεννιάτικο τραπέζι, μέσα σε μερικά 24ωρα μεταπήδησε με ασπίτευτη ευκολία στα συμβόλαια μαμούθ και τα νομισματικά για την έλευση του φυσικού αερίου. Πάρε σβάρνα τα κομματικά γραφεία και εξήγησε τις θέσεις της κυβερνητικής πλευράς. Φεύγοντας, ξεκίνησε πόλεμος... Επικίνδυνο πράγμα το γκάτζι, υπουργέ μου, κι έπρεπε να ξέριξε ότι με τ' αγυούρια δεν κάνει σαλάτα!

ση και να αφηθεί ο φοιτητής να πάει να συνεχίσει τις σπουδές του...



## Στο στοπ λιστ II

**Ο υπουργός** Άμυνας, Κώστας Παπακώστας, σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, ευγενώς αρνήθηκε να υλοποιήσει το αίτημα που υποβλήθηκε από τον κ. Συλλούρη. Παράλληλα, κάλεσε τον νεαρό μαζί με τον πατέρα του να μεταβούν στο Υπουργείο, να υποβάλουν αίτημα αναστολής για ακόμη ένα χρόνο, ώστε να ολοκληρωθεί τις σπουδές του ο Κλεόσας Ευθυμίου, και στη συνέχεια να επιστρέψει και να υπηρετήσει για 24 μήνες τη στρατιωτική του θητεία. Απορία άξια είναι πώς ο ανυπότακτος ηγηναιοερχόταν για τόσα χρόνια στο εξωτερικό χωρίς οποιδήποτε πρόβλημα. Και κάτι ακόμα. Ο πατέρας, Δώρος Ευθυμίου, είναι κατά τ' άλλα διαπρύσιος κήρυκας κατά των ανυπότακτων, αρθρογραφεί τακτικά και ζητά και τη δημιουργία γκέθο για να σηματοδοτούνται όσοι αρνούνται να υπηρετήσουν στην Εθνική Φρουρά. Δάσκαλε που δίδασκες, αν στεναχωριέσαι μπορείς να πες και μπάρτον. Είναι και η συγγνώμη μια θαρραλέα πράξη. Και το λέω αυτό διότι στην Κύπρο ουδείς παρατείνεται από το πολιτικό του πόστο -μικρό ή μεγάλο- για λόγους ευθείας, άρα και η απολογία είναι κάτι. Έτσι δεν είναι, φίλτατε κ. Συλλούρη;



## Απαραίτητες οι αποκαλύψεις

**Άσκατα** με το πώς τοποθετούνται τα κόμματα, το θέμα της έλευσης του φυσικού αερίου και η συνεπακόλουθη επένδυση διακατομιμυρίων που προγραμματίζεται είναι μια πολύ σοβαρή υπόθεση που θα πρέπει να γίνει αντικείμενο δημόσιας συζήτησης. Οι πολίτες έχουν κάθε δικαίωμα να γνωρίζουν όλες τις λεπτομέρειες για μια επένδυση που θα επηρεάσει άμεσα την οικονομία αλλά και τις επόμενες γενιές. Οι κανόνες χρηστής διοίκησης που θα πρέπει να ακολουθεί κάθε πολιτεία, επιβάλλουν διαφάνεια και πλήρη τεκμηρίωση των αποφάσεων. Η κυβέρνηση οφείλει να ενημερώσει τον λαό με όλα τα μέσα που έχει στη διάθεσή της για μια τόσο σημαντική για την οικονομία επένδυση. Η ηλεκτρονική διακυβέρνηση που όλα τα σύγχρονα κράτη ακολουθούν, αναγκάζει τις κυβερνήσεις να αναρτούν στο διαδίκτυο όλες τις λεπτομέρειες κάθε σημαντικής κρατικής δαπάνης, σε μια προσπάθεια αυτή να λάβει την απαραίτητη λαϊκή νομιμοποίηση. Ο λαός σήμερα είναι πνευματώδης, αφού προσπαθεί μέσα από τις τηλεοπτικές κοκορομαχίες των πολιτικών να λάβει ενημέρωση για ένα τόσο σημαντικό θέμα. Ανεξαρτήτως της ορθότητας της απόφασης των τεκνοκρατών, η πολιτεία θα πρέπει έστω και τώρα να προβεί σε όλες τις απαραίτητες αποκαλύψεις για τη συμφωνία, με στόχο να εξελιχθεί κάθε σκιά καχυποψίας που υπάρχει στη σκέψη του απλού πολίτη όταν ακούει για την έλευση του φυσικού αερίου στη χώρα μας.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

## ΒΟΛΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΒΟΥΛΗ



## Το ρίσκο του Νεοκλή στην αυτοδιοίκηση

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ**

♦ **«Ανάγκα και θεοί πείθονται»** και το ξεαρβάλωμα της τοπικής αυτοδιοίκησης έφερε την ανάγκη για ριζοσπαστικές αλλαγές στους δήμους και στις κοινότητες. Οι εκθέσεις της γενικής ελέγκτριας όζουν κακοδιαχείρισης, ενώ τα σκάνδαλα βρίσκονται προς το παρόν στο επίπεδο των μελετών του γενικού εισαγγελέα. Από εκεί και πέρα, αν διαβάσει κανείς τα δημοσιεύματα για τους κερδοφόρους, παράνομους εικονικούς γάμους που τελούν δήμαρχοι και τις καταγγελίες πολιτών για την ταλαιπωρία στους δρόμους και τις βρομιές στις γειτονιές, τότε αντιλαμβάνεται ότι έφτασε ο κόμπος στο κέντρο. Αποκορύφωμα τα χρέη των δήμων, τα οποία φανερώνονται στους προϋπολογισμούς και στα «αλυπητερά ραβασάκια» που στέλνουν κάθε χρόνο στους δημότες. Και σε περίοδο οικονομικής κρίσης και ελλειμμάτων, η παροχή οικονομικών ενέσεων στους τοπικούς άρχοντες αποτελεί κάτι περισσότερο από άθλο για την κυβέρνηση, όσες «πονιρές» επιλογές και αν κάνει με τα πρόστιμα που καταλήγουν στις τοπικές αρχές.

♦ **Ο υπουργός Εσωτερικών**, Νεοκλής Συλικιώτης, αντιλαμβανόμενος την οργή του κόσμου που πληρώνει και ακούγοντας τα αιτήματα των τοπικών αρχόντων για κορηγίες, θέλησε να λύσει τον γόρδιο δεσμό. Ο δρόμος που επέλεξε ήταν «καμνηλό ρίσκου» και σίγουρα δεν θέλησε να «σπάσει αυγά». Κάλεσε τα κόμματα και την Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων και ύστερα από πολυήμενες συζητήσεις, κατέληξε σε μια συμφωνία, η οποία θα μετατραπεί σε νομοσχέδια που θα οδηγηθούν στη Βουλή. Θεωρητικά θα θεσμοθετηθεί ο δεύτερος βαθμός αυτοδιοίκησης. Πιο απλά, θα ομαδοποιηθούν δήμοι και κοινότητες, θα συσταθούν επαρχιακά συμβούλια και συμπλέγματα κοινοτήτων, τα οποία θα αναλάβουν τις δύσκολες δουλειές, τις οποίες αδυνατούν ή καλύτερα τα έκαναν μαντάρα πολλοί δήμοι. Μεταξύ άλλων θα αναλάβουν τα αποχετευτικά συστήματα, την υδατοπρομήθεια, την πολυεδομία, την υγεία, τις κοινωνικές παροχές και την ηλεκτρονική διακυβέρνηση.

♦ **Όπως ήταν φυσικό**, τα κόμματα και οι τοπικοί άρχοντες αποδέχθηκαν ασμένως τις προτάσεις του υ-

πουργού Εσωτερικών. Από τη μια, τα κόμματα διατηρούν τους Θεσμούς Εξουσίας, δηλαδή έχουν έναν τεράστιο χώρο για να ικανοποιούν τις φιλοδοξίες των οπαδών τους για αξιώματα. Από την άλλη, οι τοπικοί άρχοντες δεν χάνουν τις «καρέκλες» τους και την ίδια ώρα απαλλάσσονται από τη λεγόμενη «donkey work», δηλαδή από τις δύσκολες δουλειές που προκαλούν αντιδράσεις. Ο Νεοκλής Συλικιώτης δεν άγγιξε καθόλου το θέμα της συνένωσης δήμων και κοινοτήτων, που θα επέφεραν οικονομικές κλιμακας. Πιο απλά, για τη Λευκωσία θα συνεχίσουν οι πολίτες να πληρώνουν φόρους για επτά δήμαρχους, για επτά λιμουζίνες, για επτά μέγαρα, για επτά δημοτικούς γραμματείς, για επτά μηχανικούς, για επτά υπηρεσίες καθαριότητας, για επτά δομές εξουσίας. Το ίδιο συμβαίνει και στις υπόλοιπες επαρχίες.

♦ **Στην Ελλάδα** ο οικονομική τραγωδία έφερε την κυβέρνηση Γιάννου Παπανδρέου να διαλέγει τον δρόμο του «υψηλού ρίσκου» και να «σπάσει αυγά», για να σώσει τον Θεσμό της αυτοδιοίκησης. Συνένας χωρίς συζήτηση δήμοι και κοινότητες και περιορίσει τον αριθμό τους στο ένα τρίτο. Μειώθηκαν αναλογικά οι δήμαρχοι και κατά πολλές εκατοντάδες οι δημοτικοί σύμβουλοι. Συνένας τον Θεσμό των περιφερειαρχών - τους μικρούς πρωθυπουργούς όπως τους ονόμασαν - και άλλαξε κυριολεκτικά τον χάρτη της αυτοδιοίκησης. Τώρα μένει να αποδειχθεί αν οι ριζικές αλλαγές που έγιναν θα φέρουν τα επιθυμητά αποτελέσματα και σε επίπεδο εξοικονόμησης χρημάτων, αλλά κυρίως σε επίπεδο εξυπηρέτησης του πολίτη.

♦ **Η πλάκα** στην όλη υπόθεση είναι ότι η ίδια επιστημονική ομάδα συμβουλεύει τις κυβερνήσεις Ελλάδας και Κύπρου. Τώρα το μόνο που μένει να δοίμε είναι αν ο δρόμος «καμνηλό ρίσκου» που επέλεξε ο Νεοκλής Συλικιώτης, για να αναβαθμίσει την τοπική αυτοδιοίκηση, θα φέρει τα προσδοκώμενα αποτελέσματα και κυρίως θα αναβαθμίσει τις υπηρεσίες προς τον πολίτη.

**20 χρόνια πριν, το πιο δημιουργικό διαφημιστικό δίκτυο στον κόσμο αναζητούσε το πιο δημιουργικό γραφείο στην Κύπρο**

Το 1990, η TELIA & PAVLA έγινε η πρώτη κυπριακή διαφημιστική εταιρεία που συνδέθηκε με ένα διεθνές διαφημιστικό δίκτυο: Την BBD0 Worldwide. Τα κριτήρια της επιλογής; Αρκεί να λεχθεί ότι όταν έχεις πρώτη επιλογή, φυσικά επιλέγεις τον καλύτερο. Από τότε και με την υποστήριξη και την τεχνολογία του διεθνούς συνεργάτη μας, βιώνουμε συνεχή ανάπτυξη και με διαχρονική συνέπεια παρέχουμε υψηλού επιπέδου, πρωτοποριακή και κυρίως έξυπνη δημιουργία.

TELIA & PAVLA BBD0 | T. +357 22377745 Φ. +357 22377996 | info@tpbbdo.com.cy | www.tpbbdo.com.cy

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	-----------	------



Στο Ντιγιάρμακιρ, που συχνά αποτελεί θέατρο συγκρούσεων των Κούρδων με την τουρκική Αστυνομία, έσπευσε τις προάλλες ο Πρόεδρος της Τουρκίας, Αμπντούλ Γκιουλ, επιχειρώντας να μεταφέρει μήνυμα ενότητας και αδελφότητας ως «αντίδοτο» στο κούρδικό αίτημα για αυτονομία.

# Αυτονομία ζητούν πλέον οι Κούρδοι της Τουρκίας

Ηλεκτρισμένη η πολιτική ατμόσφαιρα στην Τουρκία λίγους μήνες πριν από τις εκλογές

Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Σχεδόν τρεις δεκαετίες μετά την ίδρυση του ΠΚΚ, μπορεί το όραμα του ανεξάρτητου Κουρδιστάν να μην έχει πάρει ακόμη σάρκα και οστά, όμως η μετεξέλιξη της κούρδικης κοινότητας σε ενιαία πολιτική οντότητα βρίσκεται πλέον υπό διαμόρφωση. Σε μια περίοδο που η παρουσία της τουρκικής κυβέρνησης στις επαρχίες όπου πλειοψηφούν οι Κούρδοι έχει περιοριστεί στα δημόσια κτήρια και στους στρατώνες, οι Κούρδοι θέτουν επί τάπητος προειδοποιεί ότι δεν πρόκειται να παραμείνει θεατής. Από την πλευρά της, η κυβέρνηση εμφανίζεται πλήρως ευθυγραμμισμένη με την αρχή του κεμαλικού εθνικισμού και υπογραμμίζει τη σημασία της διατήρησης του ενιαίου χαρακτήρα του τουρκικού εθνικού κράτους.

## Το κούρδικό όραμα

Το αίτημα της αυτονομίας για πολλούς αναλυτές αποτελεί το κούρδικό όραμα του 21ου αιώνα. Για τους καχύποπτους Τούρκους αναλυτές είναι το πρώτο βήμα προς την ανεξαρτησία των Κούρδων. Από την πλευρά τους, οι κούρδικες καταγωγής πολιτικοί της Τουρκίας κάνουν λόγο για εκδημοκρατισμό της τουρκικής πολιτικής σκηνής και εναρμόνιση της χώρας με τις ευρωπαϊκές αξίες.

Την τελευταία περίοδο, υποστηρικτές του ΠΚΚ, βουλευτές του Κόμματος Ειρήνης και Δημοκρατίας (BDP), το οποίο εκπροσωπείται από 20 βουλευτές στην τουρκική εθνοσυνέλευση, Κούρδοι και Τούρκοι διανο-

ούμενοι δημιούργησαν στο Ντιγιάρμακιρ το Κογκρέσο της Δημοκρατικής Κοινωνίας και πραγματοποιήσαν τα πρώτα βήματα για την εδραίωση του αιτήματος της αυτονομίας των Κούρδων της Τουρκίας.

Πριν από έναν χρόνο, η τουρκική κυβέρνηση «απάντησε» στο νέο βήμα των Κούρδων με μαζικές συλλήψεις και την έναρξη μιας ατέλειμας δικαστικής διαμάχης για την καταδίκη των συλληφθέντων. Ακόμη, προχώρησε στον ατιμωτικό δημόσιο δια-

συμμό των συλληφθέντων, στους οποίους φορέθηκαν πλαστικές χειροπέδες, που χρησιμοποιεί και ο αμερικανικός στρατός στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν. Η απάντηση των Κούρδων δεν άργησε να έρθει. Στο πλαίσιο του αιτήματος της αποδοχής της κούρδικης γλώσσας ως δεύτερης επίσημης γλώσσας της Τουρκίας, το οποίο βρίσκεται στο επίκεντρο των πολιτικών συζητήσεων τους τελευταίους μήνες, το Κογκρέσο της Δημοκρατικής Κοινωνίας, λίγες ημέρες πριν, συ-

νήταξε ένα μανιφέστο, με το οποίο προβλέπεται η δημιουργία ενός συνομοσπονδιακού μοντέλου διακυβέρνησης στην Τουρκία, που έχει πολλά κοινά στοιχεία με το αντίστοιχο μοντέλο του Ιράκ και βασίζεται σε σειρά προηγούμενων προτάσεων του Μουσταφά Κεμάλ.

## Οργή στρατού και σιωπή κυβέρνησης

Αντιδρώντας στους σχεδιασμούς των Κούρδων, πριν από λίγες ημέρες ο τουρκικός στρατός έλυσε τη σιωπή του και τοποθετήθηκε με αυστηρό ύψος. Σε ανακοινωθέν, το οποίο αναρτήθηκε στην επίσημη ιστοσελίδα των ενόπλων δυνάμεων, το Επιτελείο προειδοποίησε τους πολιτικούς φορείς της χώρας ότι δεν πρόκειται να αποδεχθεί την αλλοίωση του εθνικού τουρκικού χαρακτήρα του τουρκικού κράτους. Προχωρώντας ένα βήμα παραπέρα, στο ανακοινωθέν τονίζεται ότι το κούρδικό σύνταγμα επιφορτίζει τον στρατό με το «καθήκον» της υπεράσπισης του τουρκικού δημοκρατικού πολιτεύματος.

Σε μια περίοδο που η επικράτηση του ΑΚΠ στις επικείμενες εκλογές του Ιουνίου θεωρείται σίγουρη, η τουρκική κυβέρνηση εμφανίζεται εντελώς απροετοίμαστη απέναντι στις νέες κινήσεις των Κούρδων και του στρατού. Το μόνο που κατόρθωσε να αρθρώσει η τουρκική κυβέρνηση ήταν μια κλιμακωτή κριτική απέναντι στις δηλώσεις των ενόπλων δυνάμεων, ενώ το αίτημα της αυτονομίας των Κούρδων παραμένει αναπάντητο.

Αμέσως μετά τη δημοσίωση του

κούρδικου μανιφέστου, ο Πρόεδρος Αμπντούλ Γκιουλ, ο πρόεδρος της εθνοσυνέλευσης, Μεχμέτ Αλί Σαχίν και τα μέλη της κυβέρνησης εξέφρασαν την πλήρη αντίθεσή τους με τις προτάσεις του Κογκρέσου της Δημοκρατικής Κοινωνίας. Το όραμα των Κούρδων χαρακτηρίστηκε ως μια «φαντασίωση» και η συγκεκριμένη άποψη πλαισιώθηκε και με ένα ανακοινωθέν του τουρκικού Συμβουλίου Ασφαλείας, το οποίο υπογράμμισε τη σημασία της διατήρησης του ενιαίου χαρακτήρα του τουρκικού κράτους. Μάλιστα, αμέσως μετά τη συνεδρίαση του Συμβουλίου Ασφαλείας, ο Πρόεδρος της Τουρκίας, Αμπντούλ Γκιουλ, έσπευσε στο Ντιγιάρμακιρ και επιχειρήσε να μεταφέρει μήνυμα ενότητας και αδελφότητας. Από την άλλη, δεν θα πρέπει να θεωρηθεί τυχαίο το γεγονός ότι ταυτόχρονα με την επίσκεψη του κ. Γκιουλ, ο στρατός, ο οποίος κατέλασε τους οπαδούς του ΠΚΚ να αποφύγουν προκλητικές δηλώσεις και τη χρήση εθνικών κούρδικων συμβόλων, με το σκεπτικό ότι τέτοιου είδους κινήσεις ενδέχεται να δυναμιτίσουν την πολιτική ατμόσφαιρα στη χώρα.

νήταξε ένα μανιφέστο, με το οποίο προβλέπεται η δημιουργία ενός συνομοσπονδιακού μοντέλου διακυβέρνησης στην Τουρκία, που έχει πολλά κοινά στοιχεία με το αντίστοιχο μοντέλο του Ιράκ και βασίζεται σε σειρά προηγούμενων προτάσεων του Μουσταφά Κεμάλ.

Η πρόταση των Κούρδων προβλέπει τη δημιουργία μιας συνομοσπονδίας Τούρκων-Κούρδων, με ιστορικό σημείο αναφοράς το πρώτο σύνταγμα του σύγχρονου τουρκικού κράτους, το οποίο δημιουργήσε κατά τη διάρκεια του απελευθερωτικού αγώνα, το 1921, η κυβέρνηση του Φεβζί Τσακμάκ υπό την καθοδήγηση του Μουσταφά Κεμάλ.

Όπως τότε, έτσι και σήμερα οι Κούρδοι προτείνουν την αποκέντρωση του τουρκικού κράτους και τη δημιουργία κομούνων και τοπικών συμβουλίων. Οραματίζονται τη μετεξέλιξη του Κογκρέσου της Δημοκρατικής Κοινωνίας σε κοινοβούλιο του Κουρδιστάν της Τουρκίας, στο οποίο θα εκπροσωπούνται όλες οι εθνοτικές της νοτιοανατολικής Τουρκίας. Το προτεινόμενο κοινοβούλιο θα εκλέγει εκπροσώπους στο τουρκικό κοινοβούλιο, το οποίο θα εξακολουθήσει να έχει ως έδρα την Άγκυρα. Το ομόσπονδο κούρδικό κράτος θα έχει πολιτοφυλακή και δικά του «εθνικά» σύμβολα. Εντός αυτών των ορίων, προβλέπεται η παράλληλη χρήση της τουρκικής σημαίας μαζί με την κούρδικη σημαία, την οποία χρησιμοποιεί σήμερα το αυτόνομο Κουρδιστάν στο βόρειο Ιράκ. Ακόμη, προβλέπεται η δημιουργία μιας συνομοσπονδίας με τους Κούρδους του Ιράν, του Ιράκ και της Συρίας.

As σημειωθεί ότι κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων των προηγούμενων ημερών, μέλη του Κογκρέσου της Δημοκρατικής Κοινωνίας, στην πλειοψηφία τους Τούρκοι διανοούμενοι, εξέφρασαν σοβαρές επιφυλάξεις για τη συγκεκριμένη πρόταση.

ΑΡΘΡΟ / Του ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ ΚΑΥΚΑΡΙΔΗ

## Όταν ο Ερντογάν επιδιώκει ταύτιση με τον Μεντερές...

Λίγες μέρες μετά το επιτυχές συνταγματικό δημοψήφισμα της 12ης Σεπτεμβρίου, ο Τούρκος Πρωθυπουργός, Ταγίπ Ερντογάν, προέβη σε δύο άκρας συμβολικές ενέργειες. Επισκέφθηκε την οικία του υιού του πρώην Πρωθυπουργού της Τουρκίας Αντνάν Μεντερές, εκφράζοντας θερμές ευχαριστίες για τη δημόσια υποστήριξη της οικογένειάς Μεντερές για το «Ναι» στο δημοψήφισμα, ενώ ακολούθως μετέβη στον τάφο του απαχνοισθέντος το 1961 Πρωθυπουργού, αποτινόντας φόρο τιμής και δηλώνοντας με νόημα ότι «το σιωπηλό πλήθος και οι εγκαταλειμμένες μάζες είχαν βρει εθνική κυριαρχία μέσα από το κίνημα του Μεντερές». Ο Ερντογάν χαρακτηρίσε τον Μεντερές «μάρτυρα της δικαιοσύνης», ενώ καταδίκασε τους τότε πραξικοπηματίες, οι οποίοι το 1960 είχαν ανατρέψει τη δημοκρατικά εκλεγμένη κυβέρνηση του Δημοκρατικού Κόμματος και οδήγησαν στην αχόνη τους ηγέτες της. Ο Ερντογάν ολοκλήρωσε την ομιλία του μπροστά από τον τάφο του Μεντερές, αναφέροντας δεικτικά ότι «η εθνική βούληση που προέκυψε από το δημοψήφισμα έδωσε την κατάλληλη απάντηση στους θιασώτες των πραξικοπημάτων: Η μεγαλύτερη μας επιθυμία ως κράτος και ως έθνος είναι να μη ζήσουμε παρόμοιες τραγωδίες στο μέλλον».

Τα πιο πάνω λόγια του Ερντογάν καταδεικνύουν το προφανές. Δηλαδή ότι ένα μαζικό κίνημα της ισλαμικής τουρκικής ενδοσχώρας, το οποίο αρχικά βρήκε πολιτική έκφραση κατά τη δεκαετία του '50 από το Δημοκρατικό Κόμμα του Μεντερές, διεκδικεί πολιτική ύπαρξη και ρόλο, χωρίς στρατιωτικές ανατρεπτικές επεμβάσεις από το κεμαλικό βαθύ κράτος. Αυτή ήταν και η ουσία του όλου δημοψηφίσματος της 12ης Σεπτεμβρίου.

Εξού και η σπουδή του Ερντογάν να καταδείξει, αμέσως μετά την ολοκλήρωσή του, τον προφανή συμβολισμό του Μεντερές. Με πιο απλά λόγια, ο Ερντογάν έστειλε ένα σαφές μήνυμα προς τη στρατιωτική ηγεσία: Η πολιτική νομιμοποίηση που αντλεί από την πλειοψηφία του κυρίαρχου τουρκικού λαού δεν επιτρέπει πλέον οποιεσδήποτε ενέργειες στρατιωτικής ανατροπής και εξουδετέρωσης της.

Ο Ερντογάν γνωρίζει, αλλά και επιδιώκει, την ιστορική και πολιτική ταύτιση του με τον Μεντερές. Θέλει να θεωρείται ο συνεχιστής των μεγάλων ηγετών της τουρκικής συντηρητικής Δεξιάς, Μεντερές και Οζάλ. Όμως θέλει και να αποφύγει το άδοξο τέλος του πρώτου...

Είναι γεγονός ότι όπως ο Δημοκρατικό Κόμμα του Μεντερές που διακυβέρνησε την Τουρκία από το 1950 μέχρι και το πραξικόπημα του 1960, έτσι και το Κόμμα Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης του Ερντογάν έχει την ίδια εκλογική βάση, δηλαδή τον πιο συντηρητικό και θρησκευόμενο πληθυσμό της Ανατολίας, ο οποίος έμεινε σε μεγάλο βαθμό ανεπηρέαστος από τις κοσμικές μεταρρυθμίσεις του Κεμάλ Ατατούρκ. Είναι, επίσης, γνωστή η διαχρονική αντιπαράθεση των δύο πολιτικών κομμάτων με το κοσμικό κεμαλικό κατεστημένο. Με τις πρώτες, ουσιαστικά, δημοκρατικές εκλογές στην Τουρκία το 1950, επήλθε η πρώτη εκλογική ήττα των κεμαλιστών (υπό το Ρεπουμπλικανικό Λαϊκό Κόμμα) από το τότε νεοσύστατο Δημοκρατικό Κόμμα. Ο Μεντερές είχε καταφέρει να κερδίσει τους κεμαλιστές σε τρεις κοινοβουλευτικές αναμετρήσεις (1950, 1954 και 1957),

κάτι το οποίο δεν κατάφερε κανένας άλλος πολιτικός στην Τουρκία. Ο μόνος τρόπος για το κεμαλικό κατεστημένο να τον ξεφορτωθεί ήταν η ανατροπή και η φυσική εξόντωσή του. Τον ίδιο πολιτικό δρόμο ακολουθεί και ο Ερντογάν... Το 2002 κατατρόπωσε τους κεμαλιστές, με το κόμμα του να ελέγχει τα 2/3 της τουρκικής εθνοσυνέλευσης. Το 2007 το ΑΚΡ κατάφερε να εξασφαλίσει το εκπληκτικό 46,7% των ψήφων. Με αφετηρία τα επιτυχές δημοψήφισμα του 2010, οι προοπτικές για τον Ερντογάν είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικές και για τις βουλευτικές εκλογές του 2011, ισοφαρίζοντας έτσι την επιτυχία του Μεντερές.

Οι γνωστές υποθέσεις Εργκένεκοβ και Βαριοπούλα, οι οποίες συνεχίζουν να ταλανίζουν την Τουρκία, υπενθυμίζουν στον Ερντογάν ότι το βαθύ κράτος και ο στρατός επιδιώκουν την ανατροπή του. Η ελεγχόμενη τουρκική «δημοκρατία», όπως επιβλήθηκε εκ των άνω από τον Ατατούρκ, δεν ανέχεται την αντίθετη λαϊκή βούληση. Μια λαϊκή βούληση η οποία όμως επανειλημμένως ανατρέπει τους πολιτικούς σχεδιασμούς των κεμαλιστών, που με τρία «διόρθωτικά» πραξικοπήματα επικείμενα να την ελέγξουν. Οι συνεχείς αναφορές του Ερντογάν στη δημοκρατική στήριξη της σιωπηλής λαϊκής μάζας, καθώς και ο δικαστικός πόλεμος που έχει κηρύξει εναντίον του στρατού, λόγω των προαναφερθεισών υποθέσεων, καταδεικνύουν ότι ο Τούρκος Πρωθυπουργός δεν είναι διατεθειμένος να βρεθεί προ εκπλήξεων, όπως και ο πολιτικός μέντοράς του Μεντερές.

Πέρα από την επιλογή της ανοικτής σύγκρουσης με τον στρατό, για να προλάβει ένα νέο πραξικόπημα, ο Ερντογάν αποφεύγει με ευλάβεια δύο άλλα λάθη του Μεντερές, τα οποία είχαν δώσει ερείσματα στους πραξικοπηματίες. Πρώτον, δίνει τεράστια έμφαση στην οικονομική ανάπτυξη και στη στήριξη των αδύνατων οικονομικών στρωμάτων, σε αντίθεση με τη δεκαετία του '50, κατά την οποία η ανεξέλεγκτη οικονομική πολιτική του Μεντερές οδήγησε σε τεράστιο πληθωρισμό και λαϊκή αγανάκτηση. Δεύτερον, μέσα σε ένα πιο ευνοϊκό μετασχηματιστικό διεθνές περιβάλλον, αποφεύγει τη μονολοχική προσήλωση στη Δύση, προσεγγίζοντας τον ευρύτερο μουσουλμανικό κόσμο, κάτι που του επιτρέπει να «παίζει» και με τα ισλαμικά αισθήματα των ψηφοφόρων του.

Όμως, πολιτικοί αναλυτές στην Τουρκία επισμαίνουν, ορθά, ένα μειονέκτημα του Ερντογάν, το οποίο μπορεί να αποβεί μοιραίο για την πολιτική του σταδιοδρομία. Ένα μειονέκτημα που είχε αναπτύξει και ο Μεντερές προς το τέλος της πολιτικής του σταδιοδρομίας. Χαρακτηρίζεται από πολιτικό αυταρχισμό, ο οποίος αποτέλεσε προϊόν των συνεχώς αυξανόμενων πολιτικών δυνάμεων και των δύο αντρών. Οι συνεχείς πολιτικές και εκλογικές επιτυχίες του Ερντογάν του έχουν προσδώσει έπαρση και αυταρχικότητα, που πολλές φορές αποξενώνουν τον μέσο Τούρκο πολίτη. Ήδη ο Ερντογάν έχει αρχίσει να χάνει το παιχνίδι των ΜΜΕ, επιδιώκοντας άγαρμπα τον περιορισμό αυτών που τον επικρίνουν έντονα.

Οι εκλογές του Ιουνίου του 2011 πιθανότατα θα δείξει κατά πόσον ο Ερντογάν θα ισοφαρίσει το πολιτικό ρεκόρ του Μεντερές ή και θα το ξεπεράσει στο μέλλον. Ο στρατός προς το παρόν βρίσκεται στη γωνία...

Ο κ. Χαράλαμπος Καυκαρίδης είναι απόφοιτος του Τμήματος Τουρκικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κύπρου.

**TAKIS ANGELIDES FURNIHOMÉ**

ΛΕΥΚΩΣΙΑ/ΛΕΜΕΣΟΣ/ΛΑΡΝΑΚΑ/ΠΑΦΟΣ  
Sedie Sedie -ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Έκπληξη! Μόνο για μια εβδομάδα - **STOCK WEEK**

Από τη Δευτέρα 10 μέχρι το Σάββατο 15 Ιανουαρίου η Takis Angelides Furnihome προσφέρει **ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ** έως...

**50%**

Εβδομάδα stock: Σας περιμένουμε με μεγάλες προσφορές!

• Το Σάββατο 15 Ιανουαρίου, ανοιχτά από το πρωί μέχρι τις 7 το βράδυ, σε συνεχόμενο ωράριο.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	<b>ΓΝΩΜΕΣ</b>	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	---------------	--------	--------	-------	-------------------	-----------	------

## Η βία θέλει και νόμο

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Α. ΛΑΜΠΙΤΣΗ

**Το περιστατικό** μού το διηγήθηκε καθηγητής σε λύκειο: Στο σχολείο είχε μόλις ολοκληρωθεί η αντικατάσταση της πεπαλαιωμένης ηλεκτρικής εγκατάστασης. Σε διάδρομο, στον πρώτο όροφο του σχολείου, υπήρχε σε αρκετό ύψος ένα μεγάλο εντοιχισμένο μεταλλικό κιβώτιο, μέσα στο οποίο είχαν τοποθετηθεί ηλεκτρικές ασφάλειες και άλλα όργανα, σχετικά με τη διανομή του ηλεκτρικού ρεύματος. Στη συνθηματική εφημέρευση του κατά τη διάρκεια του διαλείμματος ο καθηγητής συνέλαβε μαθητή να επιδεικνύει τις ικανότητές του στο καράτε. Προσπαθούσε να αποδείξει πως μπορούσε να κτυπήσει με το πόδι του το μεταλλικό κιβώτιο της ηλεκτρικής εγκατάστασης. Πράγματι, πέτυχε τον σκοπό του. Με το δυνατό κτύπημα στο κάλυμμα του κιβωτίου οι ασφάλειες έπεσαν και το κάλυμμα του κιβωτίου παραμορφώθηκε. Η τιμωρία του μαθητή, για την καταστροφή της σχολικής περιουσίας, για την ταλαιπωρία του σχολείου, που έμεινε για μικρό, έστω, χρονικό διάστημα χωρίς ηλεκτρικό ρεύμα, ήταν η αυστηρή επίπληξη.

Το γεγονός αυτό δεν είναι από τα σπάνια στους σχολικούς χώρους. Αν επισκεφθείτε ένα σχολείο, ιδιαίτερα λύκειο, είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα διαπιστώσετε πως η σχολική περιουσία αποτελεί στόχο καταστροφής και μάλιστα συστηματικής. Στους τοίχους θα δείτε κάθε είδους γραφήματα, πολλά εκ των οποίων είναι άσχετα και προκλητικά. Αυτό είναι ιδιαίτερα έντονο μέσα στις ιδιαιτερές τάξεις. Τα ίδια θα δείτε και στα θρανία των μαθητών. Σε μερικά από αυτά η αρχική επιφάνεια έχει εξαφανιστεί. Συνήθη θύματα της καταστροφικής μανίας των μαθητών μας είναι οι πρίζες, οι λάμπες, οι καρέκλες, τα ντουλάπια και η έδρα του καθηγητή. Στις τουαλέτες υπάρχει μια τάση μόνιμης καταστροφής, σε σημείο που η οποία προσπάθεια επιδιορθώσε τους θεωρείται μάταιος κόπος. Για τους καλούς των αχρήστων ως μην τους τύποτε. Η κατάληξη τους είναι το κάψιμο. Σε ένα λύκειο τοποθετήθηκαν τσιμεντένιοι. Σε χρόνο ρεκόρ οι κανακάρδες είχαν σπάσει τους μισούς.

Οι μόνιμοι κώφοι μέσα στους οποίους υπάρχει τάξη και το περιβάλλον είναι ικανοποιητικό για την πραγματοποίηση ενός μαθήματος είναι οι Ειδικές Αίδουσες Διδασκαλίας, οι οποίες, λόγω του περιορισμένου τους σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές, σε βιντεοπροβολείς και σε άλλα μέσα διδασκαλίας, κλειδώνονται. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι αίδουσες αυτές μοιάζουν με φυλακές. Ο μόνος τρόπος προφύλαξης τους είναι οι σιδερένιες περιφράξεις στα παράθυρα, έτσι ώστε η είσοδος σ' αυτές να μην είναι εύκολη. Στις υπόλοιπες αίδουσες το περιβάλλον για την πραγματοποίηση μαθήματος είναι αρνητικό.

Οι νέοι μας είναι έκδηλα καταστροφικοί. Καταστρέφουν την ξένη περιουσία με μια ευκολία που προκαλεί έκπληξη. Προσωπικά, δεν μπόρεσα ποτέ να αντιληφθώ τι σκέφτεται ένας άνθρωπος όταν καταστρέφει ξένη περιουσία, ιδιαιτερώς τη δημόσια. Έτσι, δεν μπορώ να αντιληφθώ γιατί ένας κυνηγός πυροβολεί και καταστρέφει μια πινακίδα ή ένα δέντρο ή οτιδήποτε άλλο θα βρεθεί μπροστά του. Όπως και δεν μπορώ να αντιληφθώ αυτά που είδαν αυτές τις μέρες το φως της δημοσιότητας με την καταστροφή των δημοσίων πάρκων από νεαρούς, που πηγαίνουν εκεί να διασκεδάσουν. Μπορεί να χαρακτηριστεί ως διασκέδαση η καταστροφή της δημόσιας περιουσίας, η οποία αποτελεί μέρος του κόπου και του μόχθου του Κύπριου εργαζόμενου; Και είναι λογικό το έργο των βανδάλων να το πληρώνουν οι νομοταγείς πολίτες, ενώ οι καταστροφείς δεν υφίστανται καμιά συνέπεια για τις πράξεις τους;

Είμαι σίγουρος πως αν είχαμε μπροστά μας τα στοιχεία που έχουν οι Σχολικές Εφορείες για το μέγεθος της καταστροφής στα σχολεία, θα εκπλησσομάσταν αρνητικά. Την ίδια στιγμή, θα άξιζε να κάνουμε μια σύγκριση με τις καταστροφές που προκαλούνται στην περιουσία των ιδιωτικών σχολείων. Από την αντίληψη του θέματος που έχω από ιδιωτικά σχολεία στην Κύπρο και στην Ελλάδα, σ' αυτά οι καταστροφές είναι πολύ περιορισμένες, επειδή λαμβάνονται εξαρχησ προληπτικά μέτρα. Προληπτικό μέτρο, στην προκειμένη περίπτωση, είναι οι επιπτώσεις που έχει στον καταστροφέα η πράξη του, ο οποίος καλείται να τις πληρώσει και με το παραπάνω. Διερωτώμαι αν κλήθηκε ποτέ γονιός, του οποίου το παιδί κατέστρεψε περιουσία δημοσίου σχολείου, να καταβάλει τις ζημιές. Αν αυτό έχει συμβεί, θα είναι η εξαιρετική.

Είναι καλές και επιβεβλημένες οι νουθεσίες, αλλά δεν αρκούν. Τις ακολουθούμε για χρόνια στα θέματα που αφορούν την οδική μας συμπεριφορά, στα έκτροπα των γηπέδων, στην καταστροφή της δημόσιας περιουσίας. Τώρα καλούμαστε να λάβουμε μέτρα. Ας ξεκαθαρίσουμε ότι η εφαρμογή αυστηρών νόμων σ' αυτές τις περιπτώσεις ούτε συντηρητισμός είναι ούτε πράξη αντιλαϊκή. Μέχρι να δημιουργήσουμε τη δέσμευση που πρέπει να έχουμε ως πολίτες με τον τόπο μας, τα φαινόμενα βίας μπορεί να τα περιορίσει μόνο η ακριβοδίκαιη και αυστηρή εφαρμογή του νόμου.

[www.lampitsis.p@cytanet.com.cy](http://www.lampitsis.p@cytanet.com.cy)

## 2011: Άξονες Εθνικής Στρατηγικής για το Κυπριακό

Της ΣΑΒΙΑΣ ΟΡΦΑΝΙΔΟΥ

**Η νέα** χρονιά βρίσκει το κυπριακό πρόβλημα στην πιο κρίσιμη, ίσως, καμπή της πολυχρόνης και επίπονης προσπάθειας επίλυσής του. Ο γ.γ. του ΟΗΕ, στην Έκθεσή του προς το Συμβούλιο Ασφαλείας, παρουσίασε, εμμέσως πλην σαφώς, το πρώτο τρίμηνο του 2011 ως το φυσικό χρονικό πλαίσιο επίτευξης λύσης του Κυπριακού, έθεσε τους δύο ηγέτες προ των ευθυνών τους για αξιοποίηση αυτού του χρονικού πλαισίου και επισήμανε την ανάγκη έγκαιρης και οωσπής προετοιμασίας του κοινού για την αποδοχή μιας συμβιβαστικής λύσης.

Ενόψει της κρίσιμης αυτής περιόδου, επιβάλλεται να επαναπροσδιοριστούν τους άξονες της εθνικής μας στρατηγικής για το 2011, λαμβάνοντας υπ' όψη όλους τους παράγοντες που επηρεάζουν άμεσα ή έμμεσα τη διαδικασία επίλυσης του Κυπριακού, εστιάζοντας στα ακόλουθα:

Κατ' αρχάς, θα πρέπει, ως ελληνοκυπριακή πλευρά, να αποφασίσουμε τι είδους λύση θέλουμε. Είναι καιρός, επιτέλους, όλες οι πολιτικές δυνάμεις του τόπου να αντιληφθούν ότι η μόνη βιώσιμη και λειτουργική μορφή λύσης του Κυ-

**θα πρέπει να αξιοποιήσουμε, επιτέλους, το μεγάλο πλεονέκτημα που αποκτήσαμε με την ένταξή μας στην Ε.Ε. το 2004**

πριακού είναι η διζωνική, δικονομική ομοσπονδία. Οποιαδήποτε άλλη εναλλακτική μορφή λύσης θα μας οδηγήσει, με μαθηματική ακρίβεια, στη δικοτομία. Μόλις γίνει αυτό αντιληπτό, θα πρέπει, με συλλογικότητα, να επανακαθοριστούν οι παράμετροι αυτής της λύσης, με τρόπο που να εξυπηρετούνται τα συμφέροντα και των δύο κοινοτήτων της Κύπρου. Παράλληλα, θα πρέπει άμεσα να τεθεί σε εφαρμογή επικοινωνιακή εκστρατεία προετοιμασίας των πολιτών, με στόχο την αποδοχή μιας συμβιβαστικής λύσης, για την αποφυγή αναβίωσης φαινομένων όπως αυτών του 2004.

Δύτερον, θα πρέπει, ως Κυπριακή Δημοκρατία, να αξιοποιήσουμε, επιτέλους, το μεγάλο πλεονέκτημα που αποκτήσαμε με την ένταξή μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2004. Επιβάλλεται:

(α) Να ενισχύσουμε την παρουσία της Κύπρου στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα.

(β) Να εντείνουμε τις προσπάθειες προώθησης των θέσεών μας μέσα από μια συγκροτημένη πολιτική σε όλα τα επίπεδα.

(γ) Να αξιοποιήσουμε την ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας στη διαδικασία επίλυσης του Κυπριακού.

(δ) Να κτίσουμε συμμαχίες με τους Ευρωπαίους εταίρους μας, στη βάση μιας ολοκληρωμένης ευρωπαϊκής στρατηγικής.

Η επικείμενη επίσκεψη της Γερμανίδας καγκελαρίου στο νησί μας καταδεικνύει ότι η δεδομένη χρονική στιγμή η επίλυση του κυπριακού προβλήματος βρίσκεται στις προτεραιότητες της Ε.Ε. και αυτό είναι ένα γεγονός που οφείλουμε να αξιοποιήσουμε δεόντως. Ενδεικτικές είναι οι πρόσφατες δηλώσεις του Γερμανού πρέσβη στην Κύπρο ότι «η Γερμανία υποστηρίζει σθεναρά όλες τις προσπάθειες για να ξεπεραστεί η αφόρητη διαίρεση της Κύπρου... Το γεγονός ότι πραγματοποιείται αυτή η επίσκεψη σε πολύ σημαντική χρονική στιγμή, τώρα, έχει τη δική του αξία».

Στο ίδιο μήκος κύματος ήταν και οι πρόσφατες δηλώσεις της Ομάδας Μπαρόζο για το Κυπριακό, ότι «το παράθυρο ευκαιρίας

για επίτευξη διευθέτησης κλείνει γρήγορα» και πως «η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι έτοιμη να παράσχει πλήρη υποστήριξη στις προσπάθειες για εξεύρεση συμφωνίας στα θέματα που σχετίζονται με την Ε.Ε.».

Τρίτον, θα πρέπει κάποτε να αντιληφθούμε τον καίριο ρόλο που διαδραματίζει η σημερινή Τουρκία στην επίλυση διεθνών και περιφερειακών προβλημάτων και να το λάβουμε σοβαρά υπ' όψη κατά τον σχεδιασμό της στρατηγικής μας. Είναι, επίσης, σημαντικό να αντιληφθούμε ότι, όσο αφορά το Κυπριακό, το θέμα δεν είναι τόσο δίκαιη θεωρούμε εμείς τη θέση μας, αλλά με ποιον τρόπο πείθουμε τον ευρωπαϊκό και διεθνή παράγοντα για τις πραγματικές προθέσεις της Τουρκίας, η οποία, μέχρι στιγμής, κερδίζει έδαφος στον επικοινωνιακό τομέα.

Είναι καιρός, λοιπόν, όλοι να συνειδητοποιήσουμε ότι το πρώτο εξάμηνο του 2011 θα είναι καθοριστικό για την τελική κατάληξη του Κυπριακού και γι' αυτό θα πρέπει να συγκεντρωθούμε στην εκπόνηση μιας ολοκληρωμένης εθνικής στρατηγικής, με βάση τους πιο πάνω άξονες.

Η κ. Σάβια Ορφανίδου είναι μέλος του Πολιτικού Γραφείου του ΔΗΣΥ.

## Κύπρος και ομοσπονδιακό σύστημα (1)

Του ΝΙΚΟΥ ΧΡ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ

**Αναμφισβήτητα**, πριν από την τουρκική εισβολή δεν υπήρχαν στην Κύπρο οι προϋποθέσεις για την υιοθέτηση δικονομικού ομοσπονδιακού συστήματος. Εφόσον οι δύο κοινότητες ήταν διάσπαρτες σε ολόκληρη την Κύπρο, η λειτουργία ομοσπονδιακού συστήματος θα προπατούσε την αναγκαστική μετακίνηση πληθυσμού. Η τουρκική εισβολή δημιούργησε αδυσώπητες πραγματικότητες. Αυτές τις πραγματικότητες η ελληνοκυπριακή ηγεσία αναγνώρισε κατά τρόπο πανηγυρικό στην πρώτη «Συμφωνία Κορυφής» στις 12.2.1977, όπου έγινε ο μέγας «οδυνυρός» —όπως τον αποκαλούσε— συμβιβασμός και ο Μακάριος δέχτηκε τη λύση της δικονομικής ομοσπονδίας. Δέχτηκε και τη «διζωνική» ομοσπονδία, αφού δέχτηκε να συζητηθεί «ο έδαφος του οποίου είναι υπό τη διοίκηση της κάθε κοινότητας» («the territory under the administration of each community»). Με άλλα λόγια, αναγνωρίστηκε ότι κάθε κοινότητα θα έχει τον ουσιαστικό έλεγχο της γεωγραφικής περιφέρειας που θα της παραχωρηθεί, πράγμα που προϋποθέτει την πληθυσμιακή υπεροχή σε αυτήν. Τούτο συνεπάγεται περιορισμούς στις βασικές ελευθερίες και τα ανθρωπίνως δικαιώματα των Ελληνοκυπρίων, πράγμα που αναγνωρίζεται, άλλωστε, στην παράγραφο 3 της Συμφωνίας. Στην παράγραφο αυτή, ρητά αναφέρεται ότι τα θέματα αυτά «είναι ανοικτά για συζήτηση, λαμβάνοντας υπόψη τη θεμελιώδη βάση για ένα δικονομικό ομοσπονδίο σύστημα και ορισμένες πρακτικές δυσκολίες που θα εγερθούν για την τουρ-

κοκυπριακή κοινότητα». Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η δικονομική ομοσπονδία, που συμφωνήθηκε, συνεπαγόταν διαχωρισμό των πολιτών με βάση εθνικά και φυλετικά κριτήρια.

Η ελληνοκυπριακή ηγεσία αποδέχθηκε τη λύση ομοσπονδίας, χωρίς να προηγηθεί οποιαδήποτε σοβαρή επιστημονική μελέτη για την έννοια και το περιεχόμενο αυτής της μορφής διακυβέρνησης και χωρίς αντίληψη των αναπόφευκτων συνεπακόλουθων που ενείχε η αποδοχή μιας τέτοιας λύσης. Η όλη μέτρεται συμπεριφορά της ελληνοκυπριακής ηγεσίας καταδεικνύει ότι είτε δεν είχε κατανοήσει την έννοια της ομοσπονδίας, όπως την αντιλαμβάνεται διεθνώς η νομική επιστήμη, είτε θεωρούσε εαυτήν ικανή με διάφορους δικολαβισμούς να την αλλάξει και να της δώσει... σωστό περιεχόμενο. Έκτοτε, τα τελεσθέντα της εισβολής μάς κληρονομούν. Τα συναντούμε στα διάφορα σχέδια των γενικών γραμματέων του ΟΗΕ και στα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών.

Είναι προφανές, με βάση τα όσα αναπτύχθηκαν στο άρθρο μου στις 19.12.2010, ότι η βιωσιμότητα και η λειτουργικότητα οποιασδήποτε λύσης «δικονομικής, διζωνικής ομοσπονδίας» που θα προκύψει, εξαρτάται κυρίως και πάνω από όλα από τη θέληση των δύο κυπριακών κοινοτήτων να ζήσουν μαζί, με πνεύμα συνδιαιλλαγής. Αυτό το προαπαιτούμενο είναι στην περίπτωση της Κύπρου εκ των αν ουκ άνευ, αν ληφθεί υπόψη ότι το ομοσπονδιακό κράτος θα είναι δικονομικό. Θα το συναποθελούν μόνο δύο ομοσπονδία κράτη και κάθε ένα από αυτά θα ανήκει στη μία από τις δύο εθνικές

κοινότητες, οι οποίες θα αναθούν σε κρατικούς θεσμούς. Στις περιπτώσεις που το ομοσπονδιακό κράτος αποτελείται μόνο από δύο μέρη και δεν υπάρχει σε αυξημένο βαθμό πνεύμα συνδιαιλλαγής και αμοιβαία εμπιστοσύνη, τα αδιέξοδα είναι αναπόφευκτα και αυτά τα αδιέξοδα οδηγούν στην παράλυση του κράτους.

Τέτοια προαπαιτούμενα δεν υπάρχουν εδώ και αρκετό καιρό στην Κύπρο. Δεν υπήρχαν όταν άρχισε τη ζωή της η Κυπριακή Δημοκρατία, τις οποίες η συνταγματική διάρθρωση διέπει από δικονομικό πνεύμα και στηρίζεται στην ύπαρξη, όχι ενός λαού, αλλά των δύο κοινοτήτων. Υπήρχε και υπάρχει μεταξύ των δύο κοινοτήτων της Κύπρου αμοιβαία καχυποψία και δυσπιστία. Αυτά τα διαπιστώσε και ο πρώην πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Ζοζέπ Μπαρόζο, όταν επισκέφθηκε την Κύπρο το 2005, σημειώνοντας πως τα ψηλότερα τέλη και τα πιο επικίνδυνα δεν είναι κτιμώμενα από τούβλα αλλά από προκατάληψη. «Θα πρέπει να σπάσουμε αυτό τον φαύλο κύκλο της καχυποψίας και ο μόνος τρόπος για να το κάνουμε αυτό είναι μέσα από τον διάλογο, όπως για τόσα χρόνια μάθαμε να κάνουμε στην Ευρώπη», είπε ο τότε πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Είναι τρομακτικά τα συμπεράσματα που προκύπτουν από μια δημοσκοπήση που διενήργησε η διεθνής μη κυβερνητική οργάνωση Interpeace (International Peacebuilding Alliance), που εδρεύει στη Γενεύη, σε συνεργασία με το Πρόγραμμα Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών και την Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Κύπρο, την οποία αναφέρει ο Γιάννης Καρτάλης σε αρ-

θρο του στο «Βήμα» των Αθηνών στις 17.12.2010 με τίτλο «Το ερώτημα». Η δημοσκοπήση αποκαλύπτει ότι το 92% των Ελληνοκυπρίων προτιμά τη λύση του ενιαίου κράτους, ενώ το 90% των Τουρκοκυπρίων προτιμά τα δύο κράτη. Τα σενάρια λύσης συμφωνημένης δικοτομίας, ενώ είναι απαράδεκτα για τη μεγάλη πλειονότητα των Ελληνοκυπρίων, είναι οριακά προτιμότερα από τη συνέχιση του σημερινού status quo. Αντίθετα, για τους Τουρκοκυπρίους ένας συμφωνημένος διαχωρισμός, όπου και τα δύο κράτη θα είναι εντός της Ε.Ε., είναι το ιδανικό σενάριο (79%), που τυγχάνει περισσότερες αποδοχές ακόμη και από την τουρκοκυπριακή εκδοχή της ομοσπονδίας (69%).

Αυτό, όμως, που εμβραβιώνει την αμοιβαία καχυποψία και την έλλειψη εμπιστοσύνης στις εκατέρωθεν προθέσεις είναι η ιδέα ότι η άλλη πλευρά δεν θα αποδεχθεί ποτέ τους πραγματικούς συμβιβασμούς ή τις παραχωρήσεις που απαιτούνται για μια δίκαιη και βιώσιμη λύση. Αυτό πιστεύει το 84% των Ελληνοκυπρίων και το 70% των Τουρκοκυπρίων, ενώ σε ανάλογα ποσοστά κηρύσσεται και η πεποίθηση ότι η άλλη πλευρά δεν θα τιμήσει την υπογραφή της (82% των Ελληνοκυπρίων και 68% των Τουρκοκυπρίων).

Πέρα, όμως, από την ύπαρξη αμοιβαίας καχυποψίας και έλλειψης εμπιστοσύνης, και άλλοι λόγοι θέτουν υπό αμφισβήτηση τη βιωσιμότητα μιας ομοσπονδιακής λύσης στην Κύπρο. Με τους λόγους αυτούς θα ασχοληθώ στο επόμενο άρθρο μου.

Ο κ. Νίκος Χρ. Χαράλαμπος είναι πρώην Επίτροπος Διοικήσεως και πρώην Βοηθός Γενικός Εισαγγελέας.

## ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

### Αρχιεπίσκοπος και ταμπέλες

**«Δημοκρατία έχουμε»**, «ελευθερία λόγου», λέει ο Αρχιεπίσκοπος κι άρα δικαιούται να λέει ό,τι θέλει. Μπορώ δηλαδή εγώ να βγω στην τηλεόραση να πω την άποψή μου; Έχω την οικονομική δυνατότητα να τυπώσω και να μοιράσω φυλλάδια; Να ελέγχο κανάλι; Ακόμα κι αν μπορούσα να μιλήσω στην τηλεόραση, θα επηρέαζε η άποψή μου τόσο τον λαό, όσο οι πράξεις του Αρχιεπισκόπου; Δυστυχώς ο Αρχιεπίσκοπος δεν καταλαβαίνει αυτά την απλή διαφορά. Λέει πως προστατεύει τον λαό. Πώς; Προβάλλοντας τις προσωπικές του απόψεις με τα λεφτά που μάζεψε η Εκκλησία από τον λαό. Ίσως στην Αρχιεπισκοπή αυτό είναι δημοκρατία.

Ο Αρχιεπίσκοπος είναι το τελευταίο άτομο που έπρεπε να ακούει για συμβουλές και ειδικά στο θέμα των λαθρομεταναστών. Οργανωμένες θρησκείες, έθνη και κόμματα

είναι θεσμοί που δημιουργήθηκαν κατά τις εποχές που ο κάθε πολίτης δεν είχε πρόσβαση σε πηγές γνώσεων, για να διαμορφώσει δική του άποψη, ασκώντας κριτική σκέψη. Για να διευκολυνθεί η διαδικασία διακυβέρνησης και να διατηρηθεί η εξουσία, έπρεπε να κεντροποιηθεί. Έτσι δημιουργήθηκαν οι οργανωμένες θρησκείες, π.χ. η Εκκλησία της Κύπρου, χωρίζοντας τον κόσμο σε κατηγορίες. Αργότερα, με τη δύναμη της προπαγάνδας, δηλαδή χρησιμοποίησης επεκτατικής ιστορίας, μια σημαία, έναν εθνικό ύμνο, μια γλώσσα και μια θρησκεία, δημιουργήθηκαν τα έθνη και έπειτα, με την εκμετάλλευση των ιδεολογιών, τα κόμματα. Έτσι, ανάλογα με την κοινωνική τάξη, τη γεωγραφική περιοχή, δηλαδή αιτίες που λίγο πολύ τυχαία συνέπεσε να ανήκει ο κάθε πολίτης και χωρίς να το σκέφτεται καθόλου, πίστευε και στην ανάλογη θρησκεία ή γραφτόταν στο ανάλογο κόμμα. Για παράδειγμα,

αν γεννιόσουν στην Ευρώπη, γινόσουν χριστιανός ή αν οι γονείς σου ήταν εργάτες, γινόσουν ακελικός και πιο συγκεκριμένα αν γεννιόσουν από Έλληνες, ήσουν Έλληνας.

Ο Αρχιεπίσκοπος είναι ο άνθρωπος που η δουλειά του είναι να διατηρήσει αυτή την κατάσταση που χωρίζει τους ανθρώπους σε θρησκείες, κόμματα και έθνη. Βάζει ταμπέλες στον κόσμο. Είναι δηλαδή ταμπελογόφος. Αλλά με τις πράξεις του ο Αρχιεπίσκοπος αποδεικνύει ότι είναι πολύ χειρότερος από τα κόμματα στον τρόπο που εκμεταλλεύεται τη δύναμή του. Τα κόμματα έχουν τουλάχιστον το πολιτικό κόστος που τους περριάζει κάπως στο ποια απόφαση θα πάρουν. Ο Αρχιεπίσκοπος δεν έχει ούτε το πολιτικό κόστος, αφού με τον τρόπο που βγαίνει κάποιος Αρχιεπίσκοπος ούτε καν τον λαό δεν πρέπει να πείσει για τις απόψεις του.

Δίνοντας μια συνέντευξη γεμάτη ασάφειες, όπου οι απαντήσεις του, αν ήταν δυ-

νατόν, θα ήταν μονολεκτικές, κάποιος μπορεί να βγάλει μόνο το συμπέρασμα ότι είτε ο ίδιος ο Αρχιεπίσκοπος δεν ξέρει τι θέλει είτε δεν μπορεί να εξηγήσει τις θέσεις του, χρησιμοποιώντας λογικά συμπεράσματα, αφήνοντας στην άκρη προσωπικές ιδεολογίες. Δυστυχώς, σήμερα όποιος έχει λεφτά έχει και τη δύναμη να επηρεάζει τις απόψεις του κόσμου. Ο Αρχιεπίσκοπος έχει όχι μόνο λεφτά, αλλά και θέση εξουσίας. Έχουμε πλέον φτάσει σε μια εποχή που δεν χρειαζόμαστε την Εκκλησία, για να «προστατεύει» τον λαό και επίσης πιστεύω δεν είμαστε μακριά από το να μη χρειαζόμαστε ούτε τα κόμματα με τη μορφή που υπάρχουν σήμερα. Γι' αυτό ο κόσμος πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικός στο τι ακούει και τι βλέπει και να μπορεί να διακρίνει ποια είναι τα πραγματικά προβλήματα της κοινωνίας και ποιος τα προκαλεί.

ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

**Αυτοματισμοί Χώρων Στάθμευσης**

Αυτοματισμοί καγκελόπορτων. Αυτόματες γκαραζπορτες. Συστήματα πρόσβασης. Αυτόματισμοι για υαλοθύρες. Βιομηχανικές πόρτες. Συστήματα στάθμευσης. Dock levellers & shelters, Scissor lifts, Automatic bollards

KARAMONDANI ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΣΗ®

ΑΡΙΘΜΟΣ: 22464899  
ΑΡΙΘΜΟΣ: 25339222  
ΑΡΙΘΜΟΣ: 24634444  
ΑΡΙΘΜΟΣ: 23833660

[www.karamondani.com.cy](http://www.karamondani.com.cy)

**CARAMONDANI group**

ΠΕΡΑΜΟΝΤΑΝΗ ΠΡΑΣΙΝΗ ΣΕΙΡΑ T-2 MINI STAR Energy-Saving lamps

**μεγάλη οικονομία 10,000 ώρες ζωής**

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ **Quick Start**

Παρακατάβληση σε WARM WHITE 2700°K COOL WHITE 4000°K DAYLIGHT 6500°K

5 WATT

ΔΕΝ ΠΕΡΙΕΧΕΙ ΜΟΛΥΒΔΟ

Η πιο μικρή σε μέγεθος λάμπα CFL στον κόσμο

ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ ΑΤΑ

ΑΡΙΘΜΟΣ: 22340528, 22313025, 22312791, 22373060

ΑΡΙΘΜΟΣ: 25362831, 25368555, 25371484

ΑΡΙΘΜΟΣ: 24624907

ΑΡΙΘΜΟΣ: 26932737

ΑΡΙΘΜΟΣ: 23826860, 23741860

**CARAMONDANI group**

**ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ LIGHTING SOLUTIONS SINCE 1999**

**roma** ROLLERBLINDS

Εξωτερικά shutters / blinds με επλογή για ενσωματωμένο δίχτυ για έντομο ή screen προστασίας για τον ήλιο, αυτόματο μηχανισμό ανοίγματος και κλεισίματος.

**Αυτοματισμοί εξωτερικών blinds & shutters ασφαλείας με σύστημα NO ROLL BACK και οδηγούς ασφαλείας.**

KARAMONDANI ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΣΗ®

ΑΡΙΘΜΟΣ: 22464899  
ΑΡΙΘΜΟΣ: 25339222  
ΑΡΙΘΜΟΣ: 24634444  
ΑΡΙΘΜΟΣ: 23833660

[www.karamondani.com.cy](http://www.karamondani.com.cy)

**CARAMONDANI group**

**ΤΟ ΝΟΥ ΣΟΥ ΣΤΟ ΝΕΡΟ**

Χρησιμοποιούμε κουβιά και όχι λάστιχο όταν πλένουμε το αυτοκίνητο

καθαρίζουμε τη βερνίκα

ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΥΔΑΤΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΘΥΣΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

**WATER SAVING**

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	-----------	------

## Δεν υπάρχει καμπάνα!

Του ΝΤΙΝΟΥ ΗΛΙΑΔΗ

**Ο**λες αυτές οι αναλύσεις, οι περιποιδαστές προσεγγίσεις, διερρευνήσεις και εξηγήσεις για τα αττία του αδιεξόδου στο Κυπριακό μοιάζουν με το ανέκδοτο του α-περισκεπτού δεσπότη και του ταπεινού ιερέα: «Επισκέφθηκε ο δεσπότης ένα μικρό χωριό, μαζεύτηκαν οι χωριανοί, αλλά κατά την άφιξη του δεσπότη δεν ακούστηκε να χτυπά η καμπάνα. Μετά τη λειτουργία, πλησίασε ο δεσπότης τον παπά και του υπέδειξε διακριτικά ότι όλα ήταν καλά οργανωμένα, εκτός από την παράλειψη να χτυπήσουν την καμπάνα. Ο παπάς προσπάθησε να δικαιολογηθεί. Δέκα λόγους έδωσε στο δεσπότη γιατί δεν χτύπησε η καμπάνα: "Πρώτον, δεσπότη μου, γιατί η παπαδιά είναι βαριά άρρωστη και ο ήχος της καμπάνας τη συγκύζει... Δεύτερο, γιατί το προηγούμενο βράδυ πέθανε ο κοινοτάρχος και θα ήταν άπρεπο να ηχούσε χαρμόσυνη η καμπάνα... Τρίτο, ο κωδωνοκροστής είχε ένα σοβαρό ατύχημα και είχε τα χέρια στον γύψο... Τέταρτο, μπλα μπλα μπλα... Πέμπτο... Έκτο... Έβδομο... Όγδοο... Ένατο, επίσης μπλα μπλα... Και δέκατο, ξέρεις δεσπότη μου, στο χωριό δεν έχουμε καμπάνα!"».

Όσο μπορούσε περισσότερους λόγους πρόβαλε στον δεσπότη του ο ταλαίπωρος παπάς, για να δικαιολογηθεί που δεν χτύπησε η καμπάνα, ενώ ακούσε ένας μόνο λόγος: «Δεν έχουμε καμπάνα!». Έτσι ακούγεται και το παραμύθιο των δίδων χαμένων ευκαιριών, έτσι ηχούν και οι ποικίλες αιτίσεις των αναλυτών της διαιώνισης και αδυναμίας λύσης του Κυπριακού: Ο ένας δεν θέλει λύση, ο άλλος είναι μαξιμαλιστής, ο τρίτος είναι ψυσει απορριπτικός... Και πάει λέγοντας... Ενώ ένας είναι ο λόγος: Δεν έχουμε καμπάνα! Ο εστί μεθερμηνευόμενος, η Τουρκία τα θέλει όλα, θέλει ολόκληρη την Κύπρο υπό τον έλεγχό της!

Τι τις θέλει, λοιπόν, ο Πρόεδρος μας και οι άλλοι καλοθελητές της περικοκιάδες περί α-ντικειμενικών και ανθρωπιστικών δυσκολιών και τετελεσμένων που δημιουργήσε ο χρόνος και περιπλοκών που προκάλεσαν οι επεμβάσεις τρίτων και ξένων κ.λπ. κ.λπ.; Τι τις θέλει τόσες μπλα μπλα δικαιολογίες, αφού... δεν υπάρχει καμπάνα; Αναζητεί συμπληρωματικές ερμηνείες, προσποιεί-

ται ότι διαπραγματεύεται με τον Έρογλου, ενώ ξέρει πώς η Άγκυρα αποφασίζει, η οποία αποτρέπει κάθε περίπτωση λύσης, αποδεκτά σε οποιαδήποτε ελληνοκυπριακή αντίληψη, ακόμη και στον άκρατο μινιμαλισμό του ίδιου του Προέδρου. Η Άγκυρα επιζητεί – και το λέει – λύση που να της παρέχει καταρχήν τον έλεγχο και εν συνεχεία την «επανάκτηση» της Κύπρου! Δεν μπορεί να μη γνωρίζει ο Πρόεδρος ότι από το 1958 η Τουρκία έθεσε σε εφαρμογή «Σχέδιο Επανάκτησης της Κύπρου» και πάνω ο' αυτό το σχέδιο κτίζει. Γι' αυτήν, μόνη αποδεκτή λύση είναι εκείνη που εξυπηρετεί αυτόν τον στόχο – όπως με το Σχέδιο Ανάν, που σύμφωνα με την αποκαλυπτική (αλλά σκόπιμα παραμερισμένη) δήλωση Ερντογάν στη Λουκέρνη, «το Σχέδιο Ανάν προσφέρει στην Τουρκία όσα επεδίωκε τα τελευταία 50 χρόνια»!

Δυστυχώς, στα τρία χρόνια διακυβέρνησής του, ο Πρόεδρος Χριστόφιας έκανε πολύ λιγότερα απ' όσα ελπίζαμε και πολύ περισσότερα απ' όσα φοβόμασταν. Επέδειξε ασυμβίβαστη με τη φήμη του πολιτικά επιπολαιότητα, ανεξήγητη αεροβασία και σε βαθμό μονομανίας αμετακίνητη επιμονή σε εκδήλους αντιλαϊκά ζητήματα. Δεν είναι τυχαίο που η δημοτικότητα του έπεσε τόσο χαμηλά, που πρέπει να σκύψει κι ο μικρότερος των οπαδών του για να τη διακρίνει, ενώ η εξορισμού λαϊκότητα του αποδειχθηκε μύθος. Και διαφαίνεται τώρα ότι η πρόθεση του Προέδρου είναι να χειραγωγήσει τον λαό κι όχι να ανταποκριθεί στη θέλησή του. Αυτή την έννοια έχουν τα «κίμαμεν τζιαι εμείς», «έναν μας, έναν τους» και γενικά η διαμόρφωση αισθημάτων ενόχης στον λαό.

Βρισκόμαστε στο σημείο μηδέν του Κυπριακού. Εκτός από τον δρόμο που ως τώρα ακολουθήσε ο Πρόεδρος, υπάρχει και ο δρόμος της διεκδικήσεως και του ανυπότακτου αγώνα. Ας θέσει ο Πρόεδρος το ερώτημα στον εαυτό του και ενόπιον ενόπιον α αποφασίσει ποιον δρόμο προκρίνει. Τώρα όμως... Σήμερα όχι αύριο... Στο σημείο που βρισκόμαστε, η Κύπρος δεν μπορεί πλέον να σταπαλάσει περισσότερο χρόνο, για να αποφασίσει ποιον δρόμο θα ακολουθήσει. Αν σκοπεύει να καθυστερήσει, δεν θα υπάρχει καν λόγος να θέσει το ερώτημα...



Την είδατε την έκλειψη την Τρίτη; Οι οιωνοί είναι άριστοι, λένε, όταν υπάρχει όμως και η ανάλογη σκέψη στον τόπο...

## Χαλαρή ομοσπονδία: Η σοφή λύση

Του ΑΚΗ ΛΟΡΑΟΥ

**Ε**ίκα την εντύπωση ότι η κοινή λογική όλων των ηγετών και προπαγάνδων των εκάστοτε διαπραγματευτών τους καθοδηγούσε προς τη χαλαρή διζωνική ομοσπονδία. Αν επιδιώκαμε η επιδιώκουμε ισχυρή ομοσπονδία αντί χαλαρή, είναι σαν να οδηγούμε την αρθρογραφία που και δινομε νέα αφορμή στην Τουρκία να επέμβει ξανά, έστω και αν δεν θα υπάρχουν οι εγγυήσεις της στη νέα λύση. Ισχυρή ομοσπονδία σημαίνει μη αποφάσεις και μόνιμα αδιέξοδα και όποιος δεν το καταλαβαίνει, υστερεί σε πολιτική κρίση.

Επειδή οι συνομιλίες διεξάγονται με μυστικότητα, ποτέ δεν μίλησαν στον λαό για το είδος της ομοσπονδίας. Καιρός είναι να αρθρογραφούμε και να μιλούμε για το αυτονόητο, δηλαδή τη χαλαρή ομοσπονδία, αλλά με μια διεθνή προσωπικότητα για την παραχώρηση ιθαγένειας, πολιτογράφησης και έκδοσης διαβατηρίων (αυτή είναι η μερπτοσύνη), για μια κεντρική τράπεζα (έστω με δύο παραρτήματα, των οποίων όμως η αρμοδιότητα θα περιο-

ρίζεται στον έλεγχο τραπεζών για ξέπλυμα χρήματος, εφαρμογή των κανονισμών κ.ά., ενώ η ομοσπονδιακή κεντρική τράπεζα θα έχει τις αρμοδιότητες ελέγχου αποθεμάτων, καθορισμού κανονισμών κ.ά. και θα έχει και την αποκλειστική επαφή με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, για μια κοινή εξωτερική πολιτική και εν ολίγοις τις πιο περιορισμένες αλλά απαραίτητες ευθύνες που έχει ένα ομόσπονδο κράτος τύπου Ελβετίας, Ινδίας, Γερμανίας, Καναδά, ΗΠΑ, Ισπανίας και δεκάδων άλλων δημοκρατιών, όπου λειτουργεί η αποκέντρωση. Αυτό σημαίνει λιγότερες εξουσίες στο Κέντρο, λιγότερη διαφθορά και περισσότερη αυτονομία στις περιφέρειες, για να διαχειρίζονται τα του οίκου τους και να λειτουργεί πιο ομαλά, γρήγορα και πιο ευέλικτα το κοινωνικό σύστημα.

Στην Ελβετία λειτουργεί επταμελές Προεδρικό Συμβούλιο και προεδρεύει εκ περιτροπής ένας κάθε χρόνο, με αποτέλεσμα οι Ελβετοί να μην ξέρουν ποιος είναι η ενδιαφερόντα ποιός και μην Πρόεδρος κάθε στιγμή.

Η εκτελεστική εξουσία πηγάει από το Προεδρικό Συμβούλιο – που είναι προτιμότερο παρά η εξουσία να πηγάει από Πρόεδρο και αντιπρόεδρο. Για να λειτουργήσει ένα Προεδρικό Συμβούλιο σωστά, πρέπει οι εξουσίες του Κέντρου να μην είναι εκτεταμένες. Αυτό ισχύει στην Ελβετία, όπου σχεδόν όλες οι εξουσίες που αφορούν την καθημερινότητα της ζωής του λαού εξασκούνται από τα κατόντια και τα τοπικά δημαρχεία ή τα τοπικά συμβούλια των εκλεγμένων τοπικών αρχόντων.

Ας μη φοβάται κανείς να πει αυτές τις απόψεις στον ελεύτερο πολίτη. Ας βγούμε όλοι έξω από τα καλούπια που επιβλήθηκαν εδώ και δεκαετίες, κατά τα οποία μιλούν μόνο οι «σοφοί», που κάθε άλλο παρά σοφοί απεδείχθησαν και έχασαν και κάνουν την Κύπρο, δωριζόντας την στους εποίκους της Τουρκίας.

Και ως μην έρθει κανένας «σοφός» να μας υποδείξει ότι αυτή η δουλειά δεν είναι του λαού, αλλά δική τους, διότι ο φαταλισμός και η μυοπία των σοφών μάς τύφλωσαν εδώ και 55 (όχι 35) χρόνια.

## Η γερμανική ευκαιρία

Του ΠΕΤΡΟΥ ΖΑΡΟΥΝΑΣ

**Η** επίσκεψη Μέρκελ είναι σίγουρα ιστορικής σημασίας. Αποτελεί ταυτόχρονα πρώτης τάξης ευκαιρία να προωθήσουμε τα εθνικά μας συμφέροντα. Η υψηλή μας επισκέπτρια εκπροσωπεί την ηγετιδα χώρα της Ε.Ε. και μία από τις ισχυρότερες στον κόσμο. Η συνάντηση της κ. Μέρκελ με τον Πρόεδρο Χριστόφια αναμένεται να επικεντρωθεί σε σειρά θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος. Σε αυτά περιλαμβάνεται η επίλυση προβλημάτων στις σχέσεις Ε.Ε.-ΝΑΤΟ. Όπως έχω παλαιότερα επισημάνει, αυτά οφείλονται στο ότι η Τουρκία αρνείται να αναγνωρίσει την Κυπριακή Δημοκρατία, που αποτελεί υποχρέωση της, σύμφωνα με την αντιδύωση της 21ης Σεπτεμβρίου του 2005. Αυτό όμως φαίνεται ότι δεν είναι εφικτό, αφού η Τουρκία επιμένει στη θέση της και οι εταίροι μας δεν δείχνουν επί του παρόντος πρόθυμοι να την πείσουν. Αντι αυτού, ο γ.γ. του ΝΑΤΟ έχει διαμορφώσει μία συμβιβαστική φόρμουλα, την οποία παρουσίασε στην πρόσφατη άτυπη σύνοδο των υπουργών Άμυνας της Ε.Ε. Αυτή προνοεί τη συμμετοχή της Κυπριακής Δημοκρατίας σε όλα τα επίπεδα των σχέσεων Ε.Ε.-ΝΑΤΟ και την αντιστοίχη υπογραφή συμφωνίας ασφαλείας ανάμεσα σε Ε.Ε. και Τουρκία, καθώς και τη διαμόρφωση ρυθμίσεων μεταξύ Τουρκίας και Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας (European Defense Agency-EDA). Η Γερμανία θα πρέπει να δώσει στο κεφάλαιο της ενέργειας, κάτι που ενδιαφέρει πολύ τη Γερμανία. Η πρόσφατη ενεργειακή σύνδεση της Ρωσίας με την Κίνα έχει προκαλέσει σημαντικές ανησυχίες στη Γερμανία. Η άριξη της κ. Μέρκελ στην Κύπρο ενδέχεται να συνδέεται με την επιβεβαιωμένη πλέον ύπαρξη σημαντικών υδρογονανθράκων στη λεκάνη της ανατολικής Μεσογείου.

Πέραν, όμως, τούτου, ο Πρόεδρος θα πρέπει να ζητήσει κατά τρόπο πειστικό από την κ. Μέρκελ τη βοήθειά της για αλλαγή της νομικής βάσης του κανονισμού για το απευθείας ε-σκέπτρια εκπροσωπεί την ηγετιδα χώρα της Ε.Ε. και μία από τις ισχυρότερες στον κόσμο. Η συνάντηση της κ. Μέρκελ με τον Πρόεδρο Χριστόφια αναμένεται να επικεντρωθεί σε σειρά θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος. Σε αυτά περιλαμβάνεται η επίλυση προβλημάτων στις σχέσεις Ε.Ε.-ΝΑΤΟ. Όπως έχω παλαιότερα επισημάνει, αυτά οφείλονται στο ότι η Τουρκία αρνείται να αναγνωρίσει την Κυπριακή Δημοκρατία, που αποτελεί υποχρέωση της, σύμφωνα με την αντιδύωση της 21ης Σεπτεμβρίου του 2005. Αυτό όμως φαίνεται ότι δεν είναι εφικτό, αφού η Τουρκία επιμένει στη θέση της και οι εταίροι μας δεν δείχνουν επί του παρόντος πρόθυμοι να την πείσουν. Αντι αυτού, ο γ.γ. του ΝΑΤΟ έχει διαμορφώσει μία συμβιβαστική φόρμουλα, την οποία παρουσίασε στην πρόσφατη άτυπη σύνοδο των υπουργών Άμυνας της Ε.Ε. Αυτή προνοεί τη συμμετοχή της Κυπριακής Δημοκρατίας σε όλα τα επίπεδα των σχέσεων Ε.Ε.-ΝΑΤΟ και την αντιστοίχη υπογραφή συμφωνίας ασφαλείας ανάμεσα σε Ε.Ε. και Τουρκία, καθώς και τη διαμόρφωση ρυθμίσεων μεταξύ Τουρκίας και Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας (European Defense Agency-EDA). Η Γερμανία θα πρέπει να δώσει στο κεφάλαιο της ενέργειας, κάτι που ενδιαφέρει πολύ τη Γερμανία. Η πρόσφατη ενεργειακή σύνδεση της Ρωσίας με την Κίνα έχει προκαλέσει σημαντικές ανησυχίες στη Γερμανία. Η άριξη της κ. Μέρκελ στην Κύπρο ενδέχεται να συνδέεται με την επιβεβαιωμένη πλέον ύπαρξη σημαντικών υδρογονανθράκων στη λεκάνη της ανατολικής Μεσογείου.

Σε ό,τι αφορά το Κυπριακό, ο Πρόεδρος Χριστόφιας θα έχει την ευκαιρία να εξηγήσει τους λόγους που η εν εξελίξει διαδικασία των διαπραγματεύσεων δεν έχει σήμερα οδηγήσει σε ένα θετικό αποτέλεσμα. Αυτοί σχετίζονται με το ότι οι προτάσεις της τουρκικής πλευράς οδηγούν σε λύση συνομοσπονδίας και αντικεινται στις αρχές και τις αξίες της Ε.Ε. Η Γερμανία, από την πλευρά της, θα μπορούσε να συμβάλει στη διαφωτισμό της τουρκικής πλευράς, επισημαίνοντας στην Άγκυρα αυτή την αντιπολιτική.

Ο Πέτρος Ζαρούνας είναι διεθνολόγος, κοινοβουλευτικός συνεργάτης του προέδρου του ΔΗΚΟ.

## Από τη Μικρά Ασία στην Κύπρο

Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΚΥΡΙΑΚΟΥ

**Π**ρόφατα διάβασα ένα εξαιρετικό βιβλίο με τον τίτλο Paradise Lost (2009) του Giles Milton, που επικεντρώνεται στην πόλη της Σμύρνης κατά τις αρχές του 20ού αι. μέχρι και τη Μικρασιατική Καταστροφή. Ο συγγραφέας ξεκινάει με μια περιγραφή της Σμύρνης πριν τους Βαλκανικούς Πολέμους: Κοσμοπολίτικο οικονομικό κέντρο της Ανατολής, με αγαστή συμβίωση Ελλάνων, Αρμενίων, Τούρκων, Εβραίων, Λεβαντινών, Αμερικανών. Οι Έλληνες μάλιστα αποτελούσαν την πληθυσμιακή πλειοψηφία και είχαν την οικονομική κυριαρχία λόγω του ελέγχου του εμπορίου – ένας ελληνικός πληθυσμός διπλάσιος από αυτόν της Αθήνας τις εποχές. Το τι επακολούθησε του Κινήματος των Νεοτούρκων και των Βαλκανικών Πολέμων είναι καλά γνωστό και ο συγγραφέας το περιγράφει με εμπειρία που πηγάζει από βαθιά μελέτη πρωτογενών πηγών και μαρτυριών. Ο παράδεισος της Σμύρνης χάθηκε για πάντα, αφού Έλληνες και Αρμένιοι σφαγίσθηκαν, άλλοι εξοντώθηκαν στα τάγματα εργασίας και με βασανιστικές πορείες στα βάρη της Μικράς Ασίας και άλλοι εκδιώχθηκαν, για να ιδρυθεί ένα εθνικά καθαρό τουρκοικό κράτος. Η εμπειρία της Μικρασιατικής Καταστροφής, όμως, δημιουργεί συνειρμούς για την κυπριακή καταστροφή. Συνειρμούς που λόγω των ομοιοτήτων των δύο καταστροφών, μπορούν να μας βοηθήσουν να εξάγουμε χρήσιμα συμπεράσματα για το τι οδήγησε στη δική μας, ημιτελή, καταστροφή, αλλά και για το τι μέλλει γενέσθαι. Εδώ θα αναφερθώ πολύ σύντομα μόνο σε κάποιες κρίσιμες ομοιότητες που οδήγησαν στις δυο καταστροφές. Για τα συμπεράσματα που μπορεί να εξαχθούν, ίσως κάποια άλλα φράση.

• Ο εθνικός δικασμός: Όπως ο παροξυσμός και το μίσος μεταξύ βενιζελικών και βασιλικών δικασε το εσω-

τερικό μέτωπο και επέφερε πόλεμο, εσωστρέφεια και οδήγησε στη λήψη αποφάσεων υπό το βάρος συναισθηματισμών, έτσι και ο δικασμός μεταξύ μακαριακών και γριβικών προέλασε το έδαφος για την επερχόμενη καταστροφή. Είναι καλά γνωστό η δράση της ΕΟΚΑ Β' και του πώς λειτουργήσε, εκούσια ή ακούσια, ως δούρειος ίππος.

• Μαξιμαλισμός και η στάση του μη συμβιβασμού: Όπως οι σύμμαχοι της Αντάντ μετά το 1920, δυστυχώς χωρίς ανταπόκριση, συμβούλευαν τις ελληνικές κυβερνήσεις να διαβουλεύονται με τον Κεμάλ, έτσι ώστε να υπάρξει λύση συμβιβασμού, έτσι και ο Μακάριος θα μπορούσε να επιδιώξει λύση συμβιβασμού. Είναι καλά γνωστό ότι ο Χάρτινγκ στις συνομιλίες του 1956 με τον Μακάριο ήταν διατεθειμένος να παραχωρήσει ακόμα και αυτοδιεθεσπένωση, αλλά σε απροσδιόριστο χρονικό σημείο στο μέλλον, ενώ το 1972 οι εξουθενωμένοι Τουρκοκύπριοι συμφωνούσαν στα περισσότερα από τα περιήματα δεκατρία σημεία Μακαρίου, για να επιστρέψουν στην Κυπριακή Δημοκρατία. Στην περίπτωση της Μικράς Ασίας, στη χειρότερη περίπτωση θα είχε διατηρηθεί η ανατολική Θράκη, ενώ στην κυπριακή περίπτωση, στη χειρότερη περίπτωση η Κυπριακή Δημοκρατία σήμερα θα συμπεριελάμβανε δε facto (και όχι απλά de jure) και τους Τουρκοκυπρίους και θα έλεγχε σήμερα όλη την επικράτεια της.

• Λανθασμένη εξωτερική πολιτική: Όπως μετά την ήττα του Βενιζέλου στις εκλογές του 1920 οι αντιβενιζελικές κυβερνήσεις αγνόσαν τους συμμάχους της Αντάντ και επανέφεραν τον φιλογερμανό βασιλιά Κωνσταντίνο, έτσι και οι κυβερνήσεις Μακαρίου, με την ενεργή ανάμειξη στο Κίνημα των Αδεσμεύτων και τα ανοίγματα προς το Ανατολικό Μπλοκ (εν τώ μέσω του Ψυχρού Πολέμου, σε μια περιοχά ζοτικής σπι-

μασίας, όπου οι νατοϊκοί είχαν το πάνω χέρι), αγνόσαν τη μίμη των Αγγλοαμερικανών. Και οτις δύο περιπτώσεις οι ερασιτεχνικοί χειρισμοί επέφεραν τη σύμπτωση μεγάλων δυνάμεων με την Τουρκία.

• Λανθασμένη στρατιωτική στρατηγική: Όπως στην περίπτωση της Μικράς Ασίας ήταν λάθος η καταδίωξη των δυνάμεων του Κεμάλ και η επιμήκυνση των γραμμών ανεφοδιασμού κι επέκταση του μετώπου που επέφερε, έτσι και στην Κύπρο, ιδιαίτερα μετά τους βομβαρδισμούς του 1964 και τις τουρκικές απειλές για εισβολή, ήταν τραγικά αφελές να παραμείνει η Κύπρος στρατιωτικά απροετοίμαστη, σε απόσταση από την Ελλάδα, που ακόμα και με τα σημερινά μέσα πολύ δύσκολα μπορεί να καλυφθεί στρατιωτικά. Με δαδωμένες τις προθέσεις της Άγκυρας και με τους Τουρκοκυπρίους να προετοιμάζονται το έδαφος για χρόνια, η Κύπρος έπρεπε να είχε προετοιμαστεί στρατιωτικά. Με την εμπειρία της κακή εκτελεσμένης απόβασης των Τούρκων το 1974, μια τέτοια απόβαση θα μπορούσε να είχε αποκοπεί, αν είχαν ληφθεί τα αναγκαία μέτρα. Ή ακόμα καλύτερα, να προληφθεί μέσω του ε-ξοπλισμού και του τουρκικού φόβου αποτυχίας που αυτός θα επέσυρε.

Αυτά τα λίγα και συνοπτικά για τις ομοιότητες των παραγόντων που επέφεραν την Μικρασιατική και Κυπριακή Καταστροφή. Ενώ όμως η Μικρασιατική έχει συντελεστεί, η Κυπριακή είναι ακόμα ημιτελής και γι' αυτό υπάρχει ακόμη ελπίδα μιας κάποιας αναστροφής της πορείας των πραγμάτων. Ίσως ο κυπριακός παράδεισος να μην έχει ακόμα χαθεί οριστικά. Σε ένα άλλο άρθρο ελπίζω να αναφερθώ στο πως αυτές οι ομοιότητες μπορούν να οδηγήσουν σε χρήσιμα συμπεράσματα για το τι μέλλει γενέσθαι στην περίπτωση της Κύπρου.

## 2011: Η χρονιά των νέων συσχετισμών

Του ΕΥΤΥΧΗ ΒΑΡΔΟΥΛΑΚΗ

**Τ**ο 2011 προηνύεται μια χρονιά εξαιρετικά πολιτικά ενδιαφέρον, καθώς θα πραγματοποιηθούν δύο εκλογικές αναμετρήσεις: Βουλευτικές εκλογές τον Μάιο και δημοτικές εκλογές τον ερχόμενο Δεκέμβριο. Οι εκλογές αυτές είναι κρίσιμες, καθώς για πρώτη φορά μετά από χρόνια ενδέχεται να έχουμε ανακατάταξη των βασικών πολιτικών συσχετισμών και διαμόρφωση νέων σχηματισμών στο πολιτικό τοπίο. Συμμαχίες που θα αποτυπωθούν αρχικά στην εκλογή προέδρου της Βουλής και ενδεχομένως αργότερα θα «τεσταριστούν» στις δημοτικές εκλογές.

Από τις αρχές της περασμένης δεκαετίας, η πολιτική ζωή της Κύπρου χωρήσει με δύο βασικούς πόλους αναφοράς και παγιωμένες κομματικές συμμαχίες. Παρά τις όποιες εσωτερικές τους ανακατατάξεις ή σκοπιμότητες, οι συμμαχίες αυτές, σε επίπεδο προανατολισμού, δεν είχαν αμφισβητηθεί. Και παρά την όποια αστάθεια τους, παρέμειναν πλειοψηφικές. Με απλά λόγια, η τριμελής ΑΚΕΛ, ΔΗΚΟ, ΕΔΕΚ, συν τους μικρότερους συμμάχους τους, παρά τις όποιες εσωτερικές της συγκρούσεις και διαφωνίες, κατάφερε να κυριαρχεί.

Ο ΔΗΣΥ, από την άλλη, αν και είχε καλές αυτόνομες εκλογικές επιδόσεις, δεν μπόρεσε να ηγηθεί κάποιου πλειοψηφικού πόλου. Παρέμεινε πολιτικά απομονωμένος, έχοντας ελάχιστους συμμάχους, γεγονός που τον καθιστούσε ισοχυρή δύναμη μεν, αλλά σαφώς μειοψηφική. Χαρακτηριστικό παράδειγμα οι προεδρικές εκλογές του 2008, όπου ο στρατιζόμενος από τον ΔΗΣΥ κ. Κασουλίδης πέρασε, κόντρα σε όλες τις προβλέψεις, πρώτος στον β' γύρο, αλλά εκεί βρέθηκε απέναντι σε έναν συναποισμό πέντε κοινοβουλευτικών κομμάτων! Ακόμα και το προερχόμενο από τη διάσπαση του ΔΗΣΥ, ΕΥΡΩΚΟ, είχε προτείνει στα μέλη του «κατά συνείδηση» ψήφο...

Ωστόσο, είναι η πρώτη φορά μετά από χρόνια που οι συσχετισμοί αυτοί μπορούν να αλλάξουν.

Πρώτον, η άσκηση εξουσίας επί οκτώ χρόνια από τον «κεντροαριστερό» πόλο έχει επιφέρει μια αναπόφευκτη εκλογική φθορά και παράλληλα έχει εντείνει τις εσωτερικές τριβές των εταίρων. Το ΔΗΚΟ βρίσκεται σε μία συνεχή εσωστρέφεια, με αφορμή τη συμμετοχή σε μια κυβέρνηση της οποίας μέγало αριθμό αποφάσεων αμφισβητεί, ενώ η ΕΔΕΚ έχει ήδη αποχωρήσει, πράγμα που σημαίνει ότι, ειδικά αυτή, θα πρέπει να βρει μια αρκετά πειστική επιχειρηματολογία για να δικαιολογήσει μια εκ νέου σύμπραξη με το ΑΚΕΛ.

Δεύτερον, ο ΔΗΣΥ έχει αλλάξει. Η εικόνα της ηγεσίας του είναι πολύ καλύτερη από όσο στο παρελθόν και δεν προκαλεί πλέον (τόσο ισχυρές, αν μη τι άλλο) αντιρροπώσεις. Η εσωτερική του συνοχή είναι η πιο ισχυρή της μετα-Κληρίδη εποχής. Παράλληλα, έχει καταφέρει να αναδείξει μια νέα γενιά στελεχών, τα οποία τοποθετούνται πάνω από τους διαχωρισμούς του παρελθόντος, με πιο «ευρωπαϊκό» προφίλ και ισχυρό πέρασμα στις νέες ηλικίες και σε κοινωνικά «δυναμικές» ομάδες, γεγονός που αποτυπώνεται και σε όλες τις σχετικές έρευνες.

Παράλληλα, η ανάδειξη μιας νέας γενιάς ψηφοφόρων, χωρίς τα βιώματα και τις ιδεολογικοιστορικές εμμονές του παρελθόντος, καθώς και η αυξανόμενη κρίση αξιοπιστίας του παρελθόντος, με πιο «ευρωπαϊκό» προφίλ και ισχυρό πέρασμα στις νέες ηλικίες και σε κοινωνικά «δυναμικές» ομάδες, γεγονός που αποτυπώνεται και σε όλες τις σχετικές έρευνες. Παράλληλα, η ανάδειξη μιας νέας γενιάς ψηφοφόρων, χωρίς τα βιώματα και τις ιδεολογικοιστορικές εμμονές του παρελθόντος, καθώς και η αυξανόμενη κρίση αξιοπιστίας του παρελθόντος, με πιο «ευρωπαϊκό» προφίλ και ισχυρό πέρασμα στις νέες ηλικίες και σε κοινωνικά «δυναμικές» ομάδες, γεγονός που αποτυπώνεται και σε όλες τις σχετικές έρευνες. Παράλληλα, η ανάδειξη μιας νέας γενιάς ψηφοφόρων, χωρίς τα βιώματα και τις ιδεολογικοιστορικές εμμονές του παρελθόντος, καθώς και η αυξανόμενη κρίση αξιοπιστίας του παρελθόντος, με πιο «ευρωπαϊκό» προφίλ και ισχυρό πέρασμα στις νέες ηλικίες και σε κοινωνικά «δυναμικές» ομάδες, γεγονός που αποτυπώνεται και σε όλες τις σχετικές έρευνες.

Το ΔΗΣΥ πρέπει να αποδείξει ότι έχει βγει οριστικά από την πολιτική απομόνωση και ότι μπορεί να αποτελέσει ξανά πόλο ευρύτερων συσπειρώσεων. Ο ΔΗΣΥ πρέπει να αποδείξει ότι έχει βγει οριστικά από την πολιτική απομόνωση και ότι μπορεί να αποτελέσει ξανά πόλο ευρύτερων συσπειρώσεων. Ο ΔΗΣΥ πρέπει να αποδείξει ότι έχει βγει οριστικά από την πολιτική απομόνωση και ότι μπορεί να αποτελέσει ξανά πόλο ευρύτερων συσπειρώσεων.

Ο ΔΗΣΥ πρέπει να αποδείξει ότι έχει βγει οριστικά από την πολιτική απομόνωση και ότι μπορεί να αποτελέσει ξανά πόλο ευρύτερων συσπειρώσεων. Ο ΔΗΣΥ πρέπει να αποδείξει ότι έχει βγει οριστικά από την πολιτική απομόνωση και ότι μπορεί να αποτελέσει ξανά πόλο ευρύτερων συσπειρώσεων. Ο ΔΗΣΥ πρέπει να αποδείξει ότι έχει βγει οριστικά από την πολιτική απομόνωση και ότι μπορεί να αποτελέσει ξανά πόλο ευρύτερων συσπειρώσεων.

Ο ΔΗΣΥ πρέπει να αποδείξει ότι έχει βγει οριστικά από την πολιτική απομόνωση και ότι μπορεί να αποτελέσει ξανά πόλο ευρύτερων συσπειρώσεων. Ο ΔΗΣΥ πρέπει να αποδείξει ότι έχει βγει οριστικά από την πολιτική απομόνωση και ότι μπορεί να αποτελέσει ξανά πόλο ευρύτερων συσπειρώσεων. Ο ΔΗΣΥ πρέπει να αποδείξει ότι έχει βγει οριστικά από την πολιτική απομόνωση και ότι μπορεί να αποτελέσει ξανά πόλο ευρύτερων συσπειρώσεων.

Βέβαια, όλη η παραπάνω ανάλυση τίθεται υπό την αίρεση τυχόν εξελίξεων στο εθνικό θέμα και των νέων ισορροπιών που αυτός ίσως διαμορφώσουν. Αν έχουμε εξελίξεις, όποιες και αν είναι αυτές, όλα αυτά ίσως αποδειχθούν ασκήσεις επί χάρτου. Ο χρόνος θα δείξει. Το βέβαιο πάντως είναι ότι – πολιτικά τουλάχιστον – το 2011 δεν θα πλήξουμε...  
vardoulakis@stratego.gr

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	-----------	------

## «Μικρή» διαφθορά και μεγάλα εγκλήματα

Της ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ

«**Δ**εν μετέχει στη διαφθορά εκείνος που πηγαίνει στα βουλευτικά γραφεία για να διοριστεί, εκείνος που πηγαίνει στα βουλευτικά γραφεία για να υπηρετήσει τη στρατιωτική θητεία του στην Αθήνα;» αναρωτήθηκε προ ημερών, σε ραδιοφωνική συνέντευξη, ο Θεόδωρος Παγκάλος, σε μια προσπάθεια να μετρίσει την πολιτική ευθύνη. Αλήθεια, πώς θα γινόταν ο πολίτης να μη μετέχει; Ζει και δρα μέσα στο πλαίσιο ενός άθλιου συστήματος συναλλαγής και εξουτελισμού του δικαίου. Εθιμμένους μέχρι παρώσεως στην προώθηση των μετετέρων ως ανταμοιβή για την κομματική του υποταγή.

Το πολιτικό σύστημα οικοδομήθηκε πάνω στον πολιτικό αμοραλισμό. Δημαγωγία, αλαζονεία, ανεντιμότητα, ανευθυνότητα, σπατάλη, διαπλοκή, συναλλαγή. Ο πολιτικός κυνισμός μεταφέρθηκε ως μίσημα στην κοινωνία. Φαύλη και δόλια η εξουσία, επιβουλή η κοινωνία. Ο πολίτης, ταυτόχρονα θύτης, να πέζει για μια θέση στο Δημόσιο, να διακινεί χρήμα για δωροδοκία, και θύμα, αφού πληρώνει τη διαφθορά διπλά: και λαδώνει για να εξυπηρετηθεί και επιβαρύνεται με το κόστος των ατασθαλιών, των αδιαφανών δαπανών. Στον «ιστό» της προνομίου-

**Δεν γνωρίζουμε αν ζούμε ένα λυκόφως ή μια αυγή. Ομως βιώνουμε μια εποχή ιστορικών κλυδωνισμών**

κας κάστας των ανθρώπων της εξουσίας, σε όλη την κλίμακα της ιεραρχίας, που αξιοποιούν κερδοσκοπικά το αξίωμά τους. Στην ορατή επιφάνεια του βορβόρου (είναι πιο έκδηλη η διαφθορά στα κατώτερα επίπεδα από εκείνη των μεγάλων παρανομιών, της πρόωξης των μεγάλων επιχειρηματικών

συμφερόντων» ο πακτωλός του μαύρου χρήματος ρέει σε απύροια, λαβρινθώδη μονοπάτια). Διαποτισμένος από το δηλητήριο της ιδιοτέλειας, πλέον καθεστώς και παράδοση, να επιδιώκει με μοναχικό αμοραλιστικό τρόπο την επίλυση του δικού του προβλήματος. Και από την πλευρά της η πολιτεία να μην αξιοποιεί την ανθρώπινη παραγωγικότητα και δημιουργικότητα με στόχο το καλύτερο αποτέλεσμα με τη μικρότερη θυσία, να μην κατανέμει τους καρπούς τους δίκαια μεταξύ πολιτών με διαφορετικά συμφέροντα. Να μην προσφέρει λύσεις στους ανθρώπους που υποφέρουν.

Διότι η εκτεταμένη και στις τάξεις των «μικρών» διαφθορά δεν «θεραπεύει» την ανισότητα. Το πολιτικό σύστημα λειτούργει προς όφελος των ολιγών. Η πολιτική ζωή είναι υπό τον έλεγχο των προνομιούχων στρωμάτων. Μιας νέας κυρίαρχης τάξης που κατέχει ιδιωτικό πλούτο και δημόσια επιρροή. Οι «μικροί» δεν συμβάλλουν στη διαμόρφωση των προτεραιοτήτων της πολιτικής ζωής. Περιορίζονται στην ψήφο. Ανίσχυροι, αγχώμενοι, παγιδευμένοι στη μικροδιαπλοκή, συγχέουν το ρουσφέτι με το δικαίωμα και το προσωπικό με το γενικό καλό.

«Η κατάρρευση (ή η παγκόσμια πρόοδος, λίγο ενδιαφέρει πώς θα την ονομάσουμε) δεν θα εκδηλωθεί μέσα από τους πολιτικούς θεσμούς, αλλά μέσα από την εξαχρείωση των ψυχών» έλεγε ο Μποντλιέρ στα μέσα του 19ου αι. Για να τον παραφράσουμε, η λύση δεν θα έρθει από επάνω, αλλά με τη συμμετοχή της κοινωνίας.

Η κρίση, καρπός διεφθαρμένων χρηματο-οικονομικών πρακτικών, δεν έχει καταστρέψει τον κόσμο, ωστόσο έχει καταστρέψει την ιδέα μας για τον κόσμο. Ο ήλιος της πρόοδος έχει εξαφανιστεί από τον ορίζοντα και ένα νέο «αστέρι» δεν έχει ακόμη φανεύει. Δεν γνωρίζουμε αν ζούμε ένα λυκόφως ή μια αυγή. Ομως αντιλαμβάνομαστε ότι βιώνουμε μια εποχή ιστορικών κλυδωνισμών. Η οκνή και η στάχτη τους δεν πρέπει να αποκλείσουν τις διεξόδους του χρόνου, τις εξόδους του ονείρου.



Στην εποχή που ζούμε όλα μπορεί να χρειαστούν...

## Έτος καμπίης

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΦΛΩΡΙΔΗ\*

**Ε**ίμαστε στη δυσκολότερη χρονιά, σύμφωνα με τις συγκλίνοσες, από κάθε πλευρά, προβλέψεις. Η Ελλάδα θα δοκιμαστεί ως κοινωνία, οικονομία και πολιτικό σύστημα. Την ίδια περίοδο, η Ευρώπη πρόκειται, με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, να λάβει καθοριστικές για το μέλλον της αποφάσεις. Η κρίση είναι βαθιά, πολύπλευρη. Ο φόβος και η ανασφάλεια για τι πρόκειται να προκύψει, για τι μπορεί να αποτελεί λύση και να προσφέρει διέξοδο, είναι παράγοντες που απασχολούν όλους. Οι προϋποθέσεις εξέδου είναι ακόμα ανώριμες.

Είναι απαραίτητο, λοιπόν, η δημοσία συζήτηση στη χώρα μας να προσλάβει χαρακτηριστικά αποσαφήνισης και προσανατολισμού. Η αρνητική προσέγγιση, η συκοφάνηση και η κραυγαλέα αντίδραση έχουν εξαντλήσει την παρουσία τους και έχουν επιδείξει την αφεργγησιμότητά τους. Κατά την άποψή μου, τρία είναι τα σημεία-κλειδιά που οφείλουμε να μελετήσουμε.

Πρώτο σημείο είναι πώς η πατριδα μας οφείλει να διαμορφώσει και να υλοποιήσει ένα σχέδιο πολιτικής αναμόρφωσης, παραγωγικής αναδιάρθρωσης και ευρωπαϊκής ενδυνάμωσης. Αξιώματικά λοιπόν και σε επίπεδο βασικών αναφορών.

Πολιτική αναμόρφωση σημαίνει μετασχηματισμό του πολιτικού συστήματος με θεμελιακούς άξονες την αυτονομία της πολιτικής, την κατοχύρωση της ισότητας πολιτικής και πολιτική, τη διαφάνεια και τη μείωση του κόστους του πολιτικού συστήματος, την αποκατάσταση μιας θεμελιώδους δημοκρατικής λειτουργίας, σε αντίθεση με την ισχύουσα και παρατεινόμενη στρεβλή εκπροσώπηση.

Παραγωγική αναδιάρθρωση σημαίνει βαθιές τομές και ανυποχώρητες μεταρρυθμίσεις με σκοπό τον επανασχεδιασμό των τομέων παραγωγής σε σταθερή βάση αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού και των σύγχρονων μεθόδων αποτελεσματικότητας και ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος. Αυτή η στρατηγική συμβαδίζει με την τεκμηριωμένη επανεκπαίδευση στις αξίες της επιχειρηματικότητας και της εργασίας.

Ευρωπαϊκή ενδυνάμωση του ρόλου και της θέσης της χώρας σημαίνει συμμετοχή στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι όχι αποκλειστικά από εθνική σκοπιά, τώρα ακριβώς που η γόνιμη σκέψη για την παρουσία και το μέλλον της Ευρώπης αναπτύσσεται σε όλες τις χώρες. Είναι απολύτως θεμητή και κατανοητή η εθνική αγωνία της διάσωσης. Ομως, η ενοποιητική διαδικασία στην Ευρώπη και η οποία παρά τα εμπόδια και τις αντιξοότητες συντελείται, θα προκύψει ως σύνθεση-σύγκλιση και ως υπέρβαση των διαφορών και κάλυψη των αποστάσεων. Αλλά ακριβώς αυτό, απαιτεί όχι απλά μια οπτική Βορρά-Νότου, αλλά κυρίως την ευρωπαϊκή οπτική του Βορρά σε συμπίεση με την ευρωπαϊκή οπτική του Νότου.

Δεύτερο σημείο είναι η μεθοδολογία υλοποίησης που θα εφαρμοστεί το ανθρωπινό σχέδιο, το οποίο απαιτεί πατριωτικό μέτωπο ευθύνων και συναίνεσης. Το συμβόλαιο για έξοδο από την κρίση πρέπει να είναι πατριωτικό και όχι απλά κοινωνικό. Ευθύνων και όχι απλά διεκδικήσεων. Ομόνοιας και προπάντων όχι δικασμού και απειλών.

Επειδή, μάλιστα, τα αποτελέσματα και οι κοινωνικοί καρποί της αναπτύ-

ξητικής, παραγωγικής αναδιάρθρωσης θέλουν κόπο και χρόνο, θα πρέπει το πολιτικό σύστημα να προχωρήσει σε τομές και να επιδείξει τις δεσμεύσεις αναμόρφωσης, που θα αποδίδουν στην κοινωνία μέρισμα πολιτικής αυτοκριτικής, αλλά και δικαιοσύνης, αποκαθιστώντας έτσι τη διαταραγμένη σχέση τους. Αυτή η αποκατάσταση είναι αναγκαίος όρος και προϋπόθεση για την επιτυχία του ανθρωπινό προγράμματος.

Τρίτον εξίσου σημαντικό, είναι η ιδιαίτερη συμπεριφορά της παράταξής μας, στην οποία έλαχε το καθήκον της διακυβέρνησης. Είναι γεγονός ότι ο χώρος μας υφίσταται μια άνευ προηγουμένου κοινωνική πίεση, όπως επίσης διαφαίνεται η ανάληψη ενός δυσανάλογου πολιτικού κόστους, σε σχέση με τις ευθύνες του. Πρόκειται όμως για εθνικό εγχείρημα διάσωσης που δεν μπορεί να αξιοποιηθεί και να μετρηθεί με βάση το πολιτικό και κοινωνικό κόστος. Κριτικές και προτάσεις διόρθωσης είναι σημαντικό να γίνουν. Να πάμε, όμως, συντεταγμένα μέχρι τέλους. Κανένας δεν νιώθει ευχάριστα με όσα συμβαίνουν, αλλά οι πολιτικές αδράνειες και «λαϊκές φιλιές», που εθίζονται σε μεγάλο βαθμό διαχρονικά για τη σημερινή κατάσταση είναι άνευ αντικειμένου και αντιπαύλου. Όπως επίσης και οι «φιλολαϊκές» εναλλακτικές της αντιπολιτεύσεως. Αλλιώς, αργά ή γρήγορα, η ιστορία δικαιώνει αυτούς που ανοίγουν δρόμους με πολιτικό κόστος παρά αυτούς που επενδύουν στην πολιτική φθορά και τον πολιτικό ωφελισμό.

\* Ο κ. Γιώργος Φλωρίδης είναι βουλευτής του ΠΑΣΟΚ.

## Περί όνου σκιάς διαμάχη στη Ν.Δ.

Του ΣΤΑΜΟΥ ΖΟΥΛΑ

**Τ**α εκατομμύρια των ψηφοφόρων της Ν. Δ., πρώην και εναπομεινάντων, βρίσκονται τις τελευταίες εβδομάδες σε έντονη διαταραχή. Στα καφενεία της επαρχίας, στις καφετερίες των μεγαλουπόλεων, στις λαϊκές αγορές, αλλά και στα μέσα μαζικής μεταφοράς, ξεσπούν καθημερινά άγριοι κυγάδες, που απειλούν με δικασμό ακόμη και τη συγκρινωμένη στο 33% εκλογική βάση του κόμματος. Το συγκρουσιακό κλίμα πυροδοτήθηκε από τη δήλωση του κ. Φαίλου Κρανιδιώτη, φερομένου ως πολιτικού φίλου του κ. Σαμαρά, που αποκέρυξε τον «μεσαίο χώρο» και την οργίλη απάντηση της κ. Μπακογιάννη, η οποία, «ως ένα βαθιά φιλελεύθερο, κεντροδεξιό άτομο», χαρακτήρισε την αποκέρυξη αυτή φασιστική. Το έναυσμα ήταν υπεραρκετό. Ακόμη και μικροτραυματισμοί σημειώνονται στις διαμάχες, που μιλούν για μεταξί των υποστηρικτών του «μεσαίου χώρου», που υπερμαίνεται η κ. Μπακογιάννη και της «λαϊκής δεξιάς», την οποία υποστηρίζει ο κ. Φαίλος Κρανιδιώτης... Κατά τ' άλλα, είναι γνωστή η αγόρευση του Δημοσθένους «περί όνου σκιάς», με την οποία ο μεγάλος ρήτορας προσπάθησε να αποσπείρει την προσοχή των Αθηναίων από τα μικρά και ασήμαντα, στρέφοντάς την στα μεγάλα και κρίσιμα προβλήματα της εποχής τους.

Ευτυχώς, μια τέτοια ανάγκη δεν συντρέχει για τους τούς ή εναπομένοντες ψηφοφόρους της Ν. Δ. Οι περισσότεροι δεν γνωρίζουν (μάλλον δικαιολογημένα) τον κ. Φαίλο Κρανιδιώτη, όμως ούτε κατανοούν ποιο πολιτικό είδος εκπροσωπεί σήμερα ένα «βαθιά φιλελεύθερο, κεντροδεξιό άτομο», όπως αυτοπροσδιορίζεται η κ. Μπακογιάννη. Αντίθετα, η πλειονότητα των ψηφοφόρων αυτών είναι βεβαία ότι το κόμμα τους δεν συντερίβη στις τελευταίες εκλογές, διότι ο κ. Καραμανλής υποθέτουμε το «μεσαίο χώρο» και περιφρόνησε τη «λαϊκή δεξιά». Προφανώς δε, κατά την ίδια αντίληψη, ουδέποτε πρόκειται να ανακάμψει, αναζητώντας παρωχημένες ιδεολογικές συνταγές ή υποθετώντας προσωπικές φαντασιώσεις ηγετικών της στελεχών. Η εκλογική καθίζηση της Ν. Δ. τον Οκτώβριο του 2009 ήταν ευθέως ανάλογη με την παταγώδη αποτυχία της να εφαρμόσει –μέρος έστω– των ορθών και αναγκαίων επαγγελιών της, οι οποίες είχαν προκαλέσει υπέμετρη λαϊκή αισιοδοξία και στέρηση. Απλά, η εντονότερη αποδοκιμασία της ήταν αντίστοιχη της βαθύτητας απογοητεύσεως που προκάλεσε η ανικανότητά της να διαχειριστεί τα προβλήματα του τόπου με τρόπο χρηστό και αποτελεσματικό. Τούτο δε ουδεμία σχέση έχει με κάποια ιδεολογική ασυνέπεια ή παράκλιση. Η μεγάλη ήττα θα είχε επέλθει και αν ο κ. Καραμανλής εμφανιζόταν υπέρμαχος της «λαϊκής δεξιάς», προσπαθώντας να αναγκαστεί τον κ. Καρατζαφέρη.

Εύλογα, λοιπόν, διερωτάται κανείς, γιατί ηγετική στελέχη της Ν.Δ. (παρμένοντα, αποχωρήσαντα, ε-πανακμήψαντα, κ.λπ.) επιμένουν να διαμκνχονται στο πεδίο των ιδεολογικών διαφορών. Ενα πεδίο ανύπαρκο για την πλειονότητα των υφιστάμενων ή δυναίμε ψηφοφόρων της, οι οποίοι κατοπίν τούτου δικαιούνται να υποθετήσουν το τόπο της εξής: Μήπως μια τέτοια αντιπαράθεση είναι τεκνητή και αποβλήτικη στον αποπροσανατολισμό τους από το πραγματικό πρόβλημα του κόμματος αυτού, που είναι αμιγώς πολιτικό. Διότι είναι κατάδηλο πως η διαμάχη για την ιδεολογική ταυτότητα της Ν.Δ. θολώνει αν δεν παραγράφει τα αίτια της πολιτικής της συρρικνώσεως. Βολεύει, δηλαδή, όλους όσοι απέφυγαν να αναδείξουν τα αίτια της ήττας και να αναγνωσουν ριζικά το πολιτικό δυναμικό του κόμματος. Σύμφωνα καλύτερα και εκείνους που επικειρούν να αυτοεξαίρεθούν από την ευθύνη της εκλογικής συντριβής, οι οποίοι θα 'πρεπε να έχουν ήδη σταλεί στα σπείτα τους.

stamoszoulas@gmail.com

### ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ

## Σύνταγμα όχι από δωσιλόγους

Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ

**Γ**ια πρώτη φορά ένα όνομα, με κατακτημένη ευφημία στον πολιτικό στίβο, έρχεται να προστεθεί στις φωνές της κοινωνικής αγωνίας που ζητούν «επανεξέταση», «αναμόρφωση» του Συντάγματος. Αλλά όχι από τους βουλευτές αναθεώρηση, όχι από τις συντεχνίες συμφερόντων σε ρόλο σήμερα κομμάτων. Στο πρωτοχρονιατικό φύλλο της «Κ» ο Στέφανος Μάνος έγραψε:

«Ασφαλώς χρειάζεται αναθεώρηση το Σύνταγμα. Μέσα στις διατάξεις του κρύβονται πολλές από τις αιτίες των προβλημάτων που αντιμετωπίζουμε σήμερα... Τα αίτια της διαμόρφωσης των συμπεριφορών που οδήγησαν στη σημερινή κρίση, στηρίζονται σε διατάξεις του Συντάγματος». Και πιο συγκεκριμένα: «Πολλά από τα αποκαλούμενα κοινωνικά κεκτημένα, πολλές ακαμψίες, η παντοδυναμία των συνδικάτων, η εύνοια προς μερικές κοινωνικές ομάδες». Κοντολογίς, σύνολη η πραγματικότητα «ενός κράτους που έχει προ πολλού πάψει να λειτουργεί».

Και την έκπληξη συνιστά η πρόταση του άρθρου: «Να ξεκινήσει η εξέταση του Συντάγματος και ο σχεδιασμός της αναμόρφωσης του μακριά από τη Βουλή, (να ξεκινήσει) από τους αριστείς της επιστήμης». Και επαναλαμβάνει: «Επιτακτική η επανεξέταση του Συντάγματος, όχι όμως από τους βουλευτές... Θα ήταν νομίμως μεγάλο λάθος να αφεθούν οι βουλευτές του ΠΑΣΟΚ και της Ν.Δ., μόνι τους κάτω από την καθοδήγηση των βουλευτών συνταγματολόγων, να διαμορφώσουν το Σύνταγμα».

Ποια λογική δικαιολογεί τον αποκλεισμό των βουλευτών από την επανασύνταξη του Συντάγματος; Μα η χειροπιαστή αποδειγμένη ανικανότητα και ιδιότητα των τάχα αντιπροσώπων του λαού, «το μηδενικό ενδιαφέρον των δύο κομμάτων (εξουσία) για το μέλλον της Ελλάδας... η μικροκομματική τακτική με μοναδικό στόχο το κομματικό όφελος».

Στο ίδιο φύλλο της «Κ» ο καθηγητής Στάθης Καλύβας σκιαγραφεί, με εύστοχη ιεράρχηση, τη συμπτωματολογία των συνθηκών αδιεξόδου μέσα στις οποίες «συναντούμε ως χώρα την αυγή της νέας δεκαετίας». Επισημαίνει ότι η «ανοχή των πολιτικών ηγεσιών (απέναντι στη βία και την αυθαιρεσία) έχει συντελέσει στην απαξίωση εννοιών όπως δημόσια τάξη, ποιη ή κύρωση». Όπως και η πραγματική εφιαλτική, αλλά σπάνια ομολογημένη ότι «η διαπαιδαγώγηση των νέων όπως και της κοινωνίας γενικότερα βρίσκεται στα χέρια ανθρώπων που διετέλεσαν οι ίδιοι στο παρελθόν κομματικοί κουλίγχαν και απλώς μεταλαμπαδεύουν τις αξίες τους». Δεν ζητάει ο Σ. Κ. αναθεώρηση του Συντάγματος από μια κομματικούς, αλλά συμπίπτει απολύτως στις διαπιστώσεις που θεμελιώνουν μια τέτοια απαίτηση.

Στο ίδιο φύλλο, η υποδειγματικής νηφαλιότητας δημοσιογραφική πένα του Κώστα Ιορδανίδη, διακινδυνεύει έμμεσα, αλλά επώνυμη πιστοποιεί, εκφερόμενη με σχήμα υποθετικό: Ο (μη βουλευτής, ελέω μόνον αρχηγού) υπουργός Οικονομίας κ. Γιώργος Παπανοσταντίνου «ενδιαφέρεται α-



### Αναθεώρηση με την πρωτοβουλία θεσμών κορυφικής κοινωνικής ευθύνης

ποκλειστικά για τα συμφέροντα των δανειστών» της Ελλάδας (ποιος δεν το βλέπει), «δεν έχει στόχο την εξέδου της χώρας από την κρίση». Κάποτε, όσο ακόμα λειτουργούσαν οργανικές συνδέσεις της πολιτικής με την κοινωνία, μια τέτοια καταγγελία από τέτοια γραφίδα έριχνε την κυβερνήση. Το ίδιο θα γινόταν και με τις εξοφθαλμες διαπιστώσεις που παρέθετε πριν από μια εβδομάδα, στο χριστουγεννιάτικο φύλλο της «Κ», ο διευθυντής της

Αλέξης Παπακελάς: «Οι πολίτες αυτής της χώρας νιώθουν την απελπισία και δεν βλέπουν φως, μοιάζουν να βρίσκονται στο επίκεντρο μιας θύελλας και δεν είναι καθόλου σίγουροι ότι υπάρχει περζίδα, καπετάνιος και εντέλει αντίπερα όχθη ασφαλής... Η χώρα έχει ένα διαλυμένο κράτος, δεν μπορεί να λύσει απλά προβλήματα όπως η διαχείριση των σκουπιδιών, τα πανεπιστήμια της είναι τραγικά και όποια πέτρα κι αν σπκώσεις θα βρεις κάτι σάπιο από κάτω... Πρέπει να ξαναστήσουμε το ελληνικό κράτος, να βεβαιωθούμε ότι η ανομία δεν είναι πια ο κανόνας και να οργανώσουμε όλη τη χώρα σε άλλες βάσεις».

Είτε με διαπιστώσεις που υπαγορεύουν ένα κατεπιγόν «πρέπει», είτε και με την άμεση πρόταση για την

ανάγκη να συνταχθεί καινούργιο Σύνταγμα, συντονίζονται τα παραπάνω τέσσερα έγκυρα στον δημόσιο βίο ονόματα. Σίγουρα και πολλά ακόμα οσοβαρά και ανδιστελή, που ο χώρος της επιφυλλίδας δεν αρκεί να τα περιλάβει. Αυτοί οι άνθρωποι έχουν δημόσια δεσμευθεί σε έναν ελάχιστο, αλλά έμπρακτο ξεσηκωμό να σωθεί η πατριδα από την καταστροφή. Πρέπει με κάποιον τρόπο να επιστρατευθούν για μια σοβαρή σπουδή των δυνατότητων λύσης, εξέδου από το αδιέξοδο.

Καινούργιο Σύνταγμα, καινούργια άρθρωση και δομή του κράτους, καινούργιες οριοθετήσεις του δημοσιο-υπαλλαλικού υπουργήματος, καινούργιες προϋποθέσεις λειτουργίας του συνδικαλισμού, συνταγματικές προδιαγραφές δημοκρατικής οργάνωσης των κομμάτων. Αδύνατο να επιτευχθούν τέτοιοι στόχοι με ανικανό, διεφθαρμένο, κλεπτοκρατικό πολιτικό σύστημα και με πολιτικό προσωπικό παγιδευμένο σε ενδημικές καταστάσεις ψυχοπαθολογίας, ενοχικής δωσιλογίας ή διανοητικών αγκυλίδων. Πώς θα παρακαμφθεί αυτή η δεδομένη, αντικονωνική «μαύρη αντίδραση» χωρίς να καταλυθεί η δημοκρατία; Ποιος θα επιλέξει και με ποια κριτήρια τα μέλη μιας Συντακτικής Εθνοσυνέλευσης; Από ποιον θα κληθούν οι υπερκομματικοί συνταγματολόγοι (είδος υπό εξαφάνιση στην Ελλάδα) να καθορίσουν προγραμματικούς όρους μιας (ούτε ποτέ πολύ) παλιγγενεσίας;

Τουλάχιστον, όσους συγκλίνουν στην καταρχήν πρόταση για αναθεώρηση του Συντάγματος από μη βου-

λευτές, θα μπορούσε να αναλάβει την πρωτοβουλία να τους συναθροίσει σε κοινό έργο ένας φορέας επιστημονικός: ο Δικηγορικός Σύλλογος, η Ακαδημία Αθηνών, η Ένωση Δικαστών. Να τους προσφέρει τις δυνατότες επιστημονικής σπουδής και μελέτης, συστηματικής άρθρωσης συμπεραμάτων για το εφικτό ή το ανεφικτό της πρότασης. Ασφαλώς το εγχείρημα μοιάζει αφιστικό στο πλαίσιο δημοκρατικού πολιτεύματος και οι καρποί του θα αποτελέσουν «παγκόσμια πρώτη» στα πολιτικά χρονικά, αλλά ε-δώ μιλάμε για κατάστοχα επαπειλούμενο εφιάλτη, όχι απλώς έκτακτες ανάγκες. Αν δεν υπάρξει εξωκομματική κοινωνική πρωτοβουλία με υπεύθυνο δημοκρατικό σχεδιασμό, το εναλλακτικό ενδεχόμενο είναι η φρίκη της ανευθυνότητας του τυχαίου γκρουπούσκουλου που θα βρεθεί στην εξουσία.

Το Μνημόνιο δεν είναι απλώς δέσμη δημοσιονομικών μέτρων, αλλά πρόγραμμα βίαιου μετασχηματισμού της ελλαδικής κοινωνίας, όπως εκ παραδρομής αποκάλυψε ο εκπρόσωπος του ΔΝΤ Πελ Τόμσον («Κ» 14/12/2010). Δεν είναι λοιπόν η «δημοκρατία» που απειλείται. Κάθε πολίτης που υποκειμενος σε κομματική εθελούφλια καταλαμβάνει ότι διακυβευεται η ίδια η συλλογική μας ύπαρξη, και ότι με μόνες τις εύστοχες αναλύσεις της συντελεσμένων καταστrophών δεν σωζόμαστε. Χρειάζεται πρωτοβουλίες πράξης. Που μόνο θεσμικοί εξορισμού επιφορτισμένοι με κορυφικές κοινωνικές ευθύνες μπορούν να αναλάβουν.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	<b>ΕΛΛΑΔΑ</b>	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	---------------	--------	-------	-------------------	-----------	------

# Αφύλακτα τα σύνορα με Τουρκία στον Εβρο

«Ανευ προηγούμενου» χαρακτηρίζει την κατάσταση η FRONTEX, σε έκθεσή της

Του **ΘΑΝΑΣΗ ΤΣΙΓΓΑΝΑ**

Για **αριθμό-ρεκόρ** εισόδου λαθρομεταναστών από τον Εβρο κάνει λόγο, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», έκθεση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνεργασίας Συνόρων (FRONTEX), χαρακτηριζοντας ως «άνευ προηγούμενου» την κατάσταση στα ελληνικά χερσαία σύνορα, επισημειώνοντας τις ευθύνες της Τουρκίας ως χώρας-τράνζιτ λαθρομεταναστών και κάνοντας λόγο για ένα πρόβλημα που, λόγω της έκτασής του, αδυνατούν να το διαχειριστούν μόνο οι ελληνικές τοπικές αρχές.

Στην έκθεση τονίζεται ότι εντός του 2010 μέσω του Εβρου καταγρά-

σόδου σε ευρωπαϊκό έδαφος, που καταγράφηκαν το 2006 από χώρες της Αφρικής προς τα Κανάρια. Νησιά και το 2008, όταν κοντά στις 31.000 άτομα βρέθηκαν στο νησί Λαμπεντούζα, νοτιώς της Σικελίας, προερχόμενοι από χώρες της Βόρειας Αφρικής. Επισημιάται μάλιστα ότι κατά πάσα πιθανότητα οι ακριβείς αριθμοί των λαθρομεταναστών που πέρασαν τον Εβρο είναι κατά πολύ υψηλότεροι, αφού οι προαναφερθέντες αντανακλούν τον αριθμό μόνον των συλληφθέντων και ενοπισηθέντων, χωρίς εκτίμηση για όσους πέρασαν το σύνορα και προωθήθηκαν στο εσωτερικό της Ελλάδας χωρίς να γίνουν αντιληπτοί.

Στην έκθεση της FRONTEX γίνεται αναφορά στο τμήμα των 12,5 χλμ. (μεταξύ Καστανιών-Νέας Βύσσας) όπου πρόκειται να ανεγερθεί ο φράκτις ανασχεύσει το κύμα λαθρομεταναστευσης, με την επισήμανση ότι μόνον από αυτό το τμήμα περνούσαν παράνομα στο ελληνικό έδαφος περί τα 350 άτομα καθημερινά. Σε αυτό το σημείο, ο ποταμός Εβρος έχει εκτραπεί προς την πλευρά της Τουρκίας και δεν υπάρχει το φυσικό σύνορο των υδάτων, καθιστώντας πιο εύκολη την παράνομη είσοδο, ενώ σε κάποιο άλλο σημείο, πλησίον της Ορεστιάδας, λαθρομεταναστευσης περνούσαν «χρησιμοποιώντας μια γέφυρα στην τουρκική πλευρά των συνόρων». Πάντως, στο επίμαχο τμήμα των 12,5 χλμ. όπου επικεντρώθηκε η αποτρεπτική προσπάθεια της Ελληνικής Αστυνομίας και της Δύναμης Ταξείας Επέμβασης των 175 Ευρωπαϊκών συνοριοφυλάκων που απέστειλε στην περιοχή η FRONTEX, η εισροή λαθρομεταναστών μειώθηκε το δίμηνο Νοεμβρίου - Δεκεμβρίου σε ποσοστό περίπου 40%.

Συμπληρωματικά στοιχεία από την Ελληνική Αστυνομία αποκαλύπτουν ότι πάνω από το 50% από τις 47.000 μετανάστες που εισήλθαν ολόκληρο το 2010 από τον Εβρο πέρασαν από τη «γραμμή» των 12,5 χιλιομέτρων μεταξύ Καστανιών και Νέας Βύσσας. Τα στοιχεία δείχνουν

## Πού και γιατί μπαίνει ο φράκτις

Τα 12,5 χιλιόμετρα μεταξύ Καστανιών και Βύσσας Εβρου είναι το μόνο τμήμα των ελληνοτουρκικών συνόρων (συνολικό μήκος 198,5 χλμ. που δεν ορίζεται από το φυσικό όριο των νερών του ποταμού Εβρου.

Η ροή του ποταμού έχει εκτραπεί προς το τουρκικό έδαφος, σχηματίζοντας στον χάρτη ένα πέταλο και επανέρχεται στο σημείο χάραξης, που ορίζει η Συνθήκη της Λωζάννης, στο ύψος της Νέας Βύσσας.

Το υπουργείο Προστασίας του Πολίτη βρίσκεται σε συνεννόηση με τα υπουργεία Εξωτερικών και Αμυνας, προκειμένου να καθοριστεί επακριβώς το σημείο εγκατάστασης του φράκτις.



- ΤΟΥΡΚΙΚΑ ΕΔΑΦΗ
- ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΕΔΑΦΗ
- ΠΟΤΑΜΟΣ ΕΒΡΟΣ
- - ΣΥΝΟΡΑ
- ΦΡΑΚΤΗΣ



Χερσαίο τμήμα που κυρίως χρησιμοποιείται από τους λαθρομετανάστες

Απ' αυτό το χερσαίο τμήμα, στο οποίο η ελληνική κυβέρνηση σχεδιάζει να υψώσει τον φράκτις, πέρασαν το 2010 από την Τουρκία στο ελληνικό έδαφος, περίπου 31.000 παράνομοι μετανάστες, προερχόμενοι από διάφορες χώρες της Ασίας και της Αφρικής.

Κατά μήκος της συνοριογραμμής υπάρχουν μικρές τοιμητένιες πυραμίδες καθώς και τάφορες μήκους 50 - 60 εκατοστών και από τις δύο πλευρές.

Ανά 500 μέτρα υπάρχουν και από τις δύο πλευρές της συνοριογραμμής παρατηρητήρια με στρατιώτες της Ελλάδας και της Τουρκίας.

## 31.000 παράνομοι λαθρομετανάστες εντοπίστηκαν μέσα σε εννέα μήνες!

Φηκε μία από τις μεγαλύτερες εισροές παράνομων μεταναστών στην ιστορία της Ε.Ε. και ότι αυτή η χωρίς προηγούμενο αύξηση στην παράνομη διέλευση συνόρων είναι απόρροια της «αλλαγής πορείας» των κυκλωμάτων που εκμεταλλεύονται μετανάστες. Από τις θαλάσσιες οδούς στράφηκαν στα χερσαία σύνορα, και σε μια βασική πύλη της Ε.Ε., τον Εβρο. Εκτός από την καταγραφή εκτίναξη του αριθμού Αφγανών λαθρομεταναστών, επισημιάται με ιδιαίτερη έμφαση από τη FRONTEX το πλήθος των -κατά δήλωσή τους- Αλγερινών που πέρασαν κι αυτοί τον Εβρο. Αφού ταξίδεψαν αεροπορικά από τη Βόρεια Αφρική στην Κωνσταντινούπολη, στη συνέχεια ανενοχλήτοι έφθασαν στην ελληνοτουρκική μεθόριο με προορισμό την Ελλάδα και χώρας της Ε.Ε.

Σύμφωνα με τη FRONTEX, πάνω από 31.000 παράνομοι μετανάστες πέρασαν το διάστημα Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου από τα σύνορα με την Τουρκία, καταρρίπτοντας τα προηγούμενα πανευρωπαϊκά «ρεκόρ» ει-

πως η «τρύπα» στα ελληνοτουρκικά σύνορα -όπως αποκαλείτο το χερσαίο αυτό τμήμα του βόρειου Εβρου- υπήρξε η «κεντρική πύλη εισόδου» για τους λαθρομετανάστες, αφού από εκεί πέρασαν από την Τουρκία στην Ελλάδα συνολικά 26.000 άτομα κάθε ηλικίας και εθνικότητας.

Στο πλαίσιο της συνολικής διαχείρισης του προβλήματος της λαθρομεταναστευσης, πέραν του νέου νομοθετικού πλαισίου και του φράκτις των 12,5 χλμ., πρόκειται να δημιουργηθούν κέντρα υποδοχής λαθρομεταναστών -τουλάχιστον τρία σε πρώτη φάση- σε χώρους στρατοπέδων των Ενόπλων Δυνάμεων που δεν χρησιμοποιούνται πια. Δύο απ' αυτά θα είναι στον νομό Εβρου.

## Αυστηροί νόμοι, ακριβή απέλαση

Οι **αλλοδαποί** που εισέρχονται παράνομα στην Ελλάδα, στη μεγάλη τους πλειονότητα έχουν τελικό σκοπό να φτάσουν σε κάποια άλλη ευρωπαϊκή χώρα, βλέποντας τη χώρα μας σαν διαμετακομιστικό κόμβο. Έτσι, βασική τους επιδίωξη είναι να μη συλληφθούν, οργανώνοντας αναπόσπαστοι τα σχέδια φυγής τους προς τη Δύση. Όταν οι λαθρομεταναστευσης πέφτουν στα χέρια των ελληνικών αρχών, κατά κανόνα αποφεύγουν να καταθέσουν αίτηση ασύλου, καθώς σύμφωνα με την ευρωπαϊκή συνθήκη του Δουβλίνου το βάσιμο της αίτησης αυτής πρέπει να εξεταστεί αποκλειστικά και μόνο στην Ελλάδα. Αυτό σημαίνει ότι εάν στο μεταξύ καταφέρουν να περάσουν σε άλλη ευρωπαϊκή χώρα και συλληφθούν εκεί, θα απελαστούν οποσδήποτε «πίσω στην Ελλάδα».



Διαμετακομιστικό κόμβο θεωρούν την Ελλάδα οι λαθρομετανάστες.

## «Διαβασμένοι» οι λαθρομετανάστες κάνουν τα πάντα για να μη ζητήσουν άσυλο και να φύγουν σε άλλη ευρωπαϊκή χώρα

ποχρεούται να εγκαταλείψει τη χώρα εντός 30 ημερών με δική του ευθύνη. • Με το χαρτί αυτό ανά χείρας και για ένα μήνα οι παράνομοι μετανάστες δεν απειλούνται με κράτηση από τις αρχές. Συνήθως κατευθύνονται στην Αθήνα, όπου προσπαθούν να δικτυωθούν για να περάσουν στη Δυτική Ευρώπη, με ενδιάμεσους σταθμούς κυρίως την Πάτρα και την Ηγουμενίτσα. Δεν λείπουν κι εκείνοι που επιχειρούν το ταξίδι των ονείρων τους μέσω του αεροδρομίου Αθηνών, εξοπλισμένοι βέβαια με πλαστό διαβατήριο. Εκεί ατυχούν. Σχεδόν καθημερινά, αλλοδα-

ποί συλλαμβάνονται στο «Ελευθέριος Βενιζέλος» κατέχοντας πλαστό διαβατήριο.

• Εάν παρέλθει ο μίνιμος, ο λαθρομετανάστες δεν έχει εγκαταλείψει την Ελλάδα και ελεγχθεί από αστυνομικά όργανα, συλλαμβάνεται, κρατείται κάποιο διάστημα (ποικίλλει ανάλογα με τη διαθεσιμότητα των χώρων κράτησης), καταγράφονται τα στοιχεία του, εκδίδεται πράξη απέλασης, ενημερώνεται το ευρωπαϊκό σύστημα Σένγκεν, αλλά συνήθως... δεν απελαίνεται. Σημειώνεται υπηροσιακά ότι η απέλαση δεν κατέστη εφικτή και ο αλλοδαπός αφήνεται ελεύθερος, για να συνεχίσει τις προσπάθειές του να φύγει προς τη Δυτική Ευρώπη ή να «βουλευθεί» στην Ελλάδα.

• Εάν ο μετανάστες που εισήλθε παράνομα στη χώρα επιθυμεί να καταθέσει αίτημα χορήγησης πολιτικού ασύλου θα συναντήσει πολλές δυσκολίες, το τελευταίο ειδικά διάστημα. Αν και η ισχύουσα ελληνική νομοθεσία (ήδη αναθεωρείται) προβλέπει ότι οποιαδήποτε δημόσια υπηρεσία είναι υποχρεωμένη να δεχθεί αιτήματα ασύλου, σήμερα σχεδόν η μόνη δυνατότητα υποβολής αιτήματος είναι εάν κάποιος έχει συλληφθεί. Στην περίπτωση αυτή, η κράτησή του συνεχίζεται. Η εξέταση αιτημάτων ασύλου είναι μια μακρόχρονη διαδικασία, ενώ η ικανοποίησή τους σπανίζει (λιγότερο από 1%). Όσοι έχουν ήδη καταθέσει αίτημα ασύλου και έως ότου αυτό εκδικασθεί, εφοδιάζονται με το Δελτίο Αιτούντος Ασύλου (ροζ κάρτα), με το οποίο μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα, έχουν δικαίωμα εργασίας κ.λπ. Εκτιμάται ότι υπάρχουν 45.000 εκκρεμά αιτήματα, τα οποία αντιστοιχούν σε ανάλογο αριθμό προσώπων.



ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ (Κ.Ο.Α.Π.)  
CYPRUS AGRICULTURAL PAYMENTS ORGANISATION (C.A.P.O.)



## ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

### ΣΧΕΔΙΟ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΘΕΣΗ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

Ο Κυπριακός Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών (ΚΟΑΠ) και ο Οργανισμός Κυπριακής Γαλακτοκομικής Βιομηχανίας (ΟΚΓΒ) ανακοινώνουν ότι γίνονται δεκτές αιτήσεις για χορήγηση Κοινοτικής ενίσχυσης μέσα στα πλαίσια εφαρμογής του Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΚ) 657/2008 που αφορά τη χορήγηση Κοινοτικής ενίσχυσης για τη διάθεση γάλακτος και ορισμένων γαλακτοκομικών προϊόντων στους μαθητές των σχολικών ιδρυμάτων.

Οι αιτήσεις θα πρέπει να γίνονται για τα γαλακτοκομικά προϊόντα που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι του Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΚ) 966/2009 και που έχουν καταναλωθεί από τους μαθητές στα σχολεία και νηπιαγωγεία κατά την περίοδο από **1<sup>η</sup> Σεπτεμβρίου 2010 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2010**.

Δικαίωμα για υποβολή αιτήσεων, έχουν οι προμηθευτές οι οποίοι έχουν εξασφαλίσει έγκριση για συμμετοχή στο Σχέδιο και οι οποίοι έχουν μειώσει τις τιμές τους προς τα σχολικά ιδρύματα (κυκλικία) με το ποσό της Κοινοτικής ενίσχυσης.

Η διεκδίκηση της Κοινοτικής Ενίσχυσης από τους αιτητές/προμηθευτές, προϋποθέτει την τήρηση των προνοιών του Σχεδίου και των Κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδιαίτερα όσον αφορά την τήρηση αποδεικτικών λογιστικών στοιχείων.

Παρακαλούνται οι αιτητές όπως εξασφαλίσουν βεβαιώσεις από τα σχολεία / επισιτιστικές επιχειρήσεις στα οποία έχουν διαθέσει τα προϊόντα τους για τα ακόλουθα:

- τις ποσότητες που έχουν διατεθεί προς τους μαθητές,
- τη συμμερφωση των σχολείων / επισιτιστικών επιχειρήσεων με τους Κανονισμούς του Σχεδίου,
- τη χρησιμοποίηση της επιδότησης για σκοπούς μείωσης της τιμής διάθεσης των προϊόντων προς τους μαθητές.

Οι βεβαιώσεις μπορούν να δοθούν χρησιμοποιώντας τα Έντυπα ΕΣΧ/3.

Για να μπορεί να πληρωθεί το σύνολο της απαίτησης για την περίοδο από **1<sup>η</sup> Σεπτεμβρίου 2010 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2010**, οι αιτητές / προμηθευτές θα πρέπει να αποστείλουν τις αιτήσεις τους στον Οργανισμό Κυπριακής Γαλακτοκομικής Βιομηχανίας στην οδό Αμφιπόλεως 6 στην Λευκωσία **το αργότερο μέχρι τις 31 Μαρτίου 2011**, χρησιμοποιώντας το Έντυπο ΕΣΧ/2.

ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΓΡΑΜΜΗ ΕΣΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ Κ.Ο.Α.Π. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

77771999

www.capo.gov.cy

Κεντρικό Γραφείο: Αμφιπόλεως 6, 1521 Λευκωσία  
Τηλέφωνο: 22748112, Φάξ: 22748261

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	-----------	------

# Ενεργειακός «πυρετός» στη Λεκάνη της Μεσογείου

Το μεγάλο κοιτάσμα του Λεβιάθαν και ο ανεξερεύνητος ελλαδικός χώρος

Της **ΔΡΑΣΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

**Η επίσημη** επιβεβαίωση, πριν από λίγες ημέρες, του κοιτάσματος Λεβιάθαν στον θαλάσσιο χώρο ανοικτά του Ισραήλ, έδωσε νέες διαστάσεις στον «ενεργειακό πυρετό», που επικρατεί στη Λεκάνη της νοτιοανατολικής Μεσογείου. Ο αμερικανικός ενεργειακός κολοσσός Noble Energy επιβεβαίωσε ότι οι εκτιμήσεις που είχαν διατυπωθεί, με βάση τις αρχικές σεισμογραφικές και γεωλογικές έρευνες στην περιοχή, ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα.

Τα κοιτάσματα του Λεβιάθαν αποτιμώνται σε περίπου 450 δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα. Πρακτικά, αυτό μεταφράζεται σε ενεργειακή αυτονομία

**Η εκκρεμότητα της Ελλάδας είναι ότι δεν έχει προχωρήσει σε συμφωνία για τον καθορισμό ΑΟΖ με καμιά από τις γειτονικές χώρες**

για το Ισραήλ για τα επόμενα εκατό χρόνια και μετατροπή της χώρας σε σημαντικό εξαγωγέα ενέργειας προς την Ευρώπη.

Οι εξελίξεις αυτές αφορούν πολύ διάστατα και την Ελλάδα. Οι συζητήσεις για πιθανά κοιτάσματα στην περιοχή και με μέχρι τώρα ευρήματα, καθιστούν όλο και πιο επιτακτική την ανάγκη να ερευνηθεί πλήρως ο ανεξερεύνητος ελλαδικός χώρος. Η συζήτηση που γίνεται στην Ελλάδα για τις πιθανότητες ύπαρξης ενεργειακών κοιτασμάτων, διεξάγεται, εν πολλοίς, επί τη βάση εικασιών και υποθέσεων και όχι αξιόπιστων επιστημονικών μετρήσεων.

Η απόφαση της κυβέρνησης να προχωρήσει στη σύσταση φορέα, για τη διαχείριση ενεργειακών κοιτασμάτων στον ελλαδικό χώρο, αποτελεί ένα πρώτο, σημαντικό βήμα. Μεγάλη εκκρεμότητα της χώρας μας, ωστόσο, παραμένει το γεγονός ότι δεν έχει προχωρήσει σε συμφωνία για τον καθορισμό Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ) με καμιά από τις γειτονικές χώρες. Η μοναδική διαπραγμάτευση που έφθασε σε συμφωνία ήταν αυτή με την Αλβανία, η οποία, όμως, βρίσκεται στον αέρα, λόγω απόφασης του Ανωτάτου Δικαστηρίου εκεί. Οι διαπραγματεύσεις με Αίγυπτο και Λίβηνο, που εξελίσσονται τα τελευταία χρόνια, κινούνται με πολύ αργούς ρυθμούς και, ιδιαίτερα στην πε-

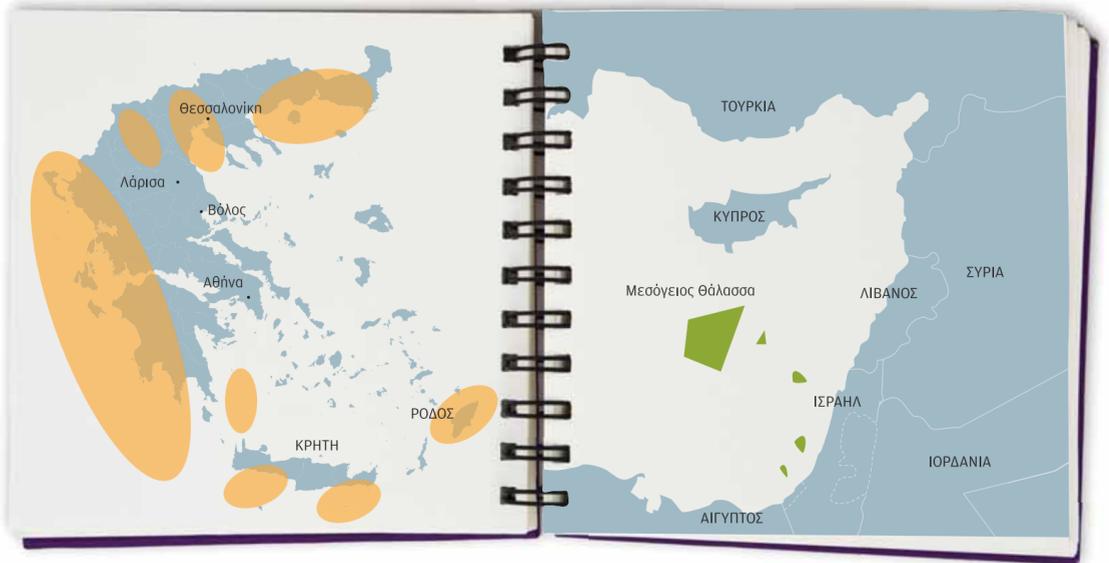
ρίπτωση της Αιγύπτου, αυτό οφείλεται σε σημαντικό βαθμό στις πιέσεις που ασκεί η Τουρκία.

Ο καθορισμός ΑΟΖ μεταξύ Ελλάδας και Κύπρου είναι ένα θέμα που επίσης τίθεται πιεστικά τον τελευταίο καιρό. Η Αθήνα δεν έχει προχωρήσει σε κάποια κίνηση σε αυτή την κατεύθυνση. Ωστόσο, διπλωματικές πηγές αναφέρουν ότι ενδεχόμενη συμφωνία θα είχε ένα πρόβλημα, όσον αφορά την ανατολική πλευρά της θαλάσσιας περιοχής, που αφορά την Τουρκία. Η ελληνική πλευρά δείχνει να μην επιθυμεί να ενεργοποιήσει τα αντανακλαστικά της Τουρκίας. Όπως όλα δείχνουν, η διαπραγμάτευση για τον καθορισμό υφαλοκρηπίδας, που συνεχίζεται μέσω των διερηνυτικών επαφών, θα λειτουργήσει ως μπουσούλα για τον καθορισμό και των υπολοίπων θαλάσσιων ζωνών με την Τουρκία. Βεβαίως, το μεγάλο «αγκάθι» παραμένει το Καστελόριζο.

Η Αγκυρα, με τον τρόπο της, στέλνοντας πλοία για έρευνες στη θαλάσσια περιοχή του Καστελόριζου, προσαθεί να κατοχυρώσει τη θέση της ότι δεν αναγνωρίζει θαλάσσιες ζώνες στο ακριτικό νησί. Κάτι τέτοιο, άλλωστε, θα σήμαινε τον αποκλεισμό της Τουρκίας από πρόσβαση σε μια μεγάλη θαλάσσια περιοχή, η οποία, υπό το φως των τελευταίων εξελίξεων, έχει αποκτήσει και ενεργειακό ενδιαφέρον. Ακόμη και χωρίς αυτή τη διάσταση, όμως, ο καθορισμός ΑΟΖ σημαίνει την αποκλειστική οικονομική εκμετάλλευση κάθε πλουτοπαραγωγικής δραστηριότητας που προκύπτει, για παράδειγμα της αλιείας.

Την ίδια στιγμή, η τουρκική πλευρά προσπαθεί διαρκώς να καλλιεργεί κλίμα αμφισβήτησης και διαμοιρασμού. Έτσι, στις εκτιμήσεις για ύπαρξη ενεργειακών κοιτασμάτων στο Αιγαίο, διά του Τούρκου υπουργού Επικρατείας, Εγκμεν Μπαγίς, εισήχθη η έννοια της συνεκμετάλλευσης, που συχνά - πυκνά επαναφέρονται οι Τούρκοι. Διπλωματικές πηγές αναφέρουν ότι τέτοια συζήτηση, σε επίσημο επίπεδο, δεν έχει υπάρξει. Ωστόσο, οι δημόσιες αναφορές Τούρκων αξιωματούχων ενδέχεται να υποκρύπτουν την πρόθεση της Αγκυρας να φέρει στο τραπέζι και αυτή τη διάσταση και να επιχειρήσει να την καταστήσει μέρος της διαπραγματεύσεως.

Οι ίδιες πηγές τονίζουν ότι δεν μπορεί να παραγνωρισθεί η επίπτωση που έχει το γεγονός ότι η Τουρκία έχει κερδίσει τη Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας και επιλέγει να αγνοεί τις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτή.



## Πιθανές περιοχές με πετρέλαιο στην Ελλάδα

Στον χάρτη απεικονίζονται οι περιοχές που συγκεντρώνουν τις μεγαλύτερες πιθανότητες για κοιτάσματα υδρογονανθράκων στην Ελλάδα. Οι έρευνες που έχουν γίνει στη χώρα μας είναι πολύ λίγες και για να διερευνηθούν οι όποιες εκτιμήσεις θα απαιτηθεί δουλειά σε βάθος χρόνου, γεωτρήσεις και επενδύσεις.

## Κοιτάσματα φυσικού αερίου στην Ανατολική Μεσόγειο

Τα κοιτάσματα φυσικού αερίου που εντόπισε το Ισραήλ, με τελευταίο και μεγαλύτερο το «Λεβιάθαν», αλλάζουν τον ενεργειακό χάρτη στην Ανατολική Μεσόγειο και δημιουργούν ελπίδες για ανάλογα πλούσια κοιτάσματα στην αποκλειστική οικονομική ζώνη της Κύπρου. Η Λευκωσία έχει αρχίσει ήδη έρευνες στον θαλάσσιο χώρο που γειτνιάζει με το «Λεβιάθαν».

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

## Αλλάζει ο χάρτης

**Οι αλλαγές** στον ενεργειακό χάρτη στη Λεκάνη της νοτιοανατολικής Μεσογείου αναμένεται να επηρεάσουν συνολικότερα τις γεωπολιτικές ισορροπίες στην περιοχή. Το Ισραήλ έχει προτείνει στην Ελλάδα τη δημιουργία υποθαλάσσιου αγωγού, που θα μεταφέρει στην ευρωπαϊκή αγορά το φυσικό αέριο του Λεβιάθαν. Το κοιτάσμα αναμένεται να είναι πλήρως εκμεταλλεύσιμο μέχρι το 2017. Την ίδια στιγμή, η Κύπρος έχει δώσει προτεραιότητα στις έρευνες στο επνομαζόμενο «οικόπεδο 12», το οποίο συνορεύει με την θαλάσσια περιοχή που εντοπίστηκε το κοιτάσμα Λεβιάθαν. Οι μέχρι τώρα εκτιμήσεις αναφέρουν ότι είναι μεγάλη πιθανότητα να βρεθεί εντός της κυπριακής ΑΟΖ αναλόγως δυναμικότητας κοιτάσμα φυσικού αερίου. Οι αντιδράσεις της Τουρκίας στη συμφωνία Ισραήλ - Κύπρου για τον καθορισμό ΑΟΖ, απορρίφθηκαν από την ισραηλινή πλευρά ως απολύτως αβάσιμες. Η Λευκωσία απέκτισε με αυτή τη συμφωνία έναν ισχυρό σύμμαχο. Ωστόσο, θεωρείται βέβαιο ότι πίσω από την καθυστέρηση κύρωσης της συμφωνίας Κύπρου - Αιγύπτου για τον καθορισμό ΑΟΖ από τη λιβανέζικη Βουλή, βρίσκεται τουρκικός δάκτυλος. Παράλληλα, η Χεζμπολάχ έχει απειλήσει το Ισραήλ με χρήση βίας σε περίπτωση που προχωρήσει σε άντληση φυσικού αερίου από περιοχές που η ίδια θεωρεί ότι ανήκουν στον Λίβανο. Το Ισραήλ απάντησε ότι θα υπερασπισθεί με κάθε μέσο τη δυνατότητα για πρώτη φορά στην ιστορία του να αποκτήσει ενεργειακή αυτονομία.

## Οι ΗΠΑ για τα κοιτάσματα

Του **ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΕΛΛΙΣ**

**Οι ΗΠΑ** τάσσονται υπέρ της συνεκμετάλλευσης στο Αιγαίο με το σκεπτικό ότι αυτή θα συμβάλει στην περαιτέρω εξομάλυνση των σχέσεων Ελλάδας - Τουρκίας, ενώ θα αποφέρει οικονομικά οφέλη και για τις δύο χώρες. Ταυτόχρονα, μια τέτοια εξέλιξη πιθανώς να προσφέρει δυνατότητες κερδοφορίας για αμερικανικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον εντοπισμό και την εξόρυξη πετρελαίου και φυσικού αερίου.

«Θα ήλπιζα, εάν υπήρχουν φυσικές πηγές ενέργειας στο Αιγαίο ή σε οποιαδήποτε άλλη αμφισβητούμενη περιοχή, αυτές να βοηθήσουν στην επίλυση του ζητήματος των συνόρων» είχε δηλώσει σε πρόσφατη συνέντευξη του στην «Κ» ο ειδικός απεσταλμένος του Στέιτ Ντιπάρτμεντ για την ενέργεια στην Ευρασία, Ρίτσαρντ Μόρνινγκσταρ. Είχε, δε, επικαλεσθεί την περίπτωση της Νορβηγίας και της Ρωσίας οι οποίες πέτυχαν, μετά την πάροδο 40 ετών, διευθέτησαν τα σύνορά τους στην Αρκτική.

Ο έμπειρος Αμερικανός αξιωματούχος, ο οποίος ασχολείται εδώ και δεκαετίες με τα ζητήματα της ενέργειας, έχοντας διατελέσει και σύμβουλος του προέδρου Κλίντον, ανέφερε ότι ακόμη και εάν η Ελλάδα και η Τουρκία δεν συμφωνήσουν, έχουν υπάρξει και άλλες περιπτώσεις όπου «χώρες κατέληξαν σε εμπορικές διευθετήσεις και άφησαν το θέμα της οριοθέτησης των συνόρων για το μέλλον». Με αυτό το σκεπτικό σημείωσε: «Μπορώ να φανταστώ μια περίπτωση, στο Αιγαίο ή σε κάποια άλλη αμφισβητούμενη περιοχή, όπου το οικονομικό όφελος είναι και για τις δύο χώρες τόσο μεγάλο που τις συμφέρει να καταλήξουν σε μια επιχειρηματική λύση, ακόμη και



**Το κοιτάσμα** Leviathan αλλάζει τον ενεργειακό χάρτη στην περιοχή.

**Τάσσονται υπέρ της συνεκμετάλλευσης στο Αιγαίο θεωρώντας πως θα συμβάλει στην περαιτέρω εξομάλυνση των σχέσεων Ελλάδας - Τουρκίας**

εάν δεν συμφωνούν στα συγκεκριμένα σύνορα».

### Ανατολική Μεσόγειος

Ταυτόχρονα, οι ΗΠΑ παρακολουθούν με ενδιαφέρον τη διαμόρφωση ενός νέου ενεργειακού χάρτη στην Ανατολική Μεσόγειο. Η ανακάλυψη κοιτασμάτων (Leviathan και άλλα μικρότερα) που υπολογίζονται σε 2 τρισεκατομμύρια κυβικά μέτρα φυσικού

αερίου -στις έρευνες πρωτοστατεί η αμερικανική εταιρεία Noble Energy- προσφέρει ενεργειακά και οικονομική αυτονομία στο Ισραήλ, αναβαθμίζει την Κύπρο, αλλά λειτουργεί και ως κίνητρο για την αναζήτηση συναφών κοιτασμάτων νοτιοανατολικά της Κρήτης. Όπως τόνισαν στην «Κ» αμερικανικοί κύκλοι που ασχολούνται με τα ενεργειακά ζητήματα, τα πιθανά σημαντικά οικονομικά οφέλη πείζουν για διακανονισμούς: από το Παλαιστινιακό έως την εξομάλυνση των σχέσεων του Ισραήλ με τον Λίβανο και τη Συρία, αλλά και στο τρίγωνο Αθήνας - Αγκυρας - Λευκωσίας. Πρόσθεσαν, δε, ότι αν δεν υπάρξουν διακρατικές συμφωνίες πολλές εταιρείες θα αποφύγουν να εμπλακούν σε διαδικασίες που θα χαρακτηρίζονται από συνεχείς τριβές και σε ορισμένες περιπτώσεις θα ελλοχεύει ακόμη και ο κίνδυνος τρομοκρατικής δραστηριότητας. Το χρονοδιάγραμμα δεν είναι ακόμη ιδιαίτερα πιεστικό, καθώς η εξόρυξη στην περιοχή υπολογίζεται ότι δεν θα μπορεί να αρχίσει πριν από το 2016.

Σε ό,τι αφορά το μείζον ζήτημα της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης, στη συνέντευξή του στην «Κ» ο κ. Μόρνινγκσταρ είχε αναγνωρίσει το εύλογο δικαίωμα της Ελλάδας να ανακρίψει τη δική της ΑΟΖ, αλλά είχε σπεύσει να σημειώσει ότι «παραμένουν ερωτήματα σχετικά με τις νομικές συνέπειες της ΑΟΖ, όπως για παράδειγμα εάν μια χώρα μπορεί να αποκλείσει από την ΑΟΖ έναν υποθαλάσσιο αγωγό».

Η θέση αυτή αποκτά τώρα αυξημένη σημασία, καθώς η φυσική πορεία της πιθανής μεταφοράς φυσικού αερίου από τα κοιτάσματα της Ανατολικής Μεσογείου προς την Ευρώπη περνά μέσω της ελληνικής ΑΟΖ.

## Οι διαφορές παραμένουν παρά την όποια αλλαγή κλίματος

Τα συμπεράσματα, τα μηνύματα, αλλά και το παρασκήνιο από τη μαραθώνια συνάντηση Παπανδρέου - Ερντογάν στο Ερζερούμ

Της απεσταλμένης μας στο ΕΡΖΕΡΟΥΜ **ΔΡΑΣΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

**Τη διαπίστωση** ότι, παρά την εμφανειακή αλλαγή κλίματος στις ελληνικο-τουρκικές σχέσεις και τη δεδηλωμένη επιθυμία της ελληνικής κυβέρνησης για βήματα προσέγγισης, οι διαφορές ανάμεσα στις δύο χώρες παραμένουν, ανέδειξε η επίσκεψη, προχθές, του πρωθυπουργού κ. Γιώργου Παπανδρέου στο Ερζερούμ της Τουρκίας. Ο Έλληνας πρωθυπουργός, απευθυνόμενος στους διπλωματικούς εκπροσώπους της γειτονίας, αλλά και προσωπικά στον κ. Ερντογάν, απύθνητο πρόσκληση - πρόκληση προς τον Τούρκο πρωθυπουργό για αποφάσεις και κινήσεις που θα οδηγήσουν σε ουσιαστική μετάβαση των διμερών σχέσεων σε μια νέα εποχή. Κάτω από την πίεση και του κλίματος στην Ελλάδα, όπου η αριθμητική και ποιοτική αναβάθμιση των τουρκικών προκλήσεων στο Αιγαίο προκάλεσε έντονες αντιδράσεις, ο κ. Παπανδρέου ανέβασε τους τόνους για το θέμα των υπερπηχέσεων, προβαίνοντας, επί της ουσίας, σε δημόσιο διάβημα προς τον Τούρκο ομόλογό του. Προειδοποίησε, μάλιστα, ότι οι κινήσεις αυτές δεν πρόκειται να αλλάξουν το καθεστώς στο Αιγαίο. Επι-

πλέον, επανέφερε το θέμα της παραπομπής του ζητήματος της υφαλοκρηπίδας στη Χάγη, αφήνοντας να εννοηθεί ότι, παρά την εντατικοποίηση των διερηνυτικών επαφών, δεν υπάρχουν σημάδια ορατής κατάληξης τους και συμφωνίας για λύση. Έτσι, δι-

**Συζήτηση για υφαλοκρηπίδα, Αιγαίο, λαθρομετανάστευση, υπερπηχέσεις Κυπριακό**

λωσε ότι μετά την πάροδο εύλογου χρονικού διαστήματος, οι δύο χώρες θα πρέπει να προσφύγουν στη διεθνή δικαιοσύνη.

Της ομιλίας του κ. Παπανδρέου προς τους Τούρκους πρέσβεις είχε προηγηθεί μαραθώνια συνάντησή του με τον κ. Ερντογάν. Η προγραμματισμένη για 1,5 ώρα συνάντηση, τελικά διήρκεσε περισσότερο από τρεις ώρες, με τους υπουργούς Εξωτερικών κ. Δημήτρη Δρούτσα και Αχμέτ Νταβούτογλου, που είχαν τη δική τους συνάντηση, να συνοδεύουν τους δύο



**Η προγραμματισμένη** για μίαμιση ώρα συνάντηση μεταξύ των δύο πρωθυπουργών, Γ. Παπανδρέου - Ρ. Ερντογάν, τελικά διήρκεσε περισσότερο από τρεις ώρες.

πρωθυπουργούς κατά το δεύτερο μισό. Η συνάντηση εξελίχθηκε σε εφ' όλης της ύλης συζήτηση για τα διμερή θέματα, για υφαλοκρηπίδα, Αιγαίο, για το ζήτημα της λαθρομετανάστευσης, που αναβαθμίστηκε λόγω της εξαγγελίας από ελληνικής πλευράς της πρόθεσης για κατασκευή φράχτη στον Εβρο, για το Κυπριακό, την κατάσταση στη Μέση Ανατολή.

Σύμφωνα με απόλυτα διασταυρωμένες πληροφορίες, αμέσως μετά τη μαραθώνια συνάντηση, ο κ. Παπανδρέου, που αποσύρθηκε στο δωμάτιό του για περίπου μία ώρα, ξαναείδε με τους συνεργάτες του σημείο προς σημείο το κείμενο της ομιλίας και πραγματοποιήσει αρκετές τροποποιήσεις. Το τελικό κείμενο δείχνει ότι, προφανώς, στη διάρκεια της μαραθώνιας συζήτησης δεν προέκυψαν συγκλίσεις σε κομβικά θέματα, που θα επέτρεπαν έναν πιο θετικό τόνο ομιλίας.

Πάντως, ο κ. Παπανδρέου επανέλαβε τη διάθεσή του να συνεχίσει να εργάζεται για την επίλυση των διαφορών με την Τουρκία, λέγοντας χαρακτηριστικά πως, εάν δεν πίστευε σε αυτή την προοπτική, δεν θα πραγματοποιούσε την επίσκεψη στο Ερζερούμ. Είχε προηγηθεί ένα δύσκολο διήμερο για τον Έλληνα πρωθυπουργό, ο οποίος έγινε

δέκτες εισπηγήσεων για αλλαγές στο πρόγραμμα της επίσκεψης, ακόμη και για ακύρωσή της, καθώς, μόλις δύο ημέρες πριν, οκτώ τουρκικά μαχητικά πέταξαν πάνω από το Αγαθονήσι. Μέρος του διπλωματικού σώματος έστειψε να επισφαιρίσει ότι η Αθήνα θα πρέπει να ανεβάσει τους τόνους της αντίδρασής της, καθώς οι υπερπηχέσεις θα παγιωθούν, όπως παγιώθηκαν οι παραβιάσεις και παραβιάσεις του FIR Αθηνών.

Ο κ. Ερντογάν επιβεβαίωσε με την ομιλία του ότι η απόσταση ανάμεσα στις δύο πλευρές παραμένει. Έτσι, αναφέρθηκε γενικόλογα σε μια λύση Αιγαίου, με βάση τα συμφέροντα των δύο χωρών, ενώ μίλησε για αμοιβαίες κινήσεις όσον αφορά τις πιέσεις αεροσκαφών, ενώ δεν απάντησε στην πρόσκληση Παπανδρέου για προσφυγή στη Χάγη.

Για το θέμα του Οικουμενικού Πατριαρχείου, για άλλη μια φορά το έθεσε σε βάση αμοιβαιότητας με τη μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης, ενώ για το ζήτημα της λαθρομετανάστευσης, για το οποίο ο κ. Παπανδρέου επισήμανε την ανάγκη συνεργασίας των δύο χωρών και εμπλοκής της Ε.Ε., ουσιαστικά ανέφερε ότι η Τουρκία δεν θα αντιδράσει στην κατασκευή φράχτη στον Εβρο.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	-----------	------

# Δύο σενάρια σωτηρίας για την Ευρώπη

Ποια βήματα εξετάζουν σε Βρυξέλλες, Βερολίνο και Παρίσι ως απάντηση στις αγορές, που συνεχίζουν να πνέζουν τις κόρες του Νότου

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΖΗΡΑ**

**Η προκρίση** του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSM) με περισσότερα κεφάλαια και η δυνατότητα να αγοράζει, αντί της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, κρατικά ομόλογα από τη δευτερογενή αγορά είναι ένα από τα επικρατέστερα σενάρια που εξετάζονται σε Βρυξέλλες, Βερολίνο και Παρίσι, ως απάντηση στην αυξανόμενη πίεση των αγορών στις χώρες του ευρωπαϊκού Νότου και ενδεχομένως ως ένα πρώτο βήμα στην κατεύθυνση της δημιουργίας ευρωομολόγου, σε επόμενη φάση. Τουλάχιστον, αυτή είναι η προσδοκία πολλών στην Ευρώπη, μεταξύ αυτών και στην Αθήνα. Το θέμα της ενίσχυσης των κεφαλαίων και των αρμοδιοτήτων του EFSM πιθανόν να εξεταστεί αύριο στο European Working Group (EWG), που προετοιμάζει τα Eurogroup, και να αποφασιστεί στη συνεδρίαση των υπουργών Οικονομικών



**Κρίσιμη** η συνεδρίαση των υπουργών Οικονομικών της Ευρωζώνης, στις 17 Ιανουαρίου, με τη συμμετοχή και του κ. Παπακωνσταντίνου.

**Η γερμανική κυβέρνηση φαίνεται να είναι πλέον ανοιχτή σε πιο δυναμική ευρωπαϊκή απάντηση στην κρίση χρέους**

της Ευρωζώνης, στις 17 Ιανουαρίου. Στην Ευρώπη οι διεργασίες για μια αποτελεσματική λύση στην κρίση χρέους έχουν ενταθεί το τελευταίο διάστημα, καθώς η γενικότερη εκτίμηση είναι πως η κατάσταση στις αγορές θα επιδεινωθεί τις επόμενες εβδομάδες, αφού:

**1. Τα κράτη της Ευρωζώνης** στο πρώτο τρίμηνο θα πρέπει να αντιλήσουν το ιλιγγιώδες ποσό των 500 δισ. ευρώ για την αναχρηματοδότηση του χρέους τους και την κάλυψη των ελλειμμάτων τους.

**2. Οι διεθνείς οίκοι** πιστοληπτικής αξιολόγησης θα προχωρήσουν πιθανότατα σε υποβαθμίσεις κάποιων κρατών.

**3. Η Πορτογαλία** δεν θα μπορέσει να αποφυγή τελικά την προσηφύγη στον ευρωπαϊκό μηχανισμό διάσωσης (EFSM). Το κόστος δανεισμού της χώρας αυξάνεται αλματωδώς και τον Απρίλιο έχει μεγάλες λήξεις ομολόγων, που δύσκολα θα μπορέσει να αναχρηματοδοτήσει με τόσο υψηλό κόστος. Ενδεικτικό της εντεινόμενης ανησυχίας

στις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες είναι το γεγονός ότι συζητήθηκε ακόμη και το ενδεχόμενο να συγκληθεί έκτακτο Eurogroup, πριν από τις 17 Ιανουαρίου, αλλά η ιδέα απορρίφθηκε, λόγω της αρνητικής στάσης της Γερμανίας. Πάντως, όπως σημειώνουν αρμόδιοι κοινοτικοί παράγοντες, η γερμανική κυβέρνηση φαίνεται να είναι πλέον πιο ανοιχτή σε πιο δυναμική ευρωπαϊκή απάντηση στην κρίση χρέους.

Σε αυτήν τη φάση, δεν υπάρχει συναίνεση στην έκδοση ευρωομολόγου για την κάλυψη των δανειακών αναγκών των κρατών-μελών. Η Γερμανία εξακολουθεί να απορρίπτει μετ' επιτάσεως την ιδέα. Ωστόσο, καθώς η κρίση οξύνεται και επεκτείνεται και σε άλλες χώρες της Ευρωζώνης, δημιουργείται η προσδοκία ότι οι σχετικές συζητήσεις θα ωριμάσουν γρήγορα. Δεν είναι τυχαίο ότι την Παρασκευή είδαν το φως της δημοσιότητας πληροφορίες, σύμφωνα με τις οποίες ο Νικόλα Σαρκοζί έχει επεξεργαστεί πρόταση για τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού υπ. Οικονομικών ή ακριβέστερα ενός ευρωπαϊκού οργανισμού διαχείρισης χρέους. Το παράδοξο είναι ότι στην Ελλάδα κάποιος από τους πιο ένθερμους υποστηρικτές του ευρωομολόγου (όπως η συλλέγουσα υπογραφές κ. Βάσω Παπανδρέου ή ο πρόεδρος της Ν.Δ. κ. Αντώνης Σαμαράς) είναι ταυτόχρονα και κατά του Μνημονίου. Δείχνουν, έτσι, να αγνοούν ότι το ευρωομολόγο ή οποίο άλλο μέτρο στην κατεύθυνση μιας πιο στενής οικονομικής διακυβέρνησης, θα προϋποθέτει δημοσιονομικές πολιτικές και στόχους αντιστοιχούς ή ακόμη και σκληρότερους από αυτούς του Μνημονίου.

Πάντως, αν το ευρωομολόγο δεν είναι ακόμη στην ημερήσια διάταξη, μια πρόδρομη μορφή του θα είναι αυτό που θα εκδοθεί για να χρηματοδοτήσει τον EFSM, τα κεφάλαια του οποίου, σύμφωνα με εκτιμήσεις, μπορούν να ξεπεράσουν τα 1,5 τρις. ευρώ από 750 δισ. σήμερα.

## Επιμήκυνση

Η ελληνική κυβέρνηση περιμένει με αγωνία τις αποφάσεις των Ευρωπαίων, αφού έχει καταστεί πλέον σαφές ότι, εάν δεν βρεθεί κάποια αξιοπιστη ευρωπαϊκή απάντηση στην κρίση χρέους, δεν θα αποκλιμακωθούν εύκολα ούτε τα spreads των ελληνικών ομολόγων. Το Δευτέρα, στη συνεδρίαση του EWG θα διαπιστωθεί εάν τα μέλη της Ευρωζώνης είναι έτοιμα να προωθήσουν την έγκριση της επιμήκυνσης του δανείου των 110 δισ. ευρώ στο επόμενο Eurogroup. Ο Γερμανός υπουργός Οικονομικών κ. Β. Σόιμπλε είχε πει στον κ. Παπακωνσταντίνου ότι τον Ιανουάριο θα είναι πολιτικά έτοιμος να προωθήσει το θέμα στο Κοινοβούλιο της χώρας του. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει εισηγήσει θετικά στην επιμήκυνση όλου του ποσού, δηλαδή και των δόσεων που έχουν ήδη καταβληθεί. Με το ΔΝΤ, το θέμα της επιμήκυνσης για τις δόσεις που έχει ήδη καταβάλει (9,5 δισ. ευρώ, περίπου), είναι τεχνικά και νομικά πιο πολύπλοκο, οπότε είναι πιθανό να ισχύσει μόνο για τις επόμενες δόσεις.

## Η κρίσιμη ατζέντα των επόμενων ημερών

- 1** **Αύριο συνεδριάζει το European Working Group (EWG)** που προετοιμάζει τα Eurogroup. Θα εξεταστεί, μεταξύ άλλων, την ενίσχυση του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.
- 2** **Εως το τέλος της ερχόμενης εβδομάδας αναμένεται** κατά πάσα πιθανότητα να δοθεί στη δημοσιότητα η αξιολογική έκθεση της Fitch για τις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας και των ομολόγων της.
- 3** **Στις 17 Ιανουαρίου συνεδριάζει το συμβούλιο των υπουργών Οικονομικών της Ευρωζώνης** όπου το θέμα θα συζητηθεί και επισήμως, χωρίς όμως να είναι σίγουρο ότι θα ληφθούν και αποφάσεις.
- 4** **Μέσα στον Ιανουάριο εξετάζεται το ενδεχόμενο της σύγκλησης μιας έκτακτης συνόδου κορυφής** όπου θα συζητηθεί η κατάσταση στην Ευρωζώνη κι ενδεχομένως το θέμα του ευρωομολόγου.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

## Επαφές με τους οίκους αξιολόγησης

**Καθοριστικές** σημασίες επαφές θα έχει αυτή την εβδομάδα το οικονομικό επιτελείο με τους οίκους πιστοληπτικής αξιολόγησης, που έχουν προειδοποιήσει με υποβάθμιση της ελληνικής οικονομίας. Η υποβάθμιση είναι μάλλον αναπόφευκτη ειδικά σε ό, τι αφορά τη Fitch, η οποία προς το παρόν διατηρεί την πιστοληπτική αξιολόγηση της Ελλάδας σε υψηλότερο επίπεδο από τη Moody's και τη S&P. Ωστόσο, είναι κρίσιμη το εύρος της υποβάθμισης. Εάν η Fitch υποβαθμίσει την Ελλάδα έως δύο βαθμίδες με σταθερές προοπτικές (και όχι αρνητικές), κάποια από τις τιτλοποιήσεις των ελληνικών τραπεζών θα συνεχίσουν να είναι επιλεγμένες από την EKT ως ενέχυρα για την παροχή ρευστότητας. Εάν η υποβάθμιση είναι μεγαλύτερη, οι τίτλοι δεν θα είναι επιλεγμένοι, με συνέπεια να ενταθεί το πρόβλημα ρευστότητας του τραπεζικού συστήματος. Υπό

αυτή την έννοια, κρίσιμο είναι και το πότε θα λάβει την απόφασή της η Fitch. Εάν υπάρχει προοπτική στο επόμενο Eurogroup να ληφθούν αποφάσεις για την αντιμετώπιση της κρίσης, το υπουργείο Οικονομικών θα ήθελε η Fitch να περιμένει ώστε να τις λάβει υπόψη της. Αντίστοιχες προσπάθειες καταβάλλονται και με τη Moody's, ώστε να συνεχίσουν να είναι επιλεγμένες ως ενέχυρα κάποιες καλυμμένες ομολογίες τραπεζών. Η Τράπεζα της Ελλάδος και οι διοικήσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων έχουν κάνει ασκήσεις προσομοίωσης για τις επιπτώσεις που θα έχουν στη ρευστότητα εναλλακτικά σενάρια υποβάθμισης. Στο «καλό» σενάριο της μικρής κλίμακας υποβάθμισης, τα 25 δισ. των εγγυήσεων του Δημοσίου, που διανεμήθηκαν πρόσφατα, επαρκούν. Στο χειρότερο σενάριο, το Δημόσιο θα υποχρεωθεί να εκδώσει νέες εγγυήσεις.

## Περιοδεία Παπανδρέου προς αναζήτηση μιας συνολικής λύσης

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΩ**

**Οι επόμενοι δύο μήνες** θα βρουν τον κ. Γ. Παπανδρέου στους ευρωπαϊκούς δρόμους. Ο πρωθυπουργός βρίσκεται για δεύτερη φορά σε 12 μήνες στην ίδια αφετηρία με τον Ιανουάριο του 2010. Πέρισμα, στόχος ήταν η εξασφάλιση ενός τρόπου αποφυγής της στάσης πληρωμών. Φέτος, σε ένα πολύ διαφορετικό περιβάλλον, όπου η κρίση απειλεί πλέον το σύνολο της Ευρωζώνης, ο κ. Παπανδρέου θέτει ένα ευρύτερο διακύβευμα, αυτό της επίλυσης του ελλείμματος οικονομικής διακυβέρνησης Ε. Ε.

Συγκεκριμένα και τακτικοί συνομιλητές του αναφέρουν ότι, πλέον, το ελληνικό πρόβλημα δεν είναι παρά μια ψηφίδα σε ένα μωσαϊκό από το οποίο δεν απουσιάζει καμία ευρωπαϊκή χώρα, ούτε καν αυτή η κρατιά Γερμανία. Οι πλέον κυνικοί παρατηρητές επισμαίνουν ότι η γενικευμένη κρίση στην αγορά ομολόγων και ο ολοένα ακριβότερος δανεισμός πολλών κρατών θα αναγκάσουν ακόμη και τη Γερμανία να συμβιβαστεί με μια συνολική λύση, στην οποία θα χωρούν ισχυροί και αδύναμοι μαζί.

## Μπροστά από την τρικόα

Στην περίπτωση αυτή, εκτιμώνται οι ίδιες πηγές, η Ελλάδα αφήνεται να διασωθεί από την «αυτοεκπληρούμενη» προφητεία για οδύνηρη αναδιάρθρωση του χρέους της, αφήνεται από μέρος του προβλήματος θα μετατραπεί σε μέρος της λύσης. Η προσδοκία αυτή πολλών στην κυβέρνηση αποτελεί και το κύριο επιχείρημα που χρησιμοποιεί ο κ. Παπανδρέου όταν ζητεί από τους υπουργούς του επιτάχυνση των ρυθμών. Ο πρωθυπουργός επιθυμεί η κυβέρνηση να βρίσκεται, ει δυνατόν, μπροστά από τους στόχους που θέτει κάθε φορά η τρικόα.

Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται και η βιασύνη του κ. Παπανδρέου να προχωρήσει το «άνοιγμα» των λεγόμενων κλειστών επαγγελματιών, που είναι στην τρικόα σημαντική προϋπόθεση προκειμένου να συνεχισθεί η απορρόπηση πορείας του προγράμματος. Πέραν όμως της τρικόας, ο πρωθυπουργός βασικά δεν θέλει να βρίσκεται εκτεθειμένος στην κριτική συναδέλφων του ή θεσμικών παραγόντων της Ε. Ε. όταν ταξιδεύει εκτός Ελλάδος, ώστε να έχει τη δυνατότητα να διαπραγματεύεται δίχως προβλήματα.

Ο κ. Παπανδρέου δεν θα ταξιδεύει μόνο ως τις Βρυξέλλες. Αναμένεται να επισκεφθεί και άλλες ευρωπαϊκές πρωτεύουσες, προς αναζήτηση συμβασιών για το ευρωομολόγο. Για τη συ-

## Η πρόταση Ολι Ρεν για το ευρωομολόγο

**Επίσημο** στη δημιουργία του ευρωομολόγου είναι η πρόταση που εξετάζει ο αρμόδιος για τα Οικονομικά επίτροπος Ολι Ρεν, η οποία, ενδεχομένως, θα υποβληθεί στην προσεχή συνάντηση κορυφής. Το σχέδιο, που βρίσκεται ακόμη υπό συζήτηση και δεν έχει επιβεβαιωθεί σε πολιτικό επίπεδο, προβλέπει τη συμμετοχή όλων των κρατών της Ευρωζώνης και, ενδεχομένως, των υπολοίπων κρατών της Ένωσης. Μέσω του ευρωομολόγου θα μπορούσε να καλυφθεί, σταδιακά, σημαντικό μέρος των αναγκών δανεισμού των κρατών. Στον πρώτο χρόνο λειτουργίας του ευρωομολόγου θα εξημερευθούν οι ανάγκες των κρατών που υφίστανται τις μεγαλύτερες πιέσεις (Ιρλανδία, Πορτογαλία και Ελλάδα). Παράλληλα της ίδιας πρότασης είναι η ανταλλαγή ομολόγων σε κυκλοφορία με νέες εκδόσεις, χωρίς πάντως να υπάρξει haircut. Η αγορά ομολόγων θα δεχτεί χωρίς ιδιαίτερες αντιρρήσεις παρόμοια λύση, κυρίως επειδή αποτελεί ισχυρή διέξοδο από την παρούσα κρίση. Πάντως, η συμμετοχή στον μηχανισμό του ευρωομολόγου θα συνοδευθεί με την αποδοχή από τα κράτη ενός συστήματος κανόνων «αυτομάτων ποινών», όπως παγίως απαιτεί η Γερμανία. Σε προηγούμενο σχέδιο έκδοσης ευρωομολόγων προβλέπεται επίσης ότι η διευκόλυνση θα συνοδεύεται με την παραχώρηση στην Επιτροπή (ή σε όποια άλλη Αρχή έκδοσης) μέρους της φορολογικής πολιτικής.

ΜΠΑΜΠΗΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

## Ζητούνται 63,6 δισ. ευρώ μέσα στο 2011

Του **ΣΩΤΗΡΗ ΝΙΚΑ**

**Παρά την προστασία** που παρέχει το κοινό νόμισμα στην Ευρώπη, το πρώτο τρίμηνο του 2011 οι αδύναμες, περιφερειακές χώρες της Ευρωζώνης θα επιδοθούν σε έναν αγώνα που θα παραπέμψει εν πολλοίς στο «ο θάνατός σου, η ζωή μου». Ιρλανδία, Πορτογαλία, Ισπανία, Ιταλία και Ελλάδα θα χρειαστεί να «σπκώσουν» από τις αγορές στο διάστημα αυτό το ποσό των 163 δισ. ευρώ και μάλιστα σε ένα περιβάλλον που πάει από το κακό στο χειρότερο.

Η Ελλάδα, βέβαια, έχει εξασφαλισμένα τα κεφάλαια που χρειάζεται για να αναχρηματοδοτήσει τις λήξεις του πρώτου τριμήνου από τον μηχανισμό στήριξης. Και αυτό είναι ένα πλεονέκτημα για τη χώρα, εφόσον, φυσικά, προχωρήσει στις δύσκολες μεταρρυθμίσεις που προβλέπονται στο Μνημόνιο και δεν της «ξεφύγει» ο προϋπολογισμός.

## Η επιμήκυνση

Ενα άλλο «πλεονέκτημα» είναι ότι μέχρι τη τέλη Φεβρουαρίου αναμένεται να εγκριθεί και από την Ευρώπη η επιμήκυνση της περιόδου αποπληρωμής των δανείων του μηχανισμού, δεδομένου ότι από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) η διαδικασία έχει πάρει «πράσινο φως». Το «πλεονέκτημα» αυτό, όμως, φαίνεται ότι σιγά σιγά μετατρέπεται σε μειονέκτημα. Και αυτό γιατί η αγορά βλέπει πως έρχεται και η σειρά των ιδιωτών να παράσχουν περισσότερο χρόνο στην Ελλάδα για να τους αποπληρώσει. Ο φόβος αυτός απορρέει από δύο παράγοντες:



Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

• **Πρώτον**, από το γεγονός ότι το ΔΝΤ -που όποια χώρα δανείζει θέτει ως όρο να αποπληρωθεί πρώτο και μετά οι άλλοι- συμφωνεί στην επιμήκυνση της αποπληρωμής του για την Ελλάδα.

• **Δεύτερον**, όλοι γνωρίζουν ότι έτσι όπως είναι δομημένος ο μηχανισμός στήριξης της Ελλάδας, μετά το 2013 τα δύο τρίτα περίπου του ελληνικού χρέους θα βρίσκονται στα ταμεία του ΔΝΤ, των χωρών της Ευρωζώνης, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) και των ελληνικών τραπεζών. Και όλοι αυτοί θα έχουν συμφωνήσει ότι να πληρωθούν αργότερα από ό, τι προβλεπόταν αρχικώς.

Ετσι, πολλοί είναι εκείνοι που θεωρούν ότι κάποια στιγμή, από το 2013 και μετά, ίσως ζητηθεί και από τους ιδιώτες επενδυτές που κατέχουν ελληνικά ομόλογα να δεχθούν να επιμηκύνουν τον χρόνο αποπληρωμής τους. Αλλιώς, αυτός είναι και ο λόγος που πλήττονται τα ελληνικά ομόλογα αυτή τη στιγμή, σύμφωνα με διεθνείς αναλυτές που μίλησαν στην «Κ».

Στο μεταξύ, όμως, θα πρέπει να επιλυθούν άλλα, πιο βραχυπρόθεσμα

πληρωθούν αργότερα από ό, τι προβλεπόταν αρχικώς.

Ετσι, πολλοί είναι εκείνοι που θεωρούν ότι κάποια στιγμή, από το 2013 και μετά, ίσως ζητηθεί και από τους ιδιώτες επενδυτές που κατέχουν ελληνικά ομόλογα να δεχθούν να επιμηκύνουν τον χρόνο αποπληρωμής τους. Αλλιώς, αυτός είναι και ο λόγος που πλήττονται τα ελληνικά ομόλογα αυτή τη στιγμή, σύμφωνα με διεθνείς αναλυτές που μίλησαν στην «Κ».

Στο μεταξύ, όμως, θα πρέπει να επιλυθούν άλλα, πιο βραχυπρόθεσμα

# ΤΟ **must** ΠΡΩΤΟ ΟΛΟ ΤΟ 2010!

# 89.100

# 77.570

# 73.331

# 52.497

# must

Madame Figaro

Όμικρον

Cosmopolitan

Μέσος όρος αναγνωσιμότητας Ιανουάριος - Οκτώβριος 2010  
σε δείγμα 6000 ατόμων



Τα αποτελέσματα προέκυψαν από 10 έρευνες αναγνωσιμότητας της  
το διάστημα Ιανουαρίου - Οκτωβρίου 2010.



ΕΙΔΙΚΕΣ • ΕΚΔΟΣΕΙΣ  
www.sppmedia.com

# Χρονιά-σταθμός για τον Νικολά Σαρκοζί

Με ένα καταστροφικό για τη δημοτικότητά του 2010, καλείται να κρατήσει ισχυρή την εικόνα του και της Γαλλίας διεθνώς

Το πρώτο δεκαπενθήμερο του Ιανουαρίου στη Γαλλία γίνονται μια σειρά από εκδηλώσεις γνωστές ως «οι προεδρικές ευχές» - είναι οι ευχές του προέδρου της χώρας για το Νέο Έτος. Σε μία από αυτές τις εκδηλώσεις-κατάλοιπα της μοναρχίας από τις οποίες βρίσκεται η Γαλλική Δημοκρατία, ο ηγέτης της Γαλλίας δέχεται εκπροσώπους των θεσμών του έθνους. Ο Γάλλος πρόεδρος εύχεται για το Νέο Έτος και κατόπιν απευθύνεται στους επιχειρηματίες, στους αγρότες, στους συνδικαλιστές, στους ηγέτες των ενόπλων δυνάμεων και τους διπλωμάτες και εκφωνεί ομιλίες που περικλείουν τις βασικές γραμμές της πολιτικής που θα ακολουθήσει. Αυτό τον Ιανουάριο είναι βέβαιο ότι ένα θέμα θα επανέλθει συχνά στις ομιλίες του προέδρου. Ο ρόλος και η ηγεσία της Γαλλίας σε έναν ταραγμένο κόσμο.

**Ως επικεφαλής του G8 και του G20, θα ζητήσει μεταρρυθμίσεις στο διεθνές νομισματικό σύστημα και στη λειτουργία της αγοράς προϊόντων, όπως το πετρέλαιο και τα σιτηρά**

Την 1η Ιανουαρίου, η Γαλλία του Σαρκοζί ανέλαβε επικεφαλής του G8, των 20 αναπτυσσόμενων χωρών στον κόσμο. Για έναν ηγέτη όπως ο Σαρκοζί, ο οποίος απολαμβάνει να βρίσκεται στα φώτα της δημοσιότητας, το να αναλάβει η χώρα του τις συγκεκριμένες θέσεις είναι θεοσταλτή ευκαιρία για να λάμψει στη διεθνή σκηνή.

Ο Σαρκοζί αναμένεται να συναντηθεί με τον Μπαράκ Ομπάμα στην Ουάσινγκτον στις 20 Ιανουαρίου, κατόπιν να βρεθεί στο Νταβός για το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ στις 27 Ιανουαρίου, και στη συνέχεια πρόκειται να μεταβεί στην Αντίς Αμπέμπα για διάσκεψη της Αφρικανικής Ένωσης. Η σύνοδος κορυφής του G8 αναμένεται να γίνει στην Ντοβίλ τον ερχόμενο Μάιο, και η σύνοδος κορυφής του G20 στις Κάννες τον ερχόμενο Νοέμβριο. Το διάστημα μεταξύ αυτών των δύο συνόδων, ο Γάλλος πρόεδρος ετοιμάζει διασκέψεις για συγκεκριμένα ζητήματα όπως η νομισματική σταθεροποίηση, το Διαδίκτυο και η βοήθεια προς την Αφρική. Ωστόσο, τα διεθνή ζητήματα δεν είναι τα μόνα που θα τον απασχολήσουν τους επόμενους 12 μήνες.

Το 2010 υπήρξε καταστροφικό για τον Σαρκοζί. Με τις απεργίες, τα σκάνδαλα και τη γενική οικονομική ύφεση, τα ποσοστά της δημοτικότητάς του έχουν πέσει στο ναδίρ, στο 24%. Μέχρι τον Μάιο του 2012 που θα διεξαχθούν οι προεδρικές εκλογές στις οποίες εκτιμάται ότι θα είναι υποψήφιος, ο Σαρκοζί θα πρέπει να βελτιώσει την εικόνα και τη θέση του.

Πριν από δύο χρόνια, όταν η Γαλλία κατείχε την προεδρία της Ε.Ε., και είχε αρχίσει η οικονομική κρίση και είχε ξεσπάσει ο πόλεμος της Ρωσίας με τη Γεωργία, οι μετοχές του Σαρκοζί ανέβηκαν κατακόρυφα. Οι Γάλλοι αναμένουν από τους ηγέτες τους να έχουν ισχυρή παρουσία στον κόσμο. Ως επικεφαλής του G8 και του G20, ο Σαρκοζί θα ζητήσει μεταρρυθμίσεις στο διεθνές νομισματικό σύστημα, και θα ζητήσει επίσης την εφαρμογή νέων κανόνων για τη λειτουργία της αγοράς προϊόντων όπως το πετρέλαιο και τα σιτηρά. Θα επιδιώξει επίσης να διευρύνει την έννοια της παγκόσμιας οικονομικής διακυβέρνησης μέσω του G20.

Υπάρχει και ένα ακόμη όφελος για τον Σαρκοζί από τη διεθνή πολιτική της Γαλλίας τους επόμενους 12 μήνες. Όλα δείχνουν ότι ο πιθανότερος αντίπαλος του Σαρκοζί στις προεδρικές εκλογές του 2012 θα είναι ο Ντομινίκ Στρος Καν, πρώην υπουργός Οικονομίας των Σοσιαλιστών και νυν επικεφαλής του ΔΝΤ, του οποίου η θητεία λήγει τον Νοέμβριο του 2012. Αν οι εκλογές γίνονταν σήμερα, ο Στρος Καν θα κέρδιζε κατά κράτος τον Σαρκοζί. Ωστόσο, μέρος της αποστολής του Σαρκοζί για το 2011 είναι να εμπλέξει το ΔΝΤ όσο περισσότερο μπορεί στις πρωτοβουλίες του G8 και του G20 αυξάνοντας τις αρμοδιότητες του Στρος Καν. Σε αυτή την περίπτωση, ο Στρος Καν είτε θα συμπεράνει ότι η θέση στο ΔΝΤ είναι πολύ σημαντική για να την εγκαταλείψει, είτε, αν την εγκαταλείψει, η δημοτικότητά του θα έχει τρωθεί. Όπως και αν έχουν τα πράγματα, το 2011 θα είναι καθοριστική χρονιά για τον Νικολά Σαρκοζί.



Ο Νικολά Σαρκοζί στο πρωτοχρονιάτικο μήνυμά του. Από τον Ιανουάριο ένα θέμα θα επανέλθει στις ομιλίες του. Και αυτό θα είναι ο ρόλος της Γαλλίας σε έναν ταραγμένο κόσμο.

## Προεδρία G8/G20

Η Γαλλία ανέλαβε την προεδρία του G8 και του G20 την 1η Ιανουαρίου



## Οι γαλλικές προτεραιότητες

- ✓ Αναμόρφωση του παγκόσμιου νομισματικού συστήματος
- ✓ Σταθεροποίηση των τιμών των πρώτων υλών
- ✓ Ενίσχυση της παγκόσμιας διακυβέρνησης



Νικολά Σαρκοζί, Πρόεδρος της Γαλλίας

## Ανεργία, χαμηλοί μισθοί και ύφεση το πρόβλημα

Της ANGELETTA CHRISAFIS THE GUARDIAN

Ο Γάλλος πρόεδρος, Νικολά Σαρκοζί, ανέλαβε την 1η Ιανουαρίου την προεδρία του G8, ελπίζοντας ότι το φιλόδοξο σχέδιό του να μεταρρυθμίσει την παγκόσμια οικονομία, θα ενισχύσει την κακή εικόνα του στη Γαλλία. Ο Σαρκοζί επέστρεψε από τις διακοπές του στο Μαρόκο για να προετοιμάσει την ομιλία του προς το έθνος για το Νέο Έτος και να πείσει τη Γαλλία ότι μπορεί να ανακάμψει έπειτα από το χειρότερο έτος της προεδρίας του. Με τα ποσοστά της δημοτικότητάς του χαμηλότερα από ποτέ, ο Σαρκοζί είναι ο λιγότερο δημοφιλής πρόεδρος της Γαλλίας από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Ο Σαρκοζί στρέφεται στη διεθνή σκηνή για να βελτιώσει την εικόνα του, και συνοδεύεται όλο και συχνότερα, από τη σύζυγό του Κάρλα Μπρουνί-Σαρκοζί. Αφότου το προεδρικό ζεύγος εθεάθη να θαυμάζει νεογέννητα σε μαιευτήριο της Γαλλίας, ο γαλλικός Τύπος που ασχολείται με διασπομπές, έγραψε ότι η Κάρλα Μπρουνί ελπίζει ότι θα αποκτήσει ένα μωρό το 2011 για να αυξήσει τις πιθανότητες του συζύγου της να επανεκλεγεί. «Ένα μωρό θα προσέθετε στο προεδρικό ζεύγος αξιοπιστία», λέει η Κολόμπ Πρενγκλ, διευθύντρια του περιοδικού Point de Vue.

Τα ποσοστά της ανεργίας που παραμένουν υψηλά, οι χαμηλοί μισθοί και η γενική κατάσταση της ύφεσης αποτελούν πρόβλημα για τον Γάλλο πρόεδρο. Τις ερχόμενες εβδομάδες ο Σαρκοζί θα ταξιδέψει στη Γαλλία και θα απευθυνθεί σε δύσκολες ομάδες ψηφοφόρων όπως οι αγρότες και οι αλιείς. Οι βουλευτές του κυβερνώντος κόμματος UMP, επισημύουν διακρίσεις να προχωρήσουν πέρα από το καταστροφικό 2010, στη διάρκεια του οποίου πτώθηκαν κατά κράτος στις περιφερειακές εκλογές και διατήρησαν τον έλεγχο μόνο σε μία από τις 22 περιφέρειες, την Αλσατία.

## Stealth και από την Κίνα

Το αόρατο μαχητικό θα είναι έτοιμο έως το 2017

Με ραγδαίους ρυθμούς φαίνεται να προωθεί η Κίνα το πρόγραμμα του αμυντικού της εκσυγχρονισμού, ιδιαίτερα στον τομέα της αεροναυπηγικής. Αυτό τουλάχιστον προκύπτει από πληροφορίες ιαπωνικών και κινεζικών μέσων ενημέρωσης, σύμφωνα με τις οποίες πραγματοποιήθηκε πρόσφατα στην Κίνα η πρώτη δοκιμαστική πτήση μαχητικού αεροσκάφους τύπου Stealth. Φωτογραφίες του J-20, που κατά τους εμπειρογνώμονες θα εξελιχθεί σε έναν από τους μεγαλύτερους ανταγωνιστές του αμερικανικού Stealth F-22, δημοσίευσε στην πρώτη σελίδα της η κινεζική εφημερίδα Global Times, την περασμένη Τετάρτη.



Φωτογραφία του κινεζικού αεροπλάνου J-20, «αόρατου» μαχητικού τύπου Stealth, λίγο μετά την προσγείωσή του από δοκιμαστική πτήση.

Η γνησιότητα των φωτογραφιών αυτών δεν αμφισβητείται από αναλυτές και εμπειρογνώμονες, με τη λογική ότι πρόκειται για θηλεμένη διαρροή του πρωτοτύπου του J-20 στα αυστηρά ελεγχόμενα από την κινεζική κυβέρνηση μέσα μαζικής ενημέρωσης. Είχε προηγηθεί προ δεκαήμερου η ανάρτηση φωτογραφιών του J-20 σε ιστοσελίδες που ασχολούνται με στρατιωτικά και εξοπλιστικά θέματα. Οι φωτογραφίες τραβήχτηκαν έξω από φράχτη στο Ινστιτούτο Σχεδιασμού Αεροσκαφών στο Τσενγκντού στη νότια Κίνα, την ώρα που το J-20, το οποίο είναι μεγαλύτερο σε μέγεθος από το αντίστοιχο αμερικανικό και ρωσικό μαχητικό, περνούσε από καθιερωμένο έλεγχο πριν από δοκιμαστική πτήση. Διττικό εμπειρογνώμονες εξέφραζαν την περασμένη εβδομάδα επιφυλάξεις ως προς την πιστιμότητα του J-20. Ο Ντένις Μπλάσκο, ειδικός σε θέματα που αφορούν τον Λαϊκό Απελευθερωτικό Στρατό, αμφισβητεί ότι υπήρξε δοκιμαστική πτήση, υπογραμμίζοντας παράλληλα ότι άλλο δοκιμή και άλλο βιομηχανική παραγωγή. Γεγονός πάντως είναι ότι η δημοσιοποίηση του θέματος έρχεται σε αντίθεση με την παραδοσιακή κρυφότητα του μυστικοπαθούς Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού, πράγμα που ερμηνεύεται ως απόδειξη μιας νεόκτιστης αυτοπεποίθησης στους κόλπους των κινεζικών ενόπλων δυνάμεων, που επιδιώκουν να αποκτήσουν μεγαλύτερη επιρροή και να διασφαλίσουν υψηλότερο προϋπολογισμό για την άμυνα.

**Πρόγραμμα αμυντικού εκσυγχρονισμού της χώρας, ιδιαίτερα στον τομέα της αεροναυπηγικής, προωθεί η κινεζική κυβέρνηση**

φώνου ότι η βιομηχανική παραγωγή του J-20 δεν είναι αυριανή υπόθεση. Ωστόσο, σύμφωνα με άλλες πηγές, η Κίνα σχεδιάζει να αναπτύξει το μαχητικό σε στρατιωτικές βάσεις έως το 2017. Το «αόρατο αεροσκάφος» θα είναι εξοπλισμένο με πυραύλους μεγάλου βελανούς, ικανό, λόγω των προηγμένων συστημάτων απόκρυψης των αεροσκαφών και παροχής πληροφοριών στον χειριστή πριν από την επίδρομή. Εκτός των ΗΠΑ και της Ρωσίας, ελάχιστες χώρες διαθέτουν μαχητικά Stealth τρίτης γενιάς. Τον Ιανουάριο του 2010, η Ρωσία παρουσίασε νέο αεροσκάφος Stealth της Συχόι, ενώ σύμφωνα με τους ειδικούς ανάλογο πρόγραμμα διαθέτουν η Ιαπωνία και η Ινδία, που συνεργάζεται με τη Ρωσία.

Ντέιβ Λέιβαν. Ωστόσο, επικαλούμενοι τις μεγάλες προόδους της Κίνας στον τομέα της αεροναυπηγικής τα τελευταία χρόνια, ορισμένοι αμφισβητούν την πρόταση του Αμερικανού υπουργού Άμυνας Ρόμπερτ Γκέιτς να περιορίσει την παραγωγή των μαχητικών τύπου F-22 Raptor στα 187 αεροσκάφη.

Επιχειρήματα των πλέον ψυχραιμών στη Δύση είναι ότι η Κίνα εξαρτάται πάντα από την εισαγόμενη τεχνολογία -χρήση ρωσικών κινητήρων στα μαχητικά τύπου J-20 και J-11 (αντίγραφο του ρωσικού μαχητικού Su-2).

Αλλο επιχειρήματα είναι αυτά καθ'εαυτή η τεχνολογία Stealth, δύσκολη για τους Κινέζους, λόγω των προηγμένων συστημάτων απόκρυψης των αεροσκαφών και παροχής πληροφοριών στον χειριστή πριν από την επίδρομή. Εκτός των ΗΠΑ και της Ρωσίας, ελάχιστες χώρες διαθέτουν μαχητικά Stealth τρίτης γενιάς. Τον Ιανουάριο του 2010, η Ρωσία παρουσίασε νέο αεροσκάφος Stealth της Συχόι, ενώ σύμφωνα με τους ειδικούς ανάλογο πρόγραμμα διαθέτουν η Ιαπωνία και η Ινδία, που συνεργάζεται με τη Ρωσία.

A.P., AFP

## Προσχήματα, όχι αντιπαράθεση

Χαμηλοί τόνοι από Ε.Ε. προς Ουγγαρία που ανέλαβε την προεδρία

Του NICK COHEN THE GUARDIAN

Όλες οι πλευρές συμφώνησαν ότι η ανάλυση της προεδρίας της Ε.Ε. από τον Βίκτορ Ορμπάν δεν έπρεπε να συνοδεύεται από φωνές διαμαρτυρίας. Οι ευρω-τεχνοκράτες θα επέτρεψαν στον Ορμπάν να παριστάει τον σημαντικό ηγέτη στη διεθνή σκηνή, όσο θα αφήνει τις Βρυξέλλες να διοικούν την Ένωση από τα παρασκήνια. Σε αντίθεση, η Ε.Ε. υποσχέθηκε στο δεξί κόμμα του Ορμπάν, το Φιντέξ, ότι δεν θα ασχοληθεί με το πώς αυτό διοικεί την Ουγγαρία.

Και οι δύο πλευρές διατηρούν τα προσχήματα, εμφανίζοντας την Ουγγαρία ως ευπρεπή δημοκρατία, χωρίς να μιλούν για το μικρό, κακό έθνος που διαμορφώνεται στην καρδιά της ηπειρού. Αν και ο χαρακτηρισμός του Φιντέξ ως φασιστικό ή νεο-φασιστικό κόμμα είναι αδόκιμος, η ρητορική των οπαδών του Ορμπάν για «νέα κοινωνία» και «εθνική αναγέννηση» παραμένει εξόχως ύποπτη.

Μία από τις πρώτες κυβερνητικές πρωτοβουλίες του Φιντέξ, αφού ανέτρεψε τους διεφθαρμένους σοσιαλιστές, ήταν η ανάρτηση φράσις από το μανιφέστο του στην πρόσφατη κρατική κτηνία: «Την άνοιξη του 2010, το συγκροτικό έθνος πραγματοποιεί επανένσταση στις κάλπες, με στόχο ένα νέο αύριο βασισμένο στην εργασία, στην εστία, στην οικογένεια, στην υγεία και την τάξη», αναφέρει το μανιφέστο.

Άμεσως μετά, το Φιντέξ ανέλαβε τη διαχείριση του ασφαλιστικού τομέα, συρρικνώσει τις εξουσίες του ανώτατου δικαστηρίου και ψήφισε νέο, δρακόντειο νόμο περί Τύπου, περιορίζοντας επικίνδυνα την ελευθεροτυπία. Το πολιτικό αυτό κλίμα επιτρέπει σε πραγματικά ακραίους σκληροπυρηνικούς, όπως το νεο-φασιστικό κόμμα «Γόμπικ», που διαδύλωσε πρόσφατα απαιτώντας την παύση του διευθυντή του εθνικού θεάτρου στη Βουδαπέστη, αποκαλώντας τον «ομοφυλόφιλο, ανώμαλο και Εβραίο». Μόνη απόδειξη της ανωμαλίας του διευθυντή που μπόρεσε να παρουσιάσει το Γόμπικ, ήταν η χρήση φαλακρής απεικόνισης σε αφίσα πρόσφατης παράστασης της αριστοφανικής Λυσιστράτης. Η παρουσία του Γόμπικ κά-



**Οι οπαδοί του αυταρχισμού βρισκονται στο προσκήνιο, ενώ οι δημοκράτες, πληγωμένοι από την κρίση, υποχωρούν σε όλα τα μέτωπα**

θε άλλο παρά περιθωριακή μπορεί να χαρακτηριστεί, καθώς το κόμμα εξασφάλισε 17% στις βουλευτικές εκλογές. Το Φιντέξ του κ. Ορμπάν είναι από τη μεριά του πανέτοιμο να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις του Γόμπικ. Πρέπει ωστόσο να αναγνωρίσουμε ότι η καγκελάριος Μέρκελ διαμαρτυρήθηκε για τις πρωτοβουλίες αυτές. Η πραγματική επιδίωξη των Ευρωπαίων, όμως, είναι να τηρήσουν τα προσχήματα.

Ο χαρακτηρισμός «άκρα Δεξιά» δεν βοηθά να καταλάβουμε τις σκοτεινές δυνάμεις που κινούνται στην ευρωπαϊκή περιφέρεια. Ούγγροι παρατηρητές δεν ανησυχούν ότι η χώρα τους

θα διολισθήσει σε δεξιά δικτατορία. Αντίθετα, ο φόβος τους για το μέλλον αφορά την υιοθέτηση πολιτικού μοντέλου, που θα θυμίζει περισσότερο τη μετακομμουνιστική Λευκορωσία του προέδρου Λουκασένκο, που υιοθετεί σοσιαλιστική ρητορική και συμμεταχει με τον Ούγκο Τσορβες, ενώ καταπινίγει την ελευθεροτυπία εξίσου αποτελεσματικά όσο και η ουγγρική κυβέρνηση.

Κάτω από τέτοιες νεφελώδεις συνθήκες, οι διαχωρισμοί μεταξύ Αριστεράς και Δεξιάς χάνουν τη σημασία τους. Η Ευρώπη διαθέτει δημοκρατικές και αυταρχικές δυνάμεις. Οι οπαδοί του αυταρχισμού χρησιμοποιούν την ίδια ρητορική, όπου κι αν βρίσκονται, υμνώντας το έθνος και την τάξη και καταδικάζοντας τη δημοκρατική διακυβέρνηση ως απάτη. Οι δημοκράτες, πληγωμένοι από την κρίση, υποχωρούν σε όλα τα μέτωπα. Την ώρα που οι οικονομικές βελιότητες του χθες εξατιμίζονται, η ώρα είναι κατάλληλη για νέα δέσμευση προσώπων στις δημοκρατικές αξίες.

ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗ 16 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

# Γαστρονόμος

## Μαγειρεύοντας με ΦΕΤΑ

Μπαίνει στην κατσαρόλα, στο φούρνο, σε μαγειρευτά, σε σούπες ακόμα και σε γλυκά, και μας απογειώνει με την ιδιαίτερη γεύση της.

Όλα τα μυστικά της φέτας, συμβουλές και δεκάδες συνταγές από τους **σεφ του γαστρονόμου** σε ένα πολυσέλιδο αφιέρωμα.

Και ο Στέλιος Παρλιάρος μας σερβίρει γλυκά με τυρί.



Χορηγός Αφιερώματος

Quality Foods  
at  
DEBENHAMS

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Αντικειμενικά Αξιόπιστη

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	-----------	------

# Θρυαλλίδα οι θρησκοκρίσεις στη Μ. Ανατολή

Η αυγή του 2011 βάφτηκε με αίμα χριστιανών στην Αίγυπτο και Παλαιστινίων στη Δυτική Οχθη, ξυπνώντας τον εφιάλτη νέων πολέμων

Του ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

**Κάιρο, 4 Ιουνίου 2009:** Ο Μπαράκ Ομπάμα διαλέγει την Αίγυπτο για να εκφωνήσει βαρυσήμαντη έκκληση συμπλίσως προς τον αραβικό και μουσουλμανικό κόσμο, πασχίζοντας να δαμάσει την ατμόσφαιρα θρησκοκρίσεων πολέμων που του είχε κληροδοτήσει ο Τζορτζ Μπους. Ουσιώδες στοιχείο της ομιλίας του υπήρξε η δέσμευση για τη γρήγορη δημιουργία ανεξάρτητου παλαιστινιακού κράτους, με την υπόρρητη υπόσχεση μιας λιγότερο ετεροβαρούς, προς όφελος του Ισραήλ, πολιτικής των Ηνωμένων Πολιτειών στη Μέση Ανατολή.

**Αλεξάνδρεια, 1 Ιανουαρίου 2011:** Μια τρομερή έκρηξη, στη διάρκεια της προτρονιάτικης λειτουργίας στον κατάμεστο ναό του Αγίου Μάρκου αφήνει πίσω της 23 νεκρούς και 79 τραυματίες. Η ατμόσφαιρα των θρησκοκρίσεων διενέξεων επιστρέφει στην περιοχή, αυτή τη φορά όχι στο κατεχόμενο και σπαρασσομένο Ιράκ, αλλά στην ανεξάρτητη, κοσμική Αίγυπτο.

Ο αμετακίνητος επί τριάντα συναπτά έτη πρόεδρος της χώρας Χόσνι Μουμπάρακ έσπευσε να αποδώσει το μακελειό σε «ξένο δάκτυλο», υποβαθμίζοντας τη σημασία των εσωτερικών διαίρεσεων. Ωστόσο, οι ίδιες οι αρχές ασφαλείας αναγνώρισαν ότι η επίθεση οργανώθηκε και εκτελέστηκε πιθανότατα από Αιγύπτιους. Κι όπως υπενθύμισαν οι New York Times, το 2010 ξεκίνησε με ένα άλλο λουτρό αίματος σε Κοιτική εκκλησία (στις 6 Ιανουαρίου, με έξι νεκρούς) και ήταν η χειρότερη χρονιά σε τέσσερις δεκαετίες θρησκοκρίσεων εντάσεων.

## Διαστάσεις εθνοκάθαρσης

Άλλωστε, στη χώρα του Νείλου ήταν που φύτεψαν οι τρομοκρατικές οργανώσεις Τζαμάα Ισλαμίγια και Αλ Τζιχάντ. Από το αιγυπτιακό κίνημα των Αδελφών Μουσουλμάνων προέρχεται ο Αϊμάν Ζαουαχίρι, γόνος αξιοσέβαστης οικογένειας μεγαλογιατρών και ακαδημαϊκών, από αριστοκρατικό προέστυλο του Καΐρου, ο οποίος μεταπήδησε στην Αλ Κάιντα το 1996, για να γίνει νούμερο δύο (για πολλούς ο πραγματικός εγκέφαλος) της οργάνωσης του Οσάμα μπιν Λάντεν. Η χριστιανική μειονότητα των Κοιτών, που υπολογίζεται γύρω στο 10% του συνολικού πληθυσμού, οικονομικά ευκατάστατη, πολιτικά περιθωριοποιημένη και ομόθρηστη των «νέων Σταυροφόρων», έγινε εύκολος στόχος του ισλαμικού φανατισμού, με επιθέσεις που πήραν διαστάσεις θρησκοκρίσεων εθνοκάθαρσης, σε ορισμένες περιοχές της Κοιλάδας του Νείλου, τη δεκαετία του '90.

Την περασμένη δεκαετία, κάποια δειλά ανοίγματα του καθεστώτος στην ατυπολίτευση δημιουργήσαν ελπίδες δημοκρατικής μεταπολίτευσης. Ωστόσο, οι εκλογές της 28ης Νοεμβρίου, με την προκλητική νοθεία του κυβερνώντος κόμματος, έβαλαν ταφόπλακα σε κάθε ελπίδα ειρηνικής αλλαγής. Η αντιπολίτευση απέσυρε τους υποψηφίους της από τον δεύτερο γύρο, καθώς τα επίσημα αποτελέσματα έφεραν το κόμμα του Μουμπάρακ να καταλαμβάνει στον πρώτο γύρο το... 95% των εδρών! Όπως έγραφε ο βρετανικός Economist, «η μόνη πρόοδος που σημειώθηκε σ' αυτή την εκλογική διαδικασία ήταν η αναβάθμιση της αξίας της ψήφου του Αιγυπτίου εκλογέα, από 20 λίρες, σε πολλές εκατοντάδες!»

Με αυτά τα δεδομένα, το καθεστώς Μουμπάρακ σφράγισε όλες τις ασφαλιστικές δικλείδες που θα μπορούσαν να εκτονώσουν τις κοινωνικές εντάσεις, οι οποίες γίνονται πολύ απειλητικές λόγω της οικονομικής κρίσης, όπως μαρτυρά και το κύμα «άγριων» απεργιών στο Δέλτα του Νείλου. Ελλείψει άλλων



23 νεκρούς και 79 τραυματίες άφησε πίσω της η έκρηξη που μετέτρεψε σε πεδίο μάχης τον κατάμεστο ναό του Αγίου Μάρκου στην Αλεξάνδρεια, τις πρώτες ώρες του 2011.

## Τυπικά παραδείγματα «εύθραυστων κρατών» αποτελούν τόσο η Αίγυπτος όσο και ο Λίβανος

διεξόδου, η συσσωρευμένη κοινωνική πίεση βρίσκει διέξοδο προς το θρησκοκρίσεις, φανατιστικό αμόκ, έτσι που ακόμη και μια φιλοκυβερνητική εφημερίδα όπως η «Ρόζε αλ Γιουσσεφ» να κρούει τον κώδωνα του κινδύνου για «θρησκοκρίσεις εμφύλιο πόλεμο». Από την πλευρά της, η ανεξάρτητη «Αλ Τσουρούκ» υποστηρίζει ότι «η Αίγυπτος μπορεί να αντιμετωπίσει ένα μακελειό παρόμοιο με εκείνο που συνέβη στον Λίβανο, τον Απρίλιο του 1975».

## Οι διαμάχες στον Λίβανο

Αλλά και ο ίδιος ο Λίβανος δεν ατενίζει το 2011 με ιδιαίτερα αισιοδοξία. «Οι φήμες για επικείμενη, έντονη σύγκρουση ανάμεσα στη (σιιτική, φιλοϊσραηλινή) Χεζμπολάχ και στον φιλοδυτικό συνασπισμό της κυβερνητικής πλειοψηφίας, διαδόθηκαν σαν πυρκαγιά στον λαό του Λίβανου, που αποθηκεύει τρόφιμα και όπλα περιμένοντας τα χειρότερα», έγραψε τις προάλλες στον βρετανικό Guardian ο Φαουάζ Ζερζ. Αφορμή στάθηκε η επικείμενη έκδοση του

ανακριτικού πορίσματος διεθνούς δικαστηρίου για τη σκοτεινή δολοφονία του πρώην πρωθυπουργού του Λίβανου Σαάντ Χαρίρι. Ωστόσο, οι βαθύτερες αιτίες βρίσκονται στις μόνιμες φετριαστικές διαμάχες της χώρας, που αξιοποιούνται από τις ξένες δυνάμεις, μεγάλες και περιφερειακές, κατά το διαίρει και βασίλευε, καθιστώντας τη χώρα των κέδρων αρετυπικό παράδειγμα «εύθραυστου κράτους».

Τέλος, ματωμένη ήταν η αυγή του 2011 και για τους Παλαιστίνιους, που θρήνησαν την πρώτη «μάρτυρα» ήδη τις πρώτες ώρες της Πρωτοχρονιάς, στη Ραμάλα. Αυτή τη φορά το θύμα δεν ήταν πλεύρα της, η ανεξάρτητη «Αλ Τσουρούκ» υποστηρίζει ότι «η Αίγυπτος μπορεί να αντιμετωπίσει ένα μακελειό παρόμοιο με εκείνο που συνέβη στον Λίβανο, τον Απρίλιο του 1975».

σε ρόλο Πόντιου Πιλάτου στο Μεσατογιό. Όπως σημειώνει στον Guardian ο Σάμιουελ Τισντάλ, «η κατάσταση της μεσοαβραμικής προσπάθειας του Ομπάμα δημιουργεί επικίνδυνο κενό. Οι άνθρωποι της Βίαι θα απευθύνουν να το καλύψουν». Στο ίδιο μήκος κύματος, ο Αλέν Γκρες της γαλλικής Le Monde Diplomatique και η σύνταξη του βρετανικού Economist εκτιμούν ότι το 2011 μπορεί να αποδειχθεί η πιο ολέθρια χρονιά για τη Μέση Ανατολή εδώ και δεκαετίες, καθώς η αδράνεια της κυβέρνησης Ομπάμα απειλεί να απελευθερώσει τις δυνάμεις που οδηγούν στη σύγκρουση, με πιθανά μέτωπα τη Γάζα, τον Λίβανο ή και το Ιράν.

## Info

- **Alain Gresh**, «La prochaine guerre», Les blogs du Monde diplomatique, 22/12/2010.
- **Mona El-Ghobashy**, «The Liquidation of Egypt's Illiberal Experiment», Middle East Report, 29/12/2010.
- **Gadi Algazi**, «Offshore Zionism», New Left Review, 40, July - August 2006.
- **The Economist**, «Arab Democracy: A commodity still in short supply», 2/12/2010.

## ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ

Χόσνι Μουμπάρακ

## Μηδένα προ του τέλους...

**Στα 82 του χρόνια**, ο Χόσνι Μουμπάρακ είναι ο μακροβιότερος ηγέτης της χώρας των Φαραώ μετά τον θρυλικό Αρβανίτ από την Καβάλα, Μοχάμεντ Αλί Πασά. Αρχηγός της Πολεμικής Αεροπορίας, ορίστηκε αντιπρόεδρος της Αιγύπτου από τον διάδοχο του Νάσερ, Ανουάρ Σαντάτ, το 1975 και έγινε απροσδόκητα πρόεδρος το 1981, όταν ο Σαντάτ δολοφονήθηκε από αντάρτες αξιωματικούς, που διαφώνησαν για την «προδοτική» συνθηκολόγησή του με το Ισραήλ.

Η πολιτική μακρομέριση του Μουμπάρακ αποδίδεται στην ικανότητά του να ανέχεται ή και να κατασκευάζει ρεύματα της αντιπολίτευσης, ώστε να δίνει διέξοδο στη λαϊκή δυσφορία για τις κραυγαλέες ανισότητες και την παροιμιώδη διαφθορά. Παράλληλα, εκμεταλλεύεται το φόβητρο των Αδελφών Μουσουλμάνων για να υπερασπιστεί, έναντι της Δύσης, τις απολυταρχικές μεθόδους του, με το επικείμενο ότι πραγματικά δημοκρατικές εκλογές θα φέρουν στην εξουσία δυνάμεις τύπου Χεζμπολάχ. Υπό το πρίσμα αυτής της μακιαβελικής τακτικής, οι Αδελφοί Μουσουλμάνοι αφέθηκαν να εκλέξουν (ως «ανεξάρτητους») το 25% των βουλευτών στις εκλογές του 2005.

Όσοι όμως προσδοκούσαν το σταδιακό εκδημοκρατισμό, προσεγγίσθηκαν ανώμαλα στις εκλογές της 28ης Νοεμβρίου 2010. Αρκετές ώρες προτού κλείσουν οι κάλπες, το YouTube και το Facebook κατακλύστηκαν από βίντεο πολιτών, αδιάσειστα τεκμήρια της πιο ξεδιάντροπης νοθείας: εκλογικά κέντρα άδεια από ψηφοφόρους, όπου δημόσιοι υπάλληλοι γέμιζαν τις κάλπες με ψηφοδέλτια - προκάτ. Δικαστικοί λειτουργοί να εμποδίζονται να φτάσουν στον προορισμό τους και να τίθενται υπό προσωρινή κράτηση μέχρι να κλείσουν οι κάλπες. Διαδηλωτές του ίδιου του NDP να καινε τα γραφεία του κόμματός τους σε ένδειξη διαμαρτυρίας για το καλονοητικό όργιο.

Το ερώτημα είναι για ποιο λόγο ο Μουμπάρακ επέλεξε τη σκληρότητα, διακινδυνεύοντας διεθνή εξευτελισμό και εσωτερικά αποσταθεροποίηση. Η πιο εύκολη εξήγηση είναι ότι θέλει να έχει ένα απολύτως ελεγχόμενο Κοινοβούλιο για να μεταβιβάσει την ε-

## Ο Λίβανος σε νέες περιπέτειες

**Από μια κλασική** κρέμονται οι τύξεις του Λίβανου εν αναμονή της απόφασης του διεθνούς δικαστηρίου του ΟΗΕ για τη δολοφονία του πρώην πρωθυπουργού Ραφίκ Χαρίρι από βομβιστή αυτοκτονία, το 2005. Ενώ κατά το παρελθόν οι υποψίες στρέφονταν στη Συρία, τελευταία τα διεθνή πρακτορεία πιθανολογούν ότι θα παραπεμφθούν ως ύποπτοι στελέχη της σιιτικής Χεζμπολάχ, συμμάχου της Συρίας και του Ιράν, κάτι που θα μπορούσε να οδηγήσει σε κατάρρευση την κυβέρνηση εθνικής ενότητας και να πυροδοτήσει νέες, εμφύλιες συγκρούσεις.

Οι πιο νηφάλιοι Αμερικανοί αναλυτές, όπως ο Ρότζερ Κοέν των New York Times, εκτιμούν ότι η κυβέρνηση Ομπάμα αυταπατάται αν νομίζει ότι είναι σε θέση να επιβληθεί στον Λίβανο μέσω του διεθνούς δικαστηρίου. Πραγματικά, η Χεζμπολάχ βρίσκεται αυτή τη στιγμή στον κολοφώνα της ισχύος της, έχοντας πίσω της τρεις επιβλητικές, πολιτικές επιτυχίες: την αποστρατιωτική αντίσταση στην ισραηλινή εισβολή του 2006, την κεραυνοβόλα εξουδετέρωση των αντιπάλων της στις εμφορικές συγκρούσεις της Δυτικής Βηρυτού, το 2008, και την ταχέως ανοικοδόμηση των περιοχών που είχαν πληγεί από τους ισραηλινούς βομβαρδισμούς στους τομείς που βρίσκονται υπό τον έλεγχό της. Αποτέλεσμα είναι η διεύρυνση των πολιτικών συμμαχιών της, πολύ πέραν του σιιτικού στοιχείου - από το Ελεύθερο Πατριωτικό Κίνημα των Χριστιανών Μαρωνιτών, υπό τον στρατηγό Μισέλ Αούν, μέχρι τους Δρούζους μουσουλμάνους του Ουαλίμ Τζουμπλάτ. Γεγονός παραμένει ότι και μόνο η αναμονή των αποφάσεων του διεθνούς δικαστηρίου έχει παραλύσει την κυβέρνηση του Λίβανου, η οποία έχει πραγματοποιήσει κατά το τελευταίο δίμηνο μόλις μια συνεδρίαση, η οποία διαλύθηκε εντός λίγων λεπτών. Πολλοί φοβούνται ότι τα χειρότερα έπονται.



Ο Χόσνι Μουμπάρακ είναι πρόεδρος της Αιγύπτου από το 1981.

ξουσία στον γιο του, Γκαμάλ, στις προεδρικές «εκλογές» που προβλέπονται για φέτος. Πιθανότερο, ωστόσο, είναι ότι προσπαθεί να προλάβει την προϊούσα πολιτικοποίηση του κοινωνικού ριζοσπαστισμού: στις μεγάλες διαδηλώσεις και απεργίες της περυσινής χρονιάς, η παρουσία εκλεγμένων βουλευτών έδινε μια άλλη πολιτική δυναμική στην κοινωνική διαμαρτυρία, θέτοντας δυναμικά ζήτημα εξουσίας.

Ωστόσο, η απολυταρχική «φυγή προς τα εμπρός» απειλεί να αποδειχθεί μηδενιστική. Την ημέρα που το νόθο Κοινοβούλιο εγκαταστάθηκε επισήμως, στις 13 Δεκεμβρίου, πλήθος πρώην βουλευτών της αντιπολίτευσης σχημάτιζε, στην Γκίζα, «παράλληλη, λαϊκή Βουλή», στην οποία εκπροσωπούνται φιλελεύθεροι, αριστεροί και μεσοψηφική μερίδα των Αδελφών Μουσουλμάνων. Παρόμοιες πρωτοβουλίες αναπτύσσονται στην κοινωνία των πολιτών, με «παράλληλα» συνδικάτα, φοιτητικούς συλλόγους, ενώσεις μηχανικών, δικαστικών και γιατρών, που αμφισβητούν τις ελεγχόμενες από το καθεστώς οργανώσεις. Κύκλοι της δημοκρατικής αντιπολίτευσης στην Αίγυπτο μιλούσαν για την ανάδυση μιας «παράλληλης εξουσίας», που διεκδικεί να θέσει τέλος στην εξουσία του «τελευταίου του Φαραώ».

## Ο άγνωστος πόλεμος της Δυτικής Οχθης

**Στα 36 χρόνια της**, η Τζαουέρι έγινε το δεύτερο μέλος της οικογένειας Αμπουραχίμ που σκοτώθηκε από ισραηλινά στρατεύματα στο μεθωριακό χωριό Μπλίν, στη σκιά του Τείχους που ύψωσαν οι δυνάμεις κατοχής στη Δυτική Οχθη, για να σφετεριστούν παλαιστινιακή γη. Το 2009, ο αδελφός της Μπασέμ είχε σκοτωθεί σε μια άλλη ειρηνική διαδήλωση, στην ίδια περιοχή, έχοντας χτυπηθεί στο στήθος από κάνιτρο δακρυγόνου.

Παραδοσιακό αγροτικό χωριό και οχυρό της Φατάχ, το Μπλίν εξελίχθηκε σε κωμόπολη 1.800 κατοίκων, πολλοί από τους οποίους εργάζονται στη γειτονική Ραμάλα, έδρα της Παλαιστινιακής Αρχής. Από τον Ιανουάριο του 2005, ο δήμος οργανώνει κάθε Παρασκευή πορείες διαμαρτυρίας, στις οποίες συμμετέχουν αριστερές οργανώσεις, κινήματα ειρήνης και μουσική συγκροτήματα από τη Δύση και το Ισραήλ. Μ' αυτά και μ' αυτά, το Μπλίν έγινε διεθνώς σύμβολο της ειρηνικής, παλαι-



Παλαιστίνιες θρηνούν για το πρώτο θύμα του 2011 στη Δυτική Οχθη, την 36χρονη Τζαουέρι Αμπουραχίμ.

στινιακής αντίστασης. Σε μικρή απόσταση από την παλαιστινιακή κωμόπολη βρίσκεται ο εβραϊκός οικισμός Μοντίν Ιλίτ, που δημιουργήθηκε το 1996. Με πληθυσμό της τάξης των 35.000, είναι ένας από τους ταχύτερα αναπτυσσόμενους οικισμούς της Δυτικής Οχθης. Η ανάπτυξη του επιδοτήθηκε πλουσιοπάροχα από τις κυβερνήσεις Σαρόν και Νετανιάχου, προς όφελος των μεγαλοεργολάβων. Αλλά οι κύριοι ωφελούμενοι ήταν οι επιχειρήσεις Πληροφορικής (Motorola Israel, Teva, Απδοκ) και κυρίως η μεγαλύτερη εταιρεία αυτού του τομέα, Matrix.

Αντί να μετακομίσουν στην Ινδία για να βρει φτηνά μεροκάματα, όπως κάνουν άλλες εταιρείες λογισμικού, η Matrix προτίμησε να μεταναστεύσει από το Τελ Αβίβ στο... Μοντίν Ιλίτ. Εκεί βρήκε τη φτηνή εργατική δύναμη που ζητούσε στον γυναικείο πληθυσμό των υπερωροδόξων Εβραίων. Εκτός από φτηνές (τους έξι πρώτους μήνες παίρνουν 435 δολάρια τον μήνα και ύστε-

ρα τον βασικό μισθό των 725 δολαρίων έναντι 3.500-4.000 που παίρνει ένας προγραμματιστής υπολογιστών στο Ισραήλ), οι εν λόγω μισθωτές εκπροσωπούν μια μορφή μισθωτών και απολύτως πειθαρχημένη εργατική δύναμη και δεν διαμαρτύρονται για τίποτα παρά μόνο σε έναν από τους δύο ραββίνους της επικειρήσης.

Η Matrix είναι από τους μεγαλύτερους προμηθευτές του ισραηλινού στρατού, της κυβέρνησης, της Βουλής και των δημοσίων υπηρεσιών. Το 2004, ο διευθυντής της εταιρείας, Μοντεράχι Γκούτμαν, εμφανίστηκε σε επιτροπή της Βουλής για να ζητήσει επιδοτήσεις, ώστε η εταιρεία του να τα βγάλει πέρα με τον ανταγωνισμό των Ινδών. Με την ιδιότητα του υπουργού Οικονομικών, ο σημερινός πρωθυπουργός του Ισραήλ, Μπέντζαμιν Νετανιάχου, του απάντησε: «Το φάσμα των συμφερόντων που εκπροσωπείτε εδώ, σ' αυτό το τραπέζι, είναι επίσης και συμφέροντα του κράτους»...

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	-----------	------

# Τα «μυστικά και ψέματα» στις γερμανικές διοξίνες

Ενώ το Βερολίνο καθουσιάζει, το διατροφικό σκάνδαλο λαμβάνει μεγαλύτερες διαστάσεις

**Ενα** ακόμα διατροφικό σκάνδαλο συγκλονίζει την τελευταία εβδομάδα την Ε. Ε. και ιδιαίτερα τη Γερμανία, μετά την αποκάλυψη ότι μολυσμένη με διοξίνες ζωοτροφή χρησιμοποιήθηκε από χιλιάδες ορνιθοτροφεία και χοιροτροφεία στην Κάτω Σαξονία και άλλα επτά γερμανικά κρατίδια.

Πριν η επικίνδυνη σύσταση της ζωοτροφής γίνει αντιληπτή, εκατοντάδες χιλιάδες μολυσμένα, με την καρκινογόνο τοξίνη, αυγά προωθήθηκαν στη γερμανική αγορά, αλλά και αυτά της Ολλανδίας και έφτασαν μέχρι τη Βρετανία. Η γερμανική κυβέρνηση προσπαθεί να καθουσιάζει τη κοινή γνώ-

**Ανω των 3.000 τόνων η μολυσμένη ζωοτροφή και όχι 500 κιλά όπως είχε, αρχικώς, ανακοινωθεί.**

μη υποστηρίζοντας ότι τα επικίνδυνα τρόφιμα έχουν αποσυρθεί από τα ράφια των καταστημάτων, όπως εξάλλου και η τοξική ζωοτροφή. Η αλήθεια, όμως, είναι ότι οι πραγματικές διαστάσεις του σκανδάλου μόλις τώρα αποκαλύπτονται. Αρχικώς είχε υποεκτιμηθεί η έκταση του προβλήματος, καθώς οι αρμόδιοι φορείς πίστευαν ότι η ζωοτροφή με διοξίνη δεν υπερβαίνει τα 500 κιλά, ενώ σήμερα γίνεται λόγος ακόμα και για τρεις χιλιάδες τόνους. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία η μολυσμένη ζωοτροφή ίσως να υπερβαίνει τους 150 χιλιάδες τόνους. Το BBC αναφέρει ότι ιδιωτικό εργαστήριο της Γερμανίας εντόπισε την υψηλή συγκέντρωση διοξίνης στη ζωοτροφή στις 19 Μαρτίου του 2010.

Γιατί ακριβώς το λίπος με τη διοξίνη προσετέθη στην τροφή των ζώων παραμένει άγνωστο, αλλά οι ευθύνες, επί του παρόντος τουλάχιστον, επιρρίπτονται σε διανομέα λιπών στο Σλέσβιχ - Χόλσταϊν. Το λίπος με τη διοξίνη υπό φυσιολογικές συνθήκες χρησιμοποιείται για την επεξεργασία χάρ-



Τα επίπεδα της διοξίνης που ανιχνεύθηκαν στα αυγά στη Γερμανία είναι πέντε φορές υψηλότερα από τα επιτρεπτά στην Ε.Ε.

## «Αθώα» στην Ελλάδα

«Αθώα» ήταν όλα τα δείγματα εγχώριων και εισαγόμενων προϊόντων που εξετάστηκαν τον προηγούμενο χρόνο στο πλαίσιο του εθνικού προγράμματος ελέγχου διοξινών. Όπως δήλωσε στην «Κ» ο προϊστάμενος του αρμόδιου εργαστηρίου του Δημόκριτου κ. Λεόντιος Λεοντιάδης, εξαιτίας του προβλήματος με διοξίνες που είχε εμφανιστεί πέρυσι με τα χοιρινά στην Ιρλανδία, εξετάστηκαν περισσότερα δείγματα χοιρινού κρέατος και δείγματα ζωοτροφών, τα οποία επίσης βρέθηκαν «καθαρά». Ο πρόεδρος του Ενιαίου Φορέα Ελέγχου Τροφίμων κ. Γιώργος Νυχάς επισήμανε ότι δεν έχουν πραγματοποιηθεί εισαγωγές κρέατος το τελευταίο δίμηνο από Γερμανία.

Τ. Γ.

του ή σύμφωνα με άλλες πηγές για τον εμπλουτισμό βιοκαυσίμων. Ο συγκεκριμένος διανομέας είναι γνωστός στις γερμανικές αρχές, που μάλιστα έχουν ήδη πραγματοποιήσει έφοδο στα γραφεία του.

Ωστόσο, τα «μυστικά και ψέματα» της όλης υποθέσης φαίνεται ότι είναι αρκετά. Αρχικώς η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε ότι δεν υφίσταται λόγος απαγόρευσης των εισαγωγών γερμανικών αυγών, χοιριού κρέατος και των παραγώγων τους. Ωστόσο, χθες ο εκπρόσωπος της Φρέντερικ Βίνσεντ τόνισε ότι τουλάχιστον 14 τόνοι επεξεργασμένων αυγών έφτασαν στη Βρετανία έτοιμοι προς κατανάλωση. Ο ίδιος, τόνισε ότι και η Επιτροπή αγνοεί κατά πόσον το επικίνδυνο φορτίο χρησιμοποιήθηκε για παρασκευή μαγιονέζας, μπισκότων κ. ο. κ. Τα επίπεδα της διοξίνης που ανιχνεύθηκαν στα αυγά είναι πέντε φορές υψηλότερα από τα επιτρεπτά στην Ε. Ε. αλλά δεν είναι

επικίνδυνα για την ανθρώπινη υγεία.

Ακόμα και η υποψία όμως ότι κάποια τρόφιμα έχουν διοξίνη αρκεί για να κάνει καταναλωτές και αρμόδιους φορείς να παγώσουν. Δυστυχώς, περιστατικά σαν αυτό δεν είναι σπάνια και αποδεικνύουν ότι τελικά κανείς έλεγχος δεν είναι αρκετός για να κρατήσει αυτές τις οργανικές ενώσεις μακριά από το πιάτο μας.

Το 2004, παραδείγματος χάριν, εντοπίστηκαν υψηλές συγκεντρώσεις διοξινών σε γάλατα στην Ολλανδία. Το 2008 η Ιρλανδία αναγκάστηκε να καταστρέψει χιλιάδες τόνους χοιριού κρέατος και τα παράγωγά του όταν ανιχνεύθηκαν σε δείγματα ποσοστά διοξινών 200 φορές υψηλότερα από τα θεωρούμενα ασφαλή. Τον Μάρτιο του 1998 ανιχνεύθηκαν υψηλές ποσότητες διοξινών σε γάλα που επωλείτο στη Γερμανία. Αίτιο αυτής της μόλυνσης, ζωοτροφές από τη Βραζιλία.

Δ. Β.

## Γεγονότα και πρόσωπα που απασχόλησαν το Twitter

**Σημαντικά** διεθνή γεγονότα και οι όμιλοι των μέσων ενημέρωσης που τα κάλυψαν, είχαν τη μεγαλύτερη επιρροή στο δίκτυο κοινωνικής δικτύωσης Twitter για το 2010, ενώ μεγάλη απήχηση είχαν και ορισμένα διάσημα πρόσωπα. Σύμφωνα με έρευνα του αμερικανικού πανεπιστημίου Northwestern του Ιλινόι, η πετρελαιοκλίδα στον Κόλπο του Μεξικού, ο σεισμός στην Αϊτή και η επιχείρηση διάσωσης των χιλιάδων μεταλλωρύχων ήταν μεταξύ των πιο σημαντικών γεγονότων για τα οποία επικολύθησαν οι χρήστες του Twitter, ενώ η τραγουδι-

στρια Lady Gaga, ο θηοποιός Μελ Γκίμπσον και το είδωλο της ποπ Τζάστιν Μπίμπερ ήταν μεταξύ των διασημοτήτων που απασχόλησαν τους χρήστες του Twitter. Το 75% των μηνυμάτων για τη Lady Gaga και τον Μπίμπερ ήταν θετικά, ενώ για τον Μελ Γκίμπσον τα περισσότερα σχόλια ήταν αρνητικά. Το δίκτυο NPR News, οι όμιλοι The New York Times, Times.com, The Wall Street Journal ήταν αυτά που άσκησαν τη μεγαλύτερη επιρροή στην πολιτική και στα διεθνή γεγονότα, μεταξύ των χρηστών του συγκεκριμένου δικτύου.

## Μουσείο για τη συλλογή Μπροντ

**Το κτίριο** που θα στεγάσει τις δύο χιλιάδες αριστουργήματα της συλλογής του (πίνακες, γλυπτά, και σχέδια) αποκάλυψε την Παρασκευή ο διακεκομμένος Ιλάι Μπροντ. Το Ίδρυμα Τέχνης Μπροντ πρόκειται, λοιπόν, να εγκατασταθεί σε υπερσύγχρονο οικοδομήμα που σχεδίασε το αρχιτεκτονικό γραφείο «Ντίλερ Σκοφίντιο + Ρένφρο» της Νέας Υόρκης. Το τριώροφο κτίριο, που θα καλύπτεται από έναν παρόμοιο μανδύα έτσι ώστε να επιτρέπεται η ελεύθερη διείσδυση του φωτός στις τεράστιες αίθουσες (συνολικού εμβαδού 3.700 τετραγωνικών μέτρων), θα ανοικοδομηθεί στην Γκραντ Αβενιου του Λος Άντζελες, ανάμεσα σε άλλα οικοδομήματα σπουδαίων αρχιτεκτόνων. Το κόστος του



Ο Ιλάι Μπροντ θα στεγάσει τη συλλογή του σε νέο κτίριο στο Λος Άντζελες.

θα πλησιάσει τα 130 εκατομμύρια δολάρια, η ανοικοδόμηση θα ξεκινήσει το καλοκαίρι και οι πρώτοι φιλότεχνοι αναμένεται να περάσουν το κατώφλι στις αρχές του 2013.

## Νέα αναβολή για το Discovery

**Κατά** πάσα πιθανότητα θα αναβληθεί, για άλλη μία φορά, η εκτόξευση του διαστημικού λεωφορείου Discovery, από το ακρωτήριο Κανάβερλ των ΗΠΑ, η οποία είχε προγραμματιστεί για τις πρώτες ημέρες του Φεβρουαρίου. Όπως λένε οι επιστήμονες, δεν έχουν αποκατασταθεί πλήρως τα προβλήματα που είχαν εντοπιστεί στη δεξαμενή καυσίμων του σκάφους. Οι ειδικοί θα αξιολογήσουν τα έργα στήριξης της δεξαμενής με μεταλλικές ενισχύσεις προτού αποφασίσουν κατά πό-

σο θα προχωρήσουν στην εκτόξευση του Φεβρουαρίου. Ο Τζον Σάνον, διευθυντής του προγράμματος του Discovery, τόνισε ότι δεν θα πρέπει να αναμένεται τήρηση του προγράμματος. Η επόμενη ημερομηνία που προτείνουν οι ειδικοί για την εκτόξευση του διαστημικού λεωφορείου είναι η 27η Φεβρουαρίου. Όμως, η «κίνηση» στον Διεθνή Διαστημικό Σταθμό, όπου θα βρίσκεται η ισπανική διαστημική φορτηγίδα, πιθανώς να καταστήσει αναγκαία μια νέα αναβολή της εκτόξευσης.

ΤΕΛΙΑ & ΠΑΥΛΑ  
BBDO  
Στοχευμένη Δημιουργία  
20 YEARS association with BBDO Worldwide

Οποιοσδήποτε, πραγματικά ο κάθε ένας μπορεί να έχει κάποια στιγμή μια σπουδαία ιδέα

Γ' αυτό στην TELIA & PAVLA BBDO, η διαδικασία ανάπτυξης σπουδαίων ιδεών ποτέ δεν αφήνεται στην τύχη. Ξεκινάμε με λεπτομερή έρευνα και ανάλυση - «οκράβουμε βαθύτερα» με στόχο να ανακαλύψουμε την πραγματική διαφοροποίηση και το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στα brands των πελατών μας. Μετά αναρωτιόμαστε: "Ποιος θα αγοράσει αυτό το brand και γιατί;" "Τι είναι σημαντικό στις ζωές αυτών των ανθρώπων;" Και "γιατί θα ακούσουν αυτό που έχουμε να τους πούμε;" Στο τέλος βρίσκουμε καινοτόμους τρόπους για να μεταφέρουμε ένα στοχευμένο μήνυμα που σημαίνει κάτι για το κοινό μας, είναι εύκολο να το θυμόμαστε και φυσικά πολύ αποτελεσματικό. Αυτή είναι η μέθοδος της BBDO και είμαστε περήφανοι να γιορτάζουμε την 20χρονη συνεργασία μας με το πιο δημιουργικό δίκτυο στον κόσμο.

TELIA & PAVLA BBDO | T. +357 22377745 Φ. +357 22377996 | info@tpbbdo.com.cy | www.tpbbdo.com.cy

ΤΕΛΙΑ & ΠΑΥΛΑ  
BBDO  
Αποτελεσματική Δημιουργία  
20 YEARS association with BBDO Worldwide

Μια δημιουργική ιδέα είναι 4 φορές πιο αποτελεσματική σε σχέση με μια μέτρια

Στην 20χρονη σχέση μας με την BBDO μάθαμε πολλά πράγματα που μας έχουν βοηθήσει να παράγουμε τις πιο δημιουργικές και αποτελεσματικές διαφημιστικές εκστρατείες στην αγορά μας. Αλλά το ένα στοιχείο που διαφοροποιεί την BBDO από κάθε άλλο ανταγωνιστή της είναι η σταθερή της επιμονή στο να επικεντρώνεται στη δημιουργία των πιο συναρπαστικών διαφημίσεων σε όλα τα κανάλια επικοινωνίας. Αυτόν τον τρόπο σκέψης και δουλειάς τον ονομάζουμε TotalWork και έτσι πετυχαίνουμε να φέρνουμε τους καταναλωτές σε μια προσωπική σχέση με το brand που όχι μόνο έχει νόημα για εκείνους αλλά καταγράφεται και στη μνήμη τους. Εντελώς αποτελεσματική, εντελώς δημιουργική, εντελώς BBDO... το πιο δημιουργικό διαφημιστικό δίκτυο στον κόσμο.

TELIA & PAVLA BBDO | T. +357 22377745 Φ. +357 22377996 | info@tpbbdo.com.cy | www.tpbbdo.com.cy

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

# ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΚΥΡΙΑΚΗ 9 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2011



## Τέχνη χωρίς συμβιβασμούς

Ο Νίκος Κουρούσις μάς ξεναγεί στον χώρο της εικαστικής του αντίληψης και αναπολεί τη σχέση του με το θέατρο και τη σκηνογραφία

Συνέντευξη στον ΚΩΣΤΑ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟ

**Το ισόγειο** διαμέρισμά του στο κέντρο της Λευκωσίας είναι σαν ιδιωτικά γκαλερί, με δείγματα από έργα του να κοσμούν τους τοίχους, τα πατώματα και τις επιφάνειες των δωματίων. Ζωγράφος, γλύπτης, χαράκτης και ανιχνευτής των σύγχρονων εκφραστικών μέσων, ασχολήθηκε και με τις νέες τεχνολογίες, τις οποίες χρησιμοποιεί στις διάφορες εγκαταστάσεις του. Η έρευνά του για την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στην παραγωγή του έργου τέχνης τον οδήγησε, το 1987, ως επισκέπτη καθηγητή στο Pratt Institute της Νέας Υόρκης, όπου είχε σπουδάσει με υποτροφία το 1982, μετά τις σπουδές του στο Λονδίνο τη δεκαετία του '60. Τα μεγάλα έργα του Νίκου Κουρούσις κοσμούν πολλούς δημόσιους χώρους—όπως τελευταία το σύγχρονο αεροδρόμιο στη Λάρνακα—και αντιπροσωπεύοντας την Κύπρο έχει λάβει μέρος σε πολλές μπιενάλε και διεθνείς εκθέσεις, ενώ θεωρείται από τα μεγάλα ονόματα του τόπου στον χώρο της σύγχρονης εικαστικής τέχνης.

**Η τελευταία σου δουλειά ολοκληρώνει μια περιοδεία πρωτεύουσών.**

«Είναι ένα πολιτικό έργο που συντάχθηκε με ένα ανάλογο της Λίας Λατίπη. Μάλιστα, προέκυψε η συγγενεία τους χωρίς να προσυμφωνηθούμε και, επειδή τα έργα συνομιλούν μεταξύ τους, έγινε η κοινή έκθεσή τους σε Νέα Υόρκη και Λονδίνο, ενώ μόνο το δικό μου έργο εκτέθηκε σε Αθήνα, Παρίσι και Κωνσταντινούπολη. Εγώ έφτιαξα ένα καλί με φωτογραφίες όσων πολιτικών έχουν εμπλακεί κατά καιρούς με το Κυπριακό, στο αρνητικό του φίλμ της παλιάς φωτογραφικής τέχνης. Κύπριοι, Έλληνες, Τούρκοι, Βρετανοί, Αμερικανοί, διπλωμάτες από τα Ηνωμένα Έθνη, όλοι. Και η Λία έστρεψε μια βιντεο-εγκατάσταση με την Αμμόχωστο όπως είναι τώρα και έναν γκριζό λυκό να περπατά μέσα στα χαλάσματα. Στη Νέα Υόρκη, στο κυπριακό προξενείο, είχαμε αντιδράσεις από Κύπριους επισκέπτες που διαμαρτυρόντουσαν ο καθένας και για άλλο πρόσωπο: «Γιατί έβαλες τον Γρίβα; Γιατί έβαλες τον Χριστόφια; Γιατί έβαλες τον Μακάριο; Γιατί τους έβαλες να τους πατούμε;». Τους απαντούσα πως οι πολιτικοί είναι που λένε: «Να γίνουμε καλί να μας πατήσετε!». Και στο Λονδίνο είχαμε αντιδράσεις, επειδή υπήρχε στο καλί η βασιλιάς τους. Τους έλεγα πως οι αρχαίοι Έλληνες έβαζαν τους θεούς τους στο δάπεδο σε ψηφιδωτά και δεν εννοχλούσε κανέναν που τους πατούσαν. Έπιασε η δικαιολογία και σώπασαν.

**Τι συμβολίζει αυτό το καλί;**

«Το ότι, κατά την άποψή μου, όλοι αυτοί οι δικοί μας και οι ξένοι δεν φάνηκαν για τόσα χρόνια αντάξιοι των περιστάσεων και καταλήξαμε να εμφανιζόμαστε ως θύτες αντί για θύματα που είμαστε. Ήθελα σαν καλλιτέχνης να κάνω ένα έργο με το οποίο να «τελειώνω» με αυτή την κατάσταση του τόπου μου, να την αποβάλω—όσο μπορώ— από μέσα μου και να ασχοληθώ με την εικαστική μου δουλειά, μακριά από την αέναη επανάληψη των ίδιων διλημάτων και συζητήσεων σε τηλεοράσεις, ραδιόφωνα, εφημερίδες. Το 2000 είχα ανοίξει μια κάσα με έντυπα που είχαν ασχοληθεί μαζί μου με συνεντεύξεις και διάβασα τους κεντρικούς τίτλους εφημερίδων του 1990 και ήταν ακριβώς οι ίδιοι με τις εφημερίδες που κυκλοφορούσαν εκείνες τις μέρες! Και σήμερα τα ίδια γράφουμε. Είναι απογοητευτικό! Συμπέρανα πως, αν δεν υ-



**Θα ήθελα** να πουλιούνται τα έργα μου, αλλά δεν πρόκειται ποτέ να κάνω συμβιβασμούς για να δημιουργήσω έργα με σκοπό την εμπορική αξιοποίησή τους. Κι αν δεν έχω λεφτά, προσαρμόζω αναλόγως τις ανάγκες μου. Κάποτε ζούσα σε έναν στάβλο, που ήταν εργαστήριο και σπίτι μου. Και εκεί μαζεύομασταν και κάναμε τα καλύτερα γλάντια.

**Ποτέ δεν βάζω περιορισμούς στα μέσα έκφρασής σου**

«Πήρχε το Κυπριακό, οι περισσότεροι από τους πολιτικούς μας μάλλον δεν θα είχαν ούτε εργαλεία, ούτε λόγο ύπαρξης.

**Το έργο σου πήγε και στην Κωνσταντινούπολη;**

«Ναι, στο πλαίσιο των εκδηλώσεων για την πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης. Μάλιστα, μου έκανε εντύπωση που το δέχτηκαν. Υπήρχε μια έκθεση που συνδιοργάνωσαν δύο ιστορικοί, μια Τουρκάλα και ένας Κύπριος, και εγώ έστειλα την πρόταση της συμμετοχής μου, χωρίς να αναμένω αποδοχή. Το εντυπωσιακό ήταν πως η εφημερίδα Ραντίκαλ δημοσίευσε μια μεγάλη φωτογραφία της Τουρκάλας ιστορικού, της οποίας πήραμε συνέντευξη, με το καλί να εκτείνεται πίσω της.

**Θεωρείς ότι τα κατά καιρούς έργα σου έχουν κάποιες κοινές συστατικές όστες να αναγνωρίζονται ως δικά σου;**

«Δεν είναι εύκολο να το προσδιορίσω εγώ αυτό, αλλά νομίζω πως ίσως οι φόρμες, τα σχήματα και τα υλικά που χρησιμοποιώ να δίνουν κάποιες ενδείξεις. Εγώ δεν θέλω να παγιωθούν σε αυτό το παιχνίδι της επανάληψης των στοιχείων του έργου μου ώ-

στε να είναι αναγνωρίσιμο ως δικό μου, όπως κάνουν άλλοι συναδέλφοι ζωγράφοι και γλύπτες.

**Η άποψή μου είναι πως κατά περιόδους κάνεις άλματα στην αξιοποίηση των εκφραστικών μέσων, που σπάνε το μοτίβο του εύκολα αναγνωρίσιμου έργου.**

«Είπες τη σωστή έκφραση: «του εύκολα αναγνωρίσιμου». Κι αυτό επειδή θέλω συνεχώς να προχωράω και δεν βάζω περιορισμούς στα μέσα έκφρασής μου. Αν θα βρω μια ιδέα και θέλω να την υλοποιήσω, θα βρω τα κατάλληλα μέσα να την εκφράσω χωρίς αποκλεισμούς. Η τελευταία μου έκθεση ήταν αφιερωμένη σε δώδεκα διανοητές που επηρέασαν το έργο και τη ζωή μου. Αξιοποίησα, ως έναυσμα, για άλλους φράσεις σημαντικές που εμπνέουν τη φιλοσοφία τους, για άλλους συγκεκριμένα έργα τους, για άλλους κοινούς τόπους του όλου έργου τους, και σε κάθε περίπτωση ξεχωριστά μεγάλια υλικών για να εκφράσω την αρχική έμπνευσή μου. Ένα παράδειγμα: Για τους «από μηχανής θεούς» του Ευριπίδη κατέληξα σε εννιά βάρκες με τα ονόματά τους και με τις οποίες τους «κατέβαζε» στα έργα του. Χρησιμοποίησα μεγάλα ποικιλία υλικών, χωρίς ενδοιασμούς. Ίσως μόνο το τρίγωνο, ως «απόλυτο σχήμα», επαναλαμβάνεται σε κάποια έργα μου.

**Πώς ένας εικαστικός καταφέρνει να επιζηήσει ως επαγγελματίας όταν κατασκευάζει έργα που δεν είναι εύ-**

**κολο να πουληθούν, αφού δεν κερμίζονται εύκολα σε έναν τοίχο όπως ένας πίνακας ή χρειάζονται να καταλάβουν ειδικό χώρο;**

«Θα ήθελα να πουλιούνται τα έργα μου, αλλά δεν πρόκειται ποτέ να κάνω συμβιβασμούς για να δημιουργήσω έργα με σκοπό την εμπορική αξιοποίησή τους. Είμαι τυχερός που κερδίζω σε διάφορους διαγωνισμούς την κατασκευή μεγάλων μνημείων και λειτουργώ πλέον ως πιο ανεξάρτητος οικονομικά. Παλαιότερα, που είχα πρόβλημα επιβίωσης, η ενασχόλησή μου με τη σκηνογραφία και το θέατρο και οι απολαβές από αυτό με βοηθούσαν στο να μην κάνω συμβιβασμούς με την τέχνη μου. Αλλά, γενικά, αν δεν έχω λεφτά, προσαρμόζω αναλόγως τις ανάγκες μου. Κάποτε ζούσα σε έναν στάβλο, που ήταν εργαστήριο και σπίτι μου. Και εκεί μαζεύομασταν και κάναμε τα καλύτερα γλάντια. Και σήμερα δουλεύω τόσο πολύ που δεν προλαβαίνω να σκεφτώμαι τι θα γίνει στο μέλλον. Το σίγουρο είναι πως εμείς οι καλλιτέχνες δεν έχουμε συντάξεις. Ενώ με τον τρόπο μας συνεισφέρουμε στην παραγωγή με τα υλικά που χρησιμοποιούμε—αφού ειδικά στις κατασκευές τα 3/4 της τελικής αξίας του έργου πάνε στους τεχνίτες—και με τις εκθέσεις που πραγματοποιούνται σε μουσεία και πινακοθήκες. Τι θα γινόταν, αλήθεια, αν ξαφνικά σταματούσαν όλοι οι καλλιτέχνες να εργάζονται; Αυτό το σκέφτηκα ποτέ κανείς;

## Τα «τολμηρά» έργα, τα γλάντια στον «Στάβλο» και ο Έντουαρντ Άλμπι

**«Είχα διαβάσει ότι ο κύριος λόγος της αποχώρησής σου από τον χώρο της θεατρικής σκηνογραφίας ήταν η ανήμερη της πολιτικής μέσα στα θεατρικά πράγματα του τόπου.**

«Ήταν όταν άρχισαν να ανακατευόνται, μέσω των συντεχνιών και των διοικητικών συμβουλίων, τα κόμματα στον ΘΟΚ και κάηκε εκείνη η απόλαυση της δουλειάς που με κρατούσε σε επαφή με τη σκηνογραφία. Έπιασε να υπάρχει εκείνη η ατιμωσιμότητα που με έκανε να ξεκινώ από το εργαστήριό μου, όπου εργαζόμουν μοναχικά, και να πηγαίνω σε έναν χώρο γεμάτο ζωντανία και ενθουσιασμένο κόσμο, όπου συνεργάζομαι με σκηνοθέτες, ηθοποιούς, μουσικούς, παραδίδοντας την εμπειροσύνη μου και παίρνοντας κι εγώ πίσω πολλά ερεθίσματα και γνώσεις. Ένα παράδειγμα: Αποφάσισαν οι συντεχνίες των ηθοποιών να φοράνε τα κουστούμια τους μόνο στις δύο τελικές πρόβες. Πώς να έβλεπα εγώ τι θα μπορούσα να προσθέσω ή να αφαιρέσω από το σύνολο για να το εναρμονίσω καλύτερα; Κάτι τέτοια απλά πράγματα με κούραζαν και αποχώρησα. Αλλά το αγαπούσα και το αγαπώ το θέατρο. Και ασχολήθηκα μαζί του, όχι λόγω ειδικεύσεως—αφού εγώ εικαστικός ήμουν και δεν σπούδασα σκηνογραφία—, αλλά λόγω λατρείας για την τέχνη του.

**Πώς ήρθες σε επαφή με τη σκηνογραφία;**

«Επειδή παρακολουθούσα τις θεατρικές παραστάσεις στο Λονδίνο τον καιρό που σπούδαζα, είχα μελετήσει μέσα από έναν «εικαστικό φακό» τις πρώτες σκηνογραφικές ιδέες εκείνης της εποχής. Επειδή μου άρεσε το θέατρο και όταν επέστρεψα έκανα παράβα με τους ανθρώπους του στην Κύπρο, πρότεινα σε διάφορες περιπτώσεις σκηνογραφικές λύσεις κατά τη διάρκεια συζητήσεων μεταξύ μεζέ και κρασιού. Έτσι προέκυψε το 1967 μια πρόταση από τον Νίκο Σιαφκάλλη να σκηνογραφώ μια παράσταση με την ομάδα του. Το έργο «Ποιος φοβάται τη Βιρτζίνια Γουλφ» του Έντουαρντ Άλμπι. Εκείνη τη χρονιά είχα λάβει μέρος στην μπιενάλε του Παρισιού με τρία έργα αφιερωμένα τέχνης τα οποία παρουσίασαν σε ερωτική διάθεση. Και ο Παπαγιάννης Σέργης είχε αρνηθεί να παρουσιαστούν στην εδώ παγκύπρια έκθεση, χαρακτηριζόντάς τα ως υπερβολικά τολμηρά. Είχα θυμώσει με αυτή την ενέργεια του Σέργη και δέχθηκα την πρόταση του Σιαφκάλλη υπό τον όρο να τοποθετηθούν εκείνα τα έργα ως διάκοσμος στο σκηνικό της παράστασης. Έτσι κι έγινε. Τελικά, μέσω της παράστασης, τα είδαν πολύ περισσότεροι από αυτούς που επισκέφθηκαν την παγκύπρια έκθεση. Αυτός ήταν ο κύριος λόγος που πήρα μέρος ως σκηνογράφος σε εκείνο το έργο, αλλά αυτή η συμμετοχή μου έφερε κι άλλες προτάσεις στη συνέχεια, μέχρι που άρχισα να συνεργάζομαι με τον ΘΟΚ.

**Είχες ξεχωρίσει κάποιες από τις προσωπικότητες του θεάτρου εκείνης της εποχής;**

«Πριν την έλευση της τηλεόρασης, κάθε Δευτέρα οι ηθοποιοί είχαν σίγουρο ρεπό από τη δουλειά και αρκετοί μαζεύονταν στο εργαστήριό μου, που ήταν απέναντι από το νεκροταφείο του Στροβόλου και το είχα ονομάσει «Στάβλος 100». Γιατί πριν το καθαρίσω και

το διαμορφώσω σε εργαστήριο—και σπύτι αργότερα, μετά την εισβολή— ήταν πραγματικός στάβλος. Εκεί, λοιπόν, σχεδόν κάθε Δευτέρα γινόταν πάρτι, όπου μαζί με τους ηθοποιούς εκρόντουσαν και άλλοι καλλιτέχνες και λογοτέχνες, αλλά και προσωπικότητες όπως ο Ανδρέας ο Χριστοφίδης. Έφερνε ο καθένας ένα κρασί, βάζαμε σουβλες να γυρίζουν και πίναμε, τραγουδούσαμε και συζητούσαμε μέχρι το πρωί. Νίκος Χαραλάμπος, Σπύρος Σταυρινίδης, Ανδρέας Κατσαρής, Εύης Γαβριλίδης, Ευτύχιος Πουλλαΐδης, Τζένη Γαϊτανόπουλου, Ντίνα Μπαμπάλη και πολλοί άλλοι. Υπήρχε μια δυνατή σχέση μεταξύ μας, πέρα από την επαγγελματική στον χώρο του θεάτρου. Τους αγαπούσα όλους και όταν αργότερα άρχισαν να έχουν μεταξύ τους επαγγελματικές διαφορές, στεναχωριόμουν να τους ακούω να μαλώνουν. Παραμένει όμως το θέατρο μια ιστορία της ζωής μου πολύ σημαντική. Τριάντα χρόνια το έζησα από μέσα και βίωσα εκπληκτικές εμπειρίες. Θυμάμαι τον «Κύκλο» του Ευριπίδη με τον Νίκο Χαραλάμπος σε πρώτο παγκόσμιο στο θέατρο της Σαλαμίνας το 1973—τελευταία θεατρική παράσταση πριν την εισβολή—που μετά το πήραμε στην Ανατολική Γερμανία και οι Γερμανοί ενθουσιάστηκαν τόσο πολύ που δεν μας άφηναν να φύγουμε από τη σκηνή.

**Είχες και μια τυχαία συνάντηση με τον Έντουαρντ Άλμπι;**

«Το 1982, που είχα πάει με μια υποτροφία στη Νέα Υόρκη, είχα γνωρίσει μια Κουβανέζα γλύπτρια και μετά τη εγκαίνα της έκθεσής της μαζευτήκαμε σπύτι σε δύο βρεθικά απέναντι από έναν κύριο που είχε γράψει ένα κριτικό σημείωμα στον κατάλογο των επισκεπτών και είχε υπογράψει ως «Έντουαρντ Άλμπι». Εγώ φαντάστηκα πως πρόκειται για συνωνυμία, αλλά όταν πιάσαμε κουβέντα και του είπα πως είχα ασχοληθεί με τη σκηνογραφία, με ρώτησε σε ποια έργα και με το που ανέφερα το «Ποιος φοβάται τη Βιρτζίνια Γουλφ», μου είπε: «Αυτό είναι δικό μου! Και πολύ βρισκείται αυτή η Κύπρος όπου το ανέβασαν χωρίς την άδειά μου; Γιατί δεν μου έστειλαν τα δικαιώματά μου;». Μέχρι να του εξηγήσω πως δεν είχα εγώ ευθύνη που τον αγνόησαν, είδα κι έπαθα (γέλια). Έμαθε πού ήταν στον χάρτη αυτή η άγνωστη Κύπρος και έψαχνε στα τηλεφώνω τον Σιαφκάλλη. Αργότερα ανέβασε ένα άλλο έργο δικό του ο Εύης Γαβριλίδης και του το είπα του Εύη: «Ζήτησες την άδεια του Έντουαρντ Άλμπι; Γιατί θα σε κυνηγάει», αλλά εκείνος γέλασε και μάλλον ούτε αυτός τελικά τον ρώτησε (γέλια).

**Ασχολεύσαι ούστόσο με τη σκηνογραφία αν υπάρχει κάποια ενδιαφέρουσα πρόταση;**

«Εκλείω τον κύκλο μου με το θέατρο και μόνο όταν αισθάνομαι ότι θα κάνω κάτι πολύ ενδιαφέρον με φίλους μπορώ να το σκεφτώ ξανά. Κάπως έτσι έγινε για μια παράσταση πριν από τέσσερα χρόνια και τώρα με το «Στραγείο» της ΕΘΑΛ, όπου πραγματικά κάρηκα τη δυνατότητα του έργου να λειτουργήσει εντελώς αφαιρετικά και συμβολικά. Μετά από πέντε χρόνια, ίσως το ξαναδοκιμάσω. Είναι μια αγάπη που δεν σβήνει, αλλά όχι η προτεραιότητά μου.

ΕΠΙΣΗΣ / Του ΚΩΣΤΑ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ

## Πού υπάρχει ελπίδα;

**Ελπίδα** να διαβάσει στο πρωτοχρονιάτικο φύλλο της «Κ» τη συνέντευξη που έδωσε ο ανθρωπολόγος Έρικ Ασσαντουριάν στη Θάλεια Καρτάλη με αφορμή την έκδοση του Ινστιτούτου World Watch με τίτλο «Κατάσταση του Κόσμου 2010. Ο πολιτισμός σε μετάβαση από τον Καταναλωτισμό στην Αειφορία», την οποία συντόνισε συγκεντρώνοντας τις επιστημονικές απόψεις δεκάδων έγκυρων επιστημόνων από όλο τον πλανήτη. Κατ' αρχήν, να επισημάνουμε πως ο ορισμός του για τον «πολιτισμό», ως το «σύστημα αξιών και

συμπεριφορών» που διαμορφώνουν τον εκάστοτε τρόπο ζωής των ανθρώπων, έρχεται να συνηγορήσει υπέρ της ταυτότητας—και ήδη πολλάκις εκφρασμένης από αυτή τη στήλη—δικής μας άποψης, που δικαιολογεί και την εμμονή μας να συμπλέκουμε τη λειτουργία των τεχνών με τα πολιτικοοικονομικά γεγονότα που χαρακτηρίζουν τη ζοφερή εποχή μας. Ήδη από τη δεκαετία του '80, ως φροπτες και μειοψηφία, γράφαμε και διαδηλώναμε σε κάθε ευκαιρία για την αναγκαιότητα επανοπροδιορισμού των προτεραιοτήτων

της παραγωγικής διαδικασίας, ώστε να βγούμε από τον φαύλο κύκλο του καταναλωτισμού, που οδηγούσε στην υποβάθμιση του περιβάλλοντος και στην εξάρτηση της «ευτυχίας» των πολιτών εργαζομένων από τη δυνατότητα τους να καταναλώνουν «άχρηστα» αλλά επαρκώς διαφιμωζόμενα προϊόντα και υπηρεσίες. Αντί η σημαντική τεχνολογική πρόοδος να γίνει το μέσον της εξυπηρέτησης των εργαζομένων ώστε να δουλεύει λιγότερο και να απολαμβάνει περισσότερο—προστατεύοντας αποτελεσματικά και τον χώρο όπου ζει—, χρη-

σιμοποιήθηκε για να αυξησει την περιφνη παραγωγικότητα και ανταγωνιστικότητα, που στο τέλος στρεφόταν εναντίον άλλων συνανθρώπων του, οι οποίοι είτε έχαναν την εργασία τους, είτε εξαναγκάζονταν να εργάζονται με άθλια μεροκάματα. Ο στόχος του διεθνώς κεφαλαίου, «όσο περισσότερα κέρδη, τόσο καλύτερα», πετύχαινε με την εμπέδωση ως στόχου του μέσου καταναλωτή του: «όση περισσότερη κατανάλωση, τόσο περισσότερη ευτυχία». Έχουν περάσει τρεις δεκαετίες από τότε και είναι τραγικό ότι ακόμα διοργανώ-

νουν συνέδρια—όπως τώρα στο Παρίσι, όπου συμμετείχε και ο Έλληνας πρωθυπουργός— με θέμα «το μέλλον του καπιταλισμού», προσπαθώντας να ανιχνεύσουν τους τρόπους διαχείρισης του υπό κρίση-κατάρρευση συστήματος, χωρίς να τολμούν να προτείνουν ριζική αναθεώρηση των μέχρι τώρα πρακτικών της «παγκοσμιοποιημένης αγοράς». Άδικα κάποιοι νομπελίστες φωνάζουν πως η συστηματική κρίση χρειάζεται συστηματικές λύσεις. Αλλιώς μάθανε, πως να αλλάζουμε τρόπο σκέψης ξαφνικά; Αν υπάρχει κάπου ελπίδα, αυτή βρίσκεται μονάχα

στην αφύπνιση των πολιτών, που υπόκεινται να αποτελέσματα της απαξίωσης του τρόπου ζωής στον οποίο τους εγκλωβίσαν οι πολιτικοί διαχειριστές που εξέλεξαν τα τελευταία πενήντα χρόνια. Και οι μικρές σε μέγεθος και συνεπώς—όπως τουλάχιστον θα ήθελε— ευέλικτες σε ταχύτητα αποφάσεις κοινωνικές, όπως η δική μας σε αυτό το νησί, έχουν την ευκαιρία να αναπροσαρμόσουν τις προτεραιότητές τους, όσο ακόμη υπάρχει καιρός, πριν τους προλάβουν οι καταστροφές. Περί τούτου προσεχώς... Καλή χρονιά σε όλους!

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	-----------	------

## Εκδηλώσεις - Κύπρος

Κυριακή 9.1  
ΘΕΑΤΡΟ

## «Ανατροπή Ζωής»



Μερκούρη, Πύλη Αμμοχώστου, Λευκωσία. Πληρ. 22437343 και 99222974.

Δευτέρα 10.1  
ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

## 50 χρόνια



**Το Λεβέντειο** Δημοτικό Μουσείο φιλοξενεί έκθεση με θέμα: «50 Χρόνια Κοινωνία-Πολιτισμός-Ζωή στην Κυπριακή Δημοκρατία», με στόχο να παρουσιάσει την πορεία των πρώτων 50 χρόνων της Κυπριακής Δημοκρατίας. Μέχρι 16/1, Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο, Λαϊκή Γειτονιά, Λευκωσία. Πληρ. 22661475.

## Η Κύπρος στη Βενετία, 1968-2009



Στο πλαίσιο του επετειακού προγράμματος για τα 50χρονα της Κυπριακής Δημοκρατίας έχει ενταχθεί και η διοργάνωση μιας μεγάλης αναδρομικής έκθεσης, αφιερωμένης στα 40 χρόνια συμμετοχής της Κύπρου στην Μπιεννάλε Εικαστικών Τεχνών Βενετίας, από το 1968 μέχρι το 2009. Συνδιοργάνωση από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες και το Ίδρυμα Πιερίδη. Μέχρι 27/3, Δημοτικό Κέντρο Τεχνών, Παλαιά Λευκωσία. Πληρ. 22797400 και www.nimac.org.cy.

Τρίτη 11.1  
ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

## Ζωγραφική μαρτυρία

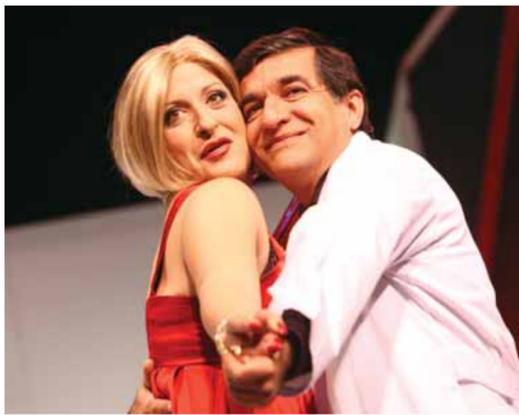


Η έκθεση έργων της Μαρίας Ολυμπίου-Λυκούργου υπό τον τίτλο «Ζωγραφική μαρτυρία» φιλοξενείται στο κέντρο σύγχρονης τέχνης Διάτοπος μέχρι τις 21/1. Τα έργα παρουσιάζονται και στην ιστοσελίδα www.marigal-olympios.com.cy. Διάτοπος, Λευκωσία. Πληρ. 22766117.

## Λευκή Αλεξάνδρου

Έκθεση με έργα ζωγραφικής και γλυπτικής της Λευκής Αλεξάνδρου με τίτλο «Συναισθημάτα», για τα οποία η ίδια δηλώνει: «Τα συναισθημάτα είναι ένα σημαντικό θέμα, το οποίο αφορά όλους μας. Εκφράζω όλων των ειδών τα συναισθημάτα μέσω της ζωγραφικής και γλυπτικής μου: θλίψη, ευτυχία, συ-

## Μη χάσετε



## Το Άνθος του Κάκτου

Η Κεντρική Σκηνή του ΘΟΚ παρουσιάζει την κωμωδία παρεξηγήσεων των Πιέρ Μπαριγιέ και Ζαν-Πιέρ Γκρεντί σε σκηνοθεσία Χρίστου Ζάνου. Ένα έργο το οποίο διαγράφει μια εξαιρετική πετυχημένη πορεία στον κινηματογράφο και στο θέατρο από το 1964 που πρωτοπαρουσιάστηκε στο Παρίσι. Εκείνος επιτυχημένος πλαστικός χειρουργός, περιτριγυρισμένος από γυναίκες σε ρόλους ερωμένων γραμμάτων και συζύγων υπό προϋποθέσεις. Όταν οι ρόλοι μπερδεύονται, αρχίζουν τα πάντα να περιπλέκονται. Κάθε Σάββατο στις 8.30 μ.μ. και Κυριακή στις 6.30 μ.μ., στο Δημοτικό Θέατρο, Λευκωσία. Πληρ. 22878688.



ναισθήματα που έχουν να κάνουν με τον χωρισμό και όλα τα στάδια που προκύπτουν από έναν χωρισμό και η θέληση που μπορεί να βρει κάποιος όταν βρει πάτο. Χρησιμοποίησα μικτά υλικά για να μπορέσω να δείξω αυτά τα διαφορετικά συναισθήματα και αισθήσεις». Εγκαινία 8.00 μ.μ. Μέχρι 21/1, στην γκαλερί Πάνθεον, Λευκωσία. Πληρ. 22670843 και www.pantheonculture.org.

Τετάρτη 12.1  
ΜΟΥΣΙΚΗ

## Giersbergen και Cavanagh



Η Anneke Van Giersbergen (Aqua de Anneke, ex The Gathering) και ο Danny Cavanagh (Anathema), με πολυχρονη πείρα και οι δυο τους στο συναυλιακό στερέωμα, έρχονται για πρώτη φορά στη χώρα μας, ενώνοντας τις δυνάμεις τους για ένα unplugged show συνολικής διάρκειας περίπου δύο ωρών. Ώρα 9.30 μ.μ., στο Barrel House, Λάρνακα. Πληρ. 24622455.

Πέμπτη 13.1  
ΘΕΑΤΡΟ

## «Μαύρη κωμωδία»

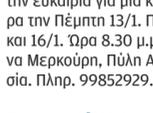
Ένας νεαρός γλύπτης περιμένει κάποιο φιλότεκνο εκατομμυριούχο που έχει ενδιαφερθεί για το έργο του, καθώς και τον πατέρα της φίλης του, προκειμένου ο τελευταίος, διαπιστώνοντας το ταλέντο του μέλλοντος γαμπρού του, να δώσει τη συγκατάθεσή του για τον γάμο. Σαφνικά, όμως, η ασφάλεια του ηλεκτρικού καίγεται και το διαμέρι-



σμα βυθίζεται στο σκοτάδι. Έργο του Πίτερ Σάφερ από το Θέατρο Σκόλα σε σκηνοθεσία Θεόδωρου Νικολαΐδη. Ώρα 8.30 μ.μ., στο Θέατρο Ριάλο, Λεμεσός. Πληρ. 77777745.

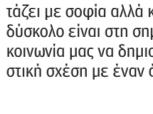
## Το Διπλό Βιβλίο

Η νθοποιός Ηλιάν Χαλκιά διασκευάζει και παρουσιάζει το έργο του Δημήτρη Χατζή σε σκηνοθεσία Ορέστη Σοφοκλέους. Η Αναστασία φτάνει τη μοίρα όλων και μόνο τη δική της αφήνει απ' έξω, θυσιάζοντας τον έρωτά της, για να φύγει ο αδελφός της μετανάστευσε στη Γερμανία και να έχει την ευκαιρία για μια καλύτερη ζωή. Πρεμιέρα την Πέμπτη 13/1. Παραστάσεις 14/1, 15/1 και 16/1. Ώρα 8.30 μ.μ., στην Αίθουσα Μελίνα Μερκούρη, Πύλη Αμμοχώστου, Λευκωσία. Πληρ. 99852929.

Παρασκευή 14.1  
ΘΕΑΤΡΟ

## Γιάννης και Βεατρίκη

Το έργο της Καναδής Carole Frechette αναζητεί το πραγματικό νόημα αυτού που λέμε «αγάπη», απογυμνώνοντας την ανθρώπινη ψυχή. Μια μοντέρνα, αυθεντική, ευφάνταστη δραματουργική πρόταση, που εξετάζει με σοφία αλλά και με χιούμορ το πόσο δύσκολο είναι στη σημερινή αποξενωμένη κοινωνία μας να δημιουργήσουμε μια οικιαστική σχέση με έναν άλλον άνθρωπο. Σε



art@kathimerini.com.cy

## Αϊτή: Μια πληγή στον κόσμο

Η φωτορεπόρτερ Κάτια Χριστοδούλου επισκέφτηκε ξανά, οκτώ μήνες μετά τον καταστροφικό σεισμό του Ιανουαρίου του 2010, τη μακρινή χώρα της Καραϊβικής, την Αϊτή, στο πλαίσιο της αποστολής των Εθελοντών Πατρών Κύπρου. Κατά τη δεύτερη αυτή παρουσία της εκεί, αποθανάτισε την κατάσταση της χώρας αλλά και των ανθρώπων της μετά το χτύπημα του Εγκέλαδου. Εικόνες μεστές, που «περιγράφουν» τον ανθρώπινο πόνο και μαρτυρούν τη δύναμη του ανθρώπου. 14/1 έως 21/1, στο Κέντρο Τεχνών Πανίκου Μαυρέλη, Λεμεσός. Πληρ. 25341572



σκηνοθεσία της Μαγδαλένας Ζήρα από το Θέατρο Διώνυσος κάθε Παρασκευή και Σάββατο στις 8.30 μ.μ. και Κυριακή στις 6.30 μ.μ. Λευκωσία. Πληρ. 22818999.

## ΜΟΥΣΙΚΗ

## Στα μονοπάτια της καρδιάς μας



Με οδηγό το καλό λαϊκό τραγούδι, ο Δημήτρης Φανής, παρέραι με τη νέα τραγουδίστρια Κατερίνα Ανδρέου και έξι καλοκουρδισμένους μουσικούς, επικειρούν κάθε Παρασκευή και Σάββατο ένα ταξίδι στα μονοπάτια της καρδιάς μας. Ώρα 11.30 μ.μ., στη μουσική σκηνή Εναλλάξ, Πύλη Αμμοχώστου, Λευκωσία. Πληρ. 22430212.

Σάββατο 15.1  
ΘΕΑΤΡΟ

## «Δεν ακούω, δεν βλέπω, δεν μιλάω»



Θεατρική παράσταση του Γιώργου Θεοδοσιάδη σε σκηνοθεσία του Λώρη Λοϊζίδη. Στη σκηνή μαζί με τον Λώρη ανεβαίνουν και οι ηθοποιοί Χριστίνα Παυλίδου, Φώτης Γεωργιάδης και Μάριος Δημητρίου. Τρεις φίλοι που αντιμετωπίζουν τρία διαφορετικά προβλήματα - όρασης, ακοής, ομιλίας - γίνονται αντίζηλοι διεκδικώντας την καρδιά μιας κοπέλας. Στις 8.30 μ.μ. και Κυριακή 16/1 στο Δημοτικό Θέατρο Λάρνακας. Πληρ. 24665795.

art@kathimerini.com.cy

## Εκδηλώσεις - Ελλάδα

Κυριακή 9.1  
ΧΟΡΟΣ

## «Cherry-Brandy» από τον Γ. Νατζ

Ο βραβευμένος χορογράφος Γιόζεφ Νατζ, παρουσιάζει στη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών του Ιδρύματος Ωνάση την παράσταση του «Cherry-Brandy». Έργο εμπνευσμένο από το κείμενο του Αντον Τσέχοφ «Το κύνειο άμμα». Λεωφ. Συγγρού 107-109, τηλ. 213-01.78.000

Δευτέρα 10.1  
ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

## Παράταση για τους Erasers

Λόγω της μεγάλης προσέλευσης του κοινού οι Erasers θα παρουσιάσουν το War is War για τρεις ακόμα ημέρες. Το War is War, μια συλλογή από δημόσιες αποσπασματικές αφηγήσεις για την καταστροφή και την ανοικοδόμηση του κόσμου. Στο No Central στις 10, 11 και 12/1. Πρωτογένους 8, Ψυρή

Τρίτη 11.1  
ΔΙΑΛΕΞΗ

## Ορχάν Παμούκ και μυθιστόρημα

Ο νομπελίστας Τούρκος συγγραφέας Ορχάν Παμούκ δίνει διάλεξη στο Ίδρυμα Μουσικής, με θέμα «Τι γίνεται στο μυαλό μας όταν διαβάζουμε ένα μυθιστόρημα;». Ο Παμούκ θα ανανεώσει τις διαδρομές που επιλέγει ο αναγνώστης της λογοτεχνίας και θα διαβάσει αποσπάσματα από έργα του με ταυτόχρονη μετάφραση στα ελληνικά. Στις 7 μ.μ. Βασ. Σοφίας και Κόκκαλη

Τετάρτη 12.1  
ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

## Ο κόσμος μέσα από μικροσκόπιο

«Μέσα από τον Φακό» είναι ο τίτλος της έκθεσης της Στέλλας Πακαπού, στο Ίδρυμα Ευγενίδου, κάτω από τον ιστορικό πα-

λαίο θόλο του Πλανηταρίου. Εικόνες που αποκαλύπτει ο φακός του μικροσκοπίου σ' έναν εικαστικό διάλογο γύρω από τον κύτταρο και το μόριο, τον κόσμο της Γενετικής. Λεωφ. Συγγρού 387.

Πέμπτη 13.1  
ΟΜΙΛΙΑ

## Πρωτοπόρος παρηγορητικής αγωγής

«Αντιμετωπίζοντας» το τέλος με αξιοπρέπεια είναι ο τίτλος της ομιλίας της Γαλλίδας κλινικής ψυχολόγου Marie de Hennezel, στο Μέγαρο Μουσικής. Πρωτοπόρος της παρηγορητικής φροντίδας στη Γαλλία, συνέβαλε στη δημιουργία της πρώτης Μονάδας Παρηγορητικής Αγωγής της Ευρώπης. Εναρξη 7 μ.μ. Βασ. Σοφίας και Κόκκαλη

## ΕΚΘΕΣΗ

## Σύγχρονη τέχνη από την Αυστρία

Η παρατήρηση και η εξερεύνηση του σώματος αποτελούν τον κεντρικό άξονα της σύγχρονης αυστριακής τέχνης που παρουσιάζεται στην έκθεση «Εμμο-νές και Οικειότητα. Το σώμα στο σύγχρονο αυστριακό σχέδιο. Από τον Alfred Kubin στην Birgit Jurgensen» στο Ίδρυμα Θεοαρχάκη. Ώρα έναρξης εγκαινίων 8 μ.μ. Βασ. Σοφίας 9.

Παρασκευή 14.1  
ΜΟΥΣΙΚΗ

## Συναυλία Lolek στο Μέγαρο

Ενα από τα καινούργια αστέρια της εγχώριας εναλλακτικής σκηνής, ο Lolek (κατά κόσμον Γιάννης Αναγνωστάτος) θα εμφανιστεί στο Ίδρυμα Θεοαρχάκη του Μεγάρου Μουσικής για να παρουσιάσει το ντεμπούτο άλμπουμ του «Αίολος». Νεορομαντικές μελωδίες, στίχοι εξομολογητικοί, απρόβλεπτες ενορχηστρώσεις σ' ένα μουσικό ταξίδι που ξεκινάει από τα Βαλκάνια, τα μόνιρα της Κάτω Ιταλίας, Μαζι του, οι Μικ. Μοσχούτης, Κ.Τσιώλης, Θ. Κολοκυθάς και Θ. Αρχανιώτης. Εναρξη 9 μ.μ. Βασ. Σοφίας και Κόκκαλη

Επιμέλεια: **ΝΕΛΛΗ ΑΜΠΡΑΒΑΝΕΛ**  
abravanel@kathimerini.gr

## Ματιές στον κόσμο

ΒΑΡΚΕΛΩΝΗ  
ΕΚΘΕΣΗ

**Museo Picasso**  
www.museupicasso.bcn.es  
«Picasso ante Degas». Σε όλη τη διάρκεια της μακρόχρονης καριέρας του, ο Πικάσο συχνά ζωγράφιζε πίνακες εμπνευσμένους από παλαιότερους ομοτέχνους του, ανάμεσά τους ο Βελάσκειθ, ο Ντελακρουά, ο Μανέ. Από τα νεανικά του χρόνια, παρατηρήθηκε στα έργα του μια επιρροή του Εντγκάρ Ντεγκά (1834-1917), ιδιαίτερα σε πίνακες με θέμα τα καμπαρέ και τα καφενεία, τα πορτρέτα, τα γυμνά, τις μπαλερίνες - θέματα ιδιαίτερα αγαπητά στον Γάλλο ζωγράφο (εδώ, η «Γυμνή γυναίκα που κτενίζετα»), πίνακας του 1952 του Πικάσο, εμπνευσμένος από το έργο του Ντεγκά «Το χτένισμα»). Όταν ο Πικάσο εγκαταστάθηκε στο Παρίσι, έμεινε στην ίδια γειτονιά με τον Ντεγκά, χωρίς όμως οι δύο καλλιτέχνες να συνδεθούν φιλικά. Πολύ διαφορετικοί στον χαρακτήρα και τον τρόπο ζωής, μοιράζονταν, ωστόσο, πολλά κοινά ενδιαφέροντα. Ήταν και οι δύο ανατρεπτικοί στην τέχνη τους, ενώ μεγάλο μέρος του έργου τους βασιζόταν στην ανθρώπινη φιγούρα και επηρεαζόταν από τη γνώση τους για το παρελθόν. Η έκθεση εξερευνά το μακρόχρονο ενδιαφέρον του Πικάσο για τον Ντεγκά, καθώς και τις συγγενίες ανάμεσα σε έργα των δύο μεγάλων καλλιτεχνών. Έως τις 16 Ιανουαρίου.

ΛΟΝΔΙΝΟ  
ΕΚΘΕΣΗ**Dulwich Picture Gallery**

www.dulwichpicturegallery.org.uk

«Norman Rockwell's America». Ο Νόρμαν Ρόκγουελ (1894-1978) υπήρξε ο εμβληματικός εικονογράφος της αμερικανικής ζωής, ένας δεξιοτέχνης της αφηγησικής της αφήγησης που μπορούσε να πει μια ολόκληρη ιστορία με μία μόνο εικόνα. Μέσα από τα έργα του, όπου πολύ συχνά πρωταγωνιστούν παιδιά, έδινε μια αισιόδοξη, αθώα, συχνά χιουμοριστική όψη της Αμερικής, που τον έκανε πολύ αγαπητό στους συμπατριώτες του, αν και το αμερικανικό καλλιτεχνικό κατεστημένο τον υποτίμησε ως «συμβατικό καλλιγράφο της εικόνας». Ήταν ένας από εκείνους τους καλλιτέχνες -συγγραφείς, ζωγράφους και κινηματογραφιστές- που εστίασαν στην «καλή πλευρά» των Αμερικανών, στην παιδικότητα και τον ενθουσιασμό τους, στην απέλεια και την ακαταπόνητη αγάπη της ζωής. Η έκθεση περιλαμβάνει τα 323 εξώφυλλα της Saturday Evening Post με έργα του, από το 1916 έως το 1963, καθώς και πολλές άλλες εικόνες από βιβλία, περιοδικά και διαφημίσεις, προσφέροντας μια ευρύτατη ανθολογία του έργου του Ρόκγουελ, το οποίο σήμερα επανεκτιμάται ως ιδιαίτερα σημαντικό στη διαδρομή της αμερικανικής τέχνης. Έως τις 27 Μαρτίου.



ΜΠΑΛΕΤΟ

**Sadler's Wells**

www.sadlerswells.com

«Cinderella». Το μπαλέτο «Σταχτοπούτα», σε μουσική του Προκόφιου, παρου-

σιάζεται σε μια νέα παραγωγή του Μάθιου Μπουρν, η οποία έχει κερδίσει υμνική σκόδα από την κριτική. Ο Μπουρν τοποθετεί το δημοφιλέστερο παραμύθι στο Λονδίνο του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, στη ζοφερή ατμόσφαιρα του «σήμερα ζούμε, αύριο δεν ζούμε» μιας πόλης που δέχεται βροχιά βομβών από τα γερμανικά αεροπλάνα. Ο «πρίγκιπας» (Σαμ Αρτσερ) είναι ένας πιλότος της RAF, η Σταχτοπούτα (Κέρι Μπίγκιν) ένα συνεσταλμένο κορίτσι που τον γνωρίζει και ύστερα τον κάνει στη διάρκεια ενός βομβαρδισμού (τα τεχνικά εφέ δίνουν εντυπωσιακές εικόνες του βομβαρδισμένου Λονδίνου). Οι αδελφές της Σταχτοπούτας ερμηνεύονται από άρρνες χορευτές (Τόμας Γουάιτλεϊ και Φίλιπ Μόσλεϊ) οι οποίοι δίνουν έναν ευπρόδεκτο κωμικό τόνο στην παράσταση, όπως και η «κακιά μητριά», που την ερμηνεύει με διαβλημένο κέφι, σαν γελοιογράφος της Τζόαν Κρόφορντ, η Μικέλα Μεάτσα. Έως τις 23 Ιανουαρίου.

ΘΕΑΤΡΟ

**National Theatre, Cottesloe**

www.nationaltheatre.org.uk

«12th Night». Ο Πίτερ Χολ επιστρέφει στο Εθνικό Θέατρο, του οποίου υπήρξε επί πολλά χρόνια διευθυντής, για να ανεβάσει τη «12η Νύχτα», προτείνοντας μια νέα ματιά στη δημοφιλή κωμωδία παρεξηγήσεων του Σαίξπηρ. Ο διεθνώς καταξιωμένος σκηνοθέτης, που έκλεισε τα 80 του χρόνια, εξοικολογείται να είναι καλλιτεχνικά ενεργός και να κάνει φιλόδοξα σχέδια για το μέλλον. Στη «12η νύχτα», που η επίσημη προεπιλογή της



## Ναπολέων και Ευρώπη



Στη διάρκεια των δεκαεξή χρόνων της ηγεμονίας του, ο Ναπολέων Βοναπάρτης (1769 - 1821) αναδιαμόρφωσε τα θεμέλια της ευρωπαϊκής Ιστορίας και έφερε αλλαγές που οι συνέπειές τους -θετικές και αρνητικές- είναι αισθητές μέχρι σήμερα. Η έκθεση «Ναπολέων και Ευρώπη. Το όνειρο και το τραύμα», στη Βόννη (Bundeskunsthalle, έως 25/4), επιχειρεί να παρουσιάσει μια συνεκτική εικόνα του Ναπολέοντα και της εποχής του, πέρα από τα κλισιό που τον χαρακτηρίζουν είτε πολεμοκάπηλο τέρας είτε μεγαλοφυΐα. Μια πλειάδα έργων τέχνης και άλλων ντοκουμέντων σκιαγραφούν την προσωπικότητα και τη διαδρομή του, τον τρόπο που τον είδαν οι σύγχρονοί του και οι μεταγενέστεροι. Ανάμεσά τους, έργα καλλιτεχνών που συνεισέφεραν στην μνηπτική προπαγάνδα του -Νταβίντ (εδώ, ένας πίνακας του 1800), Ζεράρ, Ενγκρ- καθώς και άλλων που αντιπάθησαν, όπως ο Γκόγια και οι Γερμανοί ρομαντικοί.

θα δοθεί στις 18 Ιανουαρίου (οι παραστάσεις αρχίζουν στις 11/1), ο Χολ σκηνοθετεί την κόρη του, Ρεμπέκα, η οποία κάνει το ντεμπούτο της στη σκηνή του Εθνικού Θεάτρου ερμηνεύοντας τη Βιόλα. Στο καστ συμμετέχουν, επίσης, ο Σάιμον Κάλου (σερ Τόμης Μπελς), η Αμάντα Ντρου (Ολίβια), ο Μάρτον Σόκο (Ορσίνιο) και ο Σάιμον Πέσολι Ντέι (Μαλβόλιο). Έως τις 2 Μαρτίου.

ΜΕΛΒΟΥΡΝΗ  
ΕΚΘΕΣΗ**NATIONAL GALLERY OF VICTORIA**

www.ngv.vic.gov.au

«Gustave Moreau and the Eternal Feminine». Από την Ωραία Ελένη μέχρι την Κλεοπάτρα, από τη Σαλώμη μέχρι τη Μεσαλίνα και τη Λαϊδη Μάκβεθ, οι «μοιραίες» γυναίκες της Ιστορίας και των μύθων ασκούσαν μεγάλη έλξη στον Γκιςτάβ Μορό. Πρωτοπόρος του συμβολισμού, ο ιδιόρρυθμος Γάλλος καλλιτέχνης του 19ου αιώνα είχε φαντασία κινηματογραφικών διαστάσεων. Η τέχνη του εστίαζε στο θεαματικό και στην εντυπωσιακή αφήγηση, με βασικά συστατικά το όνειρο, τον αισθησιασμό, τον χρωματικό πλούτο και τη μορφοπλαστική τόλη (εδώ, ο πίνακας «Γαλάτεια», του 1880). Αν ζούσε τον 20ό αιώνα, ίσως να είχε διαπρέψει σκηνοθετώντας ερωτικά θρίλερ ή φαντασμαγορικές περιπέτειες. Η έκθεση «Ο Γκιςτάβ Μορό και το αιώνιο θηλυκό», στη Μελβούρνη, παρουσιάζει πάνω από 100 έργα του με θέμα γυναίκες μορφές,



προσφέροντας μια συναρπαστική περιήγηση στον κόσμο του καλλιτέχνη. Έως τις 30 Απριλίου.

## ΠΙΖΑ

## ΕΚΘΕΣΗ

**Palazzo Blu**

www.palazzoblu.it



«Joan Miro: I miti del Mediterraneo». Η Μεσόγειος κυριαρχεί στο έργο του Ζοάν Μιρό, του Καταλανού ζωγράφου που αναδείχθηκε σε έναν από τους κορυφαίους του σουρεαλιστικού κινήματος, διατηρώντας πάντα την εκφραστική ελευθερία του και παραμένοντας δεμένος με τη γενέθλια γη και τα βιώματά του. Η έκθεση κάνει μια μεγάλη αναδρομή στο έργο του με έαζα τη σύνδεσή του με τη Μεσόγειο. Τα έργα που παρουσιάζονται -πίνακες, γλυπτά, σχέδια, χαρακτηριστικά, εικονογραφημένα- περιλαμβάνουν αναφορές στον Ισπανικό Εμφύλιο, στην αγωνία του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, σε στιγμές στοχασμού όπως εκφράζονται στη σειρά «Αστερισμοί» (εδώ, το «Πρωινό αστέρι», 1940), στη θάλασσα και τα ταξίδια, σε αρχαιοελληνικούς μύθους, καθώς και στον θεμελιακό μύθο της Μπέρας Φύσης. Η έκθεση θα διαρκέσει έως τις 23 Ιανουαρίου.

Επιμέλεια: **ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΣΤΟΥΠΑΚΗ**

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	-----------	------

# Ερωτευμένα φωτόνια και Μεγάλη Εκρηξη

Ποικίλες κοσμολογικές θεωρίες αναφορικά με την προέλευση του Σύμπαντος και το ζήτημα της ύπαρξης ζωής σε άλλους κόσμους

Του **ΗΛΙΑ ΜΑΓΚΛΙΝΗ**

**Ερωτευμένα** φωτόνια. Έτσι αποκαλούν, χαριτολογώντας, μερικοί επιστήμονες δύο φωτόνια τα οποία στο παρελθόν είχαν επιδράσει στενά μεταξύ τους. Αν υποθεθεί ότι μετά την επίδραση αυτή, απομακρύνθηκαν τόσο πολύ το ένα από το άλλο, που βρίσκονται στα δύο αντίθετα άκρα του Σύμπαντος, αν γερύσουμε με κάποιες πληροφορίες το ένα, αυτόματα αυτό θα βρεθεί και στο άλλο, κάτι που έχει αποδειχτεί πειραματικά στα εργαστήρια. Τι σημαίνει αυτό; Ότι εάν ένα φωτόνιο βρίσκεται στη

## Η υποψηφιότητα του πλανήτη Αρη ως πιθανότερου να φιλοξενεί εξωγήινη ζωή

Γη και το άλλο στο Αλφα του Κενταύρου, τότε αν στο Αλφα του Κενταύρου συμβεί κάτι, την ίδια στιγμή η πληροφορία αυτή έχει μεταφερθεί στο φωτόνιο που βρίσκεται στη Γη. Το φωτόνιο αυτό βέβαια μπορεί να βρίσκεται στον εγκέφαλό μας. Το αν θα πάρουμε αυτή την πληροφορία είναι πρόβλημα δικό μας και των αισθήσεών μας. Η πληροφορία όμως βρίσκεται εδώ.

Ένα από τα πολλά παράδοξα που μπορεί κανείς να διαβάσει σε βιβλία εκλαϊκευμένων επιστήμης και αισθάνεται ότι αυτό που μελετούν οι αστροφυσικοί και οι κοσμολόγοι, το Σύμπαν που μας περιβάλλει δηλαδή, ξεπερνάει και την πιο ξέφρενη φαντασία. Πράγματι, δεν περνάει μέρα σχεδόν που να μην υπάρχει κάποια σημαντική είδηση από τον χώρο της αστρονομίας, της αστροφυσικής και της κοσμολογίας: είτε η ανακάλυψη ενός πλανήτη εκτός του ηλιακού μας συστήματος, ο οποίος μάλιστα να μοιάζει αρκετά με τη Γη, είτε η παρατήρηση της γέννησης μιας μαύρης τρύπας ή η δημιουργία μικρογραφίας της Μεγάλης Εκρηξης στο διαρκές πείραμα του CERN, στην Ελβετία.

## Ετορε Μαγιόρανα

Τόσο σε επίπεδο αστρονομικών παρατηρήσεων ή επιστημονικών πειραμάτων όσο και στον θεωρητικό τομέα, οι φυσικοί, οι μαθηματικοί, οι αστρονόμοι και οι κοσμολόγοι αναπτύσσουν απόψεις και έννοιες γύρω από το Σύμπαν που μοιάζουν πιο εξωφρενικές κι από μυθιστορηματικά επιστημονικές φαντασίες, ενώ συχνά οι προσωπικότητες μερικών από αυτές τις ιδιοφυΐες των επιστημών, μοιάζουν σαν χαρακτήρες βγαλμένοι μέσα από τη μυθολογία. Πάρτε για παράδειγμα τον Έτορε Μαγιόρανα. Είναι ο «Άνθρωπος νετρίνο» (μτφρ. Νικόλαος Αποστολό-



**Σείρα** του γαλαξία μας, γνωστού ως «Milky Way», όπως διακρίνεται μέσα από την έρημο. Δεν περνάει μέρα σχεδόν που να μην υπάρχει κάποια σημαντική είδηση από τον χώρο της αστρονομίας, της αστροφυσικής και της κοσμολογίας.

πουλος, επιμ. Θεοφάνης Γραμμένος, εκδ. Τραυλός) του João Maguêijo. Ο Μαγιόρανα ήταν Σικελός, θεωρητικός της φυσικής, κρέμα ιδιοφυΐας και μαθηματικά, ήταν επίσης ο άνθρωπος που ανακάλυψε το νετρίνο και το «κλειδί» για την πραγματοποίηση της πυρηνικής σχάσης. Μεγάλο επίτευγμα, ωστόσο, ο Μαγιόρανα κάποια στιγμή θα εξαφανιστεί χωρίς να αφήσει κανένα στοιχείο πίσω του. Πυκνό μυστήριο καλύπτει τη μοίρα του. Όμως το μεγάλο πλεονέκτημα αυτού του βιβλίου δεν είναι μονάχα η αστρο-

νομική υφή της ιστορίας, αλλά η περίτεχνη σκιαγράφηση ενός ανθρώπου αποσυνάγωγου, εσωστρεφούς αλλά εξαιρετικά περιέργου και ανήσυχου.

Σε σαφώς πιο βαθιά νερά μας ρίχνει ο Roger Penrose με το ογκωδέστατο «Αναζητώντας την πραγματικότητα». Ένας πλήρης οδηγός των νόμων του Σύμπαντος (μτφρ. Βασιλική Πετροπούλου, Γιώργος Δούλης, εκδ. Γκοβόστης). Χίλιες διακόσιες σελίδες από τον φημισμένο και πολυβραβευμένο καθηγητή του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης, συνιστούν μια πρόκληση.

Στο μεγαλόπνοο αυτό έργο, ο Πένροουζ αναλαμβάνει να ταξιδέψει μνημόνους και αμύπητους στη Μεγάλη Εκρηξη και τις Μαύρες Τρύπες, στη θεωρία των χορδών και την κβαντική βαρύτητα βρόχων, στις έννοιες του Απειρού στη Σωματιδιακή Φυσική και στη θεωρία της Σχετικότητας. Όπως γράφει και ο ίδιος, «αυτό το βιβλίο θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί σαν ένας πραγματικός οδηγός για τις θεμελιώδεις ιδέες (και τα ερωτήματα) της μοντέρνας φυσικής».

Αφήσαμε για το τέλος το πλέον α-

γαπημένο, ίσως, θέμα από τον χώρο της αστρονομίας: το ζήτημα της ζωής έξω από τη Γη. Με το «Ζωή σε άλλους κόσμους. Η διαμάχη του 20ού αιώνα για την ύπαρξη εξωγήινης ζωής» (μτφρ. Παναγιώτης Παπαχρήστου, εκδ. Κέδρος) του Steven J. Dick, μας προσφέρει επτέλους μια σοβαρότατη, πολυεπίπεδη μελέτη πάνω στο ερώτημα της ύπαρξης ζωής σε άλλους κόσμους. Το βιβλίο του αστρονόμου Στίβεν Ντικ δεν απευθύνεται σε αλαφοδίκτους «ουφολόγους» και αμετανόητους συμμαθητές, αποτελεί όμως ένα εξο-

χο χρονικό της πανάρχαιας ανθρώπινης περιέργειας όσον αφορά την επικοινωνία με όντα εκτός της Γης.

Εκινώντας από τις ποικίλες κοσμολογικές θεωρίες αναφορικά με την προέλευση του Σύμπαντος και περνώντας σε φιλοσοφικές κι επιστημονικές διαμάχες, από τον Αριστοτέλη και τον Κοπέρνικο έως τον Κέπλερ και τον Νεύτωνα, περνάει στη φάση-κλειδί: την υποψηφιότητα του πλανήτη Αρη ως πιθανότερου να φιλοξενεί εξωγήινη ζωή. Ο «κόκκινος πλανήτης», με τα «κανάλια νερού» να διαγράφονται πάνω στην πορφύρα του άμμο (αυτό είδαν τα τηλεσκόπια του 19ου αιώνα), έδωσε άφθονη τροφή για επιστημονικές θεωρίες και κομπογιαννίτικες δοξασίες και συνωμοσιολογίες. Έδωσε επίσης ένα σπουδαίο λογοτεχνικό έργο επιστημονικής φαντασίας, τον «Πόλεμο των Κόσμων», του Χέρμπερτ Τζ. Ουέλς, μυθιστόρημα που ανάπλεσε κινηματογραφικά πριν από λίγα χρόνια ο Στίβεν Σπίλμπεργκ.

## Μεταπολεμικός παροξυσμός

Υστερα, ήρθε ο μεταπολεμικός παροξυσμός, κυρίως στα τέλη της δεκαετίας του '40 και μέσα σε εκείνη του '50 με τις εμφανίσεις των περιφημων «ιπτάμενων δίσκων», την Περιοχή 51, το «Τρίγωνο των Βερμούδων» και, πιο πρόσφατα, το πρόγραμμα SETI της NASA για την ανεύρεση εξωγήινης ζωής. Γενικά, ο Στίβεν Ντικ έχει απόλυτη συνείδηση του πώς η αντίληψη που έχουμε για τη μορφή της εξωγήινης ζωής μεταβάλλεται κάθε τόσο, ανάλογα με τις πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες που επικρατούν. Είναι γνωστό πως κατά τη δεκαετία του '50, ο τρόπος της διεισδυσης των εξωγήινων στην Αμερική θεωρήθηκε έκφραση της «κομμουνιστοφοβίας» (το λεγόμενο Red Scare), ενώ η πρόσφατη κινηματογραφική μεταφορά του «Πόλεμου των Κόσμων» από τον Στίβεν Σπίλμπεργκ, υποδήλωνε τη φοβία των Αμερικανών απέναντι στην τρομοκρατία.

Σε κάθε περίπτωση, με το βιβλίο αυτό ο Στίβεν Ντικ αποδεικνύεται άξιος ιστορικός των επιστημών αλλά και δεινός αναλυτής των πολιτισμικών και ανθρωπολογικών προεκτάσεων και παραμέτρων της σχετικής συζήτησης. Ο Ντικ εξετάζει ζητήματα κοσμικής εξέλιξης, εξωβιολογίας, αστροθεολογίας κ.ά., ενώ αποδεικνύεται εξίσου οξυδερκής όταν καταπιάνεται με την επιστημονική φαντασία, αναλύοντας την απεικόνιση της εξωγήινης ζωής στις τέχνες, κυρίως στο σινεμά. Όπως γράφει και ο ίδιος, το βιβλίο του «αποτελεί μελέτη ενός μόνιμου θέματος του δυτικού πολιτισμού κατά τον 20ό αιώνα». Το βέβαιο είναι πως πρόκειται για ένα από τα πιο απολαυστικά αναγνώσματα που κυκλοφόρησαν εσχάτως στα ελληνικά.

# Η σιωπή από την άλλη άκρη της γραμμής παραμένει

Οι επιστήμονες εξακολουθούν να «περιμένουν στο ακουστικό τους» μηνύματα από αόρατους πλανήτες και όντα εκτός της Γης

**PAUL DAVIS**  
**The Eerie Silence:**  
**Are We Alone In the Universe?**  
Εκδ. Allen Lane, σελ. 224

Του **TIM RADFORD**  
**THE GUARDIAN**

**Ίδου** το πρόβλημα: όπου κι αν κοιτάζουμε στη Γη, υπάρχει ζωή. Μικρόβια πολλαπλασιάζονται και στα πιο μακρινά σύννεφα: βακτηρίδια επιβιώνουν στη σκόνη από την έρημο της Σαχάρας καθώς τη σπρώχνει ο άνεμος πάνω από τον Ατλαντικό· κατοικημένα υδρογόνα, μακρινά μέσα σε μια σταγόνα νερό. Μι-

## Ένας αστρονόμος του SETI εκθέτει τα δεδομένα της δημιουργίας και της ζωής στο σύμπαν

κρόβια ευδοκίμούν μέσα στον πάγο, σε υπερθερμασμένο νερό, σε οξεία, σε αλκαλικά διαλύματα, ακόμα και σε δεξαμενές πυρηνικών αποβλήτων. Βαθιά στον πυθμένα των ωκεανών υπάρχουν αποικίες μικροσκοπικών πλασμάτων που εκμεταλλεύονται μια οικονομία υδρογόνου: μετατρέπουν το νερό και το διοξείδιο του άνθρακα σε μεθάνιο και ζουν από το υποπρόσιτο, το υδρογόνο. Αυτοί οι αόρατοι οργανισμοί είναι το υπόστρωμα της ζωής, η απαρχή του παρόντος. Από τέτοια ταπεινά ξεκινάει η αναπτυχθέντα οι αλογόφυες και οι κριτικοί, οι ελέφαντες και οι αστροφυσικοί. Στον πλανήτη Γη, η ζωή είναι μια επείγουσα, ακατάσχετη δύναμη που κατακλύζει τα πάντα.

Ίδου και η άλλη όψη του προβλήματος: πέρα από τη Γη, υπάρχει παντού σιωπή. Αν η ζωή εξελίχθηκε αυθόρμητα και η ευφυΐα αναπτύχθηκε, έστω και ατελώς, σε τούτο τον πλανήτη, τι συμβαίνει με τους άλλους πλανήτες; Ο γήινος πολιτισμός εκπέμπει μικροκυματικά μηνύματα στο διάστημα επί πενήντα χρόνια. Από τον Απρίλιο του 1960 ο αστρονόμος Φρανκ Ντρεϊκ και οι συνάδελφοί του στο Seti (Search for Extraterrestrial Intelligence - Αναζήτηση Εξωγήινης Ευφυΐας) περιμένουν μηνύματα από εκείνους τους άλλους, μακρινούς και έως τώρα αόρατους πλανήτες, που σίγουρα πρέπει να περιστρέφονται γύρω από τα άστρα που είναι διάσπαρτα στο Διάστημα σε απόσταση μέχρι και 100.000 ετών φωτός.

## Ηχοί

Και τι έχουν ακούσει; Συριγμούς και τριξίματα και ξαφνικούς θορύβους από τα πάσσαρ και τα κουάζαρ, από θερμά αέρια και κρύα σκόνη και αστέρια που εκρήγνυνται – και τίποτα άλλο. Ο ήχος της εξωγήινης ζωής είναι ο ήχος της σιωπής.

Ο Πολ Ντέιβις είναι ένας κοσμολόγος που έχει στραφεί στο πρόβλημα της ζωής στο σύμπαν εδώ και τουλάχιστον δεκαπέντε χρόνια. Αυτό είναι, απ' όσο ξέρω, το τέταρτο βιβλίο του πάνω στο θέμα. Είναι πρόεδρος της επιτροπής μετα-ανίχνευσης του Seti, μιας μικρής ομάδας ορθολογιστών έτοιμων να αντιμετωπίσουν μια από τις πιο μεθυστικές και τρομακτικές προκλήσεις όλων των εποχών: αν ακουστεί κάτι από τον ΕΤ και την παρέα του, ο Ντέιβις και οι συνάδελφοί του θα είναι οι πρώτοι που θα το μάθουν. Η «Απόκοσμη σιωπή» όμως δεν είναι το πιο συναρπαστικό του βιβλίο, σίγουρα όμως είναι το πιο στοχαστικό: δεν υπάρχει πλευρά



«**Υπάρχει** κανείς εκεί έξω;» Αρχαία η αγωνία του ανθρώπου για το αν υπάρχει ζωή σε άλλους κόσμους. Στη φωτογραφία, σκηνή από την ταινία «Στενές Επαφές Τρίτου Τύπου».

του μεγάλου γρίφου του Seti που να μην την εξετάζει, με ξεκάθαρη, απλή, σχεδόν λακωνική γλώσσα. Η σιωπή που οφείλεται στο ότι οι εξωγήινοι απλώς δεν υπάρχουν; Είναι οι συνθήκες για την εμφάνιση της ζωής τόσο εξαιρετικές, τόσο φοβερά απίθανες, που συνέβησαν μόνο μία φορά, σ' έναν πλανήτη-δορυφόρο ενός άστρου σε έναν μόνο γαλαξία στη διάρκεια των 13,7 εκατομμυρίων χρόνων ζωής του σύμπαντος; Ή μήπως το σύμπαν βουίζει από ζωή, αλλά βουίζει τόσο ήσυχια που δεν μπορούμε να την ακούσουμε;

## Μακριά

Αν αληθεύει η πρώτη υπόθεση, τότε η ανθρωπότητα έχει μια μοναχική ευθύνη: πρώτον, να μην αυτοκατα-

στραφεί σε έναν οικολογικό ή θερμοπυρηνικό όλεθρο και κατόπιν να επιβιώσει του γονιού της, του Ηλίου, και να μετοικήσει στον γαλαξία. Αν αληθεύει η δεύτερη υπόθεση, τότε πού βρίσκονται όλοι οι άλλοι;

Το πρώτο και ίσως μοιραίο πρόβλημα είναι η απόσταση. Εάν ο πλησιέστερος, τεχνολογικά προηγμένος, περιέργος γείτονας βρίσκεται 1.000 έτη φωτός μακριά, μπορεί ποτέ να μη συναντηθούμε, γιατί οι νόμοι της φυσικής καθιστούν την επικοινωνία δύσκολη και τη συνάντηση πρακτικά αδύνατη. Εάν, από το άλλο μέρος, μια ανώτερη ευφυΐα παρακολουθεί τον πλανήτη Γη με όργανα που βρίσκονται 1.000 έτη φωτός μακριά, τότε δεν μπορεί να ξέρει ότι γνωρίζουμε φυσική, ότι έχουμε εφεύρει το τηλεσκόπιο και

εφαρμόζουμε τη ραδιοαστρονομία. Η πληροφορία αυτή θα κάνει άλλα 1.000 χρόνια να φτάσει, ενώ στον πλανήτη που ο ΕΤ παρατηρεί, Βυζαντινοί αυτοκράτορες κυβερνούν ακόμη την Κωνσταντινούπολη.

Και ποιος μας λέει ότι οι εξωγήινοι χρησιμοποιούν γήινη τεχνολογία του 20ού αιώνα; Πιθανόν η ζωή να είναι συχνό φαινόμενο, αλλά η ευφυΐα να είναι εξαιρετικά σπάνια. Ή, ίσως, οι τεχνολογικά προηγμένοι, ανταγωνιστικοί πολιτισμοί να ανακαλύπτουν θερμοπυρηνικά όπλα και να αυτοκαταστρέφονται. Πιθανόν ο υπόλοιπος γαλαξίας να τπρεί όρκο σιωπής, αφηνοντάς μας είτε να αυτοκαταστραφούμε είτε να ωριμάσουμε αρκετά ώστε να συμμετάσσουμε στην ομοσπονδία.

## Με ποια τεχνολογία;

**Γιατί πρέπει** να φανταζόμαστε τον ΕΤ έστω και ελάχιστα ανθρώποειδη; Θα μπορούσε κάποιος αυτοκρατορικός γαλαξιακός πολιτισμός να έχει ήδη εφοικίσει τον γαλαξία, να τον έχει λεηλατήσει από τους πόρους του, να έχει αφήσει πίσω κάποιες μυστήριες δομές και να έχει φύγει για αλλού; Μήπως ο ΕΤ χρησιμοποιεί ανικνευτές που δεν μπορούμε να αναγνωρίσουμε, επειδή η φαντασία μας είναι περιορισμένη από την τεχνολογία μας και την εμπειρία μας; Τα ερευνητικά διαστημικά οχήματα Voyager και Pioneer κατευθύνονται έξω από το ηλιακό σύστημα μεταφέροντας τεχνολογία του 1970 –κομπίουτερ με μαγνητοταινίες και δίσκους LP– που σήμερα είναι τελείως ξεπερασμένη. Τι είδους τεχνολογία θα διέθετε ένας πολιτισμός που ξεκίνησε ένα εκατομμύριο χρόνια πριν από μας; Όπως επισήμως είναι ο Ντέιβις, δεν γνωρίζουμε, και δεν μπορούμε ούτε να ξεκινήσουμε να μαντεύουμε, την τεχνολογία, τα κίνητρα ή τη φιλοσοφία μιας εξωγήινης ευφυΐας. Πρέπει να είμαστε έτοιμοι για όλα, ή και για το τίποτα.

Όπως λέει ο Πολ Ντέιβις, ο επιστήμονας μέσα του τείνει να πιστεύει ότι οι άνθρωποι πιθανόν να είναι τα μόνα ευφυή όντα στο σύμπαν. Αλλά ο φιλόσοφος μέσα του απεχθάνεται αυτή την ιδέα. «Είλικρινά, με κάνει να νιώθω άβολα. Αναρωτιέμαι γιατί να υπάρχουν όλα αυτά εκεί έξω, αν μόνο ο ταπεινός Homo Sapiens μπορεί να τα δει!».

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	-----------	------

## Όπως λέμε ηθοποιός, όπως λέμε γέλιο

Κυκλοφορεί το νέο Ημερολόγιο της Θεατρικής Πορείας Λεμεσού

Η Θεατρική Πορεία προχωρεί για 12η συνεχής χρονιά στην έκδοση του ημερολογίου της, το οποίο μέχρι σήμερα έχει καταγράψει και φωτίσει πολλές πτυχές της ιστορίας του κυπριακού θεάτρου και έχει καθιερωθεί ως μια αξιόλογη έκδοση που αγκαλιάστηκε από το πλατύ κοινό και ιδιαίτερα από τον κόσμο του θεάτρου. Θέλοντας να εστιάζει στους πρωτοπόρους του κυπριακού θεάτρου, η Θεατρική Πορεία αποφάσισε, όχι τυχαία, όπως αφιερώνει το Ημερολόγιο 2011 στον αξιωματικό Νίκο Παντελίδη, ένα όνομα ξεχωριστό για το κυπριακό θέατρο. Όπως αναφέρεται και στο σημείωμα της Θεατρικής Πορείας στο ίδιο το ημερολόγιο: «Νίκος Παντελίδης. Όπως λέμε ηθοποιός. Όπως λέμε πρωταγωνιστής. Όπως λέμε γέλιο».

Το ξεκίνημα του Νίκου Παντελίδη ταυτίζεται με τις πρώτες προσπάθειες δημιουργίας επαγγελματικών θιάσων στον τόπο μας και η πορεία του είναι συνυφασμένη με τις δυσκολίες που αντιμετώπισε το κυπριακό θέατρο



Αφιερώνω στον αξιωματικό πρωταγωνιστή Νίκο Παντελίδη

και τις κατακτήσεις του: Από την επιθεώρηση «Κυπριακή Σαλάτα» της Μουσικής Σκηνής Λευκωσίας (1942), στην πρώτη επιθεώρηση με τίτλο «Ζου'να, μου 'τες» του Λυρικού και από εκεί στο Νέο Λυρικό και στο Κυπρια-



Ο Νίκος Παντελίδης στο έργο «Κατά φαντασίαν ασθενής».

κό θεάτρο (του οποίου είχε και τη διεύθυνση). Δεκάδες ρόλοι, σε εκατοντάδες παραστάσεις, κυρίως κωμωδίες, επιθεωρήσεις, φάρσες, αλλά και δραματικά έργα. Εκτός από ηθοποιός, ανέλαβε σε αρκετές παραστάσεις και την καλλιτεχνική διεύθυνση, καθώς υπήρξε και σκηνοθέτης. Εντάχθηκε από την αρχή στον ΟΘΑΚ, την πρώτη προσπάθεια που έλαβε επίσημη μορφή και μετά στον Θίασο Γέλιου. Ήταν,

ο πρώτος ηθοποιός που προσλήφθηκε στον ΘΟΚ, στο κρατικό θέατρο του τόπου, η ίδρυση του οποίου ήταν αποτέλεσμα πολυετούς προσπάθειας και η αρχή μιας νέας γόνιμης περιόδου για τη θεατρική ζωή του τόπου. Δεκάδες ήταν οι ρόλοι που ερμήνευσε τόσο στο θέατρο όσο και στην τηλεόραση, στο ραδιόφωνο και στον κινηματογράφο. Αυτό που τον ξεχώριζε, πέρα από τον ταλέντο του, ήταν η άψογη συνεργασία του με τους συναδέλφους του και η ιδιαίτερη σχέση του με το κοινό, στο οποίο πρόσφερε απλόχερα το γέλιο και από το οποίο εισέπραττε πάντα αγάπη, εκτίμηση και το θερμό χειροκρότημά του.

Η δημιουργία του ημερολογίου για το 2011 γίνεται σε συνεργασία με τον Αλέξη Κλεάνθου, ερευνητή του έργου του Νίκου Παντελίδη και σκηνοθέτη που ντοκιμαντέρ «Ακριβέ μας Νίκο», το οποίο αναμένεται να προβληθεί το 2011. Το ημερολόγιο διατίθεται σε επιλεγμένα βιβλιοπωλεία σε Λεμεσό και Λευκωσία.

## Η ζωή ενός αμφισβητία επιφανούς συγγραφέα

Αυτοβιογραφικό το τελευταίο βιβλίο του Κριστοφερ Χίτσενς

Christopher Hitchens  
Hitch 22  
εκδ. Twelve, σελ. 435

Του ΑΧΙΛΛΕΑ ΠΑΠΑΡΕΝΟΥ\*

Θα διερωτηθεί κανείς γιατί να μας ενδιαφέρει η αυτοβιογραφία ενός δημοσιογράφου. Στην περίπτωση του Κριστοφερ Χίτσενς, επιφανούς αρθρογράφου του περιοδικού «Βάντι Φερ», πολυγραφώδους συγγραφέα, γνωστού και στη χώρα μας για τα βιβλία του υπέρ της Κύπρου και της επιστροφής των Μαρμάρων του Παρθενώνα, ενός διανοούμενου της Αριστεράς, που με τη στήριξη του πόλεμου στο Ιράκ εξέπληξε και αποξένωσε πολλούς φίλους του, η προσωπική διαδρομή του παρουσιάζει σίγουρα ενδιαφέρον.

Γεννημένος στην Αγγλία το 1949, εγκατεστημένος στην Αμερική από το 1981, άθεος, τροτσκιστής στα νιάτα του, αντισυμβατικός, εικονοκλάστης, που έβαλε στο στόχαστρό του τη Μπρέζνιεφ, τον Χένρι Κισσινγκερ και τον Μπιλ Κλίντον, μια ζωή αμφισβητίας, δεν έπαψε ποτέ να προκαλεί.

Στο νέο βιβλίο του, που γράφτηκε πριν από την πρόσφατη περιπέτεια της υγείας του, όταν κτυπήθηκε από καρκίνο του οισοφάγου, περιγράφει τις αντιφάσεις της ζωής του, τη θερμή σχέση του με τη μητέρα του, που αυτοκτόνησε με τον φίλο της στην Αθήνα το 1973, τη «οισοειδή» σχέση του με τον πατέρα του, αξιωματικό του βρετανικού ναυτικού, την εβραϊκή καταγωγή του από την πλευρά της μητέρας του, την οποία ανακάλυψε πολλά χρόνια μετά τον θάνατό της, γιατί η ίδια την είχε αποκρύψει επιμελώς από την οικογένειά της, «ώστε να ενσωματωθεί ομαλά στη βρετανική κοινωνία και να προσδεύσει». Περιγράφει επίσης τις μεγάλες φι-

λίες του με τον ποιητή Τζέιμς Φέιντον, τους συγγραφείς Μάρτιν Εϊμς και Σαλμάν Ρουσντί, και τη διάρρηξη των σχέσών του με τον Νόαμ Τσόμσκι, τον Γκορ Βιντάλ και τον Εντουαρντ Ζαϊντ, μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις στις 11/9/2001 και τον πόλεμο του Ιράκ.

### Επαναστάτης με αιτία

Η αγάπη του για τη λογοτεχνία αναπτύσσεται στο γυμνάσιο και για το ποτό στην Οξφόρδη. Ανήκει και αυτός στη γενιά του '68 με τις διαδηλώσεις κατά του πολέμου του Βιετνάμ, μέλος της Σοσιαλιστικής Διεθνούς, ένας «επαναστάτης με αιτία». Στα φοιτητικά του χρόνια ζει μια διπλή ζωή, παλεύοντας τη μέρα στους δρόμους με τους εργάτες, τα βράδια στην Οξφόρδη με τους διανοούμενους. Η δημοσιογραφία τον κερδίζει, όταν μετακομίζει στο Λονδίνο στις αρχές της δεκαετίας του '70. Ταξιδεύει απτόητος σε όλα τα θερμά σημεία του κόσμου και τον Οκτώβριο του 1981 έρχεται στη Νέα Υόρκη ως συνεργάτης του αριστερού περιοδικού «Νέισον». Το 1982 μετακομίζει μόνιμα στην Ουάσινγκτον ως ανταποκριτής του περιοδικού στην αμερικανική πρωτεύουσα, στη θέση που κατείχε μέχρι τον θάνατό του ο θρυλικός Ι. Φ. Στόουν.

Η στάση του υπέρ της ελευθερίας έκφρασης και κατά του θρησκευτικού φανατισμού δοκιμάζεται το 1989, όταν ο αγιατολάχ Χομεϊνί εκδίδει τη «φατβά» εναντίον του Σαλμάν Ρουσντί για τη δημοσίευση των «Σατανικών στίχων» και αυτός δεν διστάζει να υπερασπισθεί δημόσια τον φίλο του συγγραφέα και να τον κρούσει στο σπίτι του.

Σταδιακά αλλάζει γνώμη και για τον Σαντάμ Χουσεϊν. Ενώ το 1976 επισκέπτεται τη Βαγδάτη και επαίνει τον ηγέτη του Ιράκ ως



Ο Κριστοφερ Χίτσενς σε φωτογραφία από πρόσφατη επίσκεψή του στην Αθήνα.

κοσμικό σοσιαλιστή, που υποσχόταν να μετατρέψει το Ιράκ σε ένα προοδευτικό μοντέλο για τη Μέση Ανατολή, το 1990 στο βόρειο Ιράκ διαπιστώνει από πρώτο χέρι τις ακρότητες του κατά των Κούρδων. Μια άλλη τραυματική εμπειρία γι' αυτόν ήλθε στη δεκαετία του '90, όταν είδε τον εθνικισμό του Μιλόσεβιτς να καταστρέφει το Σεράγεβο, μια πόλη-σύμβολο της συνύπαρξης διαφορετικών εθνοτήτων, πολιτισμών και θρησκειών. Τότε τάσσεται με άλλους προοδευτικούς από την Ευρώπη και την Αμερική υπέρ της επέμβασης της Δύσης.

### Η 11η Σεπτεμβρίου

Οι τρομοκρατικές επιθέσεις κατά της Αμερικής στις 11/9/2001 αποτελούν ένα σημαδιακό γεγονός-καμπί στη ζωή του. Για πολλούς φίλους του στην Αριστερά,

η υποστήριξη του προς τον πόλεμο του Μπους στο Ιράκ ήλθε σαν σοκ, ένα είδος προδοσίας των προοδευτικών ιδεών. Ο ίδιος αφιερώνει αρκετό χώρο στο βιβλίο του για να δικαιολογήσει, όχι πάντως πειστικά, τη στάση του. Μετά μια 20ετία διακόπτει τη συνεργασία του με τον Νέισον και συντάσσεται με τους νεοσυντηρητικούς στην εκδίωξη του Σατίνι, ακόμη κι αν δεν διαθέτει όπλα μαζικής καταστροφής. Στο βιβλίο του ο Χίτσενς δεν διστάζει να παραδεχθεί τις αδυναμίες του, ότι δεν διέθεσε τον απαιτούμενο χρόνο στα παιδιά του από δύο γάμους, ότι έπινε και κάπνιζε πολύ μέχρι τη διάγνωση του καρκίνου, χωρίς όμως αυτή η συνήθεια να επηρεάσει αρνητικά την πένα του. Οι αναφορές στο Κυπριακό είναι διάσπαρτες σε διάφορα σημεία του βιβλίου, ενώ για τον πρόεδρο Μακάριο γράφει στη λεζάντα μιας φωτογραφίας, ότι «ήταν ο μόνος ιερέας που συμπάθησε». Λείπουν πάντως οι αναφορές του στην υπόθεση των Μαρμάρων του Παρθενώνα, την επιστροφή των οποίων στην Αθήνα έχει υποστηρίξει με όθρυση σε βιβλία, άρθρα και ομιλίες.

Για τον Χίτσενς προέχει η διαρκής αμφισβήτηση, η προσήλωση σε αξίες που αποκρύπτουν τον απολυταρχισμό και τον φανατισμό, είτε αυτοί εκδηλώνονται στο μαζικό είτε στην πολιτική. Δεν μετανιώνει για τη παρελθόν και το παρόν του και δεν κάνει ποτέ το θάρος της γνώμης του. Μπορεί μερικές φορές να διαφωνεί κανείς μαζί του, αλλά δεν μπορεί να του αρνηθεί ότι υπερασπίζεται την άποψή του με πάθος, μπρίκι και ευγλωττία.

\* Ο κ. Αχιλλέας Παπαρένος διηύθυνε για πολλά χρόνια το γραφείο Τύπου της ελληνικής πρεσβείας στην Ουάσινγκτον, όπου γνώρισε τον συγγραφέα.

## Πρώτα σε πωλήσεις

Μελέτες, λευκώματα, βιογραφίες

- 1. Το δόγμα του σοκ, της Ναόμι Κλάιν, μετ. Αγγελος Φιλίππας (Λιβάνης).** Η παρουσίαση της νεοφιλελεύθερης οικονομικής θεωρίας με έναν διαφορετικό τρόπο. **12**
- 2. Οι Απστές, του Εριχ Χομπσμπάουμ, μετ. Νίκος Κούρκουλος (Θεμέλιο).** Μια περιγραφή του κοινωνικού ληστή και του εξεγερμένου παράνομου. **2**
- 3. Μια νέα εξωτερική πολιτική για την Ελλάδα, του Βασιλείου Μαρκεζίνη (Λιβάνης).** Σκέψεις και προτάσεις για μια ρεαλιστική εξωτερική πολιτική σε υγιείς βάσεις. **12**
- 4. Επί σκηνής, χωρίς πρόβα, του Δημήτρη Μπουραντά (Πατάκης).** Πώς θα προετοιμαστούμε για ν' αντιμετωπίσουμε τα καθημερινά σπρόντα βγαίνοντας στη σκηνή «χωρίς πρόβα»; **7**
- 5. Η παρηγορία της φιλοσοφίας, του Αλαίν ντε Μπottόν, μετ. Αντώνης Καλοκύρης (Πατάκης).** Όταν οι φιλόσοφοι μας λύνουν καθημερινά προβλήματα... **4**
- 6. Η έβδομη αίσθηση, του Μίμη Ανδρουλάκη (Καστανιώτης).** Το παράδοξο της ανθρώπινης κατάστασης σε δύσκολους καιρούς. **6**
- 7. CIA, ο απόρρητος φάκελος του Ανδρέα, των Μ. Ευρυβιάδη - Μ. Ιγνατίου (Λιβάνης).** Οι πρώτες αντιδράσεις μετά την εκλογή Α. Παπανδρέου. Οι ανησυχίες. **3**
- 8. Προχωρώντας και αναθεωρώντας, του Νίκου Μπίστη (Πόλις).** Οδοιπορικό στους δρόμους και τους παράδρομους της Αριστεράς, από έναν άνθρωπο που μετέχει ενεργά στις διαδρομές της. **5**
- 9. Φαντάσματα του Εμφυλίου, Πλάκα Αργολίδας 1943-44, του Στέλιου Περάκη (Επίκεντρο).** Μια προσωπική μαρτυρία για τα πάθη του εμφυλίου, χωρίς εμψυχείς και κορώνες. **6**
- 10. Αλληλογραφία Καρβαδία - Καραγάπη (Αγρο).** Όταν δύο μεγάλοι συγγραφείς μιλούν μεταξύ τους. **3**



Η δύσκολη καθημερινότητα στη μεσοαστική Αγγλία του 21ου αιώνα.



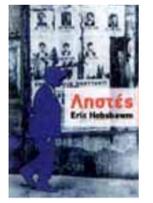
Οι τρόποι επιβίωσης που μηχανούνται οι άνθρωποι σε συνθήκες κρίσης.

Λογοτεχνία

- 1. Τα σακιά, της Ιωάννας Καρυστιάνη (Καστανιώτης).** Τα βάρη των ανθρώπων της διπλής πόρτας. **7**
- 2. Η συμφωνία των ονείρων, του Νίκου Θυμέλη (Μεταίχιμο).** Το νέο μυθιστόρημα του δημοφιλέστου συγγραφέα είναι μία οικογενειακή σάγκα στα Γιάννενα του 1947. **10**
- 3. Ληξήροθεσμα δάνεια, του Πέτρου Μάρκαρη (Γαβριηλίδης).** Στην εποχή της κρίσης, τα θύματα είναι οι τραπεζίτες. **12**
- 4. Ο ιδιωτικός βίος του Μάζουελ Σιμ, του Τζόναθαν Κόου, μετ. Μαργαρίτα Ζαχαριάδου (Πόλις).** Μια ρεαλιστική εικόνα της σύγχρονης Αγγλίας, μια πραγματεία για τη ζωή και την επιβίωση στον 21ο αιώνα. **8**
- 5. Κάν, του Ζοζέ Σαραμάγκου, μετ. Αθηνά Ψυλλιά (Καστανιώτης).** Η γνωστή ιστορία της Βίβλου με τον τρόπο του μεγάλου νομπελίστα. **2**
- 6. Όπως ήθελα να ζήσω, της Ελένης Πριόβολου (Καστανιώτης).** Βραβείο Αναγνωστών 2010. Αθήνα, τέλη 19ου αιώνα, σε μια άκρως πολιτική ατμόσφαιρα. **2**
- 7. Οι μόνες της άδειας αγκαλιάς, του Θοδ. Παπαθεοδώρου (Ψυχογιός).** Τρεις γυναίκες, μόνες και αδύναμες, στο χάος του Εμφυλίου. **3**
- 8. Δεσπονιά Πελαγία, του Γιάννη Ξανθοπούλου (Τόπος).** Ο σιωπηλός πρωί μιας γυναίκας που αδικήθηκε από τη φύση και βρήκε διέξοδο στη φαντασία της. **4**
- 9. Το δικό είναι ζώρικο πολύ, της Μάρως Δούκα (Πατάκης).** Γιατί η γερμανική κατοχή παρατίθεται στα Χανιά κατά δύο μήνες; Η ιστορία και οι ερμηνείες της. **11**
- 10. Ανεκπλήρωτος έρωτας, του Ράινερ Μ. Ρίλκε (Ολκός).** Μία γοπητική ανθολογία κειμένων και επιστολών του μεγάλου συγγραφέα με θέμα τον έρωτα. **3**



Η αναξήτηση μιας άγνωστης πτυχής της σύγχρονης ιστορίας.



Ο μεγάλος ιστορικός περιγράφει τον κοινωνικό ληστή ή τον εξεγερμένο παράνομο στη διαδρομή της ιστορίας.

## Η «Κ» προτείνει

**Απομνημονεύματα και η τέχνη του Καραγκιόζη, του Σπύτη Σπαθάρη (Αγρο).** Επανεκδοση του γνωστού βιβλίου, συμπληρωμένη με κείμενο του Γιάννη Τσαρούχη για τους Σπαθάρηδες και πολλές ανέκδοτες φωτογραφίες. Τα απομνημονεύματα του Σπαθάρη εκδόθηκαν για πρώτη φορά το 1960 και ο Αγγελος Σκελιανός το θεώρησε μνημείο λόγου, στη σειρά των «Απομνημονευμάτων» του Μακρυγιάννη.

Τα στοιχεία αυτή της εβδομάδας έδωσαν τη βιβλιοπωλεία: **Αναγιώστης** (Πυραυλάκη 11, Ιωάννινα), **Ελευθεροπούλας** (Αιουβιά), **Εστία** (Στάβρος 60, Αθήνα), **Ευριπίδης** (Ανδρέα Παπανδρέου 11, Χαλάνδρι), **Ιανός** (Αθήνα, Θεσσαλονίκη), **Μικρός Κοράς** (Παπάου 7 και Αριστοφάνους, Χαλάνδρι), **Metropolis** (Αιουβιά), **Οινός** (Κολοκοτρώνη 11, Λαμία), **Παπασωτηρίου** (Αιουβιά), **Πάπυρος** (Απυλιτριάς 42-44, Χίος), **Πολίτεια** (Ασκληπιού 1-3, Αθήνα), **Πρωτογορία** (Γερουκωτοπούλου 31-33, Πάτρα), **Τσιουπέλακος** (Ασκληπιού 15, Τρίκαλα).

\* Τα συνεργαζόμενα βιβλιοπωλεία δίνουν αριθμό των αντιτύπων που πουλήθηκαν, στη διάρκεια της περασμένης εβδομάδας.

Επιμέλεια: **ΟΛΓΑ ΣΕΛΛΑ**

Τα απομνημονεύματα ενός μεγάλου πρωταγωνιστή μιας μεγάλης λαϊκής τέχνης.

## Νέες εκδόσεις

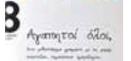
### ΞΕΝΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

MICHAEL KIMBALL

Αγαπητοί όλοι

μετ. Παλμάρα Ισμηριδίου

εκδ. Οκτώ σελ. 253



Μichael Kimball

Αγαπητοί όλοι

Αγαπητοί όλοι

Αγαπητοί όλοι

Αγαπητοί όλοι

Αγαπητοί όλοι

Αγαπητοί όλοι

Αγαπητοί όλοι

Αγαπητοί όλοι

Αγαπητοί όλοι

### ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

ΟΛΙΒΙΕΡ ΦΕΙΕΡΤΑΓ

ΙΟΑΝΝΑ ΡΕΠΕΛΑΣ ΜΙΝΟΓΛΟΥ edit.

European Banking Historiography:

Past and Present

εκδ. Alpha Bank, Historical Archives σελ. 319

Η ιστοριογραφία του τραπεζικού τομέα έχει

μακρά ιστορία στην Ευρώπη, από τη δεκαετία του 1990, όμως, και μετά έγινε αντικείμενο ποικίλων διεθνών επιδράσεων, ενώ στη σημερινή συγκυρία υφίσταται μια σημαντική μετατροπή. Ο κλάδος απομακρύνεται από την περιγραφική εμπειρική προσέγγιση

μακρά ιστορία στην Ευρώπη, από τη δεκαετία του 1990, όμως, και μετά έγινε αντικείμενο ποικίλων διεθνών επιδράσεων, ενώ στη σημερινή συγκυρία υφίσταται μια σημαντική μετατροπή. Ο κλάδος απομακρύνεται από την περιγραφική εμπειρική προσέγγιση

μακρά ιστορία στην Ευρώπη, από τη δεκαετία του 1990, όμως, και μετά έγινε αντικείμενο ποικίλων διεθνών επιδράσεων, ενώ στη σημερινή συγκυρία υφίσταται μια σημαντική μετατροπή. Ο κλάδος απομακρύνεται από την περιγραφική εμπειρική προσέγγιση

μακρά ιστορία στην Ευρώπη, από τη δεκαετία του 1990, όμως, και μετά έγινε αντικείμενο ποικίλων διεθνών επιδράσεων, ενώ στη σημερινή συγκυρία υφίσταται μια σημαντική μετατροπή. Ο κλάδος απομακρύνεται από την περιγραφική εμπειρική προσέγγιση

μακρά ιστορία στην Ευρώπη, από τη δεκαετία του 1990, όμως, και μετά έγινε αντικείμενο ποικίλων διεθνών επιδράσεων, ενώ στη σημερινή συγκυρία υφίσταται μια σημαντική μετατροπή. Ο κλάδος απομακρύνεται από την περιγραφική εμπειρική προσέγγιση

μακρά ιστορία στην Ευρώπη, από τη δεκαετία του 1990, όμως, και μετά έγινε αντικείμενο ποικίλων διεθνών επιδράσεων, ενώ στη σημερινή συγκυρία υφίσταται μια σημαντική μετατροπή. Ο κλάδος απομακρύνεται από την περιγραφική εμπειρική προσέγγιση

μακρά ιστορία στην Ευρώπη, από τη δεκαετία του 1990, όμως, και μετά έγινε αντικείμενο ποικίλων διεθνών επιδράσεων, ενώ στη σημερινή συγκυρία υφίσταται μια σημαντική μετατροπή. Ο κλάδος απομακρύνεται από την περιγραφική εμπειρική προσέγγιση

μακρά ιστορία στην Ευρώπη, από τη δεκαετία του 1990, όμως, και μετά έγινε αντικείμενο ποικίλων διεθνών επιδράσεων, ενώ στη σημερινή συγκυρία υφίσταται μια σημαντική μετατροπή. Ο κλάδος απομακρύνεται από την περιγραφική εμπειρική προσέγγιση

μακρά ιστορία στην Ευρώπη, από τη δεκαετία του 1990, όμως, και μετά έγινε αντικείμενο ποικίλων διεθνών επιδράσεων, ενώ στη σημερινή συγκυρία υφίσταται μια σημαντική μετατροπή. Ο κλάδος απομακρύνεται από την περιγραφική εμπειρική προσέγγιση

μακρά ιστορία στην Ευρώπη, από τη δεκαετία του 1990, όμως, και μετά έγινε αντικείμενο ποικίλων διεθνών επιδράσεων, ενώ στη σημερινή συγκυρία υφίσταται μια σημαντική μετατροπή. Ο κλάδος απομακρύνεται από την περιγραφική εμπειρική προσέγγιση

### ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

ΘΟΔΩΡΗΣ ΑΝΑΡΙΠΟΠΟΥΛΟΣ

Ποιος σκότωσε τον κύριο Χ;

εικονογράφηση: Θανάσης Γκιόκας

εκδ. Ελληνοεκδοτική

Υπάρχουν αλάνθαστοι δολοφόνοι; Μπορεί να

υπάρχουν αλάνθαστοι δολοφόνοι; Μπορεί να

υπάρχουν αλάνθαστοι δολοφόνοι; Μπορεί να

υπάρχουν αλάνθαστοι δολοφόνοι; Μπορεί να

υπάρχουν αλάνθαστοι δολοφόνοι; Μπορεί να

υπάρχουν αλάνθαστοι δολοφόνοι; Μπορεί να

υπάρχουν αλάνθαστοι δολοφόνοι; Μπορεί να

υπάρχουν αλάνθαστοι δολοφόνοι; Μπορεί να

υπάρχουν αλάνθαστοι δολοφόνοι; Μπορεί να

υπάρχουν αλάνθαστοι δολοφόνοι; Μπορεί να

υπάρχουν αλάνθαστοι δολοφόνοι; Μπορεί να

υπάρχουν αλάνθαστοι δολοφόνοι; Μπορεί να

υπάρχουν αλάνθαστοι δολοφόνοι; Μπορεί να

υπάρχουν αλάνθαστοι δολοφόνοι; Μπορεί να

υπάρχουν αλάνθαστοι δολοφόνοι; Μπορεί να

υπάρχουν αλάνθαστοι δολοφόνοι; Μπορεί να

υπάρχουν αλάνθαστοι δολοφόνοι; Μπορεί να

υπάρχουν αλάνθαστοι δολοφόνοι; Μπορεί να

υπάρχουν αλάνθαστοι δολοφόνοι; Μπορεί να

υπάρχουν αλάνθαστοι δολοφόνοι; Μπορεί να

υπάρχουν αλάνθαστοι δολοφόνοι; Μπορεί να

υπάρχουν αλάνθαστοι δολοφόνοι; Μπορεί να

υπάρχουν αλάνθαστοι δολοφόνοι; Μπορεί να

υπάρχουν αλάνθαστοι δολοφόνοι; Μπορεί να

υπάρχουν αλάνθαστοι δολοφόνοι; Μπορεί να

### ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

ΜΑΡΙΑ ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

Κυρία, με θυμάστε;

εκδ. Κίχλη σελ. 104

Με τρυφερότητα και συγκίνηση αλλά και χιούμορ, η Μαρία Στασινοπούλου επιστρέφει στο παρελθόν, στην καθημερινότητα του σχολείου και τη φωτίζει από μια αναμενόμενη οπτική γωνία: καταδεικνύει πώς η σχέση της με τους μαθητές

στο Παρίσι, σε ένα από τα παιδαγωγικά συνέδρια μαθηματικών, δολοφονείται ο φημισμένος καθηγητής Χ. Ποιος τελικά τον σκότωσε; Δε αποκάλυφθηκε η αλήθεια; Ενα graphic novel όπου τα μαθηματικά παρουσιάζονται σαν αστυνομικό θρίλερ.

στο Παρίσι, σε ένα από τα παιδαγωγικά συνέδρια μαθηματικών, δολοφονείται ο φημισμένος καθηγητής Χ. Ποιος τελικά τον σκότωσε; Δε αποκάλυφθηκε η αλήθεια; Ενα graphic novel όπου τα μαθηματικά παρουσιάζονται σαν αστυνομικό θρίλερ.

στο Παρίσι, σε ένα από τα παιδαγωγικά συνέδρια μαθηματικών, δολοφονείται ο φημισμένος καθηγητής Χ. Ποιος τελικά τον σκότωσε; Δε αποκάλυφθηκε η αλήθεια; Ενα graphic novel όπου τα μαθηματικά παρουσιάζονται σαν αστυνομικό θρίλερ.

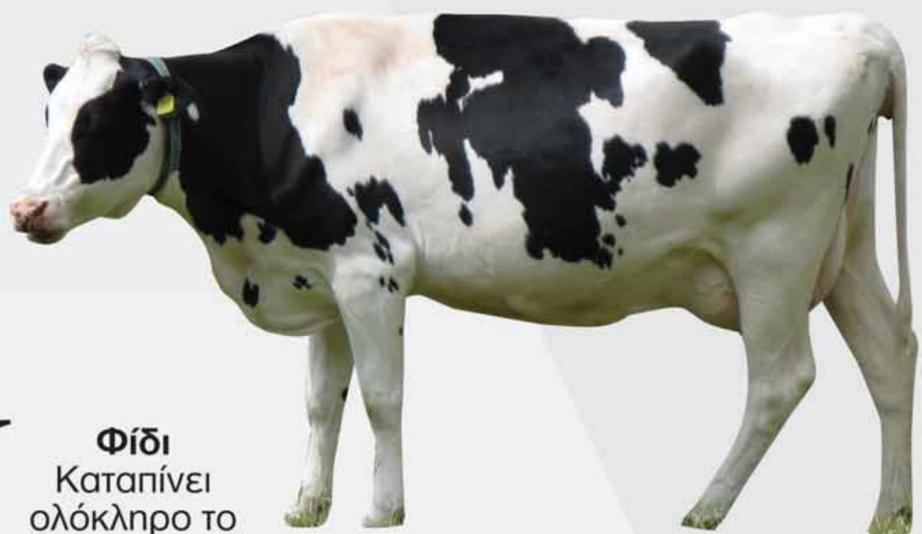
στο Παρίσι, σε ένα από τα παιδαγωγικά συνέδρια μαθηματικών, δολοφονείται ο φημισμένος καθηγητής Χ. Ποιος τελικά τον σκότωσε; Δε αποκάλυφθηκε η αλήθεια; Ενα graphic novel όπου τα μαθηματικά παρουσιάζονται σαν αστυνομικό θρίλερ.

στο Παρίσι, σε ένα από τα παιδαγωγικά συνέδρια μαθηματικών, δολοφονείται ο φημισμένος καθηγητής Χ. Ποιος τελικά τον σκότωσε; Δε αποκάλυφθηκε η αλήθεια

# Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ

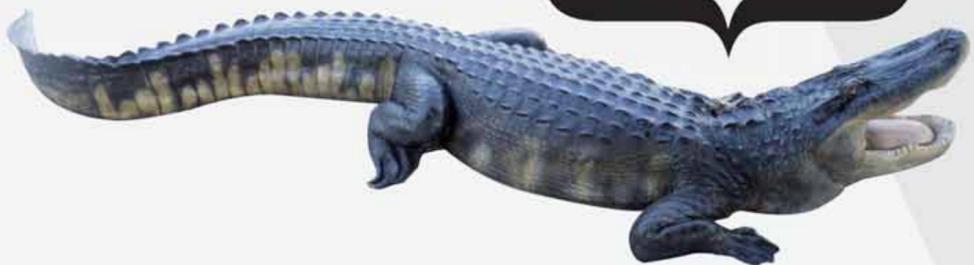
## Πεπτικό σύστημα Δίνει ενέργεια ζωής

**Αγελάδα**  
 Έχει το πιο πολύπλοκο πεπτικό σύστημα. Τρώγοντας γρήγορα και πηγαίνοντας σε ασφαλές μέρος για να αναμασήσει την τροφή της, αυξάνονται οι πιθανότητες για επιβίωση.



**Φίδι**  
 Καταπίνει ολόκληρο το θήραμά του. Το πεπτικό του σύστημα αποτελεί το 90% του σώματός του.

**Κροκόδειλος**  
 Διαθέτει ισχυρότατο πεπτικό σύστημα, που του επιτρέπει να καταπίνει μεγάλα κομμάτια τροφής.



Δεν αρκεί μόνο η θέληση για την επιβίωση. Χρειάζεται και γερό στομάχι! Κάθε μορφή ζωής χρειάζεται ενέργεια για να επιβιώσει και σχεδόν όλα τα ζώα τη βρίσκουν με τον ίδιο τρόπο. Ένα πεπτικό σύστημα που μετατρέπει την τροφή σε καύσιμη ύλη! Το πεπτικό σύστημα του κάθε οργανισμού αναπτύχθηκε και διαφοροποιήθηκε από τα υπόλοιπα πεπτικά συστήματα ανάλογα με τη διατροφή του.



Με επιλογή ελληνικής ή αγγλικής γλώσσας ή και ελληνικών υποτίτλων.

Το 8ο DVD, ΠΕΠΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ, την Κυριακή 16 Ιανουαρίου μαζί με την Καθημερινή.

# Ανάπτυξη ηλιακής τεχνολογίας στο Πανεπιστήμιο Κύπρου

Πιλοτικό πρόγραμμα απομάκρυνσης δύσκολων ρύπων από επεξεργασμένα αστικά λύματα

Της ΔΕΣΠΩΣ ΦΑΤΤΑ-ΚΑΣΙΝΟΥ

**Τα αντιβιοτικά** τα οποία χρησιμοποιούνται από τον άνθρωπο, καθώς και τα προϊόντα μεταβολισμού τους, μεταφέρονται στις μονάδες βιολογικού καθαρισμού, ενώ στη συνέχεια καταλήγουν στο περιβάλλον μέσω της διοχέτευσης των επεξεργασμένων λυμάτων σε υδάτινα σώματα, είτε για σκοπούς άρδευσης είτε για τον εμπλουτισμό του υδάτινου υδροφόρου. Αυτό συμβαίνει γιατί οι συμβατικές μέθοδοι επεξεργασίας δεν είναι ικανές να απομακρύνουν και να διασώσουν τέτοιες ενώσεις, οι οποίες χαρακτηρίζονται από υψηλή σταθερότητα και ανθεκτικότητα. Η μελέτη της επίδρασης των αντιβιοτικών ουσιών στο περιβάλλον παρουσιάζει τα τελευταία έτη αυξανόμενο ενδιαφέρον.

Στο πλαίσιο αναζήτησης μεθόδων εναλλακτικών στις ήδη υπάρχουσες, και φιλικών προς το περιβάλλον, μπορεί να ενταχθεί και το αυξανόμενο ενδιαφέρον για τη χρησιμοποίηση των λεγόμενων «Προχωρημένων Μεθόδων Χημικής Οξειδώσεως». Με τον όρο αυτό καθορίζονται εκείνες οι τεχνολογίες, η αποτελεσματικότητα των οποίων σπρίζεται στην παραγωγή εξαιρετικά δραστικών οξειδωτικών, με στόχο την απομάκρυνση των δύσκολων οργανικών ενώσεων, όπως είναι και οι φαρμακευτικές ενώσεις.

Το ερευνητικό πρόγραμμα SolTec (ΑΕΙΦΟΡΙΑ/ΑΣΤΥ/0308/01/ΒΙΕ), με ανάδοχο φορέα το Εργαστήριο ΓΑΙΑ-Μηχανικής Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Κύπρου και επιστημονική υπεύθυνη την επικουρη καθηγήτρια Δέσπω Φάττα-Κάσινου και εταιρούς το Πολυτεχνείο Κρήτης και την εταιρεία S.K. Euromarket Ltd, το οποίο χρηματοδοτήθηκε από το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας Κύπρου και τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει πρόσφατα ολοκληρωθεί. Η ανάπτυξη και η πραγματοποίηση του έργου υποκινήθηκε από τα εξής:

- την ευρεία εφαρμογή επαναχρησιμοποίησης των λυμάτων στην Κύπρο,
- τον αυξημένο αριθμό αναφορών σχετικών με την ύπαρξη ξενοβιοτικών οργανικών ρύπων στην έξοδο των συμβατικών σταθμών επεξεργασίας λυμάτων ανά το παγκόσμιο αλλά και στην Κύπρο,
- το γεγονός ότι το φίλτράρισμα που εφαρμόζεται ως τρίτοβάθμια επεξεργασία στους σταθμούς επεξεργασίας λυμάτων στην Κύπρο δεν συμβάλλει στην πλήρη απομάκρυνση του οργανικού φορτίου, ενώ η κλωρίωση που εφαρμόζεται ως στάδιο απολύμανσης συμβάλλει στη δημιουργία κλωριωμένων παραπροϊόντων εξαιτίας της αντίδρασης του κλωρίου με την εναπο-



Ο καινοτόμος χαρακτήρας του ερευνητικού προγράμματος SolTec είχε βασιστεί στο σχεδιασμό και στη λειτουργία Ηλιακής Πιλοτικής Μονάδας Ομογενούς Φωτοκατάλυσης για τη μελέτη της αποικοδόμησης και της συμπεριφοράς επιλεγμένων φαρμακευτικών ενώσεων σε δευτεροβάθμια επεξεργασμένα λύματα, έτσι ώστε να είναι δυνατή η ασφαλής επαναχρησιμοποίησή τους στη γεωργία ή για άλλους σκοπούς.



Η πιλοτική μονάδα, η οποία στεγάζεται σε ειδικές εγκαταστάσεις του σταθμού επεξεργασίας λυμάτων του Πανεπιστημίου Κύπρου, παρουσιάστηκε στις 30 Νοεμβρίου 2010 στο πλαίσιο εκπαιδευτικής ξενάγησης, παρουσία εκπροσώπων αρμόδιων κρατικών φορέων.



**Η χρησιμοποίηση** του ηλιακού φωτός, ειδικά στην Κύπρο που χαρακτηρίζεται από μεγάλη ηλιοφάνεια, προκαλεί σημαντική μείωση στα λειτουργικά έξοδα και καθιστά δυνατή την εφαρμογή της μεθόδου σε εγκαταστάσεις μεγαλύτερης κλίμακας με σχετικά απλό εξοπλισμό.

μένουσα οργανική ύλη. Ο καινοτόμος χαρακτήρας του ερευνητικού προγράμματος SolTec είχε βασιστεί στον σχεδιασμό και στη λειτουργία Ηλιακής Πιλοτικής Μονάδας Ομογενούς Φωτοκατάλυσης για τη μελέτη της αποικοδόμησης και της συμπεριφοράς επιλεγμένων φαρμακευτικών ενώσεων σε δευτεροβάθμια επεξεργασμένα λύματα, έτσι ώστε να είναι δυνατή η ασφαλής επαναχρησιμοποίησή τους στη γεωργία ή για άλλους σκοπούς και στη χρήση ηλιακού φωτός ως πηγή λήψης των απαραίτητων φωτονίων για την εφαρμογή της φωτοκατάλυσης. Το τελευταίο επιτυγχάνεται μέσω της χρήσης παραβολικών συλλεκτών (CPCs). Το πρόγραμμα SolTec ξεκίνησε τον Δεκέμβριο του 2009 και ολοκληρώθηκε τον Νοέμβριο του 2010.

Η πιλοτική μονάδα, η οποία στεγάζεται σε ειδικές εγκαταστάσεις του σταθμού επεξεργασίας λυμάτων του Πανεπιστημίου Κύπρου, παρουσιάστηκε στις 30 Νοεμβρίου 2010 στο πλαίσιο εκπαιδευτικής ξενάγησης, παρουσία εκπροσώπων αρμόδιων κρατικών φορέων. Στην ξενάγηση παρενέβησαν εκπρόσωποι από το Γενικό Χημείο του Κράτους, το Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λεμεσού-Αμμοθούνας (ΣΑΛΑ), το Συμβούλιο Αποχετεύσεων Περιβάλλοντος (ΣΑΠ), την Υπηρεσία Περιβάλλοντος και το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων.

Στην πιλοτική μονάδα έχει διεξαχθεί έρευνα εφαρμόζοντας ηλιακή ομογενή φωτοκατάλυση (solar Fenton) η οποία

ανήκει στις Προχωρημένες Μεθόδους Χημικής Οξειδώσεως, με βασικό στόχο τη βελτιστοποίηση της εν λόγω διεργασίας για την απομάκρυνση επιλεγμένων ενώσεων και του οργανικού φορτίου. Οι βασικές παράμετροι που εξετάστηκαν είναι η συγκέντρωση των επιλεγμένων φαρμακευτικών ενώσεων με τη χρήση υψηλής χωματογραφίας υπερυψηλής απόδοσης συζευγμένη με διπλή φασματοσκοπία μάζας - UPLC-MS/MS και το χημικό και βιολογικό απαιτούμενο οξυγόνο. Τέλος, έχουν διεξαχθεί βιοδοκιμές για τον έλεγχο της τοξικότητας της επεξεργασμένης ροής με τη χρήση των μικροοργανισμών D.magna και V.fischeri.

Η ομογενής φωτοκατάλυση αποδείχθηκε μια πολύ αποδοτική μέθοδος ως προς την απομάκρυνση των φαρμακευτικών ενώσεων από τα ήδη δευτεροβάθμια επεξεργασμένα λύματα. Η χρησιμοποίηση του ηλιακού φωτός, ειδικά στην Κύπρο που χαρακτηρίζεται από μεγάλη ηλιοφάνεια, προκαλεί σημαντική μείωση στα λειτουργικά έξοδα (μειώνεται δραστικά η ποσότητα των χημικών αντιδραστηρίων) και καθιστά δυνατή την εφαρμογή της μεθόδου σε εγκαταστάσεις μεγαλύτερης κλίμακας με σχετικά απλό εξοπλισμό, χαμηλό κόστος και μεγάλη δυνατότητα επεξεργασίας λυμάτων με μεταβλητό ρυπαντικό και υδραυλικό φορτίο.

Η κ. Δέσπω Φάττα-Κάσινου είναι επίκουρη καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο Κύπρου.

## ECO GADGETS



### Το «πράσινο» κινητό

**Διαθέτει** ηλεκτρολόγιο QWERTY για γρήγορη και άνετη σύνταξη μηνυμάτων ή e-mails, οθόνι μεγέθους 2,2 ιντσών και κάμερα 3,2 megapixel. Παράλληλα, όμως, το Aspen της Sony Ericsson είναι ένα κινητό τηλεφώνο το οποίο απολαμβάνει όλα τα «πράσινα» χαρακτηριστικά των συσκευών της σειράς GreenHeart: είναι κατασκευασμένο από μερικώς ανακυκλωμένα υλικά, δεν περιέχει καθόλου μόλυβδο, ενώ έχει βαφτεί με υδατοδιαλυτό χρώμα.



### Ραδιόφωνο-φακός

**Είτε** τη χρησιμοποιήσετε σαν ραδιόφωνο είτε σαν φακό, η συσκευή Eco Radio μπορεί να φορτιστεί με τρεις τρόπους, αφού διαθέτει ηλιακή κυψέλη, θύρα USB, για να ηλεκτροδοτείται μέσω οποιουδήποτε PC ή laptop, αλλά και ειδική μανιβέλα που, όταν περιστραφεί, παίζει τον ρόλο δυνάμω. Ο ραδιοφωνικός δέκτης λειτουργεί στην μπάντα των FM και AM, ενώ ο φακός διαθέτει τρία φωτεινά LED.



### Ηλιακό ηχείο

**Αν ψάχνετε** για εξωτερικό ηχείο με οικολογική συνείδηση, τότε η Devotec Industries σας προτείνει το Solar Sound 2. Μια φωτοβολταϊκή συσκευή με δύο ηχεία (ισχύος 2 Watt το καθένα), που αναπαράγει μουσικά αρχεία από οποιοδήποτε MP3 player ή κινητό τηλεφώνο. Η μπαταρία του επαναφορτίζεται από τις ηλιακές κυψέλες. Όλες οι ρυθμίσεις γίνονται από την οθόνη αφής, τη στιγμή που το Solar Sound 2 έχει επίσης τη δυνατότητα να «επικοινωνεί» και ασύρματα μέσω της τεχνολογίας Bluetooth.

## ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ



**ΓΕΡΜΑΝΙΑ:** Τα προτιμά ανάλατα. Ο λόγος για το μικρό σκίουρακι που απολαμβάνει τα φιστίκια που του προσέφεραν παιδιά σε πάρκο της πόλης. Το χαριτωμένο αυτό ζώο, με την παιχνιδιάρικη διάθεση και την εμφανή τάση για -παχυντικές και όχι μόνο - λιχουδιές, τρέφεται κυρίως με ξηρούς καρπούς, φρούτα, λαχανικά και μικρά ερπετά.



**ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΑΝΙΑ:** Κοιτάζει τον φωτογραφικό φακό κατάματα και δεν δείχνει να φοβάται. Η εικόνα αυτή είναι μάλλον οικεία για τον συγκεκριμένο πελεκάνο που ζει στον ζωολογικό κήπο του Σεντ Τζέιμς Παρκ, στο Λονδίνο.

# ασφάλεια είναι ένας ζωντανός θάλας

ασφάλεια

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

ΓΝΩΜΕΣ

ΕΛΛΑΔΑ

ΚΟΣΜΟΣ

ΥΓΕΙΑ

ΤΕΧΝΕΣ &amp; ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

ΜΟΔΑ

## Αποφασισμένος να ανακαλύψει το άθραυστο ρολόι

**ΤΟΚΙΟ.** Πίσω από μια από τις περισσότερο πετυχημένες ιστορίες ρολογιών διεθνώς κρύβεται μια λαστικένια μπάλα. Το 1983, ο Κίκιο Ιβε, νεαρός μηχανικός στην Casio Computer, ήταν αποφασισμένος να φτιάξει ένα ρολόι που δεν θα σπάει. Τον είχε στοιχειώσει ο σχολικός του εφιιάλτης μίπως του πέσει το πολύτιμο ρολόι, δώρο του πατέρα του, στο πάτωμα και το δει να γίνεται κομμάτια.

Σαν ενήλικας, ο κ. Ιβε εργάστηκε σκληρά για να δημιουργήσει ένα άθραυστο ρολόι στο εργαστήριό του σε προάστιο του Τόκιο. «Μέρα με τη μέρα, έφτιαχνα πρωτότυπα ρολόγια και τα πετούσα από το παράθυρο» από το μπάνιο του τρίτου ορόφου, θυμάται ο κ. Ιβε σε μια ταϊνία μικρού μήκους κινουμένων σχεδίων που η Casio έβγαλε για την προώθησή του G-Shock. Όλα όμως έσπασαν όταν προσγειώνονταν στο μπετόν.

**Η ιστορία της δημοφιλούς σειράς G-Shock της Casio, όπως τη διηγείται ο δημιουργός της**

Η αναλαμπή Νιούτον του κ. Ιβε ήρθε όταν είδε ένα μικρό κορίτσι να παίζει με μια λαστικένια μπάλα στην παιδική χαρά, σε ένα διάλειμμα από τη σκληρή του προσπάθεια στο εργαστήριο. Αντί να φτιάξει το ρολόι με υλικά που απορροφούν τους κραδασμούς, σκέφτηκε να δημιουργήσει κούφια δομή. Για την ανακάλυψή του, ο κ. Ιβε χρησιμοποίησε εξαιρετικά μικρές λαστικένιες μπάλες για να γεμίσει τον επιφανειακό χώρο που συγκρατούσε την εξωτερική δομή. Η ανακάλυψη οδήγησε στη σειρά G-Shock της Casio, με 50 εκατ. πωλήσεις μέχρι σήμερα.

«Δεν έγινε ποτέ ξανά γαπωνέζικο ρολόι τόσο δημοφιλές σαν το G-Shock» είπε ο Koichi Namiki, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Daido στην Ιαπωνία, δημοσιογράφος και συγγραφέας. Με το μοναδικό τεχνολογικό του κόνσεπτ, πρόσθεσε, «κατέρριψε τη συμβατική άποψη ότι τα ρολόγια έπρεπε να είναι κάτι ντελικάτο και όμορφο».

MIKI TANIKAWA



Η Angular Momentum χρησιμοποιεί τεχνικές λακρίσματος σε ορισμένα από τα ρολόγια που φτιάχνει κατόπιν παραγγελίας.

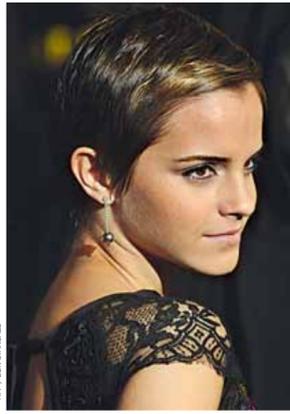
## Μια νέα παράδοση για την πολυτελή μέτρηση του χρόνου

**ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗ.** Η περιπλοκή γαπωνέζικη τεχνική που είναι γνωστή και ως makie χρησιμοποιείται συχνά σε πολυτελείς πένες στυλό, αλλά μέχρι πρόσφατα μόνο λίγες εταιρείες την εφαρμόζαν και σε ρολόγια. Αυτή τη χρονιά, η Vacheron Constantin, η Van Cleef & Arpels και η Chopard έχουν όλες συνεργαστεί με Ιάπωνες τεχνίτες του makie για να λανσάρουν ρολόγια σε περιορισμένη έκδοση.

Η makie, που μεταφράζεται σε «πασπαλισμένη εικόνα», είναι μια παραδοσιακή μέθοδος με πολλαπλές επιφάνειες λουστραρισματος, στην οποία, συχνά, ένα πολύτιμο μέταλλο, όπως ασήμι ή χρυσός, απλώνεται για να δημιουργήσει ένα σχέδιο ή μια εικόνα σε μια επιφάνεια λάκας ενώ είναι ακόμη υγρή.

Η εταιρεία Zohiko, με έδρα το Κιότο, που χρησιμοποιεί εδώ και 300 χρόνια τη συγκεκριμένη τεχνική, συνεργάστηκε τώρα με τη Vacheron Constantin για να δημιουργηθεί η πρώτη συλλογή με λούστρο με την ονομασία «Οι Τρεις Φίλοι του Χειμώνα». Το σετ σε περιορισμένη έκδοση περιλαμβάνει τρία ρολόγια, διακοσμημένα με πεύκο, μπαμπού και σχέδια από δαμασκηνά. Κάθε σετ πωλείται στη Σιγκαπούρη για περίπου 330.000 δολάρια. Άλλες παρόμοιες τεχνικές χρησιμοποιούνται επίσης σε καντράν. Η Angular Momentum, ελβετική εταιρεία με εξειδίκευση σε μοναδικά κομμάτια, ξεκίνησε το 2004. Αυτά, σχεδιασμένα από τον Marin Pauli, χρησιμοποιούν κυρίως την τεχνική makie, μερδεμένη με μοντέρνες τεχνικές και σχέδια όπως η ανθισμένη χαρακτική.

SONIA KOLESNIKOV-JESSOP



Της SUZY MENKES

**ΛΟΝΔΙΝΟ.** Όταν η Εμα Γουάτσον θέλησε να αφήσει πίσω τον χαρακτήρα της από τον Χάρι Πότερ, την Ερμίνην Γκρέιντζερ, το γιόρτασε με δύο τρόπους: κόβοντας τα μακριά μαλλιά της και προσφέροντας μία διακριτική ματιά στο σώμα της.

Το vintage φόρεμα από δαντέλα που φόρεσε στη λονδρέζικη πρεμιέρα της τελευταίας ταινίας Χάρι Πότερ αποτελεί τέτοιο σήμα κατατεθέν της σύγχρονης μόδας, έτσι ώστε ακόμη και η Τζέι Κέι Ρόουλινγκ, η μάγισσα που αυθεντικά συνέλαβε τις ιστορίες του Χάρι Πότερ, να επλέξει επίσης ένα φόρεμα με μαύρη δαντέλα.

Από σπορ δίκτυ μέχρι εκλεπτυσμένη δαντέλα Chantilly, πρόκειται για τάση που ενδείκνυται για να προσθέσει ντελικάτη γοητεία σε απλά ρούχα. Από τότε που η Κέιτ Μίνλετον κέντρισε για πρώτη φορά το βλέμμα του πρίγκιπα Γουίλιαμ σαν μοντέλο ενός δαντελωτού φορέματος πάνω από εμφανή εσώρουκα σε μια επίδειξη μόδας στο πανεπιστήμιό τους, η ιδέα της διαφάνειας έχει αποκτήσει βασιλική εύνοια.

Οχι ότι η δαντέλα είχε ανάγκη από αποδοχή. Τα δαντελωτά κολάρα και τα ζαμπού με τη δαντέλα στο στήθος εμφανίζονταν σε ανδρικά ρούχα πριν από περίπου τέσσερις αιώνες και η εύθραυστη δαντέλα ήταν ανέκαθεν συνδεδεμένη με βασιλικούς αυλικούς.

Μάλλον όπως και το Ιντερνετ, με την παγκόσμια απήχυσή του, τα ημιδιάφανα υλικά έχουν διεθνή απήχηση τώρα. Κι όμως, παραμένει ακόμη ένας φυλετικός διαχωρισμός, με τους σύγχρονους άνδρες να διστάζουν να επιλέξουν τις δαντελωτές πινελιές που άφησαν πίσω στον 18ο αιώνα. Οπότε τώρα η δαντέλα θεωρείται γυναικείο θέμα, αφού ακόμη και τα δαντελωτά κολάρα έχουν μεταλλαχθεί, καθώς εμφανίζονται σαν διακριτικές διακοσμήσεις σε μικρά, μαύρα φορέματα.

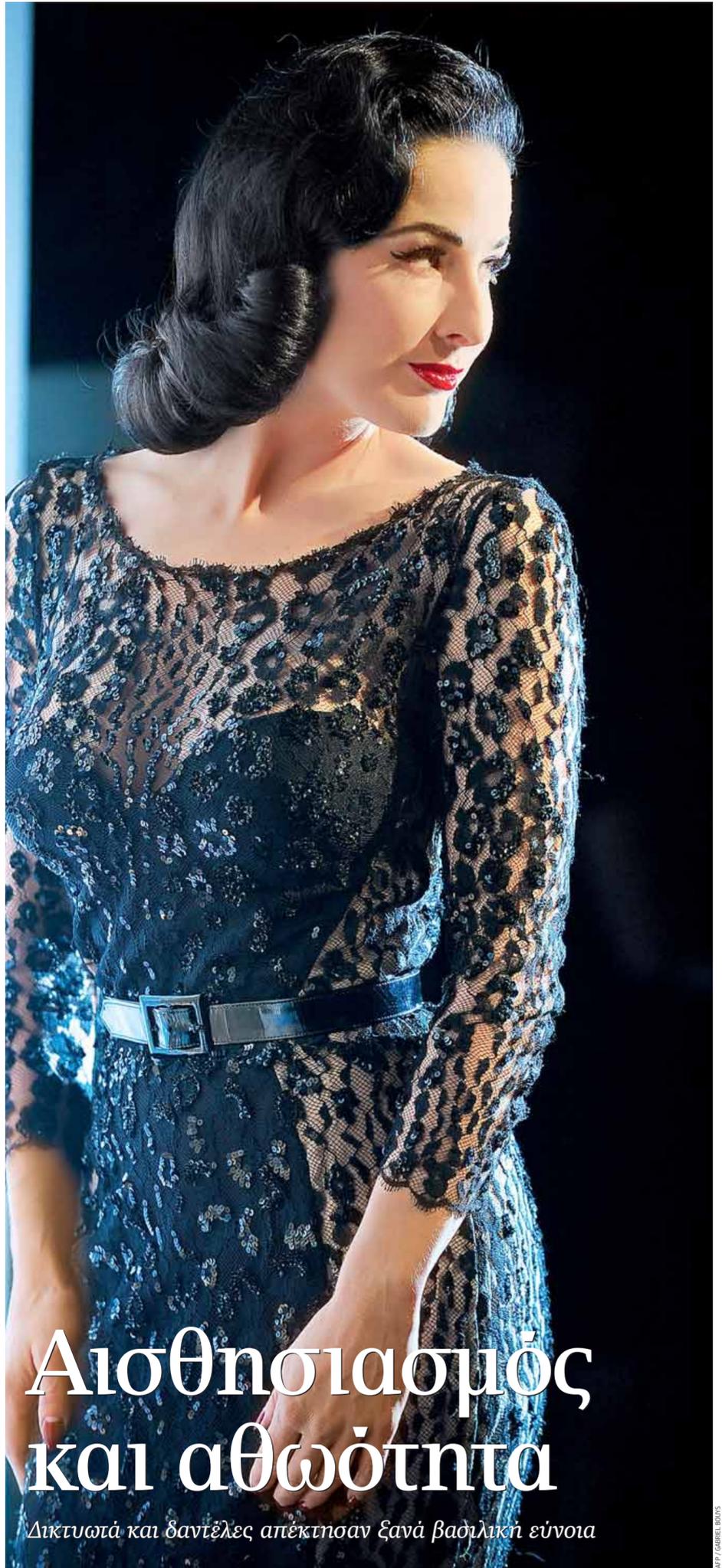
Αν και η λευκή δαντέλα είναι φρέσκια και όμορφη, η μαύρη ηγείται της μόδας, όπως και στην εποχή που η ίδια η Κοκό Σανέλ αποθέωνε το αποτέλεσμα στο εφέ της κολοριατιστής της επιφάνειας. Σήμερα, η ιστορία έχει να κάνει με απαλότητα, οικειότητα και θηλυκότητα, με πολλά από τα φορέματα της σεζόν να έχουν σαφείς αναφορές στο μπουντουάρ.

Αυτό το στυλ lingerie υπάρχει από τη δεκαετία του '70 και όχι μόνο με τα εντυπωσιακά σχέδια του Ιβ Σεν Λοράν, που αποκάλυπταν τα στήθη των μοντέλων. Ένα φόρεμα Chloe που σχεδίασε ο Καρλ Λάγκερφελντ φωτογραφήθηκε το 1977 από τον Χέλμουτ Νιούτον: η προκλητική εικόνα μιας γυναίκας που δείχνει τη σεξουαλικότητά της με φόντο ένα θρησκευτικό άγαλμα.

Η σύγχρονη δαντέλα μοιάζει πολύ λιγότερο σεξουαλική, πιο αισθησιακή, καθώς οι διάφανες στρώσεις είναι κυρίως φτιαγμένες για να φοριούνται πάνω από μεταξωτές φόδρες, συχνά σε έντονες αποχρώσεις.

Στη Chanel, ο κ. Λάγκερφελντ χρησιμοποίησε μαύρη δαντέλα σαν συνώνυμο της κομψότητας, ενώ το νέο σχεδιαστικό δίδυμο στον Βαλεντίνο, η Μαρία Γκράτσια Κιούρι και ο Πιέρ Πάολο Πιτσόλι, έπαιξαν αθώα με επιφάνειες από δίκτυ. Η ιστορία και των δύο οίκων υψηλής ραπτικής έδωσε μια νέα διάσταση στο ίδιο εφέ. Και στον Ουγκάρο, ο σχεδιαστής Ζιλ Ντεκόν δούλεψε πάνω σε ένα γεωμετρικό μοτίβο με δαντέλα σε ένα κοινό και γλυκό φόρεμα για την τραγουδίστρια Κάλλι Μινόνγκ, φέρνοντας τα με φρέσκια ματιά στη θηλυκότητα του οίκου.

Υπάρχει επίσης μια σπορ διάσταση που συνοδεύει τα σύγχρονα ημιδιάφανα υλικά. Κοντά φορέματα τόσο απλά σαν Τι-σερτ, αλλά από τούλι και δαντέλα, είναι εύκολα παρά δύσκολα – έτσι εξηγείται και η απήχυσή τους



## Αισθησιασμός και αθωότητα

Δικτυωτά και δαντέλες απέκτησαν ξανά βασιλική εύνοια

Διασημότες σαν την Ντίτα Φον Τίζ και την Εμα Γουάτσον φορούν δαντέλα στο κόκκινο χαλί αυτή τη σεζόν.

Τα σχέδια των σύγχρονων δημιουργών εκπέμπουν απαλότητα, οικειότητα και θηλυκότητα

σε διάσημους που θέλουν να δείχνουν φυσικοί και ανεπιτήδευτοι.

Στον Burberry, ο Κρίστοφερ Μπέιλι έφτιαξε ένα απλό πουκάμισο από δαντέλα, με αεροδυναμικό και θηλυκό στυλ. Ο Αλεξάντερ Γουάινγκ ενσωμάτωσε δαντέλα με ρίγες και γκρι φανέλα, ενώ η απόπειρα της Φίμι Φίλο για την εφαρμογή δαντέλας στη Celine ήταν μπλεγμένη με δέρμα. Και ο Κρίστοφερ Κέιν χρησιμοποίησε δίκτυ για βασικά

κομμάτια, όπως πουλόβερ και ζακέτες, με λίγη μόνο σεξουαλικότητα.

Για το απόλυτο στυλ μαύρης δαντέλας, η περφόρμερ Ντίτα Φον Τίζ εμπνέεται από τη διαφάνεια του μπουντουάρ, δίνοντας έμφαση στην ερωτική πλευρά ενός υφάσματος που ακροβατούσε πάντα ανάμεσα στο θρησκευτικό και το άσεμνο. Αλλά στη σεζόν που διανύουμε, το δαντελωτό στυλ έχει να κάνει με την αθωότητα.

AFP / GABRIEL BOUYS

B-Class. A car that makes your day. Everyday.

από €19.900



Mercedes-Benz

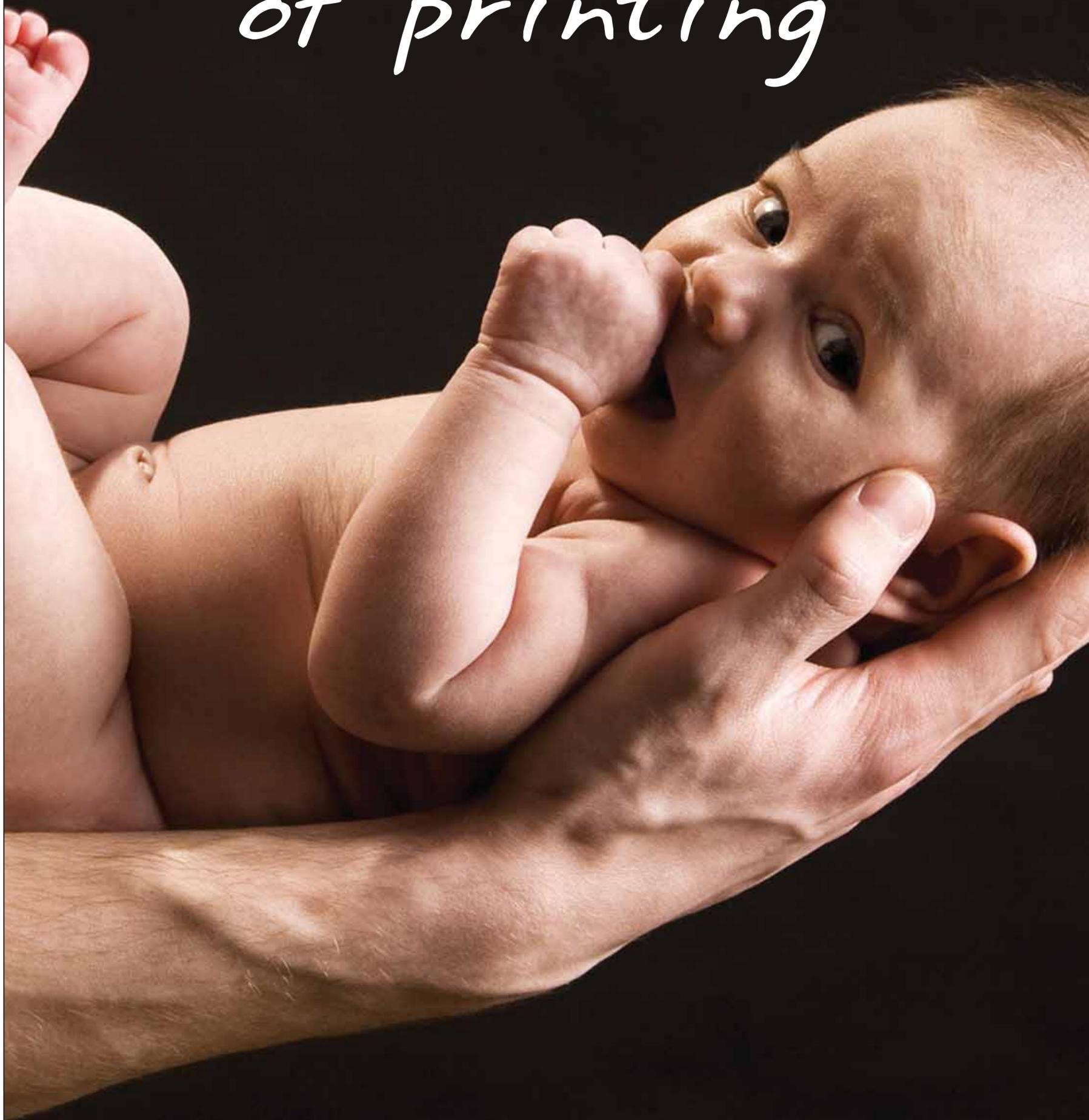


Υποστήριξη με διάρκεια

Cyprus Import Corporation Ltd - General Distributors of Daimler AG for Mercedes-Benz Cars for Cyprus

Για περισσότερες πληροφορίες, επικοινωνήστε με τους εξειδικευμένους χώρους της Κυπριακής Εταιρείας Εισαγωγών στα τηλέφωνα: 22474747, 24818400, 25879222, 26943900, www.mercedes-benz.com.cy

# the art of printing



Η ζωή αποτυπώνεται στο χαρτί τόσο ζωντανά όσο καμιά άλλη δραστηριότητα στον πλανήτη Γη. Σύμβολο ελπίδας για το αύριο.

[www.cassoulides.com.cy](http://www.cassoulides.com.cy)

**cassoulides**  
MASTERPRINTERS  
We print everything! Since 1924



**ΑΝΟΡΘΩΣΗ**

**Τα ακριβά ψώνια δεν «μάτωσαν» το πορτοφόλι**

Οι αποδεσμεύσεις βοήθησαν την Ανόρθωση να εξοικονομήσει χρήματα για τις κινήσεις της στο μεταγραφικό παζάρι του Ιανουαρίου και να ενισχύσει την ομάδα όπως ήθελε ο Στάνμιρ Στόλοφ. **Σελ. 32**



**ΘΕΜΑ**

**Το transfer talk του Ιανουαρίου**

Πού επικεντρώνονται οι 14 μονομάχοι του πρωταθλήματος για τη χειμερινή μεταγραφική τους ενίσχυση. Αν και τα ταμεία των περισσότερων είναι μείον, θεωρείται απίθανο κάποια ομάδα να μείνει άπραγη τον Ιανουάριο. **Σελ. 32**



**50 ΧΡΟΝΙΑ ΕΘΝΙΚΗ ΚΥΠΡΟΥ**

**Ο «φτωχός συγγενής» που έγινε διεκδικητής**

Οι εκλάμψεις των δύο πρώτων δεκαετιών ακολουθήθηκαν από σπουδαία αποτελέσματα, τα οποία εξάλειψαν τη φιλοσοφία της «τιμπικής ήττας». Άγνωστες πτυχές από τις σημαντικότερες στιγμές της Εθνικής. **Σελ. 35**

## Η τριετία των μεταρρυθμίσεων

Ο Ιβάν Γιοβάνοβιτς σε τρία συναπτά έτη στον πάγκο του ΑΠΟΕΛ πέτυχε να αλλάξει την ιστορία του συλλόγου

Του ΜΙΚΑΕΛΟ ΠΑΠΑΔΑΚΗ

«Η εταιρεία ΑΠΟΕΛ Ποδόσφαιρο Λτδ ανακοινώνει την πρόσληψη του κύριου Ivan Jovanovic ως νέου προπονητή της ομάδας μας. Η συμφωνία που ολοκληρώθηκε χθες πριν από τον αγώνα με την Udinese, επισημοποιήθηκε σήμερα το πρωί με την υπογραφή των συμβολαίων». Με αυτή την ανακοίνωση, ο πρώτος της 9ης Ιανουαρίου 2008, ο ΑΠΟΕΛ εγκαινιάζει την εισοδο στη δεύτερη εποχή του Ιβάν Γιοβάνοβιτς, η οποία έμελλε να αλλάξει την ιστορία του συλλόγου και να συνδεθεί με βαθιές τομές, σχεδόν σε όλους τους τομείς.

**ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ**

**Τα χρήματα του Τσάμπιονς Λιγκ**

Ο Σερβοέλληνας ανέλαβε πέντε μήνες μετά το στραπάτσο της Λευκορωσίας και τη φυγή του Γιώργου Απέγπτου, ισχυρότερο οικονομικού στήριγματος της διοίκησης Ζιβανάρη. Τα χρήματα των 3-4 εκατ. ευρώ και η πενιχρή ταμειακή ροή ανάγκαζε το Δ.Σ. να υποχρεώνεται δεξιά κι αριστερά και να δανείζεται για να καταβάλλονται τα μηνιαία, με 2-3 μήνες καθυστέρηση. Το κύπελλο του 2008 κερδήθηκε με την αξιοποίηση παικτών του Ουζουνιδη, η ομάδα ενισχύθηκε με πενιχρά μέσα, το επόμενο πρωτάθλημα ήρθε με χαμηλότερο μπάτζετ από Ομόνοια και Ανόρθωση και η πρόκριση στους Ομίλους χωρίς σημαντικές μεταγραφές. Από το 2009 ο ΑΠΟΕΛ είναι βιώσιμος, ξόφλησε τα χρέη, επένδυσε στη δημιουργία του ισχυρότερου ρόστερ της ιστορίας του και έχει χρήματα στην άκρη για την ανέγερση προπονητικού κέντρου αλλά και για να βγάλει τη φειτη χροιά. Οι νέοι πόροι που δημιουργήθηκαν εγγυώνται πως η εταιρεία δεν θα βρεθεί ξανά στην τραγική κατάσταση του 2008.

**ΠΡΟΠΟΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ**

**Η χρονιά της Κοκκινοτριμιθιάς**

Η παρουσίαση του Γιοβάνοβιτς έγινε σε ένα κλιμακωμένο υποστατικό. Σύντομα ο Αρχάγγελος έλειψε, η ομάδα μετακόμισε στο ΓΣΠ και με τη βοήθεια της Cyfast το προπονητικό κέντρο ανακαινίστηκε. Με την επιστροφή, οι θαμώνες απομακρύνθηκαν και οι προπονήσεις γίνονταν πλέον κλειστών χώρων των θυρών. Πέραν το γυμναστήριου ενισχύθηκε με μηχανήματα αποκατάστασης και ενδυνάμωσης, τελευταίας τεχνολογίας. Υπάρχει αίθουσα Τύπου, όπου από φέτος γίνονται οι συναντήσεις του προπονητή με τους ρεπόρτερ. Παράλληλα, έχουν υποβληθεί στην Πολεοδομία τα σχέδια για το ιδιόκτητο προπονητικό κέντρο της Κοκκινοτριμιθιάς. Φιλοδοξία είναι η άδεια να εκδοθεί εντός του 2011 και να ξεκινήσουν τα έργα μέχρι το τέλος της χρονιάς.

**ΜΕΤΑΓΡΑΦΕΣ**

**Κοσκίνισμα**

**υπό μυστικότητα**

Από την ανάληψη της προεδρίας από τον Πρόδρομο Πετρίδη μέχρι την επιστροφή του Γιοβάνοβιτς, ο ΑΠΟΕΛ δεν είχε μεταγραφικό πλάνο. Κοι-

**Οι αριθμοί του Ιβάν**

- 1561** μέρες βρίσκεται στον πάγκο, 465 στην πρώτη θητεία και 1096 στη δεύτερη.
- 195** αγώνες έχει δώσει με τους γαλαζοκίτρινους, σε πρωτάθλημα, κύπελλο, Ευρώπη και ασπίδα, με απολογισμό 125 νίκες, 39 ισοπαλίες και 30 ήττες (δεν υπολογίζεται ο χθεσινός αγώνας με την Ανόρθωση). Ο Κίνσλερ έχει πολύ λιγότερους (όχι 192 όπως λανθασμένα γράφτηκε).
- 360** γκολ είχε πετύχει ο ΑΠΟΕΛ του Γιοβάνοβιτς μέχρι πριν τον χθεσινό αγώνα.
- 6** τρόπαια έχει κατακτήσει. Τρία σούπερ καπ, δύο πρωταθλήματα, ένα κύπελλο. Έχασε μόνο έναν τελικό, τον περσινό του κυπέλλου.
- 10** χώρες έχει επισκεφθεί ο Γιοβάνοβιτς με τον ΑΠΟΕΛ για αγώνες, συν την Αυστρία όπου πάει για προετοιμασία.
- 7-0** το πιο μεγάλο σκορ του Ιβάν Γιοβάνοβιτς με τον ΑΠΟΕΛ, επί της ΠΑΕΕΚ για το κύπελλο τη σεζόν 2004-05. Η μεγαλύτερη ήττα είναι το 1-4 από τη Σάλκε για το UEFA, τον Σεπτέμβριο του 2008. Στο πρωτάθλημα η μεγαλύτερη νίκη είναι 5-0 και σημειώθηκε επί ΑΕΛ, Απόλλωνα, Άρν, ΑΠΕΠ και Πέγειας, και η μεγαλύτερη ήττα 3-0, από την Ανόρθωση, τον Μάιο του 2008.

νώς, ψώνιζε ό,τι και απ' όπου έβρισκε. Ο Σερβοέλληνας άρχισε να κοκκινίζει τους παίκτες που προτεινόταν, κοιτώντας πάντοτε τις προσωπικές και τον χαρακτήρα τους, πρόσεξε την ομοιότητα ψάχνοντας ποδοσφαιριστές που μιλούσαν την ίδια γλώσσα, ενώ «έκοψε» τις υπερβάσεις, αφού δεν ευνοεί μισθολογικές ανισότητες στ' αποδυτήρια. Τους μεταγραφικούς στόχους δεν γνώνιζον ούτε τα μέλη του Δ.Σ., με εξαίρεση τον πρόεδρο και τους αντιπροέδρους. Αρχικά, αυτό γινόταν για να μην υπάρχουν παρεμβολές και ν' ανεβαίνει η τιμή, ενώ τώρα που ο ΑΠΟΕΛ είναι μαγαζί... γωνία, η μυστικοπάθεια είναι ένα από τα γούρια του Γιοβάνοβιτς, ο οποίος θέτει αδιαπραγμάτευτο όρο πως «δεν έρχεται στην ομάδα παίκτης που δεν θέλω εγώ». Τυπικά, η πρώτη μεταγραφή του Γιοβάνοβιτς ήταν η επιστροφή του Χαραλαμπίδη τον Γενάρη του 2008 –δεν χρειαζόταν να γνωματεύσει κάποιος προπονητής για να γυρίσει ο «Μπίδης», και ουσιαστικά εκείνη τον Πουρσαϊτίδη, που έκλεισε την άνοιξη της ίδιας χρονιάς, ενώ τελευταία ήταν η αγορά του Αϊλτον τον περασμένο Ιούλιο, η ακριβότερη επένδυση στην ιστορία του συλλόγου.

**ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ**

**Σταδιακές αλλαγές**

Ερχόμενος έφερε τον συνεργάτη του, Πρέντραγκ Έρακ, τον Γιάννο Ιωάννου ως βοηθό, για τη θέση του Λούκα Χατζηλούκα, ενώ αντικατέστησε τον γυμναστή Πέτρο Παπαπέτρου με τον Γιώργο Παρασκευά, τον οποίον είχε γνωρίσει στην πρώτη του τριετία.



Η μετακόμιση της οικογένειάς του στην Κύπρο και η πρόωπη επέκταση της συνεργασίας (μέχρι το 2013) δείχνουν πως πλέον ο Σερβοέλληνας αισθάνεται πολύ μεγαλύτερη εμπιστοσύνη για τη θέση του στον ΑΠΟΕΛ.

στο νησί –όταν ο Παρασκευά δούλευε στον Ολυμπιακό– και με τον οποίο κράτησε επαφή. Με τον τεχνικό διευθυντή Μιχάλη Χατζηπεριή δούλεψαν για σχεδόν ένα χρόνο, πριν λυθεί η συνεργασία με τον τελευταίο. Ο Φώτης Στρακόσια, προπονητής τερματοφυλάκων, ήταν ο μόνος από τους συνεργάτες του Ουζουνιδη που διατηρήθηκε, ωστόσο το περασμένο καλοκαίρι επέστρεψε στην Ελλάδα και στη θέση του ήρθε ο Γιόβαν Μιχαήλοβιτς, πρώην συνεργάτης του Μπαγεβιτς.

**ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΜΜΕ**

**Αμοιβαίος σεβασμός**

Μετά τον περσινό χαμένο τελικό κυπέλλου, δεν ήταν υποχρεωμένος να κάνει δηλώσεις (δεν υπήρχε συνέντευξη Τύπου), ωστόσο βγήκε για δηλώσεις και μάλιστα απολογητικές στους δημοσιογράφους που τον περιέμεναν λίγη ώρα. Με τη στάση του έχει κερδίσει τον σεβασμό των ΜΜΕ, κάτι που δεν είχαν πετύχει οι προκάτοχοί του και που λειτουργεί ως κυματοθραύστης για την ομάδα. Είναι ο μόνος προπονητής στην Κύπρο που παραχωρεί εβδομαδιαία συνεντεύξεις Τύπου ανεξαρτήτως της βαθμολογικής θέσης της ομάδας του, τρείς ισοσ αποστάσεις από δημοσιογράφους και συγκροτήματα, είτε πρόκειται για φίλους του, είτε για κάποιους με τις κριτικές των οποίων διαφωνεί οικτρά. Δεν δίνει ποτέ συνεντεύξεις, δεν μιλάει τηλεφωνικά με δημοσιογράφους, ενώ μέχρι και πριν ένα χρόνο

σχημάτιζε... πγαδάκια μετά τις συνεντεύξεις Τύπου, κάτι που πλέον δεν συμβαίνει.

**ΑΚΑΔΗΜΙΕΣ**

**Αναδιοργάνωση...**

Πριν τρία χρόνια ρώταγες τα μέλη του Δ.Σ. να σου πουν για τις ακαδημίες και δεν ήξεραν. Τα αναπτυξιακά τμήματα δεν ανήκαν καν στην εταιρεία! Τελευταία ο Γιοβάνοβιτς ασχολείται πιο ζεστά με το θέμα, καθώς πλέον αγωνίζονται στις μικρές ομάδες του ΑΠΟΕΛ οι δύο γιοι του, ο 17χρονος Νεμάνια και ο 14χρονος Νικόλα. Ενίοτε προπονεί τους πιτσιρικάδες όταν πηγαίνει τους γιους του προπόνηση, ενώ συχνά μαζεύει τους προπονητές των ακαδημιών και τους μιλάει, ώστε να εμπεδωθεί η αγωνιστική φιλοσοφία της πρώτης ομάδας.

**ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ**

**Από τη Lotto στην Puma**

Μπορεί να μην έχει άμεση εμπλοκή, εντούτοις και αυτή η αλλαγή συνέβη στην εποχή του Γιοβάνοβιτς. Το 2008 η εμπορική εκμετάλλευση του σπαστος του ΑΠΟΕΛ δεν ανήκε στην εταιρεία και τα έσοδα από τις πωλήσεις ήταν πολύ μικρότερα σε σύγκριση με σήμερα. Πλέον οι γαλαζοκίτρινοι φορούν Puma και έχουν μια πολυεπίπεδη συνεργασία με τον πρωθυπουργό αθλητικό υλικού. Εδώ και μερικές βδομάδες διαθέτουν μπουτικ εφάμιλλη συλλόγων του εξωτερικού.

**Η διαδρομή του 49χρονου Ιβάν Γιοβάνοβιτς**

- **1962** Γεννιέται στην πόλη Λόζνιτσα της δυτικής Σερβίας.
- **1972** Ξεκινάει την ποδοσφαιρική του καριέρα από τα τμήματα υποδομής της τοπικής Ντόνιτσα.
- **1984** Μεταγράφεται στη Ραντ Βελιγραδίου.
- **1989** Προκαλεί το ενδιαφέρον της Παρτιζαν, υπογράφει προσμύνηση με τη Μιτς, όμως καταλήγει στον Ηρακλή, καθώς οι Γάλλοι αποσύρουν το ενδιαφέρον τους λόγω του διετούς αποκλεισμού του από ευρωπαϊκούς αγώνες, για επεισόδια σε διεθνή αγώνα της Ραντ.
- **1996** Φτάνει κοντά σε μεταγραφή στην Ανόρθωση, κατόπιν εισήγησης του Ντούσαν Μπόσεβιτς.
- **1999** Κρεμάει τα ποδοσφαιρικά παπούτσια μετά από 271 συμμετοχές με τον Ηρακλή.
- **2001** Αναλαμβάνει προπονητής της Νίκης Βόλου.
- **2002** Το καλοκαίρι διαδέχεται τον Άγγελο Αναστασιάδη στον Ηρακλή. Απολύεται προπαραμονή Χριστουγέννων, χρεωμένος κυρίως του αποκλεισμού απ' το Κύπελλο UEFA από την Ανόρθωση.
- **2003** Στις 27 Νοεμβρίου προσλαμβάνεται από τον ΑΠΟΕΛ, υπερισχύοντας των Μιχαήλδη και Μπόσεφ.
- **2004** Παιρνει το πρωτάθλημα Κύπρου.
- **2005** Στις 5 Μαρτίου απολύεται. «Μη μου στερείς την ευκαιρία για δεύτερο συνεχόμενο πρωτάθλημα», λέει στον Πρόδρομο Πετρίδη. Ακόμα και τώρα, πιστεύει πως εκείνη ήταν η μεγαλύτερη του ευκαιρία για «back to back». Τον Νοέμβριο υπογράφει στην Παναθηναϊκή, ομάδα Β' Εθνικής.
- **2006** Παρατείνεται τον Απρίλιο λόγω προβλημάτων, οικονομικών και αγωνιστικών.
- **2007** Τον Φεβρουάριο επιστρέφει στον Ηρακλή. Παρατείνεται τον Νοέμβριο κατόπιν διαφωνίας με τον Αντώνη Ρέμο για μεταγραφικά θέματα.
- **2008** Στις 9 Ιανουαρίου ο ΑΠΟΕΛ ανακοινώνει την πρόσληψή του, για 18 μήνες. Τον Μάιο κερδίζει το κύπελλο Κύπρου.
- **2009** Κατακτά το πρωτάθλημα και ανανεώνει το συμβολαίο του μέχρι το 2011. Βάζει τον ΑΠΟΕΛ στους ομίλους του Τσάμπιονς Λιγκ.
- **2010** Η οικογένειά του μετακομίζει στην Κύπρο και τον Δεκέμβριο επεκτείνει τη συνεργασία με τον ΑΠΟΕΛ μέχρι το 2013.

**ΣΧΟΛΙΟ**

Του ΝΤΙΝΟΥ ΦΟΙΝΙΚΑΡΙΔΗ

**Μόνο όσοι είχαν ανάγκη έκαναν μεταγραφές**

Φτωχό είναι μέχρι στιγμής το μεταγραφικό παζάρι του Ιανουαρίου. Οι λόγοι όμως γράφουμε και σε προηγούμενο σχόλιο είναι σε μεγάλο βαθμό οικονομικοί, έχουν όμως πιστεύω να κάνουν και με τον σχεδιασμό των ομάδων. Δεν είναι τυχαίο που οι ομάδες που κινήθηκαν φέτος στο παζάρι ήταν η Ανόρθωση και η ΑΕΛ. Και οι δύο είχαν άμεση ανάγκη από ενίσχυση και εξάντλησαν όλες τις επιλογές που είχαν στη διάθεσή τους.

Οι δύο μεγάλοι της Λευκωσίας έχουν τα πιο ακριβά ρόστερ και πέρα από το γεγονός ότι δεν έχουν άμεση ποσοτική ανάγκη από παίκτες, θα πρέπει να αποδεσμεύσουν και κάποιους άλλους για να μπορέσουν να προχωρήσουν σε μεταγραφή. Έχουν επίσης βάλει πολύ ψηλά τον πήχη και δεν είναι εύκολο να βρουν ποδοσφαιριστή ποιότητας ο οποίος να μπορεί να βοηθήσει άμεσα, ειδικά αυτή την εποχή του χρόνου.

Όσες μεταγραφές και αν γίνουν και όσο καλοί και αν είναι οι ποδοσφαιριστές που θα έρθουν, η πείρα του παρελθόντος έχει αποδείξει ότι πάντα χρειάζεται ένα διάστημα προσαρμογής. Οι καινούριοι ποδοσφαιριστές πρέπει να εγκλιματιστούν στο νέο περιβάλλον, να ενσωματωθούν με την υπόλοιπη ομάδα και να αφομοιώσουν τη φιλοσοφία και το στυλ παιχνιδιού που θέλει να εφαρμόσει ο προπονητής. Αυτά πάντα θέλουν χρόνο για να γίνουν και υπομονή από τις ομάδες. Από την άλλη, όταν μία ομάδα έχει άμεση ανάγκη ενίσχυσης, η μεταγραφική περίοδος του Ιανουαρίου είναι μία καλή ευκαιρία για να γίνουν διορθωτικές κινήσεις.

Όπως όλα δείχνουν, ο Ιανουάριος θα είναι ένας πάρα πολύ σημαντικός μήνας για την προσπάθεια που κάνουν ΑΠΟΕΛ και Ομόνοια για κατάκτηση του πρωταθλήματος. Τα συνεχόμενα ντέρμπι που έχουν να δώσουν οι πρωτοπόροι και το μεταξί τους παιχνίδια θα καταδείξουν αν ο ΑΠΟΕΛ θα μπει στην τελική ευθεία με διαφορά ασφαλείας ή αν η Ομόνοια θα καταφέρει να μειώσει την απόσταση από την κορυφή και να αυξησει έτσι τις ελπίδες της, στο μίνι πρωτάθλημα που θα ακολουθήσει στα πλέι οφ.

Όσο μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζει η κορυφή, όμως, άλλο τόσο παρουσιάζουν και οι υπόλοιπες θέσεις. Για πρώτη φορά μετά από χρόνια δεν έχουν ξεκόψει ομάδες στην ουρά της βαθμολογίας, ένα γεγονός το οποίο προσδίδει τεράστιο ενδιαφέρον για τη συνέχεια. Όπως είναι ο βαθμολογικός πίνακας, καμία ομάδα δεν μπορεί να νιώσει άνετα και όλες έχουν κίνητρο για να επιδιώξουν το καλύτερο. Μάλιστα, όπως έχει διαμορφωθεί η κατάσταση, μία ομάδα με μία-δύο νίκες μπορεί να διεκδικήσει εισοδο στη στην τετράδα, με όλα τα οφέλη που αυτό συνεπάγεται, ενώ με μία-δύο ήττες, μπορεί να βρεθεί στη ζώνη του υποβιβασμού.

Η τροπή που πήρε το πρωτάθλημα αποδεικνύει και την άνοδο στην ποιότητα που είχε τα τελευταία χρόνια. Οι διαφορές μεταξύ των πλείστον ομάδων έχουν μικρυνθεί, οι περισσότερες κάνουν καλύτερο προγραμματισμό και σχεδιασμό στα αγωνιστικά θέματα και όσοι προχωρούν σε βεβιασμένες αποφάσεις με αποδεσμεύσεις προπονητών και συνεχείς αλλαγές στο ρόστερ, συνήθως το πληρώνουν.

Το οξύμωρο, βέβαια, είναι ότι αυτή η αγωνιστική εικόνα δεν έχει θετικό αντίκτυπο και στα υπόλοιπα θέματα. Η οικονομική κατάσταση των περισσότερων σωματείων απέχει πολύ από την ιδανική, ενώ οι φωνές για τη διαίτησις και οι διαμαρτυρίες για αποφάσεις της Ομοσπονδίας και των οργάνων της είναι στην πνευμένη διάταξη. Ας κάνουν μία ευχή, ότι κατά τη διάρκεια του 2011 θα πρωταγωνέψει περισσότερο η λογική και η καλή διάθεση, ότι οι φωνές θα μειωθούν και ότι αρκετά από τα προβλήματα θα επιλυθούν.

**Η ΑΤΖΕΝΤΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ**

ΚΥΠΡΟΣ - Α' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ		
09.01	17:00	ΠΑΦΟΣ - ΑΠΟΠ/ΚΙΝΥΡΑΣ PrimeSports
	17:00	ΕΝΩΣΗ - ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ CytaVision1
	18:00	ΕΡΜΗΣ - ΑΕΛ LTV
10.01	19:00	ΟΜΟΝΟΙΑ - ΑΔΗΚΗ LTV Sports1
ΚΥΠΡΟΣ - ΚΥΠΕΛΛΟ ΦΑΣΗ ΤΩΝ «16»		
12.01	16:00	ΠΑΦΟΣ - ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ PrimeSports
	16:00	ΑΕΛ - ΑΡΗΣ LTV Sports1
	16:00	ΔΟΣΑ - ΑΕΚ CytaVision1
	16:00	ΑΝΘΡΩΣΗ - ΑΠΕΠ
	16:00	ΕΡΜΗΣ - ΕΘΝΙΚΟΣ
	18:00	ΑΠΟΕΛ - ΑΠΟΛΟΜΩΝΑΣ ALFA
ΕΛΛΑΔΑ - ΣΟΥΠΕΡ ΛΙΓΚΑ		
09.01	15:00	ΕΡΓΟΤΕΛΗΣ - ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ Β.
	15:00	ΗΡΑΚΛΗΣ - ΑΤΡΟΜΗΤΟΣ
	17:15	ΠΑΝΣΕΡΡΑΙΚΟΣ - ΑΕΚ
	17:15	ΠΑΟΚ - ΑΣΤΕΡΑΣ
	19:30	ΚΕΡΚΥΡΑ - ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ Π. novaspports2
ΑΓΓΛΙΑ - ΚΥΠΕΛΛΟ 3ος ΓΥΡΟΣ		
09.01	15:30	ΜΑΝΤΣΕΣΤΕΡ Γ. - ΛΙΒΕΡΠΟΛ ALFA
ΙΣΠΑΝΙΑ - ΠΡΙΜΕΡΑ ΝΤΙΒΙΣΙΟΝ		
09.01	20:00	ΡΕΑΛ - ΒΙΓΙΑΡΕΑΛ LTV Sports1
ΙΤΑΛΙΑ - ΣΕΡΙΕ Α		
09.01	21:45	ΝΑΠΟΛΙ - ΓΙΟΥΒΕΝΤΟΥΣ
ΜΠΑΣΚΕΤ - ΚΥΠΡΟΣ Α' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ		
09.01	19:00	ΑΕΚ - ΑΧΙΛΛΕΑΣ
ΕΛΛΑΔΑ - Α1		
12.01	21:00	ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΟΣ - ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ CytaVision2

**ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΑΜΕΡΕΣ**

Σκολλάστε στο [www.kathimerini.com.cy](http://www.kathimerini.com.cy)



**Κέρδισε** τον Ναδάλ, τον Φέντερερ, το τουρνουά του Σίδνεϊ, ανέβηκε στο Νο20 του κόσμου (από το Νο42), αλλά οι Κύπριοι αθλητικοί συντάκτες έκριναν πως δεν αξίζει μια θέση στους Top-5 αθλητές του 2010. Άντε μετά να μας πάρει ο κόσμος στα σοβάρια...

**Χάρισαν ένα μνιάντικο**  
Τον μισθό Δεκεμβρίου χάρισαν στην Ανόρθωση οι Νάσο Γκαρσία, Φροντίνι και Αργουγιό, προκειμένου να μείνουν ελεύθεροι και να ακολουθήσουν τον Γκιγιέρμο Όγιας στη Βολιβία. Το όφελος για την «Κυρία» είναι περίπου 50 χιλιάδες ευρώ, εκ των οποίων τα μισά αναλογούσαν στον ακριβοπληρωμένο Νάσο.

**Στο γήπεδο πώς αντέχει;**  
«Δέχομαι πιέσεις», είπε πρόσφατα στους αρωγούς του διαπίπτει της α' κατηγορίας. Ο λόγος, η γνωστοποίηση μέρες πριν από οριστικές ιστοσελίδες των ονομάτων αυτών που θα σφυριχθούν τους αγώνες του σεβαστοκίριακου, με τον ρεφ να νιώθει πως το γεγονός αυτό επηρεάζει τη δουλειά του. Η στήλη κάνει τη συγκεκριμένη σκέψη: Αφού δεν αντέχει τις ιστοσελίδες, στο γήπεδο όταν τον βρίσκουν ρυθμικά, πώς τα βγαίνει πέρα;

**Χαμός στην προπόνηση**  
«Τούρκος» έγινε ο πρόεδρος ομάδας α' κατηγορίας όταν κατέβηκε σε μια από τις τελευταίες προπονήσεις και είδε πολύ κόσμο να... σκοτώνει την ώρα του, παρακολουθώντας την προπόνηση. Παρότι οι προπονήσεις δεν γίνονται κλεισιμένων των θυρών, εντούτοις απαιτήσε οι οπαδοί να αφήσουν τους παίκτες και τον προπονητή να κάνουν τη δουλειά τους με την ησυχία τους.

**Το δικαίο των παικτών**  
Με τη βοήθεια των ΜΜΕ, οι ομάδες δημιουργούν κλίμα εναντίον ενός παίκτη, άπαξ και ο προπονητής αποφασίσει πως πρέπει να τους αδειάσει τη γωνιά. Αν βρεθεί πρόταση, όπως έγινε με τον Κουτσόπουλο, έχει καλώς. Αν όχι, τι γίνεται; Πρέπει να πετάξει το συμβόλαιο και να φύγει; Ο Κοσφόκι έχει κλειστή σύμβαση 400.000 ευρώ, γιατί να πάρει 50.000 και να τη σπάσει; Αν ήταν έτσι, θα δέχονταν το μονοτέλες που του έδινε πέρσι ο

**Χτύπημα στον μυστικισμό**  
Άλλο ένα βήμα προς την απεμπλοκή του κυπριακού ποδοσφαίρου από τον μυστικισμό που το διακατέχει αποτελεί η ενέργεια της ΚΟΠ να ενημερώνει ζωντανά, μέσω της επίσημης της ιστοσελίδας, για όλες τις μεταγραφικές κινήσεις των ομάδων. Η Ομοσπονδία γνωστοποιεί όλες τις περιπτώσεις, όλων των κατηγοριών, όταν ομάδες αιτούνται τα διεθνή πιστοποιητικά, αλλά και το πότε αυτά καταφτάνουν.

**ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ**

**Κάθε χρόνο** τέτοια εποχή οι επιλογές των κορυφαίων από ψηφοφορίες μέσω ενημέρωσης, καθώς και της Ένωσης Αθλητικογράφων Κύπρου, προκαλούν διάφορες συζητήσεις. Η ψηφοφορία των μελών της ΕΑΚ έχει μεγάλη αιγλή και βα-



Με τον **ΝΤΙΝΟ ΦΟΙΝΙΚΑΡΙΑΔΗ**

ρύτητα, αφού η τελετή βράβευσης της οργάνωσης των αθλητικών συντακτών έχει καθιερωθεί ως η κορυφαία αθλητική τελετή της χρονιάς. Η αποδοχή της συγκεκριμένης τελετής αποδεικνύεται και από την παρουσία και σημασία που της δίνουν οι αθλητικές αρχές, ο ίδιος ο

Πρόεδρος του κράτους, η Βουλή και γενικά η πολιτεία.

**Φέτος** έχουν ακουστεί επικρίσεις για το γεγονός ότι έμεινε εκτός της κορυφαίας πεντάδας ο Μάρκος Παγδατίς. Αναμφίβολα, ο κορυφαίος Κύπριος αντισηφιστής είχε μία θέση στην κορυφαία πεντάδα, αφού το 2010 ήταν μία καλή χρονιά για τον ίδιο. Ήταν μία χρονιά κατά την οποία κατέκτησε τίτλο, νίκησε τον Ραφαέλ Ναδάλ και τον Ρότζερ Φέντερερ και -το πιο σημαντικό- κατάφερε να σταθεροποιηθεί στην πρώτη 20άδα του κόσμου. Οι επιτυχίες αυτές μπορεί να μην είναι ισάξιες της πρόκρισής του στον τελικό του Αυστραλιανού Όπεν, ωστόσο είναι σημαντικές και θα μπορούσαν να αξιολογηθούν καλύτερα.

**Σε όλες** όμως τις ψηφοφορίες

που διεξάγονται κάθε χρόνο τέτοια εποχή ανά τον κόσμο, μπορεί να συμβεί να μείνει εκτός κάποιος αθλητής που δικαιούται κάτι καλύτερο. Πρέπει όμως να λάβουμε υπόψη το γεγονός ότι στη διαδικασία της ψηφοφορίας λαμβάνουν μέρος πολλοί άνθρωποι και το αποτέλεσμα είναι πάντοτε ρευστό, γιατί υπάρχουν διαφορετικές απόψεις, διαφορετική αξιολόγηση και, σε κάποιο βαθμό, διαφορετικές συμπάθειες. Επιπλέον, φέτος ήταν μία πολύ δύσκολη χρονιά σε ό,τι αφορά την επιλογή των αθλητών, γιατί είχαμε πραγματικά πολύ μεγάλες επιτυχίες. Δεν είναι υπερβολή να πούμε ότι εννιά με δέκα αθλητές είχαν τη δυνατότητα να βρεθούν στην πρώτη πεντάδα.

**Η μη επιλογή** του Παγδατί στους κορυφαίους πέντε δεν μειώνει ούτε

τον ίδιο, ούτε και την ΕΑΚ. Πρώτα απ' όλα, γιατί και οι πέντε που έχουν επιλεγεί άξιζαν να βρίσκονται στους κορυφαίους, αλλά και γιατί το δημοψήφισμα της οργάνωσης είναι διαχρονικά αξιόπιστο και, παρά τις κάποιες παραλείψεις που είναι φυσιολογικό να προκύπτουν στα τόσα χρόνια, βραβεύει κάθε χρόνο, σε ένα σχεδόν απόλυτο ποσοστό, τους κορυφαίους. Για τον Μάρκο Παγδατί θα πρέπει επίσης να τονίσουμε ότι είχε την αμείωτη συμπαράσταση των αθλητικών συντακτών και είχε βραβευθεί στην κορυφαία πεντάδα, ακριβώς επειδή άξιζε, από νεαρή ηλικία. Πολύ πριν γίνει γνωστός στο ευρύ κοινό, πολύ πριν προκριθεί στον τελικό της Μελβούρνης, οι αθλητικοί συντάκτες τον είχαν συμπεριλάβει στις κορυφαίες βραβεύσεις, γιατί ακριβώς πίστεψαν στο ταλέντο του.

**Μακάρι** ο Παγδατίς και όλοι οι αθλητές και αθλήτριες κορυφής που έχουμε, να είναι υγιείς και να μας φέρνουν συνεχώς επιτυχίες. Μακάρι επίσης κάθε χρόνο να έχουμε περισσότερους από πέντε αθλητές και αθλήτριες να διαγωνίζονται για την κορυφαία πεντάδα. Γιατί θυμάμαι και κάποιες χρονιές που οι επιλογές ήταν φτωχές και ψάχναμε υποψηφιότερες για να συμπληρωθεί η πεντάδα. Οι βραβεύσεις είναι σημαντικές, γιατί προσφέρουν ηθική αναγνώριση και ικανοποίηση, σε καμία όμως περίπτωση δεν μπορούν να συγκριθούν με νίκες και διακρίσεις σε παγκόσμιο και ευρωπαϊκό επίπεδο. Εκεί πρέπει να εστιαστεί η προσοχή όλων των πρωταθλητών μας και η ώρα της αναγνώρισης είναι βεβαίως ότι θα έρθει.

**ΑΝΤΙΘΕΤΗ ΛΗΨΗ**

- **Μονοθεματική** η σημερινή στήλη, καθώς παίρνει τροφή από τη λίστα της AGB με τα 25 πρώτα σε τηλεθέαση προγράμματα για το 2010. Τα 12 είναι αθλητικά. Ποδοσφαιρικά, για την ακρίβεια.
- **Το 71%** άγγιξε η παράταση του τελικού του Μουντιάλ Ισπανία - Ολλανδία, με 163.450 τηλεθεατές να συντονίζονται με το ΡΙΚ 2. Ήταν δεύτερο πρόγραμμα της χρονιάς, πίσω μόνο από τον μέσο όρο της «Αίγλης Φούτζια».
- **Οι θεατές** σίγουρα είναι πολύ περισσότεροι αν σκεφτούμε πως σε έναν δέκτι μπορεί να παρακολουθούν 10-15 άτομα.
- **Τέταρτο** πρόγραμμα της χρονιάς το β'

ΑΠΟΕΛ. Ο Σικόρα δεν πληρώθηκε όσο ήταν τραυματίας, τώρα σου λέει «είμαι καλά, βάλτε με να παίξω». Εκ πρώτης, φαίνεται πως οι σύλλογοι έχουν δικαίο, καθώς η προσφορά των Πολωνών είναι πενιχρή, όμως γι' αυτό δεν ευθύνονται μόνο οι ποδοσφαιριστές.

**Συνεχίζει αμούστακος**  
**Προς το παρόν** ο Ανδρέας Μιχαηλίδης δεν σκέφτεται να αφήσει το μυστάκι του να μεγαλώσει ξανά. Θυμίζουμε ότι ο προπονητής του Απόλλωνα, υπό τους ήχους λαούτων και τσιταριστών, ξύρισε την περασμένη εβδομάδα το μυστάκι του για φιλανθρωπικό σκοπό. Όπως λέει και ο ίδιος, δεν θα το αφήσει να μεγαλώσει και για την ώρα θα μείνει με το νέο look.

**Στα μαχαίρια οι κουμπάροι**  
**Πόλεμος** έχει ξεσπάσει μεταξύ δύο παιδικών φίλων και κουμπάρων, με κοινή θητεία στα διοικητικά μεγάλης ομάδας. Οι προσωπικές αντιπαραθέσεις ώθησαν τη σχέση τους στα άκρα.

μηνύχρονο του Αργεντινή - Ελλάδα και πέμπτο το β' μέρος του ημιτελικού Γερμανία - Ισπανία, περίπου με 150.000 τηλεθεατές.

- **Στο Top-25** δεν ήταν ο τελικός του Τσάμπιονς Λιγκ, αλλά η ρεβάνς του ημιτελικού Μπαρτσελόνα - Ίντερ και αυτή του προημιτελικού Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ - Μπάγερν Μονάχου.
- **Η εμπορικότητα** του ζευγαριού ή το ότι τα ματς αυτά έγιναν Τετάρτη (έναντι Σαββάτου που ήταν ο τελικός) έφεραν αυτά τα ματς στο Top-25.
- **Πέρσι** ο τελικός έγινε για πρώτη φορά Σάββατο, με τον Πλατινί να φιλοδοξεί πως έτσι θα πετύχει μεγαλύτερη τηλεθέαση.

**Δεν είναι μόνο ο Τόφας**

**Πέρα** από τον Γιώργο Τόφα, ο οποίος μπήκε με το δεξί στο 2011 καθώς ανήμερα της Πρωτοχρονιάς έγραψε την πρώτη του συμμετοχή με τη φανέλα της ΚΠΡ, ο Ανδρέας Αριστείδου είναι άλλος ένας Κύπριος στην αγγλική Τσάμπιονσιπ. Πρόκειται για 21χρονο τερματοφύλακα ύψους 1,85 μ. που ξεκίνησε την καριέρα του από την Μπλάκμπερν και φέτος βρίσκεται στην Πρέστον, ωστόσο περιορίζεται στον πάγκο.

**Η παραδοχή του Τσοντοφάσκι**

**Στο χαμηλό** επίπεδο του κυπριακού πρωταθλήματος οφείλεται η αποχώρηση του Καμιλ Τσοντοφάσκι από την ΑΕΛ και όχι στη δική του απόδοση. Αυτό τουλάχιστον ισχυρίζεται ο Σλοβάκος τερματοφύλακας, μιλώντας σε ελλαδικά ΜΜΕ. Οι τελευταίοι τα αναμεταδίδουν όλα αυτά, χωρίς να κάνουν τον κόπο να τα διασταυρώσουν με τη Λεμεσό. «Η απόφαση να πάω Κύπρου ήταν καθαρά οικογενειακή, αφού ήθελα άλλο κλίμα από την Ουκρανία για τα παιδιά μου και δεν με ένοιαζε το επίπεδο του πρωταθλήματος. Δυστυχώς, όμως, έξι μήνες μετά, διαπίστωσα ότι το επίπεδο ήταν χαμηλό και γι' αυτό δέχτηκα την πρόταση της Λάρισας», είπε.

**Η... ταμπακίερα**

**Πάνε σχεδόν** τέσσερις μήνες που ταλαιπωρεί το μπάσκετ η ιστορία του Άρθουρ Λι, ο οποίος έχει γίνει τόσο δημοφιλής που αν κατέβει στις βουλευτικές βγαίνει παμφηφεί. Η ουσία δεν είναι αν θα εγγραφεί ή όχι ο Αμερικανός (τη ζήμια ο ΑΠΟΕΛ την έχει ήδη πάθει), αλλά το πόσο σαθρά είναι τα θεμέλια του κυπριακού μπάσκετ, και δεν μπορούμε να ξεμπλέξουμε από μια ιστορία που θα έπρεπε να ήταν όσο απλή ακούγεται η εγγραφή ενός παίκτη σε μια ομοσπονδία.

**Το νέο επιχειρηματικό πλάνο**  
Το νέο πλάνο της Ομοσπονδίας για το 2011... Δεν μπορεί να αποκλειστεί η προσπάθεια άμεσου περιορισμού του μισθολογίου με μείωση απολαβών και μάλιστα, σύμφωνα με πληροφορίες, έχουν ήδη γίνει βλοδοσκοπητικές σε παίκτες, κάτι που δεν επιβεβαιώνεται από την επίσημη Ομόνοια

rapadakism@kathimerini.com.cy

**ΤΙ ΛΕΣ ΤΩΡΑ**

Με τον **ΗΡΩΔΟΤΟ ΜΙΛΤΙΑΔΟΥ**

**Η χρονιά-ορόσημο του Παγδατί**

**Αν και μετέχει** από το 2005 στο tour της ATP, η φρενιτή σεζόν φροντίζει ως η μεγαλύτερη πρόκληση στην καριέρα του Μάρκου Παγδατί. Τα περσινα καθωρύματα, η επιστροφή στην πρώτη 20άδα, η κατάκτηση ενός τίτλου, η παρουσία σε άλλους δύο τελικούς, οι νίκες κόντρα σε δύο Νο1 τενίστες (Φέντερερ και Ναδάλ) και η συμφωνία με την IMG έφεραν υψηλές προσδοκίες για τον ίδιο.

**Όταν ο Πελαγιάς συνάντησε τον Τόπι**  
**Στην ιταλική** Ατλέτικο Ρόμα συνεχίζει την καριέρα του ο Γιώργος Πελαγιάς, μετά από τέσσερα χρόνια στην Κέρκυρα. Ο 25χρονος πρώην αμυντικός του Ολυμπιακού Λευκωσίας ήταν βασικός της περασμένης Κυριακής στο φιλικό της ομάδας του απέναντι στην... αυθεντική Ρόμα, που αγωνίστηκε κομπλέ, έχοντας τον Φραντσέσκο Τότι στην ενδεκάδα της. Η ομάδα του Πελαγιά -δευτέρου στον β' όμιλο της ιταλικής γ' εθνικής- κέρδισε με 3-2, με τον Κύπριο σκόπερ να παίξει για 78 λεπτά. Στη φωτογραφία ο Πελαγιάς με τον Γάλλο αμυντικό Φιλίπ Μεσές.

sports@kathimerini.com.cy

**Με όλη** αυτή τη σκληρή δουλειά στην προετοιμασία, δεν θα ήταν σωστό να αναμένουμε θαύματα από τον Παγδατί στα πρώτα τουρνουά της χρονιάς, ούτε καν στο αγαπημένο του Γκραν Σλαμ, που ξεκινά την επόμενη εβδομάδα στη Μελβούρνη. Κανείς αθλητής δεν είναι σε φυσιολογική ετοιμότητα αμέσως μετά την προετοιμασία, ειδικά κάποιος όπως ο Παγδατίς, ο οποίος τις τελευταίες εβδομάδες μάλλον έκανε την εντατική προετοιμασία της καριέρας του.

**Πέρα** από τα σωματικά δεδομένα, πρέπει να λάβουμε υπόψη και τον παράγοντα τακτικό. Μπορεί ο 25χρονος Κύπριος να έχει να υπερασπιστεί 250 πόντους στο τουρνουά του Σίδνεϊ που ξεκινά αύριο, όμως η υπερβολική σημασία στα 25όρια πρωταθλήματα, ακόμη και στα 500άρια, σποστεί παρελθόν για τον ίδιο. Φέτος αναμένουμε να δούμε τον Παγδατί να μη σταλά αόσκαπα δυνάμεις στα μικρότερα τουρνουά, αλλά να ενεργήσει ως τενίστας της πρώτης 10άδας και να ρίξει όλο του το βάρος στα Σλαμ και στα Μάστερς.

**Με τη σκληρή** προετοιμασία και την όρεξη που έχει για τένις να του δίνουν ψυχολογικό πλεονέκτημα, αυτό που πρέπει να κάνει είναι να διατηρήσει στους επόμενους δέκα μήνες συνεχώς ένα υψηλό επίπεδο και να εγκαταλείψει τις αυθόρμητες στην απόδοσή του, για να πετύχει τον στόχο της εισόδου στη 10άδα.

**ΚΑΤΣΕ ΚΑΛΑ**  
Με τον **ΜΙΚΑΕΛΟ ΠΑΠΑΔΑΚΗ**

**Ας μην υποτιμάμε τον φίλαθλο**

**Το πώς γίνεται** η Ανόρθωση να χρωστάει 2, 3 ή 4 εκατ. ευρώ και παρ' όλα αυτά να είναι στην καλύτερη οικονομική κατάσταση από το '74 (δηλαδή καλύτερη και από το 2008 όταν είχε στα ταμεία 5-6 εκατ. ευρώ), ειλικρινά δεν μπορώ να το αντιληφθώ. Διότι και μεγάλα χρέη να είχε πριν δυο χρόνια, δεν παύει απ' το να διέθετε το αντίστοιχο ποσό στο ενεργητικό της - δεν είναι κακό να παραδεχτεί ότι έγινε κακοδιαχείριση, μαγκιά είναι. Άσπε που εντελώς ασήπικτα, πιθανότατα λανθασμένα, διαδόθηκε ότι το τωρινό χρέος είναι μόνο 1,5 εκατ. ευρώ. Αυτό αντιπροσωπεύει απλώς τα χρέη σε τράπεζες, χωρίς να υπολογίζονται άλλα τόσα που έχουν να παίρνουν πιστωτές, οφειλές ενός εκατ. προς το Δημόσιο, συν δυο μινιτάκια ποδοσφαιριστών.

**Δεν είμαστε** ελεγκτές, ούτε τραβήκε κανένα ζόρι με τα οικονομικά της «Κυρίας». Όμως θέλουμε να θίξουμε την προσπάθεια κάποιων παραγόντων να κάνουν το μαύρο γκριζό ή και άσπρο, καμιά φορά. Πάνω στη λαχτάρα να προωθήσουν τα συμφέροντα της ομάδας, λησμονούν πως απευθύνονται σε νοήμονες, σπουδασμένους, ενήμερους (από χίλιες πλευρές) πολίτες του 21ου αιώνα και όχι σε παιδάκια δημοτικού σχολείου της δεκαετίας του '50.

**Είναι πολλές** οι φορές που τους ακούει να σου λένε «γράφω ετούτο ή εκείνο» και σου έρχεται να απαντήσεις «συγγνώμη, για χαζό με περνάτε». Από σεβασμό και μόνο δεν το κάνεις, ενώ κάποιες άλλες (λίγες, ευτυχώς) φορές, ναι, γράφεις κάτι που σου λένε για να μην τους δυσφορήσεις, γνωρίζοντας πως απέχει μία ή δύο από την αλήθεια.

**Για να μην παρεξηγηθούμε**, δεν μιλάμε μόνο για κάποιους εκ των νυν παραγόντων της Ανόρθωσης, αλλά και για αρκετούς (ευτυχώς όχι όλους) συναδέλφους τους, όλων των ομάδων, νυν αλλά και πρώην, οι οποίοι παραληρηφορούν σκοπιμώς για οικονομικά, μεταγραφικά ή ιατρικά ζητήματα. Για χάρη της κοινότητας, να θυμίσουμε τις επιστολές διάψευσης και απορίας που δεχθήκαμε από τον Απόλλωνα όταν ασχοληθήκαμε με τα οικονομικά του - τελικά η «μαύρη τρύπα» ήταν μεγαλύτερη κι απ' όση γράφαμε. Αλλά και για τα ναύτερα της προπλήρωσης εισιτηρίων, που είναι πάντα, για όλες τις ομάδες, μεγαλύτερα από τον τελικό αριθμό εισιτηρίων που ανακοινώνεται.

**Αν και έχουμε** ήδη αργήσει, εντούτοις δεν θα ήταν κακή ιδέα, τώρα που βελτιώσαμε την ποιότητα των ομμάτων μας, να ανεβασθούμε και το επίπεδο της επικοινωνίας και της ενημέρωσης των φιλάθλων και να πάψουμε να τους αντιμετωπίζουμε ως κότες και τριών κουτούχορτο.

rapadakism@kathimerini.com.cy

**ΤΙ ΛΕΣ ΤΩΡΑ**

Με τον **ΗΡΩΔΟΤΟ ΜΙΛΤΙΑΔΟΥ**

**Η χρονιά-ορόσημο του Παγδατί**

**Αν και μετέχει** από το 2005 στο tour της ATP, η φρενιτή σεζόν φροντίζει ως η μεγαλύτερη πρόκληση στην καριέρα του Μάρκου Παγδατί. Τα περσινα καθωρύματα, η επιστροφή στην πρώτη 20άδα, η κατάκτηση ενός τίτλου, η παρουσία σε άλλους δύο τελικούς, οι νίκες κόντρα σε δύο Νο1 τενίστες (Φέντερερ και Ναδάλ) και η συμφωνία με την IMG έφεραν υψηλές προσδοκίες για τον ίδιο.

**Όταν ο Πελαγιάς συνάντησε τον Τόπι**  
**Στην ιταλική** Ατλέτικο Ρόμα συνεχίζει την καριέρα του ο Γιώργος Πελαγιάς, μετά από τέσσερα χρόνια στην Κέρκυρα. Ο 25χρονος πρώην αμυντικός του Ολυμπιακού Λευκωσίας ήταν βασικός της περασμένης Κυριακής στο φιλικό της ομάδας του απέναντι στην... αυθεντική Ρόμα, που αγωνίστηκε κομπλέ, έχοντας τον Φραντσέσκο Τότι στην ενδεκάδα της. Η ομάδα του Πελαγιά -δευτέρου στον β' όμιλο της ιταλικής γ' εθνικής- κέρδισε με 3-2, με τον Κύπριο σκόπερ να παίξει για 78 λεπτά. Στη φωτογραφία ο Πελαγιάς με τον Γάλλο αμυντικό Φιλίπ Μεσές.

**Με όλη** αυτή τη σκληρή δουλειά στην προετοιμασία, δεν θα ήταν σωστό να αναμένουμε θαύματα από τον Παγδατί στα πρώτα τουρνουά της χρονιάς, ούτε καν στο αγαπημένο του Γκραν Σλαμ, που ξεκινά την επόμενη εβδομάδα στη Μελβούρνη. Κανείς αθλητής δεν είναι σε φυσιολογική ετοιμότητα αμέσως μετά την προετοιμασία, ειδικά κάποιος όπως ο Παγδατίς, ο οποίος τις τελευταίες εβδομάδες μάλλον έκανε την εντατική προετοιμασία της καριέρας του.

**Πέρα** από τα σωματικά δεδομένα, πρέπει να λάβουμε υπόψη και τον παράγοντα τακτικό. Μπορεί ο 25χρονος Κύπριος να έχει να υπερασπιστεί 250 πόντους στο τουρνουά του Σίδνεϊ που ξεκινά αύριο, όμως η υπερβολική σημασία στα 25όρια πρωταθλήματα, ακόμη και στα 500άρια, σποστεί παρελθόν για τον ίδιο. Φέτος αναμένουμε να δούμε τον Παγδατί να μη σταλά αόσκαπα δυνάμεις στα μικρότερα τουρνουά, αλλά να ενεργήσει ως τενίστας της πρώτης 10άδας και να ρίξει όλο του το βάρος στα Σλαμ και στα Μάστερς.

**Με τη σκληρή** προετοιμασία και την όρεξη που έχει για τένις να του δίνουν ψυχολογικό πλεονέκτημα, αυτό που πρέπει να κάνει είναι να διατηρήσει στους επόμενους δέκα μήνες συνεχώς ένα υψηλό επίπεδο και να εγκαταλείψει τις αυθόρμητες στην απόδοσή του, για να πετύχει τον στόχο της εισόδου στη 10άδα.

miltiadouse@kathimerini.com.cy

# Μικρό αλλά παραγωγικό το τμήμα σκάουτινγκ

Οι Γιώργος Σαββίδης και Ευαγόρας Χριστοφί χτίζουν διασυνδέσεις σε όλη την Ευρώπη

Του **ΗΡΩΔΟΤΟΥ ΜΙΛΤΙΑΔΟΥΣ**

Μετά τα εκατομμύρια ευρώ που μίσησε η Ομόνοια στο ξεκίνημα της προεδρίας του Μιλτιάδη Νεοφύτου, σε αγορές και μισθούς ποδοσφαιριστών όπως οι Αλωνεύτης, Χαράλαμπος, Οκκάς, Μακρίδης, η αναγκαιότητα για σωστό σκάουτινγκ πριν τις μεταγραφές έγινε φανερή στις τάξεις του «τριφυλλιού». Η πλειοψηφία των αποκτημάτων του Ιανουαρίου και του καλοκαιριού του 2010 ήρθαν μετά από εντατική παρακολούθησή τους από άτομα του τμήματος σκάουτινγκ των πρασίνων, με αποτέλεσμα οι περισσότερες προσθήκες του τελευταίου 12μήνου να κρίνονται θετικές. Συγκεκριμένα, οι Λεάντρο και Ρενχίφο είχαν σημαντική συνεισφορά στην κατάκτηση του τίτλου και οι Σπούγγιν, Μπουσθόν και Ρουέδα λαμβάνουν ήδη θετικό πρόσημο, ενώ οι μπακ-αί Εσπασαντί και Γέβριτς δεν πήραν αρκετές ευκαιρίες. Σε δύο παίκτες δεν έγινε σκάουτινγκ πριν έρθουν το 2010: στον Λούα Λούα, που ήταν υπόδειξη του Τάκη Λεμονή, και στον Ανδρέα Αβραάμ, για τον οποίο άλλωστε δεν υπήρχε λόγος να περάσει από την ανάλυση του σκάουτινγκ, αφού οι δυνατότητές του ήταν γνωστές.

**Σαββίδης και Ευαγόρας**

Αυτή τη στιγμή το τμήμα σκάουτινγκ της Ομόνοιας αποτελούν οι Γιώργος Σαββίδης και Ευαγόρας Χριστοφί, οι οποίοι συνθέτουν ένα μικρό –για τα διεθνή δεδομένα– τμήμα σκάουτινγκ, αλλά αρκετά παραγωγικό μέ-

χρι στιγμής. Οι δύο παλαιμαχοί της ομάδας της Λευκωσίας ασχολούνται τόσο με το σκάουτινγκ παικτών για μεταγραφικές ενισχύσεις (player scouting), όσο και με το σκάουτινγκ του επόμενου αντιπάλου (tactical scouting). Πρόκειται για ένα μεγάλο φόρτο εργασίας, που έχουν να επιτελέσουν μόλις δύο άτομα. Το τμήμα σκάουτινγκ του «τριφυλλιού» ήταν διευρυμένο μέχρι πρόσφατα, όμως έφυγαν εδώ και λίγο καιρό οι Σοφοκλής Σοφοκλέους (ανάλαβε πλέον προπονητής στον ΑΠΟΠ/Κινύρα) και Γιώργος Ελευθερίου (αποχώρησε την ίδια χρονική περίοδο με τον Τάκη Λεμονή). Σύμφωνα με ανθρώπους της Ομόνοιας, δεν γίνονται αυτό το διάστημα σκέψεις ενίσχυσης του τμήματος σκάουτινγκ, αφού υπάρχει ικανοποίηση από το έργο που παράγει.

**Ο τρόπος δουλειάς**

Η δημιουργία τμήματος σκάουτινγκ ήταν από τους πρώτους στόχους της διοίκησης Νεοφύτου, αφού υπήρχε η θέληση να δημιουργηθεί ένας μηχανισμός που θα ήταν σε θέση να εξασφαλίζει ποιοτικότερες μεταγραφές χωρίς ρίσκο και με σαφώς λιγότερο κόστος.

Αν και ο Γιώργος Σαββίδης βρισκόταν και προηγουμένως στο τμήμα Ομόνοιας, το τμήμα σκάουτινγκ του «τριφυλλιού» στήθηκε την άνοιξη του 2009, παράλληλα με την έλευση του Τάκη Λεμονή στον πάγκο της ομάδας. Αμέσως, οι σκάουτερ των πρασίνων ξεκίνησαν με τη δημιουργία δικτύου σε όλη την Ευρώπη, διασυνδέσεις να τους στριγγίζουν σε ό,τι αφορά την α-



Οι Ρουέδα, Λεάντρο και Μπουσθόν αποτελούν αξιόλογα παραδείγματα όπου το σκάουτινγκ αποδείχθηκε εξαιρετικά κερδοφόρο για την Ομόνοια, αφού αποκτήθηκαν ικανοί ποδοσφαιριστές με χαμηλότερες απολαβές.

## Το σκάουτινγκ στην Ομόνοια

- ✓ **Σκάουτερ** οι Γιώργος Σαββίδης και Ευαγόρας Χριστοφί.
- ✓ **Το τμήμα** στήθηκε την άνοιξη του 2009.
- ✓ **Ένα δίκτυο** γνωριμιών χρησιμοποιείται για ανίχνευση ποδοσφαιριστών.
- ✓ **Το σκάουτινγκ** γίνεται κυρίως σε πρωταθλήματα ίδιας δυναμικότητας με το κυπριακό.
- ✓ **Δεν υπάρχει** περιορισμός στις στοχευμένες χώρες.

νίχνευση μεταγραφικών στόχων. Χαρακτηριστικά, στην αρχική ανίχνευση του Λεάντρο, ρόλο έπαιξε και ο πρώην ποδοσφαιριστής της Ομόνοιας, Γιόζεφ Τζούριακ. Αφού εξερευνηθούν παίκτες, μέσω διασυνδέσεων ή συνεργαζόμενων πρακτορείων, γίνεται μια πρώτη παρακολούθηση από DVD και ακολούθως ένας εκ των Σαββίδη ή Χριστοφί μεταβαίνει στο εξωτερικό, όπου γίνεται επί τόπου παρακολούθηση και αξιολόγησή τους. Ποδοσφαιρι-

στές που ενδιαφέρουν την Ομόνοια μπορεί να παρακολουθηθούν από κοντά σε αρκετές περιπτώσεις. Οι συχνές εξορμήσεις των ανθρώπων του «τριφυλλιού» δημιουργούν ένα πορτφόλιο και μια βάση δεδομένων (που εμπλουτίζεται από τα υπόλοιπα άτομα του τεχνικού τμήματος – λ.χ. ο Ντούσαν Μπάγεβιτς έχει εξαιρετική γνώση του ελληνικού πρωταθλήματος και πολύ καλή του σερβικού). Το πορτφόλιο χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά στη μεταγραφική περίοδο του Ιανουαρίου του 2010 και μπορεί πλέον να αναστραφεί ανάλογα με τα κενά που ψάχνει να καλύψει η ομάδα στις εκάστοτε μεταγραφικές περιόδους.

Αν και δεν υπάρχουν περιορισμοί από τη διοίκηση της Ομόνοιας σε ό,τι αφορά τις χώρες που μπορούν να καλύψουν οι σκάουτερ της ομάδας (μάλλον έγιναν και κάποια ταξίδια στη Νότια Αμερική), εντούτοις η προσοχή των Γιώργου Σαββίδη και Ευαγόρα Χριστοφί πέφτει περισσότερο σε ευρωπαϊκά πρωταθλήματα παρόμοιας δυναμικότητας με το κυπριακό, όπως είναι το συγγικό (Λεάντρο), το ισραηλινό (Σπούγγιν, Γέβριτς), το πολωνικό (Ρενχίφο), αλλά και τα μικρότερα πρωταθλήματα της Ισπανίας (Μπου-

θόν, Ρουέδα, Εσπασαντί). Δύσκολα θα πραγματοποιηθεί σκάουτινγκ σε πρωταθλήματα όπως το αγγλικό, το ιταλικό ή το γαλλικό, εκτός και αν διαπιστωθούν εκεί κάποιες ενδιαφέρουσες και προσιτές περιπτώσεις. Η δουλειά των Γιώργου Σαββίδη και Ευαγόρα Χριστοφί δεν τελειώνει ποτέ, αφού, πέρα από το σκάουτινγκ του επόμενου αντιπάλου, γίνονται συνεχώς επαφές και παρακολουθήσεις υποψηφίων μεταγραφικών στόχων.

Η παρακολούθηση νεαρών ποδοσφαιριστών από την εγχώρια αγορά, σε ό,τι αφορά την Ομόνοια, δεν πέφτει πάντως στις αρμοδιότητες του τμήματος σκάουτινγκ, αλλά σε αυτό των ακαδημιών του «τριφυλλιού».

Μεγάλο κρίνεται το κόστος του τμήματος σκάουτινγκ από τη διοίκηση της Ομόνοιας, αν και τα έξοδα είναι λιγοστά όταν συγκρίνονται με το υψηλό κέρδος που παράγει η παρακολούθηση και αρχειοθέτηση ποδοσφαιριστών. Αν και δεν διαρρέουν τα ακριβή έξοδα του τμήματος σκάουτινγκ, εντούτοις, για να δώσουμε μια γενική εικόνα, μια ομάδα από ευρωπαϊκό πρωτάθλημα μεσαίας δυναμικότητας μπορεί με 100.000 ευρώ να στήσει ένα καλό τμήμα.

## Έτσι κάνουν ανίχνευση οι ξένοι

Το τμήμα σκάουτινγκ της Ομόνοιας αποτελεί μικρογραφία των αντίστοιχων τμημάτων μεγάλων ευρωπαϊκών συλλόγων. Μόνο η Σεβίλλη διαθέτει περίπου 700 σκάουτερ (!) που οργάνων όλο τον πλανήτη ψάχνοντας έτοιμους για την ανδρική ομάδα παίκτες, αλλά και νεαρά ταλέντα που θα στελεχώσουν τα τμήματα υποδομής.

Άλλο παράδειγμα η Τότεναμ. Η ομάδα του Λονδίνου διαθέτει σκάουτερ σε όλο τον κόσμο, με την κάθε περιοχή να κοιτάζεται από ειδικούς αρχισκάουτερ. Για παράδειγμα, στη Σουηδία η αγγλική ομάδα εργοδοτεί έναν αρχισκάουτερ και δώδεκα υφιστάμενούς του, οι οποίοι παρακολουθούν από αγώνες της Α΄ κατηγορίας μέχρι και του σχολικού πρωταθλήματος. Με αυτή τη διαδικασία τροφοδοτούνται οι ακαδημίες των «Σπερς», αν και στην ουσία μόνο ένας στους εκατό φτάνει μέχρι την ανδρική ομάδα. Οι υπόλοιποι, όμως, παλώνονται σε μικρότερες ομάδες, με αποτέλεσμα να προκύπτουν αρκετά έσοδα.

Οι σκάουτερ των ευρωπαϊκών ομάδων ανιχνεύουν παίκτες σε στοχευμένες χώρες, ενώ συχνά συγκεντρώνονται ακόμη και σε συγκεκριμένες περιοχές, ανάλογα με τη χώρα προέλευσης της ομάδας που κάνει σκάουτινγκ. Για παράδειγμα, θα ήταν πιο εύκολο να προσαρμωστεί στην Κύπρο ένας ποδοσφαιριστής από τη νότια Ιταλία παρά από τη βόρεια.

Η συνεχής δουλειά και εκμάθηση είναι άλλο ένα χαρακτηριστικό των σκάουτερ. Ο Γκοϊντ Γουίλιαμς της Τσέλσι, μιλώντας πρόσφατα σε αγγλικό ΜΜΕ, εξήγησε τον τρόπο με τον οποίο δουλεύει: «Τη Δευτέρα θα παρακολουθήσω τις ρεζέρβες της Τσέλσι για να μάθω πώς βελτιώνεται η επόμενη γενιά. Την Τρίτη θα δω μάτς μικρότερων κατηγοριών για να δω τι έχουν εκεί πέρα, τη στιγμή που με ενημερώνουν ατζέντιδες ή πηγές μου για καλές περιπτώσεις σε Οσέρ, Πιρίνι, Οπόρτο. Σε διάστημα μιας εβδομάδας, θα είμαι σε τουρνουά U20 στην Τουλόν, σε διοργάνωση U17 στο Λουξεμβούργο και ακολούθως σε U21 στην Πορτογαλία. Ψάχνω συνεχώς για παίκτες και πρέπει να διατηρώ ανοικτό μυαλό».

# Ο κύκλος των χαμένων (ακριβοπληρωμένων) αστέρων

Η περίπτωση του Κοσόφσκι μάς θυμίζει τα πολλά «βαριά» ονόματα που έφυγαν... νύχτα από τον Απόλλωνα, την τελευταία τετραετία

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

«Μερικές φορές μια ακριβή επιλογή μπορεί να αποδειχθεί πολύ φθηνή, και το αντίθετο», είπε σε μια από τις συνεντεύξεις του ο Ελνίνο Ερέρα, ο άνθρωπος που επιβίωσε το κατενάντιστο στη μεγάλη Ίντερ της δεκαετίας του '60. Ο μεγάλος Αργεντινός προπονητής θεωρούσε ότι τα χρήματα που δαπανώνταν για μια μεταγραφή, αποβέβαιναν με το πέρασμα του χρόνου εάν και εφόσον ο παίκτης έχει την ανάλογη απόδοση στον αγωνιστικό χώρο. Σε αντίθετη περίπτωση, το πρόβλημα μεγεθύνεται, καθώς η απόφαση των διοικούντων να επενδύσουν μεγάλο χρηματικό ποσό σε έναν ποδοσφαιριστή... όνομα –έτσι αποκαλείται στην ποδοσφαιρική αργκό ο παίκτης που συνοδεύεται από πλούσιο βιογραφικό και περνάει στην αντίληψη των οπαδών ως ο άνθρωπος που θα πάρει την ομάδα στις πλάτες του– αποδεικνύεται διπλά καταστροφική. Κάτι τέτοιο συνέβη στον φετινό Απόλλωνα με την περίπτωση του Καμίλ Κοσόφσκι. Παίκτες με «βαρύ» όνομα, που όχι μόνο δεν κατάφερε να ανταποκριθεί στις περιστάσεις, αλλά εξελίσσεται πια σε ένα μεγάλο ακαθή για τα έτη κι αλλιώς λειψά ταμεία των Λεμεσιανών. Ο Πολωνός δεν είναι ούτε ο πρώτος και πιθανόν ούτε ο τελευταίος που ήρθε στην ομάδα ως παίκτης μεγάλης κλάσης αλλά στο γήπεδο –και όχι μόνο– αποδείχθηκε πρόβλημα για την ομάδα. Από το 2007 κι έπειτα, αρκετές περιπτώσεις παικτών μοιάζουν με αυτήν του Πολωνού.

**Σεζόν 2007/08**

**Λούις Μαρτιάνο Τορέσι:** Εκείνη τη σεζόν έφτασαν στην Κύπρο οι Αργεντινοί Τορέσι, Σανγκό και Ντε Μπρόντο. Ο πρώτος ήταν μακράν το σημαντικότερο όνομα, καθώς το βιογραφικό του περιλάμβανε εξάχρονη

θπεία στην αργεντινική Κρουζ, μια από τις μεγάλες ομάδες της πατρίδας του. Μάλιστα, οι φήμες της εποχής έφεραν τον Απόλλωνα να επιλέγει τον Τορέσι αντί του Ντε Μπρόντο, ο οποίος κατέληξε τελικά στη συμπολιτισσα ΑΕΛ. Δυστυχώς για τον Απόλλωνα, ο πρώην παίκτης της Κρουζ δεν ήταν εξαίρεση στον κανόνα που θέλει τους Λατινούς να νοσταλγούν ναρίς το σπίτι τους. Σύμπτωση ή όχι, το μοναδικό παιχνίδι στο οποίο σκόραρε ήταν εκείνο κόντρα στη Νέα Σαλαμίνα, που το παρακολούθησαν οι γονείς του, οι οποίοι τον επισκέπτονταν

*Στην Κύπρο δεν έπαιξε, όμως ο Πινίγια κάνει μεγάλη καριέρα στην Ιταλία*

εκείνη την περίοδο στο νησί. Με το πέρασμα της σεζόν, επέστρεψε στη χώρα του και τώρα βγάζει το ψωμί του στην Ινστιτούτο.

**Λιόρ Ασουλίν:** Στη χειμερινή μεταγραφική περίοδο ο Απόλλωνας έφερε στην Κύπρο ένα από τα μεγαλύτερα ονόματα του ισραηλινού ποδοσφαίρου. Ο Λιόρ Ασουλίν γέμισε ελπίδες τους κuantόλευκους, που θεωρούσαν πως μαζί με τους Σανγκό και Μπαμπανγκίτα θα αποτελούσαν το καλύτερο επιθετικό τρίο του πρωταθλήματος. Η συνήθειά του να μην ακολουθεί τους κανόνες της επαγγελματικής ποδοσφαιρικής ζωής διέλυσε το όνειρο και ο Ασουλίν αγωνίζεται πια στη Χάποελ Μπέρ Σεβά, προπονούμενος από τον γνωστό μας Νιρ Κλίνγκερ.

**Σεζόν 2008/09**

**Φεντερίκο Ντομίνγκες:** Αγωνιζόμενος σε 43 παιχνίδια με τη Ρίβερ Πλέιτ, ο Αργεντινός αριστερός οπισθοφύλακας θεωρήθηκε ως ένα από τα μεγαλύτερα ονόματα που ήρθαν στην Κύπρο



Ο Γιάννης Μασμανιδής είναι ένας από τους ποδοσφαιριστές που πληρώθηκαν ακριβά, αλλά έφυγαν ως αποτυχημένοι.

από τη χώρα του ταγκό. Ο Ντομίνγκες ενσωματώθηκε με την ομάδα στην Αυστρία, όπου και βρισκόταν για την προετοιμασία της. Μετά από τρία επίσημα παιχνίδια και χωρίς να

δείξει κάτι το ιδιαίτερο, πήρε το αεροπλάνο της επιστροφής. Από το 2009 και μετά, φοράει τη φανέλα των Αργεντινών Τζούνιορς, έχοντας μάλιστα «γεμάτες» σεζόν.

**Μαουρίσιο Πινίγια:** Στη Χιλή τον είχαν χαρακτηρίσει ως «νέο Ζαμοράνο». Η άφιξή του στο νησί έκανε γναστιά τη συνήθειά του να περνάει τον ελεύθερο του χρόνο σε νυχτερινά κλαμπ. Συνεχίζοντας τις κακές συνήθειες, ο Χιλιάνος φορ πρόλαβε να δώσει δείγματα της ποδοσφαιρικής του κλάσης, ωστόσο εκ των υστέρων φάνηκε ότι το ταλέντο του δεν μπορούσε να περιοριστεί στα στενά κυπριακά σύνορα. Μετά από τέσσερις μήνες παραμονής στην Κύπρο, μετακόμισε στην ιταλική Γκροσέτο, με τη φανέλα της οποίας πέτυχε 24 γκολ. Η εκτελεστική δεινότητά που επέδειξε στη Serie B, του εξασφάλισε μεταγραφή στην Παλέρνο, στη μεγάλη κατηγορία της Ιταλίας.

**Γιάννης Μασμανιδής:** Η φήμη που τον έφερε να αποτελεί στόχο των μεγάλων ελληνικών συλλόγων, σε συνδυασμό με την προήπρεσία του σε γερμανικές ομάδες, ανέδειξαν τη μεταγραφή του ομογενή Ελλαδίτη σε μια από τις μεγαλύτερες της τότε χειμερινές μεταγραφικές περιόδους. Μετέπειτα αποδείχθηκε ότι ούτε ο Τόμας Φον Χέρεν, που τον έπεισε να έρθει στην Κύπρο, δεν του εμπιστευόταν φανέλα βασικού. Μετά από ενάμιση χρόνο και με την απόδοσή του ποτέ να μην έχει σταθεροποιηθεί, γύρισε στην γ' κατηγορία της Γερμανίας και στη Βέξεν.

**Σεζόν 2009/10**

**Τζούνιορ Αγκόγκο:** Με το παλαμάρ του να αναγράφει εκατοντάδες συμμετοχές στα γήπεδα της Αγγλίας και την προοπτική να αγωνιστεί στο Μουντιάλ της Νοτίου Αφρικής με την Εθνική Γκάνας, οι Απολλωνίστες ξεκίνησαν ήδη να δημιουργούν συνθήματα που περιλάμβαναν το όνομά του. Λίγο οι τραυματισμοί, λίγο η κακή εξωγηπεδική ζωή, αποτέλεσαν τις σημαντικές αιτίες που ο Γκανέζος φορ δεν πέρασε με επιτυχία από τα κυπριακά γήπεδα. Μολονότι έδωσε δεί-

ματα του ποδοσφαιρικού του ταλέντου, δεν κατάφερε να κερδίσει την εμπιστοσύνη των διοικούντων, που του έδειξαν την πόρτα έξοδου. Προς το παρόν παραμένει άνεργος.

**Κλώντιαν Ντούρο:** Το γεγονός και μόνο ότι βρέθηκε με το ένα πόδι στην ΑΕΛ ήταν αρκετό για να αναγάγει τον Αλβανό καφ σε μια από τις σπουδαιότερες μεταγραφές των κuantόλευκων. Το δεκάρι της Εθνικής Αλβανίας είχε αποδείξει και στην Ομόνοια τόσο ταλαντούχος παίκτης είναι, κάτι ωστόσο που δεν έδειξε στον Απόλλωνα. Μετά από μια κακή πορεία με τη φανέλα των Λεμεσιανών, ο Αλβανός αγωνίζεται πια στην αυστριακή λίγκα.

**Σεζόν 2010/11**

**Νίκος Κατσαράκης:** Ο πρώην στυλοβάτης της άμυνας που διαμόρφωσε ο Τιμόρ Κετοπάγια στην Ανόρθωση, βρισκόταν πια στη λίστα των «υπό παραχώρηση». Ο Ελλαδίτης αμυντικός δεν θυμίζει σε κανένα σημείο τον στόπερ που διέπρεψε με την «Κυρία». Η διοίκηση θέλει να απαλλαγεί από το βαρύ συμβόλαιο, καθώς ο κόσμος δεν τον έχει στα πλάνα του. Λίαν συντόμως, ο πρώην αρχηγός της Ανόρθωσης θα εργαστεί σε κάποια άλλη ομάδα.

**Καμίλ Κοσόφσκι:** Μια από τις πιο δυνατές μεταγραφές του καλοκαιριού μεταγραφικού παζαριού εξελίσσεται σε μέγα πρόβλημα για τον Απόλλωνα. Αγωνιστικά, ο Πολωνός κρίνεται επικίνδυνος, αφού η προσφορά του είναι εκ διαμέτρου αντίθετη με τις απολαβές που προνοεί το συμβόλαιό του. Προς το παρόν ο πρώην παίκτης του ΑΠΟΕΛ «κάθεται» στο συμβόλαιό του, αφού απαιτεί όλα τα χρήματα που προνοούται προκειμένου να αποχωρήσει. Οι διοικούντες σε καμία περίπτωση δεν θα του κάνουν το χατίρι και η υπόθεση Κοσόφσκι είναι σίγουρο ότι θα ταλαιπωρήσει για αρκετό καιρό ακόμη τη διοίκηση των Λεμεσιανών.

**3 ΧΡΟΝΙΑ ΣΚΟΡΑΡΕΙ ΣΤΗΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΣΑΣ!**  
[www.24sports.com.cy](http://www.24sports.com.cy)

**24 SPORTS**

# Εντείνεται το transfer talk του Ιανουαρίου

Πού επικεντρώνονται οι 14 μονομάχοι του πρωταθλήματος Marfin Laiki για τη χειμερινή μεταγραφική τους ενίσχυση

Του ΜΙΚΑΕΛΟ ΠΑΠΑΔΑΚΗ

**Το ταμείο** των περισσότερων ομάδων είναι μειον, ωστόσο θεωρείται απίθανο κάποια να μείνει άπραγη στη μεταγραφική περίοδο του Ιανουαρίου. Το ό-τι στο κατώφλι του νέου έτους κανένας δεν έχει ξεμείνει χωρίς στόχους, αναγκάζει τις διοικήσεις να ριξουν στον μύλο των μεταγραφών χρήματα από το υστερήματά τους, προκειμένου να ικανοποιήσουν τις επιθυμίες των προπονητών, μπαλώνοντας τις τρύπες του καλοκαιριού.

## ΑΠΟΕΛ

**ΠΗΡΕ:** -  
**ΘΕΛΕΙ:** Αμυντικό μέσο  
**ΤΙ ΕΚΑΝΕ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ:** Ήταν η έβδομη μεταγραφή που δεν έγινε ποτέ, μετά την υπέρβαση για τον Αϊλτον. Υπήρχε εκτίμηση πως θα μπορούσαν να βοηθήσουν οι Σασιός, Μπρούσε και Μιχαήλ, των οποίων η συμβολή (αλλά και οι ευκαιρίες) είναι κατώτερη του αναμενόμενου.

**ΕΔΩΣΕ:** Κουτσόπουλο  
**ΔΙΝΕΙ:** Σικόρα. Θα το συζητούσαν και για Μπρούσε - Μιχαήλ.  
**ΤΙΠ:** Ο μειωμένος χρόνος συμμετοχής που παίρνουν οι παγκίτες άφησε πολλές θέσεις χωρίς ενεργό μπακ-απ.

## ΟΜΟΝΟΙΑ

**ΠΗΡΕ:** -  
**ΘΕΛΕΙ:** Αμυντικό μέσο  
**ΤΙ ΕΚΑΝΕ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ:** Δεν αντικατέστησε τον Πατσατζόγλου, περίμενε από τον Γραμμόζη που δεν ανταποκρίθηκε.  
**ΕΔΩΣΕ:** -  
**ΔΙΝΕΙ:** Γραμμόζη, ίσως και Εσπασαντίαν πρέπει να ανοίξει θέση στο ρόστερ και για δεύτερη μεταγραφή.  
**ΤΙΠ:** Η πολιτική οικονομικής περιουλογίας ίσως «κάψει» τη χειμερινή μεταγραφή.

## ΑΕΚ

**ΠΗΡΕ:** Γκόρκα Πιντάδο (επιθετικός)  
**ΘΕΛΕΙ:** Τον Σεντρικ Φαν ντερ Γκαν, περιφερειακό φορ της Σουόνσι, και τον Χρόση Μιχαήλ. Ψάχνει και για αμυντικό, που να μπορεί να παίξει και ως δεξί μπακ.  
**ΤΙ ΕΚΑΝΕ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ:** Καθυστερήσε τις κινήσεις και αναγκάστηκε να πάρει επιθετικούς και τερματοφύλακα από την αγορά των ανέργων. Έμεινε κε-

νό στα άκρα της άμυνας.

**ΕΔΩΣΕ:** Αρνάλ Κόντε  
**ΔΙΝΕΙ:** Παουλιότα  
**ΤΙΠ:** Οι Τζέσον Δημητρίου και Ρουμπεν Γκόμες εγχειρίστηκαν το φθινόπωρο και οι επιστροφές τους είναι -ουσιαστικά- εσωτερικές μεταγραφές.

## ΑΠΟΛΛΩΝΑΣ

**ΠΗΡΕ:** -  
**ΘΕΛΕΙ:** Επιθετικό, πλέιμικερ και αριστέρό μπακ  
**ΤΙ ΕΚΑΝΕ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ:** Δημιούργησε συνωστισμό στο κέντρο άμυνας, δεν ενίσχυσε όσο έπρεπε την επίθεση, αστόχησε στην επιλογή του Κόλαρ ως αριστερού μπακ, του Ντέγκο ως επιτελικού, αλλά και του Κοσόφκι προς αντικατάσταση του Αβραάμ.

**ΕΔΩΣΕ:** -  
**ΔΙΝΕΙ:** Κοσόφκι, Κατσαβάκη, Ντέγκο  
**ΤΙΠ:** Η εταιρεία είναι ένα βήμα πριν το κραχ. Για να γίνουν μεταγραφές θα πρέπει να αποκτηθούν χαμηλόμισθοι και να αποχωρήσουν οι ακριβοπληρωμένοι.

## ΑΕΛ

**ΠΗΡΕ:** Μάλαρτζ (τερματοφύλακας), Σίλας (κεντρικός μέσος), Κουτσόπουλο (αριστερός μπακ), Λίμα (δεξί μπακ-χαφ), Χαουάρ (περιφερειακός επιθετικός)

**ΘΕΛΕΙ:** -  
**ΤΙ ΕΚΑΝΕ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ:** Χρυσοπλήρωσε τους Χοφς και Ζόνεφελντ και τελικά έμεινε εκτεθειμένη σε κέντρο και αριστερό άκρο άμυνας. Οι επιθετικοί Μάσαρικ και Ράσιακ δεν βοήθησαν.  
**ΕΔΩΣΕ:** Ντικουμάνα, Κάσιντι, Μπόρμπελι, Τσοντοφάσκι  
**ΔΙΝΕΙ:** Χοφς, Ζόνεφελντ, Λάσο  
**ΤΙΠ:** Ενδεικτικό της επιθετικής αφλογιστίας ότι έχει μόλις την 8η καλύτερη επίθεση του πρωταθλήματος.

## ΑΝΟΡΘΩΣΗ

**ΠΗΡΕ:** Σίβαρντ Σπρόκελ (κεντρικός και δεξιός αμυντικός), Μάρκο Λιουμπίνκοβιτς (ακραίος χαφ), Στάνισλαβ Ανγκέλοφ (αμυντικός - μέσος), Σκοπελίτς (αμυντικός μέσος)

**ΘΕΛΕΙ:** Επιθετικό και τερματοφύλακα, ως άνεργους  
**ΤΙ ΕΚΑΝΕ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ:** Απέκτησε αμφίβολου ποιότητας ποδοσφαιριστές που αποδείχθηκαν ανεπαρκείς για το μέγεθος της ομάδας.  
**ΕΔΩΣΕ:** Κονισίτρε, Μεδίνα, Νάτσο Γκαρσία, Αργουέγιο, Φροντίνι  
**ΔΙΝΕΙ:** Λαμπόρδε, Κότο Παγιές, Μπράτσι



Ο Βούλγαρος Στάνισλαβ Ανγκέλοφ, με ητθεία στην Μπουντεσλίγκα με την Κότμπους, είναι ο ακριβότερος παίκτης που ήρθε στην Κύπρο σ' αυτή τη μεταγραφική περίοδο, καθώς θα πάρει από την Ανόρθωση 375.000 ευρώ μέχρι τον Μάιο του 2012.

**ΤΙΠ:** Δεν μπορεί να στηριχθεί στον Κότσακι για τον «άσο». Ίσως έφτασε η ώρα του Ασπρογέους.

## ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ

**ΠΗΡΕ:** Χίντι (τερματοφύλακας), Κάρ-

λος Αντρέ Μπαϊάνο (κεντρικός αμυντικός)

**ΘΕΛΕΙ:** Κεντρικό αμυντικό. Ενδιαφέρεται για τον Πίνα.  
**ΤΙ ΕΚΑΝΕ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ:** Αντικατέστησε τον Ατσι με τον Ντε Αμπρέου,

όμως δεν κατάφερε να θωρακίσει το κέντρο άμυνας, κάτι που προσπαθεί να κάνει τώρα. Κράτησε τον Μπαϊάνο και τον έγραψε τώρα.  
**ΕΔΩΣΕ:** Μπεκιάι, Μπραζιλία  
**ΔΙΝΕΙ:** ?  
**ΤΙΠ:** Παρότι βρίσκεται στην έβδομη θέση, εντοπίσει έχει τη δεύτερη χειρότερη άμυνα του πρωταθλήματος.

## ΕΘΝΙΚΟΣ ΑΧΝΑΣ

**ΠΗΡΕ:** -  
**ΘΕΛΕΙ:** Επιθετικό  
**ΤΙ ΕΚΑΝΕ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ:** Επένδυσε στον διεθνή Σκοπιανό φορ Φίλιπ Ιβανόσκι και στον Ελβετό Ντουγκίτς, που είναι ακόμα άσφαιροι.  
**ΕΔΩΣΕ:** -  
**ΔΙΝΕΙ:** Ιγνάτοφ και Ιβανόσκι είναι υποψήφιοι προς αποχώρηση.  
**ΤΙΠ:** Ο Τόζα Σάμπουριτς έχει διασυνδέσεις στην πρώην Γιουγκοσλαβική αγορά και μπορεί να ενισχύσει την ομάδα χωρίς μεγάλο κόστος, καθώς το ταμείο δεν αντέχει.

## ΕΝΩΣΗ

**ΠΗΡΕ:** Ντιτζανά Ονανά (επιθετικός)  
**ΘΕΛΕΙ:** Ακόμα έναν επιθετικό  
**ΤΙ ΕΚΑΝΕ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ:** Πήρε τους Κπάκα, Βελκόσκι και Μπέρτσλι για να πλαισιώσουν τον Τορνάουτ. Οι δύο πρώτοι είναι ήδη παρελθόν, ο τρίτος άργησε να μπει στο κλίμα.  
**ΕΔΩΣΕ:** Κπάκα, Βελκόσκι  
**ΔΙΝΕΙ:** -  
**ΤΙΠ:** Έχει με διαφορά τη χειρότερη επίθεση του πρωταθλήματος, αλλά και τη δεύτερη καλύτερη άμυνα.

## ΑΠΟΠ/ΚΙΝΥΡΑΣ

**ΠΗΡΕ:** Ρομπέρτο Καρμπόνι (επιθετικός μέσος), Τάμας Σόμιν (επιθετικός)  
**ΘΕΛΕΙ:** Επιθετικό, μέσο  
**ΤΙ ΕΚΑΝΕ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ:** Έφερε τους Μαντού και Ματουσίβα για την επίθεση, αλλά έφυγαν πρόωρα.  
**ΕΔΩΣΕ:** Μαντού, Ματουσίβα, Τζαγκάι, Μαρσελίνο, Σαμάρρα  
**ΔΙΝΕΙ:** -  
**ΤΙΠ:** Εξοικονόμησε αρκετά χρήματα με τις προσθαφαίρεσεις του χειμώνα.

## ΠΑΦΟΣ

**ΠΗΡΕ:** Βασκονσέλος (επιθετικός), Άντο (αμυντικός)  
**ΘΕΛΕΙ:** Κεντρικό μέσο, ίσως και «κόφτη»  
**ΤΙ ΕΚΑΝΕ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ:** Πήρε τον Πο-

λωνό Μάσειτ Σερφσέν που τραυματίστηκε σοβαρά και αποχώρησε. Δεν βγήκε ο «κόφτης» Βελίτσκι.  
**ΕΔΩΣΕ:** Σερφσέν  
**ΔΙΝΕΙ:** Βελίτσκι, Ούγκο Καρέιρα  
**ΤΙΠ:** Επενδύει πολλά στον επιθετικό μέσο που θα αποκτηθεί, καθώς το πρόβλημα ήταν η δημιουργία ευκαιριών.

## ΑΛΚΗ

**ΠΗΡΕ:** Σεμίδο (επιθετικός)  
**ΘΕΛΕΙ:** Τερματοφύλακα, αμυντικό, μέσο  
**ΤΙ ΕΚΑΝΕ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ:** Αστόχησε σε πολλές επιλογές και ατύχησε να χάσει τον «κόφτη» Μπρένερ με τραυματισμό. Η ομάδα χρειάζεται ριζική αναδιάρθρωση.  
**ΕΔΩΣΕ:** Λεωνή, Ναντέ, Κουάτρος, Ζαχαρίου, Μάρν, Ελευθερίου, Μάρκου  
**ΔΙΝΕΙ:** -  
**ΤΙΠ:** Πέραν των επτά που αποχώρησαν, πρέπει να αντικαταστήσει και τον Κώστα Καϊάφα, που κάνει τη σεζόν λόγω τιμωρίας από τη Δικαστική της ΚΟΠ.

## ΔΟΞΑ

**ΠΗΡΕ:** Ιβάν Μπενίτεθ (κεντρικός αμυντικός), Αρνάλ Κόντε (επιθετικός)  
**ΘΕΛΕΙ:** Μέσο  
**ΤΙ ΕΚΑΝΕ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ:** Έσπασε την ομάδα από την αρχή, θωράκισε τα χαφ με τον Ζααβέδρα, όμως θέλει άλλη μια επιλογή.  
**ΕΔΩΣΕ:** Ιμπεριάλε, Μπίσο, Μόγιο  
**ΔΙΝΕΙ:** -  
**ΤΙΠ:** Ήταν η ευχάριστη έκπληξη του α' γύρου, κερδίζοντας τις εντυπώσεις με τις ποδοσφαιρικές και όχι με τις αμυντικές της ικανότητες.

## ΕΡΜΗΣ ΑΡΑΔΙΠΠΟΥ

**ΠΗΡΕ:** -  
**ΘΕΛΕΙ:** Γιόρνταν Πέτκοβ (αμυντικός), Φίλιπε Παστέλ (μέσος), επιθετικό, αριστέρό μπακ  
**ΤΙ ΕΚΑΝΕ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ:** Εμπιστεύθηκε λάθος ποδοσφαιριστές, κυρίως στο μεσοεπιθετικό κομμάτι, και τώρα το πληρώνει.  
**ΕΔΩΣΕ:** Φαμπίνιο, Κωνσταντή, Γκ. Γκόμες, Ζοέλ, Χαϊλή, Πάουλο Κόστα  
**ΔΙΝΕΙ:** Ζοεάνο  
**ΤΙΠ:** Ο Παρέτα είναι ο τέταρτος προπονητής που κάθεται φέτος στον πάγκο της ομάδας, μετά τους Μιτόεβιτς, Κασσιανό και Ιωάννου.

## Από το «Αρτέμιο Φράνκι» στην ΠΑΕΕΚ Κερύνειας

Πριν από μια δεκαετία, κάθε φορά που ο Γιώργος Βακουφτσής έμπαινε στο αεροπλάνο για να ενισχύσει την Εθνική Ελπίδων της Ελλάδας, η ποδοσφαιρική κοινή γνώμη έτριβε τα μάτια της με το ταλέντο του «Έλληνα Μπατιστούτα» - έτσι τον αποκαλούσαν οι Ιταλοί λόγω της ομοιότητάς του με τον μεγάλο Αργεντινικό φορ. Το εξάμηνο του δανεισμού στον Ηρακλή (λάθος επιλογή όπως παραδέχθηκε ο ίδιος αργότερα) ήταν αρκετό για να απομυθοποιηθεί. Το καλοκαίρι του 2002 δεν κατάφερε να βρει ομάδα στην Ευρώπη, κατέληξε στον ΑΠΟΕΛ και, σαν να μην έφτα-

νε αυτό, υπέστη ρήξη χιαστών, έχοντας πετύχει τέσσερα γκολ στο ντεμπούτο του. Δεν υπήρξε ποτέ ξανά ο ίδιος. Εξαιρετικό ταλέντο, απίστευτα προσόντα, φοβερός τόσο στο τελείωμα των φάσεων (και με τα δυο πόδια αλλά και με το κεφάλι) όσο και στον χειρισμό της μπάλας, αλλά ταυτόχρονα «σοφτ» και πολλές φορές άψυχος. Αν δεν υπήρχαν τα μειονεκτήματα και οι ατυχίες, θα έπαιζε μακριά και από την Ελλάδα. Μετά το τέλος της ητθείας του στον Εργατέλη, η καριέρα του πήρε για τα καλά την κάτω βόλτα, καθώς το τελευταίο εξάμηνο τον βρήκε στη γ' εθνική.

- 1980 Γεννιέται στις 30 Ιανουαρίου στα Τρίκαλα.
- 1998 Φεύγει από τις ακαδημίες της Παιανίας και εντάσσεται στη β' ομάδα της Φιορεντίνα.
- 2000 Στις 23 Ιανουαρίου κάνει ντεμπούτο με τους «βιάλα», σε ματς με την Μπάρσι. Περνάει ως αλλαγή σε αγώνα με τη Μίλαν.
- 2002 Παίζει συχνά ως αλλαγή, τον Γενάρη πάει δανεικός στον Ηρακλή. Εν τω μεταξύ, έχει προκαλέσει το ενδιαφέρον όλων των μεγάλων ελληνικών ομάδων με τις εμφανίσεις του με την Εθνική Ελπίδων.
- 2002 Την τελευταία μέρα των μεταγραφών, ο Πρόδρομος Πετρίδης τον παίρνει στον ΑΠΟΕΛ. Παθαίνει ρήξη χιαστών στο ντεμπούτο, κάνει σχεδόν όλη τη σεζόν. Το καλοκαίρι ανανεώνει το συμβόλαιο και μένει τρία χρόνια στον Αρχάγγελο. Πανηγυρίζει το πρωτάθλημα του 2004.
- 2005 Υπογράφει διετές συμβόλαιο με την Ομόνοια, το οποίο επεκτείνεται μέχρι το καλοκαίρι του 2010. Ένα δικό του δοκάρι στο Τσίρειο σφραγίζει την απώλεια του πρωταθλήματος του 2006.
- 2008 Τον Γενάρη πάει στον Εργατέλη, όπου κάθεται ενάμιση χρόνο.

## Η διαδρομή του «Έλληνα Μπατιστούτα»



## Τα ακριβά ψώνια δεν «μάτωσαν» το πορτοφόλι

Οι αποδεσμεύσεις βοήθησαν την Ανόρθωση να εξοικονομήσει χρήματα για τις μεταγραφές

Του ΣΙΜΩΝ ΠΑΦΙΤΗ

Μόλις κατά 200.000 ευρώ αυξημένος θα είναι ο προϋπολογισμός της Ανόρθωσης μέχρι το τέλος της περιόδου, παρά το μεταγραφικό μπάσιμο και την ενίσχυση της ομάδας τον Ιανουάριο. Οι προσθήκες των Στάνισλαβ Ανγκέλοφ, Σίβαρντ Σπρόκελ και Μάρκο Λιουμπίνκοβιτς στοίχησαν με πιο ακριβά από τις «τυφλές» (και αποδεδειγμένα λανθασμένες) επιλογές του περασμένου καλοκαιριού, όμως με το πρώτο ξεσκαρτάρισμα που έκανε στο ρόστερ, η διοίκηση εξοικονόμησε περίπου 350.000 ευρώ, που αναλογούσαν στους μισθούς των παικτών που αποχώρησαν. Πέραν του ποσού που γλύτωσε, η Ανόρθωση θα καταβάλει επιπλέον 200.000 ευρώ για την αμοιβή των νέων αποκτιμάτων μέχρι τον Μάιο του 2011, συμπεριλαμβανομένου όμως ενός επιθετικού και ενός τερματοφύλακα που θα προστεθούν στο έμφυχο δυναμικό. Συνολικά, δηλαδή, οι έξι προσθήκες θα κοστίσουν περίπου 550.000 ευρώ για έξι μήνες. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», υπάρχει ειλημένη απόφαση για απόκτηση τερματοφύλακα υπό το καθεστώς του ανέργου, με τον 34χρονο Βούλγαρο πορτιέρο της Λέφσκι Σόφιας Γκεόργκι Πετκόφ να πολιορκείται από τον Στάνιμιρ Στόιλοφ. Για το κατά πόσον οι προσθήκες του Ιανουαρίου θα μεταμορφωθούν προς το καλύτερο την ομάδα της Αμμοχώστου θα διαφανεί με το πέρασμα του χρόνου, ωστόσο και να θέλουν τα νέα αποκτήματα να αποδώσουν χειρότερα από τους προκατόχους τους, δύσκολα θα τα καταφέρουν.

### Ξεπερνούν το ένα εκατ. ευρώ

Με την πρόσληψη του Στάνιμιρ Στόιλοφ, η Ανόρθωση άρχισε την αναδιοργάνωση στο ρόστερ, υπό τις οδηγίες του Βούλγαρου τεχνικού. Ο νέος προπονητής της «Κυρίας» ανέλαβε



Οι διοικούντες θα προσφέρουν ετήσια συμβόλαια σχεδόν μισού εκατ. ευρώ στον επιθετικό και στον τερματοφύλακα, που θα αποκτηθούν ως άνεργοι.

το δύσκολο έργο της επιλογής ποδοσφαιριστών και θέλοντας να μειώσει το ρίσκο, επέλεξε παίκτες που γνωρίζει. Αν και η μέθοδος αυτή αποδείχθηκε τραγική για την Ανόρθωση το περασμένο καλοκαίρι (με τον Γκιγιέρμο Όγιος), ουδείς στην «Κυρία» δεν βλέπει κάποια ομοιότητα στις δύο περιπτώσεις, περιθωριοποιώντας τον τρόπο λειτουργίας του Αργεντινικού. Οι επιλογές του Στόιλοφ μόνο φτηνές δεν είναι, ωστόσο η Ανόρθωση ευτύχησε στο ότι τόσο ο Ανγκέλοφ όσο και Σπρόκελ - ήταν από την αρχή οι βασικοί στόχοι του Βούλγαρου - πήραν την ελευθερία τους πριν διαπραγματευτούν με την «Κυρία». Συμβόλαιο για ενάμιση χρόνο επιβάλλει η Ανόρθωση στους νεοαποκτηθέντες, που την επόμενη χρονιά θα κοστίσουν μισολογικά κάτι παραπάνω από ένα εκατομμύριο ευρώ. Πάντως δεν αποκλείεται για τον επιθετικό να δαπανηθεί τελικά μεγαλύτερο ποσό.

Η οικονομική διαφορά στο pay roll της φετινής χρονιάς θα καλυφθεί από

## ΑΠΟΔΟΧΕΣ

	Ετήσιες	Εξαμηνιαίες
Στ. Ανγκέλοφ	250.000	125.000
Σ. Σπρόκελ	250.000	125.000
Μ. Λιουμπίνκοβιτς	150.000	75.000
Επιθετικός	250.000	125.000
Τερματοφύλακας	200.000	100.000
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>1.100.000</b>	<b>550.000</b>

το ποσό που μαζεύτηκε στο κάλεσμα της διοίκησης επιτροπής επιφανών Ανορθωσιτών για οικονομική βοήθεια, η οποία θα συνεχιστεί. Το κόστος δεν είναι εξωπραγματικό, αφού η αποδέσμευση αρκετών ποδοσφαιριστών ήταν καθοριστική στην εξοικονόμηση χρημάτων και ισορροπίας του μπάτζετ, τουλάχιστον για τη φετινή χρονιά. Όσον αφορά την περίοδο 2011/12, έτσι και αλλιώς η Ανόρθωση θα έπρεπε να βάλει βαθιά το χέρι στην τσέπη για την αναδιοργάνωση του ρόστερ.

Απλά αυτή η διαδικασία ξεκίνησε μερικώς μήνες νωρίτερα.

### Εκκαθάριση

Τα λάθη στον προγραμματισμό που έγιναν το καλοκαίρι είναι αδιאμφισβήτητα. Τα φανέλα με τον Φοίβη στο στήθος φόρεσαν ποδοσφαιριστές που δεν έχουν την ικανότητα να περάσουν ούτε απ' έξω από το «Αντώνης Παπαδόπουλος». Όμως, με τη... βοήθεια του Γκιγιέρμο Όγιος, κατάφεραν να «τσιμπήσουν» αρκετό χρήμα, δίνοντας συνάμη τροφή και στους ατζέντες τους, πίσω από την Παρέτα της Ανόρθωσης. Από την αποδέσμευση του προκλητικά αδιάφορου Νάτσο Γκαρσία ο σύλλογος γλύτωσε 125.000 ευρώ, ενώ άλλα 75.000 ευρώ θα μείνουν στα ταμεία με την παραχώρηση του Φροντίνι. Στον Αργουέγιο μπορεί να δόθηκε ως προκαταβολή ένα πολύ μεγάλο ποσό (100.000 ευρώ), όμως εξοικονομήθηκαν άλλα 60.000 ευρώ. Οι Κονισίτρε και Μεδίνα, αν έμεναν μέχρι το καλοκαίρι, θα εισέπρατταν συνολικά άλλα 90.000 ευρώ.

## Ο Στόιλοφ περνάει από κόσκινο σχεδόν όλο το ρόστερ

Σε πρώτη φάση και με τα χρονικά περιθώρια του Ιανουαρίου, η Ανόρθωση έκανε σημαντικό λίφτινγκ σε πολλούς τομείς στο αγωνιστικό μέρος. Σημαντικότερο από αυτά, η πρόσληψη του Στάνιμιρ Στόιλοφ. Από το ρόστερ αποχώρησαν οι πλείστες των επιλογών του Γκιγιέρμο Όγιος και προστέθηκαν

οι δικές του «πινελιές». Θαύματα δεν μπορούν να γίνουν, οπότε η περίοδος μέχρι το τέλος της χρονιάς αποτελεί ευκαιρία για το κτίσιμο μιας νέας ομάδας. Αρκετοί από το έμφυχο δυναμικό της «Κυρίας» θα περάσουν από τις «εξετάσεις» του Βούλγαρου, ο οποίος θα αποφασίσει αν θα τους κρατήσει και τι

νέα αγωνιστική περίοδο στην Ανόρθωση. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν οι Κότο Παγιές, Λαμπόρδε, Μπράτσι και Λίσιο, ενώ σύντομα ο Στόιλοφ θα παραδώσει στη διοίκηση τις προτάσεις του για τους ποδοσφαιριστές των οπαίων τα συμβόλαια λήγουν (Καφού, Ράμος, Σκοπελίτς, Γεωργίου, Ζανίσιου).

Η Ανόρθωση θα είναι διαφοροποιημένη σε λίγο καιρό, αφού ο νέος τεχνικός θα αλλάξει σταδιακά τον αέρα της ομάδας, με τις προσθήκες των δύο κεντρικών αμυντικών (Ανγκέλοφ-Σπρόκελ), των Σκοπελίτς-Λιουμπίνκοβιτς στο κέντρο, ενός επιθετικού και ενός τερματοφύλακα.

ΣΕ 15 ΧΩΡΕΣ, ΤΩΡΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ!

AL BG **CY** ES GR HR HU IN MX PL SI TR UK ZA INTL

Στατιστικά, πρόγραμμα,  
βαθμολογία ρόστερ



Live αγώνες Κύπρου



ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ! 

Networking

chatting  
uploading  
videos  
photos



Όλα τα νέα των  
Κυπριακών ομάδων  
από την  
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Όλα τα Ελληνικά  
νέα από το  
[www.sday.gr](http://www.sday.gr)

Οι φυλές του ποδοσφαίρου  
είναι στο  **klikFC**  
COM

# Οι τέσσερεις που παίρνουν σειρά

Οι αποδοχές και η μέτρια παρουσία των Ζόνεφελντ, Χοφς, Ράσιακ και Λάσο τους κάνει υποψήφιους για αποχώρηση

Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ

Στη Γιώργου Θυρώτου έχουν ολοκληρώσει το πλάνο ενίσχυσης της ομάδας και πλέον έχουν στρέψει την προσοχή τους στο θέμα των αποδεσμεύσεων. Το πρώτο στάδιο αποχωρήσεων ολοκληρώθηκε με τη φυγή των Τσοντοφλόκι, Ντικουμάνα, Μπόρμπελι και Κάσιντι. Το δεύτερο και τελικό στάδιο κουβαλάει μεγαλύτερο βαθμό δυσκολίας, καθώς όποιος από τους παίκτες αποχωρήσει, δεσμεύεται με οχυρωμένο συμβόλαιο που δεν αφήνει ανοικτά παράθυρα για να «σπάσει». Τα αγωνιστικά κριτήρια, η άποψη της τεχνικής ηγεσίας και κυρίως η επιθυμία της διοίκησης να απαλλαγεί από ασύμφορα συμβόλαια, θα παίξουν καθοριστικό ρόλο ως προς την τελική απόφαση.

Εκτιμώντας τα πιο πάνω δεδομένα, συμπεραίνουμε ότι οι περιπτώσεις των Ζόνεφελντ, Χοφς, Ράσιακ και Λάσο θα έχουν σίγουρα απασχολήσει τους υπεύθυνους του προγραμματισμού. Η κάθε περίπτωση έχει τις δικές της ιδιαιτερότητες και η διοίκηση θα αναγκαστεί να τις αντιμετωπίσει με διαφορετικό σίγουρα τρόπο.

**Μάικ Ζόνεφελντ:** Το μεγαλύτερο, με βάση το βιογραφικό, όνομα που ήρθε φέτος στην ομάδα. Φεύγοντας από τις τάξεις της Αϊντχόφεν, ο Ολλανδός αριστέρος οπισθοφύλακας επέλεξε να ακολουθήσει τον δρόμο στον οποίο πολλοί συμπατριώτες του πορεύτηκαν το φετινό καλοκαίρι. Μαζί με το πλούσιο βιογραφικό, ο 29χρονος μπακ έφερε και τα κουρασμένα του πόδια που δεν του επιτρέπουν να παίξει το ποδόσφαιρο που γνωρίζει. Το αγωνιστικό του στυλ δεν ταιριάζει καθόλου με τις απαιτήσεις του Μίκαϊ Στοικίτσα, που ζητά και απαιτεί ταχύτητα στα άκρα της άμυνας. Πλέον τη θέση του αριστερού οπισθοφύλακα θα μπορούσαν να αναλάβουν ο νεοφερμένος Κουτούπουλος, ο ελπιδοφόρος Λαρόκ, αλλά και ο έμπειρος Γαρπόζης. Ο Ζόνεφελντ το καλοκαίρι δεσμεύτηκε με διετές συμβόλαιο με υψηλές αποδοχές. Εάν αποδεχόταν λύση της συνεργασίας του, η διοίκηση σίγουρα θα έσκαγε ένα μεγάλο χαμόγελο ευχαρίστησης.

**Νίκι Χοφς:** Αν όχι ο πιο ακριβοπληρωμένος, σίγουρα συγκαταλέγεται στο γκρουπ των πιο καλοπληρωμένων παικτών της ΑΕΛ. Στα πρώτα τρία παιχνίδια με τον Ντουσαν Ούκριν στον πάγκο απογοητεύσε, ενώ στη συνέχεια ο Στοικίτσα τον χρησιμοποιεί κυρίως



Ο Νίκι Χοφς (δεξιά), λόγω των υψηλών του απολαβών και της λιγοστής του συνεισφοράς, βρίσκεται υπ' ατόμων και η παραμονή του στην ΑΕΛ είναι αμφίβολη.

**Κουτούπουλος, Λαρόκ και Γαρπόζης πλέον έχουν προβάδισμα για τη θέση του αριστερού μπακ, μπροστά από τον Ζόνεφελντ**

από τον πάγκο. Ο 27χρονος Ολλανδός δεν κατάφερε σε κανένα σημείο να αρπάξει την ευκαιρία, δείχνοντας ότι δεν έχει ακόμη προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα της καριέρας του. Η άφιξη του Σίλας δυσχεραίνει ακόμη περισσότερο την προσπάθεια του Ολλανδού να πάρει θέση βασικού, ενώ η διοίκηση έχει έναν ακόμη λόγο για να βολιδοσκοπήσει τις προθέσεις του παίκτη ως προς το ενδεχόμενο αποχώρησής του.

Το πλουσιοπάροχο συμβόλαιό του, σε συνδυασμό με την αρνητική εικόνα που παρουσίασε μέχρι τώρα, μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι οι διοικούντες θα δέχονταν με περίσσια χαρά το σενάριο φυγής του από το βοηθητικό γήπεδο του Τσιρείου.

**Μαξιμιλιάνο Λάσο:** Ο «πιτσιρικάς» Αργεντινός αποτελεί, αγωνιστικά τουλάχιστον, ξένο σώμα για την ομάδα. Με κάποια λεπτά συμμετοχής στα πόδια του, ο Λάσο δεν έχει πείσει κανέναν εκ των δύο τεχνικών που κάθισαν φέτος στον πάγκο της ομάδας. Έτσι κι αλλιώς, μπροστά από τον 22χρονο Λατίνο υπάρχει σωρεία επιλογών για το δεξί και αριστερό άκρο της επίθεσης. Πέραν των αγωνιστικών κριτηρίων, το ιδιοκτησιακό καθεστώς του Λάσο είναι τέτοιο που μειώνει εξαιρετικά τις πιθανότητες να παραμείνει

στην ομάδα από το καλοκαίρι και έπειτα. Ο πρόεδρος της ΑΕΛ θα πρέπει να καταβάλει προς την Μπάρντντ ένα ποσό της τάξης του 1 εκατ. ευρώ για να αποκτήσει τα δικαιώματα του παίκτη. Το να συμβεί κάτι τέτοιο μοιάζει με σενάριο επιστημονικής φαντασίας, καθώς η διοίκηση δεν θα είχε καμία ένσταση στο να αποχωρήσει ακόμη και τώρα από την ομάδα.

**Γκρέγκορ Ράσιακ:** Ο «Γρηγόρης» μπορεί να δικάζει τον κόσμο της ομάδας, αλλά τεχνικά ηγεσία και διοίκηση έχουν σίγουρα μια πιο καθαρή εικόνα. Αν και βασικός στα περισσότερα παιχνίδια, ο υψηλόσωμος Πολωνός δεν κατάφερε ακόμη να ανοίξει λογαριασμό με τη γαλαζοκίτρινη φανέλα, δεδομένου που ισχυροποιεί τη θέληση κάποιων να του δείξουν την πόρτα εξόδου. Επιπλέον, το αργό του παιχνίδι δεν μοι-

άζει να ταιριάζει με τα κριτήρια του Μίκαϊ Στοικίτσα, αφού ο τελευταίος προτιμά να παίξει με γρήγορο επιθετικό κορμί που αλλάζει συνεχώς θέσεις με τα δύο εξτρήμια. Η καλή απόδοση του «Πούλπο» στα τελευταία ματς, ο διψασμένος Μάσαρικ, αλλά και ο Φρέντι, καθιστούν δύσκολη την αποστολή του Πολωνού να ξεκινά στην ενδεκάδα. Από την άλλη, ο επαγγελματισμός που έχει επιδείξει στη μέχρι τώρα θητεία του στην ομάδα, σε συνδυασμό με τις καλές στιγμές που είχε στα παιχνίδια του, αποτελούν τους λόγους που πιθανή αποχώρησή του μοιάζει εξαιρετικά δύσκολη. Εάν η διοίκηση προσέγγιζε την περίπτωση του με αποκελευστικά οικονομικά κριτήρια, τότε θα προσπαθούσε να απαλλαγεί από το συμβόλαιό του που βρίσκεται ανάμεσα στα πιο υψηλά του φετινού ρόστερ.



Θα εκδοθούν δυο εκατ. μετοχές του ενός ευρώ, με προοπτική να εισπραχθούν δυο εκατ. ευρώ σε οριζόντια τριετία.

## Στις 20 Ιανουαρίου το πράσινο φως για τη σύσταση εταιρείας

**Σχεδόν** έτοιμο είναι το τελικό σχέδιο για την εταιρεία που θα αναλάβει τη διαχείριση του ποδοσφαιρικού τμήματος του ΑΠΟΠ/Κινύρα Πέγεια, αν πάρει την έγκριση της Γενικής Συνέλευσης της 20ής Ιανουαρίου. Αυτή τη βδομάδα τα κορυφαία διοικητικά στελέχη είχαν πολυώρες συναντήσεις με τους νομικούς συμβούλους του συλλόγου, οι οποίοι θα παρουσιάσουν στα μέλη το τελικό σχέδιο για σύσταση εταιρείας. Αν δοθεί το πράσινο φως, θα εκδοθούν δυο εκατομμύρια μετοχές, ονομαστικής αξίας ενός ευρώ έκαστη, με απώτερο στόχο να εισπραχθούν 2.000.000 ευρώ σε οριζόντια τριετία. Οι διοικούντες σκοπεύουν να διαθέσουν πέραν του 60% αυτού του ποσού (μαζί με κορνιές του ΚΟΑ) για σημαντικά βελτιωτικά έργα σε στοιχεία του πάγιου ενεργητικού, όπως τα βοηθητικά και το γήπεδο, με απώτερο στόχο να αυξηθούν τα πάγια έσοδα του συλλόγου. Το υπόλοιπο ποσό θα χρησιμοποιείται για την κάλυψη των τρεχουσών υποχρεώσεων σε οριζόντια τριετία. Πληροφορίες της «Κ» σημειώνουν πως κατά πάσα πιθανότητα η Γενική Συνέλευση θα εγκρίνει τη σύσταση εταιρείας, που δεν θα καταργεί το σωματείο, το οποίο θα συνεχίσει να λειτουργεί κανονικά, χωρίς όμως να έχει τη διαχείριση του ποδοσφαιρικού τμήματος, το οποίο θα περάσει στην εταιρεία. Ήδη υπάρχει ενδιαφέρον από θεσμικούς επενδυτές για την αγορά σημαντικών πακέτων μετοχών, ενώ τον οβολό τους θα καταθέσουν και τα μέλη του νυν Διοικητικού Συμβουλίου.

ΜΙΚΑΕΛΟ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

## Για κάθε Κινγκολέϊ, πέντε Ιβάν Κάμπο

Την τελευταία πενταετία, η ΑΕΚ δεν έχει μεγάλη επιτυχία στις χειμερινές μεταγραφές

Του ΜΙΚΑΕΛΟ ΠΑΠΑΔΑΚΗ

**Από... λαβράκια** μέχρι πατάτες έχει ψωνίσει η ΑΕΚ στις πέντε προηγούμενες χειμερινές μεταγραφικές περιόδους, πετυχαίνοντας να ντύσει Γενάρη στα κίτρινοπράσινα παίκτες που άφησαν εποχή, όπως οι Κινγκολέϊ και Έκτορ Γκονζάλες, αλλά και «τουρίστες» σαν τον Ιβάν Κάμπο και τον Μέγκακεντ. Η «Κ» θυμάται μια-μια τις 18 κινήσεις των Λαρνακίων που έγιναν τους πέντε τελευταίους χειμώνες.

### 2006

**Γιάτο Σισέϊ:** Αποκτήθηκε από την ολλανδική Βίλεμ και ήταν μια από τις πιο πετυχημένες χειμερινές προσθήκες, καθώς είχε «γεμάτη» μιάμηνη σεζόν, με 12 γκολ. Έφυγε για την πατρίδα του και επέστρεψε μετά από ένα χρόνο για λογαριασμό της Πάφου.

**Άγγελος Γεωργίου:** Ο Έλληνας τερματοφύλακας ήρθε Γενάρη από την Πέγεια και έγραψε στο κοντέρ του επτά συμμετοχές, πριν πάει στη Ζάκυνθο.

**Βαλμύρ Άλβες Ολιβέιρα:** Ήρθε, είδε και αποχώρησε, απ' τον Φλεβάρη κιόλας, χωρίς να χρησιμοποιηθεί καν σε φιλικό.

### 2007

**Κλιμέντι Τσιταϊσίβι:** Μεταγράφηκε από την ΑΕΛ και έμεινε ένα χρόνο, έ-

χοντας εξαιρετικό πρώτο εξάμηνο και καταστrophικό δεύτερο, πριν πάει στην Ανόρθωση.

**Δημήτρης Ζυγροφάκης:** Ήρθε από τον Πανιώνιο, έπαιξε επτά ματς και επέστρεψε στην Ελλάδα.

**Σάνι Κίνγκολέϊ:** Εντοπίστηκε στην αιγυπτιακή Ζάμαλεκ, δεν είχε καλό

**Τον Γενάρη του 2009 αποκτήθηκαν έξι παίκτες, όμως δεν κατάφεραν να σώσουν την ομάδα**

πρώτο εξάμηνο, έκανε όργια την επόμενη σεζόν και μοσοπουλήθηκε στην Ουκρανία.

**Έκτορ Γκονζάλες:** Εύστοχη κίνηση, με τον Βενεζουελάνο να έρχεται από την πατρίδα του και να βοηθάει για δυο χρόνια, πριν παραχωρηθεί στη βουλγαρική Τσερνομόρετς. Τώρα παίζει στην Αλκή.

### 2008

**Ζοσό Πάιβα:** Δόθηκε δανεικός από τον Απόλλωνα, έπαιξε 12 φορές (7 ως αλλαγής) και έβαλε μόνο δύο γκολ. Έφυγε για τη Λουκέρνη.

**Άμιντ Ράνιες:** Αποκτήθηκε μετά από ένα εξάμηνο στην Ένωση, κινήθηκε



Ο Ιβάν Κάμπο ήταν η πιο πικρή αλλά και ταυτόχρονα η πιο αποτυχημένη χειμερινή μεταγραφή των Λαρνακίων.

σε ρηκά νερά για ένα χρόνο και τον οποίον κοστολογείται στα 600.000 ευρώ, ο οποίος αγωνίζεται δανεικός στον ΑΠΟΠ/Κινύρα.

**Τζόσουα:** Μεταγράφηκε από την Αϊγυπτο, αλλά δεν κατάφερε να βοηθήσει όσο η ομάδα έπαιξε στην α' κα-

τηγορία. Πέρσι είχε 24 συμμετοχές και 8 γκολ στη β' κατηγορία.

### 2009

**Ελιπίνο ντα Σίλβα:** Ανήκε στην Αλκή, έβαλε μόλις ένα γκολ σε έξι αγώνες.

**Αμιντελκαρίμ Κίσι:** Ήρθε από τον Απόλλωνα, ήταν βασικός σε δέκα αγώνες, συνέχισε στον Ερμύ.

**Αμίρ Μέγκακεντ:** Έπαιξε σε πέντε αγώνες και πρόλαβε να μαζέψει τρεις κίτρινες, πριν επιστρέψει στην Τουρκία.

**Τκίνιο:** Έπαιξε σε δέκα ματς, όμως τα περισσότερα γκολ του δεν ήταν αρκετά για να σώσουν την ομάδα.

**Μίλαν Μπέλιτς:** Δανεικός από την Πάφου, πέντε συμμετοχές και ένα γκολ.

**Κούλλιας Πάουλος:** Δανεικός από την Ομόνοια, «πόνεσε» την ομάδα, όμως με τρία γκολ σε δέκα ματς δεν μπόρεσε να κάνει τη διαφορά.

### 2010

**Ιβάν Κάμπο:** Ήρθε (υπερβαρος) ως άνεργος, έπαιξε επτά φορές (οι πέντε ως αλλαγής) και φυσικά αποχαίρετσε πρόωρα.

**Ντέγιαν Γκέριτς:** Αγωνίστηκε σε επτά αγώνες από τον Φλεβάρη μέχρι τον Απρίλιο, πετυχαίνοντας ένα σημαντικό γκολ στα πλέϊ οφ.

**Μίλτον Μέντες:** Πετυχημένη μεταγραφή από τη Δόξα, καθώς σε τρεις μήνες βρήκε δίχτυα επτά φορές.



Το ρόστερ της Ένωσης κοστολογείται κοντά στα 5 εκατ. ευρώ.

## Τα ακριβά περιουσιακά στοιχεία της Ένωσης

**Φιλοσοφία** της διοίκησης της Ένωσης είναι να αποκτήσει ποδοσφαιριστές με το λιγότερο διετές συμβόλαια και όχι δανεικούς, με σκοπό η ομάδα να διατηρεί έναν κορμό και να μη βρίσκεται ενώπιον του φάσματος της διάλυσης, με το τέλος κάθε σεζόν. Ο μόνος παίκτης στο έμφυλο δυναμικό των βουσινί που δεν ανήκει στην ομάδα είναι ο Καμερουνέζος Ντιτζίαντ Ουανά, ο οποίος αγωνίζεται δανεικός από τη Σεντ Τρουιντέν για έξι μήνες στο Παραλίμνι. Μάλιστα, η βελγική ομάδα δεν αποδέχτηκε να μπει οψιόν αγοράς στη συμφωνία, αφού υπολογίζουν αρκετά στον Αφρικανό, ο οποίος κοστολογείται στα 450.000 ευρώ. Τα δύο μεγαλύτερα περιουσιακά στοιχεία της Ένωσης είναι ο 27χρονος

**Ντα Σίλβα και Τόρναουτ είναι τα μεγαλύτερα περιουσιακά στοιχεία της έμφυλο δυναμικό της ομάδας του Παραλίμνιου**

Βραζιλιάνος μέσος Άλεξ Ντα Σίλβα, ο οποίος κοστολογείται στα 600.000 ευρώ, με το συμβόλαιό του να λήγει τον Ιούνιο του 2012 και ο 25χρονος Βέλγος επιθετικός Ντιττερ Φον Τόρναουτ, ο οποίος αξίζει κοντά στο μισό εκατ. ευρώ και το συμβόλαιό του επεκτάθηκε πρόωρα το καλοκαίρι μέχρι το 2013. Από 'κει και πέρα, στα 400.000 ευρώ υπολογίζεται η αξία του Κρίστοφ

Ίμστου, ο οποίος όμως πάτησε ήδη τα 30 χρόνια, ενώ η αξία των Ούγκο Φαρία, Ιβάν Πέτσιτς, Πέταρ Μίλοζέσκι και Ράντοβαν Κριβοκάπιτς υπολογίζεται στα 350.000 ευρώ. Στο τέλος της σεζόν που διανύουμε λήγουν τα συμβόλαια τριών ποδοσφαιριστών που ήρθαν στην Ένωση πριν από ενάμιση χρόνο. Πρόκειται για τους Τζιμί Ντε Γουλφ, Μπόγιαν Μαρκόσκι και Λοράν Φασότ. Οι δύο πρώτοι κοστολογούνται στα 250.000 ευρώ και ο τρίτος στα 200.000.

Συνολικά, το έμφυλο δυναμικό της ομάδας του Παραλίμνι θεωρείται πως αξίζει ένα ποσό κοντά στα 5 εκατ. ευρώ, με όλους τους ποδοσφαιριστές (εκτός από τον Ουανά) να ανήκουν στους «βουσινί».

## ΜΙΚΡΑ ΝΕΑ

ΑΛΚΗ

### Κόστισε ακριβά ο Σεμέδο

**Επιθετικό** που θα κάνει τη διαφορά είχε ως πρώτη ανάγκη στο μεταγραφικό παζάρι του Ιανουαρίου ο Ιτζάκ Σουμ και «ψώνισε» από το πάνω ράφι για τα δεδομένα της Αλκής. Ο Πορτογάλος φορ Αντόνιο Πάουλο Σάντσες Σεμέδο, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», θα είναι από τους πιο ακριβοπληρωμένους παίκτες στην «Αθάνατη». Ο 31χρονος περιφερειακός, με ικανότητα στη δημιουργία φάσεων, τον τελευταίο ενάμιση χρόνο αγωνιζόταν στην Ουνιρέα, με την οποία έπαιξε σε 40 αγώνες και σημείωσε οκτώ γκολ. Ένα εξ αυτών αποτέλεσε σημείο αναφοράς στην καριέρα του Σεμέδο, αφού επετεύχθη στο Τσάμπιονς Λιγκ, κόντρα στη Στουτγκάρδη. Την περίοδο 2008/09 ο ύψους 1,70 μ. δεξιόπόδαρος αγωνίστηκε στη Στεάουα, μετρώντας έξι συμμετοχές και τρία γκολ. Μαζί με τον Σεράζο, ο Σουμ ελπίζει σε ένα δυνατό επιθετικό δίδυμο που μεσοβδόμαδα, στο φιλικό με την Ομόνοια Αραδίππου, έδειξε να ταιριάζει αρκετά, αφού πέτυχαν τα πέντε από τα έξι γκολ της ομάδας.

Σ.Π.

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ

### Διεθνή εμπειρία έχει ο Χίντι

**Πέρα** από τα γόνατα του Αριάν Μπεκιά στην Ολυμπιακή, ο 1οαί Χίντι θα πάρει και αυτά της Εθνικής Αλβανίας, λόγω του τραυματισμού του πρώτου. Ο 30χρονος (15/10/1980) τερματοφύλακας, νέο απόκτημα των μαυροπράσινων, θεωρείται αυτή τη στιγμή ο Νο1 πορτιέρα της χώρας του. Την περσινή χρονιά αγωνίστηκε σε τέσσερα διεθνή παιχνίδια, κόντρα σε Ανδόρα, Μαυροβούνιο, Βόρειο Ιρλανδία και Εσθονία (όλα φιλικά), ενώ τη σεζόν 2008/09, όταν ανήκε στην Αλκή, έπαιξε κόντρα σε Αζερμπαϊτζάν, Μάλτα, Ουγγαρία, Δανία και Πορτογαλία. Τι φετινή σεζόν ο Χίντι ξεκίνησε στην Νταναβό Τίρανων, με την οποία έπαιξε στα προκριματικά του Τσάμπιονς Λιγκ κόντρα στη Σερίφ, ενώ αγωνίστηκε σε εννιά ματς για πρωτάθλημα και κύπελλο. Έμεινε εκτός δράσης, λόγω τραυματισμού, από τα μέσα Σεπτεμβρίου μέχρι τις αρχές Νοεμβρίου, όταν και επανήλθε.

Η.Μ.

ΕΘΝΙΚΟΣ ΑΧΝΑΣ

### «Γλυκοκοιτάζουν» τους Σκοπιανούς

**Ματίες** στο κυπριακό παζάρι για την εξεύρεση επιθετικού ρίχνει ο Τόζα Σάμπουριτς, ο οποίος ζήτησε την απόκτηση ενός φορ και αναμένει υπομονετικά το ξεσκαρτάρισμα των άλλων ομάδων, που ενδεχομένως απ' αυτό να προκύψει κάτι καλό. Τα οικονομικά δεδομένα της ομάδας δεν επιτρέπουν ανοίγματα, ενώ και ο Σάμπουριτς θέλει να πάρει στο Δασάκι ποδοσφαιριστή που γνωρίζει. Άλλωστε, τέτοια περίοδο πέρσι, ο Εθνικός πήρε δανεικό από τον Απόλλωνα τον Μίλιγιαν Μρντάκοβιτς, ο οποίος αποδείχθηκε «χρυσή» επιλογή. Στο μικροσκοπικό ομάδων του εξωτερικού, αλλά και των «μεγάλων» του κυπριακού ποδοσφαίρου μπήκαν, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», δύο Σκοπιανοί του Εθνικού: Ο 28χρονος τερματοφύλακας Εντίν Νουρεντινόςκι, ο οποίος στη δεύτερη του θητεία στην ομάδα της Άχνας κάνει σπουδαία σεζόν, καθώς και ο κεντρικός αμυντικός Ζοεάνο, που το ερχόμενο καλοκαίρι δεν αποκλείεται να αποχωρήσουν το μεταγραφικό παζάρι.

Σ.Π.

ΕΡΜΗΣ

### Κατάγγειλαν τον Ζοεάνο

**«Η συμπεριφορά** του μας έχει εκνευρίσει όλους και δεν αποκλείεται να αποτελέσει παρελθόν. Τι μια είναι άρρωστος, την άλλη έχει οικογενειακά προβλήματα, δεν γίνονται αυτά», ήταν η τοποθέτηση παράγοντα που γνωρίζει καταστάσεις στον Ερμύ, για τον Ζοεάνο. Ο Βραζιλιάνος επιθετικός συνεχίζει τη τερπιλία, με τη διοίκηση του Ερμύ να έχει καταγγείλει την αργαργαρία του ποδοσφαιριστή στην ΚΟΠ, με σκοπό να μπορεί ανά πάσα στιγμή να διακόψει το συμβόλαιό του. «Η αξία του Ζοεάνο είναι γνωστή σε όλους, ωστόσο ο κόμπος έφτασε στο χτένι, αφού είναι η τρίτη φορά που συμβαίνει κάτι τέτοιο. Είμαστε αναγκασμένοι να φάσουμε και για επιθετικό τον Ιανουάριο», αναφέρουν στον Ερμύ, που αφήνουν όμως παράθυρο επιστροφής στον Βραζιλιάνο, κυρίως λόγω της βαθμολογικής θέσης της ομάδας.

Σ.Π.

ΟΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΣΤΙΓΜΕΣ

ΕΡΕΥΝΑ-ΚΕΙΜΕΝΑ: ΜΙΚΑΕΛΟ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ - ΗΡΩΔΟΤΟΣ ΜΙΛΤΙΑΔΟΥΣ

Ο «φτωχός συγγενής» που έγινε διεκδικητής

Οι εκλάμψεις των δύο πρώτων δεκαετιών ακολουθήθηκαν από σπουδαία αποτελέσματα, τα οποία εξάλειψαν τη φιλοσοφία της «τιμπικής ήττας»

Ως «το σημαντικότερο γεγονός στην αθλητική και ποδοσφαιρική ιστορία του τόπου» χαρακτηρίζει τον αγώνα της Μικτής...

«Ο Θεός να βάλει το χέρι του να γλυτώσουμε», είπε το 1960 στο Τελ Αβίβ ο προπονητής Αργύρης Γαβαλάς

σίες, τις οποίες επικαλέστηκαν έπειτα από την αποτυχία τους. «Ο πρωιμότη των Κυπρίων εξουδετερώνει την τεχνική ανωτερότητα των αντιπάλων»...

«Μπήκε ένα αυτοκίνητο, ράντισε και ξέθαψε όλες τις πέτρες. Οι Κύπριοι κρύβονταν πίσω απ' αυτές, πετάγονταν και μας αιφνιδιαζαν»...

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Εθνική Κύπρου: Πορεία μέσα στο χρόνο (Μ. Γαβριηλίδης - Στ. Παπαμωυσέως)
• Αρχείο Μάριου Αβρααμίδη
• Αρχείο εφημερίδας «Ελευθερία»
• Αρχείο εφημερίδας «Αθλητική Ηχώ»
• Savvides Photo
• www.fifa.com

Από το κωμικό στο ΓΣΠ στο Γκιμαράες

16 Ιουνίου Ν. Φωρόε - Κύπρος 0-2 Η πρώτη εκτός έδρας νίκη. Ο Ανδρέας Μικαηλίδης θυμάται πως αρκετές μπάλες χάθηκαν από το γήπεδο του Τσιφτί, αφού πίσω από το ένα τέρμα άρχιζε η θάλασσα και δεν υπήρχε προστατευτικό δίχτυ...

2 Σεπτεμβρίου Ελλάδα - Κύπρος 2-3 Στο 90' της αναμέτρησης ο Κώστας Κουτσουκούμνης ο Κώστας Κουτσουκούμνης ο Κώστας Κουτσουκούμνης...



29 Μαρτίου Κύπρος - Δανία 1-1 Ο Κώστας Κουτσουκούμνης, τότε πρόεδρος της Επιτροπής Εθνικών Ομάδων, ενθουσιασμένος μετά την ισοπαλία με τους πρωταθλητές Ευρώπης, δήλωσε πως «θέλουμε τον κ. Μικαηλίδη να παραμείνει»...

14 Δεκεμβρίου Κύπρος - Βουλγαρία 1-3 Μαχαιρία στο σώμα της Εθνικής. Τέσσερις διεθνείς κατηγορούνται ότι στοιχημάτισαν σε νίκη των Βουλγαρών. Ο προπονητής Ανδρέας Μικαηλίδης παραιτείται.



Το deal με τους Ολλανδούς και την UEFA

Ο αγώνας με την Ολλανδία στο Ρότερνταμ (8-0), για τα προκριματικά του EURO '88, σημαδεύτηκε απ' τον τραυματισμό του τερματοφύλακα Ανδρέα Χαρίτου, από κροτίδα που πέταξε Ολλανδός χούλιγκαν. Η Εθνική αποσύρθηκε σ' αποδυτήρια (εκεί είχαν κατεβεί μεταξύ άλλων οι Κρις Τριανταφυλλίδης, Μάριος Λευκαρίτης και ο Κύπριος πρέσβης στην Ολλανδία)...



Το πρωτοσέλιδο της ελλαδικής «Αθλητικής Ηχώς» δύο μέρες μετά το περιστατικό.

θα προκρινόταν η γαλανόλευκη. Ο τότε διεθνής Γιώργος Σαββίδης δήλωσε στην ΕΡΤ πως έγινε απόπειρα δωροδοκίας της Κύπρου στα αποδυτήρια (ο αθηναϊκός Τύπος έγραψε για 23 εκατ. δραχμές), ενώ είπε πως οι Ολλανδοί πέ-

12 Φεβρουαρίου Κύπρος - Ιταλία 1-1 Πρωιμίλιων λιρών πήραν οι ποδοσφαιριστές για την περίφημη ισοπαλία κόντρα στους παγκόσμιους πρωταθλητές στο Τσίρειο, αν και το αρχικό ποσό που προνοείτο ήταν 300 λίρες.

15 Νοεμβρίου Ελλάδα - Κύπρος 3-1 1 Απριλίου Κύπρος - Ελλάδα 1-2 Δύο φιλικά παιχνίδια που έγιναν για στήριξη των πληγέντων από την τουρκική εισβολή, με όλα τα έσοδα να πηγαίνουν στους πρόσφυγες. Η κυπριακή ομάδα μετέβη ακτοπλοϊκώς στον Πειραιά.



14 Φεβρουαρίου Κύπρος - Β. Ιρλανδία 1-0 Δεύτερη επίσημη νίκη, με γκολ του Κόκο Αντωνίου στην εκπνοή. Ο σκόρερ έπεσε σχεδόν λιπόθυμος και ο προπονητής Πάμπος Αβρααμίδης τού έριξε έναν κουβά νερό, λέγοντάς του «έβαλες γκολ, κερδίσαμε».

3 Σεπτεμβρίου Πορτογαλία - Κύπρος 4-4 Οι υποστηρικτές της Εθνικής που πήγαν στο Γκιμαράες, μετέβησαν στο ξενοδοχείο της ομάδας, αποθέωσαν τους διεθνείς και επέστρεψαν στο Οπέρτο όπου διέμεναν. Μέρους μετά, τα διεθνή ΜΜΕ ασχολούνταν ακόμη με το ματς.

10 Οκτωβρίου Κύπρος - Βουλγαρία 4-1 Στο ντεμπούτο του Ντομμρασινοβίτς, οι 2.000 Βούλγαροι στις κερκίδες, αλλά και ο πρόεδρος της χώρας, Γκεόργκι Παρβάνοφ, είδαν την ομάδα τους να διασύρειται στα «Αντίωνης Παπαδόπουλος».

21 Μαΐου Δ. Γερμανία - Κύπρος 12-0 Ο Ισραηλινός εκθέκτορας Έλι Φουκς κάλεσε 10 ποδοσφαιριστές από την ομάδα που προπονούσε, τον Ολυμπιακό, οι οποίοι ήταν βασικοί. Η ήττα παραμένει η μεγαλύτερη που δέχθηκε η Εθνική.

17 Οκτωβρίου Ιρλανδία - Κύπρος 1-1 Ένα σουτ του Φίναν από πλάγια θέση, στο δεύτερο λεπτό των καθυστερήσεων, στέρθηκε από την Εθνική μια ιστορική εκτός έδρας νίκη.

7 Οκτωβρίου Κύπρος - Ιρλανδία 5-2 Η πλειοψηφία των φιλάθλων στο ΓΣΠ ήταν Ιρλανδοί, όμως αυτό δεν εμπόδισε τους διεθνείς από το να πετύχουν πέντε γκολ, ισοφαρίζοντας τα περισσότερα τέρματα υπέρ σε έναν αγώνα.

15 Νοεμβρίου Κύπρος - Γερμανία 1-1 Οι Γερμανοί προέβλεπαν από τρεις νίκες και 18-1 τέρματα, όμως το γκολ του Οκκά στο 43' τούς έβαλε φρένο.



Η πιο μαύρη σελίδα

Η Εθνική ήταν τρία χρόνια αήττητη στη Λεμεσό και υποδεχόταν τον Δεκέμβριο του 1996 τη Βουλγαρία, που δυο χρόνια πριν είχε φτάσει στους «4» του Μουντιάλ. Νίκη των Βαλκάνινων πλήρωνε 3/1 στο στοίχημα και τέσσερις διεθνείς που έπαιξαν εκείνη τη μέρα κατηγορήθηκαν ότι στοιχημάτισαν σε νίκη της Βουλγαρίας, ενώ τουλάχιστον ένας πόνταρε χιλιάδες λίρες σε νίκη των φιλοξενούμενων από το ημίχρονο. Ο Ανδρέας Μικαηλίδης παραιτήθηκε, ο Γιάννος Ιωάννου είπε πως βασανίστηκε για το αν θα αγωνιζόταν ξανά στην Εθνική και το θέμα έφτασε στη Βουλή. Οι 14 διεθνείς που αγωνίστηκαν έμειναν εκθετημένοι, καθώς ΚΟΑ και ΚΟΠ, αν και συνέστησαν διερευνητικές επιτροπές, εντούτοις δεν έδειξαν ιδιαίτερη ζήση στην αποκάλυψη των ενόχων (παρότι υπήρχαν στοιχεία, όπως η δελτία στοιχημάτων). Κάποια στελέχη έδωσαν μάχη για να τουλάχιστον κλυδωνιστεί το θέμα...

Αν και υπήρχαν στοιχεία, όπως η δελτία στοιχημάτων, εντούτοις δεν αποδείχθηκε ποτέ η ενοχή διεθνών για ποντάρισμα στο ματς με τη Βουλγαρία το 1996

1993, όταν η Ρουμανία -όπως αποκαλύφθηκε αργότερα- πριμοδότησε για να μη χάσουν από την Τσεχοσλοβακία. Το ματς στο Τσίρειο έληξε 1-1 και τα χρίματα θα δίνονταν στο Βουκουρέστι, μετά τον αγώνα της Εθνικής με τη Ρουμανία μερικές μέρες μετά. Στο ημίχρονο, το αντιπροσωπευτικό συγκρότημα κέρδιζε 0-1, όμως στο β' μέρος αναίτια κατέρρευσε και ηττήθηκε 2-1. Ο Ανδρέας Μικαηλίδης αρνήθηκε να πάρει τις 500 λίρες που του αναλογούσαν.

Η «Καθημερινή» παρουσιάζει σε πέντε αυτοτελή μέρη την ιστορία της εθνικής ομάδας, από τα χρόνια της Αγγλοκρατίας έως το «θαύμα της Πορτογαλίας»

50 ΧΡΟΝΙΑ ΕΘΝΙΚΗ ΚΥΠΡΟΥ

Οι σημαντικότεροι σταθμοί στην πορεία του αντιπροσωπευτικού μας συγκροτήματος

Με σπάνια ντοκουμέντα που πρώτη φορά βλέπουν το φως της δημοσιότητας



Την ερχόμενη Κυριακή, 16 Ιανουαρίου, το γ' μέρος: «Οι προπονητές: Από τον Γαβαλά στον Αναστασιάδη»



## Ο ΞΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ



## Il Messaggero

## Η Μίλαν κάνει καλό στην Ιταλία

«Η Μίλαν που κερδίζει είναι ευεργετική για την Ιταλία», δήλωσε ο πρόεδρος της κυβέρνησης και ιδιοκτήτης των «ροσονέρι», Σίλβιο Μπερλουσκόνι, μιλώντας στους ποδοσφαιριστές του, που βρίσκονται στην Μπορνγκέζινα, στη Ρώμη. «Οι παίκτες της Μίλαν», είπε, όπως έγινε γνωστό, ο κ. Μπερλουσκόνι απευθυνόμενος στην ομάδα, «έχουν το βάρος της ευθύνης να νικούν. Κατ' αρχάς, διότι έτσι είναι οι ίδιοι ευχαριστημένοι, και ύστερα διότι έτσι ικανοποιούν τη Μίλαν, τους οπαδούς, τον πρόεδρο, ακόμη και τους βουλευτές: όταν νικά η Μίλαν, στο Κοινοβούλιο βλέπει κανείς χαμόγελα, επομένως η Μίλαν που κερδίζει κάνει καλό στη χώρα!»



## Daily Mail

## Ο Νάνι θέλει αήττητη τη Γιουνάιτεντ

Ο σκόπερ του νικητήριου τέρματος της Γιουνάιτεντ κόντρα στη Στόουκ την Τρίτη, ο Πορτογάλος Νάνι, δήλωσε ότι η ομάδα του στοχεύει να επιτύχει ό,τι και η ομάδα της Αρσεναλ το 2004, που κατέκτησε το πρωτάθλημα αήττητη. Η Γιουνάιτεντ έφτασε τους 20 αγώνες στο πρωτάθλημα χωρίς ήττα και ο Νάνι θέλει να παραμείνει αυτό μέχρι και το τέλος της Πρέμιερ Λιγκ. «Βρισκόμαστε σε πολύ καλή κατάσταση και αποδίδουμε τόσο καλά. Πρέπει όμως να συνεχίσουμε να δουλεύουμε σκληρά και να κάνουμε ό,τι κάνουμε έως τώρα. Εφόσον παραμείνουμε ενωμένοι, αισθανόμαστε πως μπορούμε να ολοκληρώσουμε τη χρονιά με κάτι πολύ ιδιαίτερο», δήλωσε.



## LE FIGARO

## Η Βοζνιάκι πρωτοπόρος χωρίς στέμμα

Το κοινό του τένις αρχίζει να συνθίζει την ασταία μτούλα της Κάρολιν Βοζνιάκι, της Δανέζας με την πολωνική καταγωγή, που έχει καταλάβει την πρώτη θέση στην παγκόσμια κατάταξη από τις 11 Οκτωβρίου του 2010. Για να διατηρήσει όμως αυτό το αμφιλεγόμενο προβάδισμα, ο τίτλος στο φετινό Όπεν της Αυστραλίας θα είναι ό,τι πρέπει για την παίκτρια αυτή, που δεν έχει κατακτήσει κανέναν μεγάλο τίτλο ούτε καν συμμετείχε σε τελικό τουρνουά του Γκραν Σλαμ μέσα στο 2010. Ασχολούμενη στις αρχές του 2011 με τα τουρνουά στην Μπαγκκόκ και στο Χονγκ Κονγκ, η Βοζνιάκι διατηρεί σαφές προβάδισμα από τη δεύτερη, τη Ρωσίδα Βέρα Ζβόνάρεβα, στην παγκόσμια κατάταξη. Η Ζβόνάρεβα δεν την απειλεί ούτε στον τομέα της αναγνωρισιμότητας. Μπορεί να έχει καλό στυλ και σταθερό παιχνίδι στα κορτ, αλλά η φιναλίστ του Τουρνυάκου παραμένει άγνωστη, παρά τις φωτογραφίες της πέρυσι για τη ρωσική έκδοση του περιοδικού «Γκλάμουρ».



## Μ Επικρίσεις κατά ποδοσφαιριστών

Η Ομοσπονδία των Συγγενών Θυμάτων Τρομοκρατίας της Χώρας των Βάσκων καταδίκασε τον «κυνισμό» οκτώ ποδοσφαιριστών της Ρεάλ Σοσιεδάδ επειδή «προωθούν μια διαδήλωση υπέρ μελών της τρομοκρατικής οργάνωσης των Βάσκων ΕΤΑ, οι οποίοι φυλακίστηκαν διότι απειλήσαν, δολοφόνησαν και εκβίασαν». Η ομοσπονδία καταδίκασε τους Μικέλ Αραμπιούρου, Μικέλ Λαμπάκα, Ιμανόλ Αγκιρέστα, Ενισαούθ Θουμπακάρ, Μάρκελ Μπεργέρα, Τζον Ασασόγι, Μικέλ Γονθάλεθ και Δαβίδ Θουρουτούθα, διότι εξέφρασαν την υποστήριξη τους για την πορεία που θα γίνει το Σάββατο στο Μπιλμπάο υπέρ της μεταφοράς μελών της ΕΤΑ σε βασικές φυλακές. Τονίζει ότι αυτοί οι «προνομιούχοι» ποτέ τους «δεν εκφράστηκαν δημοσίως υπέρ των θυμάτων», την ώρα που ως παίκτες της Σοσιεδάδ «εκπροσωπούν χιλιάδες Βάσκους».

## Ο δύσβατος δρόμος της δικαίωσης

Με επικεφαλής τους Γκέκα και Σαμαρά, οι Έλληνες δείχνουν το ταλέντο τους εκτός συνόρων

Του ΔΗΜ. ΛΟΥΚΑΚΗ

Το ψωμί της ξενιτιάς μπορεί να είναι πικρό, κατά το λαϊκό άσμα, ωστόσο (και) στο ποδόσφαιρο υπάρχουν άξιοι εκπρόσωποι της χώρας μας στο εξωτερικό, οι οποίοι, μέσα από τη σκληρή δουλειά, έχουν καταφέρει να μεγαλοφυήσουν. Και αν κρίνουμε από μια εξομολόγηση του Φάνη Γκέκα, την εποχή που... περίσσευε στον Παναθηναϊκό, οι Έλληνες διακρίνονται μακριά από την πατρίδα τους γιατί παίζουν όταν τους θεωρούν περιόριστους και προσπαθούν να αποδείξουν ότι αξίζουν!

Η ιστορία του Γκέκα μοιάζει με παραμύθι, αφού από τα γήπεδα «χωράφια» του Θεσσαλικού Κάμπου έχει κάνει όλη τη Γερμανία να τον εκθειάζει και τον Μουρίνιο να τον παρακολουθεί. «Θα πάω στην Μπόχουμ ακόμη και περπατώντας», είχε εκμυστηρευτεί στον μανάτζερ του, όταν ο τελευταίος του είχε ζητήσει να πάει δανεικός στη γερμανική ομάδα.

Από τον πρώτο χρόνο κιόλας βγήκε πρώτος σκόρερ με 20 γκολ σε 32 αγώνες, αφήνοντας πίσω τους Μακάι και Κλόζε. Συμπεριλήφθηκε στην καλύτερη ενδεκάδα της Μπουντεσλίγκα, ενώ ψηφίστηκε ως δεύτερος καλύτερος παίκτης πίσω από τον Ντιέγκο της Βέρντερ Βρέμης.

Στη συνέχεια μεταγράφηκε στην Μπάγερ Λεβερκούζεν, υπογράφοντας τετραετές συμβόλαιο με ετήσιες αποδοχές 1.200.000 ευρώ, 700.000 ευρώ πήρε ο Παναθηναϊκός (η οψών αγοράς...). Τον Ιανουάριο του 2009 δόθηκε δανεικός στην Πόρτσμουθ και τον Ιανουάριο του 2010 στη Χέρτα Βερολίνου. Το Μάιο του 2010 συμφώνησε με την Αϊντραχτ Φρανκφούρτης για δύο χρόνια με ετήσιες απολαβές ύψους ενός εκατ. ευρώ.

Φέτος, ο Γκέκα δείχνει να θερίζει όλα αυτά που έσπειρε τα τελευταία χρόνια. Σε 20 συμμετοχές στο γερμανικό πρωτάθλημα και στο κύπελλο έχει σημειώσει 16 γκολ, έχει κάνει τους οπαδούς της Αϊντραχτ να τον λατρεύουν. Μά-



Ο Φάνης Γκέκας, αφού έφυγε από τον Παναθηναϊκό, καθιερώθηκε στο γερμανικό πρωτάθλημα. Αντιμέτωπος δυσκολίες και αμφισβήτηση, ωστόσο με σκληρή δουλειά κατάφερε να αναδείξει το ταλέντο του και να γίνει ένας εκ των κορυφαίων επιθετικών στην Μπουντεσλίγκα.

## Όσοι ποδοσφαιριστές επέλεξαν να δουλέψουν σκληρά στο εξωτερικό, έφθασαν αργά ή γρήγορα στην καταξίωση

λιστα τον έντυσαν με αρχαιοελληνικό κίτωνα στα χρώματα της ομάδας τους, του φόρεσαν γαλανόλευκα φτερωτά πέδιλα, κράνος με φτερά, όπως ο Ερμής, τον έβαλαν να κρατάει μία δάδα με το έμβλημα του συλλόγου, στέλνοντας τον να χαράξει τον δρόμο προς το Γιουρόπα Λιγκ.

Στο παρελθόν οι άνθρωποι της Μίλαν είχαν ψιθυρίσει το όνομα

του Γκέκα. Ωστόσο, η μεγαλύτερη τιμή, όπως δήλωσε ο ίδιος, είναι ότι συμπεριλήφθηκε στη λίστα του Ζοσέ Μουρίνιο για τη Ρεάλ! Δεν έχει γίνει επαφή μεταξύ των δύο πλευρών, ωστόσο, όλα είναι πιθανά.

Ο Γιώργος Τζαβέλλας, ξεκίνησε το ποδόσφαιρο από τις μικρές ομάδες της Δόξας Βύρωνος και τώρα έχει καταφέρει να αγωνίζεται (και αυτός) στην Αϊντραχτ. Στην ομάδα της Φρανκφούρτης έχει υπογράψει συμβόλαιο μέχρι το καλοκαίρι του 2013, ενώ αιτιολογώντας γιατί δεν προτιμούν κάποιον από τους μεγάλους του τένις ΠΟΚ που τον ήθελαν στο δυναμικό τους, απάντησε: «Για μένα ήταν σημαντικό να παίξω σε ένα μεγάλο πρωτάθλημα, όπως είναι το γερμανικό. Επιπλέον, ρώτησα

τους συμπαίκτες μου Κυργιάκο και Γκέκα και μου μίλησαν με τα καλύτερα λόγια για τη Γερμανία και την Αϊντραχτ. Έτσι, η απόφασή μου ήταν εύκολη».

Ο Κυργιάκος, ο οποίος έχει αγωνιστεί στην Αϊντραχτ βρίσκεται στη Λίβερπουλ. Μάλιστα, τον περασμένο Οκτώβριο αναδείχθηκε «παίκτης του μήνα» στην ψηφοφορία των φιλάθλων της ομάδας. Συγκέντρωσε το 61% αφήνοντας πίσω τους Ρένα (13%) και Τζέραντ (8%).

Μια από τις καλύτερες σεζόν διανύει και ο Γιώργος Σαμαράς με τη Σέλτικ. Ο «Georgios» των «Καθολικών» είναι το τιμώμενο πρόσωπο αυτές τις μέρες στο Σέλτικ Παρκ μετά τα δύο γκολ που σημείωσε επί της Ρέντζερς. Μάλιστα, ο προπονητής του, Νιλ Λένον, μί-

λησε με τα καλύτερα λόγια για τον Έλληνα διεθνή. «Ο Σαμαράς ήταν η μεγάλη διαφορά. Όταν παίζει με τέτοιο τρόπο είναι άπαικτος. Έχει φανταστικές ικανότητες, αλλά θα πρέπει να το συνειδητοποιήσει. Δεν είναι απλά παίκτης τεραστίων κλάσας, αλλά παίκτης παγκόσμιας κλάσας».

Ωστόσο, η βραδιά της 22ας Σεπτεμβρίου θα μείνει χαραγμένη στη μνήμη του Σαμαρά, αφού σημείωσε το πρώτο χατ τρικ στα σκωτσέζικα γήπεδα, στο 6-0 της Σέλτικ επί της Ινβερνές για το Λιγκ Καπ. Ο Έλληνας διεθνής φρόντισε να πάρει μαζί του φεύγοντας από το γήπεδο και μια μπάλα του αγώνα με τις υπογραφές των συμπαίκτων του προκειμένου να κρατήσει αυτή τη στιγμή για πάντα ζωντανή...

## Ο Τζεμπούρ συνεχίζει να «προδίδει» το ταλέντο του

Του ΔΗΜ. ΛΟΥΚΑΚΗ

Κάποια πράγματα μένουν αναλλοίωτα στο πέρασμα του χρόνου. Ένα από αυτά είναι και η συμπεριφορά του Ράφικ Τζεμπούρ. Η περίπτωση του Γαλλοαλγερινού θα μπορούσε να γραφτεί στο βιβλίο της ιστορίας του ελληνικού ποδοσφαίρου. Ο Τζεμπούρ δείχνει ότι αρνείται επιδεικτικά να βάλει το πλούσιο ποδοσφαιρικό του ταλέντο πάνω από τις ιδιορρημίες του. Στο παρελθόν δεν υπήρξε ποδοσφαιριστής που να έχει τσακωθεί με προπονητές, βοηθούς, γιατρούς, φυσικοθεραπευτές, συμπαίκτες, να του δίνεται υποχρεωτική άδεια, να απομονώνεται στην προπόνηση ή να του ζητείται να γυμναστεί με άλλο σύλλογο! Στο «παλαμάρ» του έχει όλων των ειδών τα παραπτώματα. Μόνο με πρόεδρο δεν τα έχει βάλει ακόμη. Αλλά ποτέ δεν είναι αργά...

Η αντίστοιχη μέτρηση της εξόδου για την πιο ακριβή μεταγραφή στην ιστορία της ΑΕΚ, έχει αρχίσει από την Κυριακή. Τα έβαλε με τον Μανώλο Χιμένεθ, αντιδρώντας έντονα σε κάποιες παρατηρήσεις του, παρά το γεγονός ότι δεν αφορούσαν ειδικά αυτόν.

Οι άνθρωποι της «Ένναξ» αισθάνονται προδομένοι από τη συμπεριφορά του παίκτη. Θεωρούν πως δεν σεβάστηκε ούτε αυτούς ούτε τον προπονητή του, παράτι παράβλεψαν κάποιες «ατσθαλίες» του το τελευταίο διάστημα. Ισως, όμως, αυτό να ήταν και το λάθος τους.



Αδοξο τέλος έχει η ακριβότερη μεταγραφή στην ιστορία της ΑΕΚ. Ο Ράφικ Τζεμπούρ είναι ξεχωριστός παίκτης, ωστόσο το ποδοσφαιρικό του ταλέντο δεν υπερκαλύπτει τις υπόλοιπες αδυναμίες του.

Ο Τζεμπούρ, όπως γνώριζαν αρκετά καλά, είναι «περίεργος» χαρτιάρας. Παρόλα αυτά επέλεξε να ανακινώσουν τη συμφωνία της ανανέωσης του συμβολαίου του στις 7 Σεπτεμβρίου, χωρίς να έχει βάλει καμία πλευρά υπογραφές. Ο παίκτης είχε γράψει, τότε, στο μπλόγκ του: «Όπως θα ξέρετε, συναντηθήκαμε με τον πρόεδρο και συμφωνήσαμε να συνεχίσω στην ΑΕΚ έως το 2013. Δεν έχω υπογράψει ακόμα, αφού απομένουν κάποιες λεπτομέρειες, όμως η συμφωνία είναι απόλυτη και δεν πρόκειται να αλλάξει. Η υπογραφή είναι καθαρά τυπική πλέον».

Στις 26 Οκτωβρίου, ο Τζεμπούρ,

σε συνέντευξή του στην εφημερίδα «Le Buteur», έλεγε για το θέμα της ανανέωσης: «Αυτό το θέμα απασχολεί εμένα και την ομάδα. Αυτό που μπορώ να πω όμως, είναι ότι έχουμε έρθει σε συμφωνία με τη διοίκηση και όλα θα τελειώσουν σύντομα». Την περασμένη Τρίτη, μιλώντας στην «Ωρα για Σπορ» ι-ακούρησε ότι ποτέ δεν είχε συμφωνήσει για την ανανέωση του συμβολαίου του.

Η έκφραση: «Η επιστήμη σηκώνει τα χέρια ψηλά», του ταίριαζε γάντι, με βάση τα όσα εκεί κάλεσε να αλλάξει. Η υπογραφή του στην Ελλάδα. Ο Παπασταθόπουλος δεν πρόκειται να ξεχάσει

ποτέ τη γονατιά που δέχθηκε, όταν έπαψε στην ΑΕΚ, εκτός φάσης, στη μέση. Το ίδιο και ο Νούνης του Ολυμπιακού, ο οποίος για κλάσματα του δευτερολέπτου ήταν σίγουρος πως δεν πρόκειται να ξαναπαίξει μπάλα, όταν είδε τον Τζεμπούρ να προπονηθεί να αφήσει τις τάπες του παπουτσιού του στο γονατίο του. Τότε ο Τζεμπούρ αγωνιζόταν στον Πανιώνιο. Κι αν αυτοί ήταν αντίπαλοι, τι θα μπορούσε να πει και ο συμπαίκτης του, Νάτσο Σκόκο, ο οποίος δέχθηκε μπουνιά, κεφαλοκλειδώματα και κουτουλιές στη μύτη. Περιπτώσεις, τρεις μήνες μετά, ο «τρομοκράτης», όπως είναι το προσωπικό του, και πάλι στην προπο-

νηση, εκνευρίζεται με τον Ταχσιόδη. Ευτυχώς για τον νεαρό μένουν μόνο στις... δριμυτάτες παρατηρήσεις.

Με τον Μπάγεβιτς δεν μπορούσε να τα βρει γιατί ήταν «κακός άνθρωπος», με τον Πανατζή γιατί ήταν «παλαιών αρχών φυσικοθεραπευτής», με τους περισσότερους συμπαίκτες του γιατί δεν συμβαδίζαν με τις απόψεις του.

Ο Τζεμπούρ είχε δείξει δείγματα του άστατου χαρακτήρα του από την εποχή που ήταν στον Ατρόμητο. Οι κόρντες με τον Γιώργο Παράσχο ήταν πολλές, αλλά το αποκορύφωμα ήταν όταν ήρθε στα χέρια με μέλος του ιατρικού επιτελείου, παραμονές του αγώνα με τη Σεβίλλη. Τότε και «τελείωσε».

Επομένως σταθμός του ήταν ο Πανιώνιος, όπου δεν άργησε να συγκρουσθεί με τον προπονητή. Το περιστατικό που αναφέρεται ακόμη και σήμερα στα ποδοσφαιρικά στέκια διαδραματίστηκε στο γήπεδο «Απ. Νικολαΐδης». Όταν δέχεται κίτρινη, για ένα ανώμαλο, πράγματι, μαρκάρισμα εξορίζεται, με αποτέλεσμα να δεχθεί άλλη μια και ν' αποβληθεί. Βγαίνοντας κλωτσούσε με μανία ό,τι έβρισκε μπροστά του και έβριζε.

Η δόξα του Χιμένεθ, ότι πάνω από τον Τζεμπούρ ή τον οποιονδήποτε Μαραντόνα, είναι η ομάδα, δείχνει στον Γαλλοαλγερινό την πόρτα της εξόδου. Το μέλλον του διαγράφεται δυσοίονο. Η φήμη που τον ακολουθεί κάνει όλο και δυσκολότερο το έργο του ατζέντη του για να του βρει ομάδα...

ΣΤΗ ΣΕΝΤΡΑ / Του ΑΝΤΩΝΗ ΚΑΡΠΕΤΟΠΟΥΛΟΥ

## Άλλο η πρωτιά, άλλο η επιτυχία

Πρωτοχρονιάτικα, με την ανταλλαγή των καθιερωμένων ευχών, ο ΓΓΑ Αθλητισμού κ. Πάνος Μπισσαλής μου έκανε παράπονα για ένα κομμάτι που έγραφα πρόσφατα στην «Καθημερινή». Μου είπε πως δεν είναι αλήθεια ότι ο ελληνικός αθλητισμός μέσα στο 2010 δεν είχε διεθνείς επιτυχίες, όπως υποστήριξα, και μου έφερε το παράδειγμα του νεαρού Λευτέρη Κοσμίδη, φρέσκου πρωταθλητή μας στην εθνόργανη γυμναστική και το παράδειγμα της Αλεξάνδρας Τσιάβου,

που εδώ και καιρό συγκαταλέγεται στις καλύτερες αθλήτριες της κωπηλασίας παγκοσμίως. Δεν ήθελα να πικράνω τον Γενικό, όμως άλλο πράγμα είναι οι πρωτίες κι άλλο πράγμα οι επιτυχίες: πρωτίες υπήρξαν και σχεδόν πάντα θα υπάρχουν.

Επιτυχία είναι η καθολική αναγνώριση - η γνώση ενός κατορθώματος από όλο τον κόσμο. Κάποιος θα αντιτείλει πως αν πρωτίες σε παγκόσμια πρωταθλήματα δεν γίνονται ευρέως γνωστές, αυτό είναι και ευθύνη του

τύπου, που πιθανότατα δεν τις προβάλλει όσο θα έπρεπε: δεν αντιδρά. Καλώς ή κακώς, κάποια σπορ για διάφορους λόγους εξασφαλίζουν στους αθλητές πιο μεγάλη λάμψη: μιλώ για το ποδόσφαιρο, το μπάσκετ, το βόλεϊ, τον στίβο κ. τ. λ.

Σε άλλες περιπτώσεις τη λάμψη την εξασφαλίζουν οι διοργανώσεις: για μια σειρά από σπορ το βασικό και κύριο ραντεβού με την επιτυχία για τους αθλητές τους είναι οι Ολυμπιακοί Αγώνες - εκεί μόνο κατεβάνουν

όλοι οι κορυφαίοι σχεδόν πάντα.

Πιο είναι το παρήγορο; Οτι έστω και δαπανώντας πολύ λιγότερα χρήματα απ' όσα παλαιότερα, φαίνεται στον ορίζοντα η πιθανότητα να μάθουμε στην Ελλάδα να δουλεύουμε σε βάθος, αξιοποιώντας ταλέντα χωρίς τρωμερές σπατάλες. Ο Κοσμίδης και η Τσιάβου, π. χ., είναι χαρακτηριστικά παραδείγματα αθλητών που δουλεύουν καιρό τώρα με όνειρο τη διακρίση στους Ολυμπιακούς Αγώνες χωρίς για χάρη τους να κινηποιοει-

ται η χώρα! Ο, τι πετύχουν θα το πετύχουν με την αρωγή του κράτους, αλλά όχι γιατί το κράτος αποφάσισε να χρηματοδοτήσει υπερβολικά τις ομοσπονδίες τους, τους προπονητές τους και τους εργοφυσιολόγους τους, όπως γινόταν παλαιότερα, όταν οι αθλητικές μας επιτυχίες βασίζονταν σε φαρμακοκρίτριες από την ανατολική Ευρώπη και εκπροσώπους της Balco στην Ελλάδα. Αυτή την εποχή του αθλητικού μας πλούτου, όποιος την νοσταλγεί είναι άρρωστος, είναι στον ΓΓΑ μας...

# Νέο «κανόνι» φέρνει ντόμινο αποχωρήσεων

Το παράδειγμα της Αγίας Παρασκευής αναμένεται να ακολουθήσουν κι άλλες ομάδες στην Γ' Εθνική της Ελλάδας

Του ΘΑΝΟΥ ΜΠΛΟΥΝΑ

Την περασμένη Δευτέρα, τρεις μόλις ημέρες μετά την αλλαγή του χρόνου, «έσκασε» το πρώτο ποδοσφαιρικό κανόνι για το 2011.

Η Αγία Παρασκευή, ΠΑΕ που μετείχε στον πρώτο (νότιο) όμιλο της Γ' Εθνικής, ειδοποίησε την ΕΠΟ και την Ένωση Β' - Γ' Εθνικής για την αποχώρησή της από το πρωτάθλημα για οικονομικούς λόγους.

Θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως μεμονωμένο περιστατικό, αν δεν υπήρχε ενδεχόμενο τον ίδιο δρόμο να ακολουθήσουν και άλλες ομάδες της κατηγορίας.

Αλλωστε, στα τέλη του περασμένου Νοεμβρίου είχε προηγηθεί συντονισμένη διαμαρτυρία των ομάδων που αγωνίζονται στον δεύτερο (βόρειο) όμιλο της Γ' Εθνικής.

Εκπρόσωποι τους συγκεντρώθηκαν σε ξενοδοχείο της Θεσσαλονίκης και αφού συμφώνησαν ότι αδυνατούν να ανταποκριθούν στα έξοδα συντήρησης των ομάδων τους αποφάσισαν, κραδαινόντας την απειλή της αποχής, να αρχίσουν έναν κύκλο επαφών με τον ΟΠΑΠ και άλλους «συναρμόδιους φορείς» με σκοπό να ενισχύσουν τα έσοδά τους.

Σε αντίθετη περίπτωση, θα εξετάζαν το ενδεχόμενο να δηλώσουν αδυναμία συνέχισης στο πρωτάθλημα.

«Αυτή τη στιγμή έξι - επτά ομάδες από τον πρώτο όμιλο και περίπου πενήντε από τον δεύτερο είναι οικονομικά βιώσιμες. Οι υπόλοιπες αντιμετωπίζουν προβλήματα», μας είπε άνθρωπος που γνωρίζει άριστα την κατάσταση στο πρωτάθλημα της Γ' Εθνικής και πρόσθεσε: «Τα έσοδα των ομάδων της κατηγορίας είναι 50 χιλιάδες ευρώ προ φόρου από τον ΟΠΑΠ και ένα εκατομμύριο που δόθηκε από την Ένωση Β' - Γ' Εθνικής

για τις μετακινήσεις. Από την άλλη, οι ομάδες της Γ' Εθνικής κωστών στην Ένωση Β' - Γ' Εθνικής περίπου 750.000 από οφειλές, όπως πρόγραμμα που δεν έχουν καταβληθεί».

«Δεν έχουμε λεφτά»

Ο πρόεδρος και μεγαλομέτοχος της Αγίας Παρασκευής, Βαγγέλης Σταθόπουλος, εξηγεί στην «Κ» τους λόγους της αποχώρησής και περιγράφει την κατάσταση που επικρατεί: «Μέχρι πέρυσι είχαμε τη δυνατότητα

**Η πλειοψηφία των ομάδων της Γ' Εθνικής αντιμετωπίζει οικονομικά προβλήματα**

να βάζουμε χρήματα. Φέτος δεν έχουμε. Οι άλλες πηγές εσόδων, όπως εισιτήρια, διαφημίσεις και η ενίσχυση από τον δήμο, δεν φτάνουν. Περίπου δέκα ομάδες από τον νότιο όμιλο και άλλες δέκα από τον βόρειο έχουν το ίδιο πρόβλημα. Δεν ξέρω τι κάνουν... Μπορεί να αφήνουν απλήρωτους τους παίκτες. Μπορεί να κάνουν άλλα πράγματα... Τα χρήματα πηγαίνουν στη Σούπερ Λίγκα και στη Β' Εθνική από τον ΟΠΑΠ και τα τηλεοπτικά. Γι' αυτό όλοι σκοτώνονται να μην πέσουν. Μια ομάδα της Β' Εθνικής που δεν κάνει πρωταθλητισμό και δεν έχει μεγάλο μπάζετ παίρνει από τον ΟΠΑΠ 700.000 και εμείς παίρνουμε 40.000».

Το πρόβλημα στη Γ' Εθνική δεν είναι τωρινό. Τα οικονομικά προβλήματα είναι συνηθισμένα με την κατηγορία, στην οποία μετέχουν ομάδες που είναι και επαγγελματικές και ερασιτεχνικές.

Το φετινό πρωτάθλημα Γ' Εθνικής προβλέπει δύο ομίλους των 18 ομάδων, ενώ το πρωτάθλημα της Δ' Εθνικής, το οποίο επίσης αντιμετωπίζει προβλήματα, διεξάγεται σε δέκα ομίλους στους οποίους μετέχουν συνολικά 175 ομάδες.

Στην Ένωση Β' - Γ' Εθνικής από πέρυσι είχαν συνειδητοποιήσει ότι έχει δημιουργηθεί ένα υπερτροφικό ποδοσφαιρικό και πως αν δεν ληφθούν μέτρα θα σκάσει σαν φούσκα.

Είναι έτοιμοι, λοιπόν, να θέσουν στο τραπέζι δύο σχέδια, που προβλέπουν την ενοποίηση της Γ' και της Δ' Εθνικής σε μία κατηγορία που θα ονομάζεται «Εθνική κατηγορία» και θα είναι ερασιτεχνική.

Το πρώτο σχέδιο προβλέπει τη δημιουργία μιας κατηγορίας που θα έχει τέσσερις ομίλους με 18 ομάδες, δηλαδή συνολικά 72, αντί για τις 193 που συμμετέχουν στα δύο πρωταθλήματα με τη σημερινή δομή.

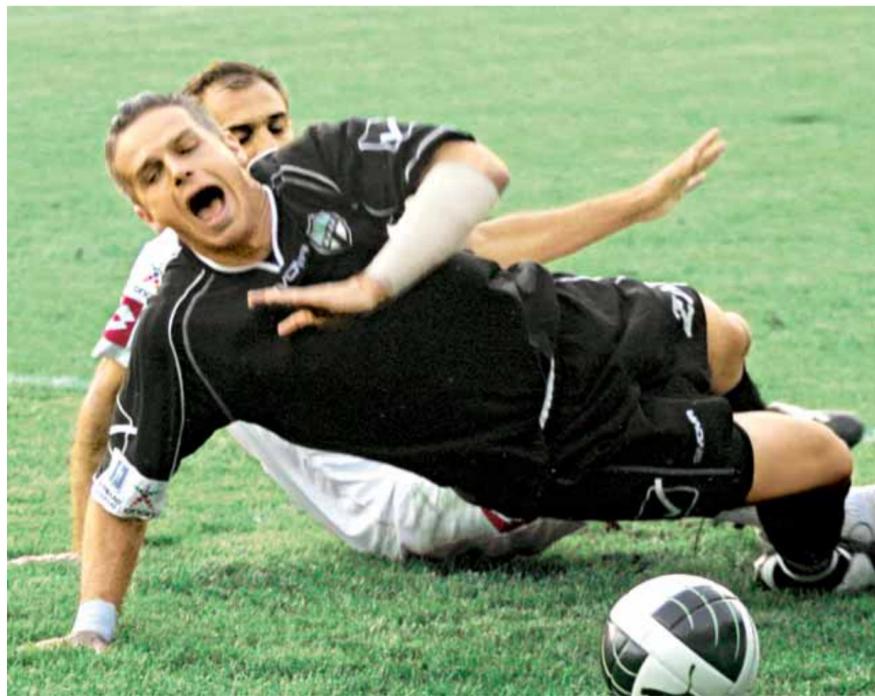
Αυτό το σχέδιο προβλέπει αύξηση των ομάδων της Β' Εθνικής από 18 που είναι σήμερα σε 20.

Θα ανεβαίνει από κάθε όμιλο της Εθνικής κατηγορίας μία ομάδα στη Β' Εθνική και θα υποβιβάζονται από τη Β' τέσσερις ομάδες.

Το δεύτερο σχέδιο προβλέπει τη δημιουργία τριών ομίλων, που θα έχουν από 20 ομάδες. Θα ανεβαίνει στη Β' Εθνική η πρώτη από κάθε όμιλο και θα υποβιβάζονται τρεις.

Η νέα κατηγορία που θα προκύψει θα περάσει στην ευθύνη της ΕΠΟ, η οποία το περασμένο καλοκαίρι στη γενική της συνέλευση δεν συζήτησε το θέμα.

Στους κόλπους της θα υπάρξουν αντιδράσεις από τους εκπαιδευτικούς της Σκωτίας) οι τέσσερις πρώτες κατηγορίες έχουν έναν όμιλο μόνο και παίζουν όλοι με όλους παρά τα έξοδα μετακίνησης, ενώ όλες οι ομάδες αυτές είναι επαγγελματικές



Η Αγία Παρασκευή έκανε την αρχή και ειδοποίησε για την αποχώρησή της από το πρωτάθλημα της Γ' Εθνικής για οικονομικούς λόγους. Ανοίγει τον δρόμο, για να ακολουθήσουν και άλλες ομάδες της κατηγορίας.

## Το σύστημα των Ευρωπαίων

**Το ελληνικό σύστημα των κατηγοριών, με πολλούς ομίλους στο ίδιο επίπεδο σε τρίτη και τέταρτη κατηγορία, συναντάται στις περισσότερες χώρες στον ευρωπαϊκό Νότο, αφού αντίστοιχο μοντέλο ακολουθείται σε Ιταλία, Ισπανία και Πορτογαλία.**

Στην Ισπανία η τρίτη κατηγορία, που αποκαλείται Δεύτερη Β, έχει τέσσερις ομίλους των 20 ομάδων, ενώ πιο κάτω υπάρχουν ούτε λίγο ούτε πολύ 18 όμιλοι των 20 ομάδων στην επόμενη κατηγορία.

Οι Ιταλοί έχουν δύο ομίλους των 18 ομάδων στην τρίτη κατηγορία, ενώ στην τέταρτη υπάρχουν τρεις όμιλοι των 16 ομάδων. Οι Γερμανοί πάλι έχουν τις τρεις πρώτες κατηγορίες με έναν όμιλο (οι δύο ελέγχονται από τη λίγκα) ενώ την τέταρτη αποτελούν τρεις όμιλοι των 18 ομάδων.

Αντιθέτως, στην Αγγλία (αλλά και στη Σκωτία) οι τέσσερις πρώτες κατηγορίες έχουν έναν όμιλο μόνο και παίζουν όλοι με όλους παρά τα έξοδα μετακίνησης, ενώ όλες οι ομάδες αυτές είναι επαγγελματικές

**Χώρες που είναι άμεσα συγκρίσιμες με την Ελλάδα, έχουν πολλά κοινά σημεία στις «μικρές» κατηγορίες τους**

στην Αγγλία. Περισσότερο ενδιαφέρον, όμως, έχουν οι χώρες που είναι άμεσα συγκρίσιμες με την Ελλάδα σε πληθυσμό.

Η Πορτογαλία έχει πολλά κοινά με το ελληνικό σύστημα. Κάτω από τη Λίγκα ντε Ονρα, που είναι η αντίστοιχη με τη δική μας Φούτμπολ Λιγκ, υπάρχει η Κατηγορία 2, η οποία απαρτίζεται από τρεις ομίλους, κατανεμημένους όπως και στην Ελλάδα με γεωγραφικά κριτήρια σε Βορρά, Κέντρο και Νότο.

Η τρίτη τη τάξει αυτή κατηγορία είναι ημιεπαγγελματική και οργανώνεται από την ποδοσφαιρική ο-

μοσπονδία της Πορτογαλίας, ενώ οι δύο πρώτες από τη πορτογαλική Λίγκα Επαγγελματικού Ποδοσφαίρου. Πιο κάτω ακολουθεί η Κατηγορία 3, που είναι ερασιτεχνική και χωρίζεται σε οκτώ ομίλους.

Μια άλλη χώρα με μέγεθος πληθυσμιακά σχεδόν ισοδύναμο της Ελλάδας είναι η Ολλανδία. Ωστόσο, μετά τις Ερε Ντιβίζιε και Εερστε Ντιβίζιε είναι το χάος, καθώς μέχρι πέρυσι δεν προβλεπόταν καν υποβιβασμός από τη δεύτερη κατηγορία στις ερασιτεχνικές που ακολουθούν.

Τελικά πέρυσι καθιερώθηκε ο υποβιβασμός της τελευταίας ομάδας της δεύτερης κατηγορίας στα ερασιτεχνικά, που είναι για θρησκευτικούς λόγους(!) χωρισμένα σε Σαββατιάτικα και Κυριακάτικα, ανάλογα με το πότε αγωνίζονται. Οι νικητές του σαββατιάτικου πρωταθλήματος και του κυριακάτικου παίζουν παράφα για την άνοδο στη δεύτερη κατηγορία (Εερστε Ντιβίζιε).

Γ. ΓΕΩΡΓΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

# Η ιστορία και ο συμβολισμός των σημάτων

Οι ρίζες κάθε ομάδας «καθρεφτίζονται» στο έμβλημά της που μπαίνει πάντα στη θέση της καρδιάς κάθε παίκτη

Η φανέλα που μαγνητίζει τους οπαδούς κάθε ομάδας παίρνει «δύναμη» από δύο στοιχεία: το χρώμα και το σήμα της. Στην εποχή του άκρατου επαγγελματισμού που βιώνουμε τις τελευταίες 3-4 δεκαετίες, αυτά τα δύο στοιχεία προσφέρουν τη ρομαντική νότα που χρειάζονται οι φιλάθλοι για να νιώσουν πιο δεμένοι με την ομάδα τους. Το έμβλημα μπαίνει πάντα στη θέση της καρδιάς και είναι συμβολικό χαρακτήρα, παραπέμποντας συνήθως στις ρίζες, τις παραδόσεις και την ιστορία κάθε ομάδας. Τα σήματα παραμένουν σημεία αναφοράς και σπάνια αλλάζουν. Ας δούμε τα σήματα των 16 ομάδων της Σούπερ Λίγκας και τι συμβολίζουν:

**ΑΕΚ:** Αν και η πρώτη σφραγίδα της είχε ως έμβλημα τον Φοίνικα που ξαναγεννιέται από τις στάχτες του, το διαχρονικό σύμβολο της ΑΕΚ είναι ο βυζαντινός αυτοκρατορικός δικέφαλος αετός. Παραπέμπει ευθέως στις προσφυγικές ρίζες του συλλόγου.

**ΑΡΗΣ:** Ο θεός του πολέμου, Άρης, είναι ο μόνος που θα μπορούσε να νικήσει τη μοναδική τότε (1914) ομάδα της Θεσσαλονίκης, τον ημίθεο Ηρακλή. Δεν φέρει όμως δόρυ και περικεφαλαία, για να υποδηλώσει την ίδρυση μιας δυνατής και δικαίως ομάδας.

**ΑΣΤΕΡΑΣ ΤΡΙΠΟΛΗΣ:** Το Αστέρι παραπέμπει στο όνομα της ομάδας και συμβολίζει το καμάρι του Μοριά, το λαμπερό «αστέρι» της Πελοποννήσου.

**ΑΤΡΟΜΗΤΟΣ:** Το Αστέρι είναι η «Αθρονομή» από τον πρόγονό του Ατρομήτου, τον Νέο Αστέρια Περιστέρου. Η συγχώνευση έγινε το 1933 όταν ο Ατρόμητος μετέφερε την έδρα του από την πλατεία Κυριακού στο Περιστέρι. Η μία ομάδα έδωσε το όνομα και η άλλη τα χρώματα και το έμβλημα.

**ΕΡΓΟΤΕΛΗΣ:** Έμβλημά του είναι ένας ποδοσφαιριστής που περιβάλλεται από το δάφνινο στεφάνι του Ολυμπιονίκου. Η μορφή

### Τα σήματα των ομάδων της Σούπερ Λίγκας

Ο βυζαντινός αυτοκρατορικός δικέφαλος αετός	Ο θεός του πολέμου	Το Αστέρι που συμβολίζει το καμάρι του Μοριά	Η «κληρονομιά» από τον Νέο Αστέρια Περιστέρου	Τιμή στον αθλητή και τον Ολυμπιονίκη	Το γράμμα «Ητα» που συμβολίζει τον ημίθεο της αρχαιότητας	Η τριήρης, το ναυτικό και ο άνεμος είναι σύμβολα παραθαλάσσιας πόλης	Η ναυτική δύναμη των Φοιτών
Το άλογο που είναι έτοιμο να καλπάσει	Ο δαφνοστεφανωμένος έφηβος	Ο δαφνοστεφανωμένος έφηβος	Ένα πανάρχαιο πνευματικό σύμβολο για την ισορροπία ανάμεσα στο σώμα, την ψυχή και το πνεύμα	Το ερυθρό του αίματος και το κυανό της Ελλάδας	Ο λέοντας της δύναμης	Το πένθος για τον ξεριζωμό του συλλόγου από την Κωνσταντινούπολη	Ο φιλόσοφος Δημόκριτος και η αυτοκινητοβιομηχανία SKODA

του ποδοσφαιριστή τμήμα του αθλητή και το στεφάνι παραπέμπει στον Ολυμπιονίκη Εργοτέλη, που καταγόταν από την Κνωσό.

**ΗΡΑΚΛΗΣ:** Το γράμμα «Ητα» συμβολίζει τον ημίθεο Ηρακλή, τον μυθικό ήρωα της αρχαιότητας που έγινε εξακουστός για τους 12 άθλους του.

**ΚΑΒΑΛΑ:** Τα κουπιά της αρχαίας τριήρους συμβολίζουν τους παίκτες, το ναυτικό και ο άνεμος που το φουσκώνει τους οπαδούς της ομάδας. Είναι το σύμβολο μιας παραθαλάσσιας πόλης, άρρηκτα δεμένης με το υγρό στοιχείο. Το σήμα ήταν έ-

μπνευση του αρχιτέκτονα μηχανικού, Χρήστου Μπάτσου.

**ΚΕΡΚΥΡΑ:** Η τετράκωπος τριήρης είναι αρχαίο πολεμικό πλοίο και συμβολίζει τη δύναμη που είχε το ναυτικό των Φοιτών στην αρχαιότητα.

**ΛΑΡΙΣΑ:** Το άλογο που έχει σκωπημένα τα δύο μπροστά του πόδια και είναι έτοιμο να καλπάσει, συμβολίζει τη περιφρονητική υποφοροβία της περιοχής, γνωστά από την εποχή του χαλκού. Σύμφωνα με δεύτερη εκδοχή, το σήμα της ΑΕΛ προέρχεται από δραχμή του 4ου π.Χ. αιώνα, που αποδίδεται στους Μυρμιδόνες.

**ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ Β.:** «Αδελφάκι»

σε όλα του με τον Ολυμπικό Πειραιά, ο Ολυμπιακός Βόλου από το 1937 που ιδρύθηκε είχε ως σήμα τον δαφνοστεφανωμένο έφηβο. Αργότερα προστέθηκε και ο Ν. Μαγνησίας.

**ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ Π.:** Ο δαφνοστεφανωμένος έφηβος ήταν έμπνευση του πρώτου αντιπροέδρου της ομάδας, Νότη Καμπέρου. Συμβολίζει την ευγενή αμίλλα και το αθλητικό ιδεώδες.

**ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΟΣ:** Το τριφύλλι είναι ένα πανάρχαιο πνευματικό σύμβολο, γνωστό σε πολλούς λαούς του κόσμου. Υιοθετήθηκε ως σήμα του το 1918 και συμβολίζει την ισορροπία ανά-

μεσα στο σώμα, την ψυχή και το πνεύμα, τη γονιμότητα και την καλή τύχη. Από το 1979 μπήκε σε κύκλο.

**ΠΑΝΩΝΙΟΣ:** Η ασπίδα με τα χρώματα της ομάδας (κυανό και ερυθρό) ήταν σύμβολο των Ελλήνων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Μετά την καταστροφή της Σμύρνης, το ερυθρό συμβολίζει το αίμα των Ελλήνων που χύθηκε στον διωγμό και το κυανό το χρώμα της Ελλάδας.

**ΠΑΝΣΕΡΡΑΪΚΟΣ:** Ο Λέοντας της Αμφίπολης είναι έργο του 4ου π.Χ. αιώνα και συμβολίζει τη δύναμη. Το 1964 έγινε το σήμα της νέας ομάδας που προέκυψε από

τη συνένωση του Ηρακλή, του Απόλλωνα και του Ορφέα Σερρών.

**ΠΑΟΚ:** Το έμβλημά του μοιάζει με αυτό της ΑΕΚ αλλά έχει διαφορετικούς συμβολισμούς. Ο δικέφαλος αετός με τα κλειστά φτερά συμβολίζει το πένθος για τον ξεριζωμό του συλλόγου από την Κωνσταντινούπολη και συνηρεί τις μνήμες της χαμένης πατρίδας.

**ΣΚΟΝΤΑ ΞΑΝΘΗ:** Ο Θρακώτης φιλόσοφος Δημόκριτος είναι κατά το ήμισυ το έμβλημα της ομάδας. Τα τελευταία 20 χρόνια, προβάλλεται δίπλα του το σήμα της αυτοκινητοβιομηχανίας SKODA.

### Η ΚΥΠΡΟΣ ΠΑΙΖΕΙ ΤΕΝΙΣ

#### Ξεκινά η μάχη του Δισωμματαϊκού

Με μία αναμέτρηση για τη προκριματικά, ξεκινά σήμερα το πρωί η μάχη για τον τίτλο του Ομίλου-πρωταθλήτη για το 2011. Στο Δισωμματαϊκό Πρωτάθλημα, το οποίο έχει καταστεί θεσμός τα τελευταία χρόνια, λαμβάνουν μέρος εννέα Όμιλοι-Ακαδημίες από ολόκληρη την Κύπρο σε νοκ-άουτ αναμετρήσεις. Οι αγώνες ξεκινούν στις 10 το πρωί και ολοκληρώνονται το βράδυ. Οι δύο Όμιλοι-Ακαδημίες αναμετρήνονται σε όλες τις ερασιτεχνικές κατηγορίες (U12, U14, U16, U18), καθώς και σε μονά και διπλά ανδρών και γυναικών, παρατάσσοντας τον καλύτερο τους τενίστα ανά ηλικιακή κατηγορία.

Σήμερα το Field Club υποδέχεται τον Όμιλο Αντισφαιρίσσης Γεροσκήπου, για το ένα και μοναδικό εισιτήριο που οδηγεί στην οκτάδα, με τον νικητή να αναμετράται την επόμενη Κυριακή με τον πρωταθλητή για το 2010, Όμιλο Αμμοχώστου. Στις υπόλοιπες τρεις αναμετρήσεις, το Sporting Club Λεμεσού υποδέχεται τον Όμιλο Αντισφαιρίσσης Ελαίων, ο Όμιλος Λάρνακας τον Όμιλο Πάφου και ο Όμιλος Παραλιμνίου τη δευτεραθλήτρια για το 2010, Ακαδημία Ηροδότου. Ακολούθως, οι νικητές των αναμετρήσεων θα σταυρώσουν μεταξύ τους στα ημιτελικά, τα οποία από το 2010 διεξάγονται στο Εθνικό Κέντρο Τένις. Οι ημιτελικοί είναι προγραμματισμένοι για το σαββατοκύριακο 22-23 Ιανουαρίου, με τον μεγάλο τελικό να λαμβάνει χώρα την Κυριακή 30 Ιανουαρίου. Εκτός από το γόπτρο, η Ομοσπονδία Αντισφαιρίσσης Κύπρου προσφέρει και χρηματικά έπαθλα στους συμμετέχοντες. Ο πρωταθλητής λαμβάνει το χρηματικό έπαθλο των 2.000 ευρώ, ο δεύτερος 1.000, ο 3ος και 4ος από 750 ευρώ και από την 5η έως και την 9η θέση, απλά και μόνο για τη συμμετοχή, το ποσό των 500 ευρώ. Οι βραβεύσεις για το 2010 θα γίνουν την «Ημέρα του Τένις», η οποία συμπιέει με τα 60χρονα της ΟΑΚ, στο Ολυμπιακό Μέγαρο στις 11 Φεβρουαρίου.

www.CyprusTennisSociety.com

# Οι ιδιαιτερότητες του πρώτου «τελικού»

Παναθηναϊκός και Ολυμπιακός ετοιμάζονται για την πρώτη τους μάχη με τους ίδιους στόχους αλλά αρκετές αλλαγές

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΒΑΛΛΑΒΑΝΗ

Εδωσαν έντεκα «ανιαρά» παιχνίδια και περίμεναν τη «δική» τους αναμέτρηση. Προετοιμάστηκαν για το «δικό» τους ντέρμπι, το αποτέλεσμα του οποίου, κατά 50 τοις εκατό μπορεί να κρίνει τον κάτοχο της πρώτης θέσης του πρωταθλήματος. Και αυτή η ώρα θα έρθει το βράδυ της ερχόμενης Τετάρτης στο Ολυμπιακό στάδιο. Και εφέτος, οι αναμετρήσεις Παναθηναϊκού - Ολυμπιακού αρχίζουν από τις ίδιες θέσεις. Πρωταθλητές οι «πράσινοι», διεκδικητές του τίτλου οι «κόκκινοι».

Δύο πολύ γνώριμα πρόσωπα προστέθηκαν στα φετινά ντέρμπι και μόνο στην πλευρά του Ολυμπιακού. Ο Βασίλης Σπανούλης και ο Ντούσαν Ιβκοβιτς.

Ο στόχος του είναι ίδιος με όλα τα προηγούμενα χρόνια, αλλά έχει και μια μικρή διαφοροποίηση. Το πρώτο μέλημα των «πρασίνων» είναι η νίκη στην έδρα τους, κόντρα στον βασιικό διεκδικητή της πρώτης θέσης στην κανονική διάρκεια του πρωταθλήματος. Η επιδίωξη της μεγαλύτερης δυνατής διαφοράς πόντων στο νικηφόρο αποτέλεσμα είναι το δεύτερο μέλημα των πρωταθλητών. Διαφορά με διψήφιο και άνω αριθμό πόντων, θα είναι ιδανική για τον Παναθηναϊκό, ενώπιε του ντέρμπι με τον Ολυμπιακό στον δεύτερο γύρο.

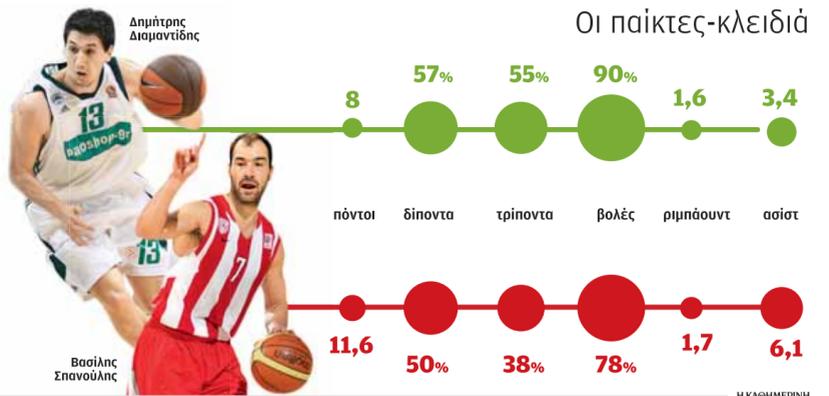
Τα τελευταία τέσσερα χρόνια, ο Ολυμπιακός έχει πλησιάσει σε ποιότητα και ανταγωνιστικότητα τον Παναθηναϊκό. Τα αποτελέσματα στους τελικούς των πλέι οφ, έχουν αποδείξει το αντίθετο. Ακόμα και στην περίοδο 2008-09, με τον Ολυμπιακό να έχει το πλεονέκτημα έδρας στους τελικούς, ο Παναθηναϊκός συνέχισε να είναι στην κορυφή. Στο φετινό πρωτάθλημα, υπάρχει η ιδιαιτερότητα της μεταπήδησης του Βασίλη Σπανούλη από το ΟΑΚΑ στο ΣΕΦ. Γιατί, είναι η πρώτη φορά που η ενίσχυση των «ερυθρολεύκων» δείχνει ότι προέρχεται από την αποδυνάμωση των «πρασίνων». Σ' αυτό το ερώτημα, η πρώτη απάντηση θα δοθεί, λίαν συντόμως, στο ντέρμπι του πρώτου γύρου.

## Η ομαδικότητα

Ο Παναθηναϊκός ποτάρει κι εφέτος στο σύνολο της ομάδας του. Μπορεί

## Στατιστικά ανά αγώνα στην Α1

ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΟΣ		ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ
93,1	πόντοι	87,8
62,6%	δίποντα	58,3%
43,5%	τρίποντα	30,4%
79,5%	βολές	79,1%
33,4	ριμπάουντ	34,3
20,4	ασίστ	20
2,7	κοψίματα	3,7
8,2	κλεψίματα	10,8
14,6	λάθη	14,7



οι μονάδες των παικτών να είναι ισοχυρές, αλλά η συγκεκριμένη ομάδα και ο προπονητής θέλουν να αποδεικνύουν συνεχώς ότι το «DNA» τους παραμένει καλύτερο, ανεξαρτήτως των... «μοριών» που προστίθενται ή αφαιρούνται.

Στην περίπτωση της φυγής του Σπανούλη, ο Παναθηναϊκός θέλει να αποδείξει ότι πρώτον ο «παίκτης - ορχήστρα» στη δυναστεία που έχει δημιουργήσει στη δεκαετία που έφυγε, είναι ο Δημήτρης Διαμαντίδης και δεύτερον ότι οι σταθερές της ομάδας είναι τέτοιες, ώστε να μην πτώσει μόνο από την απόδοση ή τους πόντους ενός αντίπαλου παίκτη.

Οι εμφανίσεις του Διαμαντίδη, τους δύο τελευταίους μήνες, αύξησαν κατακόρυφα την πεποίθηση του Παναθηναϊκού για την επιλογή ανάδειξης του αρχηγού του σε ηγετική φυσιογνωμία. Στο συγκεκριμένο ντέρμπι, οι πρωταθλητές δεν συγκεντρώνουν την προσοχή τους μόνο στην αγωνιστική αντιμετώπιση του Σπανούλη, προκειμένου να μην αποπροσανατολισθούν στη συνολική προσπάθεια περιορισμού της περιφέρειας του Ολυμπιακού. Γνωρίζοντας κάθε «πάτημα» του Σπανούλη ή κάθε περιστροφή του πάνω στο παρκέ, ο Ομπράντοβιτς θεωρεί ότι η εναλλαγή δύο παικτών στο μαρκάρισμά του, θα έχει αποτέλεσμα. Ακόμα και με τον παραδοσιακό και ίσως «παλιομοδίτικο» τρόπο του όβερ πλέι...

Ερωτήματα για τον Παναθηναϊκό θα είναι η κατάσταση των Μπατίστ και



Το παιχνίδι του ΟΑΚΑ αναμένεται να έχει όλα τα στοιχεία που υπάρχουν σε όλες τις αναμετρήσεις των δύο «αιωνίων». Ενταση, πάθος και δυνατές μονομαχίες θα δώσουν ξεχωριστό χρώμα σε ένα ντέρμπι ανάμεσα στις δύο καλύτερες ελληνικές ομάδες.

Νικόλας, επειδή προέρχονται από τραυματισμό και έμειναν εκτός ομάδας για 20-25 ημέρες. Εμπειροί παίκτες και οι δύο, έχουν ζήσει πολλά ντέρμπι των «αιωνίων» και θα δηλώσουν «παρών», αλλά είναι αμφίβολο πόσο δυνατά θα ακουστεί...

Η ατμόσφαιρα του ΟΑΚΑ θα είναι «καυτή», ως συνήθως. Οι παίκτες και

οι προπονητές του «τριφυλλίου», όμως, ζητούν μόνο ένα στοιχείο. Η ελάχιστη δυνατή επένδυση στην... υποδοχή του Σπανούλη και φυσικά η αυτονόητη αποφυγή εκτροπών. Γιατί, η αδιαφορία «σκοτώνει» την ψυχολογία κάθε εγωιστή παίκτη που «παρώνεται» καλύτερα από τις οποίες αποδοκμασίες...

## Το βαθμολογικό και ψυχολογικό πλεονέκτημα

Για τον Ολυμπιακό το ντέρμπι με τον Παναθηναϊκό στο ΟΑΚΑ είναι μια πρώτης τάξεως ευκαιρία για να δείξει ότι μπορεί να γίνει το αφεντικό του πρωταθλήματος. Μία νίκη επί των «πρασίνων» δεν θα σημαίνει μόνο βαθμολογικό πλεονέκτημα ενόψει της συνέχειας, αλλά θα βάλει και ένα τέλος στα συνεχόμενα ανεπιτυχή αποτελέσματα στο ΟΑΚΑ.

Ο Ντούσαν Ιβκοβιτς έχει στα χέρια του μια ομάδα η οποία μπορεί να έχει λιγότερη ποιότητα σε σχέση με την περσινή, όμως είναι πιο «επύλαστη» και πιο μαχητική. Το πλεονέκτημα των «ερυθρολεύκων» είναι στις θέσεις των γκαρντ. Εκεί όπου υπάρχουν οι Σπανούλης, Τεόντοσιτς, Παπαλουκάς και Γκρόντον. Παίκτες που μπορούν με την παρουσία τους να αλλάξουν τη ροή ενός αγώνα. Αντίθετα, ο Παναθηναϊκός έχει να αντιπαρατάξει τον Διαμαντίδη, ο οποίος βέβαια έχει κι αυτός με τη σειρά του, το χάρισμα να κερδίζει τους αγώνες «μόνος του».

Βέβαια σε αυτόν τον ρόλο θα κληθεί να βοηθήσει και ο Νικόλας και περιστασιακά οι Καλάθης και Τέπιτς. Σημείο - κλειδί θα είναι η παρουσία του Σπανούλη, ο οποίος βέβαια θα έχει και 18.000 «πράσινους» οπαδούς από πάνω του. Στις θέσεις των φόργουορντ τα δεδομένα αλλάζουν. Οι άπειροι Παναθηναϊκοί και Κέσελ δεν έχουν το πλε-

ονέκτημα απέναντι στους Πεπερόγλου, Σάτο και Καϊμακόγλου, οι οποίοι και πιο εμπειροί είναι αλλά και πιο αθλητικοί.

Ενα σημείο που θα επιδιώξει να «κτυπήσει» ο Ιβκοβιτς τον Παναθηναϊκό θα είναι κάτω από τα καλάθια, λόγω της απουσίας του Μάρτις. Οι Μπουρούτσος, Μαυροκεφαλίδης και Ερτσεγκ μπορούν να κινηθούν με άνεση εκτός ρακέτας προκειμένου να απομονώσουν τον Νεοτέροβιτς με τον Μπατίστ ή με τον Τσαρτσάρη. Ο Μάρτις θα έδινε μεγαλύτερη ασφάλεια στην άμυνα και θα έκοβε τους διαδρόμους προς το καλάθι της ομάδας του. Ο Ολυμπιακός μέχρι στιγμής δεν έχει δείξει σταθερότητα και μπορεί στο ελληνικό πρωτάθλημα να κάνει... περίπατο (όπως ο Παναθηναϊκός) αλλά οι αδυναμίες του έχουν φανεί στα δύσκολα εκτός έδρας παιχνίδια της Ευρωλίγκας. Αν εκμεταλλευτεί τη φαινομενική του υπεροχή στην περιφέρεια και δεν βρεθεί εκτός ρυθμού στις αρχές του αγώνα θα έχει την ευκαιρία να πραγματοποιήσει ένα πρώτο βήμα για τον τίτλο. Η νοσοτροπία της ήττας με λίγους πόντους προκειμένου να ανατραπεί η διαφορά στο παιχνίδι του ΣΕΦ δεν ταίριαζει στους «ερυθρολεύκους» που καλούνται φέτος να αποδείξουν ότι βρίσκονται ένα σκαλοπάτι πάνω από τον «αιώνιο» αντίπαλό τους.



Ο ΑΠΟΕΛ απαιτεί όπως εκδοθεί νέο δελτίο στον Άρθουρ Λι, ενώ στην ΚΟΚ θεωρούν πως για να εγγραφεί ο παίκτης, πρέπει να αντικαταστήσει άλλον που ήδη βρίσκεται στο ρόστερ.

## Πάει στο Επαρχιακό η ΚΟΚ

Στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας σκοπεύουν να παρευρεθούν αύριο, Δευτέρα, οι νομικοί εκπρόσωποι της Κυπριακής Ομοσπονδίας Καλαθοσφαίρας, όπου θα επιχειρήσουν να ανατρέψουν μια πιθανή νέα έκδοση διατάγματος από τον ΑΠΟΕΛ για συνέχιση της αναβολής των αγώνων της ομάδας στο πρωτάθλημα. Θυμίζουμε πως την περασμένη Τρίτη οι γαλαζοκίτρινοι πέτυχαν την έκδοση εξαήμερου διατάγματος αναβολής των αγωνιστικών υποχρεώσεών τους στο πρωτάθλημα, λόγω της μη εγγραφής του Άρθουρ Λι στο δυναμικό τους, παρά τη σχετική απόφαση από τη Δικαστική. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να αναβληθεί ο αγώνας της περασμένης Τετάρτης με την Ομόνοια, καθώς και το σημερινό παιχνίδι με την ΑΕΛ.

Όπως διέρρευσε, η Δικαστική Επιτροπή της ΚΟΚ - σε συνεδρία της λίγες μέρες πριν τα Χριστούγεννα - έκανε αποδεκτή την προσφυγή του ΑΠΟΕΛ για το θέμα της επανεγγραφής του Άρθουρ Λι, το δελτίο του οποίου είχε αποσύρει η Ομοσπονδία. Όμως, αν και έχουν περάσει από τότε δύο εβδομάδες, εντούτοις η Δικαστική δεν έχει ανακοινώσει επίσημα τη συγκεκριμένη απόφαση ούτε το ακριβές σκεπτικό πίσω απ' αυτήν, με αποτέλεσμα να παραμείνει μια σκιά στο όλο θέμα. «Μέσα σε έναν εποικοδομητικό διάλογο διαφάνηκε ότι η απόφαση της Δικαστικής Επιτροπής ήταν διφορούμενη», ανακοίνωσε πριν από λίγες μέρες το Διοικητικό Συμβούλιο της ΚΟΚ, κάτι που δείχνει ότι η απόφαση της Δικαστικής για τον Άρθουρ Λι ίσως να μην είναι τόσο ξεκάθαρη όσο φαινόταν αρχικά. Γι' αυτό και σε ό,τι αφορά την έκδοση ή όχι νέου δελτίου στον Άρθουρ Λι, η

ΚΟΚ έριξε το μπαλάκι στη Δικαστική Επιτροπή (πρόσφατα παρατήθηκε ο πρόεδρος Ευθύμιος Ευθυμίου και τρία άλλα μέλη και αντικαταστάθηκαν από άλλα τέσσερα πρόσωπα), ζητώντας απ' αυτήν να ερμηνεύσει την απόφασή της.

Συμπερασματικά, ο ΑΠΟΕΛ ζητά όπως εκδοθεί νέο δελτίο στον Άρθουρ Λι, ενώ η ΚΟΚ θεωρεί πως για να εγγραφεί ο παίκτης, πρέπει να αντικαταστήσει άλλον που ήδη βρίσκεται στο ρόστερ. Η Δικαστική καλείται να ξεκαθαρίσει ακριβώς ποια από τα δύο ενδεχόμενα προκρίνει και αποφάσισε στη συνεδρία της στις 21 Δεκεμβρίου.

Μέσα σε όλα αυτά, ο ΑΠΟΕΛ διαμαρτύρεται για το γεγονός ότι η ομάδα μένει χωρίς έναν σημαντικό παίκτη, όπως είναι ο Λι, για τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα, γι' αυτό και στους γαλαζοκίτρινους προχώρησαν στην έκδοση του διατάγματος από το πολιτικό δικαστήριο, αφού θεωρούν ότι η μη εγγραφή του Λι αποτελεί πλήγμα στην ίση αντιμετώπισή τους στο πρωτάθλημα.

ΗΡΩΔΟΤΟΣ ΜΠΑΤΙΑΔΟΥΣ

aspis  
sports & leisure club

ΣΥΝΝΟΥΣ! CORPORATE  
FUTSAL CHAMPIONSHIP  
2011

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ  
ΤΗΛ: 70000713

ΠΛΟΥΣΙΑ ΔΩΡΑ  
ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΝΙΚΗΤΕΣ

ΓΙΑ ΑΥΤΟΥΣ  
ΠΟΥ ΔΕΝ  
ΤΗΝ ΤΡΩΝΕ  
ΓΙΑ...



ΧΟΡΗΓΟΙ: ΣΥΝΝΟΥΣ! greencare

SEV. LEON PRESS LTD

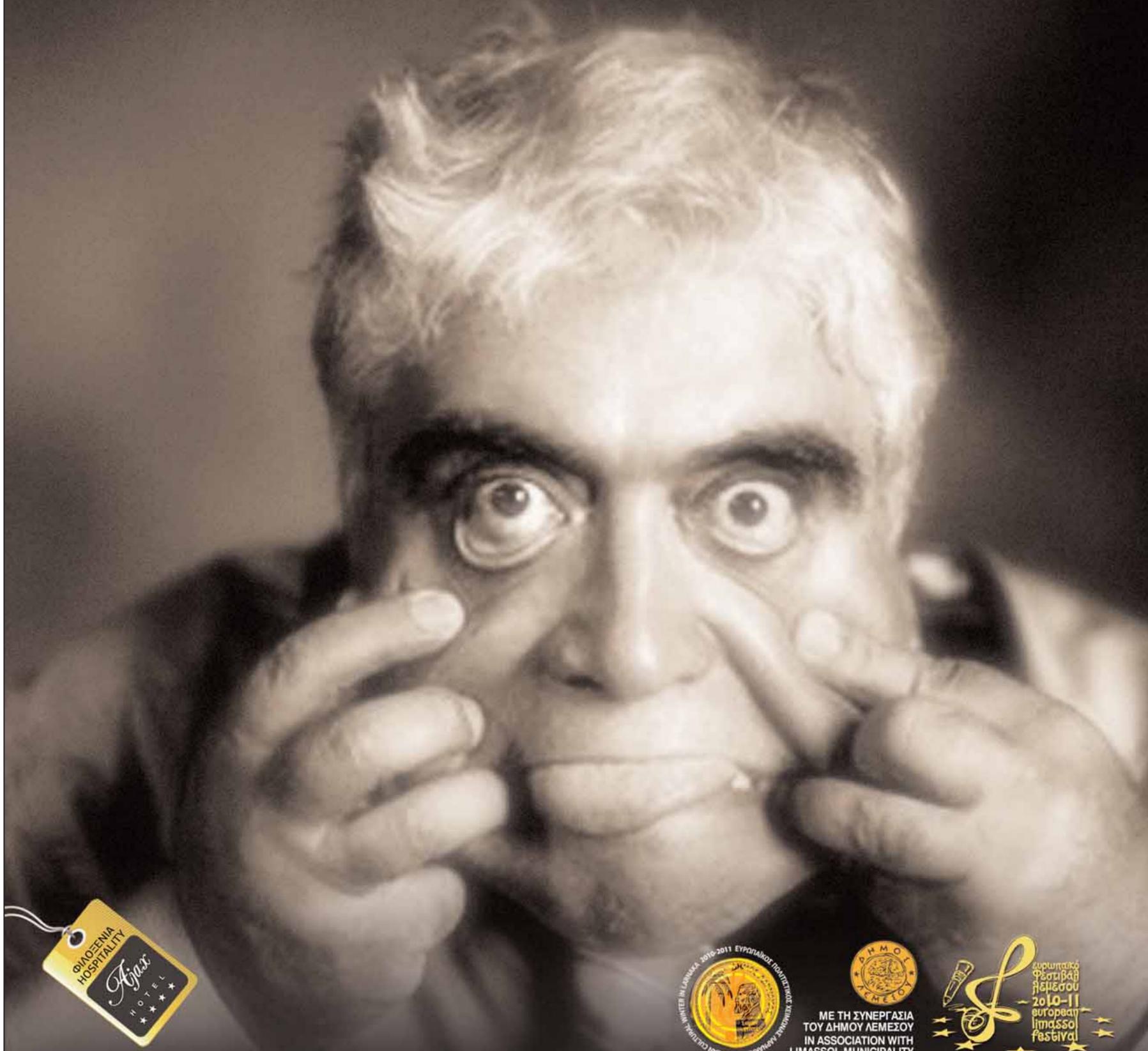
ΧΟΡΗΓΟΣ  
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: 24 SPORTS



ΣΑΚΗΣ ΣΕΡΕΦΑΣ

# ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΒΛΑΚΕΙΑΣ

Με τον Δημήτρη Πιατά



**17** IAN. 2011  
JAN. 2011

ΘΕΑΤΡΟ ΡΙΑΛΤΟ, ΛΕΜΕΣΟΣ  
RIALTO THEATRE, LIMASSOL

ΩΡΑ - TIME  
20:30

77777745

Μια συνεργασία του Ε.Φ.Λ. και του Θεάτρου ΡΙΑΛΤΟ  
Organised by the E.F.L. in collaboration with the RIALTO Theatre

**18** IAN. 2011  
JAN. 2011

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΛΑΡΝΑΚΑΣ  
LARNAKA MUNICIPAL THEATRE

ΩΡΑ - TIME  
20:30

24665795

ΘΕΣΜΙΚΟΙ ΧΟΡΗΓΟΙ - INSTITUTIONAL SPONSORS



ΧΟΡΗΓΟΣ - SPONSOR



ΣΤΗΡΙΖΟΥΝ - SUPPORTED BY



ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ - MEDIA SPONSORS



ONLINE BOOKINGS: [www.cyprus-tickets.com](http://www.cyprus-tickets.com) 7000 9303

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - GENERAL INFORMATION: 25878744

## Μεταβολές εβδομάδας

X.A.K.  
-7,51%X.A.  
-2,19%

## Dow Jones

↑  
1,03%\*

## Nasdaq

↑  
2,15%\*

## Nikkei

↑  
3,05%

## Dax

↓  
-0,08%

## FTSE 100

↑  
1,61%

## Πετρέλαιο

↓  
-2,76%

## € / \$

↓  
-2,94%

## ΣΗΜΕΡΑ

## ΕΠΟΠΤΕΙΑ

Τομές φέρνει  
η νέα χρονιά

Η νέα χρονιά έφερε την εφαρμογή νέων εποπτικών διαδικασιών στις ευρωπαϊκές αγορές χρήματος, στο τραπεζικό σύστημα και στις ασφαλίσεις. Η μεγάλη τομή θα γίνει στην ασφαλιστική αγορά, με την πλήρη εφαρμογή, σε οριζόντια διεύθυνση, της οδηγίας Solvency II (Φερεγγυότητα II), η οποία επιτάσσει την αποτίμηση όλων των πιθανών κινδύνων που αντιμετωπίζει μια ασφαλιστική εταιρεία. Η κυπριακή ασφαλιστική αγορά ετοιμάζεται από τώρα για τις αλλαγές, ενώ η Κεντρική Τράπεζα βλέπει κινδύνους από το μακροοικονομικό περιβάλλον. **Σελ. 5**

## ΕΛΛΑΔΑ

Αγώνας επιβίωσης  
από τις τράπεζες

Εκστρατεία ενίσχυσης της ρευστότητας κάνουν οι ελληνικές τράπεζες εντός του ιδιαίτερα δυσμενούς οικονομικού περιβάλλοντος που επικρατεί στην Ελλάδα. Βασικό στοιχείο στη μεγάλη προσπάθεια η συγκράτηση των εκρικών από τα ταμεία των τραπεζών προς το εξωτερικό. **Σελ. 7**

## ΣΤΙΒ ΤΖΟΜΠΣ

Ο «Λάζαρος»  
της Σίλικον Βάλεϊ

Από επιτυχία σε επιτυχία πάλι την Apple ο ιδρυτής και CEO της, Στιβ Τζομπς, ο οποίος, μετά τα έξι χρόνια τηλεφώνων και τους αλάνθαστους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, κέρδισε άλλο ένα μεγάλο στοίχημα στη διεθνή αγορά υψηλής τεχνολογίας, με τη μεγάλη επιτυχία του μικρού υπολογιστή αφής, iPad. **Σελ. 9**

## ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ

Δεύτερες σκέψεις για  
ένταξη στην Ευρωζώνη

Χώρες της Ευρώπης που έχουν ενταχθεί στην Ε.Ε. αρνούνται να ενταχθούν στη ζώνη του ευρώ, όπως η Τσεχία, ή βλέπουν με ιδιαίτερα καχύποπτο μάτι ένα τέτοιο ενδεχόμενο, όπως η Πολωνία, η οποία μάλιστα κατάφερε να καταγράψει ρυθμούς ανάπτυξης εντός του ασφυκτικού 2009. **Σελ. 8**

## HERMES

Εντείνεται ο πόλεμος  
της τσάντας

Ο Γάλλος μεγιστάνας και ιδιοκτήτης του κολοσσού μόδας Louis Vuitton, Μπερνάρ Αρνό, μάχεται για την αποκτίση του ομίλου καταστημάτων ένδυσης, υπόδησης και αξεσουάρ Hermes από τους κληρονόμους της αλυσίδας. **Σελ. 9**

## Real Estate

Σημαντικός παράγοντας για τις κατά τόπους αγορές ακινήτων και την οικονομική κατάσταση τους είναι η δραστηριοποίηση ξένων επενδυτών που αγοράζουν οικίες για μόνιμη κατοίκηση ή για εξοχικά. Το επισημαίνει οικονομικό περιβάλλον που επικρατεί στην Πορτογαλία επηρεάζει σε πολύ μεγάλο βαθμό την κτηματαγορά της Ιβηρικής χώρας. **Σελ. 12**

## Κατασκοπία και θέσεις εργασίας



Απειλή κατά των «στρατηγικών στοιχείων ενεργητικού» της ανακοίνωσε ότι αποκάλυψε η Renault, αναφερόμενη σε κύκλωμα βιομηχανικής κατασκοπίας. Την προηγούμενη ημέρα η εταιρεία είχε θέσει σε διαθεσιμότητα τρία υψηλόβαθμα στελέχη της. Η Renault είχε διεξάγει εσωτερική έρευνα σχετικά με πιθανή διαρροή μυστικών της εταιρείας προς τους ανταγωνιστές της, τα οποία αφορούν το νέο της ηλεκτρικό όχημα. Σχετικά με την υπόθεση, δηλώσεις έκανε και ο Γάλλος υπουργός Βιομηχανίας, Ερίκ Βεσσόν, ο οποίος δήλωσε ότι ενώ η έκφραση «οικονομικός πόλεμος» είναι συχνά υπερβολική, για πρώτη φορά αρμόζει στην περίπτωση. Η κατάσταση είναι σοβαρή, κατά τον κ. Βεσσόν, ο οποίος κάλεσε τις γαλλικές επιχειρήσεις που λαμβάνουν κρατική στήριξη να βελτιώσουν τη βιομηχανική τους ασφάλεια, για να αντιμετωπίσουν αυτές τις επιθέσεις. «Εκατοντάδες χιλιάδες θέσεις εργασίας εξαρτώνται από την αυτοκινητοβιομηχανία μας», δήλωσε, «ή» αυτό και μιλάμε για οικονομικό πόλεμο».

## Τα «δώρα» της Άνγκελα Μέρκελ

Η γερμανική ατμομηχανή της ευρωπαϊκής οικονομίας ωθεί και την Κύπρο

Η γερμανική οικονομία αποτελεί την κινητήριο δύναμη της ευρωπαϊκής οικονομίας και της Ευρωζώνης ειδικότερα. Ο επιχειρηματικός κόσμος της Κύπρου, με αφορμή την επίσημη επίσκεψη της καγκελαρίου Άνγκελα Μέρκελ την προσεχή Τρίτη, προσβλέπει σε ενίσχυση των διμερών οικονομικών σχέσεων. Ναυτιλία, τουρισμός, κατασκευές, ενέργεια και τρόφιμα αποτελούν τους πέντε τομείς στους οποίους αναπτύσσονται οι εμπορικές σχέσεις Κύπρου-Γερμανίας.



Ο Κυπριακός Οργανισμός Προώθησης Επενδύσεων (CIPA) οργανώνει, σε συνεργασία με κυπριακούς επιχειρηματικούς φορείς, παρουσιάσεις των επενδυτικών προοπτικών της Κύπρου (μαρίνες, τουριστικές αναπτύξεις) σε γερμανικές πόλεις, ενώ ανάλογες παρουσιάσεις προγραμματίζει και το Κυπριακό Ναυτιλιακό Επιμελητήριο (για τη ναυτιλία). Από την άλλη πλευρά, έντονο είναι το ενδιαφέρον της Γερμανίας για την εξαγωγή βιομηχανικών προϊόντων, από αυτοκίνητα μέχρι τεχνονομικά και υλικά για την ανάπτυξη συστημάτων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. **Σελ. 6**

Μάλιστα, πέντε χρόνια μετά το άνοιγμα της διώρυγας, το βρετανικό στέμμα έκανε στροφή 180 μοιρών στη στάση του σχετικά με το Σουέζ. Ο πρωθυπουργός Μπέντζαμιν Ντιραέλι έλαβε δάνειο από προσωπικό του λογαριασμό για να εξαγοράσει εκ μέρους της χώρας του το 50% της διώρυγας, το οποίο εν τω μεταξύ είχαν αποκτήσει οι Αιγύπτιοι. Όπως και πολλές φορές μετά το άνοιγμα της διώρυγας του Σουέζ το 1869, τα κράτη ανακάλυψαν πως τα πιο προφανή τους συμφέροντα, απλά δεν συμφέρουν. Το σχέδιο του Μάρσαλ μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, αλλά και ολόκληρη η ιστορία της Ε.Ε., αποτελούν περιπτώσεις όπου η ενίσχυση των αντιπάλων, η αποξένωση δικαιωμάτων και η εγκατάλειψη των «στρατηγικών ψωμάτων» λειτουργούσαν ευεργετικά. Είναι σύνθετες, ωστόσο, οι πολιτικές ηγέτες να προτιμούν την πεσιτιστική, όσο κορεσμένη κι αν είναι αυτή η πορεία και όσο αντίθετη κι αν είναι στην επιτευξη των στόχων τους. Οι πολιτικοί επιστήμονες, αναλύοντας τη συμπεριφορά ψηφοφόρων σε δημοψηφίσματα, κατέληξαν πριν από πολλά χρόνια στο συμπέρασμα πως υπάρχει «προκατάληψη υπέρ της συνέχειας» (continuity bias). Δηλαδή, ο κόσμος

Απόκλιση  
από τη διεθνή  
τάση στην τιμή

Τα συμβόλαια forward του φυσικού αερίου μέχρι το 2024 είναι κατά μέσο όρο 6,5 δολάρια

Η σύγκριση που έγινε μεταξύ της τιμής spot στην αγορά φυσικού αερίου και της συμφωνηθείσας τιμής του φυσικού αερίου δείχνει πως και πάλι η τιμή των 9,5 δολαρίων είναι υπερβολική. Τα συμβόλαια forward για παράδοση φυσικού αερίου για τη δεκαετία 2014 με 2024 καταγράφουν μέση τιμή 6,5 δολάρια ανά 1 εκατ. btu. Έτσι, η συμφωνία για 9,5 δολάρια δείχνει υπερβολική, ακόμα κι αν ληφθούν υπ' όψιν τα προπαισμένα, που αφορούν τα μεταφορικά κόστη, λόγω του μικρού μεγέθους της κυπριακής αγοράς και της ασφάλειας προσφοράς. Ακόμα πιο αξιοπερίεργο είναι το γεγονός ότι η Shell φαίνεται να έχει κάνει τη φθηνότερη προσφορά από τις τέσσερις εταιρείες που έχουν περάσει από την προεπιλογή. Πάντως, τα ακριβέστερα forward από σήμερα μέχρι και το 2024 φτάνουν τα 8,9 δολάρια, αλλά αφορούν μόνο την προμήθεια φυσικού αερίου για έναν μήνα, τον Δεκέμβριο του 2020. Τα υπόλοιπα δεν ξεπερνούν τα 7,6 δολάρια. Ταυτόχρονα, υπερβολική δείχνει να είναι και η διάρκεια του συμβολαίου που προωθείται, αφού δεν αποτελεί σύνθετο φαινόμενο στη διεθνή αγορά ενέργειας τα συμβόλαια προμήθειας να ξεπερνούν τα δέκα με δεκαπέντε χρόνια. Οι δηλώσεις περί του αντιθέτου ελέγχονται. Η λογική της «απόσβεσης του κόστους της ανέγερσης του τερματικού» που προβάλλει η ΑΗΚ επίσης ελέγχεται, εφόσον η διάρκεια του συγκεκριμένου συμβολαίου δεν έχει καμία σχέση με τη συγκεκριμένη επένδυση, από τη στιγμή που μετά την ολοκλήρωση του συμβολαίου το τερματικό δεν θα κλείσει. **Σελ. 4**

Ερωτήματα  
χρηζουν  
απαντήσεων μετά  
τη συμφωνία  
κυβέρνησης  
και ShellΣτάλθηκαν sms αξίας 3,2 εκατ.  
ευρώ κατά τις ημέρες των εορτών

Τα γραπτά μηνύματα μέσω κινητών τηλεφώνων αποτέλεσαν και κατά την περασμένη εορταστική περίοδο των Χριστουγέννων βασικό τρόπο επικοινωνίας και ανταλλαγής ευχών για το νέο έτος, αφού τζιρο της τάξης των 3,2 εκατ. ευρώ πραγματοποιήσαν τα sms πελατών της Cyta και της MTN. Σημειώνεται, ακόμη, πως ρεκόρ αποστολής γραπτών μηνυμάτων σημειώθηκε κατά το πρωί της ημέρας των Χριστουγέννων, ενώ κατά το τρίμηρο της μεγάλης γιορτής στάλθηκαν συνολικά 17,9 εκατ. sms. Την ίδια ώρα, μάλιστα, που Cyta και MTN μάχονται για την επικράτηση και την εδραίωση τους στην εγχώρια αγορά, η Primetel ετοιμάζεται για το δικό της μάχη στην κινητή τηλεφωνία του τόπου, δημιουργώντας δικά της πακέτα. **Σελ. 6**

H Primetel  
ετοιμάζεται  
για είσοδο  
στην αγορά

ΑΝΑΛΥΣΗ από τον ΜΙΧΑΗΛ ΠΕΡΣΙΑΝΗ

## Ο de Lesseps και η ευτυχία της αποτυχίας

Ο Ferdinand de Lesseps είχε την ιδέα να ανοίξει μια διώρυγα κοντά στην αρχαία πόλη του Σουέζ για να ενώσει την Ερυθρά Θάλασσα με τη Μεσόγειο και ίδρυσε το 1854 την Εταιρεία της Θαλάσσιας Διώρυγας του Σουέζ, διαθέτοντας στην αγορά 400.000 μετοχές που είχαν αξία 200 εκατ. φράγκα.

Οι Βρετανοί αντέδρασαν άμεσα και ο Λόρδος Πάλμερστον, τότε πρωθυπουργός της Βρετανίας, έκανε ό,τι μπορούσε για να μην πετύχει το σχέδιο του de Lesseps. Μάλιστα, έπεισε τους μεγάλους επενδυτές να παραμείνουν αμέτοχοι και ηχείρημα δεν έλαβε χρηματοδότηση από τους πιο προφανείς ενδιαφερόμενους, τους Αμερικανούς, τους Αυστριακούς, τους Ρώσους και τους Άγγλους. Τελικά, η εταιρεία διέθεσε τις μετοχές από τις μετοχές της στο γαλλικό κράτος και άλλες 96.000 στους Οθωμανούς, ενώ ο ίδιος ο πασάς της Αιγύπτου, Σαΐντ, του οποίου το όνομα δόθηκε στο τοπικό λιμάνι, πήρε τις υπόλοιπες 104.000.

Με τις αγγλικές πιέσεις, η προσπάθεια έφτασε ένα βήμα πριν τη ρεοκοπία και διασώθηκε επανειλημμένα από τις επείγουσες χρηματοδοτήσεις των Αιγυπτίων. Ωστόσο, στα μισά περίπου της κατασκευής της διώρυγας, οι Βρετανοί άσκησαν μια νέα πίεση στο

όλο εγχείρημα. Με μια εκστρατεία που ενσχυοσαν για τον νέο αυτό κίνδυνο που αντιπροσώπευε η διώρυγα για τα συμφέροντά τους: τον έλεγχο της ναυσιπλοΐας από και προς τις κερδοφόρες τουσ αποικίες και ιδίως την Ινδία, τον έλεγχο της Μεσογείου και την εμπλοκή των Γάλλων στις θαλάσσιες οδοί.

Την επαύριον της διανοίξης, όμως, πέρασε από τη διώρυγα το πρώτο εμπορικό σκάφος και πλήρωσε τα πρώτα διόδια. Ήταν βρετανικό.

Τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του Σουέζ, διέσχισαν τη διώρυγα 486 σκάφη. Ο αριθμός τριπλασιάστηκε μέσα σε πέντε χρόνια.

Ο μεγάλος κερδισμένος ήταν, τελικά, η βρετανική οικονομία, που μπορούσε να συγκοινωνεί με την Ινδία και τις αγορές του τσαγιού και των μπαχαρικών της Ασίας μέσα από τη διώρυγα, αντί να χρειάζεται τα βρετανικά εμπορικά πλοία να περνούν από ολόκληρη την ακτογραμμή της Αφρικής και το επικίνδυνο ακρωτήρι της Καλής Ελπίδας.

Μάλιστα, πέντε χρόνια μετά το άνοιγμα της διώρυγας, το βρετανικό στέμμα έκανε στροφή 180 μοιρών στη στάση του σχετικά με το Σουέζ. Ο πρωθυπουργός Μπέντζαμιν Ντιραέλι έλαβε δάνειο από προσωπικό του λογαριασμό για να εξαγοράσει εκ μέρους της χώρας του το 50% της διώρυγας, το οποίο εν τω μεταξύ είχαν αποκτήσει οι Αιγύπτιοι.

Όπως και πολλές φορές μετά το άνοιγμα της διώρυγας του Σουέζ το 1869, τα κράτη ανακάλυψαν πως τα πιο προφανή τους συμφέροντα, απλά δεν συμφέρουν. Το σχέδιο του Μάρσαλ μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, αλλά και ολόκληρη η ιστορία της Ε.Ε., αποτελούν περιπτώσεις όπου η ενίσχυση των αντιπάλων, η αποξένωση δικαιωμάτων και η εγκατάλειψη των «στρατηγικών ψωμάτων» λειτουργούσαν ευεργετικά.

Είναι σύνθετες, ωστόσο, οι πολιτικές ηγέτες να προτιμούν την πεσιτιστική, όσο κορεσμένη κι αν είναι αυτή η πορεία και όσο αντίθετη κι αν είναι στην επιτευξη των στόχων τους. Οι πολιτικοί επιστήμονες, αναλύοντας τη συμπεριφορά ψηφοφόρων σε δημοψηφίσματα, κατέληξαν πριν από πολλά χρόνια στο συμπέρασμα πως υπάρχει «προκατάληψη υπέρ της συνέχειας» (continuity bias). Δηλαδή, ο κόσμος

Δεν μπορείς να είσαι πάντα τυχερός

www.forthisland.wordpress.com  
Σκολήστε στο www.kathimerini.com.cy



## ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ

Του ΓΙΑΝΝΟΥ ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗ

## Πάνω στην ίδια βάρκα

**Την ώρα** που γράφονται αυτές οι γραμμές, άλλη μια συνειδησιακή του ΧΑΚ έχει ολοκληρωθεί, με τον Γενικό Δείκτη Τιμών να βρίσκεται κάτω από το ψυχολογικό όριο των 1.000 μονάδων σε κλίμα μαζικών ρευστοποιήσεων. Οι βασικοί τραπεζικοί τίτλοι σε μόλις τρεις συνεδριάσεις εντός του 2011 καταγράφουν απώλειες που πλησιάζουν το 10%, ανατρέποντας προς το παρόν το κλίμα αισιοδοξίας που γεννά κάθε νέα χρονιά στους επενδυτές. Κατά τ' άλλα, την επικαιρότητα μονοπωλεί αυτές τις μέρες η κόντρα μεταξύ των κομμάτων για τη συμφωνία που προτίθεται να υπογράψει η κυβέρνηση και αφορά την έλευση φυσικού αερίου στην Κύπρο. Η συζήτηση για ακόμη μια φορά γίνεται σε κλίμα έντονης καχυποψίας για τα κίνητρα της κάθε πλευράς σχετικά με τη θέση που διατυπώνει. Το γεγονός αυτό ναρκωθετεί τον νηφάλιο διάλογο και την ανάγκη για ορθολογικές αποφάσεις γύρω από μια συμφωνία που θεωρείται η μεγαλύτερη σε αξία που θα υπογράψει η Κυπριακή Δημοκρατία από εγκαθιδρύσεώς της.

Την προσοχή της στήλης έχει τραβήξει αυτή την εβδομάδα η συνέντευξη που έδωσε ο υπουργός Οικονομικών την τελευταία μέρα του 2010 σε ηλεκτρονικό μέσο ενημέρωσης και δημοσιεύθηκε την προηγούμενη Δευτέρα. Στη συγκεκριμένη συνέντευξη, ο υπουργός Οικονομικών υπερασπίζεται των πολιτικών του, ενώ εκφράζει και τις ανησυχίες του για το νέο έτος. Δεν παραλείπει, επίσης, να προβεί σε εκτενή αναφορά γύρω από το θέμα των τραπεζών, οι οποίες παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον αφενός λόγω της θέσης που κατέχει σήμερα και αφετέρου λόγω της προηγούμενης διαδρομής του στα ανώτερα κλιμάκια του τραπεζικού συστήματος της Κύπρου.

Όσον αφορά τα δημόσια οικονομικά για το νέο έτος, προκύπτει ότι οι στόχοι που τέθηκαν στον προϋπολογισμό (δημοσιονομικό έλλειμμα γύρω στο 4%) είναι οριακοί και δυνατόν να ανατραπούν από κάποια δυσμενή εξέλιξη είτε στο εξωτερικό είτε στο εσωτερικό περιβάλλον. Για την πρώτη περίπτωση ιδιαίτερη ανησυχία προκαλούν οι επερχόμενες εξελίξεις στην Ευρωζώνη, πάντα σε σχέση με την κρίση χρέους που αντιμετωπίζουν κάποιες χώρες-μέλη του ευρωσυστήματος και κυρίως η Ελλάδα που αναπόφευκτα μας επηρεάζει περισσότερο. Στο εσωτερικό μέτωπο – και αυτό αποτελεί είδηση – ο κ. Σταυράκης εμφανίζεται προβληματισμένος για τις επιπτώσεις που θα έχει στα δημοσιονομικά η πιθανή χρεοκοπία κάποιου οργανισμού κρατικών συμφερόντων (το μυαλό όλων πάει στις Κυπριακές Αερογραμμές), λόγω της ανάγκης για κρατική στήριξη.

## Η συζήτηση για ακόμη μια φορά γίνεται σε κλίμα έντονης καχυποψίας για τα κίνητρα της κάθε πλευράς

Στο θέμα των τραπεζών ο υπουργός Οικονομικών, αφιόνοντας κατά μέρος τις κορώνες που ακούμε όλα αυτά τα χρόνια, τοποθετείται ευθαρώς και κάνει εμμέσως λόγο για τον προβληματισμό που υπάρχει λόγω του μεγέθους του συστήματος των τραπεζών, εξηγώντας ότι σε περίπτωση προβλήματος η λύση θα δοθεί μέσα από εξωτερικό δανεισμό της Κυπριακής Δημοκρατίας. Με αυτόν τον τρόπο στέλνει το μήνυμα ότι τα δημοσιονομικά είναι υπόθεση όλων μας και δεν θα πρέπει κάποιες ομάδες του πληθυσμού, βλέπε τράπεζες και επιχειρηματικούς τομείς, να παρουσιάζονται απρόθυμες να συνεισφέρουν. Η οικονομία, άλλωστε, είναι τόσο μικρή και συγκεντρωμένη σε συγκεκριμένες δραστηριότητες, που η τύχη του ενός επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό την πορεία του συνόλου.

Η νέα χρονιά, αν και εξορισμού γεννά αισιοδοξία, φέρνει μαζί της σημαντικές και μεγάλες προκλήσεις για την οικονομία. Ίσως η σημαντικότερη όλων να είναι η ανάγκη για αλλαγή προσέγγισης στο θέμα των δημοσίων οικονομικών, έχοντας ως κακό παράδειγμα τα όσα έγιναν το 2010. Αναφερόμαστε φυσικά στη νοοτροπία ότι «η κατάσταση των δημοσίων οικονομικών δεν μας αφορά, αφού εμείς καλά την έχουμε» που είδαμε από συγκεκριμένους οργανωμένους φορείς της οικονομίας. Ελπίζουμε να μην επαναληφθεί το πινγκ πονγκ του προηγούμενου έτους, αφού δημιουργεί την κακή εντύπωση ότι οι φορείς της οικονομίας – συνδικαλιστές, επιχειρηματίες, λογιστές, κτηματίες, εταιρείες ανάπτυξης γης, τραπεζίτες – θέλουν απλώς να διασφαλίσουν τα δικά τους οικονομικά συμφέροντα, αδιαφορώντας για το σύνολο. Δυστυχώς, όμως, για όλους εκείνους δεν έχουμε αυτή την πολυτέλεια στην Κύπρο.

Διατυπώσαμε και στο παρελθόν την άποψη ότι στο θέμα της οικονομίας καθόμαστε όλοι πάνω στην ίδια βάρκα. Ως εκ τούτου, ακόμη και αν ένας συγκεκριμένος κλάδος της οικονομίας ευημερεί, αλλά η βάρκα μπάζει νερά, το αποτέλεσμα θα είναι το ίδιο για όλους. Θα βρεθούμε στον πάτο του βυθού πριν καλά-καλά καταλάβουμε τι έγινε.

ystavrinides@gmail.com

## ΔΗΚΤΗΣ

## Στην Πέγεια...

**Ακούσαμε** ένα πολύ ενδιαφέρον σχόλιο για το Δημοτικό Συμβούλιο της Πέγειας και το μεταφέρουμε ως έχει: Αν τους πάρεις όλους μαζί στην Πάφο και τους αφήσεις, δεν θα τα βρουν να επιστρέψουν στην Πέγεια. Η ομόνοια στην Πέγεια τα βρίσκει σκούρα.

## Εν τω μεταξού

**Εν τω μεταξού**, που ξανακούστηκε να θεωρείται τόσο «μακρινό» το αεροδρόμιο της Λάρνακας, στα 96 χιλιόμετρα, που να δικαιολογεί τη δημιουργία ολόκληρης εταιρείας ενός αεροσκάφους για να εξυπηρετείται η Πάφος από το δικό της αεροδρόμιο; Ασε που το αεροδρόμιο της Πάφου έχει τα δικά του προβλήματα... Όσο για εμάς, ελπίζουμε να υπολογίσουν τουλάχιστον και τα overhead, γιατί θα γυρεύουν 30 εκατομμύρια ευρώ, σαν κάτι άλλους, από το κράτος.

## Σιωπή...

**Στάση** απόλυτης σιωπής κράτησε ο Δημοκρατικός Συναγερμός για το φυσικό αέριο σχεδόν ολόκληρη την εβδομάδα που πέρασε. Παρά το γεγονός ότι μας έχουν συνηθίσει να παραπονιούνται για τα πάντα, σε αυτό το θέμα έκαναν μια-δυο δηλώσεις και μετά σούχασαν. Πάντως, κυκλοφορεί ίωση και μάλιστα πολύ άσχημη. Ελπίζουμε να είναι όλοι καλά.

## Αράν

**Ακούσαμε** από επίσημη κείλη πως η διαδικασία που ακολουθήθηκε για το φυσικό αέριο ήταν «η πιο σοβαρή που έγινε ποτέ στην Κύπρο» και πως για αυτήν λάβαμε συμβουλές από τους «καλύτερους συμβούλους στον κόσμο». Η νέα απόφαση στο εγχείρημα που δίνει η κυβέρνηση στους υπουργούς της φανερώσει γιατί τόσο απόλυτες τοποθετήσεις εκπέμπουν μέγα αρχοντοκωριασμό και προκαλούν δυσοπιστία. Έτσι εξηγείται το γεγονός ότι η κυβέρνηση τραβάει πίσω, τόσο στον χρόνο του συμβολαίου όσο και στην τιμή.

## Παραπονέθηκαν

**Δεν άρεσε** σε κάποιους που όλοι έχουν ερωτήσεις για το φυσικό αέριο. Υψηλόβαθμος αρμόδιος μας είπε πως τόσο καιρό δεν έλεγε κανένας τίποτε για το συμβόλαιο (το οποίο ακόμα ήταν υπό συζήτηση) και μόλις ενημερώθηκαν άρχισαν να φωνάζουν. Θέλατε δηλαδή να φωνάζουν πριν να ξέρουν τι κάνετε; Ασε που κάποιος ενημέρωσαν μεν, αλλά δεν κατάφεραν να απαντήσουν ούτε και μια ερώτηση.

## Αξιοπιστία

**Όταν** πρώτος συνάδελφος της «Καθημερινής» αρμόδιο πρόσωπο κατά πόσον εί-



Κι όμως, αυτοί προωθούν το τουριστικό τους προϊόν.

να πιο ακριβές οι «προσφορές» των άλλων τριών εταιρειών που έχουν προκριθεί για εφοδιασμό της αγοράς μας με φυσικό αέριο, μας απάντησαν με τρόπο αφοπλιστικό. Τιμολογούμε, λέει, εκτός από την ίδια την τιμή και το πόσο αξιόπιστος είναι ο προσφοροδότης. Θα αναφέρετε εσείς πως οι (όχι και τόσο αξιόπιστοι) προσφοροδότες, στους οποίους αναφέρεστε, είναι η BP, η BG και η Exxon-Mobil ή να τους το πούμε εμείς; Κάτι δεν μυρίζει και πολύ καλά εδώ.

## Αίσχος

**Τα «διάφορα» δημοσιεύματα** για το φυσικό αέριο χαρακτηρίστηκαν ως «πληρωμένα» από επίσημα κυβερνητικά κείλη. Αυτό το βαρέλι δεν έχει πάτο τελικά. Δεν ξέρετε τι κάνετε και μετά σας φταίνει οι

συνάδελφοι, κύριοι. Η πρακτική που σήκωσαν κάποιιο μέσα στην κυβέρνηση να κατηγορούν τους άλλους για διαφθορά, τη στιγμή που η δική τους η φιλιά βρομά αφόρητα, είναι (τεχνικά μιλώντας) γεμπελική. Αίσχος.

## Η εντύπωση

**Κάκιση** εντύπωση έκανε στους πολιτικούς αρχηγούς ο υπουργός Εμπορίου, κατά την ενημέρωσή τους για το συμβόλαιο με τη Shell. Ο καθ' ύλην πολιτικός αρμόδιος δεν γνώριζε και πολλά, δεν είχε δική του ενημέρωση και δεν μπορούσε να απαντήσει σε ερωτήσεις που του τέθηκαν. Τα σχόλια δεν ήταν κολακευτικά και προήλθαν από διάφορους πολιτικούς χώρους. Ο ίδιος, πάντως, αισθάνεται πως η ΔΕΦΑ έκανε την ενημέρωση και ο ίδιος ήταν απλά παρών καθκόντως. Αλλά μια

έστω και στοιχειώδη ενημέρωση έπρεπε να είχε, τουλάχιστον για να μην εκπέμψει το όλο εγχείρημα τόσο προχειρότητα.

## Θρύλος

**Θρυλικός** ήταν οι δηλώσεις του Άντρου Κυπριανού ότι η Βουλή δεν πρέπει να συζητήσει θέματα που δεν καταλαβαίνει, όπως το φυσικό αέριο. Θρυλικές, γιατί θα μείνουν στην ιστορία και θα τις έχει μπροστά του όποτε πάει να μιλήσει για διαφάνεια.

## Το έτος

**«Έτος** τουρισμού της Βόρειας Κύπρου» κήρυξε η Τουρκία το 2011, σύμφωνα με τη «Hürriyet». Η Τουρκική Δημοκρατία επιθυμεί να προωθήσει νέες υπηρεσίες και προϊόντα στον τουρισμό των Κατεχομένων και να τονώσει την εκεί οικονομία. Το πρώτο δεκάμηνο του 2010 οι αφίξεις αυξήθηκαν κατά 12%, σύμφωνα με επίσημες δηλώσεις του τουρκικού Υπουργείου Τουρισμού. Οι Τούρκοι τρέχουν στα Κατεχόμενα, τα προωθούν και στηρίζουν επενδύσεις στον κλάδο. Στηρίζουν, επίσης, τη βελτίωση του προϋπολογισμού, τη στιγμή που εμείς ακόμα περιμένουμε κίνητρα εξόδου και άλλες υποσχέσεις. Μετά μας ενοχλεί η διδμοποίηση Κωνσταντινούπολης και κατεχόμενης Λευκωσίας, η οποία, αν ζούσαμε υπό το καθεστώς του 1960, θα ήταν κάτι το απόλυτα φυσιολογικό. Η έκφραση λέει «αλλού σε τρώει κι αλλού ζίνεσαι» και μας πάει πολύ.

dikits@kathimerini.com.cy

## ΤΟ RESPECT ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ



## Αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος

**Νομίζαν** κάποιιο πως δεν θα το λέγαμε. Ο Προκαθήμενος της Εκκλησίας κάλεσε τους ομολόγους του όλων των εκκλησιών σε Σύνοδο, για να συζητήσουν διαθρησκευτικά ζητήματα. Αφορμή και λόγος, η απαγόρευση της θείας Λειτουργίας από τις αρχές του ψευδοκράτους τα Χριστούγεννα, γεγονός που θέτει επί τάπητος τα ζητήματα θρησκευτικής ελευθερίας. Αφορμή επίσης και η βομβιστική επίθεση στην Αίγυπτο, όπου απαιτούσε κάποιος να λάβει την πρωτοβουλία για νέο κύκλο διαθρησκευτικών συζητήσεων. Ο Δίκτης είναι κατά των πολιτικών κρηγυμάτων πριν τη Θεία Κοινωνία και κατά της στήριξης των οργανώσεων που προωθούν τη βία. Γι' αυτό, όμως, respect. Κάνε μαθήματα του ΥΠΕΞ.

## ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

**15.100.000** άτομα καταγράφηκαν ως άνεργοι στις ΗΠΑ στο τέλος του έτους, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία. Το ποσοστό είναι 9,8%.

**1.300.000** άτομα (πέραν των 15 εκατ. ανέργων) καταγράφηκαν ως «αποθαρρυσμένοι» στα επίσημα στοιχεία. Έτσι, δεν έχουν εργασία, αλλά αφού δεν αναζητούν, δεν θεωρούνται «άνεργοι».

**1.200.000** επιπλέον άτομα δεν έχουν εργασία, αλλά δεν αναζητούν εργασία για «άλλους λόγους», όπως η πλήρη απασχόληση των συγγενών που ασθενούν. Ούτε αυτοί καταγράφονται ως «άνεργοι».

**9.000.000** επιπλέον άτομα απασχολούνται με μερική απασχόληση, ενώ επιθυμούν να εργάζονται με πλήρη απασχόληση. Καταγράφονται στην κατηγορία «υποαπασχόληση», αλλά δεν θεωρούνται «άνεργοι».

**26.600.000** άτομα στις ΗΠΑ δεν έχουν εργασία ή εργάζονται λιγότερο από όσο επιθυμούν, με βάση τα προαναφερθέντα στοιχεία. Το ποσοστό ανέρχεται από 9,8% σε 17%.

## ΑΡΘΡΟ / Του ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ ΠΕΤΡΙΔΗ

## Αλαλούμ με τις δημοτικές φορολογίες στα ακίνητα

**Φαίνεται** ότι εν μέσω οικονομικής ύφεσης ο καθένας κοιτάζει την τσέπη του. Πρόσφατα έχουν έρθει πληροφορίες στο προσκήνιο που κάθε άλλο παρά ενθαρρυντικές είναι.

Συγκεκριμένα, στον δήμο Πάφου υπάρχει χρέωση για καθαύρισμα οικοπέδων 98 ευρώ ανά τεμάχιο. Τιμολόγια για τα έτη 2009 και 2010 πληρώνονται και αφού ζητά εξηγήσεις ο ιδιοκτήτης, λέγοντας ότι σε Λευκωσία, Λάρνακα και Πρωταρά η χρέωση είναι περί τα 45 ευρώ, υπάλληλος του δήμου αναφέρει ότι κοστίζει 40 ευρώ το ένα, αλλά το συμβούλιο έχει αποφασίσει να χρεώσει 98 ευρώ το καθαύρισμα εκάστου οικοπέδου.

Στην κοινότητα Σιας ιδιοκτήτης ενός τεμαχίου (γεωργικού) λαμβάνει δύο διαφορετικά τιμολόγια, ένα 50 ευρώ και ένα άλλο 25 ευρώ. Στα τιμολόγια δεν αναγράφεται κανένα στοιχείο του τεμαχίου (ούτε ο αριθμός εγγραφής ούτε το τεμάχιο), μόνο το όνομα του ιδιοκτήτη. Σε επικοινωνία με το Κοινοτικό Συμβούλιο, ο ιδιοκτήτης αναφέρει ότι μόνο ένα τεμάχιο έχει στη Σια, αλλά, αν θα έχει και δεύτερο, πληρώνοντας το τίμημα, αναφέρει αστεειυμένως ότι τότε δεν θα υπάρχει πρόβλημα. Η υπάλληλος σπεύδει να τον ενημερώσει ότι θα πρέπει να έχει γίνει κάποιο λάθος και ότι το ένα από τα δύο τιμολόγια (θα ψάξει ποιο) θα πρέπει να ακυρωθεί.

Στη Χλώρακα συνέβη κάτι πιο πρωτοποριακό. Άρχισαν να χρεώνουν τους ιδιοκτήτες που ενοικιάζουν τα διαμερισμάτα τους (αυτούς που κατάφεραν να



βρουν ενοικιαστή για λίγους μήνες) με rent tax. Για να είναι ειλικρινής, αυτό πρώτη φορά το έχω ακούσει.

Στην Πάφο και πάλι υπάρχουν διαμαρτυρίες από ξένους (κυρίως Άγγλους) ότι σε σύγκριση με τους Κυπρίους, πληρώνουν διπλάσιο φόρο ακινήτης ιδιοκτησίας (property tax). Οι ξένοι έχουν ομαδοποιηθεί και ερευνούν το θέμα με νομικό σύμβουλο.

Εδώ και δύο χρόνια, ο Σύνδεσμος Εκτιμητών έχει διατυπώσει τις θέσεις και τις απόψεις του για τη φορολόγηση των

ακινήτων. Έχει εξετασθεί η εμπειρία και οι εισηγήσεις άλλων χωρών και φαίνεται ότι η φορολόγηση της κτηματαγοράς θα πρέπει να είναι όσο πιο απλουστευμένη γίνεται. Όπως δήλωσε και ο καθηγητής dr Alan Evans σε διάλεξη του Σύνδεσμου Εκτιμητών, αν ήταν δυνατόν να υπάρχει μια φορολογία και μόνο, θα ήταν το ιδανικότερο. Επίσης, ο ξένος εμπειρογνώμονας σημείωσε ότι ο μεγάλος αριθμός φορολογιών στα ακίνητα δημιουργεί σύγχυση στην αγορά και στις επενδύσεις ακινήτων και συνεπώς ο σύγχρονος τάσεις και πρακτικές

για τη φορολογία ακινήτων ιδιοκτησίας είναι να τίθεται ένας ενιαίος φόρος ακινήτων ιδιοκτησίας.

Ο φόρος ακινήτων ιδιοκτησίας είναι μια κίνηση προς την ορθή κατεύθυνση, νοούμενου ότι θα δοθούν τα ανάλογα ανταποδοτικά σε πιθανή αύξηση ή διαφθοροποίηση των συντελεστών. Εδώ και έναν χρόνο, σε σύσκεψη του Υπουργείου Οικονομικών, ο Σύνδεσμος Εκτιμητών έχει δώσει γραπτώς τις θέσεις του για την πρωτοποριακή σκέψη φορολόγησης των ακινήτων, συμπεριλαμβανομένου και της άμεσης επιβολής υψηλότερου φόρου ακινήτων ιδιοκτησίας, χωρίς να επηρεάζονται ουσιαστικά οι φορολογούμενοι και η κτηματαγορά. Ως Σύνδεσμος προτείνουμε αλλαγή στον τρόπο φορολόγησης της ακινήτων περιουσίας και θεωρούμε πως η πρότασή μας είναι δίκαιη, απλή και διασφαλίζει σταθερά και αυξημένα εισοδήματα για το κράτος και λιγότερη εξάρτηση από τις αγοραπωλησίες (φόρο κεφαλαιουχικών κερδών, μεταβιβαστικά κ.λπ.).

Δυστυχώς, αντί να απλουστευτούν οι φορολογίες στα ακίνητα, ξεφυτρώνουν νέες και παράξενες σκέψεις, όπως αυτές που αναφέρθηκαν (rent tax, διπλοτιμολογήσεις, υπερχρεώσεις κ.λπ.). Αυτά έχουμε όταν υπάρχουν πολλαπλές φορολογίες. Πιθανή απλούστευση των φορολογιών θα επιφέρει ξεκαθάρισμα για όλους, μαζί με αυξημένη επενδυτικά δραστηριότητα.

Ο κ. Χαράλαμπος Πετρίδης είναι πρόεδρος του Σύνδεσμου Εγκλημάτων Εκτιμητών και Συμβούλων Ακινήτων.

**Πρόγραμμα Καρτών Winter-Winday**

**Τώρα οι αγορές σας... φέρνουν νέες αγορές!**

**Κερδίστε Δωροεπιταγές** για περισσότερες αγορές **ΧΩΡΙΣ ΚΛΗΡΩΣΗ** στα καταστήματα: **DEBENHAMS next**

**ALPHA BANK**



Photograph by Dejan Galovic

# Το τέρμα είναι μόνο η αρχή.

Ας προσφέρουμε στους πρόσφυγες  
μια νέα πατρίδα.



Ιδιαίτερες ευχαριστίες στα ΜΜΕ που στηρίζουν αυτή την εκστρατεία.



Κατά την ενημέρωση των κομμάτων από τον υπουργό Εμπορίου, ειπώθηκε πως το συμβόλαιο, ως έχει, υποχρεώνει την Κυπριακή Δημοκρατία να προμηθεύεται φυσικό αέριο από την ίδια εταιρεία μέχρι το 2034, ανεξάρτητα από τις εξελίξεις στη διεθνή αγορά.

## Υψηλή τιμή και θολό τοπίο για το φυσικό αέριο

Πολύ πιο ακριβή η συμφωνία κυβέρνησης - Shell, σε σχέση με άλλα υφιστάμενα συμβόλαια στη διεθνή αγορά

Τον ΜΙΧΑΗΛ ΠΕΡΣΙΑΝΗ και ΑΝΔΡΕΑ ΚΩΣΤΟΥΡΗ

Οι πολιτικές εντάσεις γύρω από τη συμφωνία για το φυσικό αέριο άρχισαν να αποκλιμακώνονται, μετά και την οργανωμένη υποχώρηση της κυβέρνησης, όταν βρέθηκε αντιμέτωπη με την ομοβροντία όλων των κομμάτων πλην του ΑΚΕΛ κατά των στοιχείων που τους παρουσιάστηκαν. Οι ενστάσεις φαίνονται βάσιμες και σύμφωνα με δηλώσεις του υπουργού Εμπορίου, θα δοθούν σύντομα απαντήσεις στις ερωτήσεις που έθεσαν τα κόμματα. Πάντως, δεδομένο πρέπει να θεωρείται πως η σύγκριση της συμφωνηθείσας τιμής των 9,5 δολαρίων ανά εκατομμύριο btu με την τρέχουσα τιμή των αγορών, στα 4,5 δολάρια, δεν είναι δίκαιη. Ωστόσο, οι περιστάσεις των αγορών και οι τιμές των συμβολαίων μέχρι το 2024 δεν δικαιολογούν το ύψος της τιμής.

Ως αξιοπερίεργο κρίνεται, επίσης, το γεγονός ότι σύμφωνα με κυβερνητικές πηγές, οι άλλες τρεις εταιρείες που «πέρασαν» από την προεπιλογή (BP, BG, και Exxon-Mobil) κατέθεσαν υψηλότερες τιμές, γεγονός που εγείρει ερωτηματικά σχετικά με τους όρους που θέτει η Κυπριακή Δημοκρατία στα συμβόλαια. Κυβερνητικά στελέχη απαντούν πως η διαφορά στις τιμές προκύπτει εάν τιμολογήσει κανείς και την αξιοπιστία των εταιρειών. Σημειώνεται, όμως, πως πρόκειται για μεγάλες εταιρείες, με κύρος και αξιοπιστία σε παγκόσμιο επίπεδο.

### Η τιμή

Όσον αφορά τη σύγκριση που θα πρέπει να γίνεται για να αξιολογηθεί η συμφωνηθείσα τιμή για το φυσικό αέριο αυτή, πρέπει να είναι μεταξύ των τιμών που θα προκύψουν από τη συμφωνία, από τη μια, και από την άλλη, τις δυναμικές τιμές που θα μπορούσε να Κύπρος να είχε εξασφαλίσει.

Από την κυβέρνηση αναφέρονται πως σήμερα η ΑΗΚ πληρώνει μεταξύ 500 και 600 εκατ. ευρώ τον χρόνο για το μαζούτ που χρησιμοποιείται για την παραγωγή ηλεκτρισμού, έναντι 4,5 δισ. ευρώ σε είκοσι χρόνια που είναι η υπό συζήτηση προσφορά για το φυσικό αέριο. Ωστόσο, η ουσιαστική σύγκριση πρέπει να είναι μεταξύ των 4,5 δισ. ευρώ που έχουν συμφωνηθεί και του ποσού που θα μπορούσε η Κυπριακή Δημοκρατία να εξοικονομήσει με ένα πιο συμφέρον συμβόλαιο.

Πάντως, η τιμή που έχει ανακοινωθεί, 9,5 δολάρια για κάθε εκατομμύριο btu, κρίνεται ως αρκετά υψηλή σε σχέση με τις τιμές που υπάρχουν στην αγορά. Πρέπει να αναφερθεί πως η τιμή που αναφέρεται ως τιμή πώλησης στις ΗΠΑ, δηλαδή τα 4,5 δολάρια ανά εκατ. btu, δεν είναι η ενδεικνυόμενη για σύγκριση. Κι αυτό για δύο

λόγους: Πρώτον, η εν λόγω τιμή είναι η τρέχουσα (spot) στις διεθνείς αγορές και όχι η τιμή που επικρατεί για συμβόλαια μελλοντικής παράδοσης (forward) που αφορούν εμπρός. Δεύτερον, κρίνεται ως λογικό να πληρώνει η Κύπρος επιπλέον προμήθεια στις τιμές για την ασφάλεια προσφοράς σε βάθος χρόνου, αλλά και για το γεγονός ότι οι μικρές ποσότητες που απαιτεί η κυπριακή αγορά δεν είναι συμφέρουσες για τους μεγάλους παραγωγούς.

Ωστόσο, η κατάσταση που παρατηρείται στις αγορές είναι τέτοια, που δεν δικαιολογεί τη συμφωνηθείσα τιμή, η οποία αποκλίνει από τα λογικά πλαίσια. Ακόμα κι αν λάβουμε υπ' όψιν τα προμήθεια για τη μικρή ποσότητα και την ασφάλεια προσφοράς, τα 9,5 δολάρια είναι πολύ υψηλή τιμή.

Σημειώνεται πως οι τιμές των αγορών forward του φυσικού αερίου είναι πολύ πιο φθηνές από εκείνες που προτίθεται να παραχωρήσει η κυβέρνηση στη Shell. Στη διεθνή αγορά η τιμή φυσικού αερίου για παράδοση τον Δεκέμβριο του 2020. Ωστόσο, με αυτή την εξαίρεση, η τιμή δεν ξεπερνά τα 7,625 δολάρια από σήμερα μέχρι και το 2024.

Η υφιστάμενη τιμή για συμβόλαια forward για παράδοση κατά τη δεκαετία μεταξύ του 2014 και του 2024 είναι ακόμα φθηνότερη, με μέσο όρο 6,5 δολάρια ανά μονάδα. Έτσι, τουλάχιστον μέχρι το 2024, η συμφωνηθείσα τιμή κρίνεται ως υπερβολικά υψηλή, σε σημείο που μάλλον είναι αδικαιολόγητη.

### Τα προμήθεια

Η τιμή χαρακτηρίζεται ως πολύ υψηλή, ακόμα κι αν ληφθούν υπ' όψιν τα προμήθεια που μπορεί να επιβάλλονται για την παράδοση του φυσικού αερίου. Όπως έχει αναφερθεί, τα δύο «λογικά» προμήθεια – δηλαδή οι επιπλέον χρεώσεις στην τιμή από τον προμηθευτή – μπορεί να αφορούν δύο χαρακτηριστικά της κυπριακής αγοράς: Πρώτον, με το μακροχρόνιο συμβόλαιο εξασφαλίζεται ασφάλεια προμήθειας φυσικού αερίου για είκοσι χρόνια, κάτι που έχει τη δική του αξία. Δεύτερον, η Κύπρος, ως μικρή αγορά, μπορεί να κριθεί ως μη συμφέρουσα για τους προμηθευτές.

Η τιμολόγηση αυτών των χαρακτηριστικών του συμβολαίου, όμως, δεν μπορεί να είναι ιδιαίτερα υψηλή. Όσον αφορά την ασφάλεια αγοράς σε βάθος χρόνου, η αξία της ασφάλειας αυτής είναι πολύ μικρή, ακόμα κι αν αγνοήσουμε εντελώς το γεγονός ότι η



Στη διεθνή αγορά οι τιμές ανά 1 εκατ. btu είναι κατά μέσο όρο 6,5 δολάρια, ενώ το συμβόλαιο με τη Shell είναι στα 9,5 δολάρια.

### Οι τρεις εταιρείες που αποκλείστηκαν από τη διαπραγμάτευση

Μεγάλη ασάφεια υπάρχει επίσης και αναφορικά με τις τρεις εταιρείες που κατέθεσαν, την τελευταία στιγμή, δικές τους προτάσεις στην κυβέρνηση. Παρά τις τοποθετήσεις πως οι εταιρείες δεν κατέθεσαν «σβαρτές» προτάσεις και πως δεν αξιολογούνται ως αρκούντως αξιόπιστες, δεν δίνονται περαιτέρω στοιχεία.

Περίεργος, όμως, υπάρχει μεγάλη εμμονή, τόσο από τα ενδιαφερόμενα κόμματα όσο και από τα υψηλόβαθμα στελέχη της κυβέρνησης και το

Υπουργείο Εμπορίου, να μη δίνουν τα ονόματα των τριών εταιρειών. Έτσι, η αξιοπιστία, το κύρος και η εμπειρία των τριών εταιρειών δεν μπορούν να αξιολογηθούν, χωρίς αυτό να σημαίνει πως η απόρριψη των προτάσεών τους δεν είναι δικαιολογημένη. Σύμφωνα με τις υπάρχουσες πληροφορίες, οι τρεις εταιρείες είναι η ελληνική Jetoil, μια καναδική εταιρεία που ασχολείται με το εμπόριο διαφόρων αγαθών και μια εταιρεία ισραηλινών συμφερόντων. Όσον αφορά την υπόθεση ότι η Shell

ενδιαφέρεται και για εξόρυξη υδρογονανθράκων από τα τεμάχια της κυπριακής ΑΟΖ, υψηλόβαθμο κυβερνητικό στέλεχος του Υπουργείου Εμπορίου ήταν κατηγορηματικό σε ερώτηση της «Καθημερινής». Συγκεκριμένα, απάντησε πως δεν υπάρχει κανένα απολύτως ενδιαφέρον της Shell για εξερεύνηση ή εξόρυξη εντός των κυπριακών υδάτων και πως δεν υπάρχει κανένα συσχετισμός μεταξύ αυτού του ενδεχομένου από τη μια και της συμφωνίας που προωθείται από την άλλη.

Κύπρος πολύ πιθανόν να παράγει δικό της φυσικό αέριο μέσα στα επόμενα δέκα χρόνια. Κι αυτό διότι, παρά την αύξηση της ζήτησης για το φυσικό αέριο, η προσφορά παραμένει δυναμική. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι νέες τεχνολογίες φέρνουν στη διεθνή αγορά τόσο αέριο από κοιτάσματα που θεωρούνταν μέχρι πρόσφατα μη προσβάσιμα, όπως π.χ. τα «αβθα» (shoal) όσο και τεχνητό αέριο, όπως το καθαρό μεθάνιο. Μάλιστα, η βασικότερη «αβθα» που εκφράζουν οι αναλύσεις είναι πως η προσφορά θα παραμείνει τόσο υψηλή τα επόμενα τριάντα με πενήντα χρόνια, που η τιμή δεν θα αυ-

πει να αναμένονται ελλείψεις στο φυσικό αέριο, εκτός κι αν προκύψουν γεωπολιτικοί λόγοι, από τους οποίους δεν μπορεί να μας προστατεύσει το συμβόλαιο, ούτως ή άλλως.

Το δεύτερο premium, που αφορά το γεγονός ότι η Κύπρος είναι μια μικρή αγορά και οι προμηθευτές φυσιολογικά απαιτούν υψηλότερα περιθώρια κέρους, επίσης δεν μπορεί να δικαιολογηθεί την απόκλιση της δικής μας τιμής από εκείνη που επικρατεί στη διεθνή αγορά. Οι τιμές που αναφέρονται πιο πάνω, με μέσο όρο για τη δεκαετία 2014-2024 τα 6,5 δολάρια ανά εκατ. btu, αφορούν τα συμφωνηθέντα συμ-

πει να αναμένονται ελλείψεις στο φυσικό αέριο, εκτός κι αν προκύψουν γεωπολιτικοί λόγοι, από τους οποίους δεν μπορεί να μας προστατεύσει το συμβόλαιο, ούτως ή άλλως.

Το δεύτερο premium, που αφορά το γεγονός ότι η Κύπρος είναι μια μικρή αγορά και οι προμηθευτές φυσιολογικά απαιτούν υψηλότερα περιθώρια κέρους, επίσης δεν μπορεί να δικαιολογηθεί την απόκλιση της δικής μας τιμής από εκείνη που επικρατεί στη διεθνή αγορά. Οι τιμές που αναφέρονται πιο πάνω, με μέσο όρο για τη δεκαετία 2014-2024 τα 6,5 δολάρια ανά εκατ. btu, αφορούν τα συμφωνηθέντα συμ-

βόλαια στα «χρηματιστήρια» φυσικού αερίου στη διεθνή αγορά. Έτσι οι τιμές που προκύπτουν έχουν συμφωνηθεί ανά μονάδα (1 εκατ. btu), άσχετα από τον συνολικό όγκο αγοράς του κάθε αγοραστή.

Σε κάθε περίπτωση, πάντως, χρειάζονται περαιτέρω εξηγήσεις για το πώς έφτασε η κυβέρνηση στο σημείο να συμφωνήσει μια τόσο υψηλή τιμή για τις παραδόσεις φυσικού αερίου στην Κύπρο, τη στιγμή μάλιστα που οι διεθνείς αγορές κινούνται σε πολύ χαμηλά επίπεδα και δεν αναμένεται αύξηση των τιμών τα επόμενα 15 χρόνια.

### Εξοικονόμηση

Η τελική τιμή που θα επωμιζόταν ο καταναλωτής για την έλευση του φυσικού αερίου δεν μπορεί να υπολογιστεί με ασφάλεια. Κι αυτό διότι τα κόστη που σχετίζονται με την απούγροποίηση του φυσικού αερίου είναι αδύνατον να υπολογιστούν, από τη στιγμή που δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί σχετική συμφωνία με τους δυνητικούς στρατηγικούς επενδυτές, ενώ σημαντικό μέρος της εξίσωσης θα είναι και το τελικό κόστος του τερματικού, το οποίο θα πρέπει να αποσβεστεί σε βάθος χρόνου.

Σε σχέση με σήμερα, όμως, οι τελικές τιμές ηλεκτρισμού θα πρέπει να αναμένονται πως θα είναι πολύ χαμηλότερες μετά την έλευση του φυσικού αερίου. Πέρα από το γεγονός ότι διαχρονικά το φυσικό αέριο είναι φθηνότερο από το μαζούτ (και αυτή η τάση αναμένεται να συνεχιστεί), υπάρχει και το γεγονός ότι το φυσικό αέριο είναι πολύ πιο οικονομικό ως καύσιμο, σε σχέση με αυτά που χρησιμοποιούνται σήμερα. Αυτό μεταφράζεται σε διττή εξοικονόμηση: Πρώτον, ως πιο οικονομικό καύσιμο, το φυσικό αέριο παράγει λιγότερους ρύπους. Έτσι η ΑΗΚ θα μειώσει τις δαπάνες που πληρώνει για την εξαγωγή δικαιωμάτων εκπομπής ρύπων στην ευρωπαϊκή αγορά. Αυτές οι δαπάνες είναι γνωστές ως «πρόστιμα» ρύπανσης και κυμαίνονται κοντά στα 12 εκατ. ευρώ. Σημειώνεται πως με τις αλλαγές που προωθεί η Κομισιόν στη σχετικά αγορά αναμένεται πως οι εν λόγω δαπάνες θα αυξηθούν σημαντικά τα επόμενα χρόνια για την ΑΗΚ και κατ' επέκταση και για τους καταναλωτές. Σύμφωνα με υπολογισμούς της «Καθημερινής», όταν θα ισχύσουν οι νέοι όροι της αγοράς, η ΑΗΚ θα επωμιζόταν μεταξύ 40 και 50 εκατ. ευρώ για τους ρύπους, τα οποία θα πληρώνουν από τον καταναλωτή. Δεύτερον, ως καύσιμο με πιο αποδοτική καύση, το φυσικό αέριο θα μπορεί να παράγει περισσότερη θερμότητα (και επομένως ηλεκτρισμό), με λιγότερη κατανάλωση του καυσίμου, που ούτως ή άλλως είναι και φθηνότερο από το μαζούτ που χρησιμοποιείται σήμερα.

## Πολιτικό μπλακ-άουτ για τις προτάσεις, αντικρουόμενες οι εξηγήσεις

Εν τω μεταξύ, σε πολιτικό επίπεδο επικρατεί απόλυτη ασάφεια. Αρμόδια στελέχη, πολιτικοί και άλλοι εμπλεκόμενοι προβαίνουν σε άμεσα αντικρουόμενες δηλώσεις, σε σημείο που ακόμα και τα βασικά χαρακτηριστικά των ζητημάτων που αφορούν τη σύμφωνη γνώμη δεν έχουν ξεκαθαριστεί.

Για παράδειγμα, ενώ ο πρόεδρος της ΔΕΦΑ, Κώστας Ιωάννου, έχει επιβεβαιώσει πως η Vittol έχει επίσης ενδιαφερθεί για την παροχή φυσικού αερίου στην εγχώρια αγορά, η δημόσια συζήτηση έχει προσηγάγει την εν λόγω εταιρεία. Σημειώνεται πως και πληροφορίες της «Καθημερινής» από αρμόδια στελέχη της Vittol αναφέρουν πως η εταιρεία, αν και δεν σκόπευε αρχικά να δραστηριοποιηθεί στο φυσικό αέριο, έχει επιδείξει ενδιαφέρον να προμηθεύσει την εγχώρια αγορά. Είναι επίσης και η πιο προφανής επιλογή για την Κύπρο, αφού οι εγκαταστάσεις που ήδη ετοιμάζει στο Βασιλικό δεν χρειάζονται σημαντικές αλλαγές για εξυπηρέτηση ενός τέτοιου συμβολαίου. Οι πληροφορίες, δε, αναφέρουν πως η τιμή που πρότεινε η Vittol εί-

ναι περίπου το ένα πέμπτο της τιμής που συμφώνησε η κυβέρνηση. Από την πλευρά της, αρμόδια πηγή του Υπουργείου Εμπορίου αναφέρει πως οι σκέψεις της Vittol περιορίζονται μόνο στις εργασίες απούγροποισης του φυσικού αερίου και η εταιρεία δεν ενδιαφέρεται να προμηθεύσει την εγχώρια αγορά με φυσικό αέριο.

Παρομοίως, η Noble, που εξασφάλισε τόσο τα δικαιώματα στο τεμάχιο 13 της Κυπριακής Δημοκρατίας όσο και το όμορο τεμάχιο του κοιτάσματος Λεβιάθαν του Ισραήλ, δεν ενδιαφέρεται να προμηθεύσει την αγορά. Η εταιρεία, εξάλλου, θεωρείται αποκλειστικά «upstream» εταιρεία, δραστηριοποιείται δηλαδή αποκλειστικά στην εξόρυξη και όχι στην παροχή φυσικού αερίου.

Άμεσα αντικρουόμενες είναι και οι πληροφορίες που αφορούν ορισμένους από τους όρους των συμβολαίων. Σε τουλάχιστον δύο κόμματα, κατά την ενημέρωσή τους από τον υπουργό Εμπορίου, ειπώθηκε πως το συμβόλαιο, ως έχει, υποχρεώνει την Κυπριακή Δημοκρατία να προμηθεύεται φυσικό αέριο από την ίδια εταιρεία μέ-



Ο πρόεδρος της ΔΕΦΑ, Κώστας Ιωάννου, έχει επιβεβαιώσει πως η Vittol ενδιαφέρεται.

χρι το 2034, άσχετα με τις εξελίξεις στη διεθνή αγορά. Παρά το γεγονός ότι το βάθος χρόνου δεν είναι, κατ' αρχήν, αξιωματική πρακτική, αφού επιτρέπει την πιο ομαλή απόσβεση των αρχικών επενδύσεων, εντούτοις το βάθος εκκοσμησίας κρίνεται ως υπερβολικό.

Τόσο τα συγκεκριμένα δεδομένα της Κύπρου όσο και η συνήθως πρακτική στη διεθνή αγορά δεν προκρίνουν ένα τόσο μακρύ συμβόλαιο. Αντίθετα, υπό τις σημερινές συνθήκες, που χαρακτηρίζονται από τη ρευστότητα δεδομένων στη διεθνή αγορά, προτιμούνται διεθνώς συμβόλαια διάρκειας μέχρι δέκα με δεκαπέντε χρόνια.

Αρμόδιες πηγές έδειξαν στο τέλος της περασμένης εβδομάδας να αλλάζουν τη στάση τους στο συγκεκριμένο ζήτημα. Μετά τις πρώτες έντονες αντιδράσεις από την κυβέρνηση και το ΑΚΕΛ, σήμερα αναφέρεται πως η διάρκεια του συμβολαίου δεν είναι δεδομένη, αλλά «γίνονται σοβαρές σκέψεις» για το συγκεκριμένο σημείο. Σημειώνεται πως άλλες αρμόδιες κυβερνητικές πηγές, απαντώντας σε ε-

ρωτήσεις της «Καθημερινής», σημείωσαν πως εξετάστηκε ήδη η επιλογή για δεκαετίες συμβόλαιο, αλλά κρίθηκε ασύμφορο. Δεν είναι ξεκαθάρο αν η κυβέρνηση θα επιδιώξει συμφωνία με ρήτρα εξόδου, αφού και σε αυτό το σημείο οι απαντήσεις που λαμβάνουμε είναι συγκεκριμένες.

Επιπλέον, δεν είναι ακόμα πλήρως ξεκαθάρο ποιο όροι διέπουν την τιμολόγηση του αερίου που θα μεταφέρεται στην Κύπρο. Πληροφορίες αναφέρουν πως υπάρχει ρήτρα επαναδιαπραγμάτευσης των τιμών ανά πενταετία σε περίπτωση «σημαντικής διακυμάνσης των τιμών στη διεθνή αγορά». Αυτό, ωστόσο, δεν επιβεβαιώνεται απόλυτα, αφού άλλες αρμόδιες πηγές αναφέρουν πως η τιμή θα είναι σταθερή. Την Τετάρτη και την Πέμπτη, πάντως, κυβερνητικά στελέχη άφησαν ανοικτό το ενδεχόμενο η τελική τιμή να μην είναι 9,5 δολάρια – αφού εξάλλου δεν έχουν υπογραφεί τα συμβόλαια – αλλά θεωρείται σχεδόν βέβαιο πως η τελική τιμή δεν θα αποκλίνει σημαντικά, από τη στιγμή που αυτό το ποσό συμφωνήθηκε με τη Shell – έστω και προφορικά.

# Διαιτία προκλήσεων στην ασφαλιστική αγορά

Η εφαρμογή της οδηγίας Solvency II αλλάζει ριζικά τη μεθοδολογία αποτίμησης των κινδύνων, αυξάνοντας τις απαιτήσεις σε κεφάλαια

Του ΓΙΑΝΝΗ ΣΕΪΤΑΝΙΔΗ

Η χρηματοπιστωτική κρίση του 2008, με αφετηρία την πτώχευση της Lehman Brothers, δεν επηρέασε μόνο τον τραπεζικό κλάδο. Ασφαλιστικές εταιρείες με συστημική σημασία για την παγκόσμια οικονομία, όπως η AIG, είχαν επενδύσει σε τοξικά προϊόντα και θα είχαν χρεοκοπήσει αν η κυβέρνηση των ΗΠΑ δεν παρενέβαινε αποφασιστικά, χορηγώντας σχεδόν απεριόριστη ρευστότητα. Στο δίδωμο που ακολούθησε, το ενδιαφέρον των κυβερνήσεων και της κοινής γνώμης στράφηκε περισσότερο στον τραπεζικό τομέα και λιγότερο στον ασφαλιστικό. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση επιχειρείται μια τομή στον ασφαλιστικό κλάδο με την εφαρμογή, από την 1η Ιανουαρίου του 2013, μιας νέας κοινοτικής οδηγίας που αλλάζει δραστικά την εποπτεία του συστήματος. Η μετάβαση στην κοινοτική οδηγία Solvency II (Φερεγγυότητα II) θα αποκαλύψει τους ασθενείς του κλάδου και θα ενισχύσει σε δραστικό βαθμό την προστασία των καταναλωτών. Καινοτομία της εν λόγω οδηγίας αποτελεί η ριζική αναθεώρηση του τρόπου υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων μιας εταιρείας. Σε αντιδιαστολή με το υφιστάμενο εποπτικό πλαίσιο, το ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο θα προσδιορίζεται αφού αποτιμηθούν όλοι οι πιθανοί κίνδυνοι, ήτοι ασφαλιστικοί, χρηματοοικονομικοί και λειτουργικοί, στους οποίους είναι εκτεθειμένη η εταιρεία, σύμφωνα με σύγχρονες τεχνικές αποτίμησης. Μια άλλη σημαντική αλλαγή είναι η εφαρμογή συστημάτων εσωτερικής διακυβέρνησης από τις ασφαλιστικές εταιρείες. Το κακό της υπόθεσης είναι ότι θα αυξηθεί το κόστος, με αποτέλεσμα να υπάρξουν αυξήσεις στα ασφαλιστήρια. Παράλληλα, η κυπριακή ασφαλιστική αγορά έχει να αντιμετωπίσει τις δυσχερείες, τουλάχιστον σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα, του δύσκολου μακροοικονομικού περιβάλλοντος, σύμφωνα με το τελευταίο οικονομικό δελτίο της Κεντρικής Τράπεζας.

## Η οδηγία

«Η προσαρμογή των ασφαλιστικών εταιρειών της Κύπρου στις απαιτήσεις της οδηγίας Solvency II βρίσκεται στην κορυφή των προτεραιοτήτων μας», τονίζει στην «Κ» η γενική διευθύντρια του Συνδέσμου Ασφαλιστικών Εταιρειών Κύπρου (ΣΑΕΚ), Στέφη Δράκου.

Σύμφωνα με την κ. Δράκου, η νέα οδηγία εισάγει «μια ολιστική προσέγγιση στο νέο καθεστώς είναι ένα τίτινιο έργο και παραμένει η μεγαλύτερη πρόκληση για τη βιομηχανία. Μιλούμε για ένα ρυθμιστικό πλαίσιο εκατοντάδων σελίδων, που πρέπει να γνωρίζουμε κα-



Το 2010 η εγχώρια ασφαλιστική αγορά δείχνει να κινείται με μεγαλύτερο ρυθμό μεγέθυνσης σε σύγκριση με το 2009.

## Η αύξηση των κεφαλαιουχικών απαιτήσεων, η ενδοχομώνας να προκύψουν για κάποιες από τις ασφαλιστικές εταιρείες, θα φέρει αυξήσεις στα ασφαλιστήρια

λά, τόσο εμείς, όσο και η εποπτική αρχή, αλλά και να το κατανοήσουμε σε βάθος, προκειμένου να μεταφερθεί ορθά στην εθνική νομοθεσία και να τύχει σωστών εφαρμογών».

## Η διαδικασία

Ο ΣΑΕΚ έχει συντονίσει μια μελέτη τύπου market gap analysis (ανάλυση χάσματος αγοράς), που ετοιμάστηκε από ειδικούς συμβούλους και η οποία εντοπίζει τα κενά που προκύπτουν λόγω της μετάβασης των εταιρειών στο καθεστώς του Solvency II.

Με βάση την ανάλυση, οι σύμβουλοι ετοίμασαν συγκεκριμένο σχέδιο δράσης που καταγράφει λεπτομερώς σε ποιες ενέργειες θα πρέπει να προβούν οι εταιρείες για την απόληψη των κενών που διαπιστώθηκαν. Το σχέδιο δράσης ολοκληρώνεται μέχρι τον Ιούλιο του 2012, ώστε να παρασχεθεί εξάμηνη περίοδος στις εταιρείες πριν την εφαρμογή της οδηγίας, για συμπληρωματικές κινήσεις. Ταυτόχρονα, οι πλείστες των εταιρειών-μελών του ΣΑΕΚ (28 στον αριθμό) συμμετείχαν, εντός του χρονικού περιθωρίου που είχαν θέσει οι αρχές,

στην τελευταία Ποσοτική Μελέτη Επιπτώσεων (QISS), ενώ οι υπόλοιπες θα ολοκληρώσουν την άσκηση σύντομα.

«Συνεπώς, όλες οι εταιρείες θα γνωρίζουν και ποσοτικά τις συνέπειες που θα έχει για τις ίδιες η εφαρμογή του Solvency II και θα μπορούν να προβούν σε διορθωτικές κινήσεις για αντιμετώπισή τους», σημειώνει η κ. Δράκου. «Παρακολουθούμε επίσης στενά τις ευρωπαϊκές εξελίξεις στο κεφάλαιο των Μέτρων Εφαρμογής, αξιολογώντας πώς αυτές επιηρεάζουν τα μέλη μας και φροντίζοντας να τα ενημερώνουμε και να τα καθοδηγούμε».

## Η κοστολόγηση

«Παρενέργεια» της νέας οδηγίας είναι η αύξηση των ασφαλιστήριων. Η γενική διευθύντρια του ΣΑΕΚ εξηγεί ότι η πιθανή αύξηση των κεφαλαιουχικών απαιτήσεων, που ενδοχομώνας να προκύψουν από την εφαρμογή του Solvency II για κάποιες από τις ασφαλιστικές εταιρείες, θα φέρει αυξήσεις, αφού το κόστος κεφαλαίου είναι μία παράμετρος που λαμβάνεται υπόψη για σκοπούς τιμολόγησης.

«Το ίδιο μπορεί να λεχθεί και στην περίπτωση που η εφαρμογή της νέας νομοθεσίας συνεπάγεται αύξηση λειτουργικών εξόδων. Εκτιμάται ότι οι επιπτώσεις από την εφαρμογή θα είναι μεγαλύτερες για τις εταιρείες γενικού κλάδου. Είναι φυσικά δυνατόν οι δυνάμεις της αγοράς να οδηγήσουν τις εταιρείες στην απορρόφηση του πρόσθετου κόστους ή ενός μέρους αυτού, ώστε να παραμείνουν ανταγωνιστικές», σημειώνει.

Στην παράμετρο της αύξησης του κοστολογίου επικεντρώνεται έρευνα της PricewaterhouseCoopers που δόθηκε

στη δημοσιότητα την περασμένη εβδομάδα. Η έρευνα δείχνει ότι ποσοστό μεγαλύτερο του 40% των ασφαλιστών βρίσκεται ακόμη στα προπαρασκευαστικά στάδια ή δεν έχει ακόμη θέσει σε εφαρμογή τα σχετικά προγράμματα ενόψει του πλαισίου Solvency II, ενώ οι προϋπολογισμοί για την υιοθέτηση των σχετικών προγραμμάτων αναμένεται να αυξηθούν κατακόρυφα μέσα στα επόμενα δύο χρόνια.

Τα τρία τέταρτα των ασφαλιστών (74%) εκφράζουν την πεποίθηση ότι θα είναι σε θέση να ανταποκριθούν στην προθεσμία του 2013 για την εφαρμογή του νέου πλαισίου, παρά το ότι πέραν του 40% βρίσκεται στα προπαρασκευαστικά στάδια ή δεν έχει ακόμη θέσει σε εφαρμογή τα σχετικά προγράμματα.

Η έρευνα της PwC –σε 115 ασφαλιστικές εταιρείες σε 22 χώρες της Ευρώπης– αποκάλυψε ακόμη ότι πολλές ασφαλιστικές εταιρείες δεν είναι βέβαιες για τις πρόσθετες δαπάνες και το ανθρώπινο δυναμικό που θα απαιτηθούν για την ολοκλήρωση της προσαρμογής στις νέες συνθήκες. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα αναμένουν ότι μεγάλο μέρος του υπολειπόμενου κόστους θα αφορά δαπάνες στον τομέα της τεχνολογίας της πληροφορίας και στην πρόσληψη προσωπικού.

«Οι ασφαλιστικές εταιρείες θα έχουν μεγάλες προκλήσεις μέσα στα επόμενα δύο έτη για να πετύχουν το στόχια του πλαισίου αυτού. Οι κυπριακές εταιρείες έχουν επιρροή προκλήσεις, που πηγάζουν από το μέγεθος των υφιστάμενων εταιρειών», σχολιάζει η Ανδρούλλα Πίττα, συντάκτρια στις ελεγκτικές υπηρεσίες και επικεφαλής υπηρεσιών ασφαλιστικής βιομηχανίας της PwC.

## Οι κίνδυνοι από το μακροοικονομικό περιβάλλον

«Λόγω του παρατεταμένα υποτονικού εγχώριου μακροοικονομικού κλίματος, οι προοπτικές του ασφαλιστικού τομέα παραμένουν δυσχερείς, τουλάχιστον σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα», τονίζει στο τελευταίο Οικονομικό Δελτίο της Κεντρικής Τράπεζας (τεύχος Δεκεμβρίου), στο οποίο περιλαμβάνεται ειδικό κεφάλαιο για την ασφαλιστική αγορά.

Μάλιστα, τονίζεται ότι «ο κίνδυνος μακροοικονομικού περιβάλλοντος, ο οποίος επηρεάζει άμεσα και σε σημαντικό βαθμό τους συμφυείς με τον τομέα ασφαλιστικούς και χρηματοοικονομικούς κινδύνους, διαγράφεται ενισχυμένος σε σχέση με το προηγούμενο έτος».

Σε ό,τι αφορά τους ασφαλιστικούς κινδύνους, καταγράφονται η επιβράδυνση στη ζήτηση ασφαλιστικών προϊόντων και η ενίσχυση της ανοδικής τάσης εξαγορών και διακοπών συμβολαίων. Οι αναλυτές της Κεντρικής Τράπεζας προβλέπουν ότι σε μεγαλύτερο βαθμό αναμένεται να επηρεαστεί ο κλάδος ζωής, αφού σε περιόδους οικονομικής ύφεσης οι ασφαλείες ζωής δεν θεωρούνται προϊόν πρώτης ανάγκης. Κατά την Κεντρική Τράπεζα, ο σημαντικότερος ασφαλιστικός κίνδυνος που αντιμετωπίζει ο τομέας παραμένει, ενδοχομώνας, ο κίνδυνος αύξησης, σε αριθμό και μέγεθος, των απαιτήσεων πέραν των αναλογιστικών τεχνικών προβλέψεων και, κυρίως, όσον αφορά τις απαιτήσεις στον γενικό κλάδο.

«Στην περίπτωση τυχόν περαιτέρω επιδείνωσης του μακροοικονομικού περιβάλλοντος, ενδοχομώνας οι ασφαλιστικοί κίνδυνοι να ενισχυθούν, ασκώντας έντονες πιέσεις στη ρευστότητα, κερδοφορία και κεφαλαιακή επάρκεια των ασφαλιστικών εταιρειών», τονίζεται στο κείμενο.

Ενισχυμένοι αποτιμώνται και οι χρηματοπιστωτικοί κίνδυνοι, με το επιχείρημα ότι «οι επικρατούσες τάσεις και συνθήκες της αγοράς θα συνεχίσουν να υποβάλλουν τα περιουσιακά στοιχεία των ασφαλιστικών εταιρειών σε πιέσεις».

Πάντως, παρά τις δυσκολίες, ο α-

σφαλιστικός κλάδος κινείται σε θετική πορεία. Οι ασφαλιστικές εργασίες του πρώτου εξαμήνου του 2010 σημειώνουν, σύμφωνα με τα προκαταρκτικά στοιχεία του ΣΑΕΚ, ρυθμούς μεγέθυνσης περίπου 5,2% σε σύγκριση με 4,9% το 2009.

«Για το 2011, οι επίσημες οικονομικές προβλέψεις είναι θετικές. Αναμένω λοιπόν ότι, αν η ανάκαμψη συνεχιστεί, θα προκύψει και επιτάχυνση των δραστηριοτήτων του ασφαλιστικού τομέα», τονίζει στην «Κ» η γενική διευθύντρια του ΣΑΕΚ, Στέφη Δράκου.

Σε ό,τι αφορά τη διασύνδεση ασφαλιστικών εταιρειών και τραπεζικού κλάδου, η κ. Δράκου τονίζει ότι οι ασφαλιστικές εταιρείες ακολουθούν τα-

## Οι αναλυτές της Κεντρικής Τράπεζας προβλέπουν ότι σε μεγαλύτερο βαθμό αναμένεται να επηρεαστεί ο κλάδος ζωής

κτική διασποράς κινδύνου σε διάφορους τομείς επενδύσεων.

«Οι δε καταθέσεις σε τράπεζες περιορίζονται στο 27% των συνολικών επενδύσεων. Επιπρόσθετα, η ασφαλιστική νομοθεσία διαλαμβάνει πρόνοιες που αποθαρρύνουν την υψηλή συγκέντρωση καταθέσεων στην ίδια τράπεζα από τις εταιρείες (αυτή η προτροπή ενισχύεται περαιτέρω με το Solvency II). Συνεπώς, εξασφαλίζεται ικανοποιητική διασπορά μέσω καταθέσεων σε διάφορες τράπεζες. Μάλιστα, οι πρόνοιες του νέου ρυθμιστικού πλαισίου είναι τόσο αυστηρές στο θέμα του κινδύνου λόγω συγκέντρωσης καταθέσεων σε ένα ίδρυμα, ιδίως όταν αυτό δεν τυγχάνει υψηλής αξιολόγησης, που δεν αποκλείεται, με την εφαρμογή του Solvency II, αρκετές καταθέσεις να βρουν τον δρόμο για το εξωτερικό. Αυτό, διότι η τυχόν υψηλή συγκέντρωση καταθέσεων επιβαρύνει τις κεφαλαιουχικές απαιτήσεις, ώστε να εξουδετερώνεται ο αυξημένος σχετικός κίνδυνος», καταλήγει η κ. Δράκου.

## Κυπριακή ασφαλιστική βιομηχανία



Πηγή: Συνδέσμος Ασφαλιστικών Εταιρειών Κύπρου, 2009

• Συνεισφορά στο ΑΕΠ %	<b>5,3</b>
• Κύκλος εργασιών € εκατ.	<b>797</b>
(353 εκατ. ευρώ από τον Κλάδο Ζωής και 444 εκατ. ευρώ από τις ασφαλιστικές Γενικού Κλάδου)	
• Πληρωμές € εκατ.	<b>461</b>
(ωφελήματα και αποζημιώσεις)	
• Επενδύσεις € δις.	<b>2,5</b>
• Απασχόληση	<b>4.000</b>

# Πρεμιέρα για το νέο ευρωπαϊκό σύστημα εποπτείας

Τρεις αρχές εποπτείας και ένα συμβούλιο συστημικού κινδύνου φροντίζουν να μην επαναληφθεί η κρίση του 2008

Η αυγή της νέας χρονιάς αποτελεί και μια κρίσιμη καμπή για τον ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό τομέα. Την 1η Ιανουαρίου τέθηκαν σε ισχύ τρεις νέες ευρωπαϊκές αρχές για την εποπτεία των χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων –η Ευρωπαϊκή Αρχή για τις Τράπεζες (EBA), η Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (EIOPA) και η Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών (ESAs)– ενώ λίγες μέρες νωρίτερα ξεκίνησε η λειτουργία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου. Το νέο ευρωπαϊκό εποπτικό περιβάλλον έρχεται ως απάντηση στην εμπειρία της χρηματοπιστωτικής κρίσης, η οποία κατέδειξε σημαντικές αδυναμίες στη χρηματοπιστωτική εποπτεία, τόσο σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, όσο και σε σχέση με ολόκληρο το χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Το νέο εποπτικό περιβάλλον έχει δύο πυλώνες: το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου και ένα Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοπιστωτικών Εποπτείας. Το δεύτερο, που τέθηκε σε ισχύ στην αρχή του έτους, έχει τη μορφή ενός εύρωστου δικτύου εθνικών εποπτικών αρχών και λειτουργεί παράλληλα με τις εθνικές εποπτικές αρχές για τη διαφύλαξη της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας σε επίπεδο μεμονωμένων χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων και για την προστασία των καταναλωτών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών («μικροπληκτική εποπτεία»). Το νέο ευρωπαϊκό δίκτυο συνδυάζει την εποπτεία σε ε-

## Στο στόχαστρο οι μεγάλες τράπεζες

Το επόμενο βήμα που προτείνει η Ε.Ε. είναι ένα πιο αυστηρό πλαίσιο για μεγάλες τράπεζες. Ο ανταποκριτής μας στις Βρυξέλλες, Κώστας Καραγιάννης, μεταδίδει ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξετάζει το ενδεχόμενο να απαγορεύσει σε τράπεζες που θεωρούνται «πολύ μεγάλες για να χρεοκοπήσουν» να χρησιμοποιούν ορισμένα προϊόντα και να απαιτήσει περιορισμό της έκθεσής τους σε κίνδυνο. Σε περίπτωση που μια τράπεζα που λειτουργεί διασυνοριακά βρεθεί στην ανάγκη να ζητήσει οικονομική διάσωση, τότε οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές θα πρέπει να απαιτούν «αλλαγή» στη νομική ή επιχειρησιακή δομή τους, σύμφωνα με προσχέδιο πρότασης της Κομισιόν που επικαλείται το Bloomberg.

Η Επιτροπή προτείνει ακόμη μέτρα ο-

πως «να περιορίζουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα την ανώτατη μεμονωμένη και συνολική έκθεσή τους» ή να εξαναγκάζονται οι τράπεζες «να περιορίζουν ή να παύουν» ορισμένες λειτουργίες τους.

Η Επιτροπή ξεκίνησε διαδικασία διαμόρφωσης νομοθετικής πρότασης, ζητώντας από τράπεζες, καταναλωτές και επενδυτές, να αναφέρουν προτάσεις τους για την ενίσχυση του τραπεζικού τομέα σε περιόδους κρίσεων. Η τελική νομοθετική πρόταση της Επιτροπής αναμένεται να κατατεθεί στη διάρκεια του 2011. Παράλληλα, το Financial Stability Board (FSB) έχει ανακοινώσει από τον περασμένο Οκτώβριο ότι εξετάζει τρόπους αποτελεσματικής αναδιάρθρωσης προβληματικών τραπεζών, περιλαμβανομένης και της επιβολής απωλειών σε

επενδυτές. Το FSB αναμένεται να ανακοινώσει τις προτάσεις του μέχρι τη μέση του 2011. Σύμφωνα με την Επιτροπή της Βασιλείας για την Εποπτεία των Τραπεζών (BCBS), οι ρυθμιστικές αρχές θα πρέπει να μπορούν να διαγράφουν χρέος μειωμένης εξασφάλισης και προνομίους μετοχές ή να τις μετατρέπουν σε κοινές μετοχές, αναφέρονται σε προσχέδιο πρότασης που κατατέθηκε τον Αύγουστο.

Οι προτάσεις της Επιτροπής βασίζονται στην παραδοχή ότι πρέπει να είναι δυνατή η χρεοκοπία τραπεζών, χωρίς αυτό να απειλεί ολόκληρο το χρηματοπιστωτικό σύστημα. Εξίσου σημαντικό για την Επιτροπή είναι το να μην επιβαρύνονται οι φορολογούμενοι με το κόστος αναδιάρθρωσης ή χρεοκοπίας, αλλά οι επενδυτές.

## Από την 1η Ιανουαρίου λειτουργεί ένα πανευρωπαϊκό δίκτυο που δίνει τη δυνατότητα στις κυπριακές αρχές να ασκήσουν εποπτεία ακόμη και σε οίκους αξιολόγησης

θνική βάση με τη συγκέντρωση ειδικών καθκόντων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, προκειμένου να προκύψουν ενωμοιομένοι κανόνες καθώς και συνεκτική εποπτική πρακτική και εφαρμογή. Το δίκτυο στοχεύει στην ενδυνάμωση της εμπιστοσύνης μεταξύ εθνικών εποπτικών αρχών, με την εξασφάλιση, μεταξύ άλλων, ότι οι εποπτικές αρχές της χώρας υποδοχής συμμετέχουν ενεργά στον καθορισμό πολιτικών που συνδέονται με τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και την

προστασία των καταναλωτών, επιτρέποντας με τον τρόπο αυτό την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των διασυνοριακών κινδύνων.

Το νέο σχήμα δίνει νέες δυνατότητες ελέγχου στις εποπτικές αρχές της Κύπρου, οι οποίες μπορούν να ασκώσουν εποπτεία, μέσω των ευρωπαϊκών αρχών, ακόμη και σε διεθνείς οίκους αξιολόγησης και hedge funds.

Σύμφωνα με ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, «τα εθνικά εποπτικά μοντέλα υστερήσαν απένα-

ντι στην ενοποιημένη και διασυνδεδεμένη πραγματικότητα των σημαντικών ευρωπαϊκών χρηματοπιστωτικών αγορών, όπου πολλές χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις λειτουργούν σε διασυνοριακό κλίμακα. Η κρίση κατέδειξε σοβαρές ελλείψεις στη συνεργασία, στον συντονισμό, στη συνοχή και στην εμπιστοσύνη μεταξύ των εθνικών εποπτικών αρχών».

## Το Συμβούλιο

Αν για παράδειγμα υπήρχε προ του 2008 το νεοσύστατο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου, θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν εν τη γενέσει τους πολλές από τις κρίσεις που ακολούθησαν. Το Συμβούλιο θα απευθύνει προειδοποιήσεις σχετικά με ενδεχόμενους κινδύνους για την οικονομία ή το χρηματοπιστωτικό σύστημα της Ε.Ε. και συστάσεις για την αντιμετώπισή τους. Το Συμβούλιο έχει ως επικεφαλής τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), Ζαν Κλοντ Τρισέ, και καλύπτει όλες τις χώρες της Ε.Ε., με στόχο να επιτύχει την καλύτερη επίβλεψη των ευρωπαϊκών οικονομικών και την επίτευξη της οικονομικών και χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στην Ευρώπη.

Σε δηλώσεις του στην εφημερίδα Financial Times, ο αντιπρόεδρος της ΕΚΤ και μέλος του Συμβουλίου, Βίτορ Κοντανάνσιο, αναφέρει παραδείγματα προειδοποιήσεων, τις οποίες θα είχε απευθύνει στο παρελθόν το Συμβούλιο, μεταξύ των οποίων, όπως εί-

πε, θα ήταν και η έγκριση προειδοποίηση για την απόλυτη ανταγωνιστικότητα της Ελλάδας, που οδήγησε στην αύξηση του ελλείμματος στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών της.

«Θα μπορούσαμε, επίσης, να είχαμε προειδοποιήσει για τη φούσκα ακινήτων στην Ισπανία και την Ιρλανδία και για τα δάνεια σε ξένο νόμισμα στην ανατολική Ευρώπη».

«Αυτά είναι παραδείγματα πραγμάτων που θα είχε κάνει το Συμβούλιο για να εμποδίσει τις κρίσεις. Αν ένα σώμα, όπως το Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου, με πολλά μέλη, εκδίδει συγκεκριμένες συστάσεις, τότε θα πρέπει να υπάρχουν δράσεις, είτε ο αντιπρόεδρος της ΕΚΤ.

Ο αρμόδιος επίτροπος, Μισέλ Μπαρνιέ, χαρακτηρίζει τη δομή ως έναν κύκλο ελέγχου, με τα ραντάρ να είναι στραμμένα προς τον χρηματοπιστωτικό τομέα, εντοπίζοντας ανάγκες.

«Η κρίση τόνισε πάρα πολύ σαφώς τα όρια και μερικές φορές τις αδυναμίες του συστήματος ελέγχου μας στην Ευρώπη», δήλωσε την Πρωτοχρονιά ο κ. Μπαρνιέ, με αφορμή τη λειτουργία των νέων εποπτικών αρχών.

«Η συσώρευση υπερβολικών κινδύνων δεν εντοπίστηκε. Η Ευρώπη μαθαίνει από την κρίση και γι' αυτό δημιουργεί νέα εργαλεία επιτήρησης και ελέγχου, για να εντοπίζουν τα προβλήματα έγκαιρα».

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΕΪΤΑΝΙΔΗΣ

# Ευκαιρίες με φόντο την επίσκεψη Μέρκελ

Ναυτιλία, τουρισμός και ενέργεια αποτελούν τους σημαντικότερους τομείς ανάπτυξης των επιχειρηματικών σχέσεων Κύπρου - Γερμανίας

Του ΓΙΑΝΝΗ ΣΕΪΤΑΝΙΔΗ

**Ναυτιλία**, τουρισμός, κατασκευές, ενέργεια και τρόφιμα αποτελούν τους πέντε τομείς στους οποίους αναπτύσσονται οι εμπορικές σχέσεις της Κύπρου με τη Γερμανία. Η ολιγόωρη επίσκεψη της Γερμανίδας καγκελαρίου, Άνγκελα Μέρκελ, την προσεχή Τρίτη, 11 Ιανουαρίου, δεν επιτρέπει την οργάνωση ενός επιχειρηματικού φόρουμ – ως ειθιστά κατά τη διάρκεια επισκέψεων αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων – ωστόσο οι δύο χώρες έχουν μια εκτεταμένη ατζέντα οικονομικών θεμάτων. Η Γερμανία αποτελεί την ατιμωμένη της ευρωπαϊκής οικονομίας και η ανοδική της πορεία προσφέρει ευκαιρίες για περαιτέρω ανάπτυξη των διμερών οικονο-

## Στο τελικό στάδιο βρίσκεται η αναθεώρηση της σύμβασης αποφυγής διπλής φορολογίας

μικών σχέσεων. Αξίζει να σημειωθεί ότι στην τελική φάση βρίσκεται η διαπραγμάτευση για την ανανέωση της υφιστάμενης συμφωνίας αποφυγής διπλής φορολογίας.

Στο μεταξύ, οι επιχειρηματικές σχέσεις αναπτύσσονται ταχύτατα, με τον Κυπριακό Οργανισμό Προώθησης Επενδύσεων (CIPA) να οργανώνει, σε συνεργασία με κυπριακούς επιχειρηματικούς φορείς, παρουσιάσεις των επενδυτικών προοπτικών της Κύπρου (μαρίνες, τουριστικές αναπτύξεις) σε γερμανικές πόλεις. Ήδη έχει πραγματοποιηθεί παρουσίαση σε Φρανκφούρτη και Μόναχο και την προσεχή άνοιξη θα γίνει άλλη μια στο Μόναχο. Εξειδικευμένες παρουσιάσεις υλοποιεί και το Κυπριακό Ναυτιλιακό Επιμελητήριο (η Λεμεσός είναι ήδη έδρα πολλών ναυτιλιακών επιχειρήσεων γερμανικών συμφερόντων).

Από την άλλη πλευρά, έντονο είναι το ενδιαφέρον της Γερμανίας για την εξαγωγή βιομηχανικών προϊόντων, από αυτοκίνητα μέχρι τεχνολογία και υλικά για την ανάπτυξη συστημάτων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Το διμερές εμπόριο ανήλθε το διάστημα Ιανουάριος-Σεπτέμβριος 2010 σε 504,042 εκατ. ευρώ (424,787 εκατ. ευρώ εισαγωγές και 79,255 εκατ. ευρώ εξαγωγές), από 417,998 εκατ. ευρώ (358,835 εκατ. ευρώ εισαγωγές και 59,163 εκατ. ευρώ εξαγωγές) το αντίστοιχο διάστημα του 2009. Το έλλειμμα (ως προς την Κύπρο) ήταν το πρώτο εννιάμηνο του 2010 345,532 εκατ. ευρώ, από 299,672 εκατ. ευρώ το αντίστοιχο διάστημα του 2009.

«Ο ρόλος της Γερμανίας έχει αναβαθμιστεί περισσότερο από κάθε άλλη περίοδο μετά τη λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Η καγκελαρίου



Η Λεμεσός αποτελεί έδρα πολλών ναυτιλιακών εταιρειών γερμανικών συμφερόντων.



Η ολιγόωρη επίσκεψη της Γερμανίδας καγκελαρίου, Άνγκελα Μέρκελ, την προσεχή Τρίτη δεν επιτρέπει την οργάνωση ενός επιχειρηματικού φόρουμ – ως ειθιστά.

Μέρκελ ανέδειξε τη Γερμανία σε οικονομική δύναμη. Η Ευρώπη γίνεται περισσότερο γερμανική, τονίζει στην «Κ» ο πρόεδρος του Κυπριακού Ναυτιλιακού Επιμελητηρίου, Θωμάς Καζάκος. Σε συνεργασία με τον CIPA έγιναν παρουσιάσεις του νέου φορολογικού πλαισίου σε Όσλο και Κοπεγχάγη και ακολουθεί τον Μάρτιο ή τον Απρίλιο η Γερμανία.

Οπως επισμαίνει, η Κύπρος είχε παραδοσιακά στενές οικονομικές σχέσεις με την Αγγλία, ωστόσο υπάρχουν κάποιες τομείς στους οποίους μπορούν να υπάρξουν επιχειρηματικές συνεργασίες.

Μεγάλο ατού της Κύπρου είναι το προνομιώδες φορολογικό καθεστώς και η γεωγραφική της θέση, που καθιστά το νησί εφελτήριο για επιχειρηματικές δραστηριότητες στη Μέση Ανατολή, την Ασία, την Ινδία, ακόμη και την Κίνα.

## Ναυτιλία

Ο τομέας που ξεχωρίζει είναι η ναυτιλία. Περίπου το 20% του κυπριακού εμπορικού πλοίου (αριθμητικά περί τα 1.000 ποντοπόρα πλοία) ανήκει σε εταιρείες γερμανικών συμφερόντων.

«Η Κύπρος, με την έγκριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, διαθέτει ένα αναθεωρημένο φορολογικό πλαίσιο για την πλοιοκτησία, την πλοιοδιαχείριση και τις ναυλώσεις πλοίων, γε-

γώνος που το καθιστά το πιο ανταγωνιστικό εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης», τονίζει στην «Κ» ο γενικός διευθυντής της Κυπριακού Ναυτιλιακού Επιμελητηρίου, Θωμάς Καζάκος. Σε συνεργασία με τον CIPA έγιναν παρουσιάσεις του νέου φορολογικού πλαισίου σε Όσλο και Κοπεγχάγη και ακολουθεί τον Μάρτιο ή τον Απρίλιο η Γερμανία.

Οι προοπτικές είναι μεγάλες, καθώς η Γερμανία βρίσκεται στην τέταρτη θέση της παγκόσμιας κατάταξης συνολικής μεταφορικής ικανότητας με όρους χωρητικότητας τζα (πρώτη είναι η Ελλάδα και ακολουθούν Κίνα και Ιαπωνία).

Σημαντικός τομέας για την προσέλκυση επενδύσεων είναι ο τουρισμός. Οι επενδύσεις της Columbia, το Aphrodite Hills στην επαρχία Πάφους, αποτελούν χαρακτηριστικά παραδείγματα. Ο γερμανικός εξερχόμενος τουρισμός, μαζί με αυτόν της Μεγάλης Βρετανίας, αποτελεί την κινητήρια δύναμη του παγκόσμιου τουρισμού. Στο πλαίσιο των εορτασμών για τα 50χρονα της Κυπριακής Δημοκρατίας, ομάδα Γερμανών τουριστικών πρακτό-

ρων πέταξε με πενταθέσιο αεροπλάνο από τη Φρανκφούρτη στην Κύπρο με ενδιάμεσους σταθμούς στο Λιντς της Αυστρίας, στο Βελιγράδι, στη Θεσσαλονίκη, στη Μύκονο και στη Ρόδο. Πιλότος ήταν ο πρόεδρος της Κύπρου στη Φρανκφούρτη. Η όλη ενέργεια (οι τουριστικοί πράκτορες συμμετείχαν σε διαγωνισμό με τίτλο «Αφροδίτη 50») έτυχε δημοσιότητας στη Γερμανία, ενώ την ημέρα της άφιξης του αεροπλάνου αφιχθήσαν στην Κύπρο άλλοι 50 τουριστικοί πράκτορες, συνοδευόμενοι από εκπρόσωπο του ΚΟΤ.

## Ενέργεια

Ο τομέας της ενέργειας έχει σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης. Η γερμανική τεχνολογία ανανεώσιμων πηγών ενέργειας βρίσκεται στην παγκόσμια πρωτοπορία. Η ανάπτυξη του κλάδου στην Κύπρο ανοίγει νέες προοπτικές. Αξίζει να σημειωθεί ότι μέσα σε μια δεκαετία, χάρη στην ανάπτυξη των ΑΠΕ στη Γερμανία, δημιουργήθηκαν 300.000 θέσεις εργασίας (υψηλής ειδίκευσης), ενώ εκτιμάται ότι μέχρι το 2020 θα φτάσουν τις 500.000. Το 2000, η παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια από τις ΑΠΕ στη Γερ-

## Αυξάνεται η αγοραστική δύναμη του μέσου Γερμανού

**Σύμφωνα** με εκτιμήσεις του Ινστιτούτου έρευνας καταναλωτών GfK, το 2011 αναμένεται αύξηση της αγοραστικής δύναμης των Γερμανών. Η μέση αύξηση θα φτάσει τα 500 ευρώ, με αποτέλεσμα η κατά κεφαλήν αγοραστική δύναμη στη Γερμανία να διαμορφωθεί στα 19.684 ευρώ ετησίως. Η αύξηση αυτή αποδίδεται σε δύο κυρίως παράγοντες: αφενός, στο τέλος της κρίσης, που επιτρέπει τη γενικότερη ανοδική πορεία της οικονομίας, και, αφετέρου, στις αυξημένες αποδοκίες των εργαζομένων σε διάφορους κλάδους – και μάλιστα μετά από αρκετά χρόνια υποχώρησης των μισθολογικών απολαβών. Διαφορές υπάρχουν και ανάμεσα στα κράτη της Γερμανίας. Έτσι –όσον αφορά πάντα τη μέση αγοραστική δύναμη– στην πρώτη θέση βρίσκεται η Βαυαρία με 21.326 ευρώ, ενώ στην τελευταία συναντά κανείς τη Σαξονία-Άνχαλτ με 16.421 ευρώ. Αυτό σημαίνει ότι ανάμεσα στον πρώτο και τον τελευταίο της σχετικής λίστας υπάρχει μια διόλου αμελητέα διαφορά στο διαθέσιμο εισόδημα, η οποία ανήκει το 25% (με βάση τη μέση αγοραστική δύναμη) και αποτιμώνει τις ανισότητες που εξακολουθούν να υφίστανται στο εσωτερικό της χώρας, 20 χρόνια μετά την ενοποίηση.

μανία κάλυπτε το 6% της ζήτησης, το 2009 το 16,3% και σήμερα καλύπτει το 17%. Μέχρι το 2030, εκτιμάται ότι θα έχει επιτευχθεί πλήρης κάλυψη των αναγκών από τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Όλα αυτά σε μια χώρα που δεν έχει την πλοιοφάνεια και το αιολικό δυναμικό της Κύπρου.

«Γίνεται μεγάλη προσπάθεια να αποκτήσουμε τεχνολογία από γερμανικές εταιρείες», εξηγεί ο κ. Μιχαηλίδης, ενώ υπήρξε και σχετική αποστολή στην Κολωνία.

## Τρόφιμα

Ειδικά κατηγορία επενδυτικού ενδιαφέροντος αποτελεί ο τομέας των τροφίμων, αφού η Γερμανία είναι μια ιδανική αγορά για την εξαγωγή αγροτικών προϊόντων.

«Οι πατάτες αποτελούν το πρώτο είδος σε ζήτηση, αλλά ο τομέας σε σοβαρές προοπτικές είναι αυτός των βιολογικών προϊόντων. Υπάρχει μια μεγάλη αγορά, με τον Γερμανό καταναλωτή να είναι έτοιμος να πληρώσει για ένα ποιοτικό τρόφιμο», σημειώνει ο κ. Μιχαηλίδης.

seitandisi@kathimerini.com.cy

# Στα 3,2 εκατ. ευρώ ο τζίρος των εορταστικών sms

Cyta και MTN δίνουν πόλεμο στα χαρακώματα της επικοινωνίας, την ώρα που η Primetel ετοιμάζεται να μπει στον «χορό»

Του ΑΝΔΡΕΑ ΚΩΣΤΟΥΡΗ

Την ηλεκτρονική οδό των γραπτών μηνυμάτων μέσω των κινητών τηλεφώνων επέλεξαν και κατά τις περασμένες γιορτές οι κάτοικοι της Κύπρου, για να ανταλλάξουν ευχές με τους οικείους τους. Η αξία των μηνυμάτων, γνωστά ως sms, που στάλθηκαν κατά τα Χριστούγεννα έφτασε στα 3,2 εκατ. ευρώ, ύστερα από τα στοιχεία που προ-

πτά μηνύματα. Πλέον όλοι σχεδόν οι κάτοχοι κινητών τηλεφώνων χρησιμοποιούν την εν λόγω υπηρεσία, η οποία τυγχάνει της μεγαλύτερης χρησιμοποίησής της κατά τις ημέρες των εορτών, κάνοντας τους ιθύνοντες στις εταιρείες κινητής τηλεφωνίας να τρίβουν τα χέρια τους, αφού βλέπουν τα ταμεία τους από τις εισπράξεις Δεκεμβρίου να γεμίζουν.

## Πρωτιά και μερίδια αγοράς

Η Cyta κατέχει ακόμη την πρωτιά στην εγχώρια αγορά κινητής τηλεφωνίας, έχοντας συνολικό μερίδιο αγοράς στο 74% από το σύνολο των χρηστών κινητών τηλεφώνων στην Κύπρο. Σημειώνεται πως μέσω των πομπών της εταιρείας στάλθηκαν κατά την ημέρα των Χριστουγέννων 7,9 εκατ. μηνύματα και από πελάτες της εταιρείας σε άλλους πελάτες της Cyta ή και άλλων εταιρειών, τόσο στο εξωτερικό όσο και εντός συνόρων βέβαια. Εξάλλου, την παραμονή των Χριστουγέννων στάλθηκαν 1,7 εκατ. μηνύματα, ενώ κατά την 26η Δεκεμβρίου οι πελάτες της Cyta απέστειλαν συνολικά 900 χιλιάδες μηνύματα. Σημαντικό στοιχείο αποτελεί και το γεγονός πως το πρωί των Χριστουγέννων αποστέλλονταν κατά μέσο όρο 432 μηνύματα ανά δευτερόλεπτο. Ο μέσος ό-



Κατά τις ημέρες των εορτών στάλθηκαν 17,9 εκατ. γραπτά μηνύματα από τους πελάτες της Cyta και της MTN.

ρος της αξίας των μηνυμάτων της Cyta τίθεται στο 1,80 σεντ του ευρώ, κάτι που σημαίνει πως η συνολική αξία των εορταστικών sms φτάνει τα 1,9 εκατ. ευρώ, αφού το σύνολο των μηνυμάτων που στάλθηκαν από πελάτες της Cyta ήταν 10,5 εκατομμύρια. Αξίζει να α-

ναφερθεί πως σε μια συνθησιμένη ημέρα οι πελάτες της Cyta στέλνουν περίπου 3,4 εκατ. μηνύματα μέσω κινητών τηλεφώνων.

Με τη σειρά τους, οι συνδρομητές των υπηρεσιών της MTN, η οποία κατέχει το υπόλοιπο 26% της εγχώριας

αγοράς κινητής τηλεφωνίας, απέστειλαν κάποια εκατομμύρια sms κατά τις ημέρες των Χριστουγέννων. Συγκεκριμένα, κατά το τρίμηνο πριν, ανήμερα και την επόμενη ημέρα των Χριστουγέννων, οι πελάτες της MTN απέστειλαν συνολικά 7,4 εκατ. sms. Η αξία των εν λόγω μηνυμάτων φτάνει στα 1,3 εκατ. ευρώ, σύμφωνα με τον πιο συντηρητικό υπολογισμό της «Κ», ωστόσο θα πρέπει να τονιστεί πως και οι δύο εταιρείες κινητής τηλεφωνίας στην Κύπρο προσφέρουν πακέτα με δωρεάν κλήσεις και γραπτά μηνύματα, οπότε σχετική απόκλιση από τους υπολογισμούς πρέπει να θεωρείται δεδομένη.

## Νέος παίκτης

Την ώρα που Cyta και MTN παλεύουν για να επικρατήσουν στην εγχώρια αγορά, η Primetel ετοιμάζεται να γίνει ο τρίτος «παίκτης» που θα δραστηριοποιηθεί στην κινητή τηλεφωνία της Κύπρου. Σημειώνεται πως η συγκεκριμένη εταιρεία θα αγοράζει υπηρεσίες από τη Cyta, για να καταφέρει να προσφέρει τα πακέτα υπηρεσιών της, ούτως ώστε να γλυτώσει τον χρόνο και το χρήμα που απαιτούνται για κτίσιμο ιδιόκτητου δικτύου για παροχή υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας. Ο τρόπος με τον οποίον η εταιρεία θα

καταστεί ανταγωνιστική, σε σύγκριση με τις Cyta και MTN, τον οποίον κι επεξεργάζονται σήμερα οι άνθρωποι της Primetel, αλλά και σύμφωνα με τις πληροφορίες που υπάρχουν σήμερα, η εταιρεία αναμένεται να γνωστοποιήσει την ενεργοποίησή της στην κινητή τηλεφωνία εντός του πρώτου εξαμήνου του τρέχοντος έτους. Η επιτυχία της MTN στην εγχώρια αγορά είναι αυτή που ανοίγει την πόρτα για δραστηριοποίηση και τρίτου παίκτη στην αγορά, αφού για έκδοση τρίτης άδειας από τον Ρυθμιστή Τηλεπικοινωνιών απαιτήθηκε η εξασφάλιση από την MTN πέραν του 20% του πελατολογίου κινητής τηλεφωνίας που υπάρχει στην Κύπρο. Ταυτόχρονα, ακόμη δυσκολότερο θα γίνει το έργο της Cyta, η οποία διαθέτει το μεγαλύτερο κλάδος δικτύου για κινητή τηλεφωνία στην Κύπρο, ωστόσο, αν και θα συνεργαστεί με την Primetel, την ίδια στιγμή θα αποκτήσει ακόμη έναν ανταγωνιστή στην αγορά. Το 2011 αναμένεται πως θα είναι έτος κατά το οποίο θα υπάρξουν σημαντικές αλλαγές στην αγορά της κινητής τηλεφωνίας και ευρύτερα στις τηλεπικοινωνίες και στο Διαδίκτυο, με ζητήματα που αφορούν τον ανταγωνισμό, τις ταχύτητες στον Διαδίκτυο και τις χρεώσεις για κινητή και σταθερή τηλεφωνία.



kathimerini.com.cy



Κάθε μέρα, κάθε λεπτό ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

**Σύγκριση επιτοκίων καταθέσεων στην Ευρωζώνη**  
Νοέμβριος 2010, %

ΝΕΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	ΕΥΡΩΖΩΝΗ	ΒΕΛΓΙΟ	ΔΑΝΙΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΚΥΠΡΟΣ	ΛΟΥΞ/ΡΓΟ	ΜΑΛΤΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΑΥΣΤΡΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΣΛΟΒΕΝΙΑ	ΣΛΟΒΑΚΙΑ	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ
<b>ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ</b> Μιας ημέρας	0,44	0,33	0,74	0,59	<b>0,49</b>	0,29	0,27	1,13	0,72	0,28	0,44	0,57	0,09	0,20	0,35	0,43
Προθεσμίας έως 1 έτος	2,34	0,88	1,16	—	<b>3,63</b>	2,75	1,28	3,97	—	1,12	2,44	1,22	2,45	1,89	2,21	1,74
<b>Προθεσμίας έως 3 μήνες</b>	1,54	1,05	1,36	—	<b>1,15</b>	—	1,29	2,44	0,25	1,69	2,05	—	—	1	0,76	0,66
<b>ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ</b> Μιας ημέρας	0,49	0,42	0,47	0,19	<b>0,35</b>	0,58	0,58	0,52	0,44	0,26	0,86	0,55	0,19	0,31	0,14	0,40
Προθεσμίας έως 1 έτος	1,16	0,60	0,73	—	<b>3,27</b>	2,11	1,18	3,05	—	1,04	0,72	1,06	2,22	1,46	0,78	0,60
<b>ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ</b> Νοικοκυριά, προθεσμίας έως 2 έτη	2,25	2,31	1,59	2,80	<b>3,38</b>	2,55	1,40	3,97	0,86	2,07	3,16	1,18	1,68	2,63	1,61	1,90
Νοικοκυριά, προθεσμίας άνω των 2 ετών	2,72	3,06	2,43	1,77	<b>2,71</b>	2,21	2,77	—	2,04	3,14	3,70	2,30	2	3,94	2,58	1,85
Επιχειρήσεις, προθεσμίας έως 2 έτη	1,69	1,08	1	2,12	<b>3,55</b>	2,53	1,31	3,48	0,73	1,74	1,08	1,15	2,59	1,90	0,98	1,19

# Αντεπιτίθενται οι τράπεζες για τη συγκράτηση των εκροών

Στη μάχη της ρευστότητας οι προθεσμιακές καταθέσεις σε συνδυασμό με ομόλογα του Δημοσίου

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Με βασικό αντίπαλο το Δημόσιο θα εξελιχθεί η μάχη των τραπεζών για τη διατήρηση της ρευστότητας του τραπεζικού συστήματος το πρώτο εξάμηνο του 2011, που θα αποδειχθεί κρίσιμο, με τις εκτιμήσεις να κάνουν λόγο για περαιτέρω υποχώρηση των καταθέσεων ακόμη και κατά 10 δισ. ευρώ.

Οι τράπεζες ετοιμάζουν την αντεπιθεσή τους σε μια προσπάθεια να συγκρατήσουν τις εκροές καταθέσεων από το σύστημα, που εξανερμίζονται μαζικά, προκειμένου να καλύψουν τις αυξημένες υποχρεώσεις των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών προς τις φερολογικές αρχές. Στη μάχη της ρευστότητας επιστρατεύονται οι προθεσμιακές καταθέσεις σε συνδυασμό με ομόλογα του Δημοσίου, που εξασφαλίζουν σε ένα μέρος της επένδυσης υψηλά επιτόκια της τάξης του 8% για μικρές διάρκειες ή ακόμα και 10% για μεγαλύτερες διάρκειες.

Παρόμοια συνδυαστικά προϊόντα έχουν κάνει ήδη την εμφάνισή τους στις τράπεζες και παρά το γεγονός ότι η προώθησή τους δεν είναι μαζική, προωθούνται στους μνημονεύσιμους αποδοσών, που βλέπουν τα επιτόκια το τελευταίο δίμηνο του έτους να πέφτουν στο επίπεδο του 3% - 3,8% και τον πληθωρισμό να κινείται ανοδικά στο 5,5%, οδηγώντας τις αποδόσεις σε αρνητικό έδαφος.

Τράπεζες όπως η Alpha Bank και η Efg Eurobank δίνουν ήδη αυτά τα δυνατά πακέτα στους πελάτες τους, επιτυγχάνοντας μια μέση απόδοση σε παρόμοιες τοποθετήσεις κοντά στο 5%, ενώ η Εθνική προωθεί τη 18μηνη προθεσμιακή κατάθεση «Δώρο Εθνικής», που προσφέρει διπλασιασμό των τόκων τον Απρίλιο, τον Αύγουστο και τον Δε-

κέμβριο, εξασφαλίζοντας ετσιοποιημένη απόδοση 3,30%, ενώ στο 5,4% διαμορφώνεται η απόδοση τους τέσσερις συγκεκριμένους μήνες του έτους. Οι εναλλακτικές προτάσεις των τραπεζών θα συνδυαστούν με ασφαλιστικά προϊόντα, προσφέροντας υψηλή απόδοση για το τμήμα της κατάθεσης, εάν ο αποταμιευτής επιλέξει ένα συνταξιοδοτικό πρόγραμμα και επιστρατεύονται σε μια προσπάθεια να απαντήσουν και στον ανταγωνισμό των μικρών τραπεζών, όπως η FFBank, που ανανέωσε την

## Περατίζονται υποχώρηση των καταθέσεων ακόμη και κατά 10 δισ. ευρώ, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις

έκδοση του προθεσμιακού λογαριασμού «Plus Bonus», που προσφέρει προνομακίο επιτόκιο 4,5% για κάθε τρίμηνο και επιπλέον bonus στο τέταρτο τρίμηνο της κατάθεσης, που ισοδυναμεί με τόκους 91 ημερών και οδηγεί σε συνολικά ετήσια απόδοση 5,7%.

Το επόμενο διάστημα προοιωνίζονται κρίσιμα, καθώς οι υποχρεώσεις προς το Δημόσιο θα αυξάνονται εν όψει της έλευσης της προθεσμίας για τους ημιμπαθιρούς χώρους τον Φεβρουάριο και της εισπραξης των βεβαιωμένων φόρων από την περαιώση, που ήδη άνωτλησε από το σύστημα ένα δισ. ευρώ. Εάν σε αυτά προστεθούν το ένα δισ. ευρώ από τα τέλη κυκλοφορίας, η προθεσμία για την αγορά των οποίων έληξε αυτή την εβδομάδα και το ΕΤΑΚ που πληρωθήκε τον Νοέμβριο, γίνεται σαφές ότι το σύστημα δοκιμάζει τις α-

ντοχές του. Οι εκτιμήσεις ανεβάζουν τις απώλειες που καταγράφει εντός του Δεκεμβρίου στα δύο δισ. ευρώ, καθώς η δυνατότητα αποταμιεύσεως των ελληνικών νοικοκυριών φθίνει σταθερά μέσα από τη μείωση των εισοδημάτων. Το δώρο των Χριστουγέννων, που παραδοσιακά λειτουργούσε ως τονωτική ένεση στους λογαριασμούς ταμειευτηρίου στην εκπνοή του χρόνου, δεν έφτασε ποτέ για μια σημαντική μερίδα δημοσίων υπαλλήλων, ενώ μεγάλο τμήμα των ιδιωτών επιλέγει να αφιερώσει τον 13ο μισθό στην αποπληρωμή των δανείων του. Η φράση ότι «οι τράπεζες βρίσκονται με την πλάτη στον τοίχο» δεν φαίνεται υπερβολή εάν αναλογιστεί κανείς ότι μέσα σε ένα χρόνο οι απώλειες προσεγγίζουν τα 32 δισ. ευρώ, στοιχείο που επιβεβαιώνεται από τα τελευταία επίσημα στοιχεία της Τραπεζής της Ελλάδος για την εξέλιξη των καταθέσεων έως και τον Νοέμβριο. Σύμφωνα με τα σχετικά στοιχεία, οι τοποθετήσεις των ελληνικών νοικοκυριών μειώθηκαν σε ένα μίλις μήνα κατά 3 δισ. ευρώ και οι συνολικές καταθέσεις τους προσεγγίστηκαν στα 173,4 δισ. ευρώ από 176,4 δισ. ευρώ τον Οκτώβριο και 196,8 δισ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2009.

Η δραματική υποχώρηση του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών αποτυπώνεται στη μείωση των λογαριασμών ταμειευτηρίου, τα υπόλοιπα των οποίων μειώθηκαν τον Νοέμβριο κατά 1,7 δισ. ευρώ σε σχέση με τον αμέσως προηγούμενο μήνα. Τα διαθέσιμα στους λογαριασμούς ταμειευτηρίου, που προορίζονται για την κάλυψη των τρεχουσών αναγκών των ελληνικών νοικοκυριών, υποχώρησαν τον Νοέμβριο στα 66,1 δισ. ευρώ έναντι 67,8 δισ. ευρώ τον Οκτώβριο, ενώ μειώθηκε ήταν και οι τοποθετήσεις σε προθεσμιακές καταθέσεις

## Καταθετικοί λογαριασμοί μισθοδοσίας Δημοσίου

Προϊόν	Ποσό		Επιτόκιο %	Ανατοκισμός
	Από	Ως		
Alpha Μισθοδοσία	0	3.000	4,25	Τριμηνιαίος
	3.000	10.000	2,10	
	10.000	15.000	1,10	
	15.000	+	1,00	
Εθνική Μισθοδοτικός Plus	0	5.000	0,50	Εξαμηνιαίος
	5.000	60.000	0,70	
	60.000	150.000	0,90	
	150.000	+	1,00	
Eurobank	0	20.000	1,00	Εξαμηνιαίος
	20.000	+	1,50	
Eurobank "Σύνταξης για πάντα νέοι"	0	5.000	2,50	Εξαμηνιαίος
	5.000	+	1,00	
Εμπορική EMPORIKI SALARY	0	1.500	2,50	Εξαμηνιαίος
	1.500	10.000	0,75	
Γενική ΧΤΡΑ Μισθοδοσία Δ.Υπ.*	0	1.000	5,00	Εξαμηνιαίος
	1.000	+	0,25	
Γενική Μισθός 3Plus*	0	3.000	3,00	Εξαμηνιαίος
	3.000	+	0,25	
Marfin Public	0	5.000	5,00	Εξαμηνιαίος
	5.000	+	EKT+1	
Millennium Μισθ. Δημοσίου	0	1.500	2,00	Εξαμηνιαίος
	1.500	+	0,75	
Τράπεζα Κύπρου EXTRA Δ.ΥΠ./ ΣΥΝΤΑΞ.**	0	5.000	5,00	Εξαμηνιαίος
	5.000	+	1,00	
Πειραιώς Αποδοχών Συνταξιοδότητων και Δημοσίων***	0	5.000	3,25	Μηνιαίος
	5.000	10.000	1,25	
Ταχυδρομικό Ταμειούχιο	0	3.000	5,00	Εξαμηνιαίος
	3.000	10.000	0,20	
	10.000	60.000	0,50	
	60.000	150.000	0,90	
	150.000	200.000	1,30	
	200.000	300.000	1,70	
	300.000	+	2,10	

\* Ο εκτοκισμός γίνεται πάνω στα μέσα εξαμηνιαία υπόλοιπα  
 \*\* Το επιτόκιο ισχύει για 4 ημερολογιακά εξάμηνα από το άνοιγμα του λογαριασμού  
 \*\*\* Διπλασιασμός επιτοκίων τον Δεκέμβριο και τον Ιούνιο. Ως εκ τούτου η πραγματική απόδοση για τον πελάτη για την πρώτη κλίμακα προσεγγίζει το 3,90%.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

που υποχώρησαν κατά 913 εκατ. ευρώ, από τα 98,9 δισ. ευρώ στα 98 δισ. ευρώ περίπου.

Περαιτέρω απειλή για τη ρευστότητα αποτελεί η προοπτική μιας νέας υποβάθμισης της πιστοληπτικής ικανότητας των τραπεζών, αλλά και η νέα τιμολόγηση που θα εφαρμοστεί από την αρχή Ιανουαρίου η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Αν και το ευρωσύ-

στημα, σε συνδυασμό με το τελευταίο πακέτο των 25 δισ. ευρώ που έχει ενεργοποιηθεί από την κυβέρνηση, αποτελεί τη σημαντικότερη και ίσως τη μοναδική εγγύηση για τη διατήρηση της ρευστότητας, τα δεδομένα είναι τόσο ασφυκτικά, με συνέπεια να έχουν ήδη ξεκινήσει οι πρώτες συζητήσεις για την έγκριση ενός νέου πακέτου το δεύτερο εξάμηνο του 2011.

# Μείωση 3% στις χορηγήσεις νέων δανείων προβλέπεται το 2011

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΗ**

Αρνητικό ρυθμό πιστωτικής επέκτασης για το 2011 προβλέπουν οι τράπεζες, αποτέλεσμα της ύφεσης που πλήττει για τρίτο έτος την οικονομία και των δυσμενών συνθηκών ρευστότητας. Στελέχη τραπεζών εκτιμούν ότι η μείωση στις χορηγήσεις νέων δανείων τη φετινή χρονιά θα φτάσει το 3%, ωστόσο, το τελικό μέγεθος θα εξαρτηθεί από την ένταση της ύφεσης και το αν η οικονομία σταθεροποιηθεί στο δεύτερο εξάμηνο του έτους. Αν η οικονομία δεν βρει τον βηματισμό της στο β' εξάμηνο, τότε η μείωση της πιστωτικής επέκτασης θα διαμορφωθεί σε υψηλότερα επίπεδα.

Αν οι εκτιμήσεις των τραπεζών –για μείωση της τάξης του 3%– επιβεβαιωθούν, το συνολικό υπόλοιπο δανείων θα μειωθεί κατά περίπου 10 δισ. ευρώ και θα κλείσει στα 252 δισ. ευρώ από 261 δισ. ευρώ που είναι σήμερα. Αυτό σημαίνει ότι οι αποπληρωμές παλαιών δανείων θα ξεπεράσουν τις χορηγήσεις νέων δανείων. Στελέχη τραπεζών υπογραμμίζουν ότι η μείωση των χορηγήσεων δεν οφείλεται μόνο στις δυσμενείς συνθήκες ρευστότητας, αλλά κυρίως στη μεγάλη μείωση της ζήτησης τόσο από νοικοκυριά όσο και από επιχειρήσεις. Υπογραμμίζουν ότι με την ορατότητα για την πορεία της οικονομίας να παραμένει εξαιρετικά πε-

## Οι επιχειρήσεις έχουν παγώσει κάθε επενδυτικό σχέδιο και έχουν συρρικνώσει τις δραστηριότητές τους

ριορισμένη, οι επιχειρήσεις έχουν παγώσει κάθε επενδυτικό σχέδιο και έχουν συρρικνώσει τις δραστηριότητές τους, κάνοντας συντήρηση δυνάμεων έως ότου ομαλοποιηθούν οι συνθήκες. Αντίστοιχα τα νοικοκυριά, των οποίων τα εισοδήματα έχουν μειωθεί σημαντικά, και με διάχυτη την ανησυχία ότι τα χειρότερα είναι εμπρός, έχουν περιορίσει δραστηρίως τις καταναλωτικές δαπάνες και έχουν μεταθέσει για αργότερα σχέδια για την αγορά κατοικίας. Για τις τράπεζες, πάντως, η διασφάλιση της ρευστότητας αποτελεί κρίσιμο ζήτημα. Με τις καταθέσεις να μειώνονται και τη διατραπεζική αγορά να μη λειτουργεί για τις εγχώριες τράπεζες, τα περιθώρια ελιγμών είναι εξαιρετικά περιορισμένα και η σταθερότητα του συστήματος έμμελλει να διασφαλιστεί από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Τον περασμένο Νοέμβριο, η χρηματοδότηση των ελληνικών τραπεζών από το ευρωσύστημα διευρύνθηκε, αντανάκλασης τα προβλήματα ρευστότητας που αντι-



Η δυναμική παρέμβαση της Ε. Ε. με τον μηχανισμό βοήθειας και η έμμελη βοήθεια της ΕΚΤ έβαλαν τέλος στα σενάρια χρεοκοπίας κρατών αλλά και χρηματοπιστωτικών οργανισμών.

μετωπίζουν οι εγχώριες τράπεζες. Στο τέλος Νοεμβρίου, ο ύψος της χρηματοδότησης των ελληνικών τραπεζών από την ΕΚΤ ανήλθε στα 95,05 δισ. ευρώ έναντι 92,4 δισ. ευρώ στο τέλος Οκτωβρίου, καταγράφοντας αύξηση κατά 2,9%, ενώ στις αρχές του έτους η

χρηματοδότηση των τραπεζών από το ευρωσύστημα είχε διαμορφωθεί στα 49,7 δισ. ευρώ.

Ισχυρές πιέσεις στο τραπεζικό σύστημα προκαλεί η πτωτική πορεία των καταθέσεων: το 2010 εκτιμάται ότι η συνολική μείωση των καταθέσεων

θα ξεπεράσει τα 30 δισ. ευρώ (-13%). Στελέχη τραπεζών υπογραμμίζουν ότι η μείωση αυτή είναι αποτέλεσμα της ύφεσης που ταλανίζει τη χώρα και της επακόλουθης μείωσης των εισοδημάτων. Στελέχη τραπεζών διακρίνουν το 2010, αναφορικά με τη μείωση κατα-

## Λογαριασμοί μισθοδοσίας

Ως αντίδοτο στη μείωση των αποδοχών των δημοσίων υπαλλήλων φιλοδοξούν να λειτουργήσουν οι λογαριασμοί μισθοδοσίας που οι περισσότερες τράπεζες προσφέρουν για τη συγκεκριμένη κατηγορία εργαζομένων. Οι αποδοσεις τους φθάνουν έως και το 5% για ένα συγκεκριμένο ποσό –συνήθως τα πρώτα 5.000 ευρώ–, ενώ στη συνέχεια το επιτόκιο είναι σημαντικά μειωμένο. Οι τράπεζες αποσκοπούν με αυτόν τον τρόπο να διευρύνουν την πελατειακή βάση τους, προσελκύνοντας τις καταθέσεις των δημοσίων υπαλλήλων, που αποτελούν τη βασική καταθετική πηγή των λογαριασμών ταμειευτηρίου. Παρόμοια προϊόντα με υψηλές αποδόσεις διαθέτουν η Alpha Bank με επιτόκιο 4,25% για τα πρώτα 3.000 ευρώ, η Τράπεζα Κύπρου και η Marfin Bank, που προσφέρουν επιτόκιο 5% για τα πρώτα 5.000 ευρώ και το Ταχυδρομικό Ταμειούχιο, που προσφέρει επιτόκιο 5% για τα πρώτα 3.000 ευρώ. Ο εκτοκισμός στους συγκεκριμένους λογαριασμούς είναι τριμηνιαίος ή εξαμηνιαίος, ενώ η Τράπεζα Πειραιώς προσφέρει μηνιαίο εκτοκισμό με παράλληλο διπλασιασμό των τόκων τον Δεκέμβριο και τον Ιούνιο, εξασφαλίζοντας πραγματική απόδοση για τα πρώτα 5.000 ευρώ που προσεγγίζει το 3,90%, ενώ για τα επόμενα 5.000 ευρώ το επιτόκιο διαμορφώνεται στο 1,25%. Εναλλακτική δυνατότητα κατάθεσης αποτελεί ο λογαριασμός «Μηνιαίο Εισόδημα» της Εθνικής Τράπεζας, ο οποίος για ετήσιες διάρκειες καταθέσεις από 20.000 έως 60.000 ευρώ προσφέρει επιτόκιο 2% και 2,70% για ποσά άνω των 60.000 ευρώ. Στο 2,20% διαμορφώνεται η ετσιοποιημένη απόδοση για καταθέσεις εξαμηνιαίας διάρκειας μέχρι 60.000 ευρώ και στο 3,10% για καταθέσεις άνω των 60.000 ευρώ. Η προθεσμιακή κατάθεση «Alpha Μηνιαία Πρόδοξ» της Alpha Bank εξασφαλίζει αυξανόμενο επιτόκιο κάθε μήνα και διπλάσιες αποδόσεις κατά τον 4ο, 8ο, 12ο και 16ο μήνα. Το μεσοσταθμικό επιτόκιο διαμορφώνεται στο 3,10%, 3,50%, 3,40% και 3,25% για 12μηνη, 18μηνη, 24μηνη και 36μηνη διάρκεια και το ελάχιστο ποσό κατάθεσης είναι 30.000 ευρώ, 100.000 ευρώ, 30.000 ευρώ και 10.000 ευρώ αντίστοιχα.

# Η Αν. Ευρώπη γυρίζει την πλάτη στο ευρώ

Οι χώρες της περιοχής επανεξετάζουν τη δέσμευσή τους για ένταξη στο ενιαίο νόμισμα λόγω της οικονομικής κρίσης

Της ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘ

«Όταν έχεις το ίδιο νόμισμα με τη Γερμανία και τη Γαλλία και είσαι μια πολύ μικρή χώρα, ακόμη κι αν αντιμετωπίζεις πολύ μεγάλα προβλήματα στο εσωτερικό σου, αυτά μπορούν να διαλυθούν χάρη στην οικονομική απόδοση των άλλων εταιρών σου». Έχουν παρέλθει μόλις 20 μήνες από τον Απρίλιο του 2009 και την παραπάνω δήλωση του Βασίλη Αστρόφ, αναλυτή του Ινστιτούτου Διεθνών Οικονομικών Μελετών της Βιέννης. Ο εν λόγω αναλυτής υπερασπιζόταν απλώς το δικαίωμα των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης από την Ανατολική Ευρώπη να επισπεύσουν την ένταξή τους στο ευρώ – ακόμη και χωρίς να πληρούν πλήρως τις προϋποθέσεις – ώστε να περιφρουρήσουν τις οικονομίες τους από την παγκόσμια οικονομική κρίση. Έχουν παρέλθει, άλλωστε, μόλις 13 μήνες από τον Νοέμβριο του 2009, όταν σε άρθρο του στην αμερικανική εφημερίδα Wall Street Journal, ο Γκι Φερκχόφταντ, επικεφαλής της ομάδας των Φιλελευθέρων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, έθιγε θέμα αλληλεγγύης της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς τις χώρες-μέλη της από την Ανατολική Ευρώπη που βρίσκονται εκτός Ευρωζώνης, υποστηρίζοντας πως «η άνεση την οποία παρέχει η συμμετοχή στην Ευρωζώνη θα προσέφερε σταθερότητα σε εποχές κρίσης, καθώς οι χρηματαγορές δεν θα μπορούσαν να ασκήσουν πιέσεις στις οικονομίες αυτές μέσω των νομισμάτων τους.

Όμως, μετά την πλήρη ανατροπή που επέφερε η κρίση χρέους της Ευρωζώνης, ακούγεται πολύ πιο ρεαλιστική η δήλωση στην οποία προέβη προ μηνών ο διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Πολωνίας, Μάρκεκ Μπέλκα: «Είναι πιο επικίνδυνο να είσαι στο εσωτερικό της Ευρωζώνης παρά έξω από αυτήν». Σήμερα, οι χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, που υπογράφοντας το 2004 την ένταξη τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση ανέλαβαν και τη δέσμευση να ενταχθούν κάποτε στο ευρώ – και βέβαια να εφαρμόσουν τις πολιτικές που προϋποθέτει κάτι τέτοιο –, αναθεωρούν τη δέσμευσή τους αυτή, ενώ παρακολουθούν με προβληματισμό την τύχη της Ελλάδας, της Ιρλανδίας, της Πορτογαλίας, αλλά και της Ισπανίας και της Ιταλίας.

Στην Πολωνία ειδικότερα, τη μοναδική χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δεν διολίσθησε σε ύφεση το ζωφρέο 2009, οι αντιρρήσεις κατά της ένταξης στο ευρώ δεν προέρχονται μόνον από την Κεντρική Τράπεζα. Ο πολιτικός κόσμος της χώρας είναι δικασμένος επί του θέματος, ενώ μόλις εκδηλώθηκε η ελληνική κρίση χρέους, το ποσοστό των πολιτών της που εξακολουθούσαν να υποστηρίζουν την ένταξη της χώρας τους στο ευρώ υποχώρησε στο 41%. Πριν από την κρίση, ήταν οι πλέον ενθουσιώδεις. Ο Μάρτιν Μπλουμ, οικονομικός αναλυτής στο Ithuba



Στην Πολωνία οι αντιρρήσεις κατά της ένταξης στο ευρώ δεν προέρχονται μόνον από την Κεντρική Τράπεζα. Ο πολιτικός κόσμος της χώρας είναι δικασμένος επί του θέματος, ενώ μόλις εκδηλώθηκε η ελληνική κρίση χρέους, το ποσοστό των πολιτών της που εξακολουθούσαν να υποστηρίζουν την ένταξη της χώρας τους στο ευρώ υποχώρησε στο 41%.

Capital, αυστριακό hedge fund που ειδικεύεται στην περιοχή της Ανατολικής Ευρώπης, διαπιστώνει την αλλαγή στάσης στις χώρες αυτές και τονίζει πως ειδικότερα η Τσεχία και η Πολωνία, χώρες με επιφυλακτικούς προς την Ευρώπη πολιτικούς, δεν δείχνουν καμία διάθεση να υποθέσουν το ευρώ.

Όπως επισημάνουν πολλοί άλλοι οικονομικοί αναλυτές, οι δύο αυτές χώρες αντεπεξήλθαν πολύ καλά στην ύφεση του 2009 – σε μεγάλο βαθμό χάρη στη ραγδαία υποτίμηση των νομισμάτων τους, που τις βοήθησε να διατηρήσουν την ανταγωνιστικότητά τους. Σε ό, τι αφορά τις χώρες που στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την ένταξή τους έχουν ήδη συνδέσει τα νομισματά τους με το ευρώ, αυτές βρίσκονται σε δεινή θέση. Η Εσθονία, που υποθέτησε το ευρώ την 1η Ιανουαρίου, είδε την οικονομία της να συρρικνώνεται κατά 17% το 2009, καθώς προχώρησε σε προσινοπένε δημοσίων δαπανών, ενώ δεν μπορούσε να υποστηρίξει το νόμισμά της. Η Λεττονία γνώρισε μια ασυνήθιστη ύφε-

ση, με το ΑΕΠ της να κάνει «βουτιά» κατά 25%.

Κάπως έτσι, το προ 13 μηνών άρθρο του κ. Φερκχόφταντ προκαλεί μειοψηφία πικρής ειρωνείας. Σε αυτό, ο πρώην πρωθυπουργός του Βελγίου ανέφερε το παράδειγμα της Ελλάδας,

της Ιρλανδίας και της Ισπανίας ως χώρες που είχαν βρει «καταφύγιο από την καταιγίδα χάρη στη συμμετοχή τους στην Ευρωζώνη». Μερικά ολιγάριθμα πικρής ειρωνείας. Σε αυτό, ο πρώην πρωθυπουργός του Βελγίου ανέφερε το παράδειγμα της Ελλάδας,

η κρίση της Ευρωζώνης είναι πολύ κακή εξέλιξη για τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης. Ο Ερικ Μπεργκλόντ, επικεφαλής της ομάδας οικονομολόγων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης, επισημαίνει πως η Ευρωζώνη αποτελεί τη μεγαλύτερη αγορά για τις εξαγωγές των χωρών της Ανατολικής Ευρώπης.

Αν, επομένως, δεν κατορθώσουν οι Ευρωπαίοι ηγέτες να περιφρουρήσουν το ευρώ και να τιθασεύσουν την κρίση, η πίεση στο σύνολό της, εντός ή εκτός ευρώ, θα γνωρίσει μια μακρά περίοδο χαμηλής ανάπτυξης. Ο ίδιος αναγνωρίζει πως οι χώρες της Ανατολικής Ευρώπης μπορούν να στραφούν εναλλακτικά στη Ρωσία, που με τον ισχυρό μεταποιητικό της τομέα πληρώνει τις εισαγωγές της με πετρέλαιο και φυσικό αέριο.

Επισημαίνει, ωστόσο, πως η ρωσική αγορά είναι μάλλον μικρή για να τους προσφέρει τις απαιτούμενες ευκαιρίες για ανάπτυξη και, επομένως, η εξάρτησή τους από τις χώρες της Ευρωζώνης είναι μονόδρομος.

## Ηχηρό «όχι» από τους Τσέχους

Ο πρωθυπουργός της Τσεχίας, Πέτρ Νέτσας, έχει ουσιαστικά αποκλείσει την ένταξη της χώρας στο ευρώ μέσα στα χρονικά όρια της παρούσας κυβέρνησης, η θητεία της οποίας λήγει το 2014. Τον περασμένο μήνα δήλωσε, μάλιστα, κατηγορηματικά πως «κανείς δεν μπορεί να μας υποχρεώσει να ενταχθούμε στο ευρώ» και πως η Δημοκρατία της Τσεχίας μπορεί να καθυστερήσει την ένταξη της στην Ευρωζώνη όσο κρίνει ότι είναι προς όφελός της να διατηρεί το εθνικό της νόμισμα, την τσεχική κορόνα. Οι δηλώσεις του μάλλον απηχούν το λαϊκό αίσθημα στην Τσεχία, καθώς οι τελευταίες δημοσκοπήσεις δείχνουν να έχει εκτιναχθεί στο λιγγιγίδες 70% το ποσοστό των Τσέχων που διαφωνούν με την αντικατάσταση της κορόνας από το ευρώ. Το ποσοστό αυτό είναι το υψηλότερο που έχει καταγραφεί στα πέντε χρόνια που διεξάγονται οι σχετικές δημοσκοπήσεις. Ο πρόεδρος της χώρας, ο γνωστός για τη διαφωνία του με το ευρώ Βάτσλαβ Κλάους, ζήτησε προσφάτως από την κυβέρνηση να διερευνήσει κατά πόσον μπορεί να αποποιηθεί τη δέσμευση που ανέλαβε να υποθέσει το ευρώ, καθώς υποστηρίζει ότι η νομισματική ένωση έχει αλλοιωθεί σημαντικά με τους μηχανισμούς στέρησης.

## Δύο πολύτιμα μαθήματα από την Ισλανδία στους ασθενείς της Ευρωζώνης

Είναι μια στρατηγική που ακολουθείται εδώ και χρόνια από τους φοιτητές: επιλέγεις τον λιγότερο ικανό ανταγωνιστή σου κι έτσι τον ξεπερνάς εύκολα στις επιδόσεις. Ανάλογη στρατηγική ακολουθούν οι κυβερνήσεις. Καταβάλλουν κάθε προσπάθεια για να πείσουν τις αγορές και τους ψηφοφόρους ότι ενεργούν σωστά υπό αντίξοες συνθήκες. «Δεν ήμαστε Ελλάδα» είναι το ρεφρέν

0,5% της Ιρλανδίας. Το βασικό επίδομα της κεντρικής τράπεζας μειώθηκε στο 4,5% από το 18%, ενώ ο πληθωρισμός έχει υποχωρήσει στο 2,5% από το 18,5% που είχε καταγραφεί μετά την υποτίμηση της κορόνας ως προς το δολάριο κατά 50%. Από την πορεία του δείκτη «μιζέριας», ο οποίος απαρτίζεται από στοιχεία για την ανεργία και τον πληθωρισμό, στις δύο οικονομίες προκύπτει ότι η Ισλανδία βρίσκεται σε καλύτερη θέση από την Ιρλανδία.

Η ανάκτηση δυνάμεων της Ισλανδίας προσφέρει δύο πολύτιμα μαθήματα στην Ιρλανδία και στους υπόλοιπους ασθενείς της περιφερειακής Ευρωζώνης. Η Ιρλανδία άφησε τις τράπεζές της να καταρρεύσουν, αν και λόγω της δυσαναλογίας μεταξύ των τραπεζικών κολοσσών και της μικρής οικονομίας δεν είχε πολλές επιλογές. Το 2008, όταν άρχισαν να καταρρέουν, το ενεργητικό τους ήταν δεκαπλάσιο του ΑΕΠ. Ανέλαβε, όμως, την κυριότητα των περιουσιακών στοιχείων που ήταν υγιή και άρα απαραίτητα για τη σωστή λειτουργία της οικονομίας. Το μεγαλύτερο μέρος του δημοσίου χρέους της μικροσκοπικής χώρας, το οποίο υπολογίζεται ότι θα φτάσει στο 116% του ΑΕΠ μέχρι το 2010, είναι τα κεφάλαια που εκχωρήθηκαν για τη δημιουργία νέων



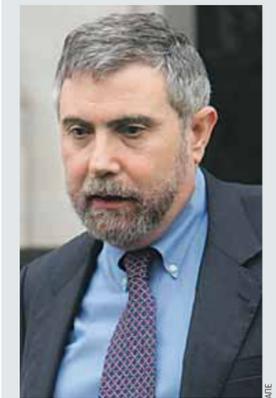
Η Ιρλανδία άφησε τις τράπεζές της να καταρρεύσουν, αν και λόγω της δυσαναλογίας μεταξύ των τραπεζικών κολοσσών και της μικρής οικονομίας, δεν είχε πολλές επιλογές.

και υγιών τραπεζών, τα δάνεια του ΔΝΤ, οι ζημίες της κεντρικής τράπεζας από δάνεια σε χρεοκοπημένες τράπεζες και τα «χρυστούμενα» σε Βρετανία και Ολλανδία για τις εγγυήσεις των κυβερνήσεων των δύο χωρών στους καταθέτες δικών τους χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

Το δεύτερο μάθημα που προκύπτει από την Ισλανδία είναι το όφελος μιας μικρής χώρας σε μια νομισματική ένωση. Το 2008, οι επενδυτές εγκατέλειψαν τις ισοτιμίες των περιφερειακών οικονομιών, καταφεύγοντας στο ευρώ. Δύο χρόνια μετά, το ευρώ φαίνεται περισσότερο σαν παγίδα, όχι μόνον για τις χώρες που δεν μπορούν να χαράξουν ανεξάρτητη νομισματική πολιτική, αλλά και γι' αυτές που εξαρτώνται από την ανταγωνιστικότητα των εξαγωγών τους. Τα όφελος είναι πλέον δυσδιάκριτα, εφ' όσον η Ελλάδα και η Ιρλανδία έχασαν την εμπιστοσύνη των επενδυτών παρά το γεγονός ότι το χρέος τους εκδίδεται σε ευρώ. Εκ των πραγμάτων, λοιπόν, οι Ισλανδοί μπορούν να εξετάζουν πιο ψύχραιμα την προοπτική ένταξης της χώρας τους στο ευρώ.

Βεβαίως, αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν μελανά σημεία στην οικονομία μετά την τραπεζική κρίση. Η αποδυνάμωση της κορόνας της Ισλαν-

## Εντός η Εσθονία



«Συχαρτήρια αλλά και συλλυπητήρια στην Εσθονία» έδωσε ο οικονομολόγος και κάτοχος Νομπελ Οικονομίας Πολ Κρούγκμαν, που χαρακτήρισε την ένταξη της χώρας στην Ευρωζώνη από 1ης Ιανουαρίου «σύμβολο του μετασχηματισμού μιας πρώην σοβιετικής επαρχίας σε καλό πολίτη της Ευρώπης». Ο ίδιος επισήμανε, όμως, πως «το κόστος είναι πάρα πολύ υψηλό για την οικονομία της», καθώς, έχοντας ήδη πληγεί από την παγκόσμια κρίση, η Εσθονία είδε το ΑΕΠ της να συρρικνώνεται κατά 14% εξαιτίας της οικονομικής πολιτικής που υιοθέτησε στο πλαίσιο της προετοιμασίας της για την υιοθέτηση του ευρώ.

Η μικρή χώρα της Βαλτικής με τον πληθυσμό του 1,3 εκατ. κατοίκων έγινε η 17η χώρα της Ευρωζώνης και η πρώτη πρώην σοβιετική δημοκρατία που προσεχώρησε σε αυτήν. Οι εταίροι της δεν θα δουν μεγάλη διαφορά, καθώς δεν αντιπροσωπεύει παρά μόνον το 0,2% της οικονομίας της Ευρωζώνης. Οι ίδιοι οι κάτοικοί της, όμως, μάλλον προβληματίζονται, καθώς η δημοτικότητα του ευρώ στη χώρα έχει υποχωρήσει κάτω του 50% και η κοινή γνώμη μοιάζει δικασμένη επί του θέματος. Τελευταία δημοσκόπηση της εταιρείας TNS Emor φέρει το 47% των Εσθονών να υποστηρίζει το ευρώ και το 41% να διαφωνεί με την επιλογή της χώρας. Οι υποστηρικτές του προσβλέπουν κυρίως στην απλοποίηση των ταξιδιών, των αγορών και των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, ενώ ευελπιστούν πως το ευρώ θα ενισχύσει την οικονομία τους, διευκολύνοντας την ανάπτυξη της και καλλιεργώντας κλίμα εμπιστοσύνης. Ο κυριότερος φόβος όσων τάσσονται κατά του ευρώ, αντιθέτως, είναι πως θα οδηγήσει σε αύξηση των τιμών και υποχώρηση του βιοτικού τους επιπέδου.

Εν ολίγοις, παρά τα μειονεκτήματα που μπορεί να «κουβαλάει» το ευρώ, είναι αμφίβολο εάν οι κάτοικοί της Ισλανδίας θα κρατούσαν την κορόνα στην περίπτωση που είχαν ως εναλλακτική το ενιαίο ευρωπαϊκό νόμισμα. Την ίδια ώρα, όμως, οι Ισλανδοί δεν βρίσκονται σε χειρότερη μοίρα από τους Ιρλανδούς. Και αυτό είναι, ίσως, κάτι που θα πρέπει να σκεφτεί η Ιρλανδία την επόμενη φορά που θα διαπραγματευθεί με την Ε.Ε.

# Ο Στιβ Τζομπς επέστρεψε στην κορυφή με το θαυματουργό iPad

Ο «Λάζαρος» της Σίλικον Βάλεϊ, ο οποίος έπειτα από σοβαρή μεταμόσχευση ήπατος επανήλθε δριμύτερος στο προσκήνιο, αποστόμωσε τους πάντες με τον νέο υπολογιστή αφής

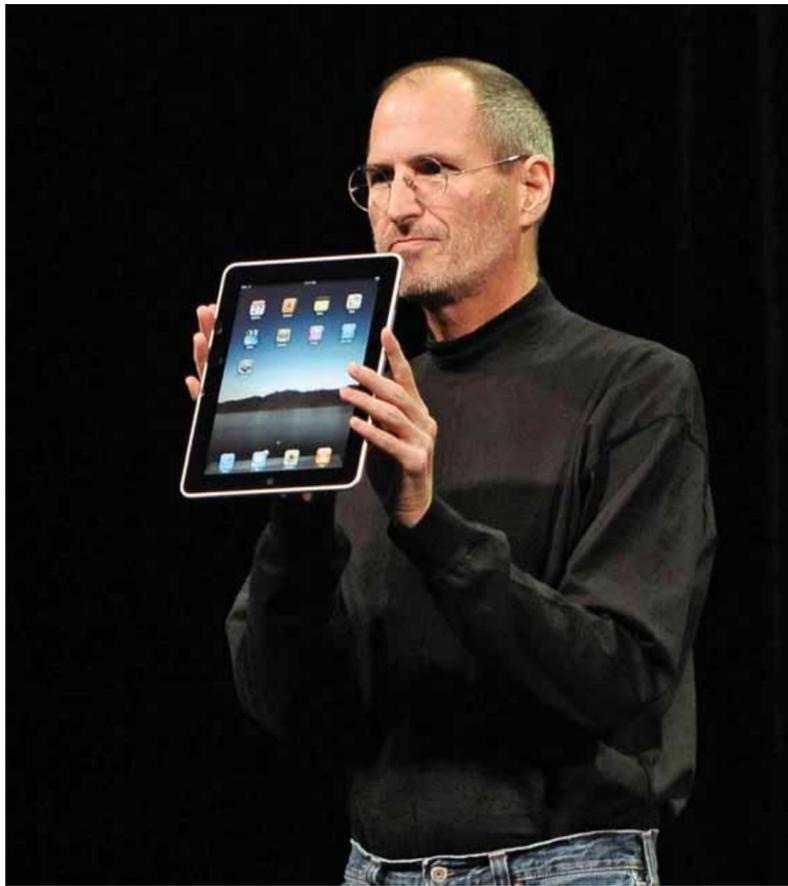
Της ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΚΑΠΕΡΝΑΡΑΚΟΥ

Το μελάνι δεν στέγνωσε ακόμα στο κείμενο του περιοδικού «TIME», το οποίο ανακήρυξε σε πρόσωπο της χρονιάς για το 2010 τον δημιουργό του Facebook, Μαρκ Ζάκερμπεργκ, και ακολούθησε η επιλογή της εφημερίδας «Financial Times». Κατ' αυτήν, ο τίτλος ανήκει όχι σ' ένα νεαρότατο επιχειρηματία της κοινωνικής δικτύωσης, αλλά σ' ένα μεσήλικα βετεράνο της υψηλής τεχνολογίας, τον Στιβ Τζομπς. Ο «Λάζαρος» της Σίλικον Βάλεϊ, ο οποίος έπειτα από σοβαρή μεταμόσχευση ήπατος επανήλθε δριμύτερος στο προσκήνιο, αποστόμωσε τους πάντες με την επιτυχία της συσκευής iPad. Ένα από τα αξιοσημείωτα προτερήματά του είναι ότι δεν επαναπαύεται στις δάφνες του, αλλά προχωρεί συνέχεια πέρα από αυτές. «Ίσως άλλοι διευθύνοντες σύμβουλοι να κεφαλαιοποιούσαν την τεράστια απήκηση του iPod στο έπακρο», παρατρεί ο Καρλ Μπας, επικεφαλής της εταιρείας Autodesk, η οποία σχεδιάζει λογισμικό και έχει αναπτύξει εφαρμογές για την Apple. «Ο Στιβ Τζομπς δεν το έκανε, προχώρησε σ' ένα άλλο προϊόν και αυτό τον διαφοροποιεί, αποδεικνύοντας την επιχειρηματική τόλμη και τη γενναϊότητα του».

Η βρετανική εφημερίδα στοιχειοθετεί την επιλογή της, επικαλούμενη την επιτυχία του iPhone4, τη συμφωνία την οποία συνήψε για την αναμετάδοση όλων της δικογραφίας των Μπιτλς από την εφαρμογή της Apple, iTunes, καθώς και το λανσάρισμα του iPad. Η εταιρεία έρευνας αγοράς Morgan Stanley Research εκτιμά πως η συγκεκριμένη συσκευή έχει τις ταχύτερες πωλήσεις όλων των εποχών στο είδος της. Στο ίδιο μήκος κύματος, όσον αφορά την αναγνώριση του ρόλου του Στιβ Τζομπς στην καινοτομία, είχε κινηθεί και η MarketWatch, ο διαδικτυακός ιστότοπος, που παρακολουθεί τις τάσεις της αγοράς. Στις αρχές Δεκεμβρίου τον είχε ανακηρύξει διευθύνοντα σύμβουλο της δεκαετίας, όπως είχε κάνει το 2009 και το περιοδικό «Fortune».

## Μία διάσημη ταμπλέτα

Όπως επισημάνουν οι «Financial Times», η ταμπλέτα του iPad σφράγισε με την παρουσία της την πιο αξιοθαύμαστη επισοπή στη σύγχρονη επιχειρηματική ιστορία. Κι όταν η εφημερίδα γράφει για επισοπή, εννοεί ότι ο Στιβ Τζομπς επανέκαμψε μετά την περιπέτεια της υγείας του. Ήταν τον Σεπτέμβριο του 2009, όταν οι φήμες οργίασαν για τη νέα συσκευή, που είχε στα σκαριά. Δεν ήταν τίποτε άλλο από το



Η επιτυχία του iPad βοήθησε την Apple να ξεπεράσει τη Microsoft και να αναδειχθεί τον Μάιο του 2010 στη 2η μεγαλύτερη αμερικανική εταιρεία.

«μικρό θαύμα» της Apple, ένας υπολογιστής αφής χωρίς πλκτρολόγιο, ο οποίος θα μπορούσε να επισκιάσει την απήκηση του iPod, που παρουσιάστηκε το 2001, και του iPhone, που παρουσιάστηκε το 2007 Η επιτυχία και απήκηση του iPad από τη μία άκρη του κόσμου στην άλλη βοήθησε την Apple να ξεπεράσει την Microsoft και να αναδειχθεί τον Μάιο του 2010 στη δεύτερη μεγαλύτερη αμερικανική εταιρεία. Συν τοις άλλοις, η Microsoft δέχθηκε ένα ακόμα πλήγμα. Κι εκείνη είχε επινοήσει και λάνσαρε μία συσκευή-ταμπλέτα σχεδόν πριν από δέκα χρόνια, η οποία θύμιζε προσωπικό υπολογιστή και προϋπέθετε ένα «μολύβι» για να γράφει κανείς πάνω στην οθόνη. Ωστόσο, δεν βγήκε ανταπόκριση από το κοινό. Ήδη από εκτυφλωτική επιτυχία του iPad μάλλον κοστίζει στον ιδρυτή της Microsoft, Μπιλ Γκέιτς, πόσω μάλλον όταν ο ίδιος έχει απομακρυνθεί από την ενεργό δράση και

ασχολείται με το σοβαρό φιλικό-φθωρικό του έργο.

## Υποκριτική δεινότητα

Ο Στιβ Τζομπς, με βαθιά γνώση της φιλοσοφίας της Ανατολής και των τεχνικών αυτοσυγκέντρωσης, έχει μεγάλη φήμη για τις ικανότητές του επί οκνητής. Όταν εμφανίζεται μπροστά σε κοινό, συνεισφέρει τους πάντες, γιατί έχει την ικανότητα να «παραιοφώνει» την πραγματικότητα, προσαρμόζοντας την στους δικούς του στόχους», όπως λένε όσοι βρέθηκαν στο ακροατήριο του. Όσοι, τώρα, είχαν απην... ατυχία να εισέλθουν στον χώρο, όπου έκανε πρόβα για την παρουσίασή του και να τον διακόψουν, ένιωσαν μια ομορφονία λέξων να εξαπολύεται επάνω τους.

Παρά τα χρόνια, που πέρασαν από ιδρύσεως της Apple, η ιδιορρυθμία και η εμμονή στη λεπτομέρεια του Στιβ Τζομπς δεν έχουν αλλάξει. Ωστόσο, η εταιρεία του έχει αλλάξει, ειδικά εάν σκεφθεί κα-

νείς ότι πλέον στοχεύει στις μαζικές αγορές. Τα καταστήματα της Apple παραμένουν πάντως οι φημισμένοι ναοί της μινιμαλιστικής αισθητικής που τους ξεχώρισε, ενώ οι περίτεχνες συσκευές του «μάγου» Τζομπς διατηρούν πιστούς και αφοσιωμένους οπαδούς, που δεν τις εγκαταλείπουν ποτέ.

Μπορεί η λέξη συμβιβασμός να ακούγεται υπερβολική, ωστόσο, η Apple πλέον έχει μια διαφορετική θέση στον κόσμο και διαφορετική σκοπιμότητα, επισημάνουν αναλυτές. Το επόμενο χτύπημα της Apple δεν θα είναι τίποτε άλλο από... μία ακόμα συσκευή-ταμπλέτα. Λέγεται ότι ο Στιβ Τζομπς έδωσε εντολή στην προμηθευτή εταιρεία Foxconn να κατασκευάσει το προσεχές τρίμηνο 500.000 iPad2. Ίσως λοιπόν τον Μάρτιο, όταν θα έχουν εισέλθει καταϊδρωμένοι στην αγορά και άλλοι ανταγωνιστές, ο Στιβ Τζομπς με το δεύτερο iPad του να τους αφήνει και πάλι να «πνιγούν» στη σκόνη του».

## Εμμονή στη λεπτομέρεια

Παρά τις φηολογίες και την περιρρέουσα ατμόσφαιρα που οικοδομείται με επιστημονική συνέπεια γύρω από το πρόσωπο του Στιβ Τζομπς, ο ιδιορρυθμός «μάγος» δεν μεγαλουργεί μόνος του. Δίπλα του έχει τον επικεφαλής του τμήματος σχεδιασμού Τζόνθαν Αϊθ. Όταν επανέκαμψε στα μέσα της δεκαετίας του 1990 στην Apple, βρήκε τον Τζόνθαν Αϊθ στο ισόγειο της εταιρείας, ανάμεσα σε εκατοντάδες προπλάσματα προϊόντων. Τότε κατάλαβε πως η εταιρεία του διέθετε μία πολύτιμη πηγή έμπνευσης. Και οι δύο χαρακτήριζονται από την ίδια εμμονή στη λεπτομέρεια. Την παραμονή της συνέντευξης Τύπου για την προώθηση του iPod, ο Τζομπς διαπίστωσε ότι η εισοδική των ακουστικών δεν «έκανε» κλικ, όταν εκείνα τοποθετούνται στη συγκεκριμένη θύρα. Κάλεσε μαζί με τον Αϊθ όλους τους μηχανικούς, αποσυναρμολόγησαν τις συσκευές και τοποθέτησαν άλλες εισόδους, ώστε να παράγεται ο συγκεκριμένος ήχος. Κανείς δεν κοιμήθηκε εκείνη τη νύχτα. Θα το πρόσχε άραγε κανείς; Οι καταναλωτές σίγουρα, και οι ανταγωνιστές επίσης. «Η Apple βρίσκεται στην πρωτοπορία αυτού του νέου «κινήματος», το οποίο προεβλέπει ότι ο σχεδιασμός δεν είναι κάτι που το προσθέτεις στο τέλος, όταν θέλεις να διαλέξεις χρώμα και σχήμα ή να αποφασίσεις πόσο στρωγγυλές γωνίες θα έχει μία συσκευή», επισημάνει ο καθηγητής στο πανεπιστήμιο Ουάσινγκτον, Κιθ Σόγερ. «Ο σχεδιασμός είναι κάτι το οποίο πρέπει να στηρίζεις και να προωθήσεις από την πρώτη κιόλας ημέρα». Ενα ακόμα πεδίο, στο οποίο συγκλίνουν οι δύο συνεργάτες της Apple, είναι ότι λογισμικό και χαρτυγούχα πρέπει να συνεργάζονται, χωρίς αυτό να γίνεται ορατό. Οι συσκευές iPhone και iPod συναρμολογούν ένα σύστημα, το οποίο εμπεριέχει μία βιντεοθήκη, ένα δισκοπώλαιο και ένα βιβλιοπωλαιο, εξηγήει ο Κ. Σόγερ. «Η σκέψη της Apple αφορά συνολικά την εμπειρία του χρήστη από το iTunes, το πως θα εξασφαλιστούν πνευματικά δικαιώματα χωρίς την ανάμειξη της διακοσμητικής κ.ο.κ. Εδώ έγκειται η επιτυχία του iPod».

## ΣΥΝΤΟΜΑ



Οι ξένοι τουρίστες δαπάνησαν 16% περισσότερα χρήματα κατά τον Δεκέμβριο του 2010 σε σύγκριση με τον ίδιο μήνα του 2009.

## Εκτοξεύθηκε η κατανάλωση τον Δεκέμβριο και ολόκληρο το 2010

Την κάκιστη χρονιά του 2009 για την κατανάλωση στην αγορά άφησε πίσω το περασμένο έτος, με τα ιδιαίτερα θετικά του αποτελέσματα, τόσο σε σχέση με τις αγορές και τις αναλήψεις που έκαναν οι κάτοχοι κυπριακών καρτών όσο και αυτές των ξένων τουριστών στην Κύπρο. Τα στοιχεία της JCC, που παρουσιάζουν τους αριθμούς που αφορούν τις αγορές και αναλήψεις μετρητών στην Κύπρο και στο εξωτερικό, παρουσιάζουν σημαντική αύξηση, της τάξης του 3%, σε σχέση με τις συναλλαγές σε κυπριακές επιχειρήσεις. Οι συναλλαγές που αφορούν συναλλαγές που έγιναν μέσω πιστωτικών και κρεωστικών καρτών ανήλθαν σε 1,9 δισ. ευρώ για την περίοδο Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2010. Άνοδος σημειώθηκε και στις πράξεις που αφορούν μόνο τον Δεκέμβριο, κατά τον οποίον οι συναλλαγές και οι αναλήψεις μετρητών εντός συνόρων ανήλθαν στις 217 χιλιάδες ευρώ, ποσό αυξημένο κατά 7% σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του 2009. Σημειώνεται πως θεαματική αύξηση καταγράφηκε σε σχέση με τις αναλήψεις και αγορές Κυπρίων ή κάτοχων κυπριακών καρτών στο εξωτερικό, η οποία έφτασε το 12%. Οι συναλλαγές που έγιναν στο εξωτερικό έφτασαν το 1,8 δισ. ευρώ, ενώ το αντίστοιχο ποσό για τον τελευταίο μήνα του περασμένου έτους έφτασε τις 103 χιλιάδες ευρώ, καταγράφοντας αύξηση 5%. Στα ιδιαίτερα θετικά για την αγορά και ευρύτερα για την οικονομία εντάσσονται οι συναλλαγές ξένων τουριστών στην Κύπρο, όπως επίσης και οι αναλήψεις μετρητών από ATM της χώρας. Κατά το σύνολο του περασμένου έτους σημειώθηκε άνοδος στις συναλλαγές τουριστών σε εγκύριες επιχειρήσεις, της τάξης του 7%, ενώ εκτόξευση σημειώθηκε στο αντίστοιχο ποσοστό του Δεκεμβρίου, το οποίο έφτασε το 16%. Συγκεκριμένα, από την αρχή του 2010 έως και το τέλος του περασμένου χρόνου οι ξένοι τουρίστες δαπάνησαν στην Κύπρο 439,6 εκατ. ευρώ, ενώ κατά τον Δεκέμβριο το αντίστοιχο ποσό έφτασε τα 23 εκατ. ευρώ. Σημειώνεται, ακόμη, πως αυξημένος ήταν κι ο αριθμός των συναλλαγών σε όλα τα επίπεδα μέτρησης των πράξεων μέσω πιστωτικών και κρεωστικών καρτών, κάτι που έφερε τη μεγάλη αύξηση, παρά το γεγονός πως ο μέσος όρος των συναλλαγών ήταν χαμηλότερος.

## Ανάπτυξη μέσω αγοράς αεροσκαφών από την easyJet

Η easyJet έχει συνάψει συμφωνία με την Airbus για την αγορά 15 αεροσκαφών A320, με παράδοση μεταξύ του 2011 και του 2014, καθώς και για να εξασφαλίσει ορτίο για νέες παραγγελίες για τουλάχιστον 33 αεροσκάφη του ίδιου τύπου. Επιπρόσθετα, 20 από τα αεροσκάφη A319, το οποίο εμπεριέχει μία βιντεοθήκη, ένα δισκοπώλαιο και ένα βιβλιοπωλαιο, εξηγήει ο Κ. Σόγερ. «Η σκέψη της Apple αφορά συνολικά την εμπειρία του χρήστη από το iTunes, το πως θα εξασφαλιστούν πνευματικά δικαιώματα χωρίς την ανάμειξη της διακοσμητικής κ.ο.κ. Εδώ έγκειται η επιτυχία του iPod».

## Μάχη για τον έλεγχο του οίκου Hermes

Ενα σκληρός πόλεμος μαίνεται στους κομψούς διαδρόμους της υψηλής ραπτικής και των ειδών πολυτελείας. Ο Γάλλος μεγιστάνας Μπερνάρ Αρνό και ιδιοκτήτης του πολυεθνικού ομίλου Louis Vuitton Moët Hennessy έχει στο ιστορικό του αρκετές μάχες. Με τη μέθοδο αυτή και ερχόμενος σε αντιπαράθεση με τους κληρονόμους

## Αυτήν την περίοδο διεξάγεται ο επόμενος «πόλεμος της τσάντας» ανάμεσα στον Μπερνάρ Αρνό, ιδιοκτήτη του ομίλου Louis Vuitton και στους κληρονόμους του οίκου Hermes

διάσημων οίκων επεξέτεινε την αυτοκρατορία του. Εκτός από επιτυχίες είχε και ναυαγία, όπως συνέβη στην ολιγήμερη αντιπαράθεσή του με τον μεγάλο του αντίπαλο, τον επίσης μεγιστάνα Φρανσουά Πινό με διακυβέυμα τον οίκο Gucci. Τότε ο γαλλικός Τύπος έγραφε για τον «πόλεμο της τσάντας».

Αυτή την περίοδο διεξάγεται ο επόμενος «πόλεμος της τσάντας»

ανάμεσα στον Μπερνάρ Αρνό και τους κληρονόμους του οίκου Hermes με τα γνωστά μαντίλα και τις περιφωμένες τσάντες. Ο κ. Αρνό απέκτησε σταδιακά από το 2008 το 17% των μετοχών, εφοργίζοντας τους σχεδόν εξήντα κληρονόμους - μετόχους του. Αν και διατείνεται πως μόνο «φιλικά αισθήματα» τρέφει για τον Hermes, ουδείς πείθεται. Τα μέλη της οικογένειας Ερμές σχεδιάζουν να συγκροτήσουν εταιρεία συμμετοχών, όπου θα τοποθετήσουν το 51% των μετοχών και θα μπορούν να αγοράζουν τις μετοχές οποιοδήποτε θέλησει να τις πωλήσει.

Η οικογένεια εμφανίζεται αργαής, αν και η τακτική Αρνό την έχει θορυβήσει. Η ίδρυση της εταιρείας συμμετοχών απαιτεί να εξαιρεθεί από το καθεστώς που ορίζει η νομοθεσία για υποχρεωτική διάθεση όλων των μετοχών του Hermes. Πάντως, ο Μπερνάρ Αρνό δεν μπορεί να αποκτήσει τον Hermes άνευ της συγκατάθεσης 15 μελών της πέμπτης γενιάς, ηλικίας από 65 έως 75 ετών. Ορισμένοι αναλυτές στοιχηματίζουν ότι ο κ. Αρνό προσβλέπει στην επόμενη γενιά. Ένας εκ των κληρονόμων και πρόεδρος του οίκου, ο Μπερτράν Πιές, ισχυρίζεται ότι και αυτή είναι εξίσου αφοσιωμένη στην αυτονομία του Hermes. Το ίδιο συνέβαινε και με τον Louis Vuitton, αλλά τώρα ανήκει στον Μπερνάρ Αρνό.

## Μεγάλες προσδοκίες για τις προοπτικές του Facebook

Ενδεικτικά των μεγάλων προσδοκιών που καλλιεργούν οι επενδυτές από τη νέα γενιά ιδιωτικών εταιρειών του Ιντερνετ ήταν η επένδυση ύψους 500 εκατ. δολαρίων που πραγματοποιήσαν μέσα στην εβδομάδα στην εταιρεία του Facebook η Goldman Sachs και η ρωσική επενδυτική εταιρεία Digital Sky Technologies (DST). Η σχετική συμφωνία αποτιμά την εταιρεία στα 50 δισ. δολάρια, οπότε μπορεί κανείς να φανταστεί το ιλιγγιώδες ύψος της περιουσίας του ιδρυτή του Facebook, Μαρκ Ζάκερμπεργκ που υπολογιζόταν στα 6,9 δισ. δολάρια όταν το Facebook αποτιμάτο στα 23 δισ. δολάρια.

Η επένδυση πραγματοποιείται, άλλωστε, σε μια στιγμή που η αμερικανική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς έχει αρχίσει να εξετάζει τις συναλλαγές επί των μετοχών των ιδιωτικών αυτών εταιρειών του είδους, όπως το Facebook, το Twitter και το Zynga. Δεδομένως της αυξανόμενης δημοτικότητας τους μεταξύ χρηστών του Ιντερνετ, οι εταιρείες αυτές προσελκύουν όλο και περισσότερους ιδιωτικούς επενδυτές που αγοράζουν μετοχές τους προσπαθούν να διασφαλίσουν το μερίδιό τους στη νέα Google.

Σε αυτόν τον αγώνα δρόμου συμμετέχει και η ρωσική DST που



Η σχετική συμφωνία αποτιμά την εταιρεία του Facebook στα 50 δισ. δολάρια, οπότε μπορεί κανείς να φανταστεί το ιλιγγιώδες ύψος της περιουσίας του ιδρυτή της Μαρκ Ζάκερμπεργκ.

κατέχει ηγετική θέση μεταξύ των εταιρειών που επενδύουν στις αγορές Ιντερνετ της Ρωσίας, των χωρών της Κοινοπολιτείας Ανεξαρτήτων Χωρών και των χωρών της Ανατολικής Ευρώπης. Οι επενδύσεις της καλύπτουν ένα τεράστιο φάσμα από τα ρωσικά κοινωνικά δίκτυα όπως το Vkontakte και το Forticum ως το ρωσικό portal Mail.ru. Δεν είναι, άλλωστε, η πρώτη φορά που επενδύει στο Facebook καθώς τον Μάιο του 2009 αγόρασε μερίδιο 1,96% έναντι 200 εκατ. δολαρίων ενώ εκτιμάται ότι έχει αυξήσει τη συμμετοχή της περίπου στο 10%, αγοράζοντας μετοχές από υπαλλήλους της Facebook. Στην από κοινού με την Goldman Sachs επένδυση, η συμμετοχή της περιορίζεται στα 50 εκατ. δολάρια με τα 450 εκατ. να προέρχονται από την Goldman Sachs. Εκτιμάται, έτσι, πως μετά την επένδυση θα ενταθούν οι πιέσεις στο Facebook για να επιτρέψει στην Goldman Sachs να διαδραματίσει κάποιο ρόλο σε μια μελλοντική δημόσια εγγραφή της εταιρείας.

Σε ό,τι αφορά την ίδια την εταιρεία του Facebook, η επένδυση εκτιμάται ότι θα τις δώσει τη δυνατότητα να προχωρήσει σε εξαγορές, να διευρύνει τις υπηρεσίες της και να αυξήσει το προσοπικό της.



## Προσφορές από την Emirates ενόψει του Shopping Festival

Οι ταξιδιώτες από την Κύπρο που θα κάνουν κράτηση τεσσάρων διανυκτερεύσεων σε ξενοδοχεία κοντά στην παραλία και στην πόλη του Ντουμπάι κατά τη διάρκεια του 15ου Shopping Festival εξασφαλίζουν μία νύκτα δωρεάν. Επίσης, οι τουρίστες μπορούν να απολαύσουν αφορολόγητα ψώνια, καθώς και εκπαιδύσεις μέχρι 50% σε μεγάλη ποικιλία εμπορευμάτων κατά την περίοδο του Shopping Festival, το οποίο θα πραγματοποιηθεί από τις 20 Ιανουαρίου έως τις 20 Φεβρουαρίου. Το Dubai Shopping Festival ξεκίνησε το 1996 και ελκύει επισκέπτες από όλο τον κόσμο και από το ξεκίνημά του υποστηρίζεται από την Emirates. Επιπλέον, στο φεστιβάλ οι κυνηγοί ευκαιριών μπορούν να κερδίσουν βραβεία σε κληρώσεις. Σε διάφορες εκδηλώσεις, από ζωντανή μουσική τζαζ μέχρι παραστάσεις κινουμένων σχεδίων, μπορεί να διασκεδάσει όλη η οικογένεια. Οι επισκέπτες μπορούν να βρουν στο Ντουμπάι όλες τις μεγάλες μάρκες στον κόσμο, αφού η πόλη αριθμεί δεκάδες καταστήματα και εμπορικά κέντρα, συμπεριλαμβανομένου του μεγαλύτερου εμπορικού κέντρου στον κόσμο, του Dubai Mall. Τα πακέτα της Emirates είναι σχεδιασμένα να βοηθήσουν ώστε η διαμονή στο Ντουμπάι να είναι πιο προσιτή οικονομικά.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΩΣΤΟΥΡΗΣ

ΚΥΠΡΟΣ (ΧΑΚ) - ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies and their stock performance.

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies and their stock performance.

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies and their stock performance.

Οι μεγαλύτερες μεταβολές της εβδομάδας

Table with columns: Άνοδος, Πτώση. Lists companies with significant price changes.

GlobalCapital logo and contact information for Global Capital Securities and Financial Services Limited.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ - ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Includes sub-sections for categories and market indices.

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Includes sub-sections for categories and market indices.

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Includes sub-sections for categories and market indices.

Section titled 'Οι μεγαλύτερες μεταβολές της εβδομάδας 31/12/10 - 7/1/11' with a table of price changes and a note about the data source.

alphatrust logo and contact information for Alpha Trust Aseley.

# Στο 2,2% ο πληθωρισμός στην Ευρωζώνη

## Ξεπέρασε τον στόχο της ΕΚΤ τον Δεκέμβριο λόγω της εκτόξευσης των τιμών του πετρελαίου

Στο 2,2% διαμορφώθηκε ο πληθωρισμός, σε ετήσια βάση, τον Δεκέμβριο στην Ευρωζώνη, από το 1,9% του Νοεμβρίου, σύμφωνα με τις πρώτες εκτιμήσεις των ευρωπαϊκών στατιστικών υπηρεσιών, Eurostat. Ο πληθωρισμός υπερβαίνει για πρώτη φορά, σε διάστημα δύο ετών, τον στόχο-όριο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) για πληθωρισμό 2%, ενώ σηματοδοτεί και το υψηλότερο ποσοστό από τον Οκτώβριο του 2008, όταν είχε ανέλθει στο 3,2%.

Οι οικονομολόγοι που συμμε-

τείκαν σε δημοσκόπηση του πρακτορείου Reuters εκτιμούν ότι ο δείκτης τιμών καταναλωτή θα φτάσει έως το 2%, ενώ απεδείξαν τη μεγαλύτερη του αναμενόμενου άνοδο στις υψηλές τιμές ενέργειας και τροφίμων. Ο οικονομολόγος της BNP Paribas, Κομμέντ ντε Λουσί, υπογραμμίζει ότι οι τιμές πετρελαίου έχουν αυξηθεί στο διάστημα μεταξύ Νοεμβρίου και Δεκεμβρίου κατά περίπου ένα δέκατο, που αποτελεί την υψηλότερη μηνιαία αύξηση σε διάστημα δύο ετών. Σε ετήσια βάση, οι τιμές πετρελαίου έχουν ανέλθει

**Η άνοδος του πληθωρισμού τον έφερε στο υψηλότερο ποσοστό από τον Οκτώβριο του 2008, όταν είχε αγγίξει το 3,2%**

περισσότερο από 18 ευρώ το βαρέλι, γεγονός που εξηγεί εν μέρει την αύξηση των τιμών ενέργειας κατά 10% για το ίδιο διάστημα, συμπληρώνει ο κ. Ντε Λουσία.

Η ΕΚΤ, που έχει θέσει ως στόχο τη διατήρηση της ετήσιας αύξησης του δείκτη τιμών καταναλωτή «κάτω από, αλλά κοντά» στο 2% σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, είχε ανακινήσει τον προηγούμενο μήνα ότι ο πληθωρισμός θα διαμορφωθεί κατά μέσον όρο στην Ευρωζώνη στο 1,8% το 2011 και στο 1,5% το 2012.

Κατά τη διάρκεια του 2010, ο δείκτης τιμών καταναλωτή στην Ευρωζώνη παρουσίασε σταθερά ανοδική πορεία, από το 1,7% του Ιουλίου στο 1,8% του Σεπτεμβρίου και στο 1,9% των

Οκτωβρίου και Νοεμβρίου. «Τα συγκεκριμένα στοιχεία ενδέχεται να προκαλέσουν κάποιες ανησυχίες στην ΕΚΤ, ωστόσο δεν θα πρέπει να αποτελέσουν αιτία πανικού», τόνισε ο οικονομολόγος της ING Group στο Άμστερνταμ, Μάρτιν βαν Βέλτα. «Ο πληθωρισμός αναμένεται να υποχωρήσει κάτω από το 2% πριν από τα μέσα του έτους», συμπλήρωσε ο ίδιος.

Η Eurostat θα ανακοινώσει τα επίσημα, λεπτομερή στοιχεία της για τον πληθωρισμό Δεκεμβρίου στις 14 Ιανουαρίου.



Οικονομολόγοι εκτιμούν ότι ο δείκτης τιμών καταναλωτή θα φτάσει έως το 2%, αποδίδοντας τη μεγαλύτερη του αναμενόμενου άνοδο στις υψηλές τιμές ενέργειας και τροφίμων.

(Τιμή: Reuters)

### ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

Εταιρεία	Πριν από 10 κλειστά	Πλέον	Εταιρεία	Πριν από 10 κλειστά	Πλέον
TSAKOS ENERGY	9,95	10,07	SAGE GROUP	275,02	273,40
TYCO INTL	42,36	42,15	SAINSBURY	383,74	376,30
UNISYS CORP	25,68	26,40	SCHROEDER	1893,81	1855,00
UNITED TECH CP	78,97	78,99	SCHROEDERS NY	1489,64	1458,00
US BANCORP	26,74	26,94	SCOT & STH	1238,55	1225,00
VERIZON COMM	36,72	36,43	SEVERN TRENT	1497,00	1478,00
VIACOM CL B	39,80	39,80	SHIRE	1558,19	1543,00
WAL-MART STORE	54,76	54,56	SMTS/SHANEWY	882,56	876,50
WALTS DISNEY CO	28,54	27,82	SMTS GROUP	206,45	2245,00
WELLS FARGO B	31,67	31,58	STANORO CHART	175,31	172,50
			TATE & LYLE	53,50	53,00
			TESCO	432,23	425,00
			UNILEVER	197,54	1963,00
			UNITED UTIL GR	597,04	592,00
			LTD BUSINESS M	704,00	690,00
			VODAFONE GROUP	169,92	165,80
			WHITEBREAD	1817,57	1790,00
			WILLIAM HILL	17,56	17,00
			WOLSELEY	2103,31	2046,00
			WPP PLC	798,08	799,50
			LTD BUSINESS M	704,00	690,00
			VODAFONE GROUP	169,92	165,80
			BAM GROEP KON	4,64	4,72
			BOSKALIS WESTM	35,13	35,42
			COBIO	47,62	48,04
			FUGRO	61,41	61,55
			HENKELSEN	36,80	37,22
			HUNG GROUP	7,54	7,54
			KONINKLIJKE DS	42,75	42,91
			KPN KON	11,14	11,06
			PHILIPS KON	23,34	23,58
			R.DUTCH SHELL	25,30	25,21
			RANDSTAD	39,68	39,84
			REED ELSEVIER	9,88	9,26
			SEM OFFSHORE	17,22	17,23
			TNT	19,36	19,35
			TECOM FV	7,82	7,93
			UNIBAIL ROADME	149,25	150,40
			UNILEVER CERT	23,67	23,77
			WELLED GROUP	73,20	73,64
			WOLTERS KLUWER	16,95	16,73

### ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ

#### Δείκτης εμπορευμάτων Reuters

3.239,13

#### Brent DTD (Λονδίνο)

94,48

#### Χρυσός (Λονδίνο)

1.377,30

#### ΑΓΟΡΑ ΜΕΤΑΛΛΩΝ

**BULLION MARKETS**

Χρυσός/Gold (σε δολάρια ανά ουγγιά)	SPOT 1.383,95	Προηγούμενο 1.414,00
Πλατίνα/Platinum (σε δολάρια ανά ουγγιά)	SPOT 1.748,24	Προηγούμενο 1.766,00
Αργύρος/Silver (σε δολάρια ανά ουγγιά)	SPOT 2.988,00	Προηγούμενο 3.066,00
Πολυαδίο/Palladium (σε δολάρια ανά ουγγιά)	SPOT 771,00	Προηγούμενο 789,97

**ΒΑΣΙΚΑ/LONDON METAL EXCHANGE** (σε δολάρια ο τόνο)

Χαλκός/Copper	Μέτρητος 9.750,00	3 μηνών 9.714,50
Αλουμίνιο/Aluminium	Μέτρητος 2.471,00	3 μηνών 2.475,00
Νόβηλος/Lead	Μέτρητος 2.590,00	3 μηνών 2.571,00
Νικέλιο/Nickel	Μέτρητος 25.170,00	3 μηνών 25.150,00
Κασσίτερος/Tin	Μέτρητος 27.150,00	3 μηνών 27.000,00

### ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

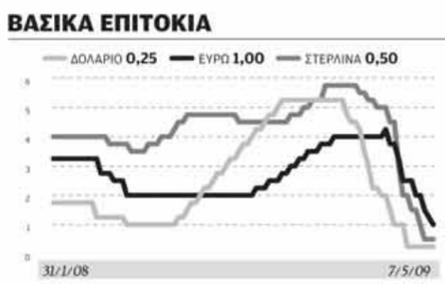
ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ (SPOT) ΚΑΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ	ΗΠΑ		ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΩΣΗ		ΙΑΠΩΝΙΑ		ΑΓΓΛΙΑ	
	Αγορά	Πώληση	Αγορά	Πώληση	Αγορά	Πώληση	Αγορά	Πώληση
SPOT			0,7462	0,7465	82,17	82,22	0,6393	0,6395
ANA ΔΟΛΑΡΙΟ			0,0001	0,0001	-0,03	-0,02	0,0001	0,0002
3 μηνών			0,0003	0,0003	-0,08	-0,08	0,0005	0,0005
6 μηνών			0,0006	0,0008	-0,18	-0,18	0,0011	0,0012
12 μηνών			0,0014	0,0016	-0,49	-0,48	0,0028	0,0029

ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ			
ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ
Δολάριο ΗΠΑ	1,3421	1,3294	1,3295
Κορέα Δανίας	7,4533	7,4522	7,4538
Λίρα Αγγλίας-Σκωτίας-Β. Ιρλ.	0,8588	0,8530	0,8532
Κορέα Σουηδίας	8,9545	8,9416	8,9453
Γεν Ιαπωνίας (100)	110,20	109,06	109,09
Φράγκο Ελβετίας	1,2669	1,2629	1,2634
Κορέα Νορβηγίας	7,8090	7,8065	7,8125
Δολάριο Καναδά	1,3330	1,3285	1,3290
Δολάριο Αυστραλίας	1,3298	1,3234	1,3242

ΕΙΔΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ		
ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ
Δηνάρια Ισπανίας	0,9406	0,9434
Φορίν Ουγγαρίας	275,85	276,35
Δηνάρια Μπαρξίν	0,5012	0,5013
Δολάριο Νέας Ζηλανδίας	1,7323	1,7340
Δολάριο Σγκαπούρης	1,7139	1,7154
Δολάριο Χονγκ-Κονγκ	10,3292	10,3318
Κορέα Ιαπωνίας	152,900	153,900
Λίρα Αγύπτου	7,6978	7,7043
Λίρα Γιβραλτάρ	0,8591	0,8589
Λίρα Σουηδίας	62,088	62,230
Λίρα Τουρκίας	2,0583	2,0600
Ντιράχμ Ην. Αραβ. Εμιράτων	4,8828	4,8841
Ροντ Ναούτι Αφρικής	8,8582	8,9925
Ριάλ Κατάρ	4,8381	4,8461
Ριάλ Ομάν	0,5118	0,5120
Ριάλ Σαουδικής Αραβίας	4,9858	4,9868
Σεκέλ Η Σακαλίμ Ισραήλ	4,6852	4,6892
Κορέα Ταϊβάν	24,880	24,915

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΠΑ			
Δολάριο ΗΠΑ	1,3112	Κορέα Δανίας	7,4521
Λίρα Αγγλίας-Σκωτίας-Β. Ιρλ.	0,8492	Κορέα Σουηδίας	8,9812

**ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ**  
 Αγορά: Παλαιός κοπής (Βικτωρίας, Εδουάρδου, Γεωργίου) 240,87 ευρώ. Παλαιός κοπής (Ελισάβετ 1973 και προγενέστερα) 240,87 ευρώ. Νέας κοπής (Ελισάβετ 1974 και μεταγενέστερα) 240,87 ευρώ.  
 Πώληση: Ελισάβετ νέας κοπής 290,96 ευρώ.



ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΔΟΛΑΡΙΟΥ	
ΕΥΡΩ	0,7519
ΚΟΡΕΑ ΔΑΝΙΑΣ	5,6037
ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ-ΣΚΩΤΙΑΣ-Β. ΙΡΛ.	0,6416
ΚΟΡΕΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	6,7179
ΓΙΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΣ (100)	81,99
ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒΕΤΙΑΣ	0,9502
ΚΟΡΕΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ	5,8713
ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΝΑΔΑ	0,9990
ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	0,9955

### ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

#### ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΕΥΡΩ

##### ΔΟΛΑΡΙΟ

1.3421 ΔΟΛ. (ΠΡΟΗΓ. 1.3348 ΔΟΛ.)

##### ΣΤΕΡΛΙΝΑ

0,8588 ΣΤΕΡΛ. (ΠΡΟΗΓ. 0,8613 ΣΤΕΡΛ.)

##### ΓΙΕΝ

110,20 ΓΙΕΝ (ΠΡΟΗΓ. 108,70 ΓΙΕΝ)

##### ΕΛΒΕΤΙΚΟ ΦΡΑΓΚΟ

1,2669 ΦΡΑΓΚΟ (ΠΡΟΗΓ. 1,2465 ΦΡΑΓΚΟ)

#### ΔΕΙΚΤΕΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

##### Baltic Dry Index

ΠΡΟΗΓ. 1.773 ↓ 1.693

##### Baltic Capesize Index

ΠΡΟΗΓ. 2.346 ↓ 2.285

##### Baltic Panamax Index

ΠΡΟΗΓ. 1.845 ↓ 1.798

##### Baltic Supramax Index

ΠΡΟΗΓ. 1.517 ↓ 1.421

Η τιμή spot είναι η τιμή που είχε το νόμισμα κχες στις 17.00 ώρα Ελλάδος. Πηγή: HSBC Bank plc Για να υπολογισθούν οι προθεσμιακές τιμές για 1 μήνα, 3 μηνών και 12 μηνών, προσθέτουμε (ή αφαιρούμε αν έχει αρνητικό πρόσημο (-)) στις τιμές spot τα αντίστοιχα μπρίλια.

# Έδωσαν πολλές λύσεις αυτοί οι «βάρβαροι»

Περιοχές που αριθμούν εκατοντάδες ξένους επενδυτές από το '70 μέχρι σήμερα

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΚΩΣΤΟΥΡΗ**

Ορισμένες δεκαετίες προηγούμενων ξένοι επενδυτές έφτασαν στην Κύπρο και μαγεμένοι από το γραφικό περιβάλλον του τόπου, αγόρασαν οικίες που ήταν σχεδόν ανέγερτες από τον ανθρώπινο παράγοντα. Η κάθοδος ξένων επενδυτών, που άρχισε τις δεκαετίες '60 και '70, συνεχίστηκε έως τις ημέρες μας, καθιστώντας μάλιστα ορισμένες περιοχές παραδοσιακών, πλέον, επενδυτικούς προορισμούς ξένων αγοραστών. Ο δήμος Πέγειας, όπως επίσης και ο δήμος Πόλης Χρυσοκούς, αλλά και οι κοινότητες Πισσουρίου και Λάνιας συγκεντρώνουν μεγάλο επενδυτικό ενδιαφέρον από ξένους αγοραστές εδώ και αρκετές δεκαετίες. Μπορεί την τελευταία εικοσαετία να παρατηρείται άφιξη στην Κύπρο μεγάλου αριθμού ξένων επενδυτών

## Πέγεια και Πισσούρι κρατούν τα νύια στην προσέλκυση αγοραστών από το εξωτερικό

σε αστικά παραλιακές, τουριστικές περιοχές, ωστόσο κοινότητες και μικροί δήμοι διατηρούν εδώ και δεκαετίες ξένους δημότες στα όριά τους, οι οποίοι μάλιστα πολιτογραφήθηκαν Κύπριοι, είναι ενεργά μέλη της κοινωνίας στην οποία ζουν, ενώ τα παιδιά και τα εγγόνια τους έρχονται για διακοπές ή και για μόνιμη κατοίκηση στην Κύπρο.

### Πόλοι έληξε

Ένας από τους πιο ιστορικούς δήμους της Κύπρου είναι αυτός της Πόλης Χρυσοκούς, ο οποίος ιδρύθηκε το 1887, εποχή κατά την οποία η περιοχή αποτελούσε κέντρο εμπορικό και διοικητικό για τις τότε βρετανικές αρχές, αλλά και για τους Οθωμανούς που διοικούσαν προηγούμενος τον τόπο. Σύμφωνα με τον δήμαρχο της Πόλης Χρυσοκούς, Άγγελο Γεωργίου, από τη δεκαετία του '60 ξένοι έφτασαν στην περιοχή και αγόρασαν κατοικίες, προκειμένου να τις αξιοποιήσουν ως εξοχικά θέρετρα και έπειτα ήρθαν για μόνιμη κατοίκηση. Η εν λόγω κατάσταση παρουσιάζεται στην Πόλη Χρυσοκούς έως και σήμερα,

με τους ξένους μόνιμους κατοίκους στον δήμο να φτάνουν σήμερα τους 300 από σύνολο περίπου 3.500 κατοίκων. Ο κ. Γεωργίου αναφέρει ότι η κρίση επηρέασε και τον ρυθμό του ρεύματος καθόδου ξένων επενδυτών στην Πόλη Χρυσοκούς, ωστόσο θεωρεί πως ποτέ δεν θα πάψουν να φτάνουν στην περιοχή ξένοι μόνιμοι κάτοικοι από τρίτες χώρες. Εξάλλου, ο δήμαρχος της Πόλης Χρυσοκούς τονίζει ότι κάποιοι ξένοι που ζούσαν για χρόνια στην περιοχή πώλησαν τα ακίνητα που είχαν εξασφαλίσει παλαιότερα και επέστρεψαν στην πατρίδα τους λόγω κυρίως της μεγάλης διαφοράς που υπήρξε τους προηγούμενους μήνες στην ισοτιμία ευρώ-στερλίνων. Πάντως, ο κ. Γεωργίου τονίζει πως η σειρά έργων που ήδη υλοποιούνται στον δήμο, σε συνδυασμό με το ελκυστικό πακέτο υπηρεσιών που προσφέρει η περιοχή θα δώσουν και τα επόμενα χρόνια σημαντικά μερίδια στην αγορά των ξένων επενδυτών που φτάνουν στην Κύπρο.

Νοτιότερα από την Πόλη Χρυσοκούς, αλλά στην ίδια επαρχία, συγκεκριμένα στην Πέγεια, υφίσταται το άλλο μεγάλο κέντρο προσέλκυσης ξένων αγοραστών. Στον δήμο Πέγειας υπάρχουν ξένοι εδώ και πολλές δεκαετίες, από τη δεκαετία κιάλας του '70, έως και σήμερα. Ο δήμος αριθμεί σήμερα 5.000 κατοίκους, εκ των οποίων οι μισοί περίπου είναι από το εξωτερικό. Μάλιστα, στο Δημοτικό Συμβούλιο του δήμου Πέγεια μέλη είναι και μία κυρία από το Ηνωμένο Βασίλειο. Σημειώνεται πως ο μεγάλος αριθμός ξένων επενδυτών στην Πέγεια έχει εξασφαλίσει πολυτελή ακίνητα, όπως επαύλεις ή μονοκατοικίες. Πολλοί από αυτούς έχουν φτάσει στην περιοχή ακόμη και από την περίοδο της Αγγλοκρατίας, κατά την οποία Βρετανό στρατιωτικοί από τη Λεμεσό βρέθηκαν στην Πάφο για λόγους αναψυχής και δελεασμένοι από το φυσικό περιβάλλον, επένδυσαν στην Πέγεια και πο συγκεκριμένα κοντά στον Κόλπο των Κοραλλίων.

Ο Χριστόκης Καραγιαννίδης, μέλος του Δημοτικού Συμβουλίου της Πέγειας, αναφέρει πως αν και η οικονομική κρίση επηρέασε την κάθοδο ξένων επενδυτών στην περιοχή και ιδίως αυτών που έψαχναν για διαμερίσματα, η Πέγεια παραμένει ελκυστικός προορισμός



Οι περισσότεροι κάτοικοι στην κοινότητα Πισσουρίου προέρχονται από το εξωτερικό και αποτελούν τα 3/4 του συνολικού πληθυσμού της περιοχής. Οι περισσότεροι κατάγονται από τη Βρετανία.

για ξένους αγοραστές. Παράλληλα, στην Πέγεια θεωρούν πως η κουλτούρα συμβίωσης που έχει δημιουργηθεί μέσα των διαφόρων εκδηλώσεων που απευθύνονται και στους ξένους κατοίκους, ακόμη και η ύπαρξη της ποδοσφαιρικής ομάδας συντείνουν στο να έρχονται και άλλοι επενδυτές από το εξωτερικό, αλλά και να διατηρούνται οι υφιστάμενοι.

Σημειώνεται μάλιστα πως η Πέγεια συμμετέχει σε διεθνείς τουριστικές εκθέσεις, όπως αυτές στο Λονδίνο, στο Βερολίνο και στη Μόσχα, με σκοπό να προβάλλεται το τουριστικό και επενδυτικό πακέτο που προσφέρει ο δήμος σε ξένους επενδυτές. Από πλευράς Δημοτικού Συμβουλίου τονίζεται πως οι υπάρχοντες ξένοι επενδυτές κάνουν τον δικό τους επικοινωνιακό αγώνα, προσελκύοντας επιδόξους αγοραστές από τον τόπο καταγωγής τους. Η Πέγεια μάλιστα είναι η περιοχή με τον μεγαλύτερο αριθμό ξένων μόνιμων κατοίκων στην Κύπρο, εκτός των αστικών κέντρων και φυσικά σε αναλογία πληθυσμού.

Σημαντικός είναι και ο ρόλος του ιδιωτών επιχειρηματιών στην Πέγεια, οι οποίοι με τα έργα τους προσελκύουν τους ξένους επενδυτές και μάλιστα σήμερα οργανώνονται, προκειμένου να δημιουργήσουν έναν σύνδεσμο προώθησης του δήμου στο εξωτερικό. Ο εν λόγω σύνδεσμος, όταν και εάν γίνει, θα είναι αποτέλεσμα συνεννόησης επιχειρηματιών της Πέγειας που δραστηριοποιούνται τόσο στον τομέα ανάπτυξης της όσο και σε άλλους οικονομικούς τομείς, όπως τουριστικές επιχειρήσεις και χώρους αναψυχής και εστιαστές.



Στην Πόλη Χρυσοκούς οι τιμές για αγορά μιας μέσης κατοικίας 150 τ.μ. κυμαίνονται μεταξύ 200 και 230 χιλιάδων ευρώ.

## Καλές τιμές, βολικές περιοχές

Πολλοί αγοραστές επιλέγουν πιο απομονωμένες περιοχές ή κοινότητες που βρίσκονται κοντά στα αστικά κέντρα και για οικονομικούς λόγους. Συγκεκριμένα, οι τιμές για κατασκευή μιας μέσης κατοικίας τριών υπνοδωματίων και επιφάνειας 150 τ.μ. στην Πόλη Χρυσοκούς κυμαίνεται μεταξύ 200 και 230 χιλιάδων ευρώ. Για ένα ανάλογο σπίτι στον δήμο Πέγειας χρειάζονται τα ίδια ή ελαφρώς περισσότερα χρήματα, αφού οι μονο-

κατοικίες στην εν λόγω περιοχή πωλούνται περί των 250 χιλιάδων ευρώ. Σαφώς μειωμένο είναι το κόστος εξασφάλισης κατοικίας στις κοινότητες Λάνιας και Πισσουρίου, εκεί όπου οι τιμές κατοικιών προσγγίζουν τις 200 χιλιάδες ευρώ. Παράλληλα, σε περιοχές που υπάρχουν παλαιά κτίσματα πολλοί επιλέγουν να διατηρήσουν την παραδοσιακή αρχιτεκτονική, εξασφαλίζοντας μάλιστα επικερπή για αναπαλαιώσεις οικιών που χρονολογούνται.

## Ελκυστικές κοινότητες

Ανάλογη πορεία με τους δήμους Πόλης Χρυσοκούς και Πέγειας ακολουθούν και οι κοινότητες Πισσουρίου και Λάνιας. Στο Πισσούρι κατοικούν σήμερα 1.200 άτομα, εκ των οποίων η πλειονότητα προέρχεται από το εξωτερικό και κυρίως από το Ηνωμένο Βασίλειο, αλλά και κάποιοι κατάγονται από τη Γερμανία και τη Ρωσία. Σημειώνεται πως το Πισσούρι αποτελεί ελκυστικό προορισμό και για ξένους που εργάζονται σε επιχειρήσεις με βάση τη Λεμεσό και που θεωρούν την κοινότητα ως περιοχή εκτός αστικού κέντρου, αλλά αρκετά κοντά σε αυτό, για να έχουν αφενός την ψυχιά που θέλουν στην οικία τους, αλλά και να βρίσκονται κοντά στην εργασία τους. Και στη συγκεκριμένη κοινότητα οι ξένοι επενδυτές έφτασαν από τη δεκαετία του '70, ενώ η μεγάλη ανάπτυξη στην περιοχή καταγράφηκε κατά τη δεκαετία του '90 και έως τα μέσα της περασμένης δεκαετίας. Έργα ιδιωτικού τομέα, όπως ξενοδοχειακές μονάδες, διαμερίσματα και κέντρα εστίασης, έχουν δώσει βαθμιαία στο πακέτο υπηρεσιών και ανέσεων που προσφέρει το Πισσούρι, στο οποίο έστω και εν μέσω οικονομικής κρίσης έφτασαν αρκετοί ξένοι επενδυτές, αγοράζοντας οικίες και διαμερίσματα.

Στην επαρχία Λεμεσού επίσης βρίσκονται και η μικρή κοινότητα της Λάνιας, που αριθμεί μόλις 230 μόνιμους κατοίκους, εκ των οποίων οι 100 είναι από το εξωτερικό. Το χωριό χαρακτηρίζεται για τη γραφική και παραδοσιακή του αρχιτεκτονική και φυσικά για το φυσικό περιβάλλον. Εξάλλου, η Λάνια απέχει μόλις 20 λεπτά από τη Λεμεσό και άλλα τόσα από το Τρόδος, συνδυάζοντας έτσι τον κοσμοπολίτικο χαρακτήρα της πόλης με το φυσικό περιβάλλον του βουνού. Μάλιστα, η κοινότητα εντάσσεται στο σύνολο που αναζητείται «Χωριά της Κουμανδαρίας», λόγω της δυνατότητας παρασκευής του κυπριακού γλυκού κρασιού που είναι γνωστό σε ολόκληρο τον πλανήτη. Ο κοινοτάρχης της Λάνιας, Ανδρέας Ρουσιός, σημειώνει ότι ακόμη και σήμερα κατασκευάζονται νέες κατοικίες, οι οποίες πρόκειται να πωληθούν σε ξένους επενδυτές, την ίδια ώρα που πολλοί νέοι άνθρωποι επιλέγουν την κοινότητα για μόνιμη κατοίκηση.



Τη χειρότερη εικόνα αναφορικά με τις προσδοκίες των επαγγελματιών του κλάδου εμφανίζει η Λισαβόνα, όπου αναμένονται οι μεγαλύτερες των τιμών, ενώ έπεται το κέντρο του Οπόρτο, της έτερης μεγάλης πόλης της χώρας.

## Η ύφεση πλήττει την πορτογαλική αγορά

Σε πτωτική πορεία αναμένεται να εισέλθει αρχής γενομένης από τον επόμενο χρόνο η αγορά κατοικίας της Πορτογαλίας, καθώς, όπως αναφέρει έρευνα του RICS (Royal Institute of Chartered Surveyors), η ζήτηση αναμένεται να υποχωρήσει, τη στιγμή που η προσφορά νέων ακινήτων κινείται ανοδικά. Το συμπέρασμα αυτό προκύπτει από τις απόψεις που εξέφρασαν στην έρευνα τόσο εκπρόσωποι των μεσιτών, όσο και των εταιρειών ανάπτυξης κατοικιών.

Η τάση αντιστροφής της ισορροπίας ανάμεσα στην προσφορά και τη ζήτηση είναι ο κύριος λόγος της απαισιοδοξίας των φορέων της αγοράς, τόσο σε βραχυπρόθεσμο επίπεδο όσο και σε μακροπρόθεσμο. Τη χειρότερη εικόνα αναφορικά με τις προσδοκίες των επαγγελματιών του κλάδου εμφανίζει η Λισαβόνα, όπου αναμένονται οι με-

### Η υπερβάλλουσα προσφορά σε σύγκριση με τη ζήτηση είναι η βασική πηγή των πιέσεων που δέχεται η αγορά

γαλύτερες μειώσεις των τιμών, ενώ έπεται το κέντρο του Οπόρτο, της έτερης μεγάλης πόλης της χώρας. Σύμφωνα με τον κ. Ρικάρντο Γκιμαράες, που συμμετείχε στην επιμέλεια της έρευνας για λογαριασμό του RICS, τα αποτελέσματα καταδεικνύουν ότι οι προσδοκίες σχετικά με την πορεία της αγοράς είναι αρνητικές.

Σύμφωνα με τους συμμετέχοντες, η πρόσφατη έγκριση του κοινοβουλίου της χώρας του προϋπολογισμού της

χώρας για το 2011 δεν ήταν αρκετή για να καθοριστούν οι αγορές, σχετικά με το εξωτερικό χρέος της Πορτογαλίας και το δημοσιονομικό έλλειμμα, εξέλιξη που με τη σειρά της επιδρά αρνητικά και στον κλάδο των ακινήτων. Παρ' όλα αυτά, άλλοι αναλυτές εκτιμούν ότι τον τελευταίο χρόνο η αγορά κινήθηκε καλύτερα από τα αναμενόμενα, αν αναλογιστεί κανείς την αβεβαιότητα που επικρατούσε στις αρχές του 2010. Καθώς εξελισσόταν η χρονιά, όσοι προσδοκούσαν σε εκπτώσεις της τάξεως του 50%, ανάλογες εκείνων που καταγράφονταν στην Ισπανία, διαψεύστηκαν, με αποτέλεσμα από τις αρχές του δευτέρου εξαμήνου και μετά, η αγορά να επανέλθει σε πιο φυσιολογικούς ρυθμούς, αν και τα αυξημένα επιτόκια και τα αυστηρότερα κριτήρια δανειοδοτήσεων κατέστρεψαν την απόκτηση κατοικίας δυσκολότερα.

ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ ΑΝΤΩΝΗ ΛΟΪΖΟΥ

## Επιχειρηματικά διλήμματα

Σε αυτές τις δύσκολες στιγμές στην οικονομία των ακινήτων παρουσιάζονται ολόένα και πιο έντονα η ανάγκη της ποιοτικής διαχείρισης τέτοιων επιχειρήσεων. Στις χρυσές εποχές της περιόδου 2002-2008 δεν είχε και ιδιαίτερη σημασία η ποιότητα διοίκησης, μιας και «ό,τι κτίσεις πουλιέται», αλλά τώρα, με τις δυσκολίες, η ποιότητα της διοίκησης έχει πρωτεύοντα ρόλο.

Τι θα κάνει λοιπόν ο επιχειρηματίας ανάπτυξης; Μήπως θα πρέπει να συνεχίζει να κτίζει με την ελπίδα ότι στο σύντομο μέλλον η αγορά θα ανακάμψει ή εάν το πράξει, θα έχει αυξημένο πρόβλημα ρευστότητας; Εάν αφήσει τα πράγματα ως έχουν, τότε τα διοικητικά του έξοδα, ως επίσης τα τεχνικά στελέχη που θα αποτελούν μεγάλο ποσοστό των εξόδων, ενώ οι τόκοι και άλλα έξοδα δεν θα κατανέμονται σε διάφορα νέα έργα, με αποτέλεσμα αυξημένες ζημιές. Από την άλλη, αυξάνει κάποιος το ρίσκο του με νέες επενδύσεις λόγω της προσπάθειας μείωσης των εξόδων ή με το να πάρει τολμηρές αποφάσεις διαφορετικής κατεύθυνσης.

Παράλληλα, όσο και να είναι απεχθής τρόπος αντιμετώπισης οικονομικών προβλημάτων η μείωση των απολαβών σε όλη την Ευρώπη (ιδέ Ελλάδα τελευταία), είναι μια βοηθητική λύση και αυτή. Ταυτόχρονα, πρέπει να κατανοήσουμε και τη θέση των τραπεζών. Όπως αναφερόμεθα κατ'επανάληψη, εδώ είναι που θα φανεί και η στήριξη των τραπεζών. Τέρμα τα «business lunches» και «πάρε δάνειο» ελεύθερα. Τώρα ο τόκος για καλυπόμενες δόσεις είναι 11% (με απόφαση μάλιστα του Ανωτάτου Δι-

καστηρίου) που κατ'εμάς είναι καθαρή «κλεψιά» και μάλιστα σε βάρος εκείνων που έχουν προβλήματα οικονομικά.

Σε αυτό το κλίμα κάποιοι μειώνουν την ποιότητα, το λεγόμενο «cutting corners». Αρχίζει λοιπόν μια επιχείρηση με κάποια οικονομικά προβλήματα να «κόβει γωνίες» στην ποιότητα, να μη συμπεριφέρεται ορθά στην προσπάθεια μείωσης του κόστους. Είναι όμως ορθό; Ασφαλώς και όχι. Θα πρέπει, όμως, να ληφθεί υπ'όψιν και αυτό από τη διοίκηση, ως μια ύστατη προσπάθεια περισυλλογής εξόδων (όχι αύξηση του κέρδους).

Κάτι άλλο που γίνεται αυτή τη στιγμή είναι και οι πωλήσεις με ζημία. Αυτό είναι πολύ δύσκολο να εμπεδωθεί μετά τα έξι χρόνια των παχιών αγγελιών. Τώρα δεν μιλούμε για μείωση κέρδους, αλλά για πωλήσεις κάτω του κόστους. Συνεπώς, το ερώτημα είναι πόσο κάτω. Οι ταμίες που ανακοινώνουν εκπτώσεις -30% κατά μήκος του αυτοκινητόδρομου Λεμεσού-Πάφου είναι μια ένδειξη. Ασφαλώς οι μειώσεις 30% και πλέον είναι μια επιλογή, αλλά στο τέλος, όταν πωληθούν όλες οι μονάδες, θα έχει η επιχείρηση τη δυνατότητα εξόφλησης του χρέους της προς την τράπεζα; Και εάν όχι, τι θα γίνει με τη μη ελευθέρωση της υποθήκης και άρα τον εγκλωβισμό των αγοραστών; Από την άλλη, εάν δεν γίνουν εκπτώσεις, ο τόκος του 11% θα γονατίσει την επιχείρηση και μάλιστα χωρίς πωλήσεις.

Ασφαλώς, εκείνες οι επιχειρήσεις που έχουν κενά κτήματα ως απόθεμα για νέες αναπτύξεις έχουν την επιλογή διάθεσής τους, εάν αυτό είναι εφικτό. Τι γίνεται όμως όταν η επιχείρηση έ-

χει συμβληθεί υπό μορφήν αντιπαροχής; Πώς θα παραδώσει η επιχείρηση τις μονάδες στους ιδιοκτήτες, πουλώντας τα δικαιώματα της αντιπαροχής; Σε τέτοιες περιπτώσεις φοβόμαστε ότι η επιχείρηση θα βρεθεί αντιμέτωπη με αγωγές για ζημιές κ.λπ. Σημαντικό ζήτημα αποτελούν και οι «κόβει γωνίες» στην ποιότητα, να μη συμπεριφέρεται ορθά στην προσπάθεια μείωσης του κόστους. Είναι όμως ορθό; Ασφαλώς και όχι. Θα πρέπει, όμως, να ληφθεί υπ'όψιν και αυτό από τη διοίκηση, ως μια ύστατη προσπάθεια περισυλλογής εξόδων (όχι αύξηση του κέρδους).

Κάτι άλλο που γίνεται αυτή τη στιγμή είναι και οι πωλήσεις με ζημία. Αυτό είναι πολύ δύσκολο να εμπεδωθεί μετά τα έξι χρόνια των παχιών αγγελιών. Τώρα δεν μιλούμε για μείωση κέρδους, αλλά για πωλήσεις κάτω του κόστους. Συνεπώς, το ερώτημα είναι πόσο κάτω. Οι ταμίες που ανακοινώνουν εκπτώσεις -30% κατά μήκος του αυτοκινητόδρομου Λεμεσού-Πάφου είναι μια ένδειξη. Ασφαλώς οι μειώσεις 30% και πλέον είναι μια επιλογή, αλλά στο τέλος, όταν πωληθούν όλες οι μονάδες, θα έχει η επιχείρηση τη δυνατότητα εξόφλησης του χρέους της προς την τράπεζα; Και εάν όχι, τι θα γίνει με τη μη ελευθέρωση της υποθήκης και άρα τον εγκλωβισμό των αγοραστών; Από την άλλη, εάν δεν γίνουν εκπτώσεις, ο τόκος του 11% θα γονατίσει την επιχείρηση και μάλιστα χωρίς πωλήσεις.

Ασφαλώς, εκείνες οι επιχειρήσεις που έχουν κενά κτήματα ως απόθεμα για νέες αναπτύξεις έχουν την επιλογή διάθεσής τους, εάν αυτό είναι εφικτό. Τι γίνεται όμως όταν η επιχείρηση έ-

Ο κ. Αντώνης Λοϊζού είναι εκτιμητής ακινήτων και διαχειριστής έργων ανάπτυξης.